

SAYALI SADIQOVA

**AZƏRBAYCAN ŞƏXS ADLARININ
İZAHLI LÜĞƏTİ**

BAKİ – 2024

*Lüğət Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti yanında
Terminologiya Komissiyasının qərarı ilə nəşr olunur.*

Elmi redaktor: *professor Mahirə Hüseynova*

Rəyçilər: *fil.e.d. Fidan Qurbanova*
fil.e.d. Şəbnəm Həsənli-Qəribova
fil.ü.f.d. Səbuhi Qəhrəmanov

Sayılı Sadıqova. Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğəti. Bakı:
2024, – 704 səh.

ISBN 978-9952-565-99-7

Lüğətdə Azərbaycan dilində işlənən on iki min (6676 kişi, 5394 qadın) şəxs adı toplanmış və onların şərhı öz əksini tapmışdır. Bununla yanaşı şəxs adlarının mənşəyi, etimologiyası, düzgün yazılış qaydası verilmişdir. Lüğət antroponimlərlə bağlı tədqiqatçılar və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

©Savad nəşriyyatı, 2024

*Lüğəti Şəhid Qardaşım Sadıqov Yusifə
ithaf edirəm!*

ÖN SÖZ

İnsan adlarının yaranma tarixi çox qədimdir. İlk insan qrupları və ailə formalaşandan sonra tayfa, nəsil, yaxud ailə içində adamların sayı artdıqca onları fərqləndirmək, fərdiləşdirmək üçün adlar vermək zərurəti yaranmışdır. Adlar məhz bu zəruri tələbatdan törəmişdir. Bu mənəvi dəyərlər uzun dövrlərin məhsuludur. Yaranan hər hansı bir ad xalq tərəfindən qəbul edildikdən sonra adlar sistemində xüsusi yer tutur və istifadə edilir. Bütün xalqlarda şəxs adlarının vəzifəsi cəmiyyət üzvlərini bir-birindən fərqləndirməkdir. Ona görə də dünyada adsız heç bir şəxs və heç bir cəmiyyət yoxdur. Adlar olmadan cəmiyyətin formalaşması və yaşaması da qeyri-mümkündür. Deməli, ad cəmiyyət üçün zəruridir, onsuz heç cür keçinmək olmaz. Ad insana körpəlik çağında bir dəfə verilir. Dünya xalqları tarixində ad anlayışı ilə bağlı müxtəlif ənənələr meydana gəlmişdir. Bir sıra xalqlar şəxs adlarına böyük əhəmiyyət verərək onu insanın ruhu adlandırmışlar. Adı gec verilən körpələrə ruhu olmayan varlıq kimi baxılmış və adın vaxtında verilməsi çox vacib vəzifə hesab edilmişdir. Adın rolunu cəmiyyətdə çox yüksək qiymətləndirənlər belə hesab etmişlər ki, ad insanı inkişaf etdirir. Burada müəyyən dərəcədə həqiqət vardır. Belə ki, xoşagələn ad insanın həyatında müəyyən mənəvi dayaq rolunu oynayır. Ona görə də körpələrə mənalı adlar qoyulmalıdır. Bayat, Mübariz, Cəsəət, Qorxmaz, Aruz, Qəhrəman, Aslan kimi

adlar onları mübarizliyə, Kamil, Vaqif, Arif, Alim kimi adlar ağıllı olmağa səsləyir. Nəinki yeni doğulan körpəyə Dilənçi, Cinayətkar, Şikayət, Qalayçı, İnsafsız adları qoyulur. Təcrübə göstərir ki, düzgün seçilməyən hər bir ad insana cəmiyyətdə mənfi təsir edir, onu daxil olduğu sosial mühitdə başqalarının yanında utandırır, inkişafına maneçilik yaradır. Ad insana bir dəfə verilməli və bütün ömrü boyu onu müşayiət etməlidir. Ona görə də hər bir ad seçilərkən ciddi düşünülməli və uğurlusu seçilməlidir. Onun səslənməsi, ahəngdarlığı, sadəliyi və mənası diqqət mərkəzində olmalıdır. Bu əlamətlər gözəl ad seçməyin bünövrəsi sayıla bilər. Adların mühüm əhəmiyyəti nəzərə alınaraq bir sıra lüğətlər hazırlanmışdır. M.Cobanov “Azərbaycan şəxs adları” lüğətini 1981- ci ildə nəşr etdirmişdir. Lüğətdə 2000-ə qədər adın siyahısı verilmişdir. B.Abdullayevin “Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğətində” (Bakı, 1985) 1000-ə qədər şəxs adının, Q. Mirzəyevin “Adlarımız” (Bakı, 1986) lüğətində 475 şəxs adının kiçik oçerklər şəklində yaranması haqqında izahı verilmişdir. Bununla yanaşı 715 oğlan, 455 qız adının siyahısı verilmişdir. M.Şirəliyev, B.Abdullayev, S.Sədiyevin tərtib etdiyi “Azərbaycan şəxs adları” (Bakı, 1987) kitabında 1388 şəxs adının izahı verilmişdir. A. Qurbanovun “Azərbaycan adları. Uşağa necə ad seçməli” (Bakı, 1993) kitabında şəxs adının mahiyyəti şərh olunmuş və 2647 adın siyahısı verilmişdir. M.N Çobanovun və M.M. Çobanovun “Azərbaycan şəxs adları” (Bakı, 1995) lüğətində 2539 şəxs adının siyahısı verilmişdir. N. Məmmədlinin “Adını mən verdim-yasını Allah versin” (Bakı, 1995) lüğətində 2200 adın mənşəyi və izahı verilmişdir. Aydın Abiyevin “Azərbaycan-türk şəxs adlarının izahlı lüğətində” 3687 şəxs adı toplanmışdır. Alimə

Bəşirova və Aydın Paşayevin tərtib etdiyi “Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğətində” (Bakı, 2003) 6777 şəxs adının izahı verilmişdir. Hər iki müəllifin 2011-ci ildə tərtib etdiyi “Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğəti”ndə həm adların siyahısı, həm də izahı öz əksini tapmışdır. Afad Qurbanovun “Azərbaycanlı şəxs adları ensiklopediyası” (B., 2007, 304 səh.) əsəri də müəllifin bu sahədə apardığı uzunmüddətli elmi axtarışlarının nəticəsi kimi yeni elmi müddəalarla zəngin olan bir əsərdir. Əsərdə antroponimiyanın tədqiqat obyektı olan şəxs adları anlayışı, onların yaranması, mənşəcə tərkibi, semantikas, yaranma yolları, quruluşu və s. problemlərin təhlili ilə yanaşı, şəxs adlarının ensiklopedik şərhı və dildə işlənən şəxs adlarının lüğəti də verilmişdir. Xüsusən də Azərbaycan şəxs adlarının orfoqrafik xüsusiyyətləri, onların yazılışı, deyilişı, orfoepik xüsusiyyətləri elmi-nəzəri cəhətdən şərh edilmişdir. Əsərdə adların ensiklopedik şərhı bölməsində dilimizdə işlənən şəxs adlarının düzgün yazılma formasına, mənə incəliklərinin düzgün verilməsinə və onların işləkliyinin müəyyənləşdirilməsinə geniş yer verilmişdir. Lüğətin birinci bölməsində oğlan-kişı adlarının, ikinci bölməsində isə qız-qadın adlarının siyahısı göstərilir. Bununla yanaşı tərtibi prinsipinə görə, eləcə də gələcək şəxs adlarının ensiklopedik lüğətinin tərtibinə görə ilk təcrübədir. Belə lüğətlərdə milli dilin şəxs adlarının mənzərəsi daha dolğun, daha aydın əks olunur.

2016-cı ildə Aydın Abiyevin “Şəxs adlarının ensiklopedik lüğəti” (Bakı, 2016) nəşr olunmuşdur. Burada adların mənaları, yeri gəldikcə mənşəyi haqqında məlumat verilir. 2019-cu ildə Fidan Qurbanovanın “Şəxs adlarının lüğəti” (izahlı) nəşr olunmuşdur.

Lüğət həcminə və elmiliyinə görə diqqəti cəlb edir. Lüğətdə şəxs adlarında variantlıq, Sovet hakimiyyəti dövründə yaranan, eləcə də Avropa xalqlarının dillərində, həm də dilimizdə mövcud şəxs adları toplanaraq, onların mənası geniş şərh olunmuşdur. Lüğətdə soyadlarda, təxəllüslərdə, deyimlərdə yaşayan şəxs adları haqqında məlumat verilmişdir. Lüğətin sonunda şəxs adları semantik qruplara bölünərək, onların siyahısı verilmişdir.

Adların yaranması didə davam edən prosesdir. Bu prosesi daima izləmək, yeni adları toplamaq zəruri vəzifələrdəndir. Xüsusilə lüğətlərdə adların orfoqrafiyası nəzərə alınmalı və müxtəlif variantlarda tələffüz olunan adlar vahid qaydada yazılmalıdır. Bu nəzərə alınaraq Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyətinin 16 iyun 2009-cu il iclasında Terminologiya Komissiyasının tərkibində Adlar və Soyadlar üzrə xüsusi Komissiya yaradılması haqqında qərar verilmişdir. Qərarda qeyd edilirdi ki, müstəqillik illəri Azərbaycan Respublikasının siyasi, ictimai, iqtisadi, mədəni, elmi həyatının bütün sahələrində olduğu kimi, dövlət dilinin, ədəbi dilin və onun bütün üslublarının, dil mədəniyyətinin inkişaf illəri kimi səciyyələnir. Bu illər ərzində dil quruculuğu sahəsində böyük işlər görülmüş, uğurlar qazanılmışdır. Təəssüf ki, bunlarla yanaşı, dilimizin bir sıra sahələrində, xüsusən, adlar və soyadlarla bağlı bir sıra çatışmazlıqlar hələ də qalmaqdadır.

“Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə fərmanda qarşıya qoyulan vəzifələr soyadlar məsələsinə yenidən baxmaq zərurəti yaradır. Qarşıda qoyulan vəzifələr nəzərə alınaraq Adlar və Soyadlarla bağlı 24 dekabr 2010-cu ildə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Rəyasət Heyəti yanında

Terminologiya Komissiyasının nəzdində Adlar və soyadlar üzrə xüsusi Komissiya yaradılmışdır. AMEA Rəyasət Heyəti Azərbaycan soyadlarının yeni seçim sisteminin təsdiq edilməsi haqqında Qərar qəbul etmişdir. Azərbaycan Respublikasının 2010-cu il 31 may tarixli 1016-IIIQD nömrəli Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2010-cu il 14 iyul tarixli 294 nömrəli Fərmanının 1.4. maddəsinə əsasən uşağın mənafeyinə xələl gətirə biləcək, habelə şəxsin cinsinə uyğun gəlməyən və ya gülünc adın verilməsinə yol verilmir. Ona görə də adların qoyulması ictimai bir hadisə kimi nəzarətdə saxlanılır. Hər bir kəsə ad əsasən ata-ana tərəfindən verilərkən bu maddə əsas götürülməlidir.

Qeydiyyat idarələrində Şəxs adlarının mənası və orfoqrafiyası ilə bağlı problemlərə Adlar və soyadlar Komissiyası tərəfindən nəzarət edilir. 2016-cı ildə Terminologiya Komissiyasının qərarı ilə professor Sayalı Sadıqovanın və dosent Şəbnəm Həsənlı – Qəribovanı “Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğəti” nəşr olunmuşdur. Lüğətdə Azərbaycan adlar sisteminə işlənən 6 minə yaxın ad toplanmış və onların izahı verilmişdir. Qeydiyyat idarələrində adların verilməsində bu lüğət əsas götürülür. Hazırda qeydiyyat idarələrində adların verilməsi və yazılışı ilə bağlı problemlər öz aktuallığı ilə seçilir. Bu nəzərə alınaraq yeni “Azərbaycan şəxs adları lüğəti” tərtib edilmişdir. Lüğətdə 12 mindən artıq şəxs adının mənası, mənşəyi və orfoqrafiyası müəyyənləşdirilmişdir. Qeyd olunduğu kimi, şəxs adlarının əsas xüsusiyyətlərindən biri ictimai yerlərdə, iş prosesində, nitqdə başqa sözlərə nisbətən daha çox işlənməsidir. İnsanlar adla bir-birinə tez-tez müraciət edirlər. Buna görə də hər bir şəxs adı insanlar arasında ünsiyyət, münasibət yaratmağa

xidmət edir. Adın bu xüsusiyyəti insanlar arasında ünsiyyəti asanlaşdırır. Hər bir xüsusi ad milli xüsusiyyətə malik olub, şəxsin hansı millətə aid olduğunu bildirir. Dilimizdəki *Günəş, Arslan, Bəsti, Günel, Elxan, Bənövşə, Elgin, Yetər* və sair adların başqa dillərdə qarşılığı vardır. Lakin onomastik qanunların tələbinə görə bu xüsusi adlar tərcümə edilmədən milli ana dilində olduğu kimi istifadə olunur. Şəxs adlarında milli xüsusiyyət o dərəcədə qüvvətlidir ki, bir xalqın nümayəndəsi başqa xalqlar arasında yaşasa da yenə öz milli adını saxlayır.

Azərbaycan dilində şəxs adları mənşəyinə görə müxtəlifdir. Bu baxımdan şəxs adları sistemini mənşəcə iki qrupa ayırmaq olar: milli adlar və alınma şəxs adları. Milli adlar dilimizin öz sözləri və qanunları əsasında tarixən formalaşmış adlardır. Məsələn: *Atabəy, Ataxan, Beyrək, Aydın, Altay, Bilgə, Qantəmir, Tuncel, Qorqud* və s. Belə şəxs adları xalqımızın tarixi, ictimaiyyəti vəziyyəti, mədəni səviyyəsi ilə bağlı təşəkkül tapmışdır.

Alınma şəxs adlarının işlənmə tarixi qədimdir. Dünyada heç bir saf dil yoxdur. Bütün dillər qarşılıqlı şəkildə inkişaf edir. Başqa dillərdən yalnız ümumi sözlər yox, xüsusi şəxs adları da alınır. Başqa dillərdən alınan xüsusi adlar alınma şəxs adları hesab olunur. Qədim dövrlərdən başlayaraq, azərbaycanlılar bir çox xalqlarla qonşuluq münasibətində olmuş və uzun müddət eyni dövlət tərkibində yaşamışlar. Buna görə də bir çox adlar Azərbaycan dilindən başqa dillərə, o cümlədən başqa dillərdən Azərbaycan dilinə keçmişdir. Məsələn, fars ad sistemində xalis türk mənşəli *Aslan, Bəylər, Balaş, İlhan (Elxan), Tərxan, Ceyran* kimi adlarla yanaşı, Azərbaycan dilində bir sıra fars adlarının olması da təbiidir. Azərbaycan dilində fars antroponimlərinin

əksəriyyəti klassik poeziyadan irəli gəlir. *Məsələn: Bəhrüz, Hafiz, Dilqəm, Kamran, Kamyab, Tudə, Hüşyar, Firdovsi, Asiman, Xəyyam.* Dilimizdə işlənən fars adlarından danışarkən onu da qeyd etmək lazımdır ki, qədim İran, Midiya və türk dillərinin bizim ərazidə eyni qaynaqlardan bəhrələndiyi əsas götürülərək, bir sıra fars, eləcə də ərəb adlarının, əslində, türk dillərində müştərək olaraq işlənmişdir. İctimai-siyasi hadisələrlə əlaqədar olaraq alınma adlar dilə daxil olmuşdur. Buna görə də şəxs adları sistemində ərəbcə, farsca adlar Azərbaycan dilində tarixən işlənmiş, islam dininin qəbul edilməsindən sonra onların işlənməsi daha da çoxalmışdır. Bu təsirin nəticəsində milli və alınma adlar yanaşı işlənərək ad sistemini zənginləşdirmişdir. Türk, ərəb, fars mənşəli adların birləşməsi ilə mürəkkəb adlar yaranmışdır. Cəmiyyətdə baş verən hadisələrlə bağlı, tariximizin hər mərhələsində alınmalar işlənmişdir. Lakin orta əsrlərdən başlayaraq, əsrimizin iyirminci illərinə qədər adların verilmə ənənəsi buna təsir etmişdir. İslam qaydalarına görə adların əksəriyyətinin “Quran” dan qoyulması təkzibedilməz həqiqətdir. Bu vəziyyət uzun müddət davam etmiş və ərəb mənşəli adların geniş işlənməsi milli adları sıxışdırmışdır. Hətta ərəb dilində işlənən məişət sözləri ad kimi uşaqlara verilmişdir. Uzun müddət ərəb dilində ümumişlək mənə daşıyan təmkin, təməl, tale, tağı, rahibə, raciyə kimi sözlər şəxs adı kimi verilmişdir.

Mənaları nəzərə alınmadan ərəbcə Rəbiyyə, Rəvayət, Üzza, Fərizə, Fitnə, Hədiyyə, Rəbit, Razi, farsca Peyman, Pərvaz, Rasil, Sərvət, Sina, Tudə, Turab kimi adlar uşaqlara verilmişdir. Adların verilməsində açıq-aydın mənalı deyil, sirli, əsrarəngiz adların verilməsi üstünlük təşkil etmişdir. Adların tarixi baxımdan öyrənilməsində “Dədə Qorqud” boylarının müstəsna

əhəmiyyəti vardır. Burada təsvir edilən hadisələr oğuzların taleyində dönüş dövrünə aiddir. Belə ki:

- a) Oğuzların ilkin adlarının əksəriyyəti türk mənşəlidir, çünki onların öz düşüncə və həyat tərzləri var idi;
- b) İslam dininin qəbulundan sonra, dastanların üzünü köçürən katiblərin müdaxiləsi nəzərə alınmasa, boylardakı adların hamısı xalis türk mənşəlidir. Onların hər birisi sadədir, mənası bu gün də asan anlaşılır: Aruz, Alpan, Baycan, Banıçiçək, Buğday, Qazan, Buğra, Domrul, Beyrək və s.
- c) Oğuzların məişətində ad qoyma ənənəsi xüsusilə seçilir. Dünyaya gələn övlada ad qoyulur. Müəyyən yaşa çatandan sonra Dədə Qorqud ərsəyə çatmış oğlan uşağına gördüyü qəhrəmanlığa, işə görə yeni ad verir. Ata-ana verən ilk ad isə unudulur və igid özünün hünərinə görə qazandığı yeni adla tanınır. Məsələn, dastanda buğaya qalib gəlmiş gəncə Buğac adı verilir.

Ad seçmə prosesində cəmiyyətin müasir ictimai tələbləri, mədəni səviyyəsi nəzərə alınmalıdır. Başqa sahələrdə olduğu kimi zövq də zamanla, irəliləyişlə, mədəni tərəqqi ilə bağlı formalaşır. Adın seçilməsində kimlərin iştirak etməsinə baxmayaraq əsas məsuliyyət ata və ana üzərinə düşür. Buna görə də ad seçmə valideynlərin məsuliyyətini daha da artırır. Çünki valideynlər tərəfindən düşünülməmiş qoyulan adlar, sonradan övladlar tərəfindən dəyişdirilməsinə səbəb olur. Bunun mənfi nəticəsi uşaq boyabaşa çatandan sonra daha çox diqqəti cəlb edir. Adseçmə məsələsinə etinasız yanaşmaq uşaqların həyatına mənfi təsir edir. Təəssüf ki, bir sıra valideynlər müqəddəs vəzifələrini,

borclarını unudaraq aşağıdakı adları övladlarına verirlər: Stəkan, Şüşəbənd, Türmə, Cinayətkar, Samovar, Kənim, Kündə, Dilənçi, Külək, Məlumat, Meyxoş, Qaçmaz, Bütöv, Rəzil, Şikayət. Körpələrə verilən bu adlar cəmiyyətdə onlara qarşı mənfi emosiyalar yaradır.

Azərbaycan adlarının meydana gəlməsinin özünəməxsus adət-ənənəsi və yolları vardır:

– Xalq, nəsil adları ilə bağlı əmələ gələn şəxs adları: Bayat, Ulusoy, Bayat, Qacar, Əfşar, Əfşan, Oğuz, Əfqan;

– Qohumluq, əqrəbəlik anlayışları ilə bağlı şəxs adları: Azərbaycan dilində qohumluq anlayışı ilə bağlı onlarca oğlan və qız adı yaranmışdır. Məsələn, Bibixanım, Nənəxanım, Ataxan, Anabacı, Ağabacı, Ağəmi, Atakişi, Ağababa;

– Ailənin istək və münasibəti ilə bağlı şəxs adları: Fərəh, Arzu, Sevil, Səadət, Nəhayət, Amal, Yetər, Sevindik, Kifayət, Tamam, Qızbə, Alim;

– Yer adları ilə bağlı şəxs adları: Müəyyən məqsədlərlə əlaqədar dilimizdə bir sıra yer adları şəxs adı cərgəsinə daxil olmuşdur. Hazırda *Ural, Altay, Tehran, Qafqaz, Qoşqar, Himalay, Savalan, Misir, Təbriz, Şirvan, Elbrus* oğlan adı, *Asya, Mədinə, Fərqanə, Tehranə, Təbrizə* isə qız adı kimi işlənir.

– Su obyektlərinin adları ilə bağlı şəxs adları: Azərbaycan dilinin adlar sistemində su obyekti ilə əlaqədar yaranmış şəxs adlarının xüsusi mövqeyi görünməkdədir. Bu növ adların iki yolla yaranması diqqəti cəlb edir:

a) Ümumi su obyekti anlayışı ilə bağlı adlar: Damla, Dərya, Dəniz, Araz, Xəzər, Ümman və s.

b) Bu əsas sözlərdən yeni şəxs adları da yaradılmışdır: *Dər-*

yanur, Nurdərya, Ümmagül və s.

– Göy cisimlərinin adları ilə bağlı şəxs adları: Xalqımızın şəxs adı yaratma təcrübəsi tarixində fəza cisimlərinin adlarına müraciət olunması halları xüsusi maraq doğurur. Dilimizdə onlarca şəxs adı fəza cisimlərinin adları əsasında yaranmışdır. *Nuray, Zöhrə, Səma, Ülkər, Ulduz, Günay, Günəş, Bulud, Aynur, Aytən, Aygün, Aygül* və s.

– Tarixi şəxsiyyətlərin adı ilə bağlı yaranan şəxs adları: Atila, Tomris, Qorqud, Axsitan, Füzuli, Nəsimi, Vaqif, Vidadi və s.

– Daş-qaş adları ilə bağlı yaranan şəxs adları: Brilyant, Zümrüd, Gümüş, Almaz, Yaqut, Mirvari, Sədəf.

Adların düzgün yazılışı vacib ictimai-mədəni məsələlərdəndir. Bu qrup sözlərin özünəməxsus cəhətləri vardır. Mövcud ümumi orfoqrafik prinsiplər burada da tətbiq edilir. Belə ki, şəxs adlarının yazılışı da ümumi orfoqrafiya qaydaları ilə bağlıdır. Lakin bununla bərabər şəxs adlarının sırf özünəməxsus yazılış qaydaları da mövcuddur.

1. Dilimizdə işlənən hər bir şəxs adının baş hərfi böyük yazılır: Selcan, Ramil, Nadir, Saleh, Xatirə, Ülkər, Amal, Elnur, Turan, Mürşid, Umay, Səbinə, Elmar, Rasim, Vəsilə, Musa və s.
2. İki sadə şəxs adının birləşməsindən əmələ gəlmiş adlar bitişik yazılır: Balahüsən, Məhəmmədəli, Əbdüləziz, Əliheydər, Həsənəli, Cəfərqulu, Qulamhüseyn, Nurzaman, Nəsibəli, Rzapaşa, İbrahimxəlil, Rzasəməd, Əbdüllətif və s.
3. Mürəkkəb şəxs adlarından iki sait qoşalaşdıqda birinci sözün son saiti yazılmır. Əli+ İsa /Əlisa/, Mirzə+Ali /Mirzali/, Bala+Asər /Balasər/ və s.
4. Tərkibində “ağa”, “xan”, “bəy”, “mirzə”, “hacı”, “seyid”, “soltan”, “xanım”, “mir” sözləri olan mürəkkəb şəxs adları bitişik yazılır: Ağabacı, Həsənmirzə, Bəyalı, Xanbaba, Mehdixan, Əlibəy, Hacıəli, Hacıhəsən, Soltanhüseyn, Musaxan, Turanxan, Bəyimxanım,

Seyidəhməd, Muradağa, Mirrəhim, Mirhəsən, Miralı və s.

Bəzi şəxs adlarının yazılışında tarixi-ənənəvi prinsip əsas götürülür. Buna görə də onların yazılışı ilə deyilişi arasında müəyyən fərqlər meydana çıxır: Məsələn, Füzuli-F(i)zuli, Bəsti-Bəs(d)i, Lütfiyar - Lüt(v)iyar, Kəhriz-Kəriz.

5. Qoşa samitli adlar aşağıdakı kimi yazılır: *Ələddin, Nurəddin, Misirəddin, Seyfəddin, İsmətulla, Cəmaləddin, Seyfulla, Nəsrulla, Nəsibulla, Xəzəriyyə, Qeybulla, Beydulla, Məmmədmirzə, Elməddin və s.*

Əsrlər keçdikcə, xalqların ailə təcrübəsi artdıqca şəxs adlarına daha çox əhəmiyyət verilmiş, onların mənası dərinləşmişdir. Onlar artıq yalnız fərqləndirmə, fərdiləşdirmə funksiyası daşımır (adı bu xüsusiyyətsiz təəvvür etmək mümkün deyil), həm də hər bir fərdin, cəmiyyətin estetik görüşünün təzahürüdür. Bu baxımdan əvvəlki adlar içərisində öz əksini tapan bir çox – Traktor, Kombayn, Ansambl, Kommunist, Komsomol, Sovet, Komen-

dant, Kommunar, Kolçaq, Prikaz, Sərxoş tipli adlar lüğətə daxil edilməmişdir.

Adlar qoyularkən nəzərə almaq lazımdır ki, oğlan adlarında igidlik, məharət, güclülük, hakimlik, qız adlarında isə gözəllik, incəlik, mənəvi təmizlik motivləri üstünlük təşkil edir. Buna görə də “Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğət”ində adlar iki qrup altında verilmişdir: kişi adları, qadın adları;

Bu qrupların hər biri müəyyən prinsip və tələblərə müvafiq olaraq reallaşıb dildə işlənir. Azərbaycan dilində adlar sistemi

daima inkişafdadır. Yeni adların verilməsi şəxs adları sistemini zənginləşdirir. Müasir dövrdə körpələrə verilən adlar seçilir, təhlil edilir. Adların qoyulması ictimai bir hadisə hesab edilir, çünki hər bir ad xalqın milli mənəvi dəyərini özündə əks etdirir. Uşağa ad seçmək sərbəstdir. Lakin sərbəstlik qayda-qanunlar əsasında həyata keçirilir. Adseçmə xalqın müasir mədəni tələblərinə və Azərbaycan ədəbi dilinin yazı qaydalarına uyğun olmalıdır. Yeni adların yaranmasında dilin daxili imkanları hesabına yaranan sözlərə üstünlük verilməlidir. Bu baxımdan lüğət hər bir vətəndaşa adlar seçməkdə, mənasını müəyyənləşdirməkdə, onların ehtiyacını ödəməkdə faydalı olacaqdır. Şəxs adlarının yaranma mənbələrindən birini təşkil edən alınmaların izafiliyi onların orfoqrafiyasına xüsusi diqqət yetirməyi tələb edir. Hazırda yüzlərlə yeni adlar yaranır. Yaranan yeni adları toplamaq, orfoqrafiyasını müəyyənləşdirmək dildə həmişə davam edən prosesdir. Bu nəzərə alınaraq yeni şəxs adları lüğəti vaxtaşırı nəşr edilməlidir. Dilimizdə son dövrlərdə işlənən adların izahında bəzi mübahisə doğuracaq məqamların mövcudluğunu da istisna etmirik. Buna görə də lüğətlə bağlı irad və təkliflərini Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti yanında Terminologiya Komissiyasına və AMEA Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun Terminologiya şöbəsinə bildirəcək mütəxəssislərə əvvəlcədən təşəkkür edirik.

Müəllifdən

Sayalı Sadıqova _____

-

LÜĞƏTİN QURULUŞU

Lüğətin sözlüyünün hazırlanması zamanı aşağıdakı prinsiplər gözlənilmişdir:

– Lüğətdə adlar əlifba sırası ilə iri və qara şriftlə verilir. – Alınma adlar da bu qaydada verilir.

– Alınma şəxs adlarının qarşısında hansı dilə aid olduğu göstərilir: Məsələn: **Abidə** – (f)1.Abid; xatirə, yadigar, nişanə; 2. Memarlıq, tarixi mədəniyyət. 3.İnanan, inancılı.

Abihəyat – (f-ə) Ab və həyat sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, dirilik suyu, həyat suyu mənasını bildirir.

Abiyə – (ər.) 1. Utancaq, üzünü örtən, gözəl, namuslu qadın. 2.Böyük, ulu.

– Tərkiби başqa-başqa dillərə aid olan şəxs adlarından düzəlmiş mürəkkəb şəxs adlarında mənşə aşağıdakı şəkildə verilir; **Badisəba** – farsca “badi” (külək) və ərəbcə “səba” (səhər) sözlərindən düzəlib, səhər küləyi, səhər mehi deməkdir.

– Lüğətdə əcnəbi şəxs adlarının əslində olan bütün mənaları deyil, ancaq şəxs adı kimi Azərbaycan dilində əsas mənası verilir; – Şəxs adlarının variantlarından orfoqrafik qaydalara uyğun olanı baş söz kimi verilir.

– Əvvəlcə adların mənşəyi, mənbə və ya orijinal dildə yazılışı, etimoloji mənası göstərilir, sonra isə işləndiyi mənalar izah edilir.

– Hər bir ad yeni sətirdən başlanır, adın variantları / işarəsi ilə ayrılır.

– Hər bir adın mənası ayrılıqda izah edildiyindən mötərizədə hər bir adın tərkib hissələrini təşkil edən şəxs adlarına baxmaq tövsiyə olunur.

– Şəxs adlarının həqiqi mənası şərh edilir.

– Bir neçə mənə bildirən şəxs adlarının mənalarının izahları bir lüğət məqaləsində sıra ilə verilir (1, 2, 3 və s.).

– Lüğətin sözlüyünə daxil edilən şəxs adlarının qrammatik, leksik əlamət və göstəriciləri haqqında geniş məlumat verilir.

– Ehtiyac olduqca “bax” məqalələri də verilmişdir.

– Lüğətdəki şəxs adlarının orfoqrafiyası müasir ədəbi dilimizin orfoqrafiya normalarına uyğun verilmişdir.

LÜĞƏTDƏ VERİLMİŞ İXTİSARLAR

Azərb. - Azərbaycan

alm. - alman ər. -

ərəb f. - fars f-ə.-

fars-ərəb fr. - fransız

ing. - ingilis isp. -

ispan ital. - italyan

lat. - latın pol.

- polyak sans.

- sanskrit

slav. - slavyan

yun. - yunan

KİŞİ ADLARI

– A –

ABAĞA – “Aba” və “ağa” sözlərindən əmələ gəlib “ata ağa”, “böyük ağa” deməkdir. Hülakülər (Elxanilər) dövlətinin hökmdarlarından birinin adıdır.

ABASƏT – 1. Ataların sözü, sifəti. 2. Abbasilərdən olan.

ABBAS – Ərəbcə “əbbas” sözündəndir. Qaraqabaq, tutqun, qəzəbli, qaynayıb-qarışmayan, adamayovuşmaz mənasını ifadə edir. Məhəmməd peyğəmbərin əmisi və imam Əlinin oğlanlarından biri bu adı daşımışdır. Şəxs adı kimi Azərbaycan dilinə islam dininin təsiri altında keçmişdir.

ABBASAĞA – Ərəbcə “Abbas” və azərbaycanca “Ağa” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, qəzəbli ağa mənasını ifadə edir. **ABBASƏLİ** – Ərəbcə “Abbas” və “Əli” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, yüksək, ali Abbas mənasını ifadə edir. **ABBASQULU** – Ərəbcə “Abbas” və “Qulu” adlarının birləşməsindən yaranmış şəxs adıdır. Tutqun, qaşqabaqlı qul, Abbasın qulu.

ABBASMİRZƏ – Ərəbcə “Abbas” və farsca “Mirzə” adlarının birləşməsindən yaranmış şəxs adıdır. Hörmətli, bilikli Abbas mənasını ifadə edir.

ABBASŞƏRİF – Ərəbcə “Abbas” və farsca “Şərif” adlarının birləşməsindən yaranmış şəxs adıdır. Şərəfli, müqəddəs Abbas mənasını ifadə edir.

ABEL – İbrancə “Albelus” sözündən olub “ağcaqovaq”, fanilik, yalan deməkdir. Bibliyada Adəmlə Həvvanın oğlanlarından birinin adıdır. Adla bağlı bir çox dini əfsanələr mövcuddur.

ABGÜL – Farsca “ab” (su) və “gül” sözlərindən yaradılmış addır. Gül suyu, gül və güləb.

ABİD – 1.Ərəbcə “əb” sözündən əmələ gəlmişdir, ata, böyüklük mənasını ifadə edir. 2.İbadətlə məşğul olan, dua edən, duaçı.

ABİDƏLİ – Ərəbcə “Abid” və “Əli” adından olub, özünü ibadətə sərf edən mənasındadır.

ABİDİN – Ərəbcə “Abid” sözündən olub, ibadət edənlər, ibadətlər məşğul olanlar.

ABDƏR – “Ab” (su) sözündən və -ər şəkilçisindən düzəlmiş, sulu, canlı, canısulu igid mənasındadır.

ABDALBƏY – Bilikli bəy, tayfa başçısı.

ABDAR – 1.Sulu, parlaq. 2.Dadlı, ləzzətli. 3.Mələhətli. **ABDI** – Ərəbcə “əbd” sözündən olub, Allahın qulu, Allahın bəndəsi deməkdir.

ABDIGÜL – Ərəbcə “əbd” və “gül” sözündən olub, Allahın gül kimi saf bəndəsi mənasındadır.

ABDIBƏY – “Abdı” və “bəy” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, əbədi, sonsuz bəy mənasını bildirir.

ABDIXAN – “Abdı” və “xan” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, əbədi, sonsuz xan mənasını bildirir.

ABDİ – Ərəbcə “Əbd” və “Allah” sözlərindən və ya Allahın epitetlərindən ibarət olub “Allahın qulu”, “Allahın bəndəsi” mənasını verən Abdulla, Abdulcəlil, Abduləhəd kimi adların ümumi ixtisar variantıdır. Allahın Qulu; Əbədi, sonsuz.

ABDİL – 1.Könül suyu, göz yaşı. 2.Saf, təmiz.

ABDİN – Ərəbcə “abidin” sözündən olub, ibadət edən, ibadətlə məşğul olan, Abidlərin zینəti mənasını bildirir.

ABDİNBƏY – İbadətlə məşğul olan adam, ibadət edən bəy.

ABDİNXAN – İbadətlə məşğul olan adam, ibadət edən xan.

ABDUL – Ərəbcə “Əbd” və “Allah” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, Allahın qulu, köləsi, bəndəsi, Allahın qulu mənasını bildirir.

ABDULCABBAR – Ərəbcə “Abdul” və “Cabbar” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, bütün niyyətlərini məcbur icra etdirən deməkdir.

ABDULCAMAL – Ərəbcə “Abdul” və “Camal” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, bütün ali xüsusiyyətləri özündə cəm etdirən mənasındadır.

ABDULCAVAD – Ərəbcə “Abdul” və “Cavad” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, Tanrının qulu mənasındadır.

ABDULCƏLİL – Böyük Allahın qulu, əzizi.

ABDULƏHƏD – Vahid, yeganə, Allahın bəndəsi, Tanrının qulu

ABDULƏLİ – Ərəbcə “Abdul” və “Əli” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, ən uca, ən ali olanın, yəni Allahın qulu, bəndəsi. **ABDULƏZƏL** – Ərəbcə “Abdul” və “Əzəl” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, ilk olanın qulu mənasındadır.

ABDULƏZİM – Ərəbcə “Abdul” və “Əzim” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, ən uca olanın qulu deməkdir.

ABDULƏTİF – Ərəbcə “Abdul” və “Lətif” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, ən əziz olanın qulu.

ABDULFƏTTAH – “Abdul” və “Fəttah” adlarından əmələ gəlmişdir. Böyük allahın qulu.

ABDULHƏMİD – Ərəbcə “Abdul” və “Həmid” adlarının birləşməsindən əmələ gəlmişdir. Ən uca olanın, şükür edilənin qulu deməkdir.

ABDULXALİQ – Ərəbcə “Abdul” və “Xaliq” adlarından əmələ gəlmişdir. Yaradanın, xəلق edənin qulu mənasındadır.

ABDULQAFAR – Ərəbcə “Abdul” və “Qafar” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, günahları bağışlayanın, yəni Allahın qulu, bəndəsi.

ABDULQAFUR – Ərəbcə “Abdul” və “Qafar” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, bağışlayanın, mərhəmət sahibinin qulu mənasını bildirir.

ABDULQƏNİ – Ərəbcə “Abdul” və “Qəni” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, sərvət sahibi olan Allah bəndəsi mənasını bildirir.

ABDULRƏHİM – Ərəbcə “Abdul” və “Rəhim” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, rəhimli olan bəndə.

ABDULRƏŞİD – Ərəbcə “Abdul” və “Rəşid” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, rəşadətli olan bəndə.

ABDULRZA – Ərəbcə “Abdul” və “Rza” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, hər şeydən razı olan Allah bəndəsi.

ABDULLA – Ərəbcə “Əbd” və “Allah” sözlərindən yaranmışdır.

1. Allahın qulu, köləsi; 2. Allahın xəلق etdiyi adam, məxluq.

ABDULLAH – Ərəbcə “Əbd” və “Allah” sözlərindən yaranmışdır, Allahın qulu, Tanrının övladı mənasındadır.

ABDULSƏMƏD – “Əbdül” və “Səməd” adlarından yaranıb, heç kəsə möhtac olmayan mənasını bildirir.

ABDULŞİR – Allahın qulu olan şir.

ABDULVAHAB – Ərəbcə “Abdul” və “Vahab” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, hər şeyi qarşılıqsız bəxş edən qulu.

ABDULVACİD – Ərəbcə “Abdul” və “Vacid” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, vücuda gətirənin, yoxdan var edən qulu, Tanrının bəndəsi, köləsi mənasını bildirir.

ABDULZAHİR – Ərəbcə “Abdul” və “Zahir” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, hər şeyi olduğu kimi qəbul edən, aşkar edən şəxs.

ABQƏDİR – Abdulqədir adının ixtisar variantıdır.

ABSALAM // ABUSALAM – 1. “Abdussalam” adından yaranıb, “Allahqulu” şəxs adının mənasına uyğundur. 2. Sülh, əminamanlıq.

ABSALAT – 1. Namaz. 2. Dini mərasimlərdə oxunan minacat. 3. Məhəmməd peyğəmbərin adı çəkildə salavat çevirmək, dua etmək. 4. Dəstəmaz suyu.

ABUBƏKİR – Ərəbcə “Əbu” və “Bəkir” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, Bəkirin atası mənasını bildirir.

ABUDAVUD – Davudun atası

ABUƏLİ – Əlinin atası.

ABUMÜSLÜM – Müslümün atası.

ABUSƏMƏD – “Abdusəməd” adından olub, Allahın qulu mənasını bildirir.

ABUTALİB – Ərəbcə “Əbu Talib” sözündən olub, Talibin atası deməkdir.

ABUTURAB – Hərfi mənası “Turabın atası” deməkdir. Turab ərəb dilində torpaq deməkdir. Azərbaycan dilinə “torpağın atası”, “böyüklük” kimi verilir.

ABUZAHİR – Görünən, zahir olan.

ABUZƏR – Ərəbcə “abua”-ışığı, “zər”-ulduz sözlərindən əmələ gəlib, işıqlı ulduz mənasını bildirir.

ACAL – Ərəbcə “əcəl”in cəmidir. Uca, yüksək, mərhəmətli xoca, ustad müəllim.

ACAR – Qədim türk xalqlarından biridir. Hərfi mənası güclü, bacarıqlı, hücum edən igid, çalışqan, bacarıqlı deməkdir.

ACARALP – “Acar” və “alp” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, cəsur, igid, qəhrəman döyüşçü.

ACARBƏY – “Acar” və “bəy” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, zəngin, güclü acar bəy.

ACATAY – 1. Böyük bacıya bənzəyən, bacıya oxşayan; 2. Güclü, qüdrətlilərə oxşayan, onlar kimi olan.

ACAY – 1. Danışan, mübahisə edən, düşüncələrini söyləyən, yol açan; 2. Tutan, yaxalayan.

ACUN – Qədim türk sözü olub, dünya, kainat deməkdir. Kainat, dünya, aləm mənasını bildirir.

ACUNAL – Dünyanı əhatə edən, dünya əhəmiyyətli olan, cahanşümul.

ACUNALP – Məşhur qəhrəman, şöhrəti, ünü dünyanı tutan.

ACUNBƏY – Dünyanın ən hörmətli, zəngin, böyük adamı.

ACUNƏR – Ünlü, məşhur adam, tanınmış ər, igid, şöhrətli insan.

ADABƏY – Coğrafi mənada hər tərəfi su ilə əhatə olunmuş quru. Təsbeh, bənzətmə kimi də işlənir.

ADAXAN – Ada xanı, hakimi, ada başçısı.

ADAL – Adını qaldıran, şöhrət qazanan, adı ilə məşhurlaşan.

ADAN – Allah tərəfindən nəzir edilən, tanınan.

ADANUR – Adı ilə şöhrətlənən, ətrafa nur saçan.

ADAY – 1. Körpə anlamını bildirir; 2. Namizəd, özü və ya başqaları tərəfindən namizədliyi irəli sürülən, harasa təqdim olunan şəxs.

ADAYTUTUQ – Bulaq və Xəzər türklərinin titulusudur. Müəyyən bir vəzifəyə - vali, qəza rəisi, hakim, rəis, general üçün təqdim edilən namizəd.

ADBAR – Bolluq, firavanlıq gətirən.

ADBAN – Səhər mehi, səhər küləyi.

ADBƏY – Adı bəy olan, adı böyük olan, adı hörmətli olan, böyük adam.

ADƏM – İnsan, adam, torpaq mənasındadır. İlk insan və ilk peyğəmbər Adəmin adı ilə bağlıdır.

ADGÖZƏL – 1. “Adı” və “gözəl” sözlərindən düzəlib. Adı gözəl olan deməkdir. 2. Elm, sənət, doğruluq.

ADGÜL – “Adı” və “gül” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, gül kimi ləkəsiz, təmiz insan.

ADGÜN – Adı gün kimi olan, günə bənzər.

ADLAY – 1. Əslində ərəbcə “Əbülxeyr” adının Orta Asiya türklərində işlənən formasındadır.

ADIŞAD – Adı şad (“xan oğlu” titulu) olan.

ADIŞİRİN – 1. Adı şirin olan; şirin adlı. 2. Ürəyə yatan, bəyənələn, unudulmaz olan ad.

ADİL – Ərəbcə “ədl” sözündəndir. Ədalətli, ağıllı, insafılı, haqq tərəfdarı olan, vicdanlı.

ADİLXAN – Ədalətli, hökmdar, insaf, haqq tərəfdarı şah (xan).

ADİLBƏY – Adı, sanı olan bəy, tanınmış bəy.

ADLIXAN – Adı, sanı olan xan, tanınmış xan.

ADNAQULU – Cümə günü anadan olan uşaqlara verilən ad.
Adnanın qulu.

ADNAN – Qədim türk adıdır. Hərfi mənası iki səma, iki cənnət deməkdir.

ADSAY – Monqol hökmdarlarından birinin adı. Adı sayılan, tanınan, seçilən hörmətli ad yiyəsi, layiqli ad sahibi deməkdir.

AFAD – Ərəbcə “Alı” və “Fuad” adlarının birləşməsindən yaranıb, yüksək qəlbli, ürəkli, ali şəxsiyyət mənasındadır.

AFAT – Ərəbcə “afət” sözünün cəmi olub (bəla, müsibət; məs. gözəl) gözəllər, bəla, müsibət mənasındadır.

AFDAL – Ərəbcə “fadıl”ın (fazilin) cəmidir. Fəzilətlər, ləyaqətlər, əxlaqlar, gözəl xasiyyətlər.

AFDİL – Ərəbcə “afdil” sözündən olub, üstün, artıq, çox gözəl mənasındadır.

AFƏDDİN – Ərəbcə “afəddin” sözündən olub, dinin müsibəti, bəlası, dinin zərəri, dinin gözəli, dilbəri, dinin sağlamlığı, gücü, qüdrəti deməkdir.

AFƏR – Farsca “afəridən” sözündən olub, yaradan, vücuda gətirən, düzəldən deməkdir.

AFƏRBƏY – “Afər” və “bəy” sözlərindən olub, işıqlı, xeyirxah bəy mənasındadır.

AFƏRXAN – “Afər” və “xan” sözlərindən olub, işıqlı, xeyirxah xan mənasındadır.

AFƏRŞAD – Yaradandan törəyən; Günəş övladı.

AFƏTDİN – Dinin gözəlliyi, cazibədarlığı, rəngarəngliyi.

AFFAN – Ərəbcə “affan” sözündən olub, pis şeylərdən qaçan, pəhriz saxlayan.

AFİQ – 1.Ərəbcə “afiq” sözündən olub, dünyanı gəzib-dolaşan, sadələvh, hamıya inanan, etibar edən şəxs. 2.Yüksəklikdə olan, yüksəklərdə gəzən, səyyah.

AFİL – Ərəbcə “afil” sözündəndir:1.Çıxan Günəş, doğan Günəş. 2.Qeyb olan, görünməz, görünməyən.

AFİYƏDDİN – Ərəbcə “afiyəddin” dinin sağlamlığı, dinin gücü, dinin qüvvəsi, dinə həsr olunmuş sağlamlıq, dinə həsr olunmuş həyat mənasındadır.

AFİYƏT – Ərəbcə “afiyət” sözündən olub, can sağlığı, sağlamlıq mənasındadır.

AFİTAB – Farsca “afitab” sözündən olub, günəş, gün mənasındadır.

AFİZ – Yüksək hafizəsi olan.

AFLAN – İşıqlı, nurlu.

AFRAZ – 1.Məğrur, lovğa. 2.Yüksək, uca.

AFŞAR – Qədim türk tayfalarından birinin adı. “Ov” və “ər” (ovşar) sözlərindən olmaqla, ovda məharət göstərən igid, sınanmış igid, çevik, ovçuluğu sevən insan mənasını bildirir. Oğuzların 24 boyundan birinin adı.

AFŞİN – Ərəbcə “afşin” sözündəndir. 1.Böyük türk sərkərdəsi və onun mənsub olduğu nəsil. 2.Döyüş zamanı hərbidə geyim forması, istifadə olunan geyim. 3.Savaşlarda istifadə edilən geyim, mizraq, süngü.

AFTANDİL – Fars mənşəli “Aftab” (günəş, gün) və “dil” (ürək, qəlb, zövq, həvəs) sözlərindən düzəlib, günəş ürəkli, qəlbi günəşə bənzəyən, atəş qəlbli mənasını bildirir.

AĞA – Ağılı, böyük, cənab, sahib. Hörmət əlaməti olaraq böyük qardaşa da “ağa” deyilir. Bir çox mürəkkəb şəxs adlarının yaranmasında fəal iştirak edir.

AĞABABA – 1. “Ağa” (böyük) və “baba” (ata, atanın və ya ananın atası) sözlərindən düzəlib. “Böyük ata”, “atanın atası” mənalarını ifadə edir. 2. Ağa-böyük, cənab, sahib. 3. Elin, ailənin ağsaqqalı. Bir sıra türk xalqlarında “aka”, “əkə” şəklində də işlənir. **AĞABAĞIR** – Ərəbcə “bağır” və “ağa” sözlərindən yaranıb, ağa, cənab, böyük, ağsaqqal mənası daşıyır.

AĞABALA – 1. Ağa oğlu, ağa balası, ağa kimi oğul; 2. Əziz övlad, sevimli, istəkli uşaq.

AĞABAN – Tanınmış zəngin adam.

AĞABBA – 1. Babaya, ataya müraciət forması. 2. Elin, ailənin ağsaqqalı, hörmətli yaşlı adam.

AĞABƏŞİR – “Ağa” (böyük) və “Bəşir” (xoş xəbər gətirən) sözlərindən düzəlib, böyük müjdəçi mənasındadır.

AĞABƏY – “Ağa” (böyük) və “bəy” (zadəgan titulu) sözlərindən düzəlib. Böyük bəy, hörmətli bəy, güclü, qüdrətli bəy mənasını ifadə edir. Böyük qardaşa hörmət üçün verilən addır.

AĞABUTA – “Ağa” (böyük) və “buta” (qonçə, badam bənşər naxış) sözlərindən düzəlib. Antroponim kimi “Qiymətli naxış” mənasındadır.

AĞACABBAR – “Ağa” və “Cabbar” adlarından düzəlib. Əzəmətli, qüdrət sahibi olan ağa.

AĞACAMAL – “Ağa” və “Camal” adlarından düzəlib, camallı, qəşəng ağa mənasındadır.

AĞACAN – Ağa (böyük, cənab) və “can” (burada “əziz”) sözlərindən düzəlib. 1. Böyük ürək yiyəsi, hörmət və izzəti artıq olan adam. 2. Əziz ağa, böyük adam, qüdrətli, güclü; 3. Özündən böyüklərə hörmət əlaməti olaraq müraciət biçimi; 4. Əziz, sevimli, qəlbə yaxın şəxs.

AĞACAVAD – “Ağa” və “Cavad” sözlərindən düzəlib. Əliaçıq, səxavətli, cəmərd ağa.

AĞACƏFƏR – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “Cəfər” (çay) sözlərindən düzəlib. “Böyük Cəfər” anlamında işlənir.

AĞACƏLİL – “Ağa” və “Cəlil” sözlərindən düzəlib. Böyük, uca, yüksək, ali, hörmətli ağa.

AĞACƏMİL – “Ağa” və “Cəmil” sözlərindən düzəlib, gözəlliklərin cəmi mənasındadır.

AĞADADAŞ – “Ağa” (böyük) və “dadaş” (qardaşa, ataya müraciət forması) sözlərindən düzəlmişdir. 1. Böyük qardaş, köməyə çatan mənasını ifadə edir. 2. Böyük qardaşa, gəlinlərin qayınlarına ehtiram əlaməti olaraq verdikləri ad.

AĞAXAN – “Ağa” və “xan” sözlərindən yaranıb və “qüdrətli xan”, “böyük xan”, tanınan xan deməkdir.

AĞADAYI – Böyük dayıya hörmət üçün verilən ad.

AĞAƏMI – Böyük əmiyə hörmət üçün verilən ad.

AĞALAR – Ağa sözünün cəm halı olub, ağalar deməkdir.

AĞAZƏR – “Ağa” və “zər” sözlərindən düzəlib, işıqlı ağa mənasını bildirir.

AĞARZA – “Ağa” və “Rza” adlarından yaranıb. Razi qalma, məmnunluq mənasındadır.

AĞAKƏRİM – Ağa və Kərim adlarından yaranıb, səxavətli cənab mənasındadır.

AĞASI – Onun ağası, onun sahibi.

AĞASƏF – Sayılan, hörmətli adam, böyük dost.

AĞASƏFİ – Sayılan, hörmət edilən.

AĞADDİF – Din ağası, din böyüyü, din rəhbəri, din başçısı.

AĞADDİN – Ağaddin adı “ağa” və “əddin” sözlərindən düzəlib, dinin ağası mənasındadır. Seyfəddin, Sədrəddin, Ələddin qəbilindən olan adların “Əddin” ixtisar variantı əsasında yaranmışdır. **AĞADƏDƏ** – Ata və ananın atasına hörmət əlaməti olaraq verilən ad.

AĞADUR – Ağa yaşasın, dayansın, dursun, uzun ömürlü olsun.

AĞAƏLİ – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib; Cənab Əli, böyük Əli.

AĞAƏMİ – “Ağa” (böyük) və “əmi” (qardaşın qardaş uşaqları ilə qohumluq münasibəti) sözlərindən düzəlib. “Böyük əmi” deməkdir. Böyük əmiyə hörmət əlaməti olaraq verilən ad.

AĞAƏZİZ – Ağa (cənab) və ərəbcə “əziz” (istəkli, hörmətli) sözlərindən düzəlib. İstəkli, əziz cənab.

AĞAGÜL – “Ağa” (böyük) və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, güllərin hökmdarı, böyüyü mənasını bildirir.

AĞAGÜN – Ağa günü, böyük gün, ağa doğulan gün.

AĞAHƏSƏN – “Ağa” (böyük) ərəbcə “Həsən” (yaxşı) sözlərindən düzəlib. Yaxşı cənab, ağa Həsən deməkdir.

Azərbaycan antroponimikasında Ağahəsən və Ağahüseyn şəxs adları imam Əlinin oğlanları, Məhəmməd peyğəmbərin nəvələri Həsən və

Hüseynin adı ilə bağlıdır.

AĞAHÜSEYN – “Ağa” (böyük, cənab) və ərəbcə “Hüseyn” (gözəl) sözlərindən düzəlib. Ağa Hüseyn, gözəl cənab.

AĞAXAN – “Ağa” (böyük) və “xan” (titul, hökmdar) sözlərindən düzəlib. Böyük xan, qüdrətli xan deməkdir.

AĞAİSMAYIL – “Ağa” (hörmətli, layiqli, başçı, ağsaqqal, rəhbər) və “İsmayıl” (Tanrı eşidər, Allah dinləyər) sözlərinin birləşməsindən düzəlib, Allaha inanan ağa mənasındadır.

AĞAKAZIM – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “Kazım” (sirrini saxlaya bilən) sözlərindən düzəlib. Böyük sirr saxlayan.

AĞAKƏRİM – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “Kərim” (səxavətli) sözlərindən düzəlib, səxavətli cənab mənasındadır.

AĞAKİŞİ – “Ağa” (böyük) və “kişi” (ər, insan, ata, oğul) sözlərindən düzəlib. Böyük oğul, böyük kişi, böyük insan.

AĞAQULU – “Ağa” və “Qul” sözlərindən düzəlib. Ağanın qulu, hörmətli adamın, ağanın qulu.

AĞALAR – Ağa (böyük, cənab) və -lar kəmiyyət şəkilçisindən düzəlib, ağa nəslindən olan, nüfuz sahibi, mənəsb sahibi olan deməkdir.

AĞALI – “Ağa” və “Əli” adlarının birləşməsindən yaranan addır.

AĞAMAHMUD – “Ağa” (böyük, cənab) və ərəbcə “Mahmud” (tərifəlayiq) sözlərindən düzəlib, tərifəlayiq cənab deməkdir.

AĞAMAL – “Ağa” (böyük) və “mal”, “var” sözlərindən düzəlib, böyük var – dövlət sahibi deməkdir.

AĞAMALI – “Ağa” (cənab) və “mal” (dövlət, var) -lı (III şəxs mənsub) şəkilçisindən düzəlib, ağaya mənsub olan deməkdir.

AĞAMALİK – Azərbaycanca “ağa” və ərəbcə “malik” sözlərindən yaranıb, mal-mülk sahibi, nüfuz sahibi olan deməkdir. **AĞAMAYIL** – 1.Ağ rəngi sevən, ağa meyl eləyən 2. Təmizliyə, paklığa meyli olan.

AĞAMEHDİ – “Ağa” (böyük, cənab) və ərəbcə “Mehdi” (düz yol tutmuş, doğru yolla gedən) sözlərindən düzəlib. Doğru yol gedən, düzgün yol tutan.

AĞAMƏCİD – “Ağa” və ərəbcə “Məcidi” (əzəmətli, görkəmli) sözlərindən düzəlib. Əzəmətli cənab, görkəmli ağa, adlı-sanlı, əzəmətli, şanlı ağa.

AĞAMƏDƏD – “Ağa” və “Mədəd” sözlərindən düzəlib. Əliaçıq, kömək edən, insanların əlindən tutan ağa.

AĞAMƏHƏMMƏD – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “Məhəmməd” sözlərindən düzəlib, böyük Məhəmməd mənasındadır.

AĞAMƏLİ – Sayğı, hörmət göstərilən başçı, ağam Əli; Əli rəhbərimdir, böyüyümdür.

AĞAMƏLİK – Hörmətli şah, böyük hökmdar (padşah).

AĞAMƏMMƏD – Bax: Ağa və Məmməd.

AĞAMƏRDAN – “Ağa” (böyük) və farsca “Mərdan” (mərdlər) sözlərindən düzəlib. Mərdlərin böyüyü mənasını daşıyır.

AQAMƏT – Toydan bir neçə gün əvvəl qız evinə aparılan yemək, ərzaq.

AĞAMİ – Böyük əmi, ağa kimi əmi.

AĞAMİN – “Ağa” və farsca “minə” (büllur, şüşə, şir, mozaika, göy, səma, asiman) sözlərindən düzəlib, göy, səma kimi saf, təmiz ağa.

AĞAMİR – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “mir” (əmir, hökmdar, başçı) sözünün qısaldılmış sözlərindən düzələn “ağayı-əmir” birləşməsinin qısaldılmış variantıdır. Böyük hökmdar, hörmətli rəhbər, böyük əmir (başçı, rəis) deməkdir.

AĞAMİRAN – Sayılan əmirlər, böyük başçılar. “Ağa” və “Mir” sözünün cəmindən yaranan addır.

AĞAMİRƏK – Böyük rəhbərin, başçının əmiri. Kiçiltmə və əzizləmə formasında da işlənir.

AĞAMİRZƏ – “Ağa” (böyük) və “mirzə” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, “böyük mirzə, baş mirzə” deməkdir. Əmir nəslindən olan mənasındadır. Sonralar oxumuş, savadlı insan, katib mənalərini qazanmışdır.

AĞAMMƏD – “Ağaməhəmməd” adının qısaldılmış forması.

AĞAMOĞLAN – “Ağa” (böyük), “-m” (İ şəxs mənsub şəkilçisi) və “oğlan” (oğul, kişi) sözlərindən düzəlib. Böyüyüm olan oğlan, ağam olan oğlan. Əziz, hörmətli oğlan uşağı (gənc, cavan), əziz adam.

AĞAMURAD – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “murad” (arzu, istək) sözlərindən düzəlib. Böyük arzu, böyük murad.

AĞAMUSA – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “Musa” (uşaq, övlad) sözlərindən düzəlib. Ağa Musa, böyük oğul, böyük övlad.

AĞAMÜLKƏT – Səltənətin ağası, ağa hökmdarlığı.

AĞANEMƏT – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “nemət” (yaxşılıq, sərvət) sözlərindən düzəlib. Böyük sərvət, böyük nemət.

AĞANƏBİ – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “Nəbi” (peyğəmbər) sözlərindən düzəlib, cənab peyğəmbər deməkdir.

AĞANƏZƏR – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “nəzər” (baxış, düşüncə) sözlərindən düzəlib. Böyük düşüncə, böyük nəzər.

AĞANİYAZ – “Ağa” və farsca “Niyaz” (dua etmək, hədiyyə) sözlərindən düzəlib. Allahın hədiyyəsi, bəxşişi.

AĞANUR – “Ağa” və ərəbcə “nur” (ışıq, parıltı, ziya) sözlərindəndir. Ağanın ziyası, nuru.

AĞAOĞLAN – “Ağa” (böyük) və “oğlan” sözlərindən düzəlib. Böyük oğlan, hörmətli oğlan, böyük oğul.

AĞAPAŞA – Hörmətli ağa kimi başçı, rəis.

AĞARAZI – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “razi” (bir şeydən razı olmaq) sözlərindən düzəlib, hər şeydən razı olan ağa, böyük deməkdir.

AĞARƏFİ– “Ağa” (böyük) və ərəbcə “rəfi” (rafiq – rəfiq) sözünün qısaldılmış forması. Dost, yoldaş, böyük dost mənasındadır. **AĞARƏHİM** – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “rəhim” (rəhimli, rəhm edən, ürəyi yanan) sözlərindən düzəlib. Ürəyi yanan, rəhimli, rəhm edən.

AĞARƏHMAN – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “rəhman” (rəhimli olan) sözlərindən yaranıb. Rəhmi olan ağa.

AĞARƏSUL– “Ağa” titulunun və ərəbcə “Rəsul” adından olub, Tanrının elçisi mənasındadır.

AĞARƏŞİD – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “rəşid” (igid, qoçaq) sözlərindən yaranıb. Qəhrəman, qoçaq ağa mənasındadır.

AĞARƏZİ – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “rəzi” (bir şeydən razı, məmnun) sözlərindən düzəlib. Bir şeydən razı olan, məmnun ağa.

AĞARSLAN – “Ağ” və “aslan” sözlərindəndir. Bəxti gətirən aslan, ağ aslan.

AĞARZA – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “rza” (bir şeydən razı, məmnun) sözlərindən düzəlib. Böyük razılıq, məmnunluq.

AĞASADIQ – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “sadiq // sadiq” (sədaqətli) sözlərindən düzəlib. Böyük sadiq deməkdir.

AĞASALEH – “Ağa” (böyük) və “salah // saleh” (ərəbcə “saleh” “xeyirxah, yaxşılıq” deməkdir) sözlərindən düzəlib. Böyük xeyirxah, böyük yaxşılıq, xeyir verən ağa.

AĞASALMAN – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “salman” sözündən olub, sülh, əmin-amanlıq deməkdir.

AĞASAN – Ağaya bənzər, ağa sayılan, ağa olan.

AĞASƏF – Hörmətli adam, saf niyyətli, izzətli və hörmətli şəxs.

AĞASƏFA – “Ağa” və “Səfa” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, saf, təmiz ağa mənasındadır.

AĞASƏFƏR – “Ağa” və “Səfər” sözlərindən olub, bir yerdən başqa yerə gedən, səfər, səyahət edən ağa.

AĞASƏFİ – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “səfi” (seçilmiş, səmimi dost) sözlərindən düzəlib, səmimi dost, böyük dost, həqiqi dost.

AĞASƏLİM – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “salim // səlim” (sağlam) sözlərinin birləşməsindən düzəlib, çox sağlam deməkdir.

AĞASƏMƏD – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “saməd” (əbədi, daimi) sözlərindən düzəlib, daim var olan, böyük insan, əbədi olan.

AĞASƏRXAN – “Ağa” və “Sərxan” adının birləşməsindən əmələ gəlib, kamilliyin yüksəkliyi mənasındadır.

AĞASƏTTAR – “Ağa” və “Səttar” adının birləşməsindən əmələ gəlib, uca yaradan mənasındadır.

AĞASƏT – Güclü, qüdrətli bəy.

AĞAXAN – Ağa və xan sözlərinin birləşməsindən yaranıb təmiz, dürüst deməkdir.

AĞASI – Ağa (böyük) və -sı // si III şəxs mənsubiyyət şəkilçisindən düzəlmişdir. Ağaya məxsus, ağaya aid.

AĞASİF – Ağa (böyük) və ərəbcə “asif” (tufan) sözlərindən düzəlib. Böyük tufan mənasındadır.

AĞASOLTAN – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “soltan” // sultan (padşah, hökmdar) sözlərindən düzəlmişdir. Böyük hökmdar deməkdir.

AĞASOY – Böyük, nəcib soydan olan, ağa nəslindən olan.

AĞASULTAN – “Ağa” və “Sultan” sözlərindən düzəlib. Böyük sultan deməkdir

AĞAŞƏRİF – Ağa və Şərif sözlərinin birləşməsindən yaranıb. Şərəfli, şərəf sahibi, mübarək, müqəddəs, əziz mənalarında işlənir. **AĞAŞİR** – Böyük aslan, nəhəng şir. Cəsur, qüdrətli, güclü. **AĞAŞİRİN** – “Ağa” və farsca “şirin” sözlərindən düzəlib; Sevimli, əziz cənab.

AĞAŞÜKÜR – “Ağa” və ərəbcə “şükür” (minnətdarlıq, razılıq) sözlərindən düzəlib. Allahdan razı, tanrıya minnətdar mənasını ifadə edir.

AĞAVERDİ – “Ağa” (böyük) və “verdi” (“vermək” feilindən) sözlərindən düzəlib. Allahın verdiyi, Allahın yetirdiyi.

AĞAVEYS – “Ağa” və ərəbcə “veys” (güc, qüvvət) sözlərindən düzəlib, güc, qüvvət mənasındadır.

AĞAVƏLİ – “Ağa” və ərəbcə “vəli” (himayəçi, qəyyum, ağa) sözlərindən düzəlib. Böyük ağa, atabəy mənasındadır.

AĞAYAQUB – “Ağa” (böyük) və “Yaqub” (ərəb sözü olub “ardınca gedən, izi ilə gedən”) sözlərindən düzəlib. Böyük peyğəmbər Yaqub deməkdir.

AĞAYAR – “Ağa” (böyük) və “yar” (hissə, parça, tay, bərabər, əziz) sözlərindən düzəlib. 1.Çox əziz, böyük hissə, böyük pay, hörmətli; 2) Sadiq dost, köməkçi; 3) Sevgili, məşuq.

AĞAYUNUS – “Ağa” (böyük) və “Yunus // Yunis” (qədim yəhudi adı İonanın ərəb forması olub “göyərçin” deməkdir.) sözlərindən düzəlib. Böyük peyğəmbər Yunus.

AĞAYUSİF – “Ağa” (böyük) və “Yusif” (qədim yəhudi Adı Yosifin ərəb forması olub “artım, gəlir”) sözlərindən düzəlib.

Böyük peyğəmbər Yusif deməkdir. Belə adlar peyğəmbərlərə ehtiram məqsədi ilə qoyulur. Müasir antroponimikada isə bu tipli adlar qohumların (baba, ata) adlarını əbədləşdirmək üçün işlədilir.

AĞAZADƏ – Birinci şəxsin mənsubiyyət şəkilçisi artırılmış “ağa” ilə farsca “zadə” (övlad, oğul, doğulmuş, törəmiş) sözlərindən yaranmış bir addır. Ağa oğlu, nəcabətli nəsilədən olan oğul. **AĞAZAHİQ** – “Ağa” (böyük) və farsca “zahi” (qoca, yaşlı, ahıl) sözlərindən düzəlmişdir. Böyük, ahıl ağa mənasındadır.

AĞAZAHİD – “Ağa” (böyük) və farsca “zahid” (dındar adam) sözlərindən düzəlmişdir. Zahidlik edən ağa.

AĞAZAL – “Ağa” (böyük) və farsca “zal” (qoca, yaşlı, ahıl) sözlərindən düzəlmişdir. 1. Mürşid, başçı, yaşlı hökmdar, ağsaqqal. 2. Hörmətli ağsaqqal, yaşlı adam.

AĞAZAMAN – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “zaman” (vaxt, dövrən, çağ) sözlərindən düzəlmişdir. Zamanın hökmdarı, böyük zaman.

AĞAZEYNAL – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “zeynal” (ibadət edənlərin bəzəyi) sözlərindən düzəlmişdir. Böyük itaətkar mənasındadır.

AĞAZƏKİ – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “zəki” (ağıllı, bacarıqlı, tez başa düşən) sözlərindən düzəlmişdir. Böyük bilici, tez başa düşən, bacarıqlı.

AĞAZƏR – “Ağa” (böyük, cənab) və farsca “zər” (qızıl, şəfəq) sözlərindən düzəlib. Böyük, hörmətli, qızıl kimi ağa deməkdir.

AĞBABA – 1. Ağ saçlı ata, çal saçlı adam; 2. Yırtıcı quş.

AĞƏDDİN – “Ağa” və Ələddin” qəbilindən olan adların

“Əddin” ixtisar variantı əsasında yaranmışdır. Ağa Əddin.

AĞƏLİ – “Ağa” və Əli adlarının birləşməsindən yaranmışdır.

Ağa Əli.

AĞƏMİ – “Ağa” və “əmi” sözlərinin birləşmələrindən yaranıb.

AĞMƏLİK – “Ağ” və “məlik” (hökmdar, padşah) sözlərindən yaranıb, Hökmdar ağa.

AĞSUNQUR – Ağ şahin, bəyaz şonqar, Altay şunqarı, yırtıcı quş, qartal. Məşhur türk dövlətlərindən biri olan “Ağsunqurilər”in adı bu quşla bağlıdır.

AHİD – Ərəbcə “ahid” sözündəndir. 1.Bir şeyin yerinə yetirilməsini əmr etmək. 2.Söz vermək. Əmr, təlimat, öhdələrinə, müqavilə.

AHİL – Ərəb mənşəlidir. Hakim, hökmdar.

AXSİTAN – Ağ “sartan” sözlərindən düzəlmiş, Şirvanşah Mənçöhrün gürcü qızı Tamaradan olan birinci oğlu Axsitanın adındandır.

AKİF – Ərəbcə “akif” sözündəndir: 1.Çalışqan, səyli, diqqətli. 2.İbadət edən, ibadət məqsədi ilə sakit bir yerə çəkilən.

AKİM – Yunanca “akim” sözündən olub, Tanrı qaldırır, yüksəldər anlamındadır.

AQİBƏT – Ərəbcə “aqibət” sözündəndir: 1.Tale mənasındadır. 2.Nəticə, sonuc, nəhayət, yekun. 3.Son nəticə olaraq, axırda nəticə etibarilə.

AQİF – Yalvaran, çalışqan; İbadət üçün seçilən.

AQİL – Ərəbcə “əql” sözündən olub, ağıllı, kamallı, dərrakəli, həddi buluğa çatmış mənasındadır.

AQŞIN – Ərəbcə “aqşin” sözündəndir: 1.Ağtəhər, ağüzlü, ağ çöhrəli. 2.Dərisində, tükündən və gözlərində ağ olan insan.

3.Güclü, cəsarətli.

AQTAY – Ağ dağ, çılpaq dağ, böyük dağ.

ALANUR – Parıldayan işıq, bərq vuran işıq.

ALAY – Alay (polk) hərbi termin kimi də işlənir, kütlə izdiham, dəstə mənasındadır. Alay antroponimi vətənpərvərlik ruhu ifadə edir.

ALAS – Hər bələdan xilas olan, işıqlı arzularla yaşayan.

ALBAY – Qəhrəman, böyük, zəngin adam.

ALBARS – Qədim türk sözü olub, al (qızıl, qırmızı) və “bars” – pələng sözlərindən əmələ gəlib. İgid döyüşçülərə verilən ad.

ALBƏY – İri, böyük bəy (oğlan).

ALCAN – Can alan igid. Cəsur, ürəkli igid.

ALGÜN – 1.Qırmızı günəş şüaları; 2.Al rəngində, tünd və parlaq çəhrayı.

ALXAN – “Alı” və “xan” sözlərinin birləşməsindən düzəlib, cəsur, parlaq, igid başçı deməkdir.

ALXAS – Ərəbcə “əlxass” sözündəndir, yüksək, xüsusi, üstün, bənzəri olmayan, ali keyfiyyətlərə malik olan, ayrıca hala sahib olan.

ALDƏMİR – Qırmızı dəmir, qızmar dəmir, yandıran.

ALDOĞAN – Qızılquş, qırmızı rəngli şahin quşu.

ALŞAN – Əli kimi şanlı olan.

ALI – Ən qədim Azərbaycan antroponimlərindəndir. Al (almağ feilinin kökü) və -ı hissələrindən ibarətdir. Alan, tutan, igid mənalarını ifadə edir.

ALICAN – “Alı” və farsca “can” (əziz, doğma) sözlərindən düzəlib. Əziz oğul, doğma adam, böyük türək sahibi.

ALIHÜSEYN – Ulu, yüksək Hüseyn mənasını bildirir.

ALIXAN – “Alı” və “xan” sözlərindən düzəlib. Uca hökmdar, ulu hökmdar.

ALIŞ – Parlaq, cəlbedici, gözəçarpan.

ALIŞAN – Alış və -an hissələrindən ibarət olub, alovlu, yanar deməkdir.

ALIŞAR – Alış və -ar qədim türk dillərində alovlu, yanar mənasını ifadə edir.

ALİD – Farsca “alid” sözündən olub, məftun olmuş, aludə olmuş mənasındadır.

ALİM – Ərəbcə “alim” sözü elmlı, bilici, araşdırıcı, hər hansı bir elm sahəsində mütəxəssis olan adamdır. Elmin müəyyən sahəsində mütəxəssis kimi tanınan, elm sahibi, elmlə məşğul olan, bilikli, savadlı, məlumatlı adam.

ALİMAN – “Ali” və “man” sözlərinin birləşməsi yolu ilə yaranmışdır. Yüksək səviyyəli, ali mənsubluğu olan şəxs.

ALİMƏMMƏD – “Alı” və ərəbcə “Məmməd” sözlərindən düzəlib. Oğul Məmməd mənasındadır. Antroponimikada bu adı imam Əli və Məhəmməd peyğəmbərin adlarının qovuşuğu kimi də qəbul edirlər.

ALİMŞAH – Ərəbcə “alim” və “şah” sözlərindən yaranıb. Elmlı, bilikli şah.

ALİNDƏ – (f-ə.) Parlaq, işıqlı olan.

ALİPAŞA – Ərəbcə “alim” və “paşa” titulunun birləşməsindən əmələ gəlib, uca, yüksək paşa (baş ağa).

ALQAYIT – “Al” və “qayıt” sözlərindən düzəlib. Qalib qayıt mənasında.

ALQIŞ – 1.Qədim türk sözü olub, xeyir-dua, xoş arzu, niyyət deməkdir. 2.Alqışlama, tərifləmə, xeyirxah diləyi ifadə edən.

ALQAN – Xoşbəxt etmək, tərifli, şöhrətli olan.

ALLAHBAXIŞ – “Allah” (tanrı) və “bəxş” sözlərindən düzəlib. Allahın töhfəsi, Allahın bəxşi, Allahın hədiyyəsi, ərmağanı, peşkəş etdiyi (adam.)

ALLAHQULU – “Allah” (tanrı) və azərbaycanca “qulu” (III şəxs mənsub şəkilçisi) sözlərindəndir. Tanrıya xidmət edən, tanrısını sevən, Tanrının qulu, Allahın köləsi.

ALLAHMAN – Allah tərəfdarı, tanrı adamı, Allahın xəlp etdiyi. Allaha iman gətirən, inanan.

ALLAHŞÜKÜR – “Allah” (tanrı) və “şükür” (təşəkkür, razılıq) sözlərindən düzəlib. Tanrıya verdiyinin müqabilində təşəkkür etmək, istədiklərini verdiyinə görə Allaha şükür eləmək.

ALLAHVERDİ – “Allah” (tanrı) və azərbaycanca “verdi” (vermək feilinin keçmiş zaman forması) sözlərindən düzəlib, Tanrının verdiyi deməkdir. Tanrının verdiyi adam, Allahın bəxşişi, hədiyyəsi. Tanrı tərəfindən verilən adam.

ALLAHYAR – “Allah” (tanrı) və farsca “yar” (sevgili dost, istəkli) sözlərindən düzəlib. Tanrının köməkçisi, dostu, yardımçısı; Allahın kömək elədiyi adam.

ALMAR – “Al” (qırmızı) və türkcə “mar” (təpə, baş) sözlərindən düzəlib, qırmızı başlı, çalmalı mənasındadır.

ALMAS – Saf karbondan ibarət qiymətli daş, bərk, rəngsiz bir cisim. Parlaq, saf, şəffaf, təmiz, duru, açıq mənasındadır.

ALMƏDƏD – Azərbaycan dilində “al” (“böyük” və “nəsil”), mədəd (kömək) sözlərindən əmələ gəlib. Yüksək, uca, ali kömək, mərhəmət anlamlarındadır.

ALMƏMMƏD – Əli” və “Məmməd” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlmişdir. Məmmədin nəslindən olan deməkdir.

ALMƏRDAN – “Əli” və “Mərdan” sözlərindən yaradılmış addır. Mərdan nəslindən olan deməkdir.

ALMİR – Alay əmiri, ordu əmiri. Alay komandiri.

ALMURAD – 1.Muradın sülaləsi, nəslı. 2. Yüksək məram, məqsəd, istək, xahiş dilək.

ALNAĞI – Əli və Nağı. Əli kimi saf, təmiz.

ALPAQUT – Cəsur, igid, qəhrəman, düşmənlə təkbaşına vuruşan döyüşçü. Həmçinin Alpaqu türk tayfalarından birinin adıdır. **ALPAMIŞ** – “Alp” sözündən olub, igid, qəhrəman, bahadır mənasındadır. Orta Asiya türklərinin eyni adlı dastanının və onun eyni adlı baş qəhrəmanının adındandır.

ALPAN – “Alp” sözü ilə bağlı yaranıb igidlər, cəsur, qəhrəmanlar deməkdir.

ALPARHUN – Hun qəhrəmanı, ad qazanmış qəhrəman.

ALPARSLAN – 1. Səlcuqlu hökmdarın adı. 2. Aslan kimi güclü qəhrəman.

ALPASLAN – “Alp” və “aslan” (şir) sözlərindən düzəlib. İgid aslan, igid döyüşçü, aslan kimi igid.

ALPAŞA – “Alı” və “paşa” sözlərindən düzəlib. Yüksək vəzifə sahibi olan, qızgın, alovlu kişi.

ALPATAY – Ünlü, məşhur qəhrəman, tanınmış igid, bahadır.

ALPAY – “Alp” və “ay” sözlərindəndir. Cəsur, igid, mərd mənasındadır.

ALPAYDIN – “Alp” və “Aydın” sözlərindən düzəlib. Aydın məqsədli igid, cəsur.

ALPAYXAN – “Alp” və “xan” komponentlərindən meydana gəlmişdir. İgid Ayxan, qəhrəman Ayxan, Ayın igid xanı.

ALPBAHADUR – Qəhrəman, qalib igid.

ALPBAMSI – Qartal kimi qəhrəman, tərən kimi qoçaq igid.

ALPDƏMİR – Dəmir kimi möhkəm, sərt bahadır, igid.

ALPDOĞAN – “Alp” və “Doğan” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib. Yaradan, düzəldən igid.

ALPƏR – Qəhrəman, igid, cəsur, əsgər, qorxmaz kişi. Yazılı abidələrdə bu söz həm şəxs adı, həm də titul kimi işlənmişdir.

ALPƏRƏN – Qədim türk adıdır. “Alp” və “ərən” sözlərindən əmələ gəlib, müdrik bahadır, qəhrəman, yetkin, bahadır, savaşıqçı, igid deməkdir.

ALPƏRTONQA – Qəhrəmanlar qəhrəmanı, pələng kimi igid.

ALPXAN – Qorxmaz, igid, qəhrəman xan, hökmdar.

ALPMAN – Qoçaq, igid, qəhrəman insan.

ALPSAL – İgid, qəhrəman.

ALPSOY – Bahadırlar, qəhrəmanlar nəslindən olan, igid soylu.

ALPTARXAN – 1.Xandan törəyən, xan nəslindən olan igid.

(“Tar” “törəmək, yaradılış” sözləri ilə əlaqədardır); 2.Qədim türklərdə xüsusi imtiyaza malik olan titul sahibi.

ALPTƏKİN – “Alp” və “təkin” sözlərindən əmələ gəlib. İgid şahzadə, igid sərkərdə deməkdir.

ALPTOĞRUL – “Alp” (igid) və “toğrul” (yırtıcı quş, şahin) sözlərindən əmələ gəlib. İgid, yırtıcı quş, şahin kimi qəhrəman mənasını daşıyır. Türk döyüşçülərinə verilən adlardandır.

ALPTONQA – “Alp” sözünün mənası “igid”, “qəhrəman”, “bahadır”, “tonğa” sözü isə “bəbir” mənası bildirir. Bəbir kimi igid deməkdir. Əfsanəvi türk xaqanının adıdır.

ALPTUNQA – Pələng kimi güclü igid, qəhrəman, sağlam igid.

ALPTURAN – Turanın, türk ellərinin igidi, bahadırı, qəhrəmanı.

ALPTURMUŞ – Canlı igid, yaşayan, qəhrəman, möhkəm dayanan, sağlam olan bahadır.

ALSAR – 1.Parlaq, al kimi. 2.Yüksək rütbə, vəzifə.3. Böyük adsan, şərəf, əzəmət.

ALSOY – Nəsl-köku olan. Nəcabətli olmaq.

ALTAF – Yaxşılıq, nəzakət.

ALTAY – 1. “Alatay” (hündür, yüksək dağ) sözündən olub, iri, böyük dağ, dağ gövdəli igid, oğlan mənasındadır. Antroponim kimi türk mənşəli “Altay” dağ adından götürülüb. Asiyada Qərbi Sibir ilə Monqolustanı ayıran dağlıq bölgə. 2.Altay dağlıq bölgəsində yaşayan Türklərin ümumi adı. 3.Qızıl, qiymətli daş-qaş.

4.Uca dağ kimi yüksək olan.

ALTEYMUR – İgid, qəhrəman, böyük fəth.

ALTUN – Qədim türk sözüdür, qızıl, paslanmayan metal deməkdir.

ALTUNBƏY – “Altun” və “bəy” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, qızıl kimi dəyərli, saf, təmiz bəy.

ALTUNƏR – Qiymətli kimsə.

ALTUNXAN – Qızıl kimi saf və təmiz olan xan.

ALTUNC – 1.Möhkəm igid; 2.Ala gözlü cəsur. **ALTUNAY** – Ayın sarı rəngli halı. Qızıl ay.

ALTUNBƏY – Qızıl bəy, varlı-dövlətli bəy.

ALTUNDAŞ – Qiymətli daş, qızıldan ibarət daş, qızıl daş.

ALTURAN – Uca, yüksək Turan elindən olan igid.

AMAL – Ərəbcə “əməl” sözündən olub, qayə, məqsəd, arzu, ümid, dilək mənasındadır.

AMALXAN – “Amal” və “Xan” sözlərindən düzəlib, arzu edilən xan mənasındadır.

AMANGƏLDİ – Bağışlanan doğuldu, rəhm olunan gəldi.

AMANXAN – “Aman” və “Xan” sözlərindən düzəlib, bağışlayan xan mənasındadır.

AMANULLA – Allahın mərhəməti, Allahın kəraməti, Allahın bağışlaması, Allahın qoruması. **AMAR** – Sakit, xoşbəxt, qayğısız.

AMAŞ – Orxon-Yenisey abidələrində işlənən “amaş” sözündən olub, hərbi titul, sərkərdə mənasındadır.

AMƏDDİN – Dinin gəlişi, dinin inkişafı, yetişməsi.

AMİQ – Bəzəyən, gözəlləşdirən.

AMİD – Ərəbcə “amid” sözündəndir: 1. Başçı, rəis, öndər.

2. Çox, həddən ziyadə aşıq.

AMİL – Ərəbcə “amil” sözündən olub bir neçə mənə ifadə edir:

1. Sakit, həlim, dinc, nizam-intizam. 2. Məmur, icraçı, bir işə əməl edən. 3. Əsas səbəb, faktor.

AMİN – “Amin” sözü qədim Misir tanrısı Amonun adı ilə bağlıdır, günəş tanrısı sayılır.

AMİR – 1. Xoşlandırıan, şənəndirən. 2. Ömr edən, buyuran.

3. Abad edən.

AMİYƏT – Sadə adamlar, kütləyə aid olan.

AMUR – 1.Məhəbbət ilahəsi (Qədim Roma). 2.Başa düşən, anlayan, qanan, yada salan. 3.Sevinc, xoşbəxtlik.

ANAR – Azərbaycanca “anmaq” feilindən olub, yada salan, anan, xatırlayan deməkdir.

ANAN – Yada salan, düşünən, xəyala dalan.

ANİF – (Ərəb) 1.Sərt, şiddətli. 2. Çox yaxında, burunun ucu deyiləcək qədər yaxından keçən zərbə.

ARAN – Aran toponimdən götürülüb, “aran” isti, düzənlik deməkdir

ARAL – 1.Bir-birinə yaxın olan adalar, adalar qrupu. 2. Ortada, aralıqda olan dəniz və ya göl. 3. Orta Asiyadakı Aral gölü.

ARALBƏY – “Aral” və “bəy” sözlərindəndir.

ARAS – 1.Yorğunluq, halsızlıq. 2. Heyranlıq.

ARAT – “Ərət” sözündəndir. 1. Kişilər, ərlər, hərbiçilər, əsgərlər.

2. Cəsarətli, qorxmaz, bacarıqlı.

ARATAN – Axtarıb-tapan, önəm vermək, dəyərləndirmək, aşkarlamaq, çalışmaq, yazığı gəlmək, kədərlənmək.

ARAZ – 1. Ər, igid azlar (tayfa adı). Bağlı olan çay. Araz çayının adındandır.

ARCAN – “Ar” və “can” sözlərindən əmələ gəlib, abır-həyalı, namuslu insan.

ARDA – Əski adlardandır. 1.Nəsil, gələcək nəsil, xələf, sonra gələn, arxasınca gələn. 2.Vaxtilə carçıların (çavuşların) gəzdirdikləri dəyənək ağac. 3.Nişan ağacı, nişangah, nişan dirəyi, paya.

4.Su çarxının dirəyi.

ARDAÇ – 1. Peyk. 2. Təqib edən, ardıcıl.

ARDAHAN – 1. Əli ağaclı xan. 2. Arxadan gələn xan. 3. Tanınan xan.

ARƏL – 1. Təmiz, saf, düzgün; 2. Qumral, şabalıd rəngli, qırmızımtıl.

ARGÜN – Zəhmət, əmək, zəhmətli gün.

ARİD – Ərəbcə “arid” sözündən olub, təkrarolunmaz, tək olan mənasındadır.

ARİF – Ərəbcə “arafə” sözündən olub, məşhur, çox tanınmış, bilən, məlumatlı, hər şeydən xəbərdar olan, tez başa düşən, anlayan deməkdir.

ARİFULLAH – Tanrının çoxbilən bəndəsi, Allahını anlayan, başa düşən, bilikli, savadlı adam.

ARİMAN – Saf, təmiz, sağlam, düzgün adam.

ARİS – 1. Müqəddəs. 2. Təcrübəli. 3. Ədəbli, tərbiyəli.

ARİZ – Ərəbcə “ariz” sözündən olub, bir neçə mənə ifadə edir: 1. Zühur edən, ortaya çıxaran. 2. Təbii olmayan. 3. Şikayətçi, ərizəçi. 4. Üz verən, rast gəlinən.

ARISOY – Təmiz əsilli, sağlam nəsilli, əsli olan.

ARQUN – Təmiz, təmizlənmiş, seçilmiş.

ARQUT – Təmiz və uğurlu insan.

ARMAN – 1. İgid, qoçaq, qürurlu, bacarıqlı adam. 2. İstək, həvəs, arzu.

ARSAQ – Bu ad qədim türk tayfası olan sakların adı ilə bağlıdır və “igid sak”, “ər sak”, “sak kişisi” mənalarını verir. Albaniyada vilayət adıdır.

ARSLAN – Aslan kimi güclü igid, qədim türklərdə totem və titul.

ARSLANAPA – 1. Aslan kimi qüvvətli ata, əmi. 2. Böyük aslan, güclü aslan, aslan kimi iri, qüvvətli.

ARSLANƏR – Aslan kimi güclü, qüvvətli adam, igid.

ARSLANXAN – Aslan kimi güclü xan.

ARTUN – Qədim türk yazılı abidələrində bitki adı (zirvə) kimi artan, çoxalan deməkdir.

ARTUR – Mənası igid türk olan ər türk. Qədim türk adının dəyişikliyə uğramış forması.

ARTUL – İgidlik göstərən, böyüklük edən.

ARTUT – Qədim türk yazılı abidələrində bəylərə verilən at hədiyyəsi.

ARUZ – Ər üz, igid oğuz, qədim türk tayfalarından biri, böyük təcrübəli adam.

ARUZHƏY – İgid oğuz bəyi.

ARUZXAN – İgid oğuz xanı.

ARZUM – İstək, istədiyinə çatmaq.

ARZUMAN – Farsca “arzumənd” sözündən olub, arzu olunan, istənilən, böyük arzu, yüksək məram, ulu istək deməkdir.

ARZUMƏND – Fars mənşəlidir. Meyli olan, həvəsi olan, meyilli, həvəskar.

ARUZ – Döyüşçü, igid, cəngavər.

ARUB – İstənilən (arzu olunan) igid.

ASAL – Əsli olan, əsas, bünövrə, təməl başlıca.

ASƏF – Yəhudicə “Yoasaf” (tanrı hökm verdi) sözündən olub, ağıllı, tədbirli, Tanrı hökm etdi, mühakimə etmək mənasındadır.

Əfsanəvi Süleyman peyğəmbərin ağıllı və tədbirli vəzirinin adı olmuşdur.

ASİF – Ərəbcə “asif” sözündən olub, şərt, şiddətlə əsən (külək), qasırğa mənasındadır.

ASİM – Ərəbcə “asim” sözündən olub, təmiz, ismətli, qoruyan, mühafizə edən deməkdir.

ASİMAN – Farsca “aseman” sözündən olub, səma, göy, fəza mənasındadır.

ASİTAN – Dərgah, saraya giriş qapı.

ASLAN – 1. Hakimiyyət, əzəmət. 2. Zirək, çox qüvvətli adam, igid, cəsur, qoçaq. Türkcə “arslan” heyvanların şahı sayılan “şir” deməkdir. Türk qəbilələrindən Qaraxanilərdə və Səlcuqlarda titul kimi də işlədilmişdir.

ASLANBƏY – Əzəmətli, qoçaq bəy.

ASLANAP – Böyük aslan, güclü aslan. Aslan kimi iri, qüvvətli.

ASLANBƏY – Əzəmətli, qoçaq bəy.

ASLANPAŞA – Əzəmətli, igid paşa.

ASRAL – 1. Zamanla ayaqlaşma, dövrə, zamana uyğunlaşma, çağa uyğun hərəkət etmə; 2. Kəndirotu.

ASUDƏ – Fars mənşəlidir. 1. Rahatlamış, sakitliyə çatmış, kədər və çətinlikdən uzaq, pak. 2. Sakit, səssiz, dinc, qayğısız, rahat.

ASUTAY – Cavan, yüksəksürətli, çapan ay.

AŞİNA – Qədim türk mifologiyasında yol göstərən “böyük boz qurd”un adı. “Qurd nəslindən törənmişlər” – “Aşinalılar” üçün müqəddəs addır.

AŞQİN – Azərbaycanca “aşmaq” feilindən düzəlib. Üstün gələn, qalib gələn, irəlidə olan, üstün gəlməyi bacaran, irəlidə gedən.

AŞUR – 1. Ərəbcə “aşara” sözü ongünlük, dekada, “aşura” – məhərrəm ayının onuncu günü deməkdir.

AŞURALI – Ərəbcə “Aşur” və “Alı” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, onuncu övlad. Məhərrəm ayının onuncu günü, yaxud da onuncu oğlan uşağı dünyaya gəldikdə, adətən bu ad qoyulur.

AŞURƏLİ – Ərəbcə “Aşur” və “Əli” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, onuncu övlad. Məhərrəm ayının onuncu günü, yaxud da onuncu oğlan uşağı dünyaya gəldikdə, adətən bu ad qoyulur.

ATABALA – “Ata” (böyük) və “bala” (övlad, uşaq) sözlərindən düzəlib. Böyük övlad, böyük oğul.

ATABƏY – 1. “Ata” və “bəy” sözlərindən yaranıb. Böyük bəy, zəngin, ulu, varlı şəxs mənasında işlənmişdir. Səlcuqlar dövlətində vəzifəli şəxs. Azərbaycan tarixində Atabəylər, Eldəgizlər (Atabəylər) sülaləsinin banisi Şəmsəddin Eldəgizin (XII əsr) adı ilə bağlıdır.

ATABƏR – Səlcuqlarda rütbə adı. Sonralar antroponimə çevrilmişdir.

ATAXAN – “Ata” (böyük) və “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Böyük xan, baş xan mənalarını bildirir.

ATAXƏLİL – “Ata” (böyük) və ərəbcə “xəlil” (dost, sevgili) sözlərindən düzəlib. Böyük dost, sevimli ata.

ATAKİŞİ – “Ata” (böyük) və “kişi” sözlərindən düzəlib, böyük kişi deməkdir.

ATALAY – Adlı-sanlı, məşhur, irəlidə, öndə gedən savaşıçı, cəsur, igid insan.

ATAMƏLİ – Ata qədər sevilən, hörmət edilən Əli.

ATAMƏR – Qoçaq, igid adam, cəsur, qorxmaz adam

ATAMOĞLAN – Ataya oxşar oğlan, ata əvəzi olan.

ATAMURAD – Atanın nər (erkək dəvə) kimi oğlu; 2. Nər kimi ata.

ATANƏR – “Ata” və ərəbcə “nur” (ışığ, parıltı, aydın) sözlərindən düzəlmiş addır. Işıqlı, təmiz nəsilədən olan adam.

ATAOĞUZ – Oğuzların atası, oğuzların başçısı. **ATASOY** – Atanın nəslindən olan.

ATAŞ – “Ata” və -ş (əzizləmə mənasını ifadə edən şəkilçi). İlk variantı valideynlərdən birinin, atasının adını daşıyan uşaqlara verilən ikinci ad. Əziz ata və atanın adaşı, atanın adını daşıyan deməkdir.

ATAULLA – Allahın bağışladığı, Allahın bəxş etdiyi.

ATAY – Məlum olan, bilinən, tanınan.

ATƏMİ – “Ata” və “əmi” sözlərinin birləşməsindən meydana gəlir. Ata əvəzi əmi, böyük əmi mənasındadır.

ATƏŞ – Farsca atəş sözündən olub, “od” mənasını verir. Od, hərarət. Silahdan atış.

ATƏŞİN – Fars mənşəlidir. Odlu, alovlu, hərarətli, od rəngində qırmızı.

ATƏŞPARƏ – Fars mənşəlidir. Od parçası, od qırıntısı, qığılcım.

ATİF – Ərəbcə “atıf” sözündən olub, rəğbət bəsləyən, bəyənən, sevən deməkdir.

ATİQ – Latin sözü “antiquus”un ərəbcəsi Ətiqdir. 1. Əski, qədim, köhnə; 2. Azad edilmiş.

ATİL – Qədim türkcə elin şöhrəti, elin uğuru, elin adı.

ATİLAY – “Atıl” və “ay” sözlərindəndir.

ATİLQAN – 1. Cəsarətli, qoçaq, qorxmaz. 2. Dönməz, çəkilməz. 3. Hücuma hazır olan.

ATİLLA – Fəth edən, ulu türk, atlı. Atilla dünyanın ən məşhur sərkərdələrindən biri olaraq “Avropanın imperatoru” titulu qazanmış Hun İmperiyasının hökmdarıdır.

ATLIBAY – 1. Adlı-sanlı zəngin adam, şöhrətli bay. 2. Atı olan bay, at sahibi varlı adam.

ATLIXAN – “Atlı” (süvari) və “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Süvari xan, igid, qəhrəman.

ATUFAR – Ərəb mənşəli olub, şəfqətli, mərhəmətli, ürəyi yanan deməkdir.

AVTANDİL – Ərəbcə “vatan” və farsca “dil” sözlərindən əmələ gəlib, geniş qəlbli, günəş qəlbli deməkdir.

AYALP – “Ay” və “Alp” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, əsl qəhrəman, əsl igid.

AYALTIN – Ay və Altın. Qızıl ay, ay kimi parlaq, dəyərli.

AYARSLAN – “Ay” və “Arslan” sözlərindən yaranmışdır. Ay işığı, qüvvətli, igid

AYAZ – 1. Aydın fikirli, ağıllı, istedadlı deməkdir. 2. Təmiz, açıq, ayılı, açıq və buludsuz qış gecələri.

AYAZƏLİ – Yüksəkdə olan, üstün olan mənasındadır.

AYBARS – Qədim türk adı olub, ay kimi parlaq, bars kimi güclü mənasını daşıyır.

AYBƏRK – “Ay” və “bərk” sözlərindən əmələ gəlib. Ay kimi parlaq və güclü .

AYCAN – Ay qədər, Aya bənzər can.

AYƏT – Ərəbcə “ayə” sözünün cəmi olub, hökm, qanun, əmr mənasındadır. Dinin ayələri.

AYƏTDİN – Ərəbcə “ayətdin” sözündəndir, dinin nişanəsi, əlaməti, dinin ayəsi deməkdir.

AYƏTXAN – Hakim ayəsi, xan əlaməti, xan nişanəsi.

AYƏTULLA – Din başçısı, dini rəhbər, din xadimi, Allahın nişanəsi, rəmzi. Əsasən din xadimləri ad və ləqəb kimi bu antroponimdən istifadə edirlər. Dini rəhbər üçün işlədilən ifadədir. **AYDAR** – Ay sevn.

AYDƏMİR – “Ay” və “dəmir” sözündən yaranıb, Ay kimi nurlu, dəmir kimi möhkəm, qızılı ay deməkdir.

AYDƏNİZ – “Ay” və “dəniz” sözlərindən əmələ gəlib. İşıqlı, parıltılı, sakit dəniz.

AYDƏR – Aya bənzər, aya uyğun olan, ay kimi.

AYDİN – 1. İşıqlı, açıq, parlaq, ay işığı, aylı. 2. Təmiz, buludsuz hava. 3. Aşkar, aydın.

AYDINALP – “Aydın” və “Alp” sözlərindən əmələ gəlib, igid, mərd mənasındadır.

AYƏTULLAH – (ər.) Allahın nişanəsi.

AYXAN – “Ay” (planet) və “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Ay sahibi, ay hakimi, yüksək rütbəli, hörmətli xan deməkdir. Oğuz Kağan dastanına görə Oğuzun altı oğlundan biri.

AYNA – Farsca “ayinə” sözündəndir. 1. Güzgü, güzgü, şüşə. 2. Bədəni ağ və sağlam olan.

AYNAN – (ər.) 1. Olduğu kimi. 2. İki mənbə.

AYNAR – “Ay” və “nar” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, Ayın atəşi, odu mənasındadır.

AYİN – Bəzək, zinət, rəsm, adət, qanun, dəb, üsul, mərasim, məzhəb deməkdir. Antroponim kimi bu sözün bəzək, zinət mənaları əsas götürülür.

AYQUT – “Ay” (planet) və “kut” (müqəddəs, mübarək) sözlərindən əmələ gəlib. Ay kimi işıqlı, ay kimi mübarək, müqəddəs.

AYMAN – Ay adamı, Aydan olan. Ay kimi təmiz və gözəl adam.

AYNUDDİN – İmanın mahiyyəti.

AYPOLAD – Ay polad, Ay kimi təmiz polad.

AYSUNQUR – “Ay” və “Sunqur” sözlərindən yaranıb.

AYTUĞ – Ay kimi bərq vuran, parlayan tuğ.

AYTUQ – Ay kimi bərq vuran, parlayan tuğ, parıldayan bayraq.

AYTUQAN – Ay kimi işıqlı olan

AYTUNÇ – “Ay” və “tunc” sözlərindən əmələ gəlib. Tunc kimi möhkəm, aydın məqsədli olan. **AYTURAN** – Turanın ayı, gözəl insanı.

AYTÜN – “Ay” və “tün” sözlərindən əmələ gəlib, gizli ay mənasındadır.

AYTÜRK – “Ay” (peyk) və “türk” sözlərindən əmələ gəlib. Ay kimi nurlu, türk kimi güclü.

AYVAZ – “Ayvaz” sözü ilə bağlıdır. 1.Bəzəkli, parlaq, ayüzlü.

2. Hərbi gəmilərdə cərrahın köməkçisi.

AYVAZƏLİ – “Ayvaz” və “alı” (ali, yüksək, uca) sözlərindən düzəlib. Çox parlaq, işıqlı, ətrafa nur saçan.

AZAD – Farsca “azade” (sərbəst, asılı olmayan) sözündən yaranıb, bir neçə mənası var: 1.Asudə, sərbəst, azad etmək; 2.Rahat, əziyyətsiz; 3.Güvənli; 4.Cənubda ağac növü.

AZADƏLİ – “Azad” və “Əli” sözlərindən əmələ gəlib. Sərbəst, asılı olmayan Əli, rahat olan Əli, Əlinin azadlığı.

AZADXAN – “Azad” və “Xan” sözlərindən əmələ gəlib, sərbəst xan, asılı olmayan xan deməkdir.

AZALP – Nadir qəhrəman, yeganə, igid, bahadır.

AZAF – Ərəbcə “əzaf” sözündəndir. “Zəif”in cəmidir. Etnonim kimi işlənir. Zəif olmayan taqətsiz olmayan, qabağa gedən.

AZAY – 1.İgid, qəhrəman, böyük azlar mənasını bildirən etnonimdir. 2.Nadir olan ay, işıqlı ay mənasını da bildirir.

AZƏR – “Az” və “ər” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, bir neçə məna bildirir: 1. Türk mənşəli az tayfalarından olan igid. 2.Yeganə igid, nadir adam, igid azlar, qoçaq azlar. 4.Oda xidmət göstərən, oda sitayiş edən, atəşpərəst.

AZƏRİN – Odlu-alovlu, şölə saçan, şöləli, qığılcım.

AZƏRPAŞA – “Azər” və “paşa” sözlərindən əmələ gəlib, igid sərkərdə, qəhrəman, başçı. Yeganə paşa, general, odlu, alovlu paşa.

– B –

BABA – Valideynlərdən hər hansı birinin atasının onların uşaqlarına olan qohumluq münasibətidir. Qədimdə “ata” mənasında da işlənmişdir. Antroponim kimi böyük, hörmətli mənalarını ifadə edir. Atanın və ya ananın atası, nəvəsi olan kişi.

BABABƏY – Baba olan, baba kimi bəy, böyük ağa bəy.

BABACAN – “Baba” və “can” (əziz) sözlərindən düzəlib. 1.Can baba, əziz baba. 2. Görüb götürmüş, inanılan adam, ürəyə yaxın olan. 3.Babaya, yaxud qoca kişiye mehribanlıqla müraciət etmək.

BABAXAN – “Baba” (böyük) və “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Baba xan, böyük xan.

BABAƏLİ – “Baba” (böyük) və ərəbcə “Əli” sözlərindən düzəlib. Böyük Əli, ata Əli, Əli qapısı, yüksək qapı.

BABAƏMİ – “Baba” (böyük) və “əmi” (qohumluq münasibəti) sözlərindən düzəlib, böyük əmi mənası bildirir.

BABAİGİD – Cəsarətli, yetkin gənc, ürəkli dəliqanlı; Güclü, qüvvətli, cəsur, qorxmaz.

BABAKƏRİM – “Baba” və “Kərim” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, səxavətli, mərhəmətli, alicənab.

BABAKİŞİ – “Baba” (hörmətli, böyük) və “kişi” (adam) sözlərindən düzəlib. Böyük adam, hörmətli kişi.

BABALI – “Baba” və “Alı” sözlərindən düzəlib, yaşlı və hörmətli Alı.

BABAMİR – Başçı, rəhbər, ata, ağa, böyük ata, bəy baba.

BABAMİRZƏ – “Baba” ilə “mirzə” (katib) sözlərinin birləşməsindən yaranıb. Çoxbilən, bilikli, yazan.

BABANƏZƏR – Atanın göz bəbəyi, istəklisi. Babanın fikri, düşüncəsi ata-baba nəzarətində olan.

BABANİYAZ – Babanın ərməğanı, atanın xeyir-duası.

BABARAHİM – “Baba” və “rahim” sözlərindən olub, acıyan, rəhm edən, mərhəmətli, bağışlayan, sözlərindən yaranmış adlardandır. Mərhəmətli, rəhm edən baba.

BABARƏHİM – “Baba” və “Rəhim” sözlərindən düzəlib, rəhimli baba.

BABASEYİD – “Baba” və “Seyid” sözlərindən düzəlib, yaşlı və hörmətli seyid.

BABAŞ – Baba və -ş kiçiltmə və əzizləmə mənası bildirən şəkilçinin birləşməsindən düzəlib. Kiçik baba, babanın adını daşıyan nəvə mənalarını bildirir.

BABAYAR – “Baba” və farsca “yar” (dost, yoldaş, yaxın adam) sözlərindən düzəlib, babanın dostu, atanın köməkçisi mənalarında işlənir.

BABAYUSİF – “Baba” və ibrancə “yosef”in (Allah) birləşməsindən yaranıb, müdrik, gözəl baba.

BABAZAHİD – “Baba” və “zahid” sözlərindəndir. Dünyanı tərk edərək ibadətlə məşğul olan adam, ruhani, tərk-i-dünya. **BABƏK** – 1. Qədim türk sözlərindən olub, böyük və bəy sözlərindən düzəlmiş, başçı, sərkərdə, ataman, ata sərkərdə deməkdir. 2. Baba sözünün nəvazişli deyim forması. IX əsrdə Cavidandan sonra Xürrəmilər hərəkatına başçılıq edərək iyirmi ildən artıq ərəb işğalçılarına qarşı mübarizə aparmış Azərbaycanın xalq qəhrəmanının təxəllüsüdür.

BABULLA – Tanrının qapısı.

BABUR – Xallı pələng, yırtıcı heyvan. Hindistanda Böyük Moğollar dövlətinin banisi Zəhirəddin Məhəmməd Baburun adı ilə (1483-1530) bu ad əbədləşmişdir.

BAFA – Kiçik dərz, dəstə.

BAFADAR – Ərəbcə “vəfa” (sədaqət) və farsca “dar” (azərbaycanca –lı şəkilçisinin qarşılığı) birləşməsindən yaranıb, sədaqətli deməkdir.

BAFƏDDİN – Ərəbcə “vəfaəddin” sözündən olub, dinə sadıq söz olub, dinə sadıq olma, dinində möhkəm olan deməkdir.

BAĞATUR – Qəhrəman, qoçaq, igid.

BAĞBAR – Bağ qulluq edən, bağ xidmətçisi, bağçı. **BAĞDAD** – Toponim mənşəli olub, eyni adlı şəhərin adından götürülüb. Antroponim kimi “gözəl” mənasını ifadə edir.

BAĞDASƏR – Bağda olan başçı, bağ sahibi, bağban.

BAĞI – Ərəb mənşəli “baqi” sözündəndir. Əbədi qalan, daimi yaşayan, ölməz.

BAĞIR – Ərəb mənşəli “baqir” sözündən olub, hərtərəfli inkişaf etmiş, geniş bilik sahibi, bilikli mənasını daşıyır. Sözün ikinci mənası isə qədim türkcə “bağır” – (köks, sinə, ürək) sözü ilə əlaqədardır.

BAĞIŞ – Bəxşiş. Tanrı tərəfindən bağışlanmış.

BAĞDASAR – 1. Baş üzərində parıltı. 2. Bağda olan başçı, bağ sahibi, bağban.

BAHADUR – 1. Farsca “bahadır” sözündən olub, buğa kimi qüvvətli, pəhləvan, qəhrəman, igid. 2. Qəhrəman, cəsur döyüşçü; Monqollarda hərbi xidmətlərinə və igidliklərinə görə ayrı-ayrı şəxslərə bu ad verilirdi.

BAHADURXAN – “Bahadur” (güclü, qüvvətli, igid, qəhrəman, cəsur, qorxmaz) və “xan” sözlərindəndir. Güclü xan, qoçaq xan, qəhrəman xan.

BAHARƏDDİN – Dinin yazı, dinin baharı.

BAHƏDDİN – Farsca “bəha” (parlaqlıq, gözəllik) və ərəbcə “din” (din) sözlərindən düzəlib. Dinin dəyəri, qiyməti. Dinin işığı, parıltısı, dinin gözəl insanı.

BAHİR – Üstün, çox gözəl, olduqca qəşəng, parlaq. **BAXDUR** – Bax, dur, yaşa.

BAXIŞ – “Baxış” sözündən düzəlib. Nəzər, baxma, nəzarət etmə, baxma tərz.

BAXIŞALI // BAXIŞƏLİ – Əli hədiyyəsi, Əli bəxşişi.

BAXŞI – “Bağ” və “şi” (adam, kişi) birləşməsindən düzəlmişdir. Kahin, şaman, müəllim, ustad, aşiq, baxıcı mənalarını bildirən ad.

BAKIXAN – Əbədi, həmişə daimi idarə edən xan.

BAKİR – 1. İncələyən, öyrənən, tədqiq edib açıqlayan. 2. Aslan. 3. Toxunulmamış, əl dəyməyən. 4. Hz. Hüseyn-in Zeynəlabidindən olan nəvəsinin adı.

BALA – Oğul, oğlan, övlad, balaca, kiçik.

BALABABA – Bala və Baba; Balaca baba, babanı əvəz edən.

BALABƏY – Kiçik bəy, balaca bəy.

BALABƏY – Kiçik bəy.

BALACA – Həcmcə, boyca, ölçücə kiçik, xırda.

BALACAN – “Bala” və “can” (əziz) sözlərindən düzəlib, əziz övlad, sevimli, mehriban oğlan.

BALADADAŞ – “Bala” və “Dadaş” sözlərindən düzəlib, kiçik qardaş.

BALADADAŞ – Kiçik qayına verilən ad.

BALAƏDDİN – Dinin övladı, uşağı, balası. Dinin ucalığı, yüksəkliyi, üstünlüyü.

BALAƏLİ – Azərbaycanca “bala” (kiçik) və ərəbcə “Əli” sözlərindən düzəlib, kiçik Əli, balaca Əli.

BALAƏMİ – Azərbaycanca “bala”(kiçik) və “əmi” (atanın qardaşı) sözlərindən düzəlib. Kiçik əmi, balaca əmi. Uşaqların kiçik əmilərinə verdikləri ad.

BALAFƏR – Azərbaycanca “bala” (kiçik) və farsca “afər” (ışiq, nur, gözəllik, gözün işığı) sözlərindən düzəlib, kiçik nur topası deməkdir.

BALAĞA – “Bala” və “Ağa” sözlərindən düzəlib kiçik ağa, balaca ağa mənasındadır.

BALAHƏR – İgid olan, ər balası.

BALAHƏSƏN – Azərbaycanca “bala” (kiçik) və ərəbcə “Həsən” (gözəl, göyçək; imam Əlinin böyük oğlu) sözlərindən düzəlib.

Kiçik Həsən, bala Həsən.

BALAHÜSEYN – “Bala” və “Hüseyn” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, bala, kiçik Hüseyn mənasındadır.

BALAXAN – Azərbaycanca “bala” (kiçik) və “xan” (titul) sözlərindən yaranmış, kiçik xan, kiçik hökmdar deməkdir.

BALAKƏRİM – “Bala” və “Kərim” sözlərindən düzəlib, Kərəm sahibi olan balaca, balaca, kiçik Kərim.

BALAKİŞİ – “Bala” və “kişi” sözlərindən yaranıb, kiçik kişi, oğlan, yaxud kişi oğlu, kişi balası, kişi kimi oğlan.

BALAQARDAŞ – 1. Balaca qardaş, kiçik qardaş. 2. Həm bala, həm də qardaş kimi sevilən oğlan uşağı.

BALAMAN – Balaca adam, qulluqçu, xidmətçi.

BALAMƏMMƏD – Balaca, kiçik Məmməd.

BALAMİR – Azərbaycanca “bala” (kiçik) və ərəbcə “mir” (əmir, hakim) sözlərindən düzəlib. 1. Balaca rəhbər, kiçik başçı; 2. Ağa kimi, əmir kimi övlad.

BALAMİRZƏ – Bala və Mirzə sözlərindən düzəlib, balaca Mirzə, kiçik Mirzə.

BALANIYAZ – Bala və Niyaz sözlərinin birləşməsindən yaranıb, bala, kiçik Niyaz mənasındadır.

BALARZA – Azərbaycanca “bala” (kiçik) və ərəbcə “rza” (razılıq; imamlardan birinin adı) sözlərindən düzəlib, kiçik, balaca Rza.

BALASADIQ – “Bala” və “Sadıq” adlarından olub, Balaca Sadıq, kiçik Sadıq.

BALASƏR – Azərbaycanca bala (kiçik) və farsca sər (baş, başçı) sözlərindən yaranıb, kiçik sərkərdə deməkdir.

BALAŞ – Azərbaycanca bala (kiçik, övlad, oğul) və -ş kiçiltmə və əzizləmə mənası ifadə edən şəkilçidən yaranıb, əziz bala, sevimli bala, oğulcuğaz mənasındadır.

BALAŞİR – Balaca şir, kiçik şir. İgid, qoçaq.

BALAŞİRİN – Azərbaycanca “bala” (övlad) və farsca “şirin” (dadlı) sözlərindən düzəlib. Şirin bala, sevimli bala.

BALIŞ – Yastıq, quş tükü və ya başqa yumşaq, mütəhərrik şeylər doldurulmuş yataq ləvazimatı.

BALLI – Bal qatılmış, bal dadlı, bal kimi şirin. **BALATAN** – Doğma, balaca körpə.

BALATƏKİN – Bala və Təkin sözlərindən düzəlib, bala kimi əziz olan mənasındadır.

BALATÜRK – Balaca türk, kiçik türk.

BALAVƏRDİ – “Bala” və “verdi” (“vermək”dən) sözlərindəndir. Övlad verdi, uşaq verdi mənasındadır.

BALAY – 1. Ayüzlü uşaq, övlad; 2. Bal kimi dadlı, şirin ay; 3. Balaca, kiçik ay.

BALAYAR – Azərbaycanca “bala” (kiçik) və farsca “yar” (dost) sözlərindən düzəlib, kiçik dost deməkdir.

BALAZAMAN – Azərbaycanca “bala” (övlad) və ərəbcə “zaman” (vaxt) sözlərindən düzəlib. Zamanın övladı, zamanın

_____ *Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğəti*
uşağı. **BALAZƏR** – Azərbaycanca “bala” (övlad) və farsca “zər”

(qızıl) sözlərindən düzəlib. Qızıl kimi bala, qiymətli bala.

BALƏDDİN – Dinin qoruyucusu. **BALƏHMƏD** – Kiçik Əhməd, bal kimi dadlı Əhməd.

BALƏMİ – Əminin balası, əminin uşağı.

BALƏSƏN – “Bala”, “əsən” sözlərindən düzəlib. Sağlam, gümrah, təmiz, xalis, saf.

BALHƏSƏN – “Bala” və “Həsən” sözlərindəndir, gözəl bala, yaxşı bala və ya balaca Həsən deməkdir.

BALHÜSEYN – 1.Balaca Hüseyn. 2.Qəşəng bala, övlad.

BALI – Parlaq, parıldayan, şəfəq saçan, işıldayan.

BALIBƏY – Parlaq bəy, yəni şöhrətli, şərəfli, ünlü.

BALKAN – Dağ silsiləsi. Sərt və meşəli sıra dağlar.

BALLIBAY – 1.Bal kimi zəngin adam. 2. Yaxşı hörmət sahibi.

BALOĞLAN – “Bal” və “oğlan” sözlərindən düzəlib, gözəl oğlan, yaxşı oğlan və ya bal kimi şirin oğlan, sevimli oğlan deməkdir.

BAMSI – Qartal, tərlan, yırtıcı quş.

BARAŞ – 1.Yola düşən, gedən, yollanan. 2. Sərhəd, çıxır. 3. Güc, qüvvət.

BARAT – 1.Ərəbcə “Bərat” – bədirlənmiş ay, pul sənədi, hökmdar fərmanı deməkdir. 2.Vəsiqə, qəbz, təhvil sənədləri. 3.Paklıq, təmizlik. 4.Əfv olunan. Antroponim kimi sözün birinci mənası əsas götürülür.

BARATƏLİ – “Barat” və “Əli” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib. Əli tərəfindən göndərilən.

BARXAN – Səhralarda küləyin təsiri altında sovrulan qum təpəsi.

BARXUDAR – Farsca “bərxurdar” sözündəndir, arzusuna yetişən, kamına çatan, xoşbəxt, xeyir görən mənasındadır.

BARIŞ – Sülh, barış, mehribanlıq .

BARİZ – Aşkar, aydın, əyani, gözəçarpan.

BARİQ – Parıltı, ışıldama, bərq vurma; Şəfəq, şimşək.

BARKAL – 1. Evi-yurdu olan, təsərrüfatla məşğul olan; 2.

Bərk danışan, başqasına üstün gələn.

BARSAN – Yaşayan, həyatda var olan.

BARSBƏY – Pələng kimi güclü olan, varlı adam.

BARSEL – Pələnglər yurdu, eli. Pələnglər tayfası.

BASAR – Qalib gələn, güc gəlib basan, yıxan.

BASAT – Basıb-əzən, güc gələn, qalib gələn, zəfər qazanan.

BASUT – Qədim türk abidələrində işlənmişdir. 1.Kömək, arxa.
2 Köməkçi.

BASUTXAN – Yardımçı xan, arxa duran xan.

BAŞXAN – Əsas xan, böyük xan, hörmətli xan.

BATANAY – Ayın qürub etdiyi, batdığı vaxt doğulan uşaq.

BATBAY – Tez varlanan adam, az bir zamanda zəngin olan.
Bulqar türklərinin hökmdarlarından birinin adı.

BATI – Qədim türk sözü olub “batu” qalib gələn. Qərb.

BATIBƏY – “Batı” və “bəy” sözlərindən düzəlib. Qalib gələn bəy.

BATIXAN – Qədim türkcə “batu” (qalib gələn) və “xan” (titul) sözlərindən yaranıb, güclü xan, qalib gələn, üstün olan xan, sağlam, yenilməz, hökmdar, zəfər çalan deməkdir.

BATIRAY – Bahadır və Alp. Qalib gələn igid.

BATU – “Batı” adından düzəlib. 1. Qərb, günün, batdığı tərəf;

2. Güclü, sağlam, möhkəm. 3. Qiymətli daş-qaş.

BATUR – Türkcə “bat” sözünün kökündən yaranmış addır.

Qədim türk tayfasının adıdır.

BATURAL – Tək igid, yeganə bahadır, qəhrəman.

BATURALP – Bahadır və Alp sözlərindən düzəlib. Qəhrəman, igid.

BATURAY – Bahadır və Ay sözlərində düzəlib. Qəhrəman, cəsur.

BATURXAN – Qəhrəman xan, igid hökmdar.

BAVƏR – Farsca “bavər” sözündən olub, inam, etibar etmə, etimad göstərmə.

BAYAN – Zəngin, güclü, xoşbəxt mənasındadır.

BAYANDUR – Qədim türkcə “bay” (xoşbəxt, bəxtəvər) və “an”, “dur” (büsbütün, tamamilə, başdan-başa) sözlərindən düzəlib, xoşbəxt, hərtərəfli bəxtəvər deməkdir. Eyni zamanda qədim türk tayfalarından birinin adıdır.

BAYRAMƏLİ – “Bayram” və “Əli” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib. Əli bayramı deməkdir.

BAYAR – 1. Adlı-sanlı, ulu, tanınmış, böyük, yüksək. 2. Varlı adam, zəngin kişi.

BAYAT – Qədim türk tayfalarından birinin adıdır. 1. Allahın siması. 2. Dövlətli, varlı.

BAYAZİD – Tanrının hədiyyəsi, Allahın bəxş etdiyi, zəkalı, bacarıqlı mənasını bildirir.

BAYBATIR – Zəngin bahadır, varlı igid.

BAYBECAN – Qeyrətli, mübariz, varlı adam. Bacarıqlı zəngin adam.

BAYBÖRƏ – Güclü, qüvvətli, ulu, böyük qurd.

BAYBUL – Zəngin olan, var- dövlət qazanan, varlanan.

BAYBULAT – Polad kimi sağlam, möhkəm olan zəngin adam.

BAYBULSUN – Varlanan, zəngin olan, mal-mülkü çox olan.

BAYBURA – “Bay” (bəy) və “bura” (börü-qurd) sözlərindən əmələ gəlib, böyük qurd, qurd bəy mənasını bildirir. **BAYBURT** – Çox zəngin adam, böyük bəy.

BAYBÜRƏ – Narahat adam, bir yerdə qərar tutmayan.

BAYBÜRGƏ – Narahat adam, bir yerdə qərar tutmayan varlı adam.

BAYCAN – Qədim türkcə “bay” (varlı, dövlətli) və “can” (qədim –ğan şəkilçisi); Varlı, dövlətli olan. Sayılan, böyük insan, zəngin adam.

BAYÇURA – 1.Varlı, igid, qəhrəman. 2.Şanlı rəhbər, ünlü hərbiçi, əsgər. 3.Zəngin igidin oğlu, hörmətli qəhrəmanın dostu, silahdaşı.

BAYDAR – Bay kimi tanınmış olan, böyük, tanınmış, varlı.

BAYDAROL – Böyük, məşhur, zəngin olan.

BAYDOĞAN – 1. Böyük şahin quşu; 2. Bay kimi doğulan, ulu, varlı, zəngin.

BAYDURSUN – “Bay” (böyük, varlı, cənab, ağa) və “dursun” (yaşayan, var olsun, ölməsin, daimi olsun) sözlərindən düzəlib. Arzusuna çatan, daima olan.

BAYDULLA – Ulu və varlı ağa.

BAYEL – “Bay” və “el // il” sözlərindən əmələ gəlib. Varlı-dövlətli el.

BAYƏZİD – Ərəbcə “əbuyəzid” sözündən düzəlib. Tanrı ərməğanı, Allahın bəxş etdiyi ata, bacarıqlı, zəkali, qabiliyyətli, ağıllı.

BAYƏDDİN – Dinin böyüyü.

BAYĞI – Güclü, qəhrəman.

BAYĞIXAN – Güclü xan, qəhrəman xan.

BAYĞIN – Güc gələn, qalib gələn, qəhrəman olan.

BAYXAN – Böyük xan, hörmətli xan, zəngin xan.

BAYANDUR – 1.Pardaqlanan, çiçəklənən, tərəqqi edən. 2.Neməti bol olan, şənlik, abadlıq yaradan, böyük rifah. 3.Türk boylarından birinin adı.

BAYANDURXAN – “Bayandur” və “Xan” sözlərindən düzəlib. Mübariz, qəhrəman xan.

BAYANNUR – Ətrafa öz əməlləri ilə işıq saçan.

BAYAR – Zəngin, varlı, ulu türk hökmdarı.

BAYAT – Səlcuq oğuzlarının Bayat tayfasının adıdır. Əvvəlcə Kiçik Aşura kimi sərbəst yaşamış, XV əsrdə Qızılbaşlara qoşulmuşdur.

BAYAZİD – Allahın bəxş etdiyi ata, ağıllı, bacarıqlı, zəkalı, üstün igid.

BAYKAL – “Bay” və “köl” sözlərindən əmələ gəlib, böyük göl, dəniz.

BAYQUT – 1. Ulu, böyük insan. 2.Varlı, dövlətli adam, hörmətli, ehtiram sahibi.

BAYQUTAY – Ulu uğurlu ay, böyük müqəddəs ay.

BAYNUR – Dövlətli, zəngin, varlı işıqlı adam.

BAYRAÇ – Türk boylarına məxsus olan oba, yurd.

BAYRAQDAR – Bayraq götürən, bayraq daşıyan adam.

BAYRAM – Şadlıq, şənlik, təntənə. Tarixi, milli, dini və s. hadisələrlə bağlı keçirilən günlərdə şənliklər, təntənələr, əyləncələr, oyunlar, şadlıq, şadyanalıq.

BAYRAMƏLİ – “Bayram” və “Əli” sözlərindən düzəlib. Əli bayramı.

BAYSAL – 1.Ulu qədim, böyük. 2.Sakit, rahat, hay-küysüz, asudə.

BAYSAR – “Bay” və “sar” sözlərindən yaranıb, yırtıcı quş adıdır. **BAYSOY** – Şan-şöhrətli, zəngin nəsildən olan, əsli-nəcabətli, əsli-nəcabəti olan.

BAYSU – Zəngin saf su (qaynağı), bol suyu olan.

BAYSULTAN – Şan-şöhrətli hökmdar, hörmətli padşah.

BAYSUN – 1.Hörmət qazanan, aliliyi ilə seçilən. 2. Zəngin adamın hədiyyəsi.

BAYSUNQUR – “Bay” və “sunqur” sözlərindən düzəlib. Şahin kimi ucalara qalxan.

BAYŞU – 1. Varlı, zəngin olan. 2. Sağlam bəy. 3. Güclü döyüşçü, varlı əsgər. 4. Mirab, su ağası.

BAYTAŞ – Baya bənzəyən, oxşayan, onunla dost, sirdaş olan.

BAYTİMİR – 1.Möhkəm, sağlam, qüdrətli. 2. Mətin, varlı adam. 3. Dəmir kimi qüdrətli zəngin adam.

BAYTUR – Bay, bəy kimi olan, hörmətli, ulu, zəngin olan.

BAYTURDU – Bax: Baytur.

BAYTURSUN – Bəy kimi duran, varlı, zəngin.

BAYTÜRK – Zəngin türk, bəy türk.

BAYVERDİ – Böyük, zəngin adamın, ağanın hədiyyəsi.

BECAN – Qeyrətli, bacarıqlı, canlı, diri, ruhu olan, xeyirxah, işgüzar, qeyrətli, gerçəklik mənasındadır.

BEHBUD – Farsca “behbud” sözündən olub, bir neçə mənə bildirir: 1.Sağalma. 2.Yaxşılaşma. 3.Sağlam, xəstə olmayan. 4.Xəncərin bir növü.

BEHBUDALI – 1.Yaxşılaşan Alı, sağlam Alı. 2. Əlinin xəncəri, iri bıçağı.

BEHBUDAƏLİ – Sağlam Əli.

BEHCƏT – Ərəbcə “behcət” gözəllik, qəşənglik, şadlıq, sevinc mənasındadır.

BEHNAME – Farsca “behnəm” sözündən olub, yaxşı adlı, şanlışöhrətli, gözəl xasiyyətli, xoş və gülər üzlü olan anlamındadır.

BEHNAN – Gülərüzlü, hər kəsin sevimlisi.

BEHNUR – Ətrafa nur saçan şöhrətli igid.

BEHRUD – 1.Fars mənşəli olub, yaxşı çay, gözəl axar su.
2.Qəşəng simli musiqi aləti.

BEHRUDİ – Bax: Behrud. Təxəllüsdür

BEHZAD – Farsca “bihzad” sözündəndir. Saf, təmiz nəsilli, anadan sağlam doğulmuş, xoşbəxt, ağgün doğulmuş.

BEKDAŞ – Daş kimi möhkəm. Bektaşilər türklər arasında islamın şiəlik məzhəbinə aid geniş yayılmış dini təriqətlərdən birinin adıdır.

BEKSAR – Sar qəbiləsindən olan bəy, başçı bəy, böyük bəy.

BERCAN – (f.) Bir dənə olan, nadir olan.

BEYƏT – (ər.) Birinin hakimiyyətini qəbul edərək ona tabe və sadıq olma.

BEYDULLA – Ərəbcə “beyt” (ev) və “Allah” sözlərindən əmələ gəlib, Kəbənin adını bildirir. Allahın evi, Tanrının evi deməkdir.

BEYRUT – Beş min ilə yaxın tarixi olan Beyrut qədim Finikiya şəhəridir.

BEYTULLA – Ərəbcə “beytullah” sözündən olub, Allahın evi (Kəbə və Məkkə), məscid.

BEYRƏK – 1. Savaşda ordunun mərkəzi və yan tərəfləri (sağ və sol cinahları); 2. Bəy kimi, bəyə bənzər. 3. Balaca qurd. 3.Çox nəzakətli, əfəndi, bəy.

BEYSAR – Sar qəbiləsindən olan bəy; Başçı bəy, böyük bəy.

BƏKİR – Bəy ər, igid, qoçaq, gənc mənasında olan titul.

BƏKİL – Elin gözətçisi, elin qoruyucusu.

BƏBİR – Farsca “bəbir” sözündən olub, pələngə oxşayan yırtıcı heyvan, qoçaq, dövlətli, qorxmaz.

BƏDƏL – Ərəbcə “bədəl” sözündən olub bir neçə məna ifadə edir: 1. Əvəz, dəyişmə; 2.Qarşılıq, hər şeyin yerini tutan və ya tuta bilən əşya; 3.Dəyər, qiymət; 4.Misal, tay, bərabər.

BƏDƏLBƏY – Bəyi əvəz edən dəyərli, hörmətli bəy; Bəyə bərabər, tay olan.

BƏDƏR – Yumşaq, mülayim səs, xoş avaz, yüngül səs-səda.

BƏDİH – Nadir, əla, mükəmməl.

BƏDİL – Əvəz edən, dəyişən, canişin.

BƏDİR – Ərəbcə “bədr” sözündən olub, bütöv ay, on dörd gecəlik ay.

BƏDİRBƏY – “Bədr” (bütöv ay) və azərbaycanca bəy (titul) sözlərindən düzəlib. Ay üzlü bəy.

BƏDİRXAN – “Bədr” (bütöv ay) və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib; Ay üzlü xan, gözəl xan.

BƏDİRŞAH – Ayın şahı, ayın tamamlanması, ayın hakimi.

BƏDİULLA – Dinin nadiri, dinin qiymətlişi.

BƏDRƏDDİN – Ərəbcə “bədr-əd-din” sözündən olub, ən parlaq ay, dinin bədirlənmiş ayı, dinin işıq saçan ayı, nur saçan bütöv ay. **BƏDRİ** – Ərəbcə “bədr” sözündən olub, bütöv, tam ay mənasındadır.

BƏDRULLA – Allahın bütöv ayı, on dörd gecəlik ayı.

BƏFAƏDDİN – Ərəbcə “bafadin” sözündən olub, dininə sadıq olan.

BƏHAƏDDİN – Ərəbcə “bəha-əd-din” sözündən olub, dinin gözəlliyi, dinin parlaqlığı, dinin dəyəri mənalərini bildirir.

BƏHARƏDDİN – Ərəbcə “bəha-əd-din” sözündən olub, dinin yazı, baharı, dinin işığı mənasındadır.

BƏHCƏDDİN – Dinin gülərüzlü bəndəsi, dinin gözəli, şirini, lətifətlişi.

BƏHCƏT – Ərəbcə “bəhcət” sözündəndir. 1. Gözəllik, qəşənglik. 2. Şadlıq, sevinc gətirən, fərəh.

BƏHİYƏ – “Bahəddin” sözündən olub, dinin dəyəri, qiyməti, dinin işığı, parıltısı mənasını bildirir.

BƏHİYƏDDİN – Farsca “bəha” (parlaqlıq, gözəllik) və ərəbcə “din” (din) sözlərindən düzəlib. Dinin dəyəri, qiyməti.

BƏHLUL – Ərəbcə “bəhlul” sözündən olub, dərrakəli, xeyir verən, yüksək bilici anlamındadır. Xəlifə Harunərrəşidin

vaxtında özünü dəliliyə vurmuş, ayıq, dərrakəli və təlxək kimi fikirlərini deyən.

BƏHMƏN – Farsca “bahman” sözündən olub, doğru danışan, düzgün adam, ağıllı, zəkali deməkdir.

BƏHMƏNYAR – 1. Doğru danışan ağıllı dost, zəkali yoldaş.

2. Başa düşən sevgili, anlayan məşuq, yalan söyləməyən köməkçi. Məşhur şərq filosofunun adıdır.

BƏHRUZ – Xoşbəxt olan.

BƏHRAM – Farsca “bəhram” sözündəndir: 1. Qələbə çalmaq, igidlik göstərmək. 2. Mars planetinin adıdır.

BƏHRAMGUR – Gur ovlayan Bəhram; Sasani hökmdarı Bəhram-Gurun adındandır.

BƏHRƏDAR – (f.) Qisməti, payı, mənfəəti, hissəsi olan.

BƏHRƏDDİN – İnam, etiqadın ən yüksək zirvəsi, dinin şöhrəti.

BƏHRUZ – Farsca “behruz” sözündən olub, yaxşı günlər, xoşbəxt, gözəl günlər. Günü xoş olan, xoş günlü, bəxtiyar.

BƏHRUZƏR – Farsca “Bəhruz” və türkcə “ər” (igid, kişi, əsgər) sözlərinin birləşməsindən meydana gəlir. Xoşbəxt, yaxşı günlər keçirən igid.

BƏHYƏDDİN – Ərəbcə “bəha-əd-Din” sözündən olub, inam, etiqad, etibar deməkdir.

BƏXİYYƏ – Gözəl, parıldayan.

BƏXŞİ – (f.) 1. Heyran qoyma, heyrat etmə. 2. Saz şairi, aşiq.

3. Həkim. 4. Hədiyyə vermə, ərnağan, bəxşiş.

BƏXŞEYİŞ – Farsca “bəxşeyiş” sözündəndir. 1. Hədiyyə bağışlama. 2. Təqsirindən keçmə.

BƏXTİNUR – Taleyi işıqlı, bəxti açıq, qisməti parlaq.

BƏXTİYAR – Farsca “bəxteyar” sözündən olub, xoşbəxtlik, səadət, xoş taleli, xoşbəxt, bəxti ona yar olan mənasındadır.

BƏKDAŞ – Qədim türk dillərində gözətçi, yoldaş, keşikçi mənasında işlənmişdir;

BƏKDAR – Möhkəm, sərt olan.

BƏKİK – Təhlükəsiz, qorunan, müdafiə edilən.

BƏKİL – 1.Elin gözətçisi, elin qoruyucusu. 2.Sağlam olma, möhkəm, sərt.

BƏKİR – 1.Ərəbcə “bəkr” sözündən olub, qədim türk abidələrində həm şəxs adı kimi, həm də “bəkirə” – sağlam, güclü, qüdrətli, qüvvətli mənalarında işlənir. 2. Bakirə. 3. Tam, bütöv, bütün.

4. Əl dəyməmiş, toxunulmamış. 5. Dəvə balası, cavan dəvə.

BƏKMURAD – “Bək” (sağlam, möhkəm, sərt; çox, artıq; bəy, ağa, başçı) və ərəbcə “murad” (istək, dilək, arzu) sözlərindən yaranıb, sağlam istəkli, möhkəm, arzusuna çatan.

BƏKPOLAD – Möhkəm, polad kimi sərt, möhkəm, sağlam.

BƏKTAŞ – Hörmətli, əziz, sağlam, bərabər olan. XV əsrdə İranda meydana çıxıb, sonralar Yaxın Şərqdə yayılmış müsəlman dini təriqətlərindən birinin adı. Möhkəm, sağlam bəy.

BƏKTAŞI – “Bək” (möhkəm, sərt, sağlam) və “daş” sözlərindən əmələ gəlmişdir.1.Möhkəm, sağlam bəy. 2.Qeydsiz, laübalı, xərəbatı adam.

BƏKTƏMİR – Möhkəm, sərt, dəmir.

BƏKTUQDI – Sağlam doğulmuş, möhkəm, güclü.

BƏKTUR – Yerində möhkəm duran, dayanan, sağlam olan.

BƏKTURQAN – Möhkəm yapışan, sərt dözümlü.

BƏNDALI – Farsca “bənd” (aşıq, vurğun) və azərbaycanca “Alı” (kişi, oğlan) sözlərindən düzəlib. Aşıq oğlan, vurğun oğlan.

BƏNDƏR – Ərəb mənşəlidir. Liman, körfəz, liman qapısı.

BƏNDİCAR – Əbədi, daimi, həmişəlik, ölməz ruh (can).

BƏRGAH – (f.) Saray, padşaha məxsus imarət.

BƏRGÜŞAD – Qədim türk dillərində “bərgə” (sağ tərəf, cənub) və “şad” (hərbi titul) sözlərindən düzəlib. Təzə açılan yarpaq, bahar elçisi. Qoşunların başçısı, sağ cinahın rəisi, başçısı deməkdir.

BƏRXUDAR – (f) Arzusuna yetişən, xoşbəxt. İstəyinə, kamına çatan, xoşbəxt.

BƏRSAIL – Dua edənin, soruşanın qazancı, duanın faydası.

BƏRŞAD – Fars mənşəlidir. Bərgüşad adının qısaldılmış forması olub, şadlıq, sevinc gətirən, xoşbəxt mənasını bildirir.

BƏSALƏT – (f.) İgidlik, qəhrəmanlıq, qoçaqlıq.

BƏSARƏT – Ərəb mənşəlidir. Bəxt, tale, diqqət.

BƏSİM – Ərəb mənşəlidir. Güləruz, şən, deyib-gülən, xoşbəxt.

BƏSİR – Ərəbcə “basır” sözündən olub, ağıllı, bilikli, tədbirli, sağlam düşüncə, gözüaçıqlıq, muştuluqçu, müjdəçi deməkdir.

BƏSİRƏT – (ər.) Diqqət, bəxt, tale.

BƏSRƏDDİN – Dinə köməyi dəyən.

BƏŞARƏT – Ərəbcə “bəşarət” sözündən olub, xoş xəbər mənasındadır.

BƏŞAİR – Yaxşı xəbərlər, xoş məramlar.

BƏŞARƏDDİN – Ərəb mənşəlidir. Dinin muştuluqçusu, dinin müjdəçisi, dinin gözaydınlığı verəni.

BƏŞƏR – Ərəbcə “bəşər” sözündən olub, insan, adam mənasındadır.

BƏŞŞAR – 1.Çoxlu şad xəbər gətirən, müjdəçi; 2.Çox gülən adam.

BƏŞƏRƏDDİN – Bəşərin dini, dinə sahib olan **BƏTUL**
– (ər.)Təmiz, saf.

BƏTULLA – Ərəb mənşəlidir. Öz başlanğıcını Kəbə məscidinin adından götürüb, Allahın evi.

BƏTUR – Ərəbcə “bətur” sözündən olub, 14 gecəlik Ay, bütöv Ay mənasındadır.

BƏYALİƏLİ – “Bəy” və “Əli” sözlərindən yaranıb, Ağa Əli, böyük Alı.

BƏYASLAN – “Bəy” və “Aslan” sözlərindən yaranıb, böyük aslan mənasındadır.

BƏYAZ – Bax: Bayaz.

BƏYAN – Ərəbcə “bəyan” sözündəndir. 1.Bildirmə, danışma, şərh. 2.Müəyyən, açıq-aşkar.

BƏYLƏR – Bəy sözünün cəm halı, zadəgan.

BƏYSOLTAN – Baş sultan.

BƏYAZİD – 1.Allahın bəxş etdiyi ata.2. Ağillı, bacarıqlı, zəkalı.

BƏYBABA – “Bəy” (titul), “baba” (böyük) sözlərindən düzəlib. Böyük bəy.

BƏYBALA – “Bəy” (titul) və “bala” (kiçik, övlad) sözlərindən düzəlib. Bəy balası, kiçik bəy.

BƏYCAN – Bəy kimi olan, bəyə bənzəyən, bəy ürəkli.

BƏYDADAŞ – “Bəy” (böyük) və “dadaş” (qardaş) sözlərindən düzəlib, böyük qardaş mənasındadır.

BƏYDAŞ – Bəyə xidmət edən, bəyin xidmətində duran, bəyə yoldaşlıq edən.

BƏYDƏMİR – “Bəy” (titul) və “dəmir” sözlərindən yaranıb.

Dəmir bəy, sarsılmaz bəy, möhkəmlik.

BƏYDİLLİ – Doğru danışan, düz söz söyləyən. Bəy kimi danışan, bəy kimi qabiliyyətli olan. Qədim Azərbaycan tayfalarından birinin adıdır.

BƏYDOĞAN – 1.Sağlam doğulmuş.2. Bəy olaraq doğulan.

BƏYDULLA – Allahın bəyi, Tanrının böyüyü.

BƏYƏLİ – “Bəy” və “Əli” sözlərindən düzəlib, bəy Əli.

BƏYƏMİR – Başçı, rəhbər, buyuran, əmr edən bəy.

BƏYHAN – “Bəy” və “xan” sözlərinin birləşməsi yolu ilə yaranıb. Sırrını gizlətməyən, ürəyində nə varsa hamısını bürüzə verən.

BƏYXAN – “Bəy” (titul) və “xan” (titul) sözlərində düzəlib, böyük xan, hörmətli xan mənasını daşıyır.

BƏYİMAĞA – Zəngin olan ağa.

BƏYİMALI – Zəngin, kübar ailədən olan Alı.

BƏYKİŞİ – Bəy kimi kişi, bəyə layiq kişi.

BƏYQULU – Allahın bəy qulu, bəy qulu, bəyin oğlu.

BƏYLƏR – “Bəy” (titul) və “-lər” kəmiyyət şəkilçisindən düzəlib. Bəy nəslindən olan kişi.

BƏYLƏRBƏY – Keçmişdə vilayət hakimi, vali, başçı.

BƏYMALI – “Bəy” (titul) və “mal” (var, dövlət) -ı (mənsubiyyət şəkilçisi) sözlərindən düzəlib. Bəyə məxsus, bəyin var, dövləti, bəy oğlu.

BƏYMİRZƏ – Bacarıqlı, qabiliyyətli, yazı yazan bəy.

BƏYMURAD – Arzu edilən bəy, arzulanan, bəy kimi oğlan.

BƏYİNİAZ –Türkcə “bəy” və farsca “niyaz” (dua etmə, yalvarma, möhtac olma, hədiyyə) sözlərindəndir. Bəyin ərmağanı, hədiyyəsi, bəyin xeyir-duası, diləyi anlamındadır.

BƏRXUDAR – 1.Salamatlıqda olan. 2.Mükafata çatan, nəsibli olan, xoşbəxt.

BƏYPOLAD – “Bəy” (titul) və farsca “polad” sözlərindən düzəlib. Möhkəm bəy, dəmir bəy, cənab mənasını ifadə edir.

BƏYRƏM – Sevinc, şadyanalıq, bayram etmə.

BƏYRİŞ – Sağlam, möhkəm olan.

BƏYRZA – Razi qalma, məmnun olan bəy.

BƏYSAN – Bəy kimi tanınan, şərəfli, şanlı.

BƏYSOLTAN – “Bəy” (titul) və ərəbcə “soltan” // sultan (titul) sözlərindən düzəlib. Böyük hökmdar, hörmətli sultan.

BƏYSUN – Mədəni, ədəbli adam.

BƏYTƏKİN – Bəy kimi, vəliəhd, varis bəy.

BƏYTUR – Bəy kimi yaşayan, bəy kimi həyat sürmək.

BƏYTURAN – 1. Bəy kimi yaşayan, bəy olaraq qalan. 2. Turan ölkəsinin, Turanın bəyi.

BƏYTÜRK – Türk bəyi, zəngin türk.

BƏYVERDİ – Bəy verən, böyüyün verdiyi (oğlan).

BƏYZAD – Bəy oğlu, bəydən törəyən.

BƏYZAT – “Bəy” və ərəbcə “zat” (məhiyyət, əsil, cövhər; şəxs) sözlərindəndir. Bəy əsilli, bəy kimi, bəy olaraq.

BƏZMƏDDİN – (ər.) Dini məclis, din məclisi, dini söhbət.

BƏZMİ – Məclisə, eyş-işrətə, kef məclisinə aid olan. Təxəllüs olaraq işlənir.

BƏZZAZ – Ərəbcə “bəzzaz” sözündən olub, parça, arşınmal satan ticarətçi.

BİCAY– Çox gözəl, daha çox gözəl.

BİDAR – Fars mənşəlidir. 1.Bel, belləyən, yer qıran, kürək çəkən. 2 İstehkam adamı. 3.Oyanıq, yatmayan, yuxusuz.

BİDAYƏT – Başlanğıc, başlama, öncə, əvvəl, qabaq.

BİHAN – Farsca “behan” sözündən olub, yaxşılar, ən yaxşılar mənasını bildirir.

BİLAL – Ərəbcə “bilal” sözündən olub bir neçə məna bildirir.

1.Sağlam, canlı. 2.Suçlu olan. 3.İslanmış, nəm, nəmişlik, yaş.

BİLALƏDDİN – Ərəb mənşəlidir. Dinin sağlamlığı, dinin suyu, dinin sərin mehi.

BİLƏN – Bəzəkli və işləməli qılınc kəməri.

BİLƏR – Bilici, anlayan, dərk edən, başa düşən, qanan.

BİLƏY – Ay kimi olan, nəcabətli, əsilzadə.

BİLƏŞƏR – Uğur qazanmağı bacaran, məqsədinə nail olan.

BİLƏNDƏR – Bilmək feilindən düzəlib, ağıllı, bilikli hər şeyi bilən.

BİLƏ – “Bilmək” feilindən yaranmış sözdür. Bilici, müdrik, bilikli, ağıllı.

BİLƏXƏN – Məlumatlı, hər şeyi bilən, həyatdan yaxşı baş çıxaran, yaxşı anlayan xan.

BİLƏN – Savadlı, bilikli, geniş məlumatı olan.

BİLƏNUR – Biliyi, savadı ilə işıq saçan

BİLGƏR – “Bilgə” və “ər” sözlərindən əmələ gəlib, savadlı, bilikli, müdrik, igid olan kişi.

BİLGƏSU – Bilik mayası, bilikli, elmlı; Elm cövhəri, şirəsi.

BİLGƏZ – Savadlı türk alimi, alim, mütəfəkkir türk.

BİLGİXAN – Savadlı, elmlı, bilikli hökmdar, məlumatlı xan.

BİLGİN – Alim, savadlı, hər şeyi bilən.

BİLGİNƏR – Alim, müdrik adam, bilikli kişi.

BİLGİNUR – Biliyin işığı, savadlı.

BİLGİSƏL – Elmlə bağlı olan, elmi olan.

BİLGİSU – Dərin biliyə sahib olan.

BİLGÜN – Tarixi gündə doğulan uşaqlara qoyulan adlardandır.

Bu günün unudulmaması, yadda qalması ilə bağlıdır. Savadlı, bilikli, geniş məlumatı olan.

BİNYAMİN – 1.Həqiqi dost. 2.Vali, hökmdar. 3.Təhlükəsiz, ümidli, səadətli, əbədi. 4.Sağ əl, sağ əlin oğlu. 5. Ağsaqqalın oğlu, gücü.

BİNƏLİ – Ərəbcə “ibn” və “Əli” sözlərindən əmələ gəlib. Əli övladı, Əli oğlu.

BİNGUR – 1.Çox bol, çoxlu. 2.Hədsiz güclü, qüdrətli, cəsur. 3.Çox gümrah. 4. Min dəfə coşqun, şiddətli, gurultulu. 5.Hədsiz sığ.

BİNNƏT – Ərəbcə “binnət” sözündən olub, Tanrı tərəfindən bəxş edilmiş övlad deməkdir.

BİNNƏTƏLİ – 1. Əli nəslindən olan, təməli Əli tərəfindən qoyulan. 2. Əlinin bağışladığı övlad, Əlinin xeyr-duası.

BİRCAN – Tək, bənzərsiz, həyatdan başı çıxan, alim, müdrik insan, dərin və geniş məlumatı olan, hərtərəfli bilik sahibi anlaşımlarında işləyir.

BİRXAN – Yeganə xan, tək, tayı-bərabəri olmayan xan.

BİRNUR – Yeganə işıq, tək nur parçası, parıltı.

BİRÜNİ – Fars mənşəlidir. 1. Xaricə, çölə aid, bayırla əlaqəli.

2. Evin kişilərə aid olan hissəsi.

BİRUZƏR – Parıltısı ilə işıq saçan.

BİYAR – (f.) Muzdsuz, müftə işləyib - ödəmə.

BORAN – Küləkli qar və yağış, çovğun, qasırğa.

BORAZAN – Türkcə “boru” (şeypur) və “zədən” (çalmaq) sözlərindən düzəlmiş, boruçalan, kərəmayçalan deməkdir.

BOZƏR – 1.Saçları boz rəngində olan tay-tuş. 2.Qəhrəman, igid, sərt adam.

BÖYÜKAĞA – Ağ, bəy, xan, xanım, bəyim kimi titul bildirən sözlərlə birləşərək, birinci uşaq, birinci oğlan mənasını bildirir.

BÖYÜKBALA – “Böyük” və “bala” sözlərindən düzəlib, birinci övlad, birinci oğul.

BÖYÜKBƏY – “Böyük” və “bəy” sözlərindən düzəlib, hörmətli bəy, birinci oğlan.

BÖYÜKXAN – “Böyük” və “xan” sözlərindən düzəlib, böyük oğul, birinci oğul.

BÖYÜKKİŞİ – “Böyük” və “kişi” sözlərindən düzəlib, birinci oğlan, hörmətli kişi.

BUDAQ – 1.Ağacdən ayrılan iri qol, şaxə. 2.Yeni nəslin başçısı, ailənin inkişafı, davamı.

BUĞAC – “Buğa” sözündəndir. Buğaya qalib gələn, buğanı öldürən. “Dədə Qorqud” dastanında Dirsə xanın oğlu bir buğanı vurub öldürdüyü üçün Dədə Qorqud ona bu adı verir.

BUĞDAY – Başçı, rəhbər, məhsul, buğda.

BUĞRA – Erkək dəvə, nər (Qaraxanilər sülaləsinin ilk xanlarından birinin adı).

BUĞRAXAN – Nər kimi olan xan, güclü, qüdrətli xan. **BULAD** – Möhkəm, bərk.

BULUÇ – Var olma, bə, çox, hədsiz.

BULUD – Havada toplanmış su buxarı yığındır. Təbiət gözəlliyi ilə bağlı yaranmış antroponimdir.

BULUDXAN – “Bulud” və “xan” (titul) sözlərindən düzəlib, uca xan, yüksəklikdə olan xan deməkdir. Buludların hökmdarı, şahı, xanı.

BULUTAY – “Bulud” və “ay” sözlərinin birləşməsi yolu ilə yaranmış addır.

BUMİN – Türk mənşəlidir. Göytürk dövlətinin qurucusu.

BURAN – Çovğun, külək.

BURXAN – 1.Qədim türk sözləri “börü (qurd) və “xan” sözlərinin birləşməsi olub qurd xan deməkdir. 2.Elçi, xəbər gətirən, peyğəmbər. 3.Büt.

BURXANQULU – Burxanın qulu, köləsi.

BURASLAN – Pələngin bir növü. Aslan və Arslan kimi qalib.

BUŞULQAN – Qabiliyyətli, bacarıqlı, mahir, hünərli.

BUTA – Qönçə, tərəvətli, yeniyetmə, sevgililərin yuxuda nişanlanması.

BUTAXAN – Qönçə, yeniyetmə xan, buta verilmiş xan.

BUZAÇ – 1.Qıran, dağıdan, darmadağın edən. 2.Qələbə çalan, qalib gələn.

BÜLBÜL – Gözəl səsi olan, yaraşıklı quş.

BÜLƏND – Yüksək, uca.

BÜNYAD – Farsca “bünyad” sözü özül, əsas təməl, bina, kök deməkdir.

BÜNYAN – (ə.) 1. Bina, özül, təməl, kök. 2. Başlanğıc, başlama.

BÜNYAMİN – Sağ əlin gücü, güclü deməkdir. Qədim yəhudi adıdır. Yaqub peyğəmbərin oğlanlarından birinin adıdır.

BÜRHAN – 1. Ərəbcə “bürhan” sözü əsas, haqqı nahaqdan ayıran, əsas, sübut, dəlil mənasındadır. 2. Qədim türk abidələrinin dilində bu söz birkan // burxan şəklində elçi, peyğəmbər, büt mənalarda işlənmişdir.

BÜRHANƏDDİN – 1.Haqq yolunu göstərən şəxs. 2. Dinin dəlili, sübutu.

BÜRXAN – Qədim abidələrdə büt mənasında işlənir.

BÜRCƏLİ – Ərəbcə “bürc” və “Əli” sözlərindən düzəlib. Antroponimin birinci komponenti kimi bürc sözü obrazlı şəkildə yüksək mənasında işlənmişdir. Yüksək, uca Əli deməkdir.

BÜRŞAD – Başçı xanзадə, igid xan oğlu.

BÜRYAN (f.) – 1.Yanan, yanmış. 2. Hər şeyi sevən.

BÜSAT – Ərəbcə “büsat” sözündən olub, cah-calal, təmtəraq,

_____ *Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğəti*
şanlı, dəbdəbə, təntənə, ziyafət, böyük qonaqlıq deməkdir.

– C –

CABBAR – Qüdrətli və əzəmət sahibi, hər şeyə qadir olan. İstədiyini edən və etdirən. Allahın 99 adından biri.

CABİR – Ərəbcə “cəbr” sözündən olub, bir neçə mənə bildirir: 1.Əziyyət verən, zülmkar. 2.Təsəlli verən. 3.Məcburiyyət, zorakılıq.

CAHAD – Ərəbcə “Cihad” sözündən olub, din uğrunda müqəddəs savaş, mübarizə, ümumiyyətlə müqəddəs əməl uğrunda çarpışma, vuruşma.

CAHAN – Farsca “cəhan” sözündən olub, dünya, aləm kainat deməkdir.

CAHANBAXŞ – Farsca “cəhan” və azərbaycanca “baxış // bəxş” (bəxşidən – bağışlamaq feilindən) sözlərindən düzəlib, dünyanı bağışlayan, cahanı hədiyyə edən.

CAHANBAN – Dünyanı qoruyan, padşah, hökmdar.

CAHANBƏXŞ – Dünyanı bağışlayan, bəxş edən, dünyanı gözəlləşdirən.

CAHANDAR – Farsca “cəhan” və “dar” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, dünyanın sahibi, cahanı idarə etmək qabiliyyətinə malik olan hökmdar, padşah.

CAHANƏR – Dünya igidi, qəhrəmanı, çox məşhur, ünlü.

CAHANFƏR – Fars mənşəlidir. Dünyanı fəth eləyən, aləmi tutan, istila edən. Dünyaca tanınan.

CAHANGİR – Farsca “cahan” və “gereftən” sözündən olub,

dünyanı fəth eləyən, aləmi tutan, istila edən, dünyaca tanınan deməkdir.

CAHANTİMUR – “Cahan” (dünya) və “timur” (dəmir) sözlərinin birləşməsindən yaranan addır. Dünyanın, cahanın timuru.

CAHANSUZ – Qüdrətli, qüvvətli, əzəmətli hökmdar.

CAHANŞAH – “Cahan” və “şah” sözlərindən düzəlib, dünyanın hökmdarı mənasında işlənir.

CAHİD – Ərəbcə “cihad” sözündən olub, cəhd edən, əlindən gəldiyi qədər işləyən, çalışqan. Allah yolunda döyüşə çıxan, onun tərəfini tutan mənasını bildirir.

CALAL – 1.Böyüklük, dövlət (cah-calal). 2.Allaha inam. 3. Əzəmət, ehtişam, dəbdəbə, təmtəraq, büsat.

CALALƏDDİN – Dinin cəlalı, ululuğu, əzəməti, şan-şöhrəti.

CALAY – Calayan, birləşdirən, ata-ananı bir-birinə calayan.

CALİB – Ərəbcə “çalıb” sözündən olub, diqqəti cəlb edən, cəlbedici, özünə tərəf çəkən, cazibədar deməkdir.

CAMAL – Ərəbcə “cəmal” sözündən olub, üz gözəlliyi, qəşəng sifət, xoş sima, gözəl çöhrə, Allaha aid edilən sifətlərdəndir.

CAMALƏDDİN – Ərəbcə “camal // cəmal” və “əd-din” sözlərindən düzəlib, dinin gözəlliyi.

CAMALXAN – Gözəllüzlü, xanın çöhrəsinin gözəlliyi, xanın gözəl siması, gözəl, göyçək xan (hökmdar). **CAMBUL** – Qala, sulu, duru.

CAMİ – Tərtib edən, toplayan, yığan, əhatə edən; Cam (toponim) və -i şəkilçisinin birləşməsindən əmələ gəlib. Cam şəhərindən olan, camlı.

CANAFƏR – Canın, ruhun işığı, ürəyin hərarəti.

CANAĞA – Əziz ağa, sevimli ağa, qüvvətli, güclü ağa.

CANALI – Can alan, əziz, sevimli oğlan kişi.

CANAN – (ər.) Ürək, qəlb.

CANAY – Ay kimi təmiz, saf, parlaq kimsə.

CANAYDIN – Özü təmiz, işıqlı ruhlu kimsə.

CANBALA – Əziz, sevimli bala, mehriban övlad.

CANBAY – Ruh, canı olan bay, sağlam bay, səmimi bay.

CANBAXIŞ – “Can” və “bəxş edən” (bağışlamaq, vermək) sözlərindən düzəlib, canını bağışlayan, canından keçən deməkdir.

CANBƏY – Sağlam bəy, səmimi, mehriban bəy, canım kimi əziz olan.

CANBURA – Fars mənşəlidir. Könül alan, sevgili.

CANDƏMİR – Dəmir kimi möhkəm şəxsiyyətli olan.

CANDƏYƏR – Uğrunda can veriləcək qədər gözəl, dəyərli, sevilən.

CANEL – Elin qədrini bilən, el adamı, elin canı.

CANBUDAQ – Əsas, möhkəm budaq.

CANBULAQ – Həyat çeşməsi, əsl həyat mənbəyi.

CANBULAT – Canı polad kimi olan, polad ürəkli, polad canlı.

CANDAR – 1.Canlı, diri. Qoruyucu, cangüdən. Orta əsr Türk dövlətində yüksək rütbəli zabıt.

CANDAŞ – 1.Ürək sirdaşı. 2.Sevgili, can yoldaşı, dost olan.

CANƏHMƏD – Sevimli Əhməd, Əhmədin ruhu, canı. **CANƏLİ** – “Can” və ərəbcə “Əli” sözlərindən düzəlib. Əziz Əli, sevimli Əli.

CANƏR – Sağlam, qüvvətli adam, güclü kişi, igid.

CANFİDA – Canını qurban verən, canından keçən adam.

CANIBƏY – Ürəyə yaxın, cana yaxın bəy.

CANIYAR – Dost ürəkli, yoldaş canlı, dost canlı.

CANKİŞİ – İnsanın ruhu.

CANKİŞİ – Kişi ürəkli, mərd, qüdrətli, güclü.

CANLAR – “Can” sözünün cəmi – ürəklilər, ruhu olanlar.

CANMİRZƏ – Mirzə ürəkli, hörmətə layiq can.

CANMURAD – Muradın canı, muradın gücü.

CANPOLAD – Polad ruhlu, polad ürəkli, qüvvətli, qorxmaz.

XVI əsrə aid mənbələrin verdiyi məlumata görə “Polad” Bulad adlı şahzadəyə verilmiş “cinqsan” ləqəbinin qısaldılmış formasıdır. Çin dilində “böyük sədr - əzəm” mənasını ifadə edən bu ləqəb xüsusi xidmət və bacarıq nümayiş etdirən sərkərdələrə, əmirlərə verilir.

CANSOY – Zadəgan, soylu, cana yaxın istifadə. **CANTƏKİR** – Tək can, bənzərsiz can.

CARƏR – “Car” və “ər” – car çəkən, uca səslə bir xəbəri camaata elan edən kişi. Bildirən müjdəçi, bir şeyin ilk xəbərçisi.

CARULLA – Allahın yaxını olan; Kəbənin qonşuluğunda yaşayan.

CAVAD – Ərəbcə “savad” alicənab, comərd, səxavətli, ehsan edən deməkdir.

CAVADBƏY – Comərd, səxavətli bəy.

CAVADXAN – Comərd, səxavətli xan. Gəncə xanı Cavad xanın adı ilə Azərbaycan xalqının tarixində əbədiləşmişdir.

CAVAN – Farsca “cəvan” sözündən olub, gənc, təzə, cavan, yeniyetmə deməkdir.

CAVANMƏRD – Fars mənşəlidir. 1.Comərd, əliaçıq. 2.Gənc adam, gənc igid, ər, qoçaq.

CAVANŞAH – Gənc şah, yeniyetmə şah.

CAVANŞİR – “Cavan” və “şir” sözlərindən düzəlib, gənc aslan, igid, qəhrəman deməkdir. Alban hökmdarı Mehranilər sülaləsinə mənsub hökmdar Cavanşirin adı ilə bağlıdır.

CAVİD – Farsca “cavid” sözündən olub, əbədi, həmişəlik, daimi, ölməz deməkdir. Azərbaycanın ölməz şairi Hüseyn Rasizadənin təxəllüsüdür.

CAVİDAN – Farsca “cavidan” sözündəndir: 1.Daimi qalan, sonsuz, əbədi yaşayan. 2.Güc, qüvvə. Azərbaycanda Xürrəmilər hərəkatının rəhbəri, sərkərdə Cavidanın adı ilə tarixə düşmüşdür.

CAVLI – Məşhur, şöhrətli, tanınmış.

CAVLİBƏY – 1.Şöhrətli, tanınmış bəy. Sarayda rütbə, dərəcə.

CAVLIXAN – 1.Şöhrətli, tanınmış xan. Sarayda rütbə, dərəcə.

CAZİB – Cəzb edən, özünə çəkən.

CEYHAN – Coşub-daşan, çağlayan, burulğanlı. Güney Anadoluda Aralıq dənizinə tökülən çayın adı.

CEYHUN – Qədim türkcə “ceyhun” – coşan, coşğun deməkdir.

Amu – Dərya çayının qədim adlarından biridir.

CƏBƏSOY – “Cəbə” və “soy” sözlərindən düzəlmişdir. İrq, əcdad, sülalə, nəsil, əsil mənaları bildirir.

CƏBİ – “Cəbrail” adının qısaltma forması olub, dağ adamı, dağlı deməkdir.

CƏBİR – 1. Məcbur etmək. 2. Düzəltmə, təmir etmə. 3. Kırık və ya qabarıq bir sümüyü yerləşdirib qucaqlamaq.

CƏBRAYIL – 1.İbranice Allahın qulu, tanrının əsgəri olan deməkdir. 2.Az çox çətinliklə yetkinləşdirmək. 3.Allahın mələyi. Quranda adı keçən dörd mələkdən birinin adıdır. Dini kitablara görə Allahın əmr və göstərişlərini peyğəmbərlərə yetirir. Allahın elçisi sayılır. Allahın əsgəri, döyüşçüsü.

CƏDİD – (ər.) Yeni, təzə.

CƏFƏR – Ərəbcə “cəfər” axar su, kiçik sel, kiçik çay, arx deməkdir. VI İmamın adı.

CƏFƏAĞA – “Cəfər” və “ağa” sözlərindən əmələ gəlib, Ağa cəfər mənasındadır

CƏFƏRALI // CƏFƏRƏLİ – Bax: Cəfər və Əli.

CƏFƏRXAN – “Cəfər” və “Xan” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, xan Cəfər mənasındadır.

CƏFƏRQULU – “Cəfər” və “Qulu” sözlərindən düzəlmişdir.

Arxa, çaya qulluq edən deməkdir.

CƏHDİ – Çalışan, cəhd edən, çapalayan, məşğul olan.

CƏLADƏT – Mətinlik, igidlik, cəsurluq, qəhrəmanlıq.

CƏLAİR – Qədim türk tayfalarından biri.

CƏLAL – Ərəbcə “cəlal” sözündəndir: 1.Böyüklik, ululuq əzəmət. 2.Hiddət, hirs. 3.Qorxusuz, iradəli, igid.

CƏLALƏDDİN – 1. Dini müdafiə edən. 2. Dinin əzəməti, aliliyi.

CƏLİL – Ərəbcə “cəlil” sözündəndir: 1.Möhtəşəm, əzəmətli.

2.Böyük, uca, yüksək, ali, hörmətli nəcib. 3.Gözqamaşdırıcı.

4. Zadəgan. 5.Hündür.

CƏNNƏT – Behişt, möminlərin ruhlarının əbədi xoşbəxt yaşayacağı yer.

CƏLALİ – (ər.) 1.Tanrısevən, ulu olan, şan-şöhrətli olan. 2.Xalq arasında sərt təbiətli, üsyankar, asi anlamlarında da işlənir.

CƏLALÜDDÖVLƏ – (ər.) Dövlətin böyüyü, əzəmətlisi, şanşöhrətlisi.

CƏLAYİR – Qədim türk tayfalarından birinin adı. Çox bilən, alim.

CƏLİL – Uca, yüksək, böyük, hörmətli, hörmət sahibi olan, ulu, cəlallı.

CƏMALƏDDİN – Ərəbcə olub, dinin gözəl üzlüsü, dinin gözəlliyi deməkdir.

CƏMİL – Ərəbcə “cəmil” sözündəndir: 1.Gözəl, göyçək, cəlbedici. 2.Yaxşıılıqla anılan. 3.Əvvəllər məktəblərdə verilən Başan kağızı.

CƏMŞİD – Farsca “cəmşid” dəbdəbəli, cah-cəlallı, parıldayan deməkdir. Qədim İranın əfsanəvi qəhrəmanlarından birinin adı olmuşdur.

CƏNAFƏR– Əziz olan, sevilən.

CƏNGAVƏR – Ərəbcə “cəng” (döyüş, vuruş) və farsca “avər” (gətirən, gətirici, müharibə) sözlərindən düzəlmiş, döyüşçü, döyüşkən, yaxşı vuruşan deməkdir.

CƏNNƏTAĞA – Behişt, gözəl mənzərəli yer ağası. Cənnətin ağası, gözəl mənzərəli bağın sahibi.

CƏNNƏTQULU – “Cənnət” və “Qulu” sözlərin birləşməsindən yaranıb, cənnətdə olan Qulu.

CƏNNƏTALI – “Cənnət” və “Alı” sözlərin birləşməsindən yaranıb. Cənnətdə, gözəl şəfalı yerdə olan Alı.

CƏNNƏTƏLİ – “Cənnət” və “Əli” sözlərin birləşməsindən yaranıb. Cənnətdə, gözəl şəfalı yerdə olan Əli.

CƏNNƏTQULU – “Cənnət” və “Qulu” sözlərin birləşməsindən yaranıb. Cənnətdə olan Qulu.

CƏRULLA – Ərəbcə “cər” (cəsarət, cürət) və Allah sözlərindən düzəlib. Allahın cəsarətli olanı, tanrının cürəti.

CƏSAR – Ərəbcə “cəsar” sözündən olub, ən yüksək mənəvi şücaət rəşadəti, qəhrəmana xas şücaət, qeyri-adi igidlik mənasındadır.

CƏSARƏT – Ərəbcə “cəsarət” sözündən olub, qocaqlıq, igidlik, cəsurluq, hünər, qorxmazlıq, ürəkli, cürətli olan deməkdir .

CƏSARƏTDİN – Dinin cəsarəti, dinin cəsurluğu, dinin hünəri.

CƏSUR – İgid, qoçaq, qorxmaz, ürəkli.

CƏSURAĞA – İgid, qoçaq, qorxmaz, ürəkli ağa.

CƏSURBƏY – İgid, qoçaq, qorxmaz, ürəkli bəy **CƏSURXAN** – İgid, qoçaq, qorxmaz xan.

CƏZAYİR – Ərəb mənşəli “cəzirə” sözündən olub, adalar mənası bildirir.

CİĞATAY – Qədim türk tayfalarından birinin adından götürülüb. İgid ər, cəsur döyüşçü, fədakar bahadır.

CİHAD – Ərəbcə “cihad” sözündəndir: 1.Din uğrunda mübarizə aparan, müqəddəs məqsəd uğrunda müharibə. 2.Din yolunda çalışan.

CİLƏSUN – 1.İgid, qəhrəman. 2.Cəld, diribaş.

COMƏRD – “Com” və “ərd” (ard, art) sözlərindən düzəlib, alicənab, səxavətli, mərd, əliaçıq.

COŞQAR – Tez həyəcanlanan, coşan, ilhama gələn, qaynar, kükrəyən, daşan.

COŞQUN – 1. “Coş” (maq) və “ğun” şəkilçisi birləşib, alovlu, həyəcanlı, kükrəyən, daşan, sürətli, coşmuş, hiddətə gəlmiş.

2. Həssas, artıq hərəkətli. 3. Həyəcanlı, qaynar, alovlu, ürəkli, ilhamlı.

CÖVDƏT – (ər.) Xalis, saf, qüsursuz, ləyaqət. Yaxşılıq, təmizlik, xalislik, saflıq, qüsursuzluq.

CÖVHƏR – (ər.) Nəslə təmiz, bəyzadə.

CÖVRİ – Cəfa, zülm, cəza, incitmə, sitəm.

CÖVZA – Ərəbcə olub, Əkizlər bürcü deməkdir.

CÖVZALI – “Cövz” və “Ali” adlarından düzəlmiş, Əkizlər bürcündə doğulan və Alının tayı, əkizi olan oğlan deməkdir.

CUDİ – 1. Əliaçıq, cömərd, səxavətli. 2. Dəclə çayının sahilində dağ.

CUMA – Ərəbcə “cümə” sözündəndir: 1. Müsəlmanların məscidə getdiyi gün, ibadət üçün toplaşdıqları gün; cümə günü. 2. Yekun, cəm, hasil, hamı, xalq.

CUMALI – Ərəbcə “Cuma” və “ali” sözlərindən əmələ gəlib, hərəkət edən, irəliyə getməyə çalışan, üstün olan, əziz olan deməkdir.

CUMAR – Cuman, hücum edən, hücuma keçən.

CUMAY – Cuman igid, irəliləyən qəhrəman. Bu, uşaqları himayə edən Humayın adındandır.

CUMAYIL – Ərəbcə olub, cümə gününün müqəddəsliyi, aliliyi deməkdir

CUMBAY – Bax: Cuma və Bay.

CUMƏLİ – Ərəbcə “Cuma” və “Əli” adlarından əmələ gəlib, hərəkət edən, irəliyə getməyə çalışan Əli.

CURULLA – 1.Allahın alıcı kiçik quşu. 2. Tanrının cəngavəri.

CURUŞ – “Curu” (bax) adının əzizləmə forması.

CÜBEYİR– Güclü, qüvvətli.

CÜMƏ – Ərəbcə “cümə” sözündən olub, həftənin beşinci günü deməkdir.

CÜMŞÜD – 1.Dəbdəbəli, cah-calallı; 2. Parıldayan, bərq vuran. Cəmşid və ya Cümşüd eyni məna bildirir. Azərbaycan əfsanəvi şahlarının adıdır. Avestadaki “Yimə” və Riq vedasındakı “Yəmə” ilə eyni məna bildirir.

CÜNEYD – Ordular, qoşunlar başçısı, sərkərdə.

CÜNUN – Dəlilik, divanə, məcnun.

CÜNUNBƏY – Cılgın bəy.

CÜRƏT – Cürətli, cəsarətli.

CÜRƏTALİ // CÜRƏTƏLİ – Əli cürətli, Alı hünəri, Əli qorxmazlığı.

CÜRÜBƏY – Alıcı, kiçik quş, kiçik bəy.

– Ç –

ÇAĞATAY – Qədim türk tayfa adlarından biri.

ÇAĞDAŞ – Eyni zamanda yaşayan, müasir.

ÇAĞXAN – Zamanın xanı, müasir xan.

ÇAĞLAR – Çağlayan, axıb-daşan. Uşağın gələcək taleyinin, uğurlu həyatının xoş keçməsinə diləyərək verilən ad.

ÇAĞLARXAN – Çağlayan xan, şəlaləyə bənzər xan.

ÇAĞMUR – Xəsis, əliaçıq olmayan, ehtiyatlı olan.

ÇAĞRI – 1.Şahin, qızılquş, tərlan.2. Çağırış, müraciət.

ÇAĞRIBƏY – Sarayda rütbə və dərəcə.

ÇAĞRIXAN – Şahin gözlü xan, tərlan kimi xan, hökmdar.

ÇAĞRITƏKİN – Şahin, tərlan kimi, tərlan təkin (xanın varisi).

ÇAĞRUK – Möhkəm, bərk, sərt yer.

ÇAKABƏY – Şimşək kimi cuman, sürətli bəy, ildırım kimi saqqıldayan bəy.

ÇAKAN – Şimşək kimi çaxan.

ÇAKAR – 1.Qala divarı, xarici qala. 2.İldırım, şimşək. Qədim türk tayfalarından birinin adı.

ÇAKOĞLU – Zəmanə oğlu, zəmanə adamı, öz dövrünün bacarıqlı adamı.

ÇALLI – “Çal” (saçda və saqqalda tüklərin ağarmağa başlaması, ağlı-qaralı olması) və - lı şəkilçisi, ağıllı, müdrik deməkdir.

ÇAPAR – “Çap” (çapmaq feilinin kökü) və “ar” (feili sifətdən düzələn şəkilçi) şəklində düzəlib. Keçmişdə atla bir yerə məktub, əmr, xəbər aparıb- gətirən şəxs, qasid.

ÇAPAY – “Çap” (çapmaq feilinin kökü) və qədim türkcə “ay” (igid) sözlərindən düzəlib. Çapan, at sürən igid deməkdir.

ÇAVUŞ – Yol göstərən, karvan başçısı, bələdçi.

ÇAVLUƏR – 1.Ünlü, məşhur igid. Adlı-sanlı qəhrəman; 2. Şahin, qızılquş kimi igid.

ÇAYANBƏY – Çayan kimi bəy, igid, qoçaq bəy.

ÇAYANXAN – Çayan kimi igid, qoçaq xan.

ÇAYLI – “Çay” sözünün cəmi, bir neçə çay.

ÇEVİKƏR – Zirək, qoçaq bacarıqlı adam, igid qəhrəman.

ÇEVİKXAN – Zirək, qoçaq xan, qəhrəman xan.

ÇƏLƏBİ – 1.Əfəndi, mədəni, tərbiyəli, nəzakətli və kübar, təhsilli. 2.Şəhər tərbiyəsi almış oxuyub-yazan kimsə. 3. Osmanlı dövlətinin ilk dövrlərində şahzadələrə verilən ad. 4.Sahib olan, ağa.

ÇƏRKƏZ – Qədim türk dilində “çərkəzlik” qənaət, qənaət etmək, cərgəyə düzülmək mənalarında işlənmişdir. Şimali Qafqazda yaşayan xalqlardan birinin adıdır.

ÇİLTAY – Üzərində xallar olan tay.

ÇİRAQ – Farsca “çerağ” sözündən olub, ətrafa işıq, ziya, nur saçan deməkdir.

ÇİRAQALI – Ətrafa işıq saçan 1. Əlinin lampası, qəndili, çırağı.

ÇİRAQƏDDİN – Dinin çırağı, dinin işığı, dinin lampası.

ÇİRAQƏLİ – Əli çırağı, Əli işığı, Əli övladı.

ÇİRAN – 1. Köməkçi, şagird. 2. Xidmətçi. 3. Təqaüdə çıxan əməkdar yaşlı adam. Hər cür işıqlandırıcı cihaz (çıraq, lampa, fənər).

ÇİRAY – Sima, üz, çöhrə, surət.

ÇİLƏ – (f.) 1. Zövq və səfadan əl çəkərək gizli bir yerdə edilən 40 günlük ibadət. 2.Əziyyət, çətinlik. 3. İrbisim, yun və s. dəstəsi.

ÇİNAR – 1.Çınar ağacı. Yaşıl və enli yarpaqları olan iri və hündür ağac. 2.Doğru, düzgün, sadıq olan, ucaboylu qəşəng igid.

ÇİNAY – 1.Ətrafa işıq saçan. 2.Ayın üzərində açıq rəngli ləkələr. **ÇİNEY** – Doğru, dürüst, namuslu kimsə.

ÇİNGİZ – “Tenqiz” sözü ilə eyni kökdən olub, “dəniz” deməkdir.

1.Dəniz, qüdrətli. 2.Böyük, güclü, qüvvətli.

ÇİNGİZXAN – Qüdrətli xan, əzəmətli (qüvvətli) hökmdar.

ÇİNTAY – Soylu, köklü nəsil.

ÇİRAY – (f.) 1.Üz xətləri, üz gözəlliyi. 2.Bəniz, üz. 3.İnsan rəsmi.

ÇODAR – Mal-qara ilə məşğul olan adam.

ÇOLPAN – 1.Dan ulduzu. 2. Zöhrə, Venera.

ÇORAXAN – İgid xan, qəhrəman hökmdar.

ÇOVDAR – Taxılın bir növü, çovdar unundan qara çörək bişirilən buğda.

ÇOVĞUN – Boran, qasırğa, küləkli qar və yağış.

ÇOYAN – Tökmə dəmir, tunc.

ÇOYQAN – Coşqun, hay-küylü, istiqanlı.

ÇÖHRƏ – (f.) Üz, sifət.

ÇÖHRƏQAN – 1.Üzü, yanaqları qan kimi qırmızı, siması qanlı (qırmızı) olan. 2. Üzü xan üzünə bənzəyən, hökmdar simalı adam.

ÇÖLÜBƏY – Çöl işləri ilə məşğul olan bəy.

ÇÖLÜXAN – Çöl işləri ilə məşğul olan xan.

ÇÖLÜŞAD – Çöl işləri ilə məşğul olan varis, çöl xanзадəsi.

– D –

DADAŞ – 1.Böyük qardaş. 2.Dəliqanlı, cəsur. 3.Kiçik bacı və ya qardaşların böyük qardaşa, bəzən ataya “dadaş” deyə müraciət forması.

DADAŞAĞA – “Dadaş” və “Ağa” sözlərində düzəlib, böyük ağa deməkdir.

DADAŞALI // DADAŞƏLİ – Dadaş və Əli. Böyük Əli, böyük Alı.

DADAŞBALA – Dadaş (“böyük”) və “bala” (övlad) sözlərindən düzəlib, böyük övlad, böyük oğul mənasındadır.

DADAŞXAN – “Dadaş” və “Xan” sözlərindən əmələ gəlib. Böyük qardaş kimi Xan.

DADBƏXS – Ədalətli, insafli, mərifətli, əl tutan.

DADRƏS – İmdada yetişən, köməkçi, arxa, himayəçi.

DAĞBƏY – Dağ kimi bəy, Dağın bəyi, dağın böyüyü.

DAĞBƏYİ – Yaylaqlarda inzibati işləri idarə edən məmur.

DAĞXAN – Dağ kimi xan, Dağın xanı, dağın böyüyü.

DAĞİSTAN – Dağlıq yer, dağlıq ölkə.

DAĞLAR – Bir neçə dağ, dağ silsiləsi, ucalıq, yüksəkliklər.

DAĞTÖR – Dağ kimi uca olan, yüksələn.

DAĞYUNİS – “Dağ” və “Yunis” sözlərindən düzəlmişdir. Dini əfsanəyə görə, o Roma imperatoru olmuşdur.

DALĞIN – “Dalmaq” feilinin kökündən və “ğın” (feili sifət düzəldir) şəkilçisindən düzəlmişdir. Fikrə getmiş, düşüncəli, düşünən deməkdir.

DAMANƏLİ – Əlinin yardımı; Əlinin ətəyi.

DAMƏD – Qızın əri, kürəkən.

DAMƏDDİN – Dinin keşiyində dayanan, dini qoruyan.

DANƏNDƏ – Bilici, bilikli.

DANİL – Yəhudicə “danil” sözündən olub, Tanrının elçisi, Allah tərəfindən göndərilən.

DANİYAL – Allah sovgatı, Allah hədiyyəsi.

DANİYAR – 1.Zəkalı, savadlı, elmlı dost, bilik sahibi, alim, ağıllı. 2.Danın dostu, sübhün yoldaşı, Günəşin, Tanrının köməyi.

DANİYEL –Sübh yeli, səhər küləyi, Tanrı yeli.

DANULDUZ – Dan ulduzu, şəfəq ulduzu. Dan ulduzu, Zöhrə, Venera.

DANZİR // DƏNZİR – Dan şəfəqləri, sübh qızartısı.

DARA – 1.Biliyin incisi olan. 2.Bacarıqlı, qüdrətli, sərvətli hökmdar.

DARAB – Suyun mənbəyi, suyun başlanğıcı.

DARÇIN – Xoş ətirli ədava anlamındadır.

DARVİN – İngilis alimi Ç.Darvinin soyadı ilə bağlı yaranmışdır.

DAŞDƏMİR – “Daş” (möhkəm, bərk) və “dəmir” (möhkəm metal) sözlərindən düzəlib. Möhkəm adam, möhkəm igid, daş və dəmir kimi güclü, sağlam, möhkəm deməkdir.

DAŞQIN – “Daş” (“daşmaq” feilinin kökü) və “qın” isim düzəldən şəkilçindən düzəlib. Bir neçə mənə ifadə edir: 1.Çay sahilindən çıxan su, çay. 2. Yatağından kənara çıxan. 3. Coşqun, güclü, ehtiraslı.

DAŞTİMUR – Möhkəm, sağlam insan.

DAVƏR – Hakim, hökm edən, vəzir, vali. Allahın adlarından biri. **DAVRAN** – Hazırlaşma, hazırlıq, görmə, təşəbbüs etmə.

DAVUD – Qədim yəhudi dilində “david” sözündəndir. Sevgili, əziz, sevimli dost olan, yaxşı səsi olan, gözəl oxuyan deməkdir. E.ə. XI əsrin sonu e.ə. X əsrin ortalarında yaşamış, mərkəzləşdirilmiş İsrail – Yəhudi dövlətini yaratmışdır.

DAYANDUR – “Dayan” və “dur” sözlərindən düzəlib. Əbədi yaşayan, əbədi var olan deməkdir.

DƏDƏXAN – Ustad xan.

DƏDƏQULU – Ustad qulu.

DƏDƏR – Əsas, ustad igid.

DƏDƏRYAR – Atanın, ustadın köməkçisi.

DƏMİR – 1.Sözün əsl “təmir”, “təmür” olub, yerdən çıxarılan metalın bir növü təbiətdə çox yayılmış kimyəvi element. 2.Sağlam, möhkəm, sarsılmaz, yenilməz.

DƏMİRAĞA – Dəmir kimi ağa, sağlam ağa.

DƏMİRAL – Dəmir kimi möhkəm sağlam, sərt dəmirə bənzər. Əli dəmiri, dəmir kimi möhkəm Əli.

DƏMİRALP – Dəmir kimi sağlam igid.

DƏMİRAY – “Dəmir” və “ay” sözlərindən əmələ gəlib, dəmir kimi sağlam və ay kimi gözəl.

DƏMİRCAN – “Dəmir” və “can” sözlərindən əmələ gəlib, dəmiranlı, sağlam canlı.

DƏMİRXAN – Güclü hökmdə olan xan. Dəmir kimi xan, sağlam xan.

DƏMİRQAN – “Dəmir” və “qan” sözlərindən yaranmış, möhkəm sağlam deməkdir.

DƏMİRQAYA – Dəmir, qaya kimi möhkəm, sağlam.

DƏMİRQUT – Dəmir kimi səs çıxaran, ucu iti və sivri olmayan dəmir.

DƏMİRTAŞ – “Dəmir” və “daş” sözlərindən düzəlib, möhkəm bədənli, dəmir kimi güclü.

DƏNİZ – Qədim adlardan olan bu sözün əsl “tengiz”dir. Yer üzünün su ilə örtülmüş hissəsi, suyu duzlu olub ətrafı quru ilə əhatə olunmuş su sahəsi, dərya.

DƏNİZALP – “Dəniz” və “alp” sözlərindən əmələ gəlib, dəniz adamı, dəniz igidi.

DƏNİZƏL – Əliaçıq adam, dənizə aid olan, dənizlə bağlı olan.

DƏNİZƏR – “Dəniz” və “ər” sözlərindən əmələ gəlib dənizçi, dəniz adamı, igid dənizçi, qoçaq deməkdir. **DƏNİZXAN** – Dənizin xanı, dənizin hökmdarı.

DƏRAB – Əslən, su qapısı, suyun başlanğıcı.

DƏRBƏNİ – Dağlarda dar keçid, dağ keçidi.

DƏRGAH – Farsca “dərgah” sözündən olub, haqqın qapısı, Allahın mərhəməti mənasındadır.

DƏRGAHQULU – Saray qulu, haqqın (Allahın) qulu.

DƏRYAXAN – Dərya xanı, dəniz hökmdarı, dənizlər xanı, geniş ürəkli xan.

DƏŞTİ – 1.Səhra, biyaban, çöl ilə əlaqədar olan çöl adamı, səhrada yaşayan; 2. Musiqidə muğamlardan birinin adı.

DƏYYAM – Həmişəyaşar, sabit olan.

DƏYYAN – Ölməz, duran, yaşayan. Haqqı ilə mükafatlandırılan və cəzalandırılan hakim. Tanrı adlarındandır.

DƏYANƏT – Ərəbcə “dəyanət” sözündən olub, möhkəmlilik, sözündən dönməyən, bel bağlanmış, sözünün üstündə möhkəm duran mənələrindədir.

DƏYƏRXAN – Dəyərlı, qıymətli xan, ləyaqətli xan.

DİLAFƏT – Bələli ürək, qəlb, qəlb bələsi; Gözəl ürəkli, çox yaxşı qəlb sahibi.

DİLAFƏL – Farsca “dilavər” sözündən olub, ürəkli, qəhrəman, qoçaq, cəsur, yaxşı danışan, dilli-ağızlı.

DİLAMİR – Dostluq, ülfət yaradan.

DİLBAZ – Farsca “dilbaz” sözündəndir: 1. Könül əyləndirən, könülaçan. 2. Gözəl söz söyləyən. 3. Ürək oxşayan, xoş görünən.

DİLBAZƏR – Söhbətci, sözü şirin olan igid, kişi.

DİLBƏND – Farsca olub, vurgun olan, ürəkdən aşıq olan, sevimli, əziz övlad deməkdir.

DİLDAD – Farsca “dildad” sözündən olub, aşıq olan, könüldən sevən, könül verən.

DİLDAR – (f.) 1. Könül alan gözəl, sevgili, 2. Ürəkli, cəsur.

DİLDUZ – (f.) Ürək deşən, qəm gətirən.

DİLƏMRƏ – Ürəkdən sevən, vurulan, aşıq olan.

DİLƏRDƏM – “Dil” və “ər” (adam, kişi, igid, ər, əsgər) sözlərindən düzəlmişdir, qurub-yaradan deməkdir. **DİLGÜN** – Dilli-ağızlı, gözəl danışan xanзадə.

DİLKEŞ – Farsca “delkəş” sözündən olub, ürəkaçan, könülaçan, qəlbi sevindirən deməkdir.

DİLQƏM – “Dil” və “qəm” sözündən olub, ürəyi qəmli, qəlbi kədərli, həzin.

DİLMAC – Tərcüməçi, tərcümə edən, bir dildən başqa dilə çevirən.

DİLMAN – Çox dil bilən adam.

DİLNUR – Könlü aydın, ürəyi işıqlı, qəlbi parlaq, saf, təmiz.

DİLSUZ – Farsca “delsuz” sözündən olub, könül yaxan, rəhimli, ürək yandıran, həssas, əziz, əziz xələf deməkdir.

DİLŞAN – “Dil” (ürək, könül) və “şan” (şərəf, adsan; hal) sözlərindən əmələ gəlib, ürək açan deməkdir.

DİLZAD – Farsca “dilzad” sözündən olub, könülü bir şeylə əlaqədar olmayan, könlü rahat, azad mənasındadır.

DİNAR – Qiymətli, dəyərli, yeganə, qızıl pul vahididir.

DİNARXAN – Dini əzizləyən, sevən xan, qızıl kimi xan.

DİNCƏR – Güclü adam, sağlam kişi, möhkəm igid.

DİNÇAY – Qüvvətli ay.

DİNNUR – 1. Dinin işığı, ziyası. 2. İşığın ruhu, işıq yolu.

DİRAYƏT – Ərəbcə “dirayət” sözündən olub, bilik, bilgi, elm, məlumat deməkdir. **DİRƏHŞAN** – Parlaq, parlayan.

DİRƏXŞAN – İşıqlı, parlaq, parlayan.

DİRSƏ – 1. Yaşayan, var olan. 2. Tanrı adamı, həmişə yaşayan.

DİRSƏXAN – Yaşayan, həmişə var olan xan.

DİYAR – Ərəbcə “diyar” sözündən olub, məmləkət, ölkə, vilayət. **DİZDAR** – Farsca “dizdar” sözündən olub, qala gözetçisi, qala rəisi deməkdir.

DİZƏLİ – Sıralanmış, düzülmüş, misralı, misra kimi düz olan.

DİZMAN – İri, yekə, nəhəng.

DOĞAL – Təbii, qeyri-adi olmayan, adi.

DOĞANAY – Yeni çıxmış ay, ayın hilal vaxtı.

DOĞANTİMUR – Doğan Dəmir, Teymur.

DOLUBƏY – Dolu bəy, kök bəy, dolğun bəy.

DOLUXAN – Dolu xan, kök xan, dolğun xan.

DOMRUL – 1. Sevginin gücü, sevgidən ötrü hər şeyi göz altına alma. 2. Həyat bəxş edən. 3. Övlad, nəsil. 4. Rəzi olmayan, incik, inciyən.

DOSTƏLİ – Farsca “dust” (yoldaş, yaxın adam) və ərəbcə “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib. Əlinin dostu.

DOSTƏMİ – Dost kimi olan əmi.

DOSTƏR – Yaxın, dost olan igid, dost kimi qəhrəman, igid dost.

DOSTMƏMMƏD – “Dust” (dost, yoldaş) və “Məhəmməd” sözlərindən düzəlib, Məhəmmədin dostu, peyğəmbərin yaxın adamı.

DOSTMƏDƏD – Dosta kömək edən, əl tutan.

DÖNMƏZ – “Dön” (“dönmək” feilinin kökü) və “məz” (feili sifət şəkilçisi) şəkilçisinin birləşməsindən əmələ gəlib. Sözündən, istəyindən dönməyən, iradəli, dözümlü. Sabit fikirli, sözünün üstündə dayanan, sözünü dəyişməyən, əzmlı, dözümlü olan. **DÖNÜŞ** – “Dön” (“dönmək” feilinin kökü) və “üş” feildən isim düzəldən şəkilçidən əmələ gəlib, qayıdış, qayıtma, geri dönmə, dəyişiklik deməkdir.

DÖVLƏDDİN – Dinin xoşbəxtliyi, uğuru, böyüklüyü.

DÖVLƏT – Ərəbcə “dövlət” sözündən olub, ölkənin hakimi, hökumət qurmaq, var-dövlət, sərvət deməkdir.

DÖVLƏTALİ / DÖVLƏTƏLİ – Dövlətli Əli/ Alı, varlı Əli.

DÖVLƏTBƏY – Dövlət bəyi, hökumət bəyi, varlı-dövlətli bəy.

DÖVLƏTDİN – Dinin sərvəti, dinin xoşbəxti, dinin idarəedicisi.

DÖVLƏTXAN – Dövlət xanı, hökumət xanı, varlı-dövlətli xan.

DÖVLƏTYAR – Xoşbəxt olan, bəxtiyar olan.

DÖVRAN – Ərəbcə “dövrən” sözündəndir: 1.Dünya, fələk.

2.Zaman. 3.Taleh, yazı, dövr, vaxt.

DÖVRƏLİ – Əli dövrü, Əli zəmanəsi.

DUMAN – Duman // tuman sözündən olub bir neçə mənə ifadə edir: 1.Vilayət, əyalət, böyük ərazi. 2.Tutqun, çiskinli hava. 3.Narın buxardan ibarət bulanıq hava kütləsi, sis. 4.Tozun, tüstünün havaya qalxıb əmələ gətirdiyi bulanıqlıq, tüstü; 5.Qəmginlik, kədər, anlaşılmazlıq, qarışıqlıq.

DUMANXAN – Duman və Xan sözlərindən olub, elə səadət gətirəcək xan.

DUNAY – Avropanın ən böyük çayı olan Dunayın adındandır.

DURABƏY – Bəyin durması, sağ- salamat qalması. Yaşaması arzu olunan bəy.

DURAXAN – Xanın durması, yaşaması, salamat qalması, yaşaması arzu olunan xan.

DURAL – Dəyişməyən, eyni halda qalan, eyni halda qalan.

DURALBƏ – Durduğu yeri alan, ora sahib olan bəy.

DURALXAN – Durduğu yeri alan, ora sahib olan xan.

DURALI – Alının uzun müddət yaşaması.

DURAN – Yaşayan, mövcud olan, qalan, yaşaması arzu olunan.

DURBƏY // DURXAN – Bəyin, xanın yaşaması. Yaşaması arzu olunan bəy və xan.

DURĞÜN – “Dur” (“durmaq” feilinin kökü) və “gün” (feildən sifət düzəldən şəkilçi) sözlərindən əmələ gəlib. Duran, dayanan, olduğu kimi qalan.

DURĞUT – Dur” (“durmaq” feilinin kökü) və “qut” sözlərindən düzəlib. Qədim türk adıdır. Yaxşı tale, bəxt.

DURXAN – Dur” (“durmaq” feilinin kökü) və “xan” sözlərindən düzəlib. Yaşaması arzu olunan xan.

DURMAN – “Dur” (“durmaq” feilinin kökü) və “man” şəkilçisindən olub, ayaq üstə, ayaqda olan sağlam, şad deməkdir.

DURSUN – “Dur” (“durmaq” feilinin kökü) və “sun” (feilin əmr şəkli, III şəxsin təxəllüs əlaməti) şəkilçisindən düzəlib, yaşasın, qalsın, uzun ömürlü olsun deməkdir. Antroponim kimi XIV əsrə aid mənbələrdə işlənmişdir.

DURSUNBƏY // DURSUNXAN – Bəy və ya xan dursun, yaşasın.

DURSUNƏLİ // DURSUNALI – Dursun və Əli adlarının birləşməsindən əmələ gəlib. Əlinin, Alının yaşaması arzu olunan mənasındadır.

DUYAL – Həssas, hiss edən, yaxşı və tez hiss etməyi bacaran, başa düşmə qabiliyyəti olan.

DUYĞUR – Sezmə, anlama, başa düşmək qabiliyyəti.

DUYĞUN – Tez duyan, tez qavrayan, tez hiss edən.

DÜHA – Ərəbcə “düha” sözündən olub, yüksək ağıl, zəka deməkdir.

DÜMƏR – Həqiqi, gerçək igid, əsl kişi, böyük adam, güclü, qüvvətli.

DÜNYAMALI// DÜNYAMƏLİ – Dünyam Əli//Alı, Ağam Əli.

DÜNYAMƏDDİN – Dinin dünyası, Məhəmməd dininin dünyası. **DÜNYAMİN** – Ərəbcə “dünya” və “min” sözünün birləşməsindən əmələ gəlib, sakit dünya, rahat aləm, davasız həyat deməkdir.

– E –

EDQAR – Zəngin, bəxti gətirən döyüşçü.

EDİL – Volqa çayının qədim türk dilindəki adı olan “İtil//Ədil çayının adından olan antroponimdir.

EDİSON – Tomas Edisonun şərəfinə verilmiş addır.

EHKAM – Hər hansı bir nəzəriyyənin əsas və dəyişilməz qanunu. Hökm sözünün cəmi.

EHRAM – Qədim Misirdə fironların tikdirdiyi nəhəng piramidalar.

EHTİMAN – Ərəb mənşəlidir. Diqqətlə çalışma, araşdırma aparan.

EHTİRAM – Ərəbcə “ehteram” sözündən olub, hörmət etmə, qayğısına qalma deməkdir.

EHTİŞAM – Ərəbcə “ehtişam” sözündən olub, böyük təmtəraq, dəbdəbə, cəlal, əzəmət, təntənə deməkdir.

EHVAN – Ərəbcə “ehvan” sözündən olub bir neçə mənə ifadə edir. 1.Sadiq, vəfalı, səmimi can dostları. 2.Eyni təriqətə mənsub insanlar.

ELARİZ – El və ərəbcə “arız” sözlərindən düzəlib, elin özü, xalqın şikayətini bildiren, xalqın dərini bəyan edən.

ELARSLAN – Elin, obanın aslanı, igidi, cəngavəri.

ELAT – Bir yerdə yaşayan xalq, eyni yurdda yaşayanlar, el, eloba.

ELAY – Elin Ayı. Elin Aya bənzər övladı.

ELAYƏT – Elin yerləşdiyi əyalət.

ELAYDIN – İşıqlı, aydın, nurlu el. Vətənin aydınlığı, ziyası.

ELBAXIŞ – “El” və “baxış” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, elə baxma, nəzər yetirmə mənasındadır.

ELBAR – Elin barı, xalqın meyvəsi, elin övladı, elin odu, atəşi, ocağı.

ELBARİZ – Elin açıqlığı, aşkarlığı; El-obasına, xalqına açıq, aydın, aşkar olan.

ELBARS – Elin, obanın, yurdun pələngi, qəhrəmanı.

ELBAŞI – Elə, obaya başçılıq edən, eli idarə edən şəxs.

ELBAY – El-obanın zəngin adamı. **ELBƏK** – Eli qoruyan, eli müdafiə edən.

ELBƏY – “El” (xalq) və “bəy” (titul) sözlərindən düzəlib. Elin bəyi, Elin başçısı.

ELBİLGƏ – El-obanın savadlı, bilikli adam.

ELBİR – 1.Bir eldən olan, həmyerli. 2.Elin birliyi, vahidliyi.

ELBURUS – “El” və “brus” sözlərinin birləşməsindən yaranıb: 1.Qafqazda ən yüksək dağ. 2.Uzun boylu yaraşıqlı kimsə. 3. Böyük Qafqazın Yan silsiləsindəki ən yüksək zirvənin adıdır (toponim). 4. Parlaq, bərq vuran (İranın şimalındakı Elbrus dağının adındandır).

ELCAN – “El” və farsca “can” (ürək, qəlb; əziz) sözlərindən düzəlib. Elin canı, elin ürəyi, elin əzizi, elini çox istəyən.

ELÇİ – Eli, dövləti təmsil edən, səfir, vəkil, hökmdar, hakim.

ELÇİBƏY – Elini sevən bəy. Eli təmsil edən bəy.

ELÇİN – “El” və “çin” (qədim türk dillərində “çin” – güc, qüvvət, qüdrət deməkdir) sözlərindən düzəlib. Elin gücü, elin qüvvətli, qeyrətli oğlu, elini sevən mənasını bildirir.

ELDAĞ – Elin dağı, elin arxası, dayağı, elin vüqarı, əzəməti.

ELDAN – Elin, xalqın danı, xalq həyatının başlanğıcı. **ELDAR** – 1.Hakim, el sahibi, hökmdar. 2. Eli, yuvası, yurd-yuvası, məmləkəti olan, məkanı, yeri olan el, elin sahibi, elin hakimi.

ELDAŞ – Xalqla bir olan.

ELDAYAQ – Elin dayağı, köməyi. Elin qəhrəmanı olacaq igid, obaya dayaq durmaq və ya el-obanın dayaq durduğu, qoruduğu himayəçi, kömək edən el.

ELDAYƏT – Elini qoruyan, vətənin keşiyində dayanan.

ELDƏGƏR – Yad ölkələrdə gəzib-dolaşan.

ELDƏGİZ – Elin dənizi, elin nuru, eldə gəzən.

ELDƏNİZ – “El” və “dəniz” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, dəniz hökmdarı, dövlət yaradıcısı, qüdrətli hökmdar. Eldənilər (və yaxud da Eldəgəzlər) dövlətinin (1136-1225) banisi Şəmsəddin Eldənizin adı ilə (Eldəgəz) məşhurdur. **ELDƏNUR** – Eldə nur olan, elin işığı, elin nuru.

ELDƏMİR – Elin ən möhkəm, güclü, qüvvətli adamı. Dəmir kimi güclü əl.

ELDƏZ – Elin dənizi, ölkəsi dənizin kənarında olan.

ELDİN – Elin dini, xalqın sitayiş etdiyi din.

ELDOST – “El” və farsca “dost” (dost) sözlərindən düzəlib. Elin dostu, elin arxası.

ELDUR – “El” və “dur” (dost) sözlərindən düzəlib. Elin qalması, yaşaması, eldə durmaq.

ELFAQ – Elə dayaq olan, elini düşünən.

ELFAN – Elin elmi, biliyi; El bilicisi, elin alimi. **ELGƏZ**

– Elini, vətəninə gəzib-dolaşan adam.

ELĞİN – 1.Qərib, mühacir, dolaşan, didərgin, evindən-eşiyindən didərgin düşən. 2.Qərib, yurdundan ayrılmış.

ELGİZ – 1. Elin, obanın sirlisi, gizli olanı, el sirri. 2. Eldən gizli olan. 3. Sirli el, məxfi dövlət.

ELGÜN – “El” (xalq) və “gün” (günəş) sözlərindən düzəlib. Xalqın, elin günəşi deməkdir.

ELGÜNAR – Elin Günü, Günəşi olan ər, qəhrəman.

ELGÜNƏŞ – “El” və “günəş” sözlərindəndir. Elin Günəşi, el üçün Günəş olan.

ELXAN – Elin xanı, ən yaxşısı, ölkənin başçısı. Elin arzuladığı adam, əyalət hökmdarı. Eli-obanı, yurdu idarə edən şəxs, ölkə başçısı, tayfa rəisi.

ELKİN – Qonaq, səyahət edən.

ELKUTAY – Müqəddəs ölkə, müqəddəs el, xalq.

ELQAL – Elin qalması, elin qalası, elin yaşaması.

ELQAN – 1.İstiqanlı, elini sevən. 2.İranda Elxanlılardan sonra bir dövlət quran Türk hökmdarı.3. Elin qanı-sevimlisi, eli qanan, başa düşən, anlayan.

ELQAY – Yeni ay, ayın ilk halı.

ELQAYA – Elin qayası, elin arxası, köməyi, dayağı.

ELQUT – Müqəddəs el, vətən. Müqəddəs ölkə, xalq, uğur gətirən.

ELLAZ – Ərəb mənşəli “Əlləzinə” sözündən olub, el sözünün cəmi, yəni ellər.

ELMAN – “El” və “man” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib xalqın (camaatın) insanı(adamı) soyu, əcdadı. El üçün doğulan adam, xalq nümayəndəsi.

ELMAR – “El” və “mar” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib. Elin zirvəsi, tərbiyə edəni, müəllimi. Xalqın başçısı, elin başçısı.

ELMAS – Çox qiymətli, dəyərli mənasındadır.

ELMDAR – Elmi sevən, elm sahibi. Bilik yiyəsi, bilikli, savadlı.

ELMƏDDİN – Dini elmi sevən, dini elmi yayan, dini məlumat, xəbər.

ELMƏDƏD – Elin köməyi, yardımı, elə dayaq olan.

ELMƏMMƏD – Elin Məmmədi, Məhəmməd eli, övladı.

ELMXAN – “Elm” və “xan” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, elmli, bilikli deməkdir.

ELMŞAH – Elmi yüksək sevən, elmlə məşğul olan.

ELMİ – Elmə aid, elmlə əlaqədar.

ELMİR – “El” və “əmir” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, elin başçısı, elin rəhbəri mənasındadır.

ELMİDAR – Elm məkanı, elm qapısı, elmlə məşğul olan.

ELMİN – Bilikli, məlumatlı, elmli.

ELMİRZƏ – Elin mirzəsi, elin savadlısı, elin xanзадəsi.

ELMİYAR – Elmin dostu, elmi sevən, elmə bağlı olan.

ELMUR – Elin kiçiyi, ən kiçik vətəndaşı.

ELMURAD – Elin muradı, elin arzusu, diləyi. **ELMURAZ**
– Elin muradı, arzusu.

ELNAMƏ – Elin məktubu, kağızı. Elin kitabı, sənədi, el adamı.

ELNAR – “El” (xalq) və ərəbcə “nar” (od) sözlərindən düzəlib. Elin odu, xalqın işığı, elin alovu, atəşi mənasındadır.

ELNUR – “El” (xalq) və ərəbcə “nur” (ışığı) sözlərindən düzəlib.

Elin nuru, xalqın işığı, nuru, ziyası.

ELOĞLAN – “El” (xalq) və “oğul” (kişi cinsindən olan övlad) və -u (III şəxsin mənsubiyyət şəkilçisi) birləşməsindən əmələ gəlib, xalqın oğlu, həmyerli mənasındadır.

ELPARS – “El” və “Bars” sözlərindən olub, elin qəhrəmanı.

ELRUH – Elin canı, hərəkət və fəaliyyəti, varlığı.

ELRUZ – Elin günü, gündüzü, elin günəşi, elin əvvəli.

ELSABAH – Elin səhəri, elin səhə vaxtı, elin başlanğıcı.

ELSEV – “El” və “sevmək” sözlərindən yaranıb, elini sevmək.

ELSEVƏN – Elini, yurdunu sevən, xalqını, vətəninə çox istəyən.

ELSEVƏR – Xalqını, elini sevən, xalqına vurulan, el-obaya aşiq olan.

ELSƏS – Elin, obanın səsi, avazı. Ən çox təxəllüs kimi istifadə olunur.

ELSON – Elin sonuncu oğlu, yurdun axırncı övladı.

ELSU – “El” və “su” sözlərindəndir. Elin xoşbəxtliyindən xəbər verən. Ölkənin suyu, bərəkəti, bolluğu.

ELSUN – Ən qədim adlardan olub, elin ürəyi mənasındadır.

ELSUR – Vətən qəhrəmanı, igidi.

ELŞAD – 1. “El” və “şad” (qədim türk dillərində “şad” – xandan sonra ən yüksək rütbə, vali deməkdir) sözlərindən düzəlib, elin valisi, elin başçısı mənasını ifadə edir. 2. Eli ilə şadlanan, vətən üçün sevinən. 3. Hökmdar, sərkərdə, xalqın hökmdarı. Ölkənin hakimi, əmiri. 4. Elin güclüsü, qüdrətlişi.

ELŞAN – Elin adlı-sanlısı, əzəmətlişi, yurdun şöhrəti, şərəfi.

ELŞƏN – 1. “El” və “şən” (sevinc) sözlərindən düzəlib, elin

_____ *Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğəti*
sevinci, elini şənləndirən, xalqını sevindirən. 2. Başçı, rəhbər, hökmdar.

ELTAC – “El” və farsca “tac” (baş bəzəyi) sözlərindən düzəlib, elin tacı, xalqın baş bəzəyi mənasındadır.

ELTAN – Elini tanıdan, elinin işığı. Ölkəsini sevdiren, tanıyan, sevən.

ELTAY – Elə tay olan, elin tayı, elin dağı-arxası. Elə yaraşan, elini sevən.

ELTAŞ – Elə, obaya bağlı olan, yurduna, vətəninə sadıq olan.

ELTƏBƏR – “El” və “təbər” (alan, tutan; güc, qüvvə) sözlərindən düzəlib. El alan, el tutan, el gücü, igid, qəhrəman.

ELTƏK – Elin tək, eldə olan, ölkədə, dövlətdə olma.

ELTƏKİN – “El” və “təkin” (qədim türk dillərində “tekin” – şahzadə deməkdir) sözlərindən düzəlib. Elə bərabər mənasını ifadə edir. **ELTƏMİR** – “El” və “təmir” sözlərindən olub. Elini qoruyan. **ELTƏN** – “El” (xalq) və “tən” (bərabər, tay, burada uyğun, layiq) sözlərindən düzəlib. Xalqa layiq olan, elin adət və ənənələrini, qaydalarını qoruyan.

ELTƏR – “El” və “tər” (toplayan, yığan, qoruyan) sözlərindən düzəlib, vətəninə qoruyan, el-obasını müdafiə edən, qoruyan, nəzarət edən mənasındadır.

ELTƏRƏS – Xalqı, el-obanı bir yerə yığan, toplayan. Yurdu, vətəni qoruyan, el-obanı müdafiə edən.

ELTOĞAN – Elin qızılquşu, tərlandı, şahini. Qədim adlardandır.

ELTON – “El” (xalq) və qədim türkcə “ton” (çay; burada sel, güc mənasında) sözlərindən düzəlib. El gücü, elin ilk olanı, elin şəfəqi, el səadətinin başlanğıcı deməkdir.

ELTUR – 1) Ölkələr fəth edən; 2) Əl tutan, kömək eləyən, yardımçı; 3) Eli, ölkəni idarə edən.

ELTURAL – Heç dəyişməyən. Elini yaşadan, ölməz, əbədi, qalib gələn.

ELTURAN – “El” və “Turan” (türklərin vətəni) sözlərindən düzəlib. Turan elindən olan, əsl türk, eli türklərin vətəni olan. Eli, vətəni Turan olan.

ELTUZ – Qədim türklərin dillərində qəbilə birləşməsi, qəbilə ittifaqı.

ELUCA – Eli-obası yüksək, vətəni, yurdu ali olan. Yüksək yurdu olan.

ELVAR – Elin varı, elin sərvəti. Elin, vətənin var olması, məmləkətin var olub yaşaması.

ELVARİS – Elin, yurdun arxası, dayağı, vətənin varisi, davamçısı, elinə-obasına bağlı olan.

ELVİN – 1.Cənnət çiçəyi, göy qurşağının hər bir spektrinə verilən ad. 2.Yaradıcı, qurucu. 3. Hörmətli, nüfuzlu dost, geniş ürəkli yoldaş etibarlı dost. **ELVİR** – Hamının müdafiəçisi.

ELVİS – Əsil sədaqətli dost.

ELVİZ – Elin gözü, elin qoruyucusu.

ELVÜQAR – “El” (xalq) və ərəbcə “vüqar” (ləyaqət) sözlərindən düzəlib. Xalqın ləyaqətini qoruyan deməkdir.

ELVÜSAL – “El” və ərəbcə “vüsal” sözlərindən düzəlib. Elinə qovuşan, elinə qovuşmuş, elin istədiyinə çatan.

ELYANAR – “El” və “yanar” sözlərindən əmələ gəlib. El üçün yanan, el üçün çalışan, elin qayğısına qalan.

ELYAR – “El” (xalq) və farsca “yar” (dost, sevgili, istəkli) sözlərindən düzəlib. Xalqın dostu, xalqın istəklisi. Elini sevən, elin dostu, xalqına dayaq olan, vətəninə yardım edən.

ELYAZ – “El” və “yaz” sözlərindən əmələ gəlib. Elin yazı, elin baharı.

ELZADƏ – Eldən olan, elin övladı.

ELZAMAN – “El” və “zaman” sözlərindən əmələ gəlib. Elin zamanı, xalqın dövrünü.

ELZAMİN – “El” və ərəb mənşəli “zamin” sözlərindən əmələ gəlib, elə zəmanət verən.

ELZAR – “El” (xalq) və ərəbcə “zar” (pərdə, örtük) sözlərindən düzəlib, xalqı qoruyan.

ELZİBAR – “El” və farsca “zib // zirvə” (bəzək, zinət) sözlərindən düzəlib. Elin bəzəyi, yaraşığı.

EMİL – Yunanca “emil” sözündən olub, mehriban, şəfqətli, nəvazişkar, qeyrətli, çalışqan mənalarını ifadə edir.

EMİN – Ərəbcə “əmin” sakit, rahat, arxayın, etibarlı, inanılmış.

EMİNAĞA – “Emin” və “ağa” sözlərinin birləşməsindən yaranmışdır; Etibarlı ağa, arxayın, sakit ağa.

EMİNBƏY – Ərəbcə “emin” və azərbaycanca “bəy” (titul) sözlərindən düzəlib. Etibarlı bəy.

EMİNALI – İnanılan, qorxmaz Ali.

EMİNƏLİ – İnanılan, qorxmaz Əli. Əlinin qorxmaz bəndəsi. Əlinin etibarlı, sakit adam.

EMİN XAN – Ərəbcə “emin” və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən əmələ gəlib. Etibarlı, inanılmış xan.

EMRUZ – (f.) 1.Bu gün. 2.Günün əzizi.

ERAZİM – Döyüş, vuruş, müharibə.

ERBASAN – İgid qalib gələn, qəhrəmana üstün gələn.

ERGƏNƏR – 1. Subay adam, evlənməmiş igid. 2. Həddi-buluğa çatmış igid.

ERGİL – Nailiyyət qazanma, çatma.

ERGİM – Nail olan, hasil olan, çatan, yetişən.

ERGİMƏR – Nail olan, çatan, əldə eləyən adam.

ERGÜN – Həddi-buluğa çatmış, yetkin.

ERİN – Yetişmiş, həddi-buluğa çatmış, böyümüş.

ERİNÇ – Rahatlıq, dinclik əldə etmək .

ERKƏN – Sübh vaxtı, sübh tezdən.

ERKİN – Həddi-buluğa çatmış, yetkin, azad, sərbəst, asılı olmayan, müstəqil deməkdir.

ERKİNƏR – Azad, sərbəst, müstəqil adam.

ERSUN – Qəhrəman kimi, kişi kimi təqdim olunan igid, cəsur.

ERŞAD – İgid xan zadə, qoçaq xan oğlu.

ESFİR – Ulduz, işıqlı.

ESİN – Gözəllik, mərdlik mənalarını ifadə edir.

ESMAN – 1. Norma qoyulmaq, normaya tabe edilmək, həddi təyin edilmək. 2. Dərdi, kədəri, qayğısı olmayan, xoşbəxt, məsud.

EŞBAY – Zəngin adamın dostu, sirdaşı, yoldaşı.

EŞQAN – Sevgiyə, məhəbbətə aid olan. Şiddətli sevgi, istək, həvəs, sevgiyə lajiq.

EŞQİN – Sənin eşqin, eşqli, sevdalı.

ETİBAR – Ərəbcə “etibar” sözündəndir. 1. Düzgünlüyünə, doğruluğuna inam, inam qazanmaq, etimad, etibar etmə. 2. Xoşbəxt, firavan, hörmət, nüfuz.

ETİMAD – Ərəbcə “etimad” sözündəndir: 1. İstinad, dayanma. 2. İnam, inanma. 3. Güvənmə, xatircəm olma. 4. Etibar, nüfuz, inam.

ETİQAD – İnam, əqidə, qəlbən bağlanma. Bir şeyə bağlanma, ona iman gətirmə (dini), ürəkdən möhkəm inanma.

ETİRAF – Boynuna alma, hesaba alma, səhvini söyləmək.

ETİRAM – Ehtiram etmək, hörmət etmək.

ETİSAM – (ər.) 1. Günahdan çəkinmə, özünü qoruma; 2. Müəyyən şeydən yapışıb, ondan bərk tutma, tutduğunu buraxmamaq. **ETİZAM** – Özünü qoruma, günah və eyiblərdən qorunma, özünə hörmət etmək.

EVİRƏN – 1. Dünya, kainat, aləm, kosmos. 2. Bəxt, tale. 3. Böyük.

EVİRƏNUZ – 1. Dünya barışı, dünyaya barış, sülh, əmin-amanlıq.

2. Dünya təcrübəsi. 3. Dünyaya uyğun, yaraşan.

EVİRİM – Təkamül, tərəqqi, inkişaf.

EYBULLA – Allahın dözümlü, səbirli bəndəsi.

EYMUR – Qədim türk etnonimlərindən biridir. Sərkərdə, general, böyük orduya malik mənalarını ifadə edir.

EYNAL – Ərəbcə “eynal” sözündəndir: 1. Evin əzizi, nəslin gözü, əslinə bənzəyən, soyuna çəkən. 2. Çəşmə, bulaq. **EYNAR** – Gözünün işığı, əzizi olan.

EYNƏDDİN – Ərəbcə “eyn” və “din” sözlərindən əmələ gəlib. Dinin gözü, dinin mahiyyəti, dinin çəşməsi, dinin xalisi, dinin mənbəyi.

EYNƏLİ – Ərəbcə “eyn” (bənzəyən) və “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib. Əlinin gözü, Əli kimi olan, Əlinin

xasiyyətində və təbiətində olan. Əli seçməsi, Əli əsilli, Əli nəslindən olan.

EYNULLA – Ərəbcə “eyn” və “Allah” sözlərindən əmələ gəlib. Allahın gözü və ya Allahın yaratdığı varlıq, Allahın əziz məxluqu. **EYNUR** – Ərəbcə “eyn” və “nur” sözlərindən yaranmışdır. Gözün nuru, gözün işığı.

EYNÜŞŞƏMS – (ər.) Günəşin gözü, günəş kimi.

EYRUZ – “Eyn” və “ruz” sözlərindən əmələ gəlmiş, gözün ruzisi, günü və işığı mənasındadır.

EYVAZ – 1.Qədim türk dillərində “eyvaz” sözündəndir: 1.

Düzəlmiş, düzülmüş, qaydaya salınmış. 2.Vətənpərvərlik, səadət.

EYVAZALI – “Eyvaz” və “Alı” adından düzəlib, Alı əvəzi deməkdir.

EYVAZƏLİ – “Eyvaz” və “Əli” adından düzəlib, Əli əvəzi deməkdir.

EYYUB – Ərəbcə “eyyub” sözündəndir: 1.Səbirli, səbir sahibi olan, dözümlü olan. 2.Dönən, peşman olan, günahlarına tövbə edən.

EYYUBALI // EYYUBƏLİ – “Əyyub” və “Əli” adından əmələ gəlmişdir. Dözümlü, səbirli Əli. Mehriban, şəfqətli.

EYYUBXAN – Əyyub” və “xan” sözlərindən əmələ gəlmişdir. Dözümlü, səbirli xan. Mehriban, şəfqətli xan.

ƏBASƏT – Məmmədin özü, Məhəmmədin əshabələri.

ƏBDDÜRRƏŞİD – Ərəbcə olub, yetkin, kamallı, fərasətli olanın qulu.

ƏBDÜL – Ərəbcə olub, itaət edən, qul, kölə olan deməkdir .

ƏBDÜLAĞA – Ağanın (Allahın) qulu.

ƏBDÜLALİM – Alimin qulu; elm adamı.

ƏBDÜLBAQİ – (ər.) Sonsuz, əbədi, daimi var olanın qulu.

ƏBDÜLBƏSİR – Ərəbcə “Əbdül” və “Bəşir” adlarının birləşməsindən yaranıb. 1.Hər şeyi görməyi bacaran və anlayanın qulu, fərasətli, gözüaçıq olanın bəndəsi, köləsi. 2.Muştuluqçu kölə, şad xəbər gətirən qul.

ƏBDÜLCABBAR – Allahın qulu olan Cabbar mənasını daşıyır. Qüdrət sahibinin bəndəsi, əzəmətli, istədiyini zorla həyata keçirənin köləsi, qulu.

ƏBDÜLCALAL – Ərəbcə “Əbdül” və “Calal” adlarının birləşməsindən yaranıb, gözəlliyə vurulan, onun qulu olan.

ƏBDÜLCAMAL – Ərəbcə “Əbdül” və “Camal” adlarının birləşməsindən yaranıb, son dərəcə, həddindən artıq gözəl olanın, cəlbedici olanın qulu.

ƏBDÜLCAMİ – Ərəbcə “Əbdül” və “Cami” adlarının birləşməsindən yaranıb, toplayan, yığan tərtib edən, əhatə edən qulu. **ƏBDÜLCAVAD** – Ərəbcə “Əbdül” və “Cavad” adlarının birləşməsindən yaranıb, Əbədi olanın, daimi olanın qulu, köləsi.

ƏBDÜLCƏMİL – Ərəbcə “Əbdül” və “Cəmil” adlarının birləşməsindən yaranıb, gözəl, göyçək, qəşəng olanın qulu.

ƏBDÜLƏHƏD – Ərəbcə “Əbdül” və “Əhəd” adlarının birləşməsindən yaranıb, tək olanın, vahid olanın (Allahın) qulu.

ƏBDÜLƏLİ – Ərəbcə “Əbdül” və “Əli” sözlərinin

birləşməsindən yaranıb, uca və yüksək, şərəf və şan sahibinin ulu Ölinin qulu mənasını daşıyır.

ƏBDÜLƏZƏL – Ərəbcə “əbdül” (qul, itaət edən) və “əzəl” (əzəmətli, ali, cəlalı) sözlərindən düzəlib. 1. Birinci, ilkin olanın, əbədi, əzəl olanın bəndəsi, qulu. 2. Əziz, izzət və şərəf sahibi. 3. Allahın qulu mənasını daşıyır.

ƏBDÜLFƏZİL – Ərəbcə “əbdül” və “fəzil” sözlərindən düzəlib. Fəzilətli, yüksək bilik sahibi olanın, gözəl xasiyyətli, üstün olanın bəndəsi, köləsi.

ƏBDÜLFƏRƏC – Ərəbcə “əbdül” (qul, itaət edən) və “fərəc” (sevinc, əyləncə) sözlərindən düzəlib. Fərəcin qulu və yaxud əyləncənin qulu.

ƏBDÜLHADI – Ərəbcə “Əbdül” və “Hadi” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, bələdçilik edən, yol göstərən qulu.

ƏBDÜLHAFİZ – Ərəbcə “Əbdül” və “Hafiz” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, hər şeyi qoruyan və hifz edən qulu.

ƏBDÜLHAKİM – Ərəbcə “Əbdül” və “Hakim” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, hikmət sahibi, hökm verənin köləsi deməkdir.

ƏBDÜLHAMİ – Ərəbcə “Əbdül” və “Hami” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, qoruyan, himayə edən qulu, köləsi.

ƏBDÜLHƏQ – Haqqın qulu, Allahın qulu.

ƏBDÜLHƏLİM – Ərəbcə “Əbdül” və “Həlim” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, mülayim, yumşaq xasiyyətli qul, bəyənilmiş kölə.

ƏBDÜLHƏMİD – Ərəbcə “əbdül” (qul, itaət edən) və həmid (tərifləyiq; burada tanrı) sözlərindən düzəlib; Tanrının qulu deməkdir

ƏBDÜLHƏSƏN – Ərəbcə “əbdül” (qul, itaət edən) və “Həsən” (imam) sözlərindən düzəlib. Yaxşı olanın, gözəl olanın köləsi, imam Həsənin qulu.

ƏBDÜLHƏSİB – Ərəb mənşəli olub, ləyaqətlinin, dəyərli olanın köləsi, qulu deməkdir.

ƏBDÜLHEY – (ər.) Əbədi olanın, daim yaşayanın qulu.

ƏBDÜLHÜSEYN – Ərəbcə “əbdül” (qul, itaət edən) və “Hüseyn” (imam) sözlərindən düzəlib. Hüseynin qulu.

ƏBDÜLXALİQ – Ərəbcə “əbdül” (qul, itaət edən) və “xaliq” (xəlvə edən, yaradan tanrı) sözlərindən düzəlib. Yaradan Tanrının qulu. Xəlvə edənin, yoxdan var edənin bəndəsi, qulu.

ƏBDÜLXƏLLAQ – Ərəbcə “Əbdül” və “Xəllaq” adlarının birləşməsindən yaranıb, yaradanın, xəlvə edənin bəndəsi.

ƏBDÜLKƏBİR – Ərəbcə “Əbdül” və “Kəbir” adlarının birləşməsindən yaranıb, böyük, ulu olanın bəndəsi, qulu.

ƏBDÜLKƏLAM – Ərəbcə “Əbdül” və “Kəlam” adlarının birləşməsindən yaranıb, nitq söyləyənin, natiqin, danışanın qulu.

ƏBDÜLKƏRƏM – Ərəbcə “əbdül” (qul) və “kərəm” sözlərindən əmələ gəlib. Lütfkar, mərhəmətli Tanrının qulu.

ƏBDÜLKƏRİM – Ərəbcə “Əbdül” və “Kərim” adlarının birləşməsindən yaranıb, ulu və böyük olanın, mərhəmətlinin, kərəm sahibinin bəndəsi.

ƏBDÜLQADİR – Ərəbcə “əbdül” (qul, itaət edən) və “qadir” (qüdrətli, bacarıqlı; burada tanrı) sözlərindən düzəlib. Güc, qüdrət sahibinin, Qadir Tanrının qulu.

ƏBDÜLQAFAR – Ərəbcə “əbdül” (qul, itaət edən) və “qaffar” (günahlardan keçən, günahları ötən, tanrı) sözlərindən düzəlib, günahları örtən, bağışlayan Tanrının qulu.

ƏBDÜLQAFUR – Ərəbcə “Əbdül” və “Qafur” adlarının birləşməsindən yaranıb, mərhəmət sahibinin, bağışlayanın bəndəsi, qulu.

ƏBDÜLQAHİR – Ərəbcə “Əbdül” və “Qahir” adlarının birləşməsindən yaranıb, dəf edənin, mübarizin, qalib gələnin qulu.

ƏBDÜLQASIM – Ərəbcə “Əbdül” və “Qasım” adlarının birləşməsindən yaranıb, pay verənin, bölənin, ayranın qulu.

ƏBDÜLQƏHHAR – Ərəbcə “Əbdül” və “Qəhhar” adlarının birləşməsindən yaranıb, qüdrətli, güclü olanın bəndəsi, məcbur edənin köləsi.

ƏBDÜLQƏNİ – Ərəbcə “Əbdül” və “Qəni” adlarının birləşməsindən yaranıb, sahib olanın, cəmərd olanın köləsi, sərvət sahibinin köləsi.

ƏBDÜLQİYAS – Ərəbcə “Əbdül” və “Qiyas” adlarının birləşməsindən yaranıb, yardımçının, örnək olanın qulu.

ƏBDÜLQÜDS – Ərəbcə “Əbdül” və “Qüds” adlarının birləşməsindən yaranıb, Allahın, çox müqəddəs olanın köləsi.

ƏBDÜLLƏTİF – Ərəbcə “Əbdül” (qul, itaət edən) və “Lətif” (zərif incə; burada tanrı) sözlərindən düzəlib. Tanrının qulu.

ƏBDÜLMANAF – Ərəbcə “Əbdül (qul, itaət edən) və Manaf (yüksək Kəbədə olan bütlərdən birinin adıdır) sözlərindən düzəlib, Manafa itaət edən.

ƏBDÜLMƏBUD – Ərəbcə “Əbdül” (qul, itaət edən) və “Məbud” (allah, ibadət olunan) sözlərindən düzəlib, Allahın qulu, tanrıya itaət edən.

ƏBDÜLMƏCİD – Ərəbcə “Əbdül” (qul, itaət edən) və “Məcic” (əzəmətli, hörmətli, mehriban, tanrı) sözlərindən düzəlib.

Tanrıya itaət edən.

ƏBDÜLMƏLİK – Ərəbcə “Əbdül” və “Məlik” adlarının birləşməsindən yaranıb, hökmdarın, padşahın qulu, dünya, kainat sahibinin bəndəsi.

ƏBDÜLMƏMMƏD – Ərəbcə “Əbdül” (qul, itaət edən) və “Məmməd” (Məhəmməd peyğəmbər) sözlərindən düzəlib. Məhəmmədə itaət edən, peyğəmbərə itaət edən.

ƏBDÜLMÖHSÜN – Ərəbcə “Əbdül” və “Möhsün” adlarının birləşməsindən yaranıb, sağlamlaşdıranın, gözəlləşdirənin qulu.

ƏBDÜLMÖMİN – Ərəbcə “Əbdül” və “Mömin” adlarının birləşməsindən yaranıb, Allahın varlığına sidqi-ürəkdən inananın, iman edənin qulu, mömin adamların qulu.

ƏBDÜLMÜTƏLLİB – Ərəbcə “Əbdül” və “Mütəllib” adlarının birləşməsindən yaranıb, tələb edənin, haqqını almaq istəyənin qulu.

ƏBDÜLNƏBİ – Ərəbcə “Əbdül” və “Nəbi” adlarının birləşməsindən yaranıb, Peyğəmbərin qulu.

ƏBDÜLNƏİM – Ərəbcə “Əbdül” və “Nəim” adlarının birləşməsindən yaranıb, nemətin, bolluğun bəndəsi.

ƏBDÜLRƏHİM – Ərəbcə “Əbdül” (qul, itaət edən) və “Rəhim” (rəhimli allah) sözlərindən düzəlib. Allaha itaət edən, bağışlayan, mərhəmətlinin bəndəsi, qulu.

ƏBDÜLRƏHMAN – Ərəbcə “Əbdül” (qul, itaət edən) və “Rəhman” (rəhmdil allah) sözlərindən düzəlib. Rəhmlı, mərhəmətli, ürəyi yumşaq olanın qulu.

ƏBDÜLRƏŞİD – Ərəbcə “Əbdül” və “Rəşid” sözlərindən düzəlib, Rəşidin qulu deməkdir.

ƏBDÜLRƏZZAQ – Ərəbcə “Əbdül” və “Rəzzaq” (bütün məxluqlara ruzi verən) sözlərindən əmələ gəlib, Allahın qulu deməkdir.

ƏBDÜLSALAM – Ərəbcə “Əbdül” və “Salam” sözlərindən əmələ gəlib, hər cür təhlükədən salamat çıxan Tanrı mənasındadır.

ƏBDÜLSƏLİM – Ərəbcə “Əbdül” (qul, itaət edən) və “Səlim” (sağlam, dürüst) sözlərindən düzəlib. Tanrıya itaət edən mənasındadır.

ƏBDÜLSƏMƏD – Ərəbcə “Əbdül” (qul, itaət edən) və “Səməd” (əbədi mövcud olan; tanrı) sözlərindən düzəlib. Allaha itaət edən, tanrının qulu.

ƏBDÜLSƏTTAR – Ərəbcə “Əbdül” və “Səttar” adlarının birləşməsindən yaranıb, eyibləri gizləyənin, eyibləri örtənin qulu.

ƏBDÜLVAHAB – Ərəbcə “Əbdül” (qul, itaət edən) və “Vahab” (əfv edən, bağışlayan; burada tanrı) sözlərindən düzəlib. Bağışlayanın, səxavətlinin qulu, əliaçıq olanın köləsi, ehsan sahibi Allahın bəndəsi.

ƏBDÜLVAHİD – Ərəbcə “Əbdül” və “Vahid” adlarının birləşməsindən yaranıb, tək olanın (Allahın) qulu.

ƏBDÜLVARİS – Ərəbcə “Əbdül” və “Varis” sözlərindən olub, xələfin, vərəsə sahibinin qulu.

ƏBDÜLVƏDUD – Ərəbcə “Əbdül” və “Vədid” adlarından yaranıb, sevənin, aşiq olanın qulu.

ƏBDÜRRASİM – Ərəbcə “Əbdür” və “Rasim” adlarından yaranıb, rəsm çəkənin, rəssam olmaq arzusunun üstün olması.

ƏBDÜRRAUĞ – Ərəbcə “Əbdür” və “Rauf” adlarından yaranıb, mehriban, mərhəmətli, rəhmi gələnin bəndəsi, qulu.

ƏBDÜRRƏHİM – Allahın qulu.

ƏBDÜRRƏHMAN – Rəhimli Allahın qulu .

ƏBDÜRRƏSUL – Ərəbcə “Əbdür” və “Rəsul” sözlərindən yaranıb, peyğəmbərin, elçinin bəndəsi, köləsi.

ƏBDÜRRƏŞAD – Ərəbcə “Əbdür” və “Rəşad” sözlərindən yaranıb, doğru-düzgün hərəkət edənin, düz yolda olanın qulu.

ƏBDÜRRƏZZAQ – Ərəbcə “Əbdür” və “Rəzzaq” sözlərindən yaranıb, ruzi yaradanın, bolluq yaradanın qulu.

ƏBDÜSSALAM – Ərəbcə olub, əmin-amanlıqda olanın, uğurlu olanın qulu.

ƏBDÜSSƏİD – Ərəbcə olub, səadət olanın, xoşbəxt olanın, ağgünlünün qulu.

ƏBDÜSSƏMƏD – Ərəbcə olub, əbədi mövcud olanın, dünyaya sahib olan Allahın qulu.

ƏBİL – Ərəbcə “əbu” və “əl” (məyyənlilik artikli) hissələrindən yaranmışdır. Kök, dolu, yekə, böyük, böyük ata, yüksək mənasındadır.

ƏBİLƏĞA – Ağanın atası.

ƏBİLXAN – Əbil xan.

ƏBİYAR – Həmfikir olan.

ƏBİYYƏ – Mənim atam, mənim əzizim.

—
ƏBLUC Farsca “əbluc” sözündən olub, xırda, şirin qənd, qənd tozu.

ƏBRAR – İnamlı, qeyrətlilər, doğru-düz adamlar. Xeyirli, təmiz adamlar.

ƏBRƏN – Qədim türk sözü “evren” sözündən olub, dünya, kainat, göy, səma, fəza mənasındadır.

ƏBRXA – (f.) Dunyanın, kainatın tanınmış xanı.

ƏBRULLA – Allahın nüfuzu.

ƏBRÛK – Dəyanətli, dözümlü, səbatlı.

ƏBU – (ər.) “Ata” və “yiyə, sahib” anlamını verən bu söz ayrı-ayrı şəxslərin əslini, nəsəbini bildirən künyədir, ləqəbdir.

ƏBUABBAS – Abbasın atası.

ƏBUABDULLAH – Abdullahın atası.

ƏBUBƏKR – Ərəbcə “əbu” (ata) və “bəkr” (burada cavan oğlan) sözlərindən düzəlib. Cavan oğlanın atası. Bəkirin atası. Məhəmməd peyğəmbərin silahdaşlarından olan ilk Xəlifə.

ƏBUDAVUD – (ər.) Davudun atası.

ƏBUEYYUB – (ər.) Eyyubun atası.

ƏBUƏLİ – (ər.) Əlinin atası.

ƏBUƏYYUB – (ər.) Səbirli, dözümlü mənasını verən Əyyubun atası.

ƏBULHƏNİFƏ – (ər.) Hənəfi məzhəbinin qurucusu olan Hənifənin atası. Allahın birliyinə inanma, islama etiqad etmə. Gerçək, əsl, doğru, təmiz, pak.

ƏBULXƏLUQ – (ər.) Xoşxasiyyətinin, gözəl rəftar edənin atası.

—
ƏBULULA – (ər.) İlkin, birincisinin atası.

ƏBUNƏSR – (ər.) Yardım sahibi, köməkçi.

ƏBUSƏİD – (ər.) Xoşbəxt, ağgünlü, uğurlu, bəxtəvər.

ƏBUTAHİR – (ər.) Tahirin atası. İmam Əlinin ləqəbi.

ƏBUTALİB – (ər.) Talıbın, yəni tələb eləyənin, istəyənin, arzu edənin atası.

ƏBUYUSİF – (ər.) Yusifin atası.

ƏBUZEYD – (ər.) Artırılan, çoxaldılan.

ƏBÜL – (ər.) Kök, dolu olan.

ƏBÜLƏLA – (ər.) Ən yüksək, daha yaxşısının sahibi.

ƏBÜLFƏYZ – (ər.) Bolluq, bərəkət, həzz, fayda, xeyir. Nemət sahibi, yiyəsi.

ƏBÜLFƏRƏC – (ər.) Fərəcin atası.

ƏBÜLFƏT – Ərəbcə “əbül” və “fəth” sözlərindən düzəlib, fatehin atası, qalib gələn, ən böyük fateh.

ƏBÜLFƏZ – Ərəbcə “əbül və “fəzl” sözlərindən düzəlib, fəzilət sahibi, ən ləyaqətli, bərəkətli, xeyirli, bərəkət sahibi və s. mənaları verir.

ƏBÜLHARİS – Ərəbcə “Əbül” və “Haris” adlarından düzəlib, qoruyanın, saxlayanın, keşik çəkənin sahibi.

ƏBÜLHƏSƏN – Ərəbcə “Əbül” və “Həsən” adlarından düzəlib, Həsənin atası (imam Əliyə işarədir).

ƏBÜLHÜSEYN – Ərəbcə “Əbül” və “Hüseyn” adlarından düzəlib, Hüseynin atası (imam Əliyə işarədir).

ƏBÜLXEYR – (ər.) Yaxşı, gözəl, xoş.

ƏBÜLQASIM – 1.Ərəbcə “Əbül” və “Qasım” adlarından düzəlib, Qasımın atası deməkdir. 2.Bölən, bölüşdürən, şərikin olan.

ƏBÜLVAHAB – Vahabın atası.

ƏBÜSSƏİD – (ər.) Xoşbəxt, ağgünlü, uğurlu olanın atası.

ƏBYAZ – Ağ, bəyaz

ƏCƏM – Türk, ərəb olmayan, yad, özgə.

ƏCƏMİ Ərəbcə “əcəmi” - ərəb olmayan, yad, özgə türk deməkdir. XII əsr Azərbaycan memarı Əcəmi Əbubəkr oğlu Naxçıvani bu adı almışdır.

ƏCƏVİT – Çalışqan, işlək, işsiz durmayan.

ƏDALƏT – Ərəbcə “ədalət” sözündən olub, insafli, mürüvvətli, hər şeyi düzgün qiymətləndirən. Bəzən qadınlara da bu ad qoyulur. **ƏDHƏM** – Ərəbcə “ədhəm” sözündəndir, qara, qaraşın, qaratəhər deməkdir.

ƏDİB – Ədəbli, tərbiyəli, yazıçı.

ƏDİL – 1.Bərabər, tay. 2.Rəqib, düşmən. 3. Ədalətli.

ƏDİLŞAH – “Ədil və Şah” sözlərindən əmələ gəlib, ədalətli şah deməkdir.

ƏDİLXAN – “Ədil və Xan” sözlərindən əmələ gəlib, ədalətli xan deməkdir.

ƏDULLA – Allahın ədaləti, Allahın mərhəməti.

ƏFATİF – (ər.) Mərhəmət, qayğı, hüsn-rəğbət bəsləyən.

ƏFQAN – 1.Həyəcanlı, tez hirsələnən. Orta Asiyada yaşayan müsəlman bir qövüm. 2. Döyüşçü, igid.

ƏFLATUN – Yunanca “platus”sözündən olub, böyük, enlikürək mənasındadır. Böyük alim, məşhur Yunan filosofu olmuşdur.

—
Aristotelin müəllimi, Sokratın tələbəsidir.

ƏFFAN – Cəmərd, səxavətli.

ƏFNAN – Üç budaq.

ƏFRA – Ağ rəngdə olmaq.

ƏFRAHİM – (ibr.) Hz. Yusufin ikinci oğlu Fərahəmin adından olub, toplanmış, düzəlmiş, yığcam mənalarını bildirir.

ƏFRAD – (ər.) Seçilən şəxs. Fərdlər, tək-tək adamlar.

ƏFRAİL – (ər.) “Fərəh” sözündəndir, şadlıqlar, sevinclər.

ƏFRAN – Xüsusi seçilmiş adamlar. Dəbdəbə, cah-cəlal.

ƏFRAND – Dəbdəbə, əzəmət, təntənə.

ƏFRAS – Ərəb mənşəli olub, qaldıran, yüksəldən, ucaldan deməkdir.

ƏFRAŞTƏ – Farsca “Əfraxtə” sözündən olub. Yüksək, uca, ucalmış, qalxmış, yüksəlmiş.

ƏFRASIYAB – Farsca “əfrasiyab” sözündən olub, zəhmli, zabitəli, vahiməli mənasındadır.

ƏFRAYİL – Sevinc, fərəh gətirən **ƏFRAYİM**

– Mələk xasiyyətli.

ƏFRAZ – Farsca olub görkəmli, böyük, ucalan, yüksələn, məşhur, bilinən deməkdir.

ƏFRUQ – (ər.) İşıq, ziya, parıltı.

ƏFRUDİN – (f.) Cəməşid nəslindən olan anlayış və zəkasıyla məşhur bir İran hökmdarı.

ƏFİF – Namuslu, qeyrətli, ismətli, həyalı, təmiz.

ƏFKAR – Fikirlər, düşüncələr.

ƏFKƏN – Yıxan, düşürən, salan, yerə yıxan.

ƏFLAK – Fələk, göy, səma, kainat.

ƏFLATUN – 1.Qədim yunanca “platus” sözündən olub, kök, dolğun, enlikürək. 2.Mahir həkim, filosof. Qədim Yunanıstan filosofu Platonun Yaxın Şərqdə işlənən ərəbcə adıdır.

ƏFQAN – Nalə, fəryad-fəğan. Şəxs adı kimi Əfqanıstan Xalq Respublikasının əsas əhalisini təşkil edən xalqın adından götürülüb.

ƏFSAN – Əslə olmayan nəgıl, hekayə, rəvayət, əsatir.

ƏFSƏL – Daha fəzilətli, çox fəzilət sahibi olan. Ən qiymətli, ən üstün tutulan.

ƏFSƏR – Tac, daş-qaşla bəzədilmiş baş geyimi.

ƏFSUN – Ovsun, sehr. Ovsunlayan, sehləyən.

ƏFŞAR Oğuz tayfalarından birinin adıdır (etnonim). “Ov” və “ər” (ovşar) sözlərindən düzəlib. Çevik, cəld, ovçuluğu sevən.

ƏFTAC – (ər.) Ən qiymətli, ən üstün tac sahibi olan.

ƏFZƏL – (ər.) Ən qiymətli, ən üstün, daha fəzilətli, layiqli deməkdir.

ƏFZƏLƏDDİN – Dinin ən qiymətli, dinin ən üstün tutulanı.

ƏHBAB – (ə.) 1. Dostlar. 2. Sevimli, istəqli.

ƏHƏD – Ərəbcə “əhəd” sözündəndir: 1.Bir, tək. 2.Tək, yeganə, bir, şəriksiz. 3.Allahın adlarından biri; bir və tək olan Allah.

ƏHƏDAĞA – Bir, tək, vahid ağa.

ƏHƏDBALA – Bir, tək, vahid olan Bala.

ƏHƏDDİN – (ər.) Dinin tək, dinin vahidi.

ƏHƏDƏLİ – (ər.) Yeganə, vahid, tək Əli. Əlinin yeganəsi.

—
ƏHƏDŞAH – (ər.) Vahid şah, yeganə padşah.

ƏHƏDULLA – Ərəbcə “əhəd” və “ulla” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, Allah birdir, Allah vahiddir.

ƏHƏDXAN – (ər.) Vahid olan Xan.

ƏHLİMAN – Ərəbcə “əhl” (sakin) və farsca “iman” sözlərindən düzəlib. İman əhli, dindar, etiqad eləyən, inanan, inanclı, inanan kimsə.

ƏHLİYYƏT – (ər.) 1.İşə yarayan, səlahiyyətli. 2.Mahirlik, iqtidar, ləyaqət, qabiliyyət. 3. İqtidar, qabiliyyət və ləyaqət.

ƏHLULLA – (ər.) 1.Allahın adamı, vəli, övliya. 2.Allaha inanan, qulluğunu tək ona yönəlmiş.

ƏHLİYAR – Ərəbcə “əhl” (sakin) və farsca “yar” (sevgili) sözlərindən düzəlib. Yar əhli, məşuq, sevgili.

ƏHMAR – Ərəbcə “əhmar” sözündən olub, qırmızı deməkdir.

ƏHMƏD – Ərəbcə “hamidə” sözündəndir: 1.Təriflənməli, tərifəlayiq, ən çox təriflənmiş, mədh edilməyə layiq. 2.Ən layiqli, ən şərəfli, məşhur, sevilmiş.

ƏHMƏDAĞA – Təriflənən, mədh olunan Ağ.

ƏHMƏDCAMAL – (ər.) “Əhməd” və “Camal” sözlərindən düzəlib, bəyənilmiş sima, tərifəlayiq üz deməkdir.

ƏHMƏDDİN – (ər.) Dinin təriflisi, təbliğ ediləni, bəyənilmiş.

ƏHMƏDƏLİ – (ər.) “Əhməd” (öyülən, bəyənilən) ilə “Əli” (uca, yüksək, ali) adlarının birləşməsindən yaranıb, uca, yüksək Əli.

ƏHMƏDALI – Bax: Əhməd və Alı.

ƏHMƏDİYYƏ – Müsəlman, islam dinindən olan.

ƏHMƏDŞAH – Şah Əhməd, padşah Əhməd.

ƏHMƏDXAN – “Əhməd” və “Xan sözlərindən” düzəlib. Tərif edilən xan.

ƏHMƏDYAR – Əhmədin dostu, Əhmədin köməkçisi.

ƏHMƏR – Ərəbcə “əhmər” sözündən olub, qırmızı deməkdir.

ƏHRAR – (ə.) Azad, sərbəst olmaq.

ƏHSƏN – Ərəbcə “əhsən” sözündən olub, çox gözəl, ən yaxşı, afərin, bərəkallah deməkdir.

ƏHVƏR – Ərəbcə “əhvər” sözündən olub, müştəri ulduzu, yupiter; Ağ bənizli, ağıllı, zəkali mənasındadır.

ƏHYƏDDİN – (ər.) Dini qaydalara əməl edən.

ƏXLAF – (ər.) Xələflər, övladlar.

ƏXSƏR – (ə.) Yaşıl rəng.

ƏJDƏR – Ərəbcə “əjdər” sözündən olub, ağzından od püskürən mifoloji heyvan, güclü, qüvvətli, qüdrətli olmaq deməkdir.

ƏJDƏRXAN – Əjdər kimi xan. Qüvvətli, heybətli, qorxmaz.

ƏKBƏR – Ərəbcə “əkber” sözündən olub, ən böyük, ulu, çox böyük deməkdir.

ƏKBƏRALI – Böyük Alı, böyük Alı.

ƏKBƏRƏLİ – Ərəb mənşəlidir. Böyük Əli, ulu Əli

ƏKMƏLƏDDİN – (ər.) Dinin ən kamil, nöqsansız adamı, yetkin. **ƏKRƏM** – Ərəbcə “əkrəm” sözündəndir: 1. Hörmətli, kəramətli, əliaçıq, alıcənab, cəmər, səxavətli, mərhəmətli. 2. Çox şərəf sahibi, çox cəmər, çox əli açıq.

ƏQDƏM – (ər.) Daha qədim olan, ən əvvəl gələn, ən qabaq olan.

ƏQİDƏ – (ər.) 1. İnsanın varlıq haqqında düşüncəsi, inamı, məslək, etiqad, qənaət; 2. Müxtəlif rəngli və qoxulu nabat növü, şirniyyat növü.

ƏLABBAS – (ər.) “Əli” və “Abbas” adlarının birləşməsindən yaranıb.

ƏLAƏDDİN – (ər.) Dinin ən şərəfli, ən ulu adamı, böyüyü, yaxşısı, adlı-sanlısı.

ƏLAĞA – Cənab Əli. İmam Əliyə işarədir.

ƏLAMƏDDİN – Yüksək din xadimi.

ƏLAMƏN – (ər.) Əsər, nişanə, rəmz, işarə, görünməmiş.

ƏLAVƏDDİN – (ər.) Dinə artırılan, əlavə olunan, dini pay, hissə, dinin törəməsi, dini törəmə.

ƏLAS – Ən yaxşı, ən yüksək.

ƏLAYƏT – (ər.) Yaxşı niyyətli, yaxşı məqsədli.

ƏLBAXIŞ – “Əli” və “baxış” sözlərindən olub, Əli baxışı, Əli hədiyyəsi.

ƏLBURZ – “Elbrus” adında düzəlib. Buz dağı, buz yalı, parlayan, bərq vuran, işıldayan dağ.

ƏLBÜLƏND – Nüfuzlu, yüksək hesab edilən qəhrəman.

Məqsədinə nail olan igid.

ƏLCAN – (ər.) Əlini sevən, onun məqsədlərinə xidmət edən.

ƏLƏDDİN – Ərəbcə “ali əd-din” sözündən olub, dinin yaxşı etiqadçısı, dinin ucalığı, dinin qoruyanı, dini yüksəltməyə çalışan. **ƏLƏFSƏR** – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Əfsər” (böyük, ulu) sözlərindən düzəlib. Tac, Əlinin tacı, qiymətli baş geyimi.

ƏLƏHMƏD – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Əhməd” (böyük, ulu) sözlərindən düzəlib, böyük, ulu Əli.

ƏLƏFZAR – (ər.) Yaşillıq, gözəllik olan yer.

ƏLƏKBƏR – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Əkbər” (böyük, ulu) sözlərindən düzəlib. Ən böyük, ən ulu, çox böyük.

ƏLƏM – (ər.) Bayraq, nişan, əlamət, işarə.

ƏLƏMDAR – Ərəbcə “ələm” (bayraq) və farsca “dar” (“daştən” – malik olmaq) şəkilçisinin birləşməsindən əmələ gəlib. Bayraq gəzdirən, bayraq aparan, öndə gedən. Bayraqdar, qabaqda gedən, rəhbər.

ƏLƏMİR – Ərəbcə “Əli” və “Əmir” (hökm edən, buyuran, başçı) sözlərindən yaranmış addır. Hökm edən Əli.

ƏLƏMQULU – Ərəbcə “ələm” (bayraq) və “Qulu” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib.

ƏLƏMŞAD – 1. Sevinc, şadlıq nişanəsi, fərəh əlaməti; 2. Xoşbəxtlik bayrağı.

ƏLƏMŞAH – Ərəbcə “ələm” (bayraq) və şah sözlərindən yaranıb, aləmi sevindirən, xoşbəxtlik gətirən.

ƏLƏMULLA – (ər.) Allahın bayrağı, nişanəsi, işarəsi. **ƏLƏS** – Dəcəl, od-alov, qeyri-adi uşaq, oğlan.

ƏLƏSƏD – Ərəbcə “Əli” və “Əsəd” sözlərindən olub, Əlinin aslanı, Əlinin şirri deməkdir.

ƏLƏSGƏR – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Əsgər” (kiçik, döyüşçü) sözlərindən düzəlib; Kiçik Əli, döyüşçü Əli .

ƏLƏSSƏBAH – (ər.) Səbh çağ, səhər vaxtı doğulan.

ƏLƏŞRƏF – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Əşrəf” (şərəfli, nəcib) sözlərindən düzəlib; Şərəfli, nəcib Əli .

ƏLƏZİZ – (ər.) Əziz, hörmətli Əli.

ƏLFAĞA – (ər.) “Əlif” (dost) və “ağa” sözlərindən düzəlib, ağamanın dostu, böyük dost mənasındadır.

ƏLFAYİM – Ərəbcə “Əlfahim” sözündən olub. “Əl” artikldır, “fəhim” isə ağıllı, anlaqlı, idraklı, zirək, zəkali mənasındadır.

ƏLFAZ – (ər.) Gözəl söz, ifadə.

ƏLFƏDDİN – (ər.) Dinin ülfətlisi, dostu.

ƏLFƏT – (ər.) Dost, yoldaş, ülfətli, yaxın olan.

ƏLFİ – “Əlf” sözündən olub, min deməkdir. Dosta, yoldaşa, ülfətli.

ƏLFİR – (ər.) Üstün olan, qabiliyyəti ilə seçilən.

ƏLFİRAQ – (ər.) Ayrılıq, hicran.

ƏLGÜMAN – Əli gümanı, Əli ehtimalı, zənni.

ƏLGÜŞAD – 1.Ərəbcə Əli və farsca güşad (geniş) sözlərindən əmələ gəlib. Əlinin qəlbi kimi geniş olan deməkdir. 2. Əlinin açdığı. Əlinin bağışladığı.

ƏLGÜŞAH – 1. Aydınlıq, işıqlı, aşkarlıq. 2.Əlinin şahlığı, Əlinin rəhbərliyi.

ƏLHƏM – (ər.) Şükürlər olsun mənasındadır.

ƏLHƏSƏN – Əli və Həsən adlarının birləşməsindən yaranmışdır. Əli gözəlliyi olan Həsən.

ƏLXAN – “Əli” və “xan” sözlərindən əmələ gəlib, Əli xan deməkdir.

ƏLİ – (ər.) Yüksək, ali, uca tanrı. Xilafətin dördüncü xəlifəsi, birinci imamın adıdır.

ƏLİABBAS – Sərt Əli və Abbas.

ƏLİBABA – “Əli” və “baba” (qohumluq bildirən söz) sözlərinin birləşməsindən yaranmışdır. Seçilən baba.

ƏLİBALA – Ərəbcə “Əli” (imam) və azərbaycanca “bala” (övlad, kiçik) sözlərindən düzəlib. Övlad Əli, kiçik Əli.

ƏLİBAYRAM – “Əli” (imam) və azərbaycanca “bayram” (şadlıq, təntənə) sözlərindən düzəlib. Əlinin təntənəsi, Əli şadlığı, şadyanalığı, bayramı.

ƏLİBƏNDƏ – Əlinin qulu, köləsi, bəndəsi.

ƏLİBUTAY – Əli butası, Əli qönçəsi, Əli tərəvəti.

ƏLİAĞA – Böyük, hörmətli Əli, cənab Əli.

ƏLİCAN – Ərəbcə “Əli” (imam) və farsca “can” (əziz) sözlərindən düzəlib. Əlinin canı, ruhu, ürəyi anlamından başqa, Əli kimi qüdrətli, ürəkli əziz Əli deməkdir.

ƏLİCƏFƏR – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Cəfər” (şüblərin altıncı imamı) sözlərindən düzəlib. İmam Cəfər, Əlinin Cəfəri.

ƏLİDADAŞ – “Əli” və “Dadaş” sözlərində əmələ gəlib, Əli qardaş deməkdir. Böyük qardaş Əli, hörmətli Əli.

ƏLİDƏDƏ – “Əli” və “Dədə” sözlərindən əmələ gəlib, Əli dədə, Ata Əli, Əli ata deməkdir.

ƏLİDƏMİR – Əli dəmirdən olan, güclü, qüvvətli, döyüşkən.

ƏLİƏDDİN – (ər.) Dinin yüksəkliyi, dini yüksəltməyə çalışan, Əli dini.

ƏLİƏHƏD – (ər.) Əli yeganədir, birdir, təkdir.

ƏLİƏHMƏD – Əli və Əhməd sözlərinin birləşməsindən yaranıb. Ən layiqli, ən şərəfli, tərifəlayiq, məşhur, ən çox təriflənmiş, sevilmiş Əli.

ƏLİƏKBƏR – (ər.) Böyük Əli, ən böyük, ən ulu.

ƏLİƏKRƏM – (ər.) Kərəmi çox olan Əli, cəmərd, alicənab Əli, səxavətli, mərhəmətli Əli. Yüksək, ali, böyük kərəmi olan.

ƏLİF – Ərəbcə “əlif” sözündəndir: 1.İslam əlifbasının ilk hərfi. Əbcəd hesabında dəyəri birdir. 2.Musiqidə “la” notasını ifadə etmək üçün istifadə edilir. 3.Ülfət edən, dost, tanış. 4.Alışmış, alışqan, vərdiş.

ƏLİFAĞA – Ərəbcə “əlif” (dost) və azərbaycanca “ağa” (cənab) sözlərindən düzəlib. Ağanın dostu, böyük dost.

ƏLİFAH – (ər.) Dostluq edən, ülfət yaranan.

ƏLİFAZ – (ər.) Faydalı iş görən Əli, üstün gələn Əli, nail olan Əli.

ƏLİFƏDDİN – (ər.) Dinin dostu, dinə ülfət bağlayan.

ƏLİFƏHMİ – (ər.) Əlinin ağılı, idrakı, zəkası, zirəkliyi. Ağıllı, zəkalı, zirək Əli.

ƏLİFƏXRİ – (ər.) 1. Şərəfli Əli, möhtərəm, hörmətli Əli. 2. Əlinin iftixarı, fəxr etdiyi.

ƏLİFƏLİ – (ər.) 1.Əlinin böyük dostluğu, Əli ülfəti, ülfətli Əli.

2.Boyu hündür olan, qamətli.

ƏLİFXAN – Qamətli, istəkli xan, dost kimi davranan xan. Ülfətli xan, ucaboylu xan.

ƏLİFİKRƏT – (ər.) Əli fikri, Əli düşüncəsi.

ƏLİHEYDƏR – Ərəbcə “Əli” və “Heydər” adlarının birləşməsindən yaranıb, Şir Əli, aslan Əli deməkdir.

ƏLİHƏSƏN – Ərəbcə “Əli” və “Həsən” adlarının birləşməsindən yaranıb, gözəl Əli deməkdir.

ƏLİHÜMMƏT // ƏLİHÜMBƏT – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Himmət” (səy, cəhd, fikir, düşüncə) sözlərindən düzəlib. Əlinin düşüncəsi, Əli səxavəti.

ƏLİHÜSEYN – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Hüseyn” (gözəl; Əlinin oğlu, üçüncü imam) adlarından düzəlib. Gözəl Əli və ya imam Hüseyn.

ƏLİGÜŞAD – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Güşad” (geniş, bağışlanan) adlarından düzəlib. Əlinin bağışladığı.

ƏLİXAN – Ərəbcə “Əli” (ali, böyük) və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Böyük xan, tanınan, yüksək sayılan xan.

ƏLİXEYBƏR – Ərəbcə “Əli” (imam) və “xeybər” (dağ keçidi) sözlərindən düzəlib. Həzrət Əlinin fəaliyyəti ilə bağlı yaranmışdır.

ƏLİKƏRƏM – Əli kərəmi, alicənablığı, comərdliyi. Əli mərhəməti, Əli bəxşişi.

ƏLİKƏRİM – Ərəbcə “Əli” və “Kərim” sözlərindən düzəlib. Əli səxavəti, Əli bəxşişi mənası daşıyır.

ƏLİKRAM – Ərəbcə “Əli” (imam) və “İkram” (hörmət, təzim; pay) sözlərindən düzəlib. Əlinin payı. Əli kərəmi, hədiyyəsi. Böyük ehtirama layiq olan Əli.

ƏLİQİSMƏT – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Qismət” (pay, bəxşiş) sözlərindən düzəlib. Əli tərəfindən bəxş olunan deməkdir.

ƏLİQULU – Ərəbcə “Əli” (imam), “qul” (etiqad edən, xidmət edən) sözündən və -u III şəxs mənsubiyyət şəkilçisindən düzəlib. Əliyə inanan, Əliyə xidmət edən, Əlinin köləsi, qulu.

ƏLİMAHİR – (ər.) Əli” və “Mahir” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib. Məharətli, bacarıqlı Əli. Əli ustalığı, Əli məharəti.

ƏLİMEHRAB – Əli” və “Mehrab” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib. Əliyə yaxın olan.

ƏLİMƏHƏMMƏD – “Əli” və “Məhəmməd” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib. Məhəmmədin Əlisi.

ƏLİM – Ərəbcə “alim” sözündən olub, çox bilən, xəbərdar, vaqif olan.

ƏLİMƏDƏD – “Əli” və “Mədəd” sözlərindən əmələ gəlib, Əlidən məbəd, Əlidən kömək.

ƏLİMƏMMƏD – Ərəbcə “Əli” və “Məmməd” adlarının birləşməsindən yaranıbdır. Bəyənilən, tərifəlayiq Əli.

ƏLİMƏRDAN – Ərəbcə “Əli” (imam) və farsca “Mərdan” (igidlər) sözlərindən düzəlib. Əlinin igidləri, igidlərin ən şərəflisi, mərd olanların əlisi, yüksəyi.

ƏLİMİRZƏ – Ərəbcə “Əli” (imam) və “MİRZƏ” (əmirzadə, şahzadə) sözlərindən düzəlib. Şahzadə Əli, Şahzadə, əmirzadə

Əli. ƏLİMÖVSÜM – Ərəbcə olub Əli zamanı, vaxtı, mövsümü deməkdir.

ƏLİMRAN – Ərəbcə “Əli” (imam) və “İmran” (tərəqqi, müvəffəqiyyət) sözlərindən düzəlib. Əlinin müvəffəqiyyəti.

ƏLİMŞAN – Ərəbcə “alim” (çox bilən, xəbərdar olan) və şan (əzəmət, rütbə, ad-san) sözlərindən düzəlib. Əzəmətli, ad-san, hər şeydən xəbərdar olan, vaqif, bilici (adam)mənaları daşıyır.

ƏLİMUXTAR – Əli müstəqilliyi, sərbəstliyi, seçilmiş, seçilən Əli.

ƏLİMUSA – “Əli” və “Musa” adlarının birləşməsi yolu ilə meydana gəlmiş addır. Suya batmaqdan qurtulmuş, sudan xilas olmuş.

ƏLİNAĞI – Əli paklığı, təmizliyi, saflığı.

ƏLİNAİB – Əlinin müavini, canişini, Əlinin vəkili.

ƏLİNASİR – “Əli” və “nasir” sözlərindən əmələ gəlib, qalib, müzəffər Əli mənasındadır

ƏLİNİYAZ – (ər.) Əli hədiyyəsi, Əli duası.

ƏLİNUR – “Əli” və “nur” sözlərindən yaranıb, işıq saçan, parlaq Əli.

ƏLİOSMAN – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Osman” (ağıllı, zəkali, əxlaqlı, üçüncü xəlifənin adı) sözlərindən düzəlib, ağıllı Əli deməkdir.

ƏLİPAŞA – “Əli” və “paşa” sözlərindən əmələ gəlib, yüksək pütbəli Əli mənasındadır.

ƏLİPƏNAH – “Əli” və “pənah” sözlərindən əmələ gəlib. Əlinin himayəsi, Əlinin arxası, köməyi. Əliyə pənah gətirən.

ƏLİRASİM – Ərəbcə “Əli” (yüksək, ali) və “Rasim” (rəsm çəkən, rəssam) adlarının birləşməsi yolu ilə yaranmış addır.

ƏLİRZA – Ərəbcə “Əli” (imam) və “rza” (razı, məmnun) sözlərindən düzəlib. Məmnun Əli, Əli razılığı, Əli istəyi. Yüksək məmnunluq, razılıq, istək.

ƏLİSA – Ərəbcə “Əli” (imam) və “İsa” (allahın mərhəməti) adlarından düzəlib. Allahın mərhəmətli Əlisi.

ƏLİSAFA – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Safa” adlarından düzəlib, saf, pak Əli

ƏLİSAHİB – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Sahib” (cənab, yiyə) adlarından düzəlib. Sahibi Əlidir mənasında işlənir.

ƏLİSƏFA – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Səfa” (saf, təmiz, pak) adlarından düzəlib. Pak, təmiz Əli.

ƏLİSƏFƏR – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Səfər” adlarından düzəlib, səfərdə olan, səyahətə çıxan Əli.

ƏLİSƏMƏD – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Səməd” adlarından düzəlib, əbədi, daimi olan Əli.

ƏLİSƏMİD – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Səmid” adlarından düzəlib, xoşbəxt, rahat olan Əli.

ƏLİSƏTTAR – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Səttar” adlarından düzəlib, eyibləri gizlədən Əli.

ƏLİSKƏNDƏR – Ərəbcə “Əli” (imam) və “İskəndər” (qədim yunan adı “Aleksandr”ın ərəb forması) adlarından düzəlib. İgid sərkərdə, qalib Əli.

ƏLİSLAM – Ərəbcə “Əli” (imam) və “İslam” (din, müsəlmanlıq) adlarından düzəlib. İslamın Əlisi, sülh, mehribanlıq yaradan Əli.

ƏLİSMAYIL – Ərəbcə “Əli” (imam) və “İsmayıl” adlarından düzəlib, Allaha itaət edən Əli.

ƏLİSOLTAN – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Soltan” (hakim, hökmdar) adlarından düzəlib. Hökmdar Əli.

ƏLİSÖHBƏT – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Söhbət” adlarından düzəlib, söhbətçil Əli.

ƏLİSULTAN – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Sultan” adlarından düzəlib, sultan Əli.

ƏLİSURƏT – Ərəbcə “Əli” (imam) və “surət” adlarından düzəlib, Əli surətli olan.

ƏLİSUVAR – Ərəbcə “Əli” (imam) və “süvar” adlarından düzəlib, Əlinin süvarisi.

ƏLİŞ – Ərəbcə Əli və azərbaycanca -ş (oxşama və əzizləmə mənası ifadə edən şəkilçi) şəkilçisinin birləşməsindən əmələ gəlib, Kiçik Əli, əziz Əli.

ƏLİŞAH – Ərəbcə “Əli” (imam) və farsca “şah” (hökmdar) adlarından düzəlib. Hökmdarların ən ucası. Şan və şərəfi uca və yüksək olan, çox qiymətli, adlı sanlı, çox şöhrətli.

ƏLİŞAN – Əlinin şöhrəti, sanı.

ƏLİŞİR – Ərəbcə “Əli” (imam) və farsca “Şir” (aslan; qəzəbli) adlarından düzəlib, qəzəbli Əli.

ƏLİVAHAB – Ərəbcə “Əli” və “Vahab” adlarından düzəlib.

Bəxş edən, hədiyyə verən, lütf edən Əli.

ƏLİYAR – Ərəbcə “Əli” və farsca “yar” (dost, yoldaş) sözlərindən düzəlib. 1.Əliyə kömək edən. 2.Əlinin dostu, 3.Uca dost.

4. Yar, dost, sevgili.

ƏLİYƏD – Yüksək, uca.

ƏLİYƏDDİN – Uca din, əsil din.

ƏLİYULLA – “Əli” və “Allah” sözlərindən düzəlib. Allahın Əlisi.

ƏLİYUSİF – Ərəbcə “Əli” və “Yusif” adlarının birləşməsindən yaranıb, gözəl Əli deməkdir.

ƏLİZAHİD – Ərəbcə “Əli” və “Zahid” adlarının birləşməsindən yaranıb, vaxtını ibadətlə keçirən dindar Əli.

ƏLİZAHİR – Ərəbcə “Əli” və “Zahir” adlarının birləşməsindən yaranıb, zühur edən Əli.

ƏLİZAİD – Ərəbcə “Əli” və “Zaid” adlarının birləşməsindən yaranıb, artan, yüksələn Əli.

ƏLİZAMAN – Ərəbcə “Əli” (imam) və farsca “Zaman” (dövr) sözlərindən düzəlib. Zamanın Əlisi, dövrün Əlisi .

ƏLİZAMİN – Ərəbcə “Əli” və “Zamin” adlarının birləşməsindən yaranıb, Əliyə zamin olan. **ƏLLƏZ** – Allahın rəva bildiyi.

ƏLÖVSƏT – Ərəbcə “Əli” (imam) və “Vəsət” (“vəsət” -orta sözünün dilimizdə dəyişilmiş forması) sözlərindən düzəlib, ortancıl Əli.

ƏLHAN – (ər.) Gözəl səslı, xoş avazlı.

ƏLTAF – (ər.) Lütf edən, dostluq edən.

ƏLVAN – Ərəbcə “əlvan” sözündən olub, rəngarəng, müxtəlif rəngli olan deməkdir.

ƏLVƏND – Ərəbcə “Əl” və “Vənd” sözlərindən olub, gözəl soykökü olan deməkdir.

ƏLZƏBRƏ – Şir bürcündən olan ulduz.

ƏLZÜBRƏ – Əlinin ucalığı.

ƏMBƏR – Qiymətli şey, qızıl-gümüş.

ƏMƏN – Əlamət, nişan.

ƏMƏNULLA – Qədim türkcə “əmən” (əlamət, nişanə) və ərəbcə “ullah” (allah) sözlərindən düzəlib. Allahın əlaməti, Allahın nişanəsi.

ƏMCAD – Ən şanlı, ən şərəfli.

ƏMİN – (ər.) Ürəyində qorxu və narahatlığı olmayan, özünə inanan, etimad edilən. İmanlı, güvənən. Çox yaxşı bilən, şübhə etməyən.

ƏMİNƏĞA – Ərəbcə “əmin” (sakit, dinc) və azərbaycanca “ağa” (hökmdar) sözlərindən düzəlib. Mötəbər, inanılmış ağa mənasını verir.

ƏMİNƏLİ – Ərəbcə “əmin” (sakit, dinc) və “alı” sözlərindən düzəlib. Alan, igid Alı.

ƏMİNƏDDİN – Ərəbcə “əmin” (sakit, dinc) və “əddin” sözlərindən düzəlib. Mötəbər, inanılmış Əli.

ƏMİNƏLİ – Ərəbcə “əmin” (sakit, dinc) və “Əli” sözlərindən düzəlib. İgid Əli.

ƏMİR – Başçı, hökmdar, əmr verən deməkdir. Müsəlman ölkələrində, o cümlədən Azərbaycanda hakimlərin, sərkərdələrin titulu kimi də işlənmişdir.

ƏMİRƏĞA – Ərəbcə “əmir” (hökmdar) və azərbaycanca “ağa” (cənab) sözlərindən düzəlib, cənab hökmdar mənasındadır.

ƏMİRAN – Ərəbcə “əmir” və “-an” kəmiyyət şəkilçisinin birləşməsindən yaranıb, əmirilər, hökmdarlar deməkdir.

ƏMİRASLAN – Ərəbcə “əmir” (hökmdar) və azərbaycanca “aslan” (şir; güclü, qüvvətli) sözlərindən düzəlib, güclü hökmdar” deməkdir.

ƏMİRCAN – Ərəbcə “əmir” və farsca “can” (“candar”-cangüdən, qoruyucu sözünün qısaldılmış forması) sözlərindən düzəlib. Mühafizəçilərin başçısı, cangüdənlərin başçısı deməkdir. Orta əsrlərdə Azərbaycan ordusunda vəzifə olmuşdur.

ƏMİRƏDDİN – Dinin əmanət saxlayanı, dinin inanılması.

ƏMİRƏLİ – Əmr edən Əli, başçı Əli.

ƏMİRHƏSƏN – Ərəbcə “Əmir” (hökmdar) və “Həsən” adlarından düzəlib, əmr edən Həsən.

ƏMİRHÜSEYN – Ərəbcə “Əmir” (hökmdar) və “Hüseyn” adlarından düzəlib, əmr edən Hüseyn.

ƏMİRXAN – Ərəbcə “əmir” (başçı) və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib, xanların başçısı, baş xan deməkdir.

ƏMMAR – Çıxəklənən, gözəlləşən.

ƏMRALI – Ərəbcə “əmr” (hökm) və azərbaycanca “alı” (kişi) sözlərindən düzəlib. Hökm edən şəxs, əmr verən kişi.

ƏMRAH – 1.Əmr verən hökmdar, xanın əmri. 2.Şənlik, şadlıq, təntənə.3. Qədim türk abidələrində Amrak şəxs adı işlənir və sevmək, aşiq olmaq, dost olmaq mənasındadır.

ƏMRAN – Sevmək, dostluq etmək

ƏMRAS – Sevmək, dostluq etmək.

ƏMRAZ – 1.Boya-başa çatmaq. 2. Xəstəlik, azar.

ƏMRƏDDİN – Dinin əmri, dinin buyurduğu.

ƏMRULLA – Ərəbcə “əmir” və “ullah” sözlərindən yaranıb, Allahın əmri, Allahın buyurduğu mənasındadır.

ƏMRUH – (ər.) Şənlik, təntənə.

ƏMSAL – (ər.) 1.Hekayələr, dastanlar. 2.Nümunələr, örnəklər.

ƏMSAR – (ər.) Böyük şəhər, ölkə.

ƏNBİL – Ərəbcə “ənbiya (peyğəmbərlər)” sözündən və “-lı” şəkilçisindən yaranmış, peyğəmbər nəslindən olub, peyğəmbərlərə aid olan.

ƏNDƏLİB – Gözəl səsi olan, yaraşılıq quş.

ƏNDƏR – Az tapılan, nadir tapılan.

ƏNASİR – (ər.) Təbiət hadisələrinin əsasını təşkil edən ünsürlərin cəmi. Torpaq, su, od və hava ünsürləri.

ƏNNAĞI – Ərəbcə “Əli -ən-nağı” (xalis, əsl Əli) sözündən olub, onuncu imamın ləqəbidir.

ƏNSAB – (ər.) Nəsəblər.

ƏNSAL – (ər.) Nəsillər, köklər.

ƏNSAR – Ərəbcə “ənsar” sözündən olub, köməkçilər, yardımçılar, tərəfdarlar, yol yoldaşları deməkdir **ƏNUBƏT** – (ər.) Möhkəm, sağlam olan.

ƏNUŞİRAVAN – Ölməz ürək, daimi qəlb.

ƏNVƏR – Işıq şüaları, çiçəklənmə. Işıqlı, nurlu, daha ışıqlı deməkdir.

ƏNVƏRPAŞA – Çox nurlu, sədaqətli Paşa.

ƏRALP – İgid alp, igid döyüşçü.

ƏRALTAY – Altay dağlarından olan igid.

ƏRASLAN – Aslan kimi, güclü, qüvvətli, ər, igid.

ƏRAVƏND – 1.Şövq, arzu, istək. 2.Şan, şərəf.

ƏRAYDIN – Aydın, işıqlı şəxs.

ƏRBİL – İgidliyi ilə bilinən, tanınan

ƏRCAN – Canlı, diri, sağlam olan. İgid, qorxusuz.

ƏRCÜMƏND – Şərəfli, saygılı şəxs.

ƏRCAHAN – Dünyada məşhurlaşan, tanınan.

ƏRCİVAN – Gənc, məharətli.

ƏRÇƏ – Yetkinləşmiş, yetişmiş, həddi-buluğa çatmış.

ƏRÇƏTİN – Sağlam, güclü ər, igid.

ƏRÇİN – (f.) Nərdivan, pillə.

ƏRDAN – “Ər” və “dan” sözlərindən düzəlmişdir və səhər vaxtı doğulan oğlanlara verilir.

ƏRDAL – Yeni budaq, təzə budaq. Nəslin yeni davamçısı, ər mənasında antropomimə çevrilmişdir.

ƏRDƏM – 1.Fəzilət, yaxşılıq, məharət, hünər, ləyaqət. 2.Usta gəmiçi. 3.İnsanın ruhi yetkinliyi.

ƏRDƏMİR – Dəmir kimi güclü igid.

ƏRDƏNİZ – Dənizçi igid.

ƏRDOĞAN – İgid, qəhrəman doğulan.

ƏRDOST – İgid dost, kişi kimi dost, yaxşı yoldaş.

ƏRƏFAT – (ər.) Məkkədə hacıların dayandığı yer.

ƏRƏN – İgid, qəhrəman, ulu baba.

ƏRƏNALP – İgid alp, igid döyüşçü.

ƏRƏNCAN – İgid insan, igid can **ƏRƏNSAY**

– İgid nəsilli, igid əsilli.

ƏRƏNTÜRK – İgid türk.

ƏRƏS – Meydan, sahə.

ƏRƏSTU – Yunan mənşəli “aristos” sözündən olub, əla, yaxşı, lap yaxşı mənalarını bildirir. Aristotel adı tarixi mənbələrdə Ərəstu kimi verilir. Qədim yunan filosofu, ensiklopediyaçı alimi və astronomiya elminin əsasını qoyan alim, klassik yunan fəlsəfəsinin Sokrat və Platondan sonra üçüncü nümayəndəsi. Spontan Absurte nəzəriyyəsinin banisi.

ƏRƏSTUN – Qədim Yunan filosofu Aristotelin Yaxın Şərqdə işlədilən ərəb adıdır. Əslə qədim yunanca “Aristos” olub, əla, yaxşı deməkdir.

ƏRFAN – Bilik, idrak.

ƏRGİN – 1. Ağıla, kamala çatmış. 2. Öz hüquqlarından istifadə etməsi üçün qanunun göstərdiyi yaşa gələn.

ƏRGÜN – Fars mənşəli olub sərt, ciddi, günün, zamanın əri, qəhrəmanı, igid mənasındadır.

ƏRGÜL – Gül kimi, çiçək kimi adam.

ƏRGÜNƏŞ – Günəş adamı, qəhrəmanı. Günəş kimi ər.

ƏRGÜVƏN – Özünə güvənən.

ƏRRAHİM – (ər.) Mərhəmətli.

ƏRRƏHMAN – (ər.) Mərhəmət sahibi olan.

ƏRQUN – İcid, qəhrəman hun nəslindən olan.

ƏRQUT – Uğur gətirən igid, xeyirli igid.

ƏRHUN – İgid, qəhrəman hun, hunlardan olan ər, igid.

ƏRXAN – İgid xan, qəhrəman xan.

ƏRMAN – 1.Cəsur, qoçaq, igid adam, qəhrəman, qorxmaz.

2.Mükəmməl, ümid.

ƏRMƏMMƏD – İgid, qoçaq Məhəmməd.

ƏROL – “Ər” və “ol” sözündən olub, igid oğul, ər oğul mənasındadır.

ƏRSOY – İgid, qəhrəman nəslindən olan.

ƏRŞAD – Türkcə “ər” (kişi, igid) və qədim türkcə “şad” (titul) sözlərindən düzəlib. İgid xan, igid bəy. Sevincli, düşüncəli, yetkin, xoşbəxt kişi.

ƏRŞAHİN – Şahin kimi qüvvətli igid.

ƏRŞAN – İgidliyi ilə tanınan, məşhurlaşan. Adlı-sanlı, şanlışöhrətli igid, qəhrəman.

ƏRSAY – Sayılan igid, hörmət göstərilən igid.

ƏRŞƏN – Xoşbəxt, sevinən, şən olan igid, qəhrəman.

ƏRSOY – İgid, qəhrəman soylu. Soyun qəhrəmanı, qoçağı.

ƏRSUNQUR – Sunqur, şahin kimi igid.

ƏRTAC – İgid, qəhrəman tacı.

ƏRTAN – “Ər” və “dan” sözlərindən düzəlmişdir və səhər vaxtı doğulan oğlanlara verilir.

ƏRTAŞ – Daş kimi möhkəm igid şəxs.

ƏRTAY – Ər kimi, ərə tay olan, ərə bənzəyən.

ƏRTƏKİN – İgid, qəhrəman təkin. Varisliyə hüququ olan igid şahzadə.

ƏRTƏPƏR – İgidləri yıxan, qəhrəmanlara qalib gələn.

ƏRTOĞRUL – “Ər” və “Toğrul” adının birləşməsindən yaranıb, igid şahin, igid qartal, qəhrəman, cəsur, güclü, qüdrətli mənasındadır .

ƏRTUNCAY – “Ər”, “tunc” və “ay” sözlərindən əmələ gəlib, Ay və tunc kimi möhkəm igid.

ƏRTUQAY – İgid Tuqay, qəhrəman Tuqay.

ƏRTUR – İgid, qəhrəman türk. Döyüşkən, vuruşqan türk.

ƏRTURAN – Turan ölkəsinin igidi, mərd, qəhrəman oğlu. Turanlı. **ƏRTURAL** – “Ər” və “tural” adının birləşməsindən yaranıb, əbədi qalib gələn, ölməz igid mənasındadır.

ƏRTURQUT – Uğurlu, xoşbəxt, bəxti gətirən igid.

ƏRTÜRK – İgid türk, qəhrəman türk.

ƏRVAN – “Ər” və “van” (yurd) sözündən götürülüb, ərlərin, türklərin yurdu mənasındadır.

ƏRVİN – (f.) 1.Təcrübə, sınaq, sınaq. 2.Şərəf və etibar.

ƏRVİZ – Qələbə çalan, hücumda olan igid.

ƏRULLA – İgidlərin, qəhrəmanların başçısı.

ƏRYAVUZ – Qəzəbli, sərt, tez özündən çıxan igid.

ƏRZAN – Planetlər, ölkələr

ƏRZULLA – (ər.) Allahın ərzi, Tanrının torpağı.

ƏRZUMAN – İstək, ürək arzusu, məqsəd, məram.

ƏSABA – Erkən doğulan igid.

ƏSƏD – 1.Ərəbcə “əsəd” sözündən olub, Aslan, Allahın aslanı, cəsur və qəhrəman adam mənasındadır. 2.Şir, aslan. 3.Ən xoşbəxt, ən bəxtiyar.

ƏSƏDAĞA – “Əsəd” və “ağa” sözündən yaranıb, ağa Əsəd deməkdir.

ƏSƏDULLA – Ərəbcə “əsəd” və “ullah” sözünün birləşməsindən yaranıb, Allahın aslanı deməkdir.

ƏSƏM – (ər.) 1.Nişan, əlamət, iz. 2.Təsir. 3.Yox olmuş bir obyektə qalma parça. 5.Hədis, hədis elmi. 6.Emal, icad.

ƏSGƏR – 1. Ərəbcə “əsgər” sözündən olub, kiçik, balaca deməkdir. 2.Orduda xidmət edən aşağı rütbəli əsgər. Ölkəni müdafiə etmək üçün öyrədilib təchiz edilən rütbəsiz əsgər, döyüşçü.

ƏSGƏRALI – Alının döyüşçüsü. **ƏSGƏRƏLİ**

– Əlinin döyüşçüsü.

ƏSHAB – Ərəbcə “əshabə” sözündən olub, ən mehriban, ən əziz deməkdir. Məhəmməd peyğəmbərin, imamların yaxın adamlarına, tərəfdarlarına deyilir. **ƏSİLXAN** – Xan nəslindən olan.

ƏSMƏDDİN – (ər.) Təmiz, namuslu igid.

ƏSMƏT– Ərəb dilində “əsmət” sözündəndir: 1.Pak, təmiz, namuslu, həyalı olan.2.Müdafiə edən, qoruyan.

ƏSRAR – (ər.) 1.Sirlər, müəmmalar.2. Bitki adı.

ƏSRƏDDİN – (ər.) Dinin ən hörmətli bəndəsi.

ƏSSAN – (ər.) Dinin yardımçısı, tərəfdarı.

ƏŞRƏF – Ən hörmətli, ən nəcib, çox əziz, şərəfli, ən alicənab, şərəf sahibi.

ƏSRƏFƏDDİN – (ər.) Dinin ən hörmətli, şərəfli sahibi.

ƏŞRƏFƏLİ – (ər.) Dinin ən hörmətli, şərəfli sahibi olan Əli

ƏTA – Pay, bəxşiş, hədiyyə deməkdir. Valideynlər çoxdan arzuladıqları övladlarına bu adları verməklə istəklərinin həyata keçdiyini bildirirlər.

ƏTAULLA – Ərəbcə “əta” (pay, bəxşiş) və “Allah” sözlərindən düzəlib. Allahın bəxşışı, tanrının payı.

ƏTAY – (ər.) Bəxş edilən, tanrının payı.

ƏTHAR – (ər.) Pak, təmiz olan adam.

ƏVAMİL – (ər.) Amil, səbəb olan.

ƏVARİZ – (ər.) 1.Təsadüfi hadisələr. 2.Mane olan, əngəl törədən.

ƏVASİT – (ər.) Həmişə diqqətdə olan.

ƏVƏZ – Hər şeyə qarşı verilən və ya alınan şey, hər şeyin yerini tutan anlamındadır.

ƏVƏZALİ – Ərəbcə “Əvəz” (qarşılıqlı, müqabil) və “Alı” adlarından düzəlib. Alının əvəzi.

ƏVƏZƏLİ – Ərəbcə “Əvəz” (qarşılıqlı, müqabil) və “Əli” (imam) adlarından düzəlib. Əlinin əvəzi, Əlinin qarşılığı.

ƏVƏZXAN – Xana bərabər, xana tay. Xanın yerini tuta bilən.

ƏYAL – Ailə, külfət.

ƏYYAM – Ərəbcə “əyyam” sözündən olub, dövrən, zaman deməkdir.

ƏYYUB – Ərəbcə “əyyub” sözündəndir: 1.Dözum, səbirli olmaq. 2.Peşman olmuş. 3.Peyğəmbərin adı.

ƏYYUBƏLİ – “Əyyub” və “Əli” adlarından olub, hörmətli, əziz Əli deməkdir.

ƏZƏDDİN – (ər.) Dinin dəyərini bilən.

ƏZƏL – Ərəbcə “əzəl” sözündən olub, əbədi, daimi, həmişə olan deməkdir.

ƏZƏLƏDDİN – Ərəbcə “əzəl” və “əddin” sözündən olub, daimi, əbədi olan din.

ƏZƏLNUR – Ərəbcə “əzəl” və “nur” sözündən olub, daimi nur saçan, işıq saçan mənasındadır.

ƏZƏM – Böyük, ən böyük, ulu, ən görkəmli.

ƏZƏMƏT – 1.Ərəbcə “əzəmət” sözündən olub, cəngavər, qəhrəman, igid deməkdir. 2.Böyüklük, ululuq, güclülük. 3. Təmtəraq, dəbdəbəli həyat.

ƏZİM – Böyük, ali, əzəmətli, cəlallı.

ƏZİMAĞA – “Əzim” və “ağa” sözlərindən olub, böyük, ulu, ali ağa deməkdir.

ƏZİMƏLİ – “Əzim” və “Əli” adlarından olub, ulu, ali Əli.

ƏZİMƏT – Niyyət, səy, bacarıq.

ƏZİMXAN – Böyük, ulu olan xan.

ƏZİZ – Sevilən, istənilən, hörmətli, möhtərəm.

ƏZİZAĞA – Sevilən, istənilən ağa.

ƏZİZALİ – Sevilən, istənilən Ali.

ƏZİZƏDDİN – Ərəbcə “Əziz” və “din” sözlərindən düzəlib. Dinin əzizi, dinin sevimlisi.

ƏZİZƏLİ – Ərəbcə “Əziz” (hörmətli, istəkli) və “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib. Hörmətli, əziz Əli.

ƏZİZMƏMMƏD – Ərəbcə “Əziz” (hörmətli, istəkli) və “Məmməd // Məhəmməd” (peyğəmbər) adlarından düzəlib. Hörmətli Məhəmməd, peyğəmbərin istəklisi.

ƏZİZXAN – Ərəbcə “əziz” (hörmətli, istəkli) və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Hörmətli, istəkli xan.

ƏZİZULLA – Ərəbcə “Əziz” və “Allah” sözlərindən əmələ gəlib. Allahın əzizi, Tanrının sevimlisi.

ƏZMƏDDİN – (ər.) Dinin əzmi, dinin məramı.

ƏZMƏMMƏD – Bəyənilən, təriflənən Məhəmməd.

ƏZMİ – Qəti qərarı olan. Əzimli, möhkəm.

ƏZMİYAR – (ər.) Dini sevən.

ƏZMULLA – (ər.) Əzmli, yüksək.

ƏZZALI – (ər.) Yüksək olan Əli.

– F –

FABİL – (ər.) Bilən, məlumatlı.

FADİL – (ər.) Fəzilət sahibi olan.

FAHİM – (ər.) Ağıllı, anlayan, başa düşən, zirək.

FAHİR – (ər.) 1.Öyünüləcək, fəxr ediləcək. 2.Şərəfli, qiymətli.
3.Parlaq, gözəl, mükəmməl.

FAXTƏ – Qumru, çöl göyərçini.

FAİD – Ərəb dilində “faidə” sözündəndir. Fayda, qazanc, mənfəət, gəlir.

FAİDDİN – Dinin qazancı, faydası, xeyri.

FAİQ – Ərəb dilində “fauqa” sözündən olub, üstün, əla, böyük, çox gözəl, heyrətamiz, seçmə, yüksək, irəli.

FAİL – Ərəbcə “fail” sözündəndir. 1.Xeyirxahlığı olan, yaxşı nişan verən. 2.İş görən işçi, əməkdaş; işləyən, yaradan. **FAİR** – (ər.) Muradına, arzusuna çatan, müvəffəqiyyət qazanan, qələbə gətirən, qalib.

FAQİH – (ər.) 1. Dünya, kainatı bilən, yaxud anlayan kimsə. 2.Fiqh elmində ustad.

FALİQ – (ər.) Bölən, parçalayan.

FALİM – (ər.) 1.Qurtuluşa çatan, müvəffəqiyyət qazanan, muradına çatan. 2.Torpağı əkən, becərən.

FAMIL – Latınca “familia” sözündən olub, soyu, kökü olan ailə, qəbilə, soy, nəsil adı.

FAMİN – (ər.) 1. Ailə, nəsil. 2. Məlumatlı, çoxbilən.

FANİS – Mayak, yol göstərən.

FANUR – (ər.) Təhsilli, bilikli, savadlı. **FARİQ** – Fərq edən, ayıran, fərqləndirən, təfavüt qoyan.

FARİS – 1.Güclü, bəsirət gözlü, daxilə varan. 2.Atlı, güclü, süvari. 3. İgid, qəhrəman, məharətli, iqtidarlı, bacarıqlı, hünərli.

FARİZ – Ərəbcə “fariz” sözündəndir: 1. Fərz edən, təxmin edən. 2. Atlı (süvari). 3.Fərasətli, anlayışlı. 4.İranın cənubundakı Şiraz vilayəti.5. Fərz edən, təxmin edən.

FARUQ – Fərq qoya bilən, yaxşını pisdən ayıra bilən, ayırd eləyə bilən, tez qərara gələ bilən, gələcəyi görən, ədalət, insaf tərəfdarı.

FASİH – Təmiz, səliqəli olan.

FATEH – Ərəbcə “fateh” sözündəndir: 1.Fəth edən, qalib gələn, işğal edən. 2.Bir ölkəni, şəhəri və ya qalanı zəbt edən kimsə. 3.Hökm verən. 4.Zehni açıq, qavrayışlı, oyaq. 3.İşğal edən, fəth edən, qalib gələn.

FATİN – Valehedici, başdan çıxardan, ovsunlayan, füsunkar.

FAYAZ – (ər.) Səxavətli, əliaçıq, cömərd.

FAYİH – (ər.) Gözəl qoxulu, ətir. Meyvə və çiçəklərin iyi.

FAYSƏL – (ər.) Hakim, hökmdar. Qərar, hökm, həll etmə.

FAZİL – Ərəbcə “fazil” sözündən olub, fəzilətli, fəzilət sahibi, ləyaqətli, gözəl əxlaqa malik olan.

FEHRUZ – (ər.) Xoşbəxt günlü, qalib, üstün.

FEVZİ – Qalib gələn, müzəffər.

FEYDULLA – Allahın feyzi, neməti.

FEYRUZ – 1.Qalib, müzəffər. 2.Xoşbəxt, işıqlı üz, həmişə yanan od.

FEYSƏL – Ərəbcə “feyz” sözündəndir. 1.Qətiyyətli, hakim, qərar qəbul edən, hökm edən, həll etmə. 2.Gələcək zaman. 3.Axirət, o biri dünya. **FEYZƏDDİN** – Dinə xeyr, fayda gətirən.

FEYZİ – (ər.) 1. Elm, mədəniyyət sahibi. 2. Axma, suyun axıb daşması. 3. Bolluq, bərəkətli olan, məhsuldarlıq.

FEYZULLA – Ərəbcə “Feyz” və “Allah” sözlərindən düzəlib.

Allahın səxavəti, tanrının comərdliyi. Allahın bərəkəti, bolluğu, feyzi, tanrının neməti.

FƏCRİ – Ərəbcə “fəcri” sözündə olub, səhərə yaxın günəş doğulmazdan əvvəl üfünün gündoğan tərəfindən görülən aydınlıq, dan yerinin ağarması.

FƏDA – Ərəbcə “fəda” sözündən olub, əvəz, qurban, bədəl, haqq, ideya uğrunda canını əsirgəməyən, qızğın, vətənsəvər.

FƏDAİ – Məsləki, inamı uğrunda öz həyatını qurban verən.

FƏDAİL – 1. Məslək uğrunda canından keçən; 2. Mərifətli, ləyaqətli, dəyərli, səxavətli.

FƏDAKAR – Mərd, əliaçıq, can-başla çalışan, canını və malını əsirgəməyən.

FƏDAY– (ər.) Məqsədi, amalı uğrunda mübarizə aparan.

FƏĞAN – Farsca “fəğan” sözündən olub, fəryad, nalə, inləmə mənasındadır.

FƏHAMƏT – (ər.) 1.Fahimlik, ululuq. 2.Etibar, qiymət, dəyər.

FƏHİM – (ər.) Ağillı, anlayışlı, başa düşən.

FƏHMAN – Anlamaq, başa düşən, dərk edən, zəkaya uyğun olan.

FƏHMƏZ – (ər.) Anlayışlı, dərrakəli.

FƏHMİ – Ərəbcə “fəhm” sözündən olub, anlayış, anlaq, idrak, zəka mənasındadır.

FƏHMİL – Anlayışlı, zəkalı, idraklı, dərrakəli.

FƏHMİN – Ərəbcə “fəhm” sözündən olub, anlayışlı, dərrakəli, idraklı, zəkalı deməkdir.

FƏHMUR – (ər.) Hər şeyi düşünən, dərindən dərk edən.

FƏHRAD – (ər.) Odun işığı, Günəşin parıltısı.

FƏXAMƏT – (ər.) Ululuq, böyüklük, əzəmət.

FƏXARƏT – Öyünmə, iftixar, qürrələnmə.

FƏXRAN – (ər.) Fəxr edilən, öyünən.

FƏXRƏDDİN – Ərəbcə “fəxr əd-din” sözündəndir. Dinin fəxri, dinin iftixarı, dinlə öyünən.

FƏXRƏLİ – (ər.) Fəxr edilən Əli.

FƏXRİ – Ərəbcə “fəxr” sözündəndir: 1. Hörmətli, şərəfli, şərəfləndirən. 2. Bir qarşılıq gözləmədən yalnız şərəf və iftixar vəsiləsi olaraq qəbul edilən iş. 3. Məğrur, çanlı, hörmətli.

FƏXRİN – Şərəfli adam, möhtərəm sevgili, əziz adam.

FƏXRTAC – 1. Fəxr olunan, öyünülən, iftixar edilən. 2. Baş geyimi, qiymətli, dəyərli baş tacı.

FƏXUR – Öyünən, çox öyünən, razı. Öz-özü ilə fəxr edən.

FƏQAİL – (ər.) 1. Ayrılığa dözən. 2. Fəqan edən. **FƏQAN**

– (f.). Hay-küy sahibi. Fəryad.

FƏQARİ – Ayrılıq, hicran aşiqi.

FƏQİH – 1. Hüquqi, qanuni əsaslarla cavablandırılan. 2. Şəriət məsələləri üzrə məşğul olan elm adamı, fiqh alimi.

FƏLAH – Qurtuluş əldə etmək, uğur qazanmaq, müvəffəqiyyət, səadət, firavanlıq.

FƏLAKƏDDİN – 1. Dinin asimanı, döyüşkən; 2. Dinin bəxti, taleyi, alın yazısı.

FƏLƏKİ – 1. Göy, səma, asimana məxsus. 2. Tam, qismət, bəxt, müqəddərat.

FƏRAB – Gözəl, yaraşıklı.

FƏRAHƏS – Toplu, birlik, yığcam.

FƏRAHƏT – Bolluq, rahatlıq, dinclik.

FƏRAHİM – 1.Farsca “fərahəm” sözlərindən olub, toplu, yığma, yığcam, toplanmış. 2.Cəm edilmiş, düzəlmiş. 2.Sevinclər, şadlıqlar, xoşbəxtliklər.

FƏRAXUR – (f.) Layiq, münasib.

FƏRAİD – Ərəbcə “fəraid” sözündən olub, az tapılan inci mənasındadır.

FƏRAİL – (ər.) Üstünlüklər qazanan.

FƏRAİZ – 1.Borc, vəzifə. 2. Sərəncam, göstəriş.

FƏRAMİN – Buyruqlar, əmrlər, hökmlər, göstərişlər, hökmdar fərmanları.

FƏRAMİZ – Şöhrətli, şanlı, bağışlayan.

FƏRAMUŞ – Unudulan, yaddan çıxarılan, xatirədən silinən.

FƏRAN – (ər.) Gözəl, xoşbəxt anlar.

FƏRASƏT – Ərəbcə “fərasət” sözündəndir. 1.Anlayışlı olan, tez duyan, dərhal anlayan. 2.Başa düşmə, dərk etmə, qavrama bacarığı, zehnin itiliyi, ayıqlığı.

FƏRAT – Arami dilində “fərat” sözündən olub, şirin su, qüdrətli çay, çayların ən yaxşısı, sel suları mənasındadır.

FƏRAY – Ayın işığı, ayın parlaqlığı.

FƏRDA – 1.Farsca “fərdə” sözündən olub, od, işıq, Günəşlə bağlıdır. 2. Sabah, ertəsi gün, gələcək.

FƏRDALI – Tək Ali, vahid Ali.

FƏRDAN – (ər.) Fərdlə əlaqədar, ayrı-ayrı şəxslərə məxsus, tək başına edilən.

FƏRDƏN – (ər.) 1. Dinin işığı, nuru; 2. Dinin zinəti, bəzəyi, dinin gözü. 3.Yeganə, nadir olana aid, vahid, tək, özəl olana məxsus.

FƏRDƏLİ – Dinin nuru olan Əli.

FƏRDİ – Özünəməxsus, tək bir kəsə məxsus olan, xüsusiyyətlik, fərdilik.

FƏRDİR – (ər.) Fərd kimi seçilən.

FƏRCAM – (f.) Aqıbat, tale.

FƏRƏC – Ərəbcə “fərac” sözündəndir.1.Sevinc, xoşbəxtlik. 2.Təskinlik təsəlli. 3.Əyləncə. Qəm, dərd və sıxıntıdan xilas olma. 4.Zəfər. 5. Müəyyən sıxıntıdan, intizardan, nigarançılıqdan sonra gələn sevinc.

FƏRƏCAĞA – Xoşbəxtlik gətirən Əli.

FƏRƏCALI – Xoşbəxtlik gətirən Alı.

FƏRƏCƏLİ – Ərəbcə “Fərac” və “Əli” adlarının birləşməsindən yaranıb, nüfuz sahibi olan Fərac deməkdir.

FƏRƏCULLA – Ərəbcə “Fərac” və “Allah” sözlərindən düzəlib. Allahın sevinci, şadlığı, tanrının təsəllisi, təskinliyi.

FƏRƏFTAN – “Fərah” və “tan” sözündən yaranıb, dan yerində, səhər tezdən sevinc gətirən.

FƏRƏMƏZ – Bağışlayan, əfv edən.

FƏRƏZ – Əzəmətli, yüksək.

FƏRGÜZAD – Yüksək əhval, xoş güzaran.

FƏRHAD – Farsca “fərhad” sözündən olub, anlayan, bilən, başa düşən, zəhinli, fədakar aşiq, dərrakəli, igid, qəhrəman

deməkdir. Şərq xalqlarında qəhrəman sənətkar obrazıdır.

FƏRHAM – Şən, sevinc.

FƏRHAN – Şən, şad, sevincək. Sevincli, fərəhli, şad, şən, məmnun.

FƏRHƏNG – Elm, məlumat, maarif, mədəniyyət.

FƏRHUN – Sevinc, fərəh, şadlıq, uğurlu, bəxtiyar, xoşbəxt.

FƏRXAN – Sevincli, xoşbəxt, ağgünlü, firavan.

FƏRİB – Farsca “fərib” sözündən olub, aldadan, yalan demək, aldatmaq deməkdir.

FƏRİD – Ərəbcə “fərd” sözündən olub, tək, bənzərsiz, tayı olmayan, müqayisə edilməz, ölçüsüz, üstün, nadir, misilsiz, yeganə deməkdir.

FƏRİDƏDDİN – Ərəbcə “fərid-əd-din” sözlərindən düzəlib. Dinin ən yaxşı nümayəndəsi, dinin misilsiz təmsilçisi. Dini cəhətdən tayı-bərabəri olmayan, misilsiz din. **FƏRİDXAN** – Ən yaxşı, seçilən xan.

FƏRİH – (ər.) Fərəhli, şad, sevincli.

FƏRİZ – Ərəb dilindəki “fərz” sözündəndir. 1. Dinə görə yerinə yetirilməsi vacib olan iş. 2. Vərəsələrdən hər birinə düşən miras, pay.

FƏRQAN – Ərəbcə “fərqa” sözündən olub, fərq qoyan, seçən, sayılıb - seçilən bir soydan olan.

FƏRMAİL – (ər.) Buyruqlar, fərmanlar, əmrlər.

FƏRMAN – Farsca “fərman” sözündəndir: 1. Əmr, buyruq.

2. Padşah tərəfindən verilən yazılı əmr, hökm, göstəriş.

FƏRMAYIL – (ər.) Əmr, sərəncam və buyruqlar.

FƏRMUD – Əmr etmək, buyurmaq.

FƏRMUDA – (f.) Buyurulmuş, əmr edilmiş, verilən əmr, fərman.

FƏRNAME – 1.Gözəl ad, yaxşı ad; 2.Parlaq ad. 3.Təntənəli, dəbdəbəli ad.

FƏRRİN – Farsca “fərrin” sözündən olub, xoşbəxt, bəxtəvər deməkdir.

FƏRRUX – Farsca “fərrux” sözündəndir. 1.Uğurlu, müqəddəs. 2.Mübarək. 3.İşıqlıq insan, müdrik, cəsarətli, ayıran.4. Xoşbəxt, mübariz, uğurlu, bəxtiyar.

FƏRYAZ – Xoşbəxtlik, bərəkət gətirən yaz.

FƏRZAN – Farsca “fərzane” sözündəndir: 1.Elmlı və hikmətli, Ağıllı olan. 2.Alım, bilikli, görkəmli hakim, filosof.

FƏRZAIL – (ər.) Vacib və zəruri olanlar, gərəklilər, sanılanlar, ehtimal olunanlar.

FƏRZALİ – (ər.) Alının gərəkli bildiyi, Alının hesabı, gümanı.

FƏRZƏDDİN – Dinin gümanı, dinin lazım bildiyi.

FƏRZƏLİ – Ərəbcə “Fərz” və “Əli” sözlərindən düzəlib. Əlinin hökmü, əmri. Əlinin gümanı, təxmini.

FƏRZƏN – (ər.) Fərz edən.

FƏRZƏND – Farsca “fərzənd” sözündən olub, oğul, övlad, uşaq, oddan doğulan.

FƏRZİ – Ərəbcə “fərz” sözündən olub, sanma, hesab etmə, ehtimal olunan deməkdir.

FƏRZİXAN – Vacib hesab edilən xan, gərəkli xan.

FƏRZİN – Bəxt, tale, qədər.

FƏRZULLA – Ərəbcə “fərz” və “Allah” sözlərindən düzəlib, Allahın gümanı, tanrının hesab etdiyi deməkdir.

FƏRZİYƏDDİN – Ərəbcə “fərz” və “əddin” sözlərindən düzəlib, dini fərziyyə irəli sürən şəxs mənasındadır.

FƏSAHƏT – (ər.) Açıqlıq, aydınlıq, duruluq.

FƏSALƏDDİN – Ərəbcə “fəsal və əd - din” sözlərindən düzəlib, dinin hökmü, qərarı, dinin təfsilatı, hərtərəfli izahı.

FƏSİH – Ərəbcə “fəsih” sözündən olub, gözəl, aydın, səlis danışma qabiliyyəti olan, aydın danışan.

FƏSİHƏDDİN – Ərəbcə “Fəsih” və “əddin” sözündən olub, dinin gözəl, səlis danışma qabiliyyətinə malik olanı, aydın danışanı.

FƏTƏLİ – Ərəbcə “fəth” və “Əli” sözlərindən əmələ gəlib, Əlinin zəfəri, qələbəsi deməkdir.

FƏTH – (ər.) 1. Açma, açıl. 2. Başlama, başlanğıc. 3. Qalib gəlmə, zəfər çalma. 4. Zəbt etmə, alma, ələ keçirmə.

FƏTHİ – Ərəbcə “fəth” sözündəndir. Zəbt etmə, alma, işğal etmə deməkdir.

FƏTHULLA – (ər.) 1.Dinin fəth edilməsi. 2.Yaşamağa başlamaq. **FƏTİXAN** – Xanın qələbəsi, zəfəri, fəthi.

FƏTTA – Ərəbcə “fəttə” sözündən olub, açan, açıcı, fəth edən, zəfər çalan deməkdir.

FƏTTAH – Ərəbcə “fəttah” sözündəndir. 1.Açan, açıcı, zəfər qazanmış, üstün gəlmiş. 2.Qullarının bağlı işlərini açan, CənabiHaqqın adlarındandır.

FƏTTAN – Ərəbcə “fəttan” sözündəndir, könül açan, cazibəli.

FƏTTAR – (ər.) Üstün gəlmiş, qazanmış.

FƏTTAY – Ərəbcə “fəttah” sözündən olub, zəfər çalan, fəth eləyən, alan, açan, açıcı.

FƏTULLA – Ərəbcə “fət (h)” və “Allah” sözlərindən düzəlib. Allahın fikri, dərrakəsi, tanrının qələbəsi.

FƏVZI – (ər.) 1.Qurtuluşla əlaqədar. 2.Zəfərə aid. 3.Qalib gələn, üstün olan.

FƏYAZİ – Ərəbcə “fəyyaz” sözündən olub, son dərəcə bol, bərəkətli, comərd, səxavət, əliaçıq deməkdir.

FƏYYAZ – Ərəbcə “fəyyaz” sözündən olub, son dərəcə bol, bərəkətli, bolluq və bərəkət verən, səxavətli, əliaçıq. Allaha aid edilən adlardandır.

FƏYHA – (ər.) Geniş, böyük, əngin.

FƏZA – Ərəbcə “fəza” sözündən olub, kainatdakı sonsuz boşluq, göy, asıman, kosmos, açıq yer mənasındadır.

FƏZAHİR – Zahir olan, meydana gələn.

FƏZAIL – Ərəbcə “fəzail” sözündən olub, fəzilətlər, elm, bilik və hünərdə qazanılmış üstünlüklər mənalarını daşıyır. **FƏZAIİR** – Ərəbcə fəzair sözündən olub, səma, aydınlıq mənasındadır.

FƏZALƏT – Ərəbcə “fəzl” sözündən olub dəyər, məziyyət, ləyaqət, hünər, bilik, mərifət, istedad, kamillik, gözəl əxlaq, alicənablıq, səxavət mənalarındadır.

FƏZİL – (ər.) 1.Dəyər, üstünlük, yaxşılıq, fəzilət, lütf. 2. Çox, həddən artıq. 3.İki ədədin bir-birindən olan fərqləri. 4.Elm və mədəniyyət sahibi. 5.Alicənab, ehsan, comərd. 6.Yetkinlik.

FƏZİLƏT – (ər.) 1.İnsanda yaxşılıq etməyə və pislikdən çəkinən

davamlı və dəyişməz istedad, gözəl xüsusiyyət. 2. Adamı əxlaqlı və yaxşı hərəkət etməyə yönəldən mənəvi qüvvət. 3. İnsanın yaradılışından yaxşılıq, yaxşı xasiyyət. 4. Yaxşı mənə, iffət.

FƏZİR – (ər.) Üstünlük, fəzilət, alicənab.

FƏZLƏDDİN – Ərəbcə “fəzl - əd - din” sözlərindən düzəlib, dinə xeyir, fayda gətirən. Dinin dəyəri, ləyaqəti, faydası, xeyri.

FƏZLULLA – Ərəbzə “fəzl” və “ulla” sözlərindən olub, Allahın fəzli, ərđəmi, lütfü deməkdir.

FƏZLULLAH – Ərəbzə “fəzl” və “ullah” sözlərindən olub, Allahın fəzli, ərđəmi, lütfü deməkdir.

FƏZLİ – (ər.) Ləyaqətli, məziyyətli, faydalı, xeyirli deməkdir. İstedadlı, gözəl əxlaq, səxavətli, cömərd. Füzulinin oğlunun adı (XVI yüzillik).

FƏZLİƏLİ – (ər.) Əlinin fəzli, səxavəti, gözəl əxlaq. Əliyə məxsusdur.

FƏZLİN – Ləyaqət, fəzilət, üstünlük, məziyyət, xeyir, fayda mənalarını daşıyır. **FƏZRİN** – Xeyir, fayda.

FƏZZAN – (ər.) Böyük Səhrada, Trablus ölkəsinin cənubunda bir ölkə.

FİDAİL – (ər.) Yaxşılıq edən.

FİDAY – (ər.) Məslək yolunda canından keçən.

FİKAR – (ər.) Fikir yürüdən, fikir söyləyən.

FİKRƏDDİN – (ər.) Dini düşüncə, dini fikir, dini baxımdan düşünmə.

FİKRƏT – Ərəbcə “fıkr” sözündəndir. 1. Fikir, düşüncə, fikirləşmə. 2. İdrak, zəhin, ağıl. 4. Murad, məqsəd, niyyət.

FİKRİN – Ərəbcə “fıkr” sözündən olub, zəhin, fikirləşmə mənasındadır.

FİQƏT – Ərəbcə “fiqət” sözündən olub, qiymət, dəyər deməkdir.

FİLİZƏR – Gənc igid, fidan kimi igid, yeni qəhrəman.

FİRAB – Şəffaf, təmiz.

FİRAD–İşıqlı ad, təmiz, saf ad, fərdilər.

FİRƏDDİN – 1.Dinin qol-budağı, işığı. 2.Yaradılmış, xəlq edilmiş. 3.Dinin təmiz adı, dinin işıqlı adı.

FİRAQ – (ər.) Ayrılıq, hicran.

FİRAT – (ər.) 1.Şirin su. 2. İşıqlı ad, təmiz ad. Türkiyənin ən uzun çayı.

FİRDOVSİ – Ərəbcə “firdaus” sözündəndir. 1.Cənnət, 2. Bostan, bağça. Cənnətə layiq olan, cənnətə məxsus, behiştə aid, cənnətlik deməkdir. Görkəmli fars-tacik şairi, “Şahnamə” nin müəllifi Əbülqasımın təxəllüsüdür.

—
FİRİDUN Farsca “firidun” sözündəndir. Odun işığı, odun parıltısı, çox güclü, qüvvətli deməkdir. Firdovsinin “Şahnamə” əsərinin baş qəhrəmanı əfsanəvi İran şahlarından birinin adıdır.
FİRQƏT – Ərəbcə “fırağ” sözündən olub, ayrılıq, ayrılma, hicran.

FİRUQ – Nur, işıq, parıltı.

FİRUZ – 1.Məsud, xoşbəxt, sevincli, fərəhli, uğurlu, yaxşı bəxtli.
2.Üstün, qalib gələn, müzəffər .

FİRUZAN – Xoşbəxtlər, xoş talelər, ağgünlülər.

FİRZAD – Oddan törəyən, od nəslindən olan, gözəl oğlan.

FİTAT – Ərəbcə “fitat” sözündən olub, hər şeyi fəth edən deməkdir.

FİTRƏT – Ərəbcə “fitrət” sözündəndir. Yaradılış, təbiət, xilqətlə bağlı olub, xasiyyət, təbiətdə olan, anadangəlmə istedad deməkdir.

FİTRİ – Yaradılışa, xilqətə aid olan, fitrəyə məxsus.

FİTUAT – Xoşbəxt yaradılan, xoş taleli.

FÖVQAN – (ər.) Yüksək nəsildən, soydan olan.

FÖVQİ – Ərəbcə “fövq” sözündən olub, yuxarı, üstün deməkdir.

FÖVZİ – Ərəbcə “fövz” sözündən olub, qalib gələn, müvəffəqiyyət qazanan deməkdir.

FUAD – Ərəbcə “fuad” sözündən olub, ürək, qəlb, könül deməkdir.

FUDAYL – Fəzilətli, ləyaqətli.

FUQAN – “Fiqən” və ya “Figən”in sözlərindən olub, altmış, atıcı, yıxıcı, kölgə salan.

FULAD – Güclü, möhkəm, bərk.

FÜTUBƏT – (ər.) 1. Gənclik, cavanlıq. 2. Comərdlik səxavət. 3. Mərdlik, igidlilik.

FÜTUHƏT – “Fəth” sözünün cəmidir. Qələbələr, fəthlər, zəfər çalmalar.

FÜRQAN – Yaxşını pisdən ayıran, fərqləndirən. Ayırma, tanıma, dərk etmə, xeyir ilə şər, haqq ilə nahaq arasındakı fərqi göstərən.

Quranın ikinci adıdır.

FÜRZƏLİ – Bəxtli, taleli Əli.

FÜRUZ – (f.) 1. Bəxtli, taleli. 2. Yandıran, yandırır-yaxan, odlandıran.

FÜRUZAN – 1. Yandırıcı, yandırır yaxan; 2. İşıqlı, parlaq.

FÜZULİ – Ərəbcə “füzul” sözündəndir. 1. Fəzilətli, bilikli. 2. Uzunçu, çoxdanışan. 3. Hünər, elm və bilikdə üstünlük, mərifətli, əxlaq gözəlliyi.

– G –

GƏNCALP – Gənc bahadır, gənc qəhrəman.

GƏNCAY – “Gənc” və “ay” sözlərindən əmələ gəlib, yeni ay, gənc ay. Bir həftəlik Ay şəkli, hilal.

GƏNCYAZ – İlk bahar. Gəncliyin ilk dövrü.

GƏRAY – Türk mənşəlidir, Kireyli tayfa adı ilə bağlı olaraq qəhrəman, güclü, qüvvətli mənasını ifadə edir.

—
GÖRAYƏR – Div kimi güclü, igid, ləyaqətli qəhrəman.

GİRAMI – Əziz, istəkli, mehriban, dəyərli. **GİZAY**

– Sirli, gizli ay.

GÖKARSLAN – Sərbəst aslan, boz, göy rəngli aslan.

GÖRSƏL – Görmə, görmə qabiliyyətli, müşahidə, tamaşa, görülən, görülə bilən.

GÖVHƏR Qiymətli daş, daş-qaş, inci, cəvahir, bir şeyin mayası, əsl, çövhəri.

GÖYALP – Qədim göy türkü. Göy türk igidi.

GÖYDƏMİR – Dəmir kimi möhkəm igid.

GÖYDOĞAN – Doğulan igid, qəhrəman.

GÖYXAN – Göyün xanı, göyə hakim olan xan. Türk mifologiyasında Oğuz xanın oğlanlarından birinin adıdır.

GÖYLƏR – Göy türkləri ilə bağlıdır. Qədim türk xalqlarında “göy” bütün dünya deməkdir. Bu isə bütün dünyaya hakim olmaq deməkdir.

GÖYNUR – Göyün nuru, göyün Günəşi, Göy türklərin başçısı.

GÖYRUH – Türk ruhu, göy kimi geniş və saf ruh.

GÖYSAF – Göy kimi saf, göy türklər kimi saf.

GÖYTAC – Göyün tacı-Günəşi, göy türklərin hökmdarı.

GÖYTÜRK – Səma türkü deməkdir. “Gök Tenri” dininə sitayiş edən türklərə verilən ad. Tarixdə mövcud olmuş qüdrətli türk dövlətinin adı.

GÖYÜŞ – Azərbaycanca “göyərmək” feilinin kökündən düzəlib, əzəl, tər, təravətli deməkdir.

GURALP – Güclü, qüvvətli qəhrəman igid.

GURALPAN – Cavabdehliyi, hökmdarlığı möhkəm olan.

GURAY – “Gur” və “Ay” sözlərindən əmələ gəlib, işıqlı ay, parlaq ay deməkdir.

GURBAY – “Gur” və “Bay” sözlərindən düzəlib, təmtəraqlı, gurultulu mənasındadır.

GURCAN – “Gur” və “Can” sözlərindən düzəlib, canım, ciyərim mənasındadır.

GURXAN – 1.Xanlar xanı, igid xan.

GURQAN – 1.Gənc, təzə, inkişaf etmiş.

GURSAL – 1. Çox güclü, cəsur, dolu bədənli, gurultulu, çox gümrah.

GURSAN – Yüksək şöhrət sahibi olan, böyük hörmət sahibi, şansöhrətli. Güclü düşüncəsi olan.

GURSAV – 1.Çox sağlam və gümrah. 2. Böyük söz yiyəsi, güclü fikir adamı.

GURSEL – Güclü və şiddətli axan su, sel, gurultulu daşqın, sel suları.

GURSEVƏN – Həddən artıq aşiq olan, güclü sevən, vurulan.

GURSOY – Qüvvətli nəsil, sürətli irəliləyən əcdad, böyük əsilnəcabətli, soyla bağlı olan.

GURSU – 1.Coşqun axan, suyu bol olan su və gurultu ilə axan çay, suyu çox olan.2. Təmiz, pak, sürətli su.

GURSUƏR – Coşqun su kimi olan adam, gurultulu axar suya bənzər igid.

GURSUN – Güclü, qüdrətli, güclənən.

GURŞAD – Şahzadə, güclü şahzadə.

—
GURTAŞ – “Gur” və “daş” sözlərindən düzəlib, çox möhkəm.

GURTAY – “Gur” və “tay” (bənzər, oxşar, tay-tuş;) sözlərindən düzəlib, çox canlı, hərəkətli mənasını bildirir.

GURTUĞ – “Gur” və “tuğ” sözlərindən düzəlib, yüksək rütbəli adamların baş geyimlərinə taxdıqları tük və ya saçaq şəklində bəzək.

GURTUQAN – Gur və Doğan. Günəşin gur şüası.

GURTUNCA – Gur sulu, gur axan Tunca çayı.

GÜRDAN – Səhərin gur işığı.

GÜLABBAS – Çiçək kimi, gül kimi saf Abbas.

GÜLAĞA Farsca “gül” və azərbaycanca “ağa” sözlərindən düzəlib, təmiz, pak, müqəddəs cənab, müqəddəs seyid mənasındadır.

GÜLAHİD – Qönçə, pöhrə gül.

GÜLALI – Farsca “gül” və azərbaycanca “alı” sözlərindən düzəlib. Təmiz, pak kişi.

GÜLAMƏD – Gülü sevən, gül yetişdirən.

GÜLAMƏDDİN – Din gülünün gəlişi, din gülünün yetişməsi.

GÜLASLAN – Farsca “gül” və “aslan” sözlərindən düzəlib. Gül kimi təmiz Aslan.

GÜLBABA – Farsca “gül” və azərbaycanca “baba” sözlərindən düzəlib. Sevimli, gözəl baba.

GÜLBAXIŞ – Bağışlanmış gül, hədiyyə olunmuş gül.

GÜLBAKİR – Mis kimi möhkəm, sərt və çiçək kimi zərif, incə. Soyad olaraq istifadə olunur.

GÜLBALA – Farsca “gül” və azərbaycanca “bala” sözlərindən düzəlib. Gözəl, qəşəng, tərəvətli uşaq.

GÜLBAY – “Gül” və “bay” (zəngin, varlı, hörmətli) sözlərindən olub. Zəngin, varlı igid.

GÜLBƏY – Gül, çiçək kimi incə, zərif, saf, təmiz bəy.

GÜLƏDDİN – Dinin gülü, çiçəyi.

GÜLƏHMƏD – Farsca “gül” və ərəbcə “əhməd” (tərifləyiq, təriflənməli) sözlərindən düzəlib, tərifləyiq gül, saf, pak Əhməd mənasındadır .

GÜLƏLİ – Farsca “gül” və ərəbcə “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib. Gül kimi gözəl, pak, tərəvətli Əli.

GÜLƏNƏR – Gülrüzlü kişi, gülrüz igid, şən adam.

GÜLƏRMAN – Gülən adam, gülümsəyən, gülrüz, mehriban.

GÜLHEYBƏT – Hörməti, ləyaqəti olan.

GÜLHƏSƏN – Farsca “gül” və ərəbcə “Həsən” (yaxşı) sözlərindən əmələ gəlmişdir. Gül kimi təmiz Həsən mənasını daşıyır. **GÜLHÜSEYN** – Farsca “gül” və ərəbcə “Hüseyn” (gözəl) sözlərindən düzəlib, gözəl gül deməkdir. İmam Hüseyinə işarədir.

GÜLXAN – Gül ruhlı, gül ürəkli xan.

GÜLQASIM – Təmiz, pak niyyətli Qasım.

GÜLİDDİN – Dinin genişliyi, dinin çiçəyi mənasını daşıyır.

GÜLMALI – Farsca “gül” və azərbaycanca “malı” sözlərindən düzəlib, gülə aid, gülə layiq deməkdir.

GÜLMAN – Gül kimi təmiz adam, çiçək kimi insan.

GÜLMƏDƏD – Təmiz, pak, gözəl Mədəd.

—
GÜLMƏMMƏD – Farsca “gül” və ərəbcə “Məmməd” (Məhəmməd) sözlərindən düzəlib; Təmiz, pak, gözəl Məhəmməd.

GÜLMƏRDAN – Təmiz, pak, gözəl Mərdan.

GÜLMİR – “Gül” və “əmir” sözlərinin birləşməsidən əmələ gəlib. Gülün çiçəyin başçısı, gülün, çiçəyin ağası.

GÜLMİRZƏ – Farsca “gül” və “mirzə” (arzu, niyyət) sözlərindən düzəlib, əziz, istəkli Mirzə mənasındadır.

GÜLMURAD – Farsca “gül” və ərəbcə “Murad” (arzu, niyyət) sözlərindən düzəlib. Arzusu, niyyəti gül kimi təmiz, pak olan.

GÜLMUSA – Farsca “gül” və ərəbcə “Musa” sözlərindən düzəlib. Niyyəti təmiz olan Musa.

GÜLNAZ – Farsca “gül” və ərəbcə “Naz” sözlərindən düzəlib. Niyyəti təmiz olan Naz.

GÜLNİYAZ – Farsca “gül” və “Niyaz” (yalvarma, xahiş, dua etmə; hədiyyə, pay) sözlərindən düzəlib. Payı gül kimi olan, nəsibi gül olan.

GÜLOĞLAN – Farsca “gül” və azərbaycanca “oğlan” sözlərindən düzəlib. Gül kimi oğlan, təmiz, pak, yaxşı oğlan.

GÜLRZA Farsca “gül” və ərəbcə “rza” (razı, məmnun) sözlərindən düzəlib. Güldən məmnun, razı olan.

GÜLŞAH – Təmiz niyyətli şah.

GÜLÜMSƏR – Gülər üzlü, şən, gümrəh.

GÜLÜMŞAH – Gülər, şən şah.

GÜMRAH – Farsca “gümrah” sözündən olub, sağlam, möhkəm, çevik, cəld deməkdir.

GÜNAL – 1.Günü, günəşi fəth edən. 2.Gün kimi al, qırmızı.

GÜNALP – “Gün” və “Alp” sözlərindən düzəlib, igid, qəhrəman mənalarını ifadə edir.

GÜNALTAN – “Gün” və “Altan” sözlərindən düzəlib, günəşin qırmızı şəfəqi, günəşin parlaqlığı mənasını ifadə edir.

GÜNAR // GÜNƏR – Günün igidi, qəhrəmanı, işıqlı ər. Gün kimi oğlan.

GÜNDƏNİZ – “Gün” və “Dəniz” sözlərindən düzəlib, günəşin dənizdə bərq vurması.

GÜNDƏR – 1.Gün kimi, günəş kimi parlaq igid. 2.Günəş parçası.

3. Müləyim, etiraz etməyən, mehriban.

GÜNDÜZ – İşıqlı vaxt, aydınlıq, səhər.

GÜNER – Günəşli yer, gün düşən və ya gün tutan yer, quzeyin qarşılığı.

GÜNƏÇ – Günün düşdüyü, işıqlı olan mənasındadır.

GÜNƏNÇ – Bəxtəvərlik, bəxtiyarlıq, xoşbəxtlik, bolluq.

GÜNƏR – “Gün” (günəş, gün) və “ər” (qoçaq, igid, mərd) sözlərindən yaranıb, işıqlı, nurlu qəhrəman mənasını bildirir. Səbh çağ, dan zamanı, erkən mənaları da var.

GÜNƏŞ – Yaşadığımız yer kürəsi də daxil olmaqla başqa planet və göy cisimlərini işıqlandıran və isidən ən parlaq, ən böyük mərkəzi göy cismi.

—
GÜNXAN “Gün” və “xan” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, gün kimi xan, Günə bənzər xan, alovlu, alovlu xan.

GÜNSEL – Gün ışıq, işıq seli.

GÜRƏL – Hərəkətdə, fəaliyyətdə olan, dinamik, hərnlənən, dönən.

GÜRƏN – 1. Gurultulu, həddindən artıq gur. 3. İzdiham, səsliküylü. 3.Hədsiz gurultulu.

GÜRƏR – Hərəkət eləyən, dinamik adam (kişi), güclü igid.

GÜRƏS – 1.Güclü, böyük ilham, ilhamlı adam. 2.Güləş, güləşmə. **GÜRGAN** – “Qor” və “qan” sözlərindən olub, oddan qorunmaq, oddan qorunma mənasını bildirir.

GÜRGƏN – “Gürgan” sözü canavar mənasını verən “gürg” sözü ilə bağlıdır. Cəm şəkilçisi -an ilə birləşib cəsarətli, canavar kimi güclü.

GÜRGÜC – Gücü çox olan, sağlam güclü.

GÜRXXAN – Güclü, qüvvətli xan.

GÜRKAL – Alicənab, əliaçıq.

GÜRKAN – Qanı təmiz olan, qaynar qanlı.

GÜRKUT – Uğurlu, güclü yaşam gücünə malik olan, bəxti gətirən, ləyaqətli.

GÜRSEL – Güclü, şiddətli, inkişaf etmiş. Yüksək coşqun olan.

GÜRSƏN – Qüvvətli, güclü, bacarıqlı olan.

GÜRSU – Bol, çoxlu su, suyu gur axan duru su.

GÜRŞAD – 1. “Kür // gür” və “şad” (qədim türklərdə rütbə) sözlərindən əmələ gəlib, qədim türk adı olub, çılğın igid, hərbcı, döyüşçü. 2. Çox bərk və sürətli yağan yağış, iri damlalı yağış.

GÜRTAN – Çox parlaq, aydın işıqlı şəfəq vaxtı, geniş və işıqlı olan yer.

GÜRÜL – Gurultulu alqış, sevinc səsləri, hay-küy.

GÜRVƏL – Güvən almaq, etimad qazanmaq, cəsarətlənmək, dəstəklənmək.

GÜVƏN – 1.Qorxu və şübhə duyğusundan uzaq. 2.İnanma və bağlanma duyğusu. 3.Ürəklilik, cəsarət.

GÜVƏNC– Arxalanmalı, etibar olunmalı, güvəniləsi adam.

– H –

HABİL – İbranicə Habil meh, xəfif yel, nəsim mənasındadır.

Adəm peyğəmbərin oğlunun adı.

HACAĞA – Həccə getmiş ağa.

HACALI – Hacı və Alı sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, Həccə getmiş Alı.

HACƏLİ – Hacı və Əli sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, Həccə getmiş Əli.

HACƏMİ – Hacı olmuş əmi, Hacı əmi.

HACI – Məkkə şəhərində Kəbədə zilhiccə ayının onuncu günü (qurban bayramı günü) həcc mərasimini icra etmiş müsəlmanlara verilən fəxri ad olub “zəvvar” deməkdir. Məkkəni ziyarət etmiş adama verilən ad. Məkkəni ziyarət etmədən şəxs adı kimi də verilir.

—
HACIABBAS – Ərəbcə “Hacı” və “Abbas” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Abbas.

HACIAĞA – Həccə getmiş seyid. Məkkəni ziyarət etmiş ağa.

HACIBABA – Ərəbcə “Hacı” və azərbaycanca “baba” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, həcdən gəlmiş baba mənasındadır.

HACIBALA – Ərəbcə “hacı” və azərbaycanca “bala” sözlərindən düzəlib. Məkkəni ziyarət etmiş övlad, balaca zəvvar. Hacı uşağı, hacı övladı.

HACIBƏY – Kəbəni ziyarət etmiş bəy.

HACIƏHMƏD – Ərəbcə “Hacı” və “Əhməd” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, Hacı olmuş, həccə getmiş Əhməd.

HACIƏLİ – Ərəbcə “hacı” və “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib. Zəvvar Əli, Əlinin ziyarəti. Həcc ziyarətində olmuş Əli, mömin Əli.

HACIƏMİ – Ərəbcə “hacı” və azərbaycanca “əmi” sözlərindən düzəlib. Ziyarət etmiş hörmətli adam.

HACIXAN – Ərəbcə “hacı” və azərbaycanca “xan” sözlərindən düzəlib. Məkkəni ziyarət etmiş hökmdar, hakim.

HACIXƏLİL – Ərəbcə “hacı” və “xəlil” sözlərindən əmələ gəlib. Həccə getmiş Xəlil.

HACIKƏRİM – Ərəbcə “hacı” və “kərim” sözlərindən əmələ gəlib. Ziyarətə gedən, Məkkəni ziyarət etmiş Kərim.

HACIQARA – Hacı olmuş Qara.

HACIQASIM – Ərəbcə “hacı” və “qasım” sözlərindən düzəlib. Zəvvar Qasım.

HACIQƏNBƏR – Ərəbcə “hacı” və “qənbər” sözlərindən əmələ gəlib. Ziyarətə gedən Qənbər.

HACIQULU – Ərəbcə “hacı və azərbaycanca “qul” sözlərindən düzəlib. Ziyarətə gedənin nöqəri, zəvvarın xidmətçisi, Ziyarətə gedən Qulu.

HACIQURBAN – Ərəbcə “Hacı” və “Qurban” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Qurban.

HACIMAHMUD – Ərəbcə “Hacı” və “Mahmud” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Mahmud.

HACIMANSUR – Ərəbcə “Hacı” və “Mansur” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Mansur.

HACIMEHDİ – Ərəbcə “Hacı” və “Mehdi” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Mehdi.

HACİMƏDƏD – Ərəbcə “Hacı” və “Mədəd” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Mədəd.

HACİMƏMMƏD – Ərəbcə “Hacı” və “Məmməd” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Məmməd.

HACİMƏRDAN – Ərəbcə “Hacı” və “Mərdan” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Mərdan.

HACİMİRZƏ – Ərəbcə “Hacı” və “Mirzə” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Mirzə.

HACIMUXTAR – Ərəbcə “Hacı” və “Muxtar” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Muxtar.

HACIMURAD – Ərəbcə “Hacı” və “Murad” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Murad.

HACİMÜRSƏL – Ərəbcə “Hacı” və “Mürsəl” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Mürsəl.

HACİNİYAZ – Ərəbcə “Hacı” və “Niyaz” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Niyaz.

HACİRZA – Ərəbcə “Hacı” və “Rza” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Rza.

HACİRƏHİM – Ərəbcə “Hacı” və “Rəhim” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Rəhim.

HACİRƏŞİD – Ərəbcə “Hacı” və “Rəşid” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Rəşid.

HACIRZA – Ərəbcə “Hacı” və “Rza” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Rza.

HACISƏLİM – Ərəbcə “Hacı” və “Səlim” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Səlim.

HACISƏMƏD – Ərəbcə “Hacı” və “Səməd” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Səməd deməkdir.

HACITARXAN – Hacı olmuş, həccə getmiş bəy, imtiyazlı şəxs (adam). **HACIVERDİ** – Hacının hədiyyəsi, hacının verdiyi, bəxş etdiyi. **HACIVƏLİ** – Ərəbcə “Hacı” və “Vəli” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, ziyarətə gedən Vəli.

HACIZAMAN – Ərəbcə “Hacı” və “Zaman” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, ziyarətə gedən Zaman.

HACIZAMİN – Ərəbcə “Hacı” və “Zamin” adlarından əmələ gəlib, ziyarətə gedən Zamin.

HACİB – Ərəbcə “hacib” sözündən olub, insanları qoruyan, qapı qarşısında duran mənasındadır. Orta əsrlər Türk dövlətlərində sarayda ən yüksək vəzifələrdən biri olmuşdur. XI əsrdə Qaraxanilər dövlətinin baş vəziri olmuş Qutadqu Bilig əsərinin müəllifi Yusif Balasaqunlunun təxəllüsü olmuşdur.

HACİR – (ər.) Hicrət edən, köçən, bir yerdən başqa bir yerə gedən.

HADİ – 1.Ərəbcə “hadi” sözündən olub, düz yola çağıran, düzgün, doğru yol göstərən, istiqamətləndirən, bələdçilik edən adam, rəhbər. 2.Gücsüzə yardım edən, 3.Hidayət edən, doğru yolu göstərən, rəhbər, lider, başçı. 4.Qabaqda, öndə gedən kimsə. 5.Nizə ucu. Təxəllüs kimi Azərbaycan şairi Ağaməhəmməd Hacı Əbdülsəlim oğluna məxsusdur.

HAFİD – 1.Ərəbcə “hafız” sözündən olub, hifz edən, qoruyan, mühafizə edən. 2. Nəvə.

HAFIQ (ər.) 1.Saxlayan, qoruyan. 3.Qayğıkeş. 2.Quranı əzbər bilən adam.

HADİS – Yeni zühur edən, yeni meydana çıxan.

HAFİFTAŞ – 1.Yüngül, daşı ağır olmayan, zəif. 2.Nadir daş.
3. Diribaşlıq, zirəklik.

HAFİZ – Ərəbcə “hafız” sözündən olub, hifz edən, qoruyan, mühafizə edən. Quranı əzbər bilən adam.

HAFİZƏDDİN – (ər.) Dinin qoruyucusu, mühafizəçisi, qoruyanı.

HAFİZULLA – Ərəbcə “Hafız” və “Üllah” sözlərindən yaranıb, Allahın qoruyanı.

HAKİF – Qeybdən gələn səs.

HAKİM – Ərəbcə “hakim” sözündəndir. 1.Hökmdar, hökm edən, hökm verən.2. Çox ağıllı adam, mütəfəkkir; filosof.
3.Məhkəmə sədri. 4.Yarışı idarə edən.

HAQQULU – (ər.) Tanrı qulu, Allahqulu.

HAQNƏZƏR – (ər.) Tanrının mühafizəsi altında olan, Allahın qoruduğu, göz yetirdiyi adam.

HAQNUR – Ədalətin işığı, haqqın zərrəsi.

HAQVERDİ – Ərəbcə “haq” və azərbaycanca “verdi” sözlərindən düzəlib, Allah verdi, Allahın verdiyi, tanrının bəxşiş etdiyi deməkdir.

HALDUN – 1.Sonsuz olan, əbədi olan. 2.Cəsur, igid.

Sayalı Sadıqova _____

HALƏDDİN – Dinin sahibi

HAMƏT – Ərəbcə “hamet” sözündən olub, şükür edən mənasındadır.

HAMİ – Birini himayə edən, himayəsi altına alan, qoruyan; Himayəçi, havadar.

—
HAMİD – Ərəbcə “hamid” sözündəndir, şükür edən, tərifəlayiq deməkdir.

HAMİL – Ərəbcə “hamil” sözündəndir. 1.Yüklü, yüklənmiş. 2.Sahib, malik olan. 3.Daşıyan. 4. Güdən.

HAMLET – 1.Hər şeyə şübhə ilə yanaşan. 2.Cəld və qəti hərəkət etməyi bacaran.

HAMZA – 1.Yandırıcı, yandıran isti.2.Çılğın.

HANƏF – (ər.) 1. Doğruluq, düzlük. 2.Yön, cəhət, istiqamət.

HANİ – 1.Xoşbəxt olan, razı qalan, heyran olmuş. 2. Arvadını boşamış ər və ya ərindən boşanmış qadın.

HARİS – Ərəbcə “haris” sözündəndir. 1. Qoruyucu, gözetçi, mühafizə edən. 2. Həris, xəsis, saxlayan, hifz edən.

HARUN – Ərəbcə “harun” sözündəndir. 1. Baş kahinin adı. 2. İnadkar, inad, tərs, özbaşına. 3. Varlı, dövlətli, sərvətli. 4. Peyğəmbər adı. Quran-ı Kərimdə bəhs edilən peyğəmbərlərdəndir. Musa Peyğəmbərin böyük qardaşı.

HARUNALI – Ərəbcə “harun” və “Alı”sözündən olub, varlı, dövlətli Alı.

HARUNƏLİ – Ərəbcə “harun” və “Əli”sözündən olub, varlı, dövlətli Əli.

HARUT – (ər.) Quranda adı çəkilən mələk. İnsanlara sehrin sirlərini öyrədən mələk.

HASİL – Ərəbcə “hasil” sözündən olub, vücuda gələn, məhsul, meyvə, nəticə, fayda deməkdir.

HASİM – Ərəbcə “hasim” sözündəndir. 1.Sındıran, sınan.

2. Hörmətli, möhtərəm. Məhəmməd peyğəmbərin ata tərəfindən mənsub olduğu Haşimilər nəslinin adındandır.

HATİM – (ər.) 1. Sonuncu 2. Sona çatdıran. 3. Möhürləyici.

HATİF – Ərəbcə “hatif” sözündən olub, qeybdən gələn səs mənasındadır.

HAŞİM – Ərəbcə “haşimi” sözündən olub, Məhəmməd peyğəmbərin ata tərəfindən olan nəsl.

HATƏM – Ərəbcə “hatim” sözündən olub, qət edən, əmr edən, qanun verən, cəmərd, əliaçıq, səxavətli.

HATİF – Ərəbcə “hatif” sözündən olub, qeybdən gələn səs, vicdan səsi, qəfləti səs.

HAVADAR – Tərəfdar, məsləkdaş.

HAVAR – Farsca “havər” sözündən olub, tərəfdar, məsləkdaş, xəbər, müjdə deməkdir.

HAVASƏT – Havanın üzü, hava üzlü.

HAZAR – 1. Bəyaz rəngli. 2. Xəzər dənizi.

HAZARBƏY – Bəyaz rəngli bəy.

HAZİQ – Ərəbcə “haziq” sözündən olub, mahir, məharətli, dərin məlumatlı mənasındadır.

HAZİM – (ər.) Doğru fikirləşən, doğru niyyət üçün çalışan.

HEYBƏT – Ərəbcə “heybət” sözündəndir. 1. Qorxu, dəhşət. 2. Hörmət, izzət. 3. Ləyaqət, etibar, nüfuz. 4. İnsanlarda qorxu ilə birlikdə hörmət oyandıran görünüş.

HEYBƏTƏLİ – Ərəbcə “heybət” və “Əli” sözündəndir. Hörmətli Əli.

HEYBƏTULLA – Allah əzəməti, ləyaqəti, Tanrı qorxusu.

HEYBULLA – Allahı sevən, məhəbbət edən.

HEYDƏR – Ərəbcə “Heydər” adından olub, igid, cəsur, aslan, şir kimi qorxmaz olan mənasındadır. Həzrət Əlinin ləqəbi.

HEYDƏRALI – Heydər” və “Ali” adlarının birləşməsindən yaranıb, cəsur, qəhrəman Ali.

HEYDƏRƏLİ – “Heydər” və “Əli” adlarının birləşməsindən yaranıb, cəsur, qəhrəman Əli.

HEYDƏRXAN – Aslan kimi xan, cəsur, igid xan.

HEYRƏDDİN – Dini sevən, ona heyran olan **HEYRƏT**

– (ər.) Heyran olan, valeh olan.

HEYRƏTDİN – Ərəbcə “heyərət” və “din” sözlərindən düzəlib.

Dinə valeh olmuş, heyran olmuş.

HƏBAB – (ər.) Suyun üzərindəki qabarcıq, köpük.

HƏBİB – Ərəbcə “həbib” sözündən olub, sevimli, sevilmiş, sevgili, dost, əziz deməkdir.

HƏBİBAĞA – Ərəbcə “həbib” və “ağa” sözündən olub, sevimli, sevilmiş, əziz ağa deməkdir.

HƏBİBULLA – Ərəbcə “həbib” və “Allah” sözlərindən əmələ gəlib, Allahın sevimlisi. Allah tərəfindən sevilmiş.

HƏDAYİQ – Ərəbcə “hədayiğ” sözündən olub, bağ, bağçalar mənasındadır.

HƏDİD – Hiddətli, qəzəbli, şiddətli, hərarətli, acıqlı.

HƏKİMXAN – Ərəbcə “həkim” və azərbaycanca “xan” sözlərindən düzəlib. Təbib hökmdar, alim hakim. **HƏQAYİQ** – (ər.) Həqiqətlər, doğru, dürüst.

HƏQİRİ – Kiçik, adi, görkəmsiz deməkdir. XVI əsr Azərbaycan şairlərindən birinin təxəllüsü olmuşdur.

HƏQQİ – Doğruluq, ədalət tərəfdarı, tanrıya məxsus.

HƏLAVƏT– Ərəbcə “həlavət” sözündəndir. Şirinlik, dad, ləzzət. **HƏLİM** – Ərəbcə “həlim” sözündəndir. Ürəyi yumşaq, xeyirxah, mehriban, zərif, mülayım, səbirli.

HƏMDİ – Duaya, sitayişə, təşəkkürə layiq.

HƏMDİN – (ər.) Eyni dinə mənsub olan.

HƏMDULLA – Ərəbcə “həmd” və “Allah” sözlərindən düzəlib. Allaha dua, sitayiş, tanrıya şükür, təşəkkür.

HƏMİD – 1.Bəyənilmiş seçilmiş. 2. Allahı sevən, Allahı tərifləyən, şüküredici, tərifəlayiq, təriflənən, şükür edən.

HƏMİDAĞA – “Həmid” və “ağa” sözlərindən əmələ gəlib. Şükür edən, bəyənilən ağa.

HƏMİDƏDDİN – (ər.) Dinin bəyənilmiş seçiləni, tərifəlayiq.

HƏMİDULLA – Tanrının bəyəniləni, öyünməyə layiq olanı, Allahın mədh ediləni, tərifəlayiq olanı, Allahın təriflərinə layiq.

HƏMRA– (ər.) Qırmızı, qızıl.

HƏMRAH – Türkcə “həm” hissəciyi ilə və “rah” (yol) birləşməsindən əmələ gəlib. Yoldaş, yol yoldaşı.

HƏMRAZ – Sirdaş, həmfikir, sirləri bir olan iki dost.

HƏMZƏ – Ərəbcə “həməzə” sözündən olub, Məhəmməd peyğəmbərə birinci sitayiş edən, onun düşmənləri ilə vuruşan əmisi Həməzinin adındandır. 1.Aslan, şir. 2.Batırma, sancma, sıxma, dürtmə. 3.Yandırıcı, qaynar, çılğın.

HƏMZALI – Ərəbcə “həməzə” və “Alı” sözündən olub, Aslan, igid Alı mənasındadır.

HƏMZƏLİ – Ərəbcə “Həməzə” və “Əli” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, igid Əli deməkdir.

HƏNƏFİ – Əbu “Hənifə” təriqətinə mənsub olan.

HƏNİF – Ərəbcə “hənif” sözündəndir. 1. Allahın birliyinə inanan, etiqadında düz yol tutan. Tək Allaha, inanan, əsl dindar, qəlbdən inanan, həqiqətən inanan.2.Doğru, dürüst, səmimi. 3.İslam inancına möhkəm və səmimi olaraq bağlanan.

HƏNİFƏ – Ərəbcə “hənəfi” sözündəndir, həqiqi, əsl, xalis, təmiz deməkdir.

HƏSƏN – Ərəbcə olub, gözəl, göyçək, (İmam Əlinin oğlu), yaxşı, mehriban, gözəllik, yaxşı davranma, yaxşılıq deməkdir.

HƏSƏNAĞA – Ərəbcə “Həsən” və azərbaycanca “ağa” sözlərindən düzəlib; Cənab Həsən, gözəl cənab deməkdir.

HƏSƏNƏLİ – Ərəbcə “Həsən” və “Əli” adlarından düzəlib; İmam Əliyə və onun oğlu imam Həsənə işarədir.

HƏSƏNXAN – Ərəbcə “Həsən” və türkcə “xan” sözlərindən əmələ gəlib; Gözəl xan, ləyaqətli xan.

HƏSƏNQULU – Ərəbcə “Həsən” və “Qulu” sözündən olub, ləyaqətli, hörmətli Qulu.

HƏSƏNPAŞA – Ərəbcə “Həsən” və türkcə “paşa” sözlərindən əmələ gəlib; Gözəl, ləyaqətli paşa. **HƏSİB** – Dəyərli, ləyaqətli, əsilli, əsilzadə.

HƏSRƏT – Ərəbcə “həsərət” sözündəndir. 1.Ələ gəlməyən və ya əldən çıxan şeyi istəmə.2. Təəssüf, intizar, gözləmə, istəmə.

HƏSRƏTƏLİ – Ərəbcə “həsərət” və Əli sözündən olub, gözlənilən Əli.

HƏSGÜR – (ər.) Qiymətli, bənzərsiz gün.

HƏŞƏMƏT – Əzəmət, dəbdəbə, cəh-cəlal.

HƏŞİM – 1.Comərdlik, ürəyiaçıqlıq. 2.Əzən, qıran, parçalayan. 3.Hökmdarın yaxın adamları, hörmətli, möhtərəm. Əzəmətli, həşəmətli, möhtəşəm, dəbdəbəli.

HƏŞMƏDDİN – Dinin həşəmətlisi, əzəmətli, möhtəşəmi.

HƏTƏM – 1.Ərəbcə “Hatəm” adından olub, əliaçıq, comərd

deməkdir. 2.Möhür, üstü möhürlü üzük. 3.Ən son. XatəmulƏnbiya. Peyğəmbərlərin sonuncusu. Çox comərd olan.

HƏTƏMAĞA – Ərəbcə “Hatəm” və “ağa” sözündən olub, səxavətli, əliaçıq ağa mənasındadır.

HƏTƏMXAN – Comərd xan, ürəyiyumşaq, əliaçıq xan, xanın möhürü, xanın əmri.

HƏTİF – Ərəbcə “hətif” sözündəndir. 1.Qüvvətli, sərt və zil bir səsle təbliğ və ya dəvət edən. 2.Göz qamaşdıran. 3.Gözə görünməyən.

HƏTİM – Ərəbcə “hətim” sözündəndir 1.Sona çatdıran, bitirən. 2.Möhürləyən, möhürləyici.

HƏZAQƏT – (ər.) Məharətli, təcrübəli.

HƏZƏR – Ərəbcə “həzər” sözündən olub, barışmaq, sülh mənasındadır.

HƏZİ – 1.Ərəbcə “həzrət” sözünün ixtisarı olub, ön, qabaq, hüzur. 2. Ağa, cənab, müqəddəs şəxs.

HƏZİAĞA – Ərəbcə “həzrət” sözünün ixtisarı və “ağa” sözündən olub, öndə, qabaqda olan ağa.

HƏZİBALA – Ərəbcə “həzrət” sözünün ixtisarı və “bala” sözündən olub, qabaqda olan bala mənasındadır.

HƏZİQULU – Xoşlanmağı bacaran, sevinc hissi keçirən.

HƏZİN – Həzinlik, sakitlik gətirən.

HƏZLAMİZ – Ərəbcə “həzl” sözündən olub zarafatcıl, zarafatla söylənən söz anlamındadır.

HƏZRƏT – Ərəbcə “həzrət” sözündən olub, müqəddəs, cənab mənasındadır.

HƏZRƏTƏLİ – Ərəbcə “həzrət” və “Əli” sözlərindən düzəlib. Cənab Əli, müqəddəs Əli. İmam Əliyə işarədir.

HƏZRƏTQULU – Ərəbcə “həzrət” və azərbaycanca “qulu” sözlərindən düzəlib. Müqəddəs adamın qulu, köləsi.

HİBƏTULLA – Allahın verdiyi, Tanrının bəxşişi.

HİCRAN – Ərəbcə “hicr” sözündən olub, ayrılıq, fəraq deməkdir.

HİCRƏ – Peyğəmbərin Məkkədən Mədinəyə səyahəti.

HİCRƏT – Başqa yerə getmə, köçmə. Məhəmməd peyğəmbərin Məkkədən Mədinəyə köçməsi – 16 iyul 622-ci il.

HİDAYƏDDİN – (ər.) 1.Dinin göstərdiyi doğru yol. 2. Dinin doğru yolunu tutma, dinin düz yoluna çağırma, gətirmə, haqq yoluna girmə və ya rəhbərlik etmə.

HİDAYƏT – Ərəbcə “hidayət” sözündəndir. 1.Doğru yola gətirmə, qoyma, haqq yoluna doğru yola çağırma; 2. Rəhbərlik etmə.

HİDAYƏTULLA – Allahın yönləndirməsi, haqq yola çəkməsi. Allah yolunu tutma, doğru yol göstərmə.

HİFZİ – Ərəbcə “hifz” sözündəndir. 1.Saxlama, qoruma ilə əlaqədar. 2.Əzbərləmə, yaddasaxlama.

HİFZULLA – Ərəbcə “hifz” və “ullah” sözündən olub, Allahın qoruduğu, hifz etdiyi mənasındadır.

HİKMƏT – Ərəbcə “hikmət” sözündəndir. 1.Elmlı, bilikli. 2.Həkimlik, filosofluq, fəlsəfə. 3.Gizli sırr, müdrik söz, dərin məna, dərin fikir. 4. Həkimanə söz. 5.Qəribə şey, əcaib.

HİKMƏTƏLİ – Elmlı, bilikli Alı.

HİKMƏTƏLİ – Elmlı, bilikli Əli.

HİKMƏDDİN – (ər.) Dinin hikməti, müdrikliyi.

HİKMƏTULLA – Ərəbcə “hikmət” və “ullah” sözlərindən düzəlib. Allahın, tanrının müdrikliyi.

HİLAL – Ərəbcə “hilal” sözündəndir. 1. Bir-iki gecəlik ay, aypara. 2. Gözəlin ay şəklində olan qaşları, qaşları aypara kimi olan.

3. Yeni yetmə gözəl qız və ya oğlan. Təzə ay, aypara.

HİMALAY – Sanskritcə Himalay yüksəklik, qar məskəni mənasındadır. Cin, Hindistan, Nepal və Pakistan ərazisində yerləşən ən hündür dağ silsiləsi.

HİMAYƏDDİN – (ər.) Dinin qoruyucusu, dinin himayə olunması, qorunması.

HİMAYƏT – (ər.) Qorunma, sahib çıxma, hifz etmə.

HİMMƏT – (ər.) Cəhd, çalışma, əzm.

HİSAR – (ər.) 1. Mühasirə, ətrafını qucaqlama. 2. Qala ətrafı istehkamlı bənd.

HÖKMALİ – Ərəbcə “hökm”, “Alı” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, Alının sərəncamı, hökmü, buyruğu, əmri.

HÖKMƏLİ – Ərəbcə “hökm”, “Əli” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, Əlinin sərəncamı, hökmü, buyruğu, əmri.

HÖKMULLA – Ərəbcə “hökm” və “ulla” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, Allahın hökmü, buyruğu, əmri deməkdir. **HÖRMÜZ** – 1. Atəşpərəstlikdə şər allahı Əhrimana qarşı mübarizə aparan xeyir allahının adıdır. Işıq və odu təmsil edir. Zərdüşt dinində xeyir tanrısı. 2. Müştəri (yupiter) planetinin adı və qədim

İran təqvimində günəş ilinin ilk günü. 3.Yüksək, böyük ilahi.

HUNTÜRK – Türk insanı, türk adam, hun türklərindən olan.

HUŞƏNG – Ağillı, dərrakəli, şüurlu.

HUŞYAR – (f.) Ayıq-sayıq, ağıllı, fərasətli, diqqətli.

HÜCCƏTULLA – (ər.)Tanrının bəlgəsi, sənədi, Allahın dili, isbatı.

HÜDAVƏR – (ər.) Haqq tərəfdarı, doğru yol tutan. **HÜMAM** – (ər.) Çalışqan, qeyrət sahibi.

HÜMMƏT – Ərəbcə “hümmət” sözündən olub, səy, cəhd, çalışma, yardım, fəaliyyət mənasındadır.

HÜMMƏTƏLİ – Ərəbcə “Hümmət” və “Əli” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, Əlinin yardımı, himayəsi. Əlinin məramı, istəyi. Əlinin əzmi, səyi mənasındadır.

HÜMMƏTULLA – (ər.) Tanrı yardımı, Allahın əzmi, himayəsi, istəyi.

HÜNƏR – Ərəbcə “hünər” sözündən olub, bacarıq, məharət, qabiliyyət, qoçaqlıq, fədakarlıq, rəşadət, istedad, mərdlik deməkdir.

HÜNƏRVƏR – Məharətli, hünərli.

HÜRQAN – Azad soydan gələn.

HÜRMÜZ – Yüksək, böyük ilahi.

HÜRSƏL – Azad, sərbəst, müstəqil.

HÜRUF – 1.Ərəbcə “hüruf” sözündən olub, hərflərin cəmi deməkdir. 2.Varlığın işarələrini, sirlərini hərflərdə görən təriqət və bu təriqətə mənsub olan adam. 3.Şair təxəllüslərindəndir.

HÜSAM – Ərəbcə “huşam” sözündən olub, iti, kəskin qılınc deməkdir.

HÜSAMƏD – Ərəbcə olub, qılınc sahibi deməkdir.

HÜSAMƏDDİN – Ərəbcə “huşam əd-din” sözündəndir. 1.Dinin iti qılıncı. İnamın qılıncı. 2.Mövlananın xəlifəsi olan Hüsəməddin Çələbi.

HÜSAMƏLİ – Ərəbcə “Hüsam” və “Əli” adlarının birləşməsindən olub, Əlinin kəskin qılıncı deməkdir.

HÜSEYN – Ərəbcə “Hüseyn” sözündən olub, gözəllik, ucalıq, müqəddəslik, mehribanlıq. Şiələrin üçüncü imamının adıdır.

Balaca, sevimli Həsən.

HÜSEYNAĞA – Ərəbcə “Hüseyn” və azərbaycanca “ağa” sözlərindən düzəlib, gözəl surətli cənab.

HÜSEYİNBALA – Ərəbcə “Hüseyn” və “bala” sözlərindən düzəlib, Hüseyn bala deməkdir.

HÜSEYNƏLİ – Ərəbcə “Hüseyn” və “Əli” adlarından düzəlib, İmam Əlinin oğlu Hüseynə işarədir.

HÜSEYNXAH – Hüseyni istəyən, arzulayan, Hüseyn sevir.

HÜSEYNQULU – Hüseynin qulu, Hüseynin köləsi.

HÜSƏN – Gözəllik, camal.

HÜSMƏN – Gözəl Hüseyn.

HÜSMƏT – Ərəbcə “Hüseyn” və “Məhəmməd” adlarının qısaldılmış formasından yaranıb, hüsnü gözəl deməkdir.

HÜSNƏDDİN – Ərəbcə olub, dinin gözəlliyi, yaxşılığı deməkdir.

HÜSNÜ – Ərəbcə “hüsnü” sözündən olub, çox gözəl deməkdir.

HÜSUL – Ərəbcə “hüsul” sözündən olub, hasil olma, ələ gəlmə mənasındadır.

HÜSÜ – Ərəbcə “hüsnü” sözünün qısaldılmış forması olub, gözəlliyə, yaxşılığa aid deməkdir

HÜŞMƏND – (f.) Ağillı, anlayan, huşlu, şüurlu.

HÜŞYAR – Ağillı, düşüncəli, şüurlu, dərrakəli. Huşyar adam.

HÜVİYYƏT– (ər.) Həqiqət, mahiyyət

– X –

XAQAN – Xanlar xanı, xaqan, hökmdar, sultan deməkdir. Qədim monqol və türk hökmdarlarına verilən ad, tituldur.

XAQANİ – Xaqana aid olan, sultana, hökmdara aid deməkdir. XII əsrdə yaşamış Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Əfzələddin İbrahim İbn Əli Nəccar Şirvaninin təxəllüsü olmuşdur. **XALAY**– Ayın kölgəsi, haləsi. **XALƏDDİN** – “Xalid” və “din” sözündən olub, əbədi din.

XALİD – Ərəbcə “xalid” sözündən olub, ədəbi, daimi, ölməz, gec qocalan deməkdir.

XALİDDİN – Dinin əbədililiyi, ölməzliyi, daimliyi.

XALİDUN – 1.Təmizlənmiş, arınmış, alçaqlıqdan, rəzillikdən təmizlənmiş, saflaşmış. 2.Ürəkli, cəsarətli.

XALIQ – (ər.)Yaradan, xəلق edən; Allah, Tanrı.

XALIQVERDİ – Ərəbcə “xalıq” və “azərbaycanca “verdi” sözündən əmələ gəlib, yaradanın verdiyi mənasındadır.

XALİQ – Ərəbcə “xalıq” sözündən olub, yaradan, xəلق edən deməkdir. Allah, tanrının adlarından biri.

XALİS – Təmiz, saf, qatışığı olmayan.

XALİSBƏY – Təmiz, saf qatışıqı olmayan bəy.

XALİYƏDDİN – Dinin sərbəstliyi, dini işğal olunmaması.

XALIQVERDİ – Allahın verdiyi, Tanrının bəxş etdiyi, yaradanın verdiyi.

XALƏDDİN – (ər.) 1.Əbədi din, dinin əbədiliyi. 2.Ürəkli, cəsarətli.

XAMİD – Şöhrətləndirmə, tərif etmə.

XAMİS – Ərəbcə “xamis” sözündən olub beşinci övlad deməkdir.

XAMİZ – Beşinci. Beşinci övlad.

XANAĞA – Azərbaycanca “xan” və “ağa” sözlərindən düzəlib, cənab hökmdar, ulu ağa, böyük hakim .

XANALI – Azərbaycanca “xan” və “alı” sözlərindən düzəlib; Böyük oğul, hökmdar oğlan.

XANBABA – Azərbaycanca “xan” və “baba” sözlərindən düzəlib, hökmdar baba, hökmdar ata, böyük ata deməkdir.

XANBAXIŞ – Xan tərəfindən verilən bəxşiş, xan hədiyyəsi.

XANBALA – Azərbaycanca “xan” və “bala” sözlərindən düzəlib, hökmdar övlad, böyük övlad mənasındadır.

XANBAY – Xan” və “bay” (zəngin, varlı; hörmətə layiq) sözlərinin birləşməsindən meydana gəlib. Zəngin, varlı bəy.

XANBUDAQ – Azərbaycanca “xan” və “budaq” sözlərindən düzəlib. Əsas qol, böyük şaxə.

XANBULUD – Bulud xan, bulud kimi xan.

XANBUTA – Azərbaycanca “xan” və “buta” sözlərindən düzəlib. Baş qönçə, əsas naxış, qönçələrin başı.

XANBUTAY – Xan qönçəsi, naxışı, xan əlaməti.

XANCAN – Azərbaycanca “xan” və farsca “can” sözlərindən düzəlib. Qəlbın hökmdarı, əziz hökmdar.

XANÇOBAN – Azərbaycanca “xan” və farsca “çoban” sözlərindən düzəlib. Baş çoban, çobanların böyüyü.

XANDADAŞ – Azərbaycanca “xan” və “dadaş” (qardaş) sözlərindən düzəlib. Böyük qardaş.

XANDƏMİR – Azərbaycanca “xan” və “dəmir” sözlərindən düzəlib. Möhkəm, yenilməz, sarsılmaz hökmdar.

XANDƏNİZ – Saf, təmiz xan.

XANƏDAN – (f.) Kökdən, əzəldən, zadəgan və böyük ailə.

XANƏHMƏD – Azərbaycanca “xan” və ərəbcə “əhməd” sözlərindən düzəlib. Tərifəlayiq hökmdar, hakim Əhməd.

XANƏLİ – Azərbaycanca “xan” və ərəbcə “Əli” sözlərindən düzəlib. Hökmdar Əli, başçı Əli, sərkərdə Əli.

XANƏMİ – Xan Əmi.

XANƏMİR – Türkcə “xan” və ərəbcə “əmir” (başçı, hökmdar) sözlərinin birləşməsi yollu ilə yaranıbdir. Başçılıq edən xan Əmir.

XANƏR – İgid, bahadır xan, qoçaq, mərd xan.

XANƏSƏN – Sağlam, möhkəm, gümrah xan, ağıllı xan (xaqan).

XANGİZ – Dəniz kimi geniş, saf olan. Elgiz, Çingiz adına uyğun yaranıb.

XANHƏSƏN – Ağa, hökmdar Həsən, gözəl xan.

XANHÜSEYN – Ağa, hökmdar Hüseyn, gözəl Hüseyn xan.

XANIŞ – İstək, arzu.

XANKƏRƏM – Kərəm xan, hökmdar Kərəm.

XANKİŞİ – Azərbaycanca “xan” və “kişi” sözlərindən düzəlib. Hökmdar kişi, hörmətli, böyük adam, xan kimi adam.

XANQALI – Azərbaycanca “xan və “qalı” (“qalmaq” feilindən) sözlərindən düzəlib. Həmişəlik, daimi olan hökmdar.

XANQULU – Azərbaycanca “xan və “qulu” sözlərindən düzəlib, Qulu xan.

XANLAR – Azərbaycanca “xan” və “lar” şəkilçisindən əmələ gəlib. Xan nəslindən olan hökmdarlar, ağalar içərisindən çıxmış, əsilzadə.

XANMƏDƏD – Azərbaycanca “xan və “mədəd” sözlərindən düzəlib, Mədəd xan.

XANMƏMMƏD – Xanməhəmməd adından olub, böyük Məmməd, sərkərdə, başçı Məhəmməd.

XANMƏR – Başçılıq edən xan.

XANMİRZƏ – Xan və Mirzə sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, baş mirzə mənasındadır.

XANMURAD – Azərbaycanca “xan” və ərəbcə “murad” sözlərindən düzəlib. Xanın arzusu, istəyi; Hökmdarın məqsədi, niyyəti; Əsas məqsəd.

XANMUSA – Hökmdar Musa, ağa Musa, hakim Musa.

XANNUR– “Xan” və “nur” sözlərindən yaranıb, nur saçan xan.

XANOĞLAN – Azərbaycanca “xan” və “oğlan” sözlərindən düzəlib. Hökmdar oğlan, böyük oğul.

XANPAŞA – “Xan” və “paşa” sözlərindən yaranıb, Paşa xan mənasındadır.

XANPOLAD – Polad kimi möhkəm xan.

XANRƏCƏB – Əzəmətli, heybətli xan, xanın hörməti, izzəti.

XANRZA – 1. İradəli, cəsarətli xan. 2.Xanın istəyi, xanın razılığı, icazəsi.

XANSEVƏR – Azərbaycanca “xan” və “sevər” sözlərindən düzəlib. Hökmdarın sevdiyi, hökmdarı sevən mənası daşıyır.

XANSULTAN – Azərbaycanca “xan” və “sultan” sözlərindən düzəlib. Hökmdar padşah, böyük hökmdar, sultanların hökmdarı. **XANSUVAR** – Azərbaycanca “xan” və farsca “suvar” sözlərindən düzəlib. Süvarilərin başçısı, atlıların böyüyü.

XANTURAL – Xana bənzəyən Tural, dəyişməyən, eyni vəziyyətdə qalan xan.

XANVERDİ – Azərbaycanca “xan” və “verdi” sözlərindən düzəlib. Ağanın verdiyi, ağanın hədiyyəsi.

XANZADƏ – Azərbaycanca “xan” və farsca “zadə” (şəkilçi) sözlərindən düzəlib. Xan oğlu, hökmdar nəslindən olan.

XANZƏR – Azərbaycanca “xan” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib. Qızillərin ən üstünü, qiymətli.

XARİQ – (ər.) Heyran edən, möcüzə yaradan.

XARİS – (ər.) Əkinçi.

XASAY – Ərəbcə “xas” (özünəməxsus, saf, qarışıqsız) və “Ay” (planet) sözlərindən düzəlib; 1.Təmiz, saf, ay. 2. Yüksək, uca, igid, böyük kişi.

XASI – Ərəbcə “xas” və “-ı” şəkilçisindən əmələ gəlib. Rəhbərə, sərkərdəyə məxsus və ya insanların xası.

XASİM – Ərəbcə “xas” və “-ım” şəkilçisindən əmələ gəlib. Rəhbərə, sərkərdəyə məxsus və ya insanların xası.

XASMƏDƏD – Ərəbcə “xas” və “Mədəd” sözlərindən düzəlib. İnsanların xası seçilən, ən yaxşısı olan Mədəd.

XASMƏMMƏD – 1.Ərəbcə “xas” və “Məmməd” (Məhəmməd) sözlərindən düzəlib. İnsanların xası, seçiləni, ən yaxşısı olan Məhəmməd. 2. Məmmədə məxsus olan, Məmməd kimi,

Məmməd xasiyyətli olan.

XASMURAD – Ərəbcə “xas” və “murad” sözlərindən əmələ gəlib, insanların xası olan Murad və ya ən yaxşı murad, arzu. Murada məxsus olan, Murad xasiyyətli.

XASPOLAD – Ərəbcə “xas(s)” və farsca “polad” (pulad) sözlərindən düzəlib. Təmiz, qatışıqı olmayan, saf, ən yaxşı, keyfiyyətli polad. **XATƏM** – Ərəbcə “xatəm” sözündən olub, üzük deməkdir. **XATİB** – Ərəbcə “xatib” sözündən olub, xütbə oxuyan, natiq, vaiz mənasındadır.

XATİF – 1.Vicdanın səsi ilə qazanmaq üçün görülən xeyirli işlər, yaxşılıqlar. 2.Savab üçün qurulan məclis.

XATİR – Xatırlanan, yadda qalan.

XAVƏRİ – (f.) 1.Şərqli. 2. Şərqi.

XEYBƏR – 1.Yəhudicə “xeybər” sözündən olub, qala bürc mənasındadır. 2.Keçid qapı. Əfqanıstanla Pakistan arasında dağ keçidinin adıdır.

XEYRƏDDİN – Ərəbcə “xeyr” və “əddin” sözlərindən düzəlib; Dinində, imanında yaxşı. Dinin xeyirli etdiyi, mübarək qıldığı insan. **XEYRİ** – Xeyirxah iş görən. Xeyirli işlər görən, xeyrə mənsub olan.

XEYRULLA – Ərəbcə “xeyr” və “Allah” sözlərindən düzəlib.

Allahın yaxşılığı, tanrının xeyri. Allahın xeyirli etdiyi.

XƏQANI – Xana aid olan, hökmdar.

XƏLAIQ – (ər.) 1. Bütün canlılar, məxluqat. 2. Camaat, xalq.

XƏLƏF – 1.Ərəbcə “xələf” sözündən olub, atadan sonra qalan övlad. 2.Birinin yerini tutan və ya tutacaq adam, varis. 3.Nəsil, əvəz, davamçı, varis övlad, nəsil, soy.

XƏLİF – Ərəbcə “xəlifə” sözündən olub, canişin, peyğəmbərin yerində oturan şəxs, islamiyyətdə Məhəmməd peyğəmbərdən sonra xilafətin hökmdarı.

XƏLİL – Ərəbcə “xəlil” sözündəndir. 1.Dost, sadıq dost, sirdaş, yoldaş. 2.Sevgili, yaxın yoldaş, sevimli dost.

XƏLİLULLA – Allahın dostu, tanrının sevimlisi.

XƏLQAN – Xalqın sərkərdəsi.

XƏLQULLA– Ərəbcə “xəlq” və “ulla” sözlərindən düzəlib, yaradan Allah mənasındadır.

XƏNDAN – Farsca “xəndan” sözündəndir. 1.Gülən, güləyən, kefi kök, şən, şad, gülər üzlü, sevimli. 2.Tam açılmış gül.

XƏTAİ – Qədim türk “xətay və -i” – xətay türklərinə mənsub olan deməkdir. XV əsr Azərbaycan şairi və sərkərdəsi, Səfəvi hökmdarlarından biri olan Şah İsmayılın təxəllüsü olmuşdur.

XƏTİB – Ərəbcə “xətib” sözündən olub, məclisdə xütbə oxuyan, möizə söyləyən deməkdir.

XƏTİF – Vəcdan səsi.

XƏTİM – Hakim.

XƏTTAB – Odunçu.

XƏVARIQ – Ərəbcə “xəvariq sözündən olub, xariqələr yaradan mənasındadır.

XƏYAL – Ərəbcə “xəyal” sözündəndir. 1.Fikir,düşüncə. 2.Arzu edilən, həsrəti çəkilən. 3.Əslində olmayıb gözə görünən, arzu olunan,

XƏYYAM – Ərəbcə “xəyyam” sözündəndir. 1.Çadırquran, çadırçı. 2.Aşiq, dəlicəsinə sevən.

XƏYYAD – Paltar tikən, dərzi. Azərbaycan aşığı Xəyat Mirzənin (1885-1922) təxəllüsü.

XƏZAN – Farsca “xəzan” sözündən olub, sonbahar, payız, yarpaqların saralıb tökülməsi deməkdir.

XƏZƏR – 1. Qədim türk tayfalarından birinin adıdır. İgid, güclü adam. Sabit məskəni olanların yaşadıkları məmləkət. 2.Sülh və güvənlik.

XƏZRAN – Ərəbcə “xəzran” sözündən olub, həyat eşqi olan mənasındadır.

XƏZRİ – Abşeron yarımadasında şimaldan (Xəzərdən) əsən şiddətli küləyin adıdır.

XIDİR – 1.İmdada yetişən, vaxtında yardıma çatan. 2.Yaşıl, yaşıllıq, kömək edən, yardım göstərən deməkdir. Ərəb mifologiyasına görə dirilik suyu içdiyi üçün həmişə diri qalıb, fəlakətə uğrayanların, aşıqlərin dadına çatan İlyas peyğəmbərin ləqəbidir.

Yaşıl libas geydiyi üçün bu ləqəbi daşıyır.

XIDIRALI – Ərəbcə “xıdır” və “Alı” sözlərindən düzəlib. Köməyə gələn, dada çatan Alı.

XIDİRƏLİ – Ərəbcə “xıdır” və “Əli” sözlərindən düzəlib. Köməyə gələn, dada çatan Əli. İmam Əliyə işarədir.

XIZIR – “İstilik, hərarət” gətirən deməkdir. Türkdilli xalqların mifologiyasına görə Xızır Xıdırın prototipi olub dirilik suyu içmiş, ədəbi yaşayan, böyük sürətlə hərəkət edən, səhralarda azanlara, dara düşənlərə, aşıqlərə, doğan qadınlara, yeni dünyaya gəlmiş körpələrə əl tutan, yazın elçisi olan, əbədi, ölməz peyğəmbərdir.

XIZIRALI – Əbədi yaşayan Alı.

XIZIRƏLİ – Əbədi yaşayan Əli.

XİLAS – Qurtulma, qurtuluş, sərbəst olma.

—
XİLQƏT Ərəbcə “xilqər” sözündən olub, yaratma, yaradılış, yaradılmış, təbiət deməkdir.

XİRƏD – Farsca “xirəd” sözündən olub, ağıl, fikir mənasındadır.

XİYABAN – (f.) Hər iki tərəfində ağac əkilmiş yer, yol.

XOCAĞA – “Xoca” və “ağa” sözlərindən olub, çox bilən ağa.

XOCABƏY – “Xoca” və “bəy” sözlərindən olub, çox bilən bəy.

XOCAVERDİ – “Xoca” və “verdi” sözlərindən olub, yaradan verdi mənasındadır.

XOSROV – Farsca olub, hökmdar, padşah, hakim, xeyirxah, xoş, təskinedici deməkdir. Əfsanəvi Kəyan sülaləsindən İran şahının adındandır.

XOŞBƏXT – Farsca “xoş” və “bəxt” sözlərindən düzəlib. Uğurlu taleyi olan, ağgünlü, bəxtiyar. Gözəl taleli ağ günlü, bəxti gətirən.

XUDAD – Farsca “Xuda” və “ad” sözlərindən düzəlib;

XUDADAD – Farsca “Xuda” və “ad” sözlərindən düzəlib. Allah verdiyi ad.

XUDAFƏR – Allahın işığı, odu; Tanrının alovu, parıltısı.

XUDAKƏRİM – Farsca “Xuda” və ərəbcə “Kərim” sözlərindən düzəlib. Səxavətli, alicənab, mərhəmətli Allah.

XUDAMƏLİ – Tanrım Əlidir, Əli allahımdır.

XUDAMİR – (f.) Tanrının əmr edəni, buyuran.

XUDAN – Farsca “xudaygan” sözündən olub şahənşah, şahlar şahı.

XUDANƏZƏR – Farsca “Xuda” və ərəbcə “nəzər” sözlərindən düzəlib. Allahın mərhəməti, tanrının iltifatı.

XUDAQULU – Farsca “Xuda” və azərbaycanca “qul” sözlərindən düzəlib; Allahın qulu, tanrının nökeri.

XUDAŞİRİN – Farsca “Xuda” və “şirin” sözlərindən düzəlib. Allahın şirin bəndəsi.

XUDAT – Xudadad” adının ixtisar forması olub, Allahın neməti mənasındadır.

XUDAVƏND – Farsca “Xuda” və “vənd” – rəis, ağa, başçı, tanrı mənasındadır.

XUDAVERDİ – Farsca “Xuda” və azərbaycanca “verdi” sözlərindən düzəlib, Allahın verdiyi, tanrının bəxşişi mənasındadır.

XUDAY – Padşah, allah, tanrı.

XUDAYAR – Farsca “Xuda” və “yar” sözlərindən düzəlib.

Allahın dostu, tanrıya yaxın. Allahın yardımçısı, Tanrı köməkçisi. **XUDAYƏT** – Farsca “Xuda” və ərəbcə “yar” sözlərindən düzəlib, Tanrının Əlisi deməkdir.

XUDU – Farsca “Xuda” sözünün variantı olub allah, tanrı deməkdir.

XUDUŞ – Farsca Xudu (xoda) və azərbaycanca -ş şəkilçinin birləşməsindən əmələ gəlib, əziz allah deməkdir.

—
İANƏT – Ərəbcə “ianət” sözündən olub, kömək etmək deməkdir. **İBAD** – Ərəbcə “əbd” (qul) sözünün cəmi olub, Allahın qulları, bəndələri, kölələri deməkdir.

İBADƏT – Ərəbcə “ibadət” sözündən olub, dua oxuma, dini ayinlərə sitayiş edən mənasındadır.

İBADULLA – Allahın qulları, kölələri, bəndələri.

İBAR – Rəzi olmama, qəbul etməmə.

İBARƏT – Ərəbcə “İbarət” sözündən olub, müəşəkkil, düzəlmiş, tərtib olunmuş mənasındadır.

İBNİAMİN – Aminin oğlu, aminin övladı.

İBRAHİM Xalqların atası. Qədim yəhudicə “Abraam” (ulu ata, xalqların atası, xalqların başçısı) adının ərəb variantıdır. İnananların atası. Ulu, əcdad. Peyğəmbərlərdən birinin adıdır.

İBRAHİMXƏLİL – İdranicə İbrahim və ərəbcə Xəlil sözlərinin birləşməsindən yaranıb, əziz İbrahim, sevimli İbrahim deməkdir.

İBDAL – Ərəbcə “ibdal” sözündən olub, dəyişmə, əvəz etmə mənasında işlənir.

İBTİCAM – Gülümsəyən, təbəssüm yaradan.

İBRƏT – Ərəbcə “ibrət” sözündən olub, bir şeydən dərs almaq, nəticə çıxarmaq mənasındadır.

İBTİXAC – Sevinc, həzz.

İCABƏT – (ər.) 1. Qəbul etmə, qəbul edilmə. 2. Rəzi olma, uyma.

İCAD – 1.Kömək edən, sevinc gətirən. 2.Kəşf, yeni bir şey yaratmaq. **İCAF** – Sadələşdirilmə, kömək.

İCAR – Heyranedici, əsir edən, valeh edən.

İCAZ – Ərəbcə “icaz” sözündən olub, İslami təhsili bitirdikdən sonra verilən və təhsil səviyyəsini əks etdirən sənəd mənasındadır.

İCAZƏT – (ər.) 1.İcazə, sənəd. 2 Diplom.

İCLAL – Hörmət, şərəf.

İDAMƏ – Ərəbcə “idram” sözündən olub, nəslə davam etdirmə mənasındadır.

İDEAL – Ərəbcə “ideal” sözündən olub, bir şeyin ən gözəli, ən yaxşısı, ən mükəmməl nümunəsi mənasındadır.

İDLAL – (ər.) Nazətmə, artıq dərəcədə Nazlanma.

İDRAK – Ərəbcə “idrak” sözündəndir. 1. Anlama, qavrama, dərkətmə. 2.Yetişmə. 3.Anlayış, qavrayış, dərk.

İDRƏR – Ərəbcə “idrər” sözündən olub, qavrayışı yüksək olan igid mənasındadır.

İDRƏT – Ərəbcə “idrət” sözündən olub, bilik qazanan mənasındadır.

İDRİS – Ərəbcə “idris” sözündən olub, dərs oxuyan, öyrənən deməkdir. Qurani-Kərimdə adı çəkilən İdris peyğəmbərin adı.

İFAQ – Sağalma, yaxşılaşma, səhhəti düzəlmə.

İFDAL – Ərəbcə “ifdal” sözündən olub, lütf və hədiyyə edən deməkdir.

İFFƏT – Ərəbcə “iffət” sözündəndir. 1.Saf, təmiz, pak. 2.Utancaqlıq, təmizlik.

İFFƏTALI – Saf, təmiz Alı.

İFFƏTƏLİ – Saf Əli, təmiz Əli.

—
İFHAM – Ərəbcə “iham” sözündən olub, anlama, başa düşmə mənasındadır.

İFXAR – (ər.) Şərəflənmək, şöhrətlənmək, üstün olma. **İFRAG** – Ərəbcə “ifrag” sözündən olub, qaydaya, səliqəyə salmaq deməkdir.

İFRAD – Ərəbcə “ifrad” sözündən olub, tək mənasını ifadə edir.

İFTAR – Oruc açma, oruc açma vaxtı, günbatan vaxtı.

İFTİXAR – Ərəbcə “iftixar” sözündən olub, fəxr, qürur, fəxr etmə, fəxr edilməyə layiq, qürur, şöhrət mənalırdadır.

İFTİKAR – Ərəbcə “iftikar” sözündən olub, düşünmə, mülahizə yürütmə anlamındadır.

İGİDƏR – Qəhrəmanlıq göstərən igid.

İXLAS – (ər.) 1.Xalis, təmiz doğru sevgi. 2.Könüldən gələn dostluq, səmimiyyət, doğruluq, bağlılıq. 3. Quran-I Kərimin 112-ci surəsinin adı.

İXTİYAR Ərəbcə “ixtiyar” sözündəndir.1.Haqq, hüquq; 2.Öz iradəsi ilə hərəkət etmə; 3.Qoca, yaşlı, nurani.

İXTİYARƏDDİN – (ər.) 1. Dinin bəyəndiyi, seçdiyi. 2.Dinin sərbəstliyi, könüllülüyü. 3. Dini haqq, dini hüquq. 4. Dinin yaşı, ixtiyarlığı.

İXVAN – (ər.) Sədaqətli, səmimi dost, qardaş anlamındadır.

İKRAM – Ərəbcə “ikram” sözündəndir. 1.Hörmət, əzizləmə, hörmət göstərmə, qürur, qonaqpərvərlik, cəmərdlik, izzət. 2.Hörmət əlaməti olaraq bir şeyi hədiyyə olaraq vermək.

İKRAMULLA – (ər.) Allahın ikramı, neməti, hədiyyəsi.

İKRAMƏDDİN – Dinin hörməti, dinin ehtiramı.

İKRAMƏLİ – Əli ehtiramı, hörməti.

İQAMƏT – Ərəbcə “iqamət” sözündən olub, ilin, elin nüfuzlu, hörmətli, etibarlı dostu.

İQBAL – Ərəbcə “iqbal” sözündəndir. 1.Birinə doğru dönmə.

2. Yaxşı taleyi olan, işi uğurlu olan, işi gətirmə, işlərin yolunda getməsi, bəxtli, səadətli, xoşbəxt olmaq. 3.Arzu, istək.

İQBAR – Ərəbcə “iqbar” sözündəndir. Böyük, ulu görmə, görülmə.

İQDAM – Ərəbcə “iqdam” sözündəndir. 1.İrəliləmə.

2.İrəliləmək üçün çalışmaq. Təşəbbüs etmə, başlama.

İQLİM – Yunanca “klima” sözünün ərəb forması olub, bir ölkə ya da bölgənin orta hava vəziyyətini təyin edən meteoroloji hadisələrin hamısı deməkdir.

İQRAR – 1.Ərəbcə “iqrar” sözündən olub, əhdinə möhkəmlik, dəyanət. 2.Etiraf, təsdiq etmə. 3.Qərarlaşdırma.

İQSAM – Ərəbcə “iqsam” sözündən olub, and içmə mənasındadır.

İQSİR – (ər.) 1.Orta əsrlər kimyaçılarının fəvqəladə təsirli gücdə saydıqları cisim. 2.Təsirli. Ən təsirli səbəb.

İLƏHƏDDİN – Dinin Allahı, dinin Tanrısı, Allahın dini. **İLAL** – “İl” (ölkə, vilayət) və “al” sözlərindən olub, el alan, ölkələr fəth edən mənasındadır.

İLARSLAN – Elin, yurdun aslanı, igid, qorxmaz.

İLAY – Ölkənin ən gözəli

İLAYƏT – Ərəbcə “ilayət” sözündən olub, ölkələr mənasını bildirir.

—
İLBƏY – İlin üstün bəyi.

İLCAN – İlk doğulan uşaqlara verilən ad.

İLDAR – Elini sevən, yurda bağlı igid.

İLDƏMİR – “El” və “dəmir” sözlərindəndir. Elin cəsuru, elin möhkəm qoruyucusu.

İLDƏNİZ – Elin dənizi, elin nuru, eldə gəzən.

İLDİRİM – 1. Böyük işıq parlaması və göy gurultusu ilə ortaya çıxan və buludlar arasında yaranan elektrik boşalması. 2. Şimşək, havadakı atmosfer elektrikinə ani parıltısı, parlaq, işıqsağan mənasını ifadə edir.

İLDUN – İlin əzizi, tanınanı.

İLDUZ – 1. Gecələr göydə parıldayan göy cismi. 2. Məşhur olan, tanınan.

İLFAN – (ər.) Ünsiyyət yaradan.

İLFAT – (ər.) Mehriban, güləriz.

İLGİ – Əlaqə, ünsiyyət yaratma.

İLGİN – Həssas, yaradıcı, xoş münasibət yaradan.

İLGİZ – İlk iz, ilk yol, cığır açan.

İLGİM – Quru düzlərdə, səhralarda buxarın yerə yığılıb uzaqdan su mənbəyi kimi görünməsi.

İLGİR– Sülh yaradan, sülh sevən **İLGÜN**

– İlin günü.

İLHAM – Ərəbcə “ilham” sözündən olub, təb, bir şeydən təsirlənib ruhlanma, yüksək ruh coşqunluğu, yaradıcı fikrin yüksəlişi deməkdir.

İLHAMƏDDİN – Dinin ilhamı, dinin coşması.

İLHAMƏLİ – Əli ilhamı, Əli coşqunluğu.

İLHAMİ – Ərəbcə “ilhami” sözündən olub, ilhama gətirmək, ruhlandırmaq mənasındadır.

İLHAMİN – Ərəbcə “ilhami” sözündən olub, ruhlandırmaq, yaratmaq üçün qüvvə vermək, vəcdə gətirmək, şövqləndirmək mənasındadır.

İLHAMİZ – İlin, elin nüfuzlu, hörmətli, etibarlı dostu.

İLHÜSEYN – İlin-elin Hüseyni, yurdun Hüseyni, elin yaxşısı.

İLXAS – 1.İlin (ölkənin, dövlətin) xüsusi, əlahiddə şəxsi.2.Vəfa, sədaqət, səmimiyyət, xoş məram.

İLKAY – Ayın təzə çıxan vaxtı, hilal vaxtı.

İLKƏNAN – Yeni qanunlar qoyan hökmdar, idarəçi.

İLKƏR – 1. İlk doğulan oğlan uşağına verilən ad. 2.Birinci oğul, ilk igid.

İLKİN – İlk olan, əvvəlinci olan.

İLKİNƏR – İlk ər, birinci ər, ilk qəhrəman.

İLKİZ – İlk iz, ilk yol, ilk cığır, ilkin, ilk övlad.

İLKNUR – 1.İlk işıq, nur. 2. Birinci uşaq, övlad.

İLKSƏL – İlin, elin nüfuzlu, hörmətli, etibarlı dostu. **İLQAM**

– Zikr edən, ağıllı olan.

İLQAR – Ərəbcə “ilqar” sözündən olub, vəd, vəfa, əhd, söz vermə deməkdir.

İLMAN – İl-el adamı, elə yaxın olan.

İLMAZ – Cəsur, qoçaq.

İLNAR – Elin odu, ölkənin, yurdun odu.

İLNUR – Elin nuru, ölkənin, yurdun nuru.

İLŞAD – Elini şad edən.

İLTAŞ – İlin, elin nüfuzlu, hörmətli, etibarlı dostu.

İLTƏBƏR – İlin, elin nüfuzlu, hörmətli, etibarlı dostu.

İLTƏKİN – El kimi, elə bənzəyən, elin tək, bir elə bərabər.

İLTƏNGİZ – İlin, elin nüfuzlu, hörmətli, etibarlı dostu.

İLTƏR – Vətənin qoruyan, yurdunu sevir.

İLTƏRİS – Gül Təkin və Bilgə Kağanın atasının adındandır.

İLTİFAF – Ərəbcə “iltifat” sözündəndir. 1.Sarınma, bürünmə, örtünmə. 2. Lütf etmə. 3.Diqqət. 4.Xatırlayıb soruşma, könül almaq, mehribanlıq, lütfkarlıq, xeyirxahlıq, hüsn – rəğbət.

İLTİFAT – Ərəbcə “iltifat” sözündən olub, mərhəmət, lütf edən, diqqət yetirmə deməkdir.

İLTİMAS – Ərəbcə “iltimas” sözündəndir. Xahiş etmək, rica etmək, minnət eləmək, yalvarış, dilək etmək.

İLTİZAM – Ərəbcə “iltizam” sözündən olub, borc, vəzifə, məsuliyyət, öhdəsinə götürmə deməkdir.

İLTÜZƏR – El-obanın qayda-qanunlarına bağlı olan, ölkəni qurub - düzəldən.

İLVİN – İlin, elin nüfuzlu, hörmətli, etibarlı dostu. **İLYAR**

– Elin, ilin dostu, sevimlisi, elin sevimlisi.

İLYAS – 1.Həmişəcavan, həmişəyaşıl. 2.Allahın gücü və qüdrəti. **İ LZAM** – 1.Gərəkli, lazım olma, gərək olduğunu bildirmə. 2.Vadar etmə, boynuna götürmə, öhdəsinə qoydurma. 3.Birinci dəfə olmaq, birinciyə məxsus olan. 4. El tək, elə bənzər, eldənobadan olan. Elin gözü, işığı. 5.İlham gətirən, ruhlandıran, coşduran.

İMAD – Dirək, dayaq, sütun.

İMADƏDDİN – Ərəbcə “imad-əd-din” sözündəndir. 1.Dinin dirəyi. Dinin sütunu, dayacağı, dinin arxası, köməyi.

İMAQ – İnam, etibar.

İMAM – Ərəbcə “imam” sözündəndir. 1.Qabaqda olan, təşəbbüskar, məzhəb və təriqət başçısı. 2.Xəlifə. Dövlət başçısı. 3. Məzhəb quran yüksək dərəcəli alim. 5.Hz. Əli nəslindən olan İmam-ı Əzəm.

İMAMƏDDİN – Ərəbcə “imam-əd-din” sözündəndir. Dinin işığı, dinin sütunu.

İMAMƏLİ – Ərəbcə “imam” (rəhbər, başçı) və “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib. Rəhbər, başçı Əli.

İMAMƏT – İmamlıq, məzhəb işlərinə rəhbərlik etmə, dini rəhbərlik, imam vəzifəsi.

İMAMBAXIŞ – Ərəbcə “imam” (rəhbər, başçı) və “Baxış” adlarından düzəlib. Qabaqda gedən, irəlidə olan Baxış.

İMAMHƏSƏN – Ərəbcə “imam” (rəhbər, başçı) və “Həsən” adlarından düzəlib. Qabaqda gedən Həsən, lider Həsən.

İMAMHÜSEYN – Ərəbcə “imam” (rəhbər, başçı) və “Hüseyn” adlarından düzəlib. Qabaqda gedən Hüseyn, lider Hüseyn.

İMAMXAN – Bax: İmam və Xan.

İMAMİR – Qabaqda gedən əmir, lider əmir.

İMAMİYYƏ – (ər.) 12 imama inanan.

İMAMQULU – Ərəbcə “imam” (rəhbər, başçı), “qul” (itaətkar) və -u III şəxs mənsubiyyət şəkilçisinin birləşməsindən düzəlib.

Rəhbərə, başçıya itaət edən.

İMANNƏZƏR – Bax: İmam və Nəzər.

İMAMVERDİ – Ərəbcə “imam” (rəhbər) və azərbaycanca “verdi” (“vermək” feilindən olub pay, hədiyyə mənasını ifadə edir) sözlərindən düzəlib. Rəhbərin, başçının payı, hədiyyəsi.

İMAMYAR – Ərəbcə “imam” (rəhbər, başçı) və farsca “yar” (dost) sözlərindən düzəlib. Rəhbərin, başçısının dostu.

İMAN – Ərəbcə “iman” sözündəndir. 1.İnanma, inam, etiqad. 2.Təsdiq etmək, həqiqiliyinə inanmaq.

İMANƏLİ – Ərəbcə “İman” və “Əli” adlarından düzəlib, İnanılan Əli mənasındadır.

İMANALI – Əli etiqadı, Əliyə inanma.

İMANXAN – Bax: İman və Xan.

İMANQULU – Ərəbcə “imam” (etiqad), “qul” (kölə, ibadətkar) və -u III şəxs mənsubiyyət şəkilçisinin birləşməsindən düzəlib.

Etiqadçı, inam gətirən, inanan.

İMANVERDİ – İmanın verdiyi, imanın bəxş etdiyi.

İMANYAR – Ərəbcə “iman” (etiqad) və farsca “yar” (dost, tay, bərabər) sözlərindən düzəlib. Etiqada bərabər, inama bərabər.

Dostun inamı. Sevimlisi, dostu inam.

İMAR – Yəhər, qoşqu ləvazimatı.

İMARƏDDİN – Dini müəssisələri abadlaşdıran, böyük dini tikinti, bina. Dində yenilik eləyən.

İMARƏT – 1. Adam yaşayan salma, abad məskun yer, tikintisi olan; 2. Böyük bina, iri tikinti, ev.

İMDAD – 1.İmdad sözündəndir, yardım, kömək etmə, köməyə çatma mənasındadır. 2. Yardıma göndərilən qüvvət.

İMHAL – Ərəbcə “imhal” sözündən olub, möhlət vermə, vaxt vermə mənasındadır.

İMİR– Tayfa adından yaranan şəxs adı. Şah arı.

İMRAN – Ərəbcə “imran” sözündəndir. 1.Məskunlaşma. 2.Abadlıq, tərəqqi, mədəniyyət. **İMRƏ** – Aşiq, eşqə mübtəla.

İMRƏLİ – İmir tayfasından olan Əli.

İMRƏN – Qibtə etmək, görülən bir şeyi istəmək hissi.

İMRİBƏY – Arı bəy, sancan bəy, imir tayfasından olan bəy.

İMRİXAN – Arı xan, sancan xan, imir tayfasından olan xan.

İMRUZ – Farsca “imruz” sözündən olub, bu gün mənasındadır.

İMTİZAL – Başıpapaqlı, itaət.

İNAC – Ünsiyyətçil, əlaqə yaradan.

İNAD – Ərəbcə “inad” sözündən olub, əzm, dəyanət, səbat deməkdir.

İNAL – 1.Hakim, dost, yoldaş. 2.Titul, rütbə bildirir. 3. Xan, şahzadə, hökmdar.

İNALXAN – 1.Hakim xan, hökmdar xan. 2.Xanzadə; dost xan.

İNALŞAD – 1. Xoşbəxt olan hökmdar.

İNALÖZ – Müdrik xan, ağıllı şahzadə, zəkalı dost.

İNALTAY – 1.Xana, hökmdara, şahzadəyə bərabər olan.

2. Yaxın, dost, yoldaş.

İNALTƏK – Hökmdar varisi, hakimin varisliyə hüququ olan varisi.

İNAM – 1.Əminlik, əmin olmaq. 2.İnanma, güvənmə, etiqad.

İNAMNUR – İşıqlı, nurlu, aydın fikir.

İNAMYAR – İnam yaradan

İNANC – İnanılan, ibadət edilən.Bir şeyə ürəkdən bağlanma, inam, etiqad deməkdir.

İNANCBƏY – İnanılan bəy, etibar edilən bəy.

İNANXAN – Etimad göstərilən xan, güvənilən xan.

İNAR – Ərəbcə “inar” sözündən olub, işıqlı, nurlu, aydın deməkdir.

İNAYƏT – Ərəbcə “inayət” sözündəndir. 1.Diqqət, qayğı 2.Səy, etina etmə. 3.Lütf, kömək, ehsan,.

İNFİL – 1.Ərəbcə “infial” sözündən olub, utanma, xəcalətli olma, təsirlənmə. 2.Coşma, həyəcanlanma.

İNQİLAB – Ərəbcə “inqilab” sözündən olub, çevriliş, qiyam, dəyişiklik, cəsarətli yenilikçi deməkdir.

İNSAF – Ərəbcə “insaf” sözündən olub, ədalət, bərabərlik, mərhəmət deməkdir.

İNSAFƏLİ – Əlinin mənəvi düzlüyü, ədalətli, insafı.

İNSAR – 1. Saçma, səpmə, səpilmə, dağıtma; 2.Hədiyyə, şabaş vermə. 3.Qurban.4. Qalib.

İNŞAD – İfadəli oxuma.

İNŞALLAH – Ərəbcə “İn” (əgər) “şəa” (istəsə) və “Allah” sözlərindən əmələ gəlib, əgər Allah istəsə, Allah qoysa mənasındadır. **İNŞİLAL** – 1.Şəlalə meydana gətirmə. 2.Şiddətlə tökülmə, atılaraq axma.

İNŞİRAH – (ər.) 1.Açılma. 2.Açıqlıq, fərəhlik.

İNTİQAM – Ərəbcə “intişam” sözündən olub, əvəz, qisas, heyf alma, əvəz-əvəzə intişam, qisas alma deməkdir.

İNTİQAD – Ərəbcə “intişad” sözündən olub, tənqid edən, qınayan mənasındadır.

İNTİQAL – Ərəbcə “intişal” sözündən olub, daşınma, keçmə mənasındadır.

İNTİSAB – Ərəbcə “intisab” sözündən olub, mənsub olma, nəsib olma mənasındadır.

İNTİZAM – Ərəbcə “intizam” sözündəndir. Nizam, nizamintizam, qayda-qanun yaradan.

İNTİZAR – Gözləmə, həsrətlə gözləmə, səbirsizliklə gözləmə, nigaran qalma, müntəzir olma. İran mifologiyasında adı çəkilən hökmdarın adı.

İRAC – (f.) İrəlidə gedən, öndə olan.

İRFAN – Ərəbcə “irfan” sözündəndir. 1. Bilik, məlumat, maarif, mədəniyyət. 2.Həqiqəti sezmə, anlama. 3.Dini gerçək və sirlərə yiyələnmə.

İRFAT – (ər.) Yardım etmə, bir şey vermə.

İRGÜN – Səhərin erkən saatları.

İRQAN – Ərəbcə “irqan” sözündən olub, eyni kökə, nəslə mənsub olan mənasındadır.

İRŞAD – 1. Ərəbcə “irşad” sözündən olub, doğru yol göstərmə, doğru yola çəkmə, öyüd vermə deməkdir. 2. Müşahidə edən. **İSA** – Qədim yəhudiçə Yexoşua, yunanca İsus adının ərəb forması olub; 1. Allahın köməyi, Tanrının yardımı, mərhəməti. 2. Əliaçıq. 3. Dörd böyük peyğəmbərdən biri.

İSABABA – Ərəbcə “İsa” (peyğəmbər) və azərbaycanca “baba” (böyük) sözlərindən düzəlib. Böyük peyğəmbər, böyüyün mərhəməti.

İSABALA – Ərəbcə “İsa” (peyğəmbər) və azərbaycanca “bala” (övlad) sözlərindən düzəlib, peyğəmbər övladı deməkdir.

İSABALI – Ərəbcə “İsa” (peyğəmbər) və azərbaycanca “balı” sözlərindən olub, həssas, hissiyyatı yüksək olan mənasındadır.

İSABƏT – (ər.) 1. Düşmə. 2. Düşmə, çıxma. 3. Dəymə, tutma.

İSAD – (ər.) Xoşbəxt etmə, bəxtiyar olma.

İSAXAN – Bax: İsa və Xan.

İSAQ – Qədim yəhudiçə İshaq adının ərəb forması olub, gülüş, gülüşmə, təbəssüm.

İSAQULU – İsanın qulu.

İSAL – (ər.) Məqsədinə çatma, məqsədinə yetmə.

İSAM – (ər.) Sel kimi kükrəyən.

İSAMƏDDİN – İbranicə “İsam əd-din” sözündəndir. Dinin köməyi, yardımı deməkdir.

İSAMƏLİ – Ərəbcə “İsam” və “Əli” adlarından düzəlib, coşan, çağlayan Əli.

İSAN – Əsən.

İSAR – (ər.) 1. Bəxşiş bağışlama, 2. Bəyənmə, seçmə.

İSAVERDİ – İsa peyğəmbərin verdiyi. İsa verdi.

İSAVƏR – İsa peyğəmbəri sevən, onun tərəfdarı.

İSBAT – Ərəbcə “isbat” sözündən olub, sübut, əsaslandırma, sübut etmə deməkdir.

İSBATULLA – (ər.) Allahın sübutu, isbatladığı, əsaslandırıdığı.

İSFAHAN – Ərəbcə “isfahan” sözündən olub, hərbi düşərgə mənasındadır. İranın eyni adlı şəhərinin adındandır.

İSFAR – Ərəbcə “isfar” sözündəndir. İşıldama, parıldama, göstərmə, bir işi açma.

İSFARALI – Ərəbcə “isfar” və “Alı” sözündəndir. Parlaq, gözəl işlər görən Alı.

İSFARƏLİ – Ərəbcə “isfar” və “Əli” sözündəndir. Parlaq, gözəl işlər görən Əli.

İSFƏNDİYAR – Farsca olub, Allahın bağışladığı, Tanrının hədiyyəsi.

İSGƏNDƏR – İgid sərkərdə, mərd döyüşçü (yunan adı “Alexander”-in ərəbcə forması). Havadar, müdrik hökmdar, qalib gələn, müdafiə edən, qalib.

İSHAQ – Gülüş, gülmə, gülüşmə.

İSİXAN – Mərhəmətli, əliaçıq xan

İSKƏNDİYAR – Mərd, igid olan

İSLAH – Ərəbcə “islah” sözündən olub, yaxşı hala salma, yaxşılaşdırma mənasını bildirir.

İSLAM – Ərəbcə “islam” sözündən olub, Tanrıya itaət, Allaha təslim olmaq, Allaha sadıq mənasındadır. Məhəmmədə nazil olan və özü tərəfindən insanlığa təbliğ edilən din, Allahın ən son dini.

İSLAMƏLİ – Əliyə itaət etmə, Əliyə sadıq olma.

İSMAN – Köməklik göstərən, yardım edən.

İSMAYİL – Qədim yəhudicə “Yişmayel”, latınca “Samuel” adının ərəb forması olub, allah eşidir, xəbər tutur mənasındadır. İbrahim peyğəmbərin misirli qulluqçusu Həcərdən (Acaridən) olan oğlunun adıdır.

İSMƏDDİN – (ər.) Din, dinə aid olan, dini ad.

İSMƏLİ – Adı Əlidir, Əli ilə eyni adlıdır.

İSMƏT – 1. Ərəbcə “ismət” sözündən olub, məsumluq, həyalılıq müdafiə, himayə, təəssüb, günahsızlıq, təmizlik deməkdir.

2. Namus, iffət. 3. Mühafizə, himayə. 4. Toxunulmazlıq.

İSMƏTƏDDİN – (ər.) Dinin şərəfi, himayəsi, dinin həmayili.

İSMƏTƏLİ – (ər.) 1. Əlinin şərəfi, namusu. 2. Himayə edən, qoruyan Əli, məsum Əli.

İSMƏTULLA – Ərəbcə “İsmət” və “Allah” sözlərindən əmələ gəlib, Allahın məsumluğu, Allahın günahsız, tanrının şərəfi (bəndəsi), Allahın həmayili.

İSMİ – Ərəbcə “ismi” sözündən olub ad mənasını bildirir.

İSMİBƏY – “İsmi” və “bəy” sözlərindən düzəlmiş, adı bəy olan, bəyin adını daşıyan.

İSMİXAN – Ərəbcə “ismi” (adı) və azərbaycanca “xan” (titul, ağa) sözlərindən düzəlib. Hökmdarın adı, xan adı.

İSMİYAR – 1. Yoldaş, yardımçı olan, dost, yoldaş adı. 2. Sevilən, kömək eləyənin adı.

İSRAFİL – İbranice “serafim” sözünün ərəb formasıdır. 1. Mübariz Allah, mübariz Tanrı. 2. Tanrının döyüşçüsü, Allahın

hakimi. 3.Yandıran, odlu, atəşli olan. İslam dininə görə dörd mələkdən biridir.

İSRAİL – İbranice olub, Tanrının qulu, mübarizə aparan anlamındadır.

İSTƏM – Göytürk hökmdarlarından birinin adı. Azərbaycanca “istəmək” və “malı²” şəkilçisindən əmələ gəlib, istəməli, sevilməli (uşaq) mənasında uşağın gələcəyi ilə bağlı xoş arzuları ehtiva edir.

İŞAD – Xəzər türklərində yüksək titul.

İŞCAN – İşə sevən, çalışqan.

İŞFAQ – Rəhm.

İŞXAN – Hakim ağa, hökmrən. VI əsr Albaniyasında “işxan” müstəqil mənə daşıyırdı.

İŞHAD – (ər.) Şahid gətirmə, şahid olma.

İŞIQ – Nur, ziya, şüa, işıqlandırma.

İŞRAQ – Şəfəq saçmaq.

İTAYƏT – Təbə olma, boyun əymə, üzüyola olma.

İTTİHAD – (ər.) İttiham edən, təqsirləndirən.

İTTİFAQ – Ərəbcə “ittifaq” sözündən olub, cəmiyyətlərin, zümrələrin, dövlətlərin sıx əlaqəsi deməkdir.

İZAFƏ – Artım, əlavə.

İZAMƏDDİN – Ərəbcə “izz əd-din” sözündən olub, dinin qüdrəti, dinin şərəfi mənasındadır.

İZAR – Üstün tutma.

İZAN – Ərəbcə “izan” sözündən olub, ədəbli, tərbiyəli, başa düşən mənasındadır.

İZAYƏDDİN– (ər.) Tərbiyə sahibi olan.

İZHAR – (ər.) Göstərmə, aydın etmə, meydana çıxarma.

İZZƏDDİN – Ərəbcə “izz əd-din” sözündəndir. 1.Dinin qiyməti, qüdrəti. Dinin gücü, dinin dəyəri, etibarı, dinin şərəfi, hörməti. **İZZƏT** – Ərəbcə “izzət” sözündən olub, qiymət, etibar, hörmət, şərəf, etibar, qüdrət, qüvvət, hörmət mənasındadır.

İZZƏTAĞA – Bax: İzzət və Ağa.

İZZƏTƏLİ – Ərəbcə “İzzət” (şərəf, hörmət, qiymət) və Əli (imam) sözlərindən düzəlib, hörmətli, şərəfli, qiymətli Əli.

İZZƏTQULU – Hörmətin qulu, şərəfin köləsi.

İZZƏTULLA – Allahın hörməti, Tanrının şərəfi.

İZHAR – Ərəbcə “izhar” sözündən olub, aşkar etmə, meydana çıxarma mənasındadır.

İZNULLAH – Ərəbcə “izn” və “ullah” sözündən olub, izin verən, rüsxət verən Allah mənasındadır.

– K –

KAFİƏDDİN – Dini qane edən, din üçün yetərli.

KAFİYƏ – (ər.) 1.Şeirdə, misra sonunda iştirak edən sözlərin səs bənzərliyi, səs uyğunlaşması, qafiyə. 2.Köhnə nəsrimizdə zaman zaman yer alan səs bənzərliyi və uyğunluğuna söykənən sənət. **KAHİN** – Ərəbcə “kahin” sözündəndir. 1.Peyğəmbər. 2. Müdrik, uzaq görən. 3. Din xadimi (bütperəstlərdə).

KAİNAT – Ərəbcə “kainat” sözündən olub, var olanların hamısı, mövcud olan bütün varlıq mənalərini ifadə edir.

KAMAL – Ərəbcə “kamal” sözündən olub, kamil, ağıllı, yetkin, bitkin, tam, mükəmməl, ağıl, düşüncə mənasındadır.

KAMAN – 1. Farsca “kaman” sözündən olub ibtidai silah növünün adını bildirir. Ox atmaq üçün istifadə olunan kaman. 2.Musiqi aləti.

KAMANDAR – Farsca “kaman” (ibtidai silah növü) və “dar” (“daştən” – malik olmaq feilinin kökü) şəkilçisindən ibarət olub, kaman düzəldən, kamanla silahlanmış mənasındadır.

KAMANXAN – Kaman xan, kaman çalan xan.

KAMANNUR – Kamanın nuru, kamanın işığı, sehri.

KAMANYAR – Kamanın dostu, kamanın yoldaşı.

KAMANZAR – Kamanın iniltisi, naləsi.

KAMAYIL – “Kam” (arzu, istək, məram) və “ayıl” feilindən düzəlmiş, arzu, istək, murad mənasındadır.

KAMBƏY – İstək, arzu ilə həyata gələn bəy.

KAMXAN – İstək, arzu ilə həyata gələn xan.

KAMİL – 1.Yetkin, kamala çatmış, bütün, tam, nöqsansız. 2.Elmlı, bilikli, savadlı. 3.Bitgin, təcrübəli.

KAMİLBƏY – Kamil bəy, yetkin bəy, kamil olan bəy.

KAMRAH– (f.) Ağır tərpənən, işlərini asta görən.

KAMRAN – 1.Farsca “kam” və “ran” sözlərindən olub, arzusuna, kamına çatan, bəxtiyar olan. 2.Qüdrətli, iqtidarlı olan.

KAMURAD – Arzusuna çatan Murad.

KAMYAB – (f.) Arzusuna, kamına çatan. **KARLEN** – İgid, mərd ər.

KAŞQAR – Qədim Uyğur şəhərinin adından olub, şəhər, dağ, düzənlik mənasındadır.

KAZIM – Ərəbcə “kazım” sözündəndir. Dözümlü, səbirli, hövsələli, dözümlü, susqun. Qəzəbini udan, öz hiddətinin qarşısını ala bilən.

KAZIMALI // KAZIMƏLİ – Hirsini, qəzəbini udan Əli, Alı.

KEYKAVUS – Hökmdar Kavus, padşah Kavus.

KƏBİR – Ərəbcə “kəbir” sözündəndir. 1.Böyük, ulu, müdrik. 2.Yaşca böyük, yaşlı, qoca. 3.Uşaqılıqdan çıxmış gənc. Allahın adlarından biri.

KƏBİRAN – Böyük, ulu olan. Yaşlı, dünyagörmüş olan.

KƏBİRƏDDİN – Dinin böyüyü;

KƏBİRULLA – Allahın böyük adamı.

KƏBLAĞA – “Kərbəlayi Ağa” antroponiminin ixtisar forması.

KƏHYA – Kəndxuda, kəndin başçısı.

KƏLBALI // KƏLBƏLİ – Sufilik təsəvvürləri ilə bağlıdır.

KƏLƏNTƏR – Rəhbər, böyük, yaşlı, başçı. Orta əsrlərdə Yaxın Şərqi bəzi ölkələrində, həmçinin Azərbaycanda mövcud olmuş vəzifə, şəhər rəisi, maliyyə işlərinə, eləcə də vergilərin toplanmasına rəhbərlik edən adam.

KƏLİMULLA – Allahla söhbət edən (Musa peyğəmbərin epiteti). **KƏMALƏDDİN** – Ərəbcə “kəmal əd-din” sözündəndir. 1.Dində

kamilliyə çatan, dinin son dərəcəsi, inamın (İlahi) kamilliyi, yetkinliyi. 2.Dini məlumatlı, qüvvətli olan. **KƏMYAB** – (f.) Az olan, nadir.

KƏNAN – Ərəbcə “kənan” sözündən olub, gözəl, qəşəng oğlan deməkdir. Ön Asiyanın bəzi xalqlarının eramızdan əvvəl Fələstin və Finikiya ərazisinə verdikləri addır.

KƏNGƏR – Qədim türk qəbilələrindən birinin adı.

KƏNTƏR – Şəhərli.

KƏRAMƏDDİN – (ər.) 1.Kərəm, hədiyyə, ehsan, lütf sahibi. 2.Dində üstün mərtəbələrə çatan. 3.Kəramət sahibi.

KƏRAMƏT – Ərəbcə “kəramət” sözündəndir. 1.Birinə qarşı kömək etmək. 2.Allahın kiməsə bəxş etdiyi cəmərdliyi, lütfü, himayəsi və köməyi.

KƏRBƏLAYI – Kərbəla şəhərində İmam Əlinin məzarını ziyarət edənlərə verilən fəxri ad.

KƏRƏM – Ərəbcə “kərəm” sözündən olub, alicənablıq, lütfkarlıq, qəlbigenişlik, əliaçıqlıq, mərhəmətlilik deməkdir.

KƏRƏMAĞA – Ərəbcə “kərəm” (alicənab, mərhəmətli) və Azərbaycanca “ağa” sözlərindən düzəlib, alicənab, mərhəmətli ağa.

KƏRƏMƏLİ – Ərəbcə “kərəm” (alicənab, mərhəmətli) və Əli (imam) sözlərindən düzəlib, alicənab, mərhəmətli Əli.

KƏRƏMULLA – Allahın kərəmi, Tanrının mərhəməti. Allahın lütfkar adamı, Tanrının alicənab adamı.

KƏRİM – Ərəbcə “kərim” sözündəndir. 1. Səxavətli, cəmərd, alicənab, əliaçıq, kərəm sahibi. 2.Hörmətli, möhtəşəm, ulu, böyük. 3.Lütfli, lütfkarlığı bol olan, yaranma cəhətdən ulu olan.

KƏRİMAĞA – Ərəbcə “kərim” (hörmətli, möhtərəm) və azərbaycanca “ağa” sözlərindən düzəlib. Hörmətli, möhtərəm ağa.

KƏRİMƏT– Ərəbcə “kəramət” sözündən olub, kərəm və səxavət sahibi lütf və ehsan edən. Allaha verilən sifətlərdən biridir.

KƏRİMXAN – Ərəbcə “kərim” (hörmətli, möhtərəm) və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Hörmətli, möhtərəm xan.

KƏRİMŞAH – Səxavətli şah, mərhəmətli şah.

KƏSRAH – İranda Sasanilər sülaləsinə mənsub olan şahlara verilən ümumi addır. “Xosrov” sözü də etimoloji cəhətdən bu adla bağlıdır. **KƏŞFİ** – Açma, ortaya çıxarma ilə, kəşflə bağlı olan, kəşf etməyə aid olan.

KƏŞFULLA – (ər.) Kəşf etmə, yaratma.

KƏVAKİB – Tərəfdarlar.

KƏYAN – Farsca qədim İran şahlarının ümumi adıdır. Kay, key, qay, qey bir çox qədim dillərdə “kahin, hökmdar, padşah” deməkdir.

KƏYUM – Əfsanəyə görə, İranın ilk əfsanəvi padşahı olan “Kəyumərs” adından olub, onun ixtisar formasıdır.

KİRMAN – Farsca “kirman” qala, istehkam, şəhər deməkdir.

KNYAZ – Orta əsrlərdə slavyan xalqlarında zadəgan titulu olmuşdur. Azərbaycanlıların xan, bəy titullarına uyğun gəlir.

KÖÇƏRİ – Azərbaycanca “köç” (köçmək, köç etmək) sözü ilə bağlı yaranıb. Oturaq həyat keçirməyən, tez-tez yaşayış yerini dəyişən mənasında işlənir.

KÖNƏL – 1.Yardım, arxa, kömək. Zadəganlıq, əsllilik, soyluluq. 2.Comərdlik, hədiyyə, bəxşiş 3.Soylular, ulular, şərəfli.

KOROĞLU – XVI-XVII əsrlərdə Azərbaycanda yerli feodallara

və yadelli işğalçılara qarşı vuruşan cəlalilər hərəkatı başçılarından birinin ləqəbi olmuşdur. “Koroğlu” dastanının xalq arasında geniş yayılması ilə əlaqədar olaraq ləqəb ada çevrilmişdir. Koroğlu şəxs adı müasir azərbaycanlılar arasında igidlik, qəhrəmanlıq rəmzi kimi işlənir.

KÜHULƏT – Ərəbcə “kühulət” sözündən olub, insanın müdrik dövrü, kamal dövrü deməkdir.

KÜRÇAY – 1. Ağlağan, qışqıran, şiltaq, kür olan uşaq. 2. Hayküyçü, zorakı, dediyini yeridən, inadkar.

KÜRŞAD – 1. Ağlağan, qışqıran, şiltaq. 2. Pak, təmiz olan.

– Q –

QABİL – 1. Ərəbcə “qabil” sözündən olub, qabiliyyətli, bacarıqlı, istedadlı mənasını bildirir. 2. Qəbul edən, 3. Mümkün ola bilən.

QABİT – Ərəbcə “Abid”in qazax türkcəsindəki forması olub, ibadətlə məşğul olan, ibadət edən mənasındadır.

QACAR – Qədim türk tayfa adıdır. “Qaçmaq” feilindəndir. Orta Asiyada, İranda, Azərbaycanda və Anadoluda yaşayan türk boyudur. Türkdilli xalqlarda şəxs adı, фамилия və toponim kimi işlənilməkdədir. Doğma yurdundan uzaq düşən, zülmkarlara qarşı vuruşan el qəhrəmanı.

QAÇAY – Azərbaycanca “qaçmaq” feilindən düzəlib, irəliyə can atan, hərəkətdə olan, cəld, sürətli yüyürən. Cəsur döyüşçü.

QAÇAYBƏY – Qaçan, yüyürən bəy.

QADİR – Ərəbcə “qadir” sözündəndir. 1.Qadir, qabiliyyətli, qüdrətli, bacarıqlı. 2.Möhkəm, mətin, sərt, bərk, zəhmli. 3.Güc və qüdrət sahibi, qüvvətli, qüvvət sahibi, bacarıqlı.

QADİRAĞA– Şərəfli, etibarlı ağa.

QAFAR – Ərəbcə “qəffar” sözündən olub, mərhəmət edən, bağışlayan, ayıbları örtən, günahları bağışlayan. Allahın adlarındandır.

QAFİL – Ərəbcə “qafil” sözündən olub, xəbərsiz, qəflətdə olan, diqqətsiz, işini boş tutan, fürsəti əldən verən deməkdir.

QAFQAZ – Fars dilində uca, yüksək dağ və işıldayan, sanskritcə qaya. Qafqaz dağlarının adından götürülüb, ucalıq, yüksəklik mənasındadır.

QAFLAN – “Qaplan” sözündən olub, xallı yırtıcı pələng deməkdir. **QAFUR** – Ərəbcə “Qafur” sözündən olub, bağışlanmış, əfv olunmuş, günahlarından keçilmiş mənasını bildirir.

QAHİR – 1.Ərəbcə “qahir” sözündən olub, qalib, qələbə çalan, müzəffər, güclü, qüvvətli deməkdir. 2.Qəhr edən, istila edən, zora salan. 3.Rədd edən, dəf edən, məhv edən, üstün gələn.

QAİB – Ərəbcə “qaib” sözündəndir. 1.Hazırda olmayan, gözdən uzaq. 2.Olduğu yer məlum olmayan. 3.İştirak etməyən, olmayan.

QAİD – Ərəbcə “qaid” sözündəndir. 1. Komandan, sərkərdə. 2. Başçı, rəhbər. 3. Çavuş.

QAİM – Ərəbcə “qaim” sözündəndir. 1.Duran, ayaqda dayanan.

2. Bir şeyi edən, icra edən. 3. Allahın əmrini yerinə yetirən.

QAIMƏDDİN – Ərəbcə “qaim” sözündən və “əddin” dən ibarət olub, dinin mövcudluğu, dinin möhkəmliyi, dəyanəti.

QALİB – Ərəbcə “qalib” sözündəndir. 1. Qələbə çalan, qalib, üstün gələn, müzəffər. 2. Güclü qüvvətli, qüdrətli, hökm edən.

QALİBİYYƏT – Ərəbcə olub, üstünlük, yenmə, qalib gəlmə, zəfər deməkdir.

QAMBAY – 1. Qədim türk sözləri “qam” (şaman, bilgə insan) və “bay” (bəy) sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, çoxbilən, uzaqgörən, gələcəkdən xəbər verən bəy. 2. Yetkin zəngin adam, gözütöx hörmətə layiq (varlı) şəxs.

QAMƏT – Boy, boy-buxunlu, qədd.

QAMƏTDİN – Ərəbcə olub, dinin istiqaməti, dinin genişliyi, fəxri deməkdir.

QAMİL – Zəhmət sahibi, işçi, işgüzar.

QANDƏMİR – 1. Güclü soydan gələn. 2. Güclü, qüvvətli, möhkəm olan; 3. Dəmir kimi möhkəm, sərt, sağlam olan xan.

QANDOĞAN – 1. Xandan olan övlad, xan övladı, xan balası.

2. Şahinlərin başçısı. 3. Şahin, qızılquş soyundan olan.

QANELÇİ – 1. Yetkin hökmdar, hakim. 2. Məmnun qalan, razı olan elçi. 3. Xan kimi elçi, hökmdar kimi vəkil.

QANPOLAD – Polad kimi möhkəm xan. Qüvvətli, güclü, yenilməz.

QANTƏMİR – Qədim türk sözü olan “qan” və “təmir” (dəmir) sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, mənası dəmir kimi olan, güclü, qüvvətli, dözümlü, möhkəm, sağlam, mətin deməkdir.

Azərbaycan satirik yazıçısı Qafur Cəbi oğlu Əfəndiyevə aid təxəllüs.

QANTURA – 1.Bəzəkli, süslü paltar, qaftan. 2. Bir türk qövmünün adı.

QANTURAL – Heç dəyişməyən, eyni vəziyyətdə qalan igid.

QANTÜRK – Türk qanlı, türk qanından olan.

QAPLAN – Cəsur, şir kimi igid.

QARA – Türk dillərində, o cümlədən Azərbaycan dilində “kara // qara” – tünd, tutqun rəng, böyük, güclü, qaranlıq, qaraşın, böyük, güclü və s. mənalarını ifadə edir.

QARABAXŞI – “Qara” və “baxşı” (saz şairi, xanəndə, müəllim, aşiq, katib) sözlərindəndir. Böyük bilici mənasındadır.

QARABALA – Qaraşın, qarabəniz ata, böyük ata (baba).

QARABƏKİR – Çox sağlam, çox güclü.

QARABƏY – Böyük, qüdrətli, güclü bəy.

QARABUĞAC – 1.Böyük, güclü buğa. 2.Cəngavər, igid, qəhrəman.

QARABUĞRA – “Qara” və “Buğra” sözlərindən olub, böyük buğra deməkdir.

QARABUL – Böyük, yekə budaq, nəhəng şax, qol.

QARACA – Əzəmətli, nəhəng, güclü. “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanlarında işlənən oğuz igidlərindən biri.

QARAXAN – Azərbaycanca “qara” (böyük) və “xan” (titul) sözlərindən düzəlib, böyük xan, əzəmətli xan mənasındadır. Qaraxanlılar dövlətinin qurucusu.

QARDAR – Nərgiz güllərindən biri olub, baharda çox erkən çiçək açan soğanlı bir bitkidir.

QARAŞ – Azərbaycanca qara (tünd rəng, tutqun rəng) və -ş (kiçiltmə və əzizləmə mənası ifadə edir) şəkilçisindən ibarət olub, qaraşın, qarabuğdayı oğlan deməkdir.

QARAXƏLİL – “Qara” (böyük, güclü, qüdrətli, qara, tünd rəng) və ərəbcə “xəlil” (dost, əziz, sevimli dost) sözlərinin birləşməsindən yaranıb, qüdrətli, əziz dost deməkdir.

QARAKİŞİ – Azərbaycanca “qara” (burada güclü, qüvvəti) və “kişi” sözlərindən düzəlib. Güclü, qüvvətli kişi.

QARAQALPAQ – Qaraqalpaqlı, qara baş geyimi olan. Bir türk boyunun adıdır.

QARAQAYA – 1.Nəhəng qaya, əzəmətli qaya. 2.Möhkəm, qüdrətli, güclü.

QARAMAN – 1.Güclü, böyük adam. 2. Böyük, ulu qəhrəman.

QARAMƏMMƏD – Hörməti olan, ad-sanı olan, qaraşın rəngli.

QARAMURAD – Böyük hörməti olan Murad.

QARAOĞUZ – Böyük, nəhəng Oğuz.

QARAOSMAN – Böyük, nəhəng Osman.

QARASLAN – Böyük, yekə, qara, tünd rəngli aslan.

QARASULTAN – Azərbaycanca “qara” və ərəbcə “sultan” sözlərindən düzəlib. Böyük, güclü, əzəmətli padşah.

QARAŞ – 1.Qaraşın olan. 2. Böyük, nəhəng, əzəmətli.

QARAŞAR – Kiçik qara və ya tam qara anlamını verir.

QARAT – Böyük, güclü.

QARATAY – 1.Böyüklərə, güclülərə bənzəyən. 2.Böyük, əzəmətli dağ.

QARAYUSİF – İgid, qəhrəman, güclü Yusif.

QARDAŞALI // QARDAŞƏLİ – Qardaş Alı, qardaş Əli.

QARDAŞXAN – Azərbaycanca “qardaş” (əziz, yaxın, doğma) və “xan” (titul) sözlərindən düzəlib, doğma xan, əziz xan.

QARCAY– Böyük, əzəmətli. **QARCAR**

– Ulu türk tayfası.

QARİF – Bilik sahibi, anlayan, dərk edən, hər şeyi bilən.

QASIM – Ərəbcə “qaşım” sözündəndir. 1.Parçalayan, ayıran, bölən, bölüşdürən, bölücü, qismət, pay. 2.Möhkəm, sərt.

QASIMAĞA– Möhkəm, sərt Qasım.

QASIMALI // QASIMƏLİ – Pay bölüşdürən Əli. Əlinin verdiyi pay.

QASİB – (ər.) Zorla alan, qəsb edən, mənimsəyən.

QASİD – Ərəbcə “qasid” sözündən olub, xəbər aparıb-gətirən mənasındadır.

QASİR – Ərəbcə “qaşır” sözündəndir. Qısa, alçaq boylu, gücsüz mənasını bildirir.

QAŞQAR – 1. Qurd canavar; 2. Daşlı dağ, qayalı daş. 3. Qoçaq, igid, cəsur. 4. Əski türk tayfasının adı.

QAŞQAY – Qədim türk tayfalarından birinin adıdır. Xoşbəxt, müqəddəs mənasını ifadə edir. Türkdilli xalqlarda şəxs adı, фамилия, toponim kimi işlənməkdədir. **QAYA** – 1.Böyük və sərt daş kütləsi. 2.Qayalıq, sərt dağ.

3.Möhkəm, dağılmaz.

QAYAALP – Böyük igid, möhkəm, basılmaz igid.

QAYAXAN – Azərbaycanca “qaya” və “xan” (titul) sözlərindən düzəlib, yenilməz, sarsılmaz xan.

QAYAN – 1.Axar su seli. 2.Yastı, düz, qat-qat meydana gəlmiş daşlar.

QAYARUH – Qaya kimi əzəmətli, möhkəm ruh.

QAYBALI // QEYBALI – Qeyb olan Əli, gizli Alı.

QAYBAN – Sərt, güclü səslə, qayanı yerindən tərpədən gücdə zil səsi olan.

QAYƏ – Ərəbcə “qayə” sözündən olub, yüksək məqsəd uğrunda mübarizə aparan. Bir işin, təşəbbüsçüsü.

QAYIXAN – 1.Möhkəm, sağlam xan. 2.Daşqın, sel kimi xan.

QAYGÜN – 1.Təsirli, hüznü, toxunaqlı. 2. Ağdoğan. **QAYIB** – Gözə görünməz, qeyb olan, məkanı bilinməyən Allah, Tanrı.

QAYIBAĞA – “Qayıb” və “ağa” sözündən olub, qeyb olan Ağa.

QAYIBALI – “Qayıb” və “Alı” sözündən olub, qeyb olan Alı.

QAYIBƏLİ – “Qayıb” və “Əli” sözündən olub, qeyb olan Əli

QAYIBXAN – Gözə görünməyən, yeri bilinməyən xan, müqəddəs xan.

QAYIBVERDİ – Tanrı verən Qayıb.

QAYIM – 1.Birinin yerini tutan. 2.Bərk, möhkəm, simic, xəsis, namaz qılan.

QAYIXAN – İbadət edən, namaz qılan Əli.

QAZAN – Ad qazanma, mənfəət götürmə, əldə etmə.

QAZANXAN – Ad qazanan, şöhrətli xan.

QAZIĞA – Qazı ağa, din yolundan müharibədə qalib gələn ağa.

QAZIBƏY – Din yolundan müharibədə qalib gələn bəy. **QAZİ** – (ər.) 1.Müsəlmanlarda dini məhkəmə işlərinə baxan ruhani, şəriət hakimi. 2. Döyüşdə iştirak edən, yaralanan və sağ qayıdan əsgər.

QAZİƏHMƏD – 1.Din uğrunda döyüşdə qalib gələn Əhməd.
2.Şəriət məhkəməsinin hakimi Əhməd.

QAZİYYƏDDİN – Ərəbcə olub, din uğrunda yaralanan, döyüşən.

QEYBƏLİ – Əliyə yaxın sirdaş olan adam.

QEYBULLA – Ərəbcə “qeyb” və “Allah” sözündən əmələ gəlib. Gözə görünməyən, Tanrı, qaib olan Allah.

QEYRƏT – Ərəbcə “qeyrət” sözündən olub, vətənin, xalqın, ailənin şərəfini, namusunu qoruma, müdafiə etmə.

QEYS – 1. Ərəbcə “qeyb” sözündən olub, həddən artıq, ölçüsündən çıxmış deməkdir. Klassik ədəbiyyatda əfsanəvi aşiq Məcnunun əsl adıdır.

QEYSƏDDİN – Ərəbcə “qeys- əl - din” sözlərindən düzəlib, dinin ölçüsü, meyarı mənasındadır.

QEYSƏR – Latınca “Sezar” sözündədir. Hökmdar, padşah, şah, hakim deməkdir. Onomastikada bu adı qədim Roma imperiyasının məşhur sərkərdəsi və diktatoru Yuli Sezarın adı ilə bağlayırlar.

QƏBBANİ – (ər.) Qapan. Böyük tərəziyə aid olan.

QƏDƏM – Addım, ayaq, gəliş.

QƏDƏMƏLİ – Əli qədəmi, Əli uğuru.

QƏDƏMXAN – Xan qədəmi, xan uğuru.

QƏDƏMŞAH – Şah qədəmi, şah uğuru.

QƏDƏR – Ərəbcə olub, İman əsalarından, Allahın bütün varlıqlar üçün hökm və iradə etdiyi halların meydana gələn şəkli.

QƏDİM – Ərəbcə “qədim” sözündəndir. 1.Ayaq basan, çatan, ulaşan. 2.Əzəli, əvəzsiz. 3.Çox köhnə zamanlara aid, köhnə miras, köhnədən qalma. **QƏDİMAĞA** – Köhnə ağa, əvvəlki ağa, əski sahibkar.

QƏDİMALI – (ər.) Təcrübəli Əli, qocaman Əli.

QƏDİMƏLİ – Ərəbcə “qədim” və “Əli” sözlərindən düzəlib, əvvəlki Əli, təcrübəli Əli, ulu Əli.

QƏDİMXAN – Dünyagörmüş, təcrübəli xan.

QƏDİMŞAH – Dünyagörmüş, təcrübəli şah.

QƏDİR – Ərəbcə “qədir” sözündəndir. 1.Dəyər, şərəf, qiymət, etibar, ləyaqət. 2.Parlaqlıq. 3.Qüdrət sahibi, qüdrətli, qüvvətli, güclü, qadir. 3.Miqdar, ölçü, əndazə. 4.Allahın gözəl adlarından biri.

QƏDİRCAN – 1. Qüdrət, güc sahibi. 2.Qiymətli, etibarlı, can, ruh. **QƏDİRƏDDİN** – Ərəbcə olub, dinin qiyməti, dəyəri, ləyaqəti, hörməti, şərəfi.

QƏDİRXAN – Dəyərli, qiymətli hökmdar, idarəçi.

QƏDİRŞAH – Güclü, qüvvətli hökmdar, cəsarətli padşah. Qədr və şah sözlərindən birləşmiş addır.

QƏDRİ – Ərəbcə “qədir” sözündəndir. 1.Dəyər, etibar. 2.Şərəf, ləyaqət, üstünlük. 3.Rütbə, dərəcə.

QƏDRİCAN – Qiymətli, dəyərli, şərəfli canı olan, hörmətli, heysiyyətli.

QƏDULLA – (ər.) Allahın sabahı, səhəri, Tanrı yolu.

QƏHƏD – Ərəbcə “qəht” sözündəndir. Az tapılan, qıt olan, qəhət, qıtlıq, tapılmama, azlıq.

QƏHRƏMAN – Farsca “qəhrəman” sözündəndir. 1.İgid, cəsur, (bahadır). 2.Hökm sahibi, iş buyuran. 3.Fars mifologiyasında Rüstəmi məğlub edən kimsə. Qəhrəman şəxs adı olmaqla yanaşı eyni zamanda fəxri addır. Döyüşdə, əməkdə, yaxud başqa işlərdə fərqlənən, üstünlükləri ilə diqqəti çəkən, igidlik göstərən. İgid, qoçaq, bahadır.

QƏLBİ – Yüksək, hündür, uca.

QƏLBİBƏY – Yüksək, hündür, uca bəy.

QƏLBİXAN – Yüksək, hündür, uca xan.

QƏLBİNUR – (ər.) Ürəyi işıqlı, könlü nurlu, ürəyi açıq, ürəyi işıqla dolu olan. Qəlbi işıqlı olan, ürəyi nurlu olan.

QƏLƏBƏ – (ər.) Qalib gəlmə, üstünlük, zəfər əldə edən.

QƏLƏMDAR – Qələmi olan, qələm əhli, qələm sahibi, yiyəsi, yazma qabiliyyəti olan, yazıçı, yazar, mühərrir.

QƏLƏMXAN – Bax: Qələm və Xan.

QƏLƏMİRZƏ – Bax: Qalamirzə.

QƏLƏMNUR – (ər.) Nurlu, parlaq qələm, işıqlı rəsm əsəri.

QƏLƏMŞAH – Ərəbcə “qələm” və “şah” titulunun birləşməsindən yaranıb, hökmdar qələmi, qələm ustası deməkdir.

QƏLƏNDƏR – (f.) 1.Həqiqət yolçusu, gerçəklik axtaran.

2.Kasıb, fağır, həqiqət axtaran filosof.

QƏMBƏR – Ərəbcə “qəmbər” sözündən olub, daş parçası, çaydaşı, çox möhkəm, sağlam olan.

QƏMBƏRALI // QƏNBƏRALI – Alının Qəmbəri, Əlinin

Qənbəri, Əlinin nökəri (Qəmbər Həzrət Əlinin nökəri olmuşdur).

QƏMDİL – 1. Ürək parçalayan, qəlb sökən. 2. Ürək dərdi, qəlb qüssəsi olan.

QƏMƏRXAN – Aya bənzər xan, Ay kimi xan.

QƏMƏRŞAH – Aya bənzər şah.

QƏMKÜSAR – Ərəbcə “ğəm” və farsca “küsar” sözlərindən yaranıb, qəmdağıdan, qəmli ikən təsəlli verən adam, birinin dərdinə şərik olan, dərd ortağı.

QƏMZƏ – (ər.) 1.Süzgün baxış. 2.Çənə və ya yanaq çuxurluğu olan.

QƏNAƏT – (ər.) Bir şeyi ehtiyatla, sərfəli və səmərəli işlətmə, artıq işlətməmə, israf etməmə. Qənaət edən.

QƏNBƏR – 1. Çaydaşı. 2. Çox möhkəm, sağlam.

QƏNDALI // QƏNDƏLİ – Şirin, əziz olan Alı, Əli.

QƏNDİL – Ərəbcə “qəndil” sözündəndir, asma lampa, çilçıraq, xoşbəxt deməkdir.

QƏNFUR– (ər.) Varlı, dövlətli olan.

QƏNİ – Ərəbcə “qəni” sözündən olub, çox bol, dövlətli, varlı, sərvət sahibi, zəngin, bol, çox.

QƏNİMƏT – 1. Ərəbcə “qənimət” sözündən olub, savaşa düşməndən alınan əşya, mal, silah və s. 2.Gözlənilmədən əldə edilən şey və fürsət; 3.Həyatda, döyüşdə əldə edilən var-dövlət.

QƏNİZADƏ – Qəninin oğlu, varlı oğul, dövlətli övladı.

QƏRİB – Ərəbcə “qərib” sözündən olub, yad yerdə olan, qürbətdə yaşayan, gəlmə deməkdir. Azərbaycan xalq dastanı “Şahsənəm və Qərib”in baş qəhrəmanının adı.

QƏRİBAĞA – Bax: Qərib və Ağa.

QƏRİBALI // QƏRİBƏLİ – Bax: Qərib və Əli.

QƏRİBCAN – Qəribə bir can sahibi, bambaşqa adam.

QƏRİBXAN – Elindən, obasından uzaq olan xan.

QƏRİNƏ – (ər.) 1. Zaman, dövrən. 2. Rəfiqə, dost.

QƏRİHƏ – (ər.) 1. İstedad, talant. 2. Ağıl, şüur.

QƏŞƏM – Ərəbcə “qəşim” sözündən olub fikirləşmədən, götür-qoy etmədən, təcrübəsiz, bilməyən, məlumatı olmayan mənasını ifadə edir.

QƏTİYYƏT – Ərəbcə “qətiyyət” sözündən olub, dəyanət, səbat, möhkəmlik, cəsarət, qətilik, sözündən dönməmə.

QƏTRAN – Ərəbcə “qətran” sözündən olub, qara rəngli, yapışqanlı maddədir. Şəxs adı kim XI əsr Azərbaycan şairi Qətran Təbrizinin adından götürülmüşdür.

QƏVAİDDİN – Ərəbcə olub, dinin qaydaları, üsulları deməkdir.

QƏVAM – Ərəbcə “qəvam” sözündəndir. 1. Dayaq, söykənəcək, istinad. 2. Möhkəmlik, sabitlik, daimilik. 3. Nizam-intizam.

4 Qatı, qatılma.

QƏVAMƏDDİN – Bax: Qəvam.

QƏVVAS – Ərəbcə “qəvvas” sözündən olub, oxla silahlanmış, ox atan, ox qayıran, sonralar silahlı mühafizəçi mənasında da işlənmişdir.

QƏYYUM – Hər hansı şəxsi himayə edən (Allahın epitetlərindən biri).

QƏYYAR – Ərəbcə “qəyyar” sözündən olub, qeyrət çəkən, çox çalışan mənasındadır.

QƏZƏNFƏR – (ər.)Aslan, şir, güclü, qüdrətli, yüksəklikdə yaşayan igid, cəsur, qorxmaz.

QILINC – Xəncərdən böyük, əyri və ya düz, bir tərəfli iti kəsər silahdır. Antroponimin mənası igidlik, ərlik, iti, kəsərli deməkdir.

QILINCXAN – Azərbaycanca “qılinc” (kəsərli silah) və “xan” (titul, eyni zamanda kişi, igid) sözlərindən düzəlib, kəsərli xan, silahlı cəngavər mənasındadır.

QILMAN – 1.Tükü, bıqı çıxmamış oğlan, uşaq, övlad, cavanlar, gənclər. 2.Kölələr, əsirlər. 3.Cənnətdə xidmət göstərən kişi.

QIZILARSLAN – “Qızıl” və “Aslan” sözlərindən olub, mərd, igid, aslan ürkli igid.

QIZILTUNC – “Qızıl” və “tunc” sözlərin birləşməsindən yaranıb, sərtlik, möhkəmlik bildirir.

QİNYAZ – Tayfa başçısı, qəbilə başçısı, fəxri titul.

QİSMƏT – 1.Hissələrə ayırma, pay, bölmə. 2.Birisinə çatan hissə, parça. 3.Tələ, alın yazısı.

QİYAS – Ərəbcə “qismət” sözündəndir. 1.Tutuşdurma, müqayisə. 2.Bənzətmə. 3.Qlçü. 4.Müqayisənin nəticəsi. 5.Kömək, yardım, imdad. 2.Səmərəli, məhsuldar.

QİVAMƏDDİN – (ər.) Dinin var olması, dinin dayağı, dinin sütunu, dinin mayası, məzmunu, möhkəmliyi.

QİVAMİ – Ərəbcə “qivami” sözündən olub, duruş, dayaq, mənə, məzmun deməkdir.

QİYAM – Ayağa qalxma, qalxma, qarşıdurma, üsyan.

QİYAMƏDDİN – Dinin yüksəlişi, dinin təntənəsi, dəyanəti, yüksəlişi, tərəqqisi.

QİYAMƏT – Ərəbcə “qiyamət” sözündən olub, ayağa qaldırma, məhşər günü deməkdir.

QİYAS – Ərəbcə “qiyas” sözündən olub, müqayisə, tutuşdurma, ölçü, kömək, yardım etmək deməkdir.

QİYASƏDDİN – Ərəbcə “qiyas əd-din” sözündən olub, dinin yayılması üçün köməyi toxunan şəxs deməkdir.

QİYMƏR – Dəyər, qiymət vermə.

QOÇAQ – 1. İgid, qorxmaz, cəsarətli. 2. Mərd, əliaçıq, səxavətli.

QOÇALI // QOÇƏLİ – Qoç igid, qəhrəman, cəsur Əli. “Qoçəli” eyni zamanda qədim Azərbaycan xalq rəqslərindən birinin adıdır.

QOÇƏR – Azərbaycanca “qoç” (igid, mərd) və “ər” (kişi, adam) sözlərindən düzəlib, igid kişi, qoçu, mərd adam deməkdir.

QOÇUB – İgid bəy, qoçaq bəy.

QORÇU – Azərbaycanca “qorumaq” feilindən və -çu (isim düzəldən şəkilçi) şəkilçisindən düzəlib. Qoruyan, mühafizə edən deməkdir. XIV – XVIII əsrlərdə Azərbaycanda “qorçi” adlanan xüsusi mühafizə dəstələrinin döyüşçüləri adındandır.

QORXMAZ – Azərbaycanca “qorx” (“qorxmaq” feilinin kökü) və “maz” (feili sifət şəkilçi) şəkilçisindən düzəlib, qorxmayan, qorxu bilməyən deməkdir. Ad kimi igid, qoçaq, cəsur, qəhrəman mənalarını bildirir.

QORQUD – Uğurlu ad, xoşbəxt ad. “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanlarından yadigar qalmış türk adıdır. Onomastikada adın etimologiyası haqqında müxtəlif fikirlər vardır. Qorqud – od, işıq, xoşbəxtlik totemi, ulu dədə, qoca dədə, hörmətli qoca; dağ quşu və s. kimi izah olunur. Lakin Qorqud dədənin dastanın boylarında hansı vəzifəni yerinə yetirdiyini nəzərə alsaq, adın

mənasını belə yozmaq olar: “Qor” – türk dillərində “qorumaq” feilinin kökü, “qud” – bir çox dünya dillərində, o cümlədən türk dillərində “yaxşı, yaxşılıq” deməkdir. “Qorqud” – yaxşılardan qoruyan, yaxşılığı hifz edən, xoşbəxtlik, xeyirxahlıq, şans, var-dövlət, xəzinə mənasını ifadə edir.

QOŞALI – Qürurlu, təmkinli Əli.

QOŞQAR – Dağ vüqarlı, dağ gövdəli, qürurlu, təmkinli, böyük. Toponimdən düzəlib, zirvə, ucalıq, əlçatmaz qayalıq, yüksəklik, dağ mənalı daşıyır.

QOŞUN – Alay, hərbi hissə, silahlı əsgər birliyi, ordunun bir hissəsi.

QOŞUNAĞA – Qoşun ağası, alay böyüyü.

QOŞUNƏLİ – Qoşun və Əli adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, Əlinin əsgəri, qoşunu deməkdir.

QÖVSI – (ər.) 1. Qövs biçimində, qövsə aid, qövs kimi; 2. Yay, kaman kimi; 3. Doqquzuncu bürcə bənzər. 4. Yardımçı müavinət verən, yardım eyləyən, imdada yetişən.

QUBAD – Tikanlı və iriyarpaqlı ağac adıdır. VI əsrdə yaşamış Sasani hökmdarlarından birinin adı da Qubad olmuşdur. Şəxs adı kimi mənası hökmdar, dövlət başçısı deməkdir.

QUBADDİN – Dinin Qubadı, dinin tikanlı və iri yarpaqlı ağacı.

QULAM – Oğlan, oğlan uşağı, gənc oğlan, cavan oğlan.

QULAMAĞA – Bax: Qulam və Ağa.

QULAMƏDDİN – Dinin qulamı, dinin qulluqçusu.

QULAMƏLİ – Ərəbcə “qulam” (nökər) və “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib, Əlinin nöqəri, Əlinin qulu.

QULAMHÜSEYN – (ər.) Hüseynin qulu, köləsi. **QULAMXAN** – Cavan xan.

QULAMMİRZƏ – (ər.) 1.Cavan mirzə. 2.Ağanın, bəyin köləsi, yazı işləri ilə məşğul olanın, katibin, Mirzənin köməkçisi.

QULAMRZA – (ər.) Rzanın, yəni imam Rzanın qulu.

QULAMYAR – Qulamin (bax) köməkçisi, dostu.

QULAMYƏHYA – Tanrının qulu, Yəhya peyğəmbərin köləsi.

QULYAR – Tanrının həmkarı, Tanrı yolunda olan.

QULU – 1.Allahın qulu, Tanrının qulu. 2.Mübariz, üsyankar.

QULUXAN – Allahın qulu olan xan mənasındadır.

QULYAR – Qulların dostu, yoldaşı. Qullara kömək edən.

QUMAN – 1. Sarı, sarışın, solğun, rəngi qaçmış. 2. Qu quşuna bənzər adam, qu quşu kimi. 3.Türk tayfalarından biri.

QUMANBƏY – Sarı, sarışın bəy. Qu quşuna bənzəyən bəy.

QUMANXAN – Sarı, sarışın xan. Qu quşuna bənzəyən xan.

QURBAN – Adətən bu adı qurban ayında və ya qurban bayramında anadan olan oğlan uşaqlarına verirlər. Ərəbcə “qurban” – müqəddəs bir amal, iş uğrunda özünü fəda etmə. Dini adətlərə görə və ya bir əlamətdar hadisə münasibəti ilə qoyun qurban kəsmə mərasimidir.

QURBANƏLİ – Ərəbcə “qurban” və “Əli” sözlərindən düzəlib, Əliyə qurban, imam yolunda fəda.

QURBANQULU – Qurban bayramında doğulan uşaqlara qoyulan adlardır. “Qurban” və “qul” sözlərindəndir.

QURQUT – Uğurlu od, xoşbəxt od, hər şeyi bilən, gələcəkdən xəbər verən.

QUŞDAN – Qədim türk tayfasının adı.

QUTAL – Xoşbəxt olan, sevinən, şad olan.

QUREYİŞ – Ərəbcə olub, İslam Dininin peyğəmbəri Hz.Məhəmməd ibn Abdullahın mənsub olduğu, “gəlmələr” adlanan ərəb qəbiləsi mənasındadır.

QÜDRƏT – Ərəbcə “qüdrət” sözündən olub, güc, qüvvət, iradə deməkdir. Eyni zamanda Allahın adlarından biridir.

QÜDRƏTALI // QÜDRƏTƏLİ – Əli qüdrəti, Alı gücü.

QÜDRƏTULLA – Allah yolunda olan.

QÜDSİ – Müqəddəs, təmiz, pak.

QÜFRAN – Mərhəmət etmək, bağışlamaq.

QÜRBƏT – Ərəbcə “qürbət” sözündəndir. 1.Doğulub böyüdüüyü yerdən uzaqda olan. 2.Yad ölkədə olma, vətəndən uzaq yer, qərblilik.

QÜRBƏTALI // QÜRBƏTƏLİ – Əlidən uzaq düşmüş. Alıdan uzaqda yaşayan.

QÜRUR – Ərəbcə “qürur” sözündən olub, iftixar, məğrurluq, mənlilik hissi, təmkin deməkdir.

QÜTBƏDDİN – 1.Dinin başçısı, din rəhbəri. 2.Dinin əsası, təməli, dinin əsas adamı.

QÜTBİ – 1.Qütbə aid olan, əlçatmaz. 2.Başçı, təməlini, əsasını qoyan.

QÜVVƏT – Ərəbcə “qüvvət” sözündən olub, iş görmə bacarığı, qabiliyyəti, güc, qüdrət, iqtidar, nüfuz, zor, qol gücü deməkdir.

– L –

LAÇIN – Cürət, hünər, igidlik mənasını bildirir. Dağ başında məskən salan alıcı quşun adıdır. Laçın cəsarətli, hünərli deməkdir. Bu da həmin quşun xarakteri ilə bağlıdır. Quş adları əsasən qızlara verilir. Lakin laçın güclü quş olduğundan bu ad oğlanlara da verilir. **LAÇINƏR** – Laçın ov quşu, şahin kimi cəsur igid, qorxmaz.

LAMİH – Ərəbcə “lamih” sözündən olub, parlaq, parlayan, işıldayan anlamındadır.

LAZİM – Ərəbcə “lazım” sözündən olub, çox gərəkli olan, vacib olan deməkdir.

LAZIMAĞA – Ərəbcə “lazım” və titul bildirən “ağa” sözünün birləşməsindən əmələ gəlib, gərəkli, sözü keçən ağa deməkdir.

LAYİQ – Ərəbcə “layiq” sözündən olub, münasib, yaraşan, müvafiq hesab edilən deməkdir.

LƏBİB – Ağıllı, zəkali, sağlam düşüncəli, ehtiyatlı.

LƏLƏBƏY – Dayə, yaxın, doğma munis adam, böyük qardaş.

LƏMARİZ – Farsca “ləmariz” sözündən olub, parlayan, parıldayan, işıq verən mənasındadır.

LƏRZAN – Farsca “larzən” sözündən olub, titrək, titrəyən, hərəkətə gətirən mənasındadır.

LƏTİF – 1.Ərəbcə “lətif” sözündən olub Allahın adlarındandır.

2.Yumşaq, xoş, gözəl, nəzakətli. 3.Bütün incəliklərə vaqif olan.

4.İncə, zərif, xoşagələn, ürəyəyatan, zərif.

LƏTİFXAN – Mülayim xan, zərif, xoşagəlimli xan.

LƏVAMİ – (ər.) Parlamalar, nurlar.

LƏVƏND – İtalyanca “levantino” sözündəndir. 1.Dəniz əsgəri, matros. 2.Çevik, cəld, yaraşıqlı. 3.Günçixan yer. 4.Hərəkətli, liman kranı.

LƏVNİR – Ərəbcə “ləvnir” olub, rəngli, boyalı, rənglə əlaqədar olan.

LƏVNİZ – Ərəbcə “ləvniz” sözündəndir. 1.Rəng, boya, üz.
2.Çəşid, növ.

LƏZİR – Farsca “ləzir” ağıllı, qoçaq, zəkali deməkdir.

LİQUBƏT – (ər.) Din yolunda çalışan.

LİSANƏDDİN – Dinin dili, danışiq vasitəsi.

LOĞMAN – 1.Məşhur yunan alimi və həkimi Hippokratın ərəb adıdır. Mənası bütün xəstəliklərə əlac edən həkim. 2.Çörəkli, çörək verən, çörəyi olan.

LÜTFƏDDİN – Dinin mərhəməti.

LÜTFƏLİ – Ərəbcə Lütf və Əli sözlərindən olub, Əli mərhəməti, mehribanlığı. Əli alicənablığı, iltifatı, yaxşılıq, mərhəmət, mehribanlıqla bağlı Əlinin iltifatı deməkdir.

LÜTFÜ – Ərəbcə “lütf” sözündən olub, xeyirxah, mərhəmətli, yaxşılıq, kərəm, gözəllik, mehribanlıq mənasındadır.

LÜTFÜYAR – Ərəbcə “lütf” və farsca “yar” sözünün birləşməsindən olub, yarın mərhəməti, mehribanlığı, iltifatı mənasındadır.

LÜTFULLA – Ərəbcə olub Allahın lütfü, Tanrının xeyirxahlığı.

LÜTFULLAH – Ərəbcə “lütf” və “ulla” sözlərindən olub, Allahın mərhəməti, lütfkarlığı, yaxşılığı deməkdir.

– M –

MAARİF – Ərəbcə “maarif” sözündəndir. 1.Məlum, məşhur, tanınmış. 2.Əhalinin bilik, savad əldə etməsi üçün həyata keçirilən tədbirlər sistemi; 3. Bilik, savad, təhsil.

MABUD – Ərəbcə “məbud” sözündən olub, ibadət, sitayiş edilən (Allah, büt, ay, gün) mənasındadır.

MADAR – Ərəbcə “madar” sözündən olub, ən istəkli, ən əziz, ümidgah mənasındadır.

MADAY – Tanrı sevgisi. Qədim türkmənşəli tayfa adı.

MADƏR – Farsca “madər” sözündəndir. 1. İstəkli, sevimli, əziz. 2.Dayaq, özü, təməl.

MADUR – Sanskritcə olub, ləzzət, şirin mənasındadır. **MAFƏR** – Tanınan, məşhur igid.

MAFİQ – Ərəbcə “mafiq” sözündən olub, uyğun olan, uyğunlaşan mənasındadır.

MAĞDUR – Ərəbcə “Qədr” sözündəndir. 1.Əməyi, zəhməti qiymətləndirilən. 2. Zıyan çəkən, zərərə düşmüş, möhtac.

MAHAL – Ərəbcə “məhət” sözündən olub, inzibati ərazi vahidinin adı kimi vilayət, ölkə məhəllə.

MAHAR – Sanskritcə “Maha” (böyük) və “Rashtra” (ölkə) sözlərindən olub, böyük ölkə mənasındadır.

MAHDUM – 1.Ərəbcə “mahdum” sözündən olub, oğul, uşaq mənasındadır. 2.Böyük səxs, iş buyuran, rəhbərlik edən.

MAHƏDDİN – 1.Farsca “mah” və ərəbcə “əd-din” sözündən olub, dinin işığı, aydınlığı, parıltısı deməkdir. 2.Dini dirçəldən, dinin beşiyi. 3.Dinin mahiyyəti, əsli.

MAHFƏR – Ərəbcə “mahfər” sözündən olub, əlaqə yaradan, ünsiyyətə girən.

MAHFİ – Ərəbcə “mahfi” sözündən olub, gizli olan, aşkar olmayan.

MAHFİNƏR – Gözə görünməyən igid, qəhrəman.

MAHFUZ – Ərəbcə “mahfuz” sözündəndir. 1.Qorunmuş, gözlədilmiş. 2. Gizlənmiş, saxlanmış. **MAHİL** – (ər) Elin Ayı, Ay sifətli oğlan.

MAHİR – Ərəbcə “mahir” sözündən olub, məharətli, hünərli, əlindən iş gələn, bacarıqlı, usta, bilikli deməkdir.

MAHİYYƏDDİN – (ər) Dinin siması, mahiyyəti, əsli.

MAHMUD – Ərəbcə “mahmud” sözündəndir. 1.Şöhrətlənmiş, tərifəlayiq, məşhur olan, tərifəlayiq. 2. Əbrəhənin Kəbəni yıxmaq üçün gətirdiyi filin adı.

MAHMUDAĞA – (ər) Tərifə layiq ağa, tanınmış, şöhrətlənmiş ağa.

MAHMUDBƏY – Tərifəlayiq bəy, şöhrətlənmiş bəy.

MAHMUDƏLİ – (ər) Şöhrətlənmiş, tərifli Əli.

MAHMUDXAN – Şöhrətli xan.

MAHYƏDDİN – Dini ehya edən, dini dirçəldən, dinin beşiyi.

MAİL – Ərəbcə “mail” sözündən olub, meyli, həvəsi, istəyi olan.

MAİS – Ərəbcə “mais” sözündəndir, təkəbbürlü, özündən razı deməkdir.

MAQSUD – Ərəbcə “Maqsud” sözündən olub, niyyət edilən, məram, istək, niyyət olunmuş, nəzərdə tutulan, arzu olunan, istənilən məqsəd.

MAQSUM – Ərəbcə “maqsum” sözündən olub, ayrılmış, verilmiş, bölünmüş, qismət.

MAQSUR – Ərəbcə “maqsur” sözündəndir. 1.Kəsir olunmuş, qısaldılmış, sıxılmış. 2.Bir şeyə ayrılmış.

MALİD – Gənc, cavan, yeniyetmə.

MALİK – Ərəbcə “malik” sözündəndir. 1. Sahib, bir şeyə sahib olan, mülkü, mülkiyyəti olan şəxs. 2. Cəhənnəmin hakimi və qapıçısı olan mələk, cəhənnəmi qoruyan mələk. 3.Əzab mələklərini idarə edən mələk. 4.İmam, maliki məzhəbinin qurucusu.

MALİR – Varlı, zəngin bəy, var-dövlət sahibi.

MANAF – Ərəbcə “mənaf” sözündəndir. 1.Yüksəklik, ucalıq. 2.Mənafeyini qoruyan, xeyir, qazanc əldə edən. 3. Kəbədə olan qədim bützlərdən birinin adı.

MANAR – (ər) Ətrafa işıq verən qüllə **MANAS**

– Cəsur qəhrəman, qorxmaz igid.

MANAY– Qədim türk tayfa adı. **MANAZ**

– Bax: Manas.

MANİ – 1.Özünü peyğəmbər elan etmiş, şərq ölkələrini gəzərək yaratdığı dini yaymaqla məşğul olan, ünlü rəssam, həkim, filosof Maninin adından meydana gəlmişdir. 2. Türk xalq şəri və nəğmə janrı.

MANİDAR – Anlayan, başa düşən.

MANSUR – Ərəbcə “Mansur” sözündən olub, qalib, qələbə çalmış, üstün gəlmiş, müzəffər deməkdir.

MARAT – 1. Böyük, sehrli, sehrkar adam. 2. Nəyi isə qorumağa təhrik etmək.

MARİD – Ərəbcə “marid” sözündən olub, itaət etməyən mənasındadır.

MARİF – Əldə edilən savad, bilik.

MARLEN – Karl Marksın və V.İ. Leninin ilk üç hərfinin qısaldılmasından yaradılmış ad.

MAŞALLAH – Ərəbcə “mə şəə Üllah” sözlərinin birləşməsindən yaranıb. 1. Afərin, allah gözdən saxlasın. 2. Bəyənmə, tərif.

MAYƏDAR – Farsca “mayədar” sözündən olub, sərmayəsi, malı olan, pullu, varlı, dövlətli, zəngin.

MAYƏDDİN – Var-dövlət sevn.

MAYƏSƏR – Farsca “maya” və “sər” (baş, zirvə, təpə, başçı, uc) sözlərindən düzəlib. Əsas maya, var-dövlət deməkdir.

MAYİL – Ərəbcə “mail” sözündəndir. 1. Meyli olan, meyl salan, meyl edən, həvəsli. 2. Həvəsli, istəyən, sevn istəkli, qabiliyyətli olan, içdən istəkli. 3. Aşıq.

MAYİS – Ərəbcə “mais” sözündəndir. 1. Rəhbərlik edən. 2. Allah tərəfindən idarə edilən. 3. Doğru, haqq yoluna gəlmiş, Allah tərəfindən doğru yolu tutan. 4. Şiələrə görə 12 imamın sonu.

MAZAN – Ərəbcə “mizan” sözündən olub, meyar, ölçü tərəzi deməkdir.

MAZHƏR – Ərəbcə “məzhər” sözündəndir. 1. Təzahür edən, doğulan, yaradan, əldə edilən. 2. Şöhrətlənən.

MEFTAHƏDDİN – Ərəbcə “meft” və “əddin” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, dinin sahibi deməkdir.

MEHBALA – Meh (böyük, ulu, iri) və “bala” sözlərindən olub, böyük bala mənasındadır. **MEHBALI** – Ay balası, ay parçası.

MEHBƏDDİN – Ərəbcə “mühibbəddin” sözündən olub, dini sevən, dinə bağlı olan deməkdir.

MEHBULLA – Ərəbcə “muhibulla” sözündən olub, Allahı sevən, Allaha sevgi, ilahi məhəbbət deməkdir.

MEHDİ – Ərəbcə “mehdi” sözündən olub, doğru yolda olan, düz yol tutmuş, allah tərəfindən göndərilmiş mənasındadır.

MEHDİAĞA – Doğru yola gəlmiş ağa, düz yol tutan ağa.

MEHDİXAN – Ərəbcə “Mehdi” və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib, doğru yolla gedən ağa, cənab.

MEHDİQULU – Ərəbcə “Mehdi” və azərbaycanca “qul” sözlərindən düzəlib, doğru yolla gedən xidmətçi, düz yol tutanın köləsi, qulu.

MEHLUD – Ərəbcə “mehlud” sözündən olub, doğum, doğuluş, doğulma, peyğəmbərin doğum günü, ad günü mənasındadır.

MEHMAN – Farsca mehman sözündən olub, qonaq olmaq, müsafir deməkdir.

MEHMANAĞA – Farsca “mehman” və “Ağa” sözlərinin birləşməsindən olub, qonaqsevər, qonaqpərust Ağa deməkdir.

MEHMANDAR – Farsca “mehman” və “dar” sözlərinin birləşməsindən olub, qonaqsevər, qonaqpərust deməkdir.

MEHMANƏLİ – Qonaq Əli, müsafir Əli.

MEHMANYAR – Farsca “mehman” və “yar” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, yarın qonağı, sevgilinin qonağı deməkdir.

MEHNƏT – Ərəbcə “mehnət” sözündən olub, zəhmət, qayğı, əziyyət, kədər, qüssə, ələm, dərd, bəla, müsibət, əmək, yorğunluq mənasındadır.

MEHNƏTİ – (ər.) Qaygılı, qəmli, əməksevər, zəhmətkeş, əməkçi, yorğun deməkdir.

MEHRAB – 1.Ərəbcə “mehrab” sözündən olub, ibadətgah, məscidlərin qiblə tərəfdəki divarlarında namaz qılanların üzlərini çevirdikləri yer. 2.Üz çevriləcək yer. 3.Ədəbiyyatda sevgilinin qaşına işarə.

MEHRAC – Ərəbcə “mehrac” sözündən olub, nərdivan, göyə qalxma mənasındadır. İslam dini əfsanəsinə görə Məhəmməd peyğəmbərin göyə qalxması.

MEHRALI – Farsca “mehr” (günəş) və azərbaycanca “Alı” (kişi, oğlan) sözlərindən düzəlib. Günəş oğlan, mehriban, şən, sevincli deməkdir.

MEHRAN – Sevən, məhəbbət bəsləyən, vurulan.

MEHRDAD – Günəşin töhfəsi, Günəşin bəxşişi.

MEHRƏDDİN – Dinin günəşi.

MEHRƏLİ – Əlinin mərhəməti, mehri sevgisi, məhəbbəti.

MEHTƏR – (f.) 1. Çox böyük, yekə. 2.Atlara baxan. 3.Müjdəçi, muştuluqçu. 4.Türkiyədə hərbi musiqi və musiqiçilər.

MEHVƏR – Ərəbcə “mehvər” sözündəndir. 1. Hər hansı yuvarlaq şeyin ortasından keçən ox. 2. Yer kürəsinin mərkəzindən keçərək iki qütbü birləşdirən xəyali xətt. 3. Fırlanan silindr. 4. Hər hansı bir şeyin əsasını təşkil edən amil.

MERAC – Ərəbcə “merac” sözündən olub, göyə qalxma mənasındadır.

MEVLAM – Ərəbcə “mevlam” sözündən olub, mənim Tanrım, mənim ağam mənasındadır.

MEYYAL – Ərəbcə “meyyal” sözündən olub, meyl edən, mail olan mənasındadır.

MEYBULLA – Allahı sevən, tanrı sevgisi.

MEYDAN – Farsca “meydan” sözündəndir. 1. Düzənlik, genişlik.

2. Geniş sahə. 3. Şəhər və qəsəbədə tədbir üçün tikilən yer.

MEYDANALI – Farsca “Meydan” və “Alı” adından olub, geniş qəlbli Alı mənasındadır.

MEYDANƏLİ – Farsca “Meydan” və “Əli” adından olub, geniş qəlbli Əli mənasındadır.

MEYDAR – Şən, xoş həyat.

MEVDUD – Bax: Mövdud.

MEYRAC – Ərəbcə “merac” sözündəndir. 1. Çıxılan yer, nərdivanla qalxılan yer. 2. Göyə çıxma.

MEYRAH – (ər.) Bax: Meyrəli.

MEYYAL Meyl edən, meylli, mail olan, həvəs göstərən, mübtəla olan. Şairlərin təxəllüslərindəndir.

MƏABİD – Ərəbcə “məabid” sözündən olub, məbəd mənasındadır.

MƏBAHİS – Ərəbcə “məbahis” sözündən olub, kitabın hissələri deməkdir.

MƏBHUR – Ərəbcə “məbhur” sözündən olub, işıqlığa çıxan, nəfəs alan.

MƏBRUK – Ərəbcə “məbruk” sözündən olub, əməlləri ilə təbrik edilməyə layiq, təbrik olunmağa layiq dəyər, müqəddəs, uğurlu adam.

MƏBRUR – 1.Ərəbcə “məbrur” sözündən olub, bəyənilmiş, xeyirli, faydalı.2. Günahı bağışlanmış.

MƏBRUD – Ərəbcə “məbrud” sözündən olub, donuq, soyuq mənasındadır.

MƏBSUD – Ərəbcə “məbsud” sözündəndir. 1.Açılmış, yayılmış. 2.Uzun uzada izah edilən.

MƏBUD – Ərəbcə “məbud” ibadət olunan, sitayiş olunan deməkdir.

MƏBUS – (ər.) 1. Göndərilmiş elçi. 2. Xalq vəkili.

MƏBZUL – (ər.) 1. Bolluq. 2. Bağışlanmış, töhfə verilmiş.

MƏCDƏDDİN – (ər.) Dinin şamı, şərəfi, ululuğu, böyüklüyü.

MƏCDİN – Ərəbcə “məcdin” sözündən olub, böyüklük, ululuq, şan, şərəflə əlaqəli.

MƏCDUD – Ərəbcə “məcdud” ruzisi bol, bəxti açıq, nəsibi olan, xoşbəxt olan mənasındadır.

—
MƏCİD – Ərəbcə “məcid” sözündəndir. Uca, əzəmətli, böyük, görkəmli, şanlı, şərəfli, adlı-sanlı. Allahın 99 adından biri.

MƏCİDDİN – Ərəbcə “məcid” və “din” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, dinin ululuğu, dinin şərəfi, böyüklüyü, əzəməti deməkdir.

MƏCNUN – Ərəbcə “məcnun” sözündəndir. 1. Dəlicəsinə sevən, aşıq, sevincli, eşqə mübtəla olan, vurğun. 2. Eşq yolunda divanə olan.

MƏCRUH – (ər.) Bir şeyə həddən artıq mübtəla olan, yaralı, yaralanmış.

MƏDƏD – Ərəbcə “mədəd” (yardım, kömək, imdad) sözündəndir, imdad, yardım, kömək etmək deməkdir.

MƏDƏDXAN – Kömək edən, yardım edən xan.

MƏDƏDYAR – Yardım edən, əldən tutan, imdada yetişən, köməyə çatan.

MƏDHİ – Ərəbcə “mədhi” sözündən olub, öyməyə, tərifləməyə məxsus olan mənasındadır. Şairlərin təxəllüslərindəndir.

MƏDİH – Ərəbcə “mədih” tərifəlayiq iş və ya hərəkət, öyülməyə layiq deməkdir.

MƏDİHAN – Ərəbcə “mədih” və “xan” sözlərindən olub, təriflər, öymələr, tərifəlayiq olan.

MƏDİYAR – 1. Tərif sevən. 2. Macarlar; Macarıstan Respublikasının əsas əhalisi.

MƏDSUF – Ərəbcə “mədsuf” sözündən olub, sevilən mənasındadır.

MƏFAXİR – Ərəbcə “məfxərət” sözünün cəmi. Öyünmə, iftixar, fəxr etmə.

MƏFXƏR – Ərəbcə “məfxər” sözündən olub, iftixar, qürur, öyünmə, şanlı, şərəfli.

MƏFRUZ – Ərəbcə “məfruz” sözündən olub, fərz olunan, nəzərdə tutulan.

MƏFTUN Ərəbcə “məftun” sözündən olub, vurğun, aşiq, heyran, valeh olmuş, sevən aşiq, vurğun.

MƏFTUR – (ər.) Heyran olmuş, valeh olmuş.

MƏĞBUT – Ərəbcə “məğbut sözündən olub, xoşbəxt, bəxtəvər mənasını bildirir.

MƏĞFİRƏT – (ər.) Allahın öz bəndələrinin günahlarını bağışlaması, eyiblərini örtməsi.

MƏĞRUB – (ər.) 1.İstənilən, sevilən. 2.Hər kəs tərəfindən sevilib axtarılan.

MƏĞRUR – Ərəbcə “məğrur” sözündən olub, qürurlu, vüqarlı, mənliyi olan, şərəfli mənasındadır.

MƏHARƏT – (ər.) Bacarıq, qabiliyyət, bir şeyi dərinləndirmək.

MƏHABİR – (ər.) 1.Uca yerlər. 2. Minbərlər.

MƏHBUB – (ər.) 1. Məhəbbət bəxş edilmiş, sevimli, əziz, çox sevilmiş, sevilən, sevimli şəxs. 2. Dost, yoldaş.

MƏHBUD – (ər.) İbadət edən.

MƏHCUB – (f.) Həyalı, utancaq, utanmış, örtülü.

MƏHCUR – (ər.) Ərəbcə “məhcur” sözündən olub, uzaqda qalmış, unudulmuş, atılmış, tərk edilmiş deməkdir.

—
MƏHƏBBƏT – Ərəbcə “məhəbbət” sözündən olub, eşq, sevgi, istək, ülfət mənasındadır.

MƏHƏD – Ərəbcə “məhd” sözündən olub, dinin beşiyi deməkdir.

MƏHƏDDİN – Ərəbcə “məh əd-din” sözündən olub, dinin mərkəzi mənasındadır.

MƏHƏMMƏD – Ərəbcə “Muhamməd” sözündən olub, öyülən, tərif edilən, çox xoşa gələn, bəyənilən, mədh edilən deməkdir. Bu ad yalnız müsəlman aləmində deyil, bütün dünyada ən geniş yayılmış addır.

MƏHƏMMƏDAĞA – Bax: Məhəmməd və ağa.

MƏHƏMMƏDƏLİ – Bax: Məhəmməd və Əli.

MƏHƏMMƏDƏMİN – Məhəmməd və Əmin sözlərinin birləşməsindən yaranıb.

MƏHƏMMƏDQULU – Ərəbcə “Məhəmməd” və azərbaycanca “qul” sözlərindən əmələ gəlib, “Məhəmmədin qulu” deməkdir.

MƏHƏMMƏDŞAH – Hökmdar Məhəmməd.

MƏHƏR – “Məhərrəm” adının qısaldılmış forması.

MƏHƏRRƏM – 1.Ərəbcə məhərrəm sözündəndir. Ərəb qəməri təqviminin birinci ayı. 2. Haram olunmuş, qadağan edilmiş.

MƏHDUMQULU – Sahibkarın, iş buyuranın qulu. Böyük şəxsin oğlunun xidmətçisi. Böyük türkmən şairi Məhdumqulu (XVIII əsr).

MƏHFƏR – (f.) Ay aydınlığı, ay işığı.

MƏHRƏR – Öz ətrafında fırlanan.

MƏHRUQ – (ər.) Yanacaq, yandırılmış, alovlandırılmış.

MƏHRUN – (ər.) Alovlu, odlu.

MƏHRUS – (ər.) 1.Güvənlikdə olan, əmin-amanlığı təmin olunmuş, qorunmuş.2. Körpə, övlad.

MƏHSUN – Ərəbcə ”məhsun” sözündən olub, sevincli, şad mənasındadır.

MƏHYAR – (f.) İşıqlı əməllərə sadıq olan.

MƏHYƏDDİN – Ərəbcə “muhəyyəddin” sözündən olub, dinin siması, dinin tərəfdarı, dinə həyat verən deməkdir.

MƏHZA – (ər.) Tək, təkə, yeganə, yalnız, ancaq.

MƏHZƏR – (ər.) 1. Hüzur yeri. 2.İclas, məclis. 3. Cəmiyyət.

MƏHZUM – Ərəbcə “məhzum” sözündən olub, qalib gələn, məğlub edən mənasındadır.

MƏHZUN – (ər.) Hüznlü, kədərli, qəmli, qayğılı həzin.

MƏHZUR (ər.) 1. Çəkinilən, ehtiyat edilən, ehtiyat ediləsi, çəkinmə, qorxma. 2. Hazırlanmış, hazır olan, mübtəla, tutulmuş.

MƏKARİM – Ərəbcə ”məkrəmət” sözündən olub, nəcib əməllər deməkdir.

MƏKİN – (ər.) 1.Yüksək vəzifə, nüfuz sahibi. 2.Təmkinli. 3.Yerləşən, oturan, yer tutan. 4.Yaşayan, sakin olan, iqtidar sahibi, nüfuzlu.

MƏKNUN – (ər.) Örtülü, gizli.

MƏQAFUR – (ər.) Bağışlanmış, əfv edilmiş.

MƏQBUL – (ər.) Qəbul olunan, bəyənilən, xoş qarşılanan, keçərli.

MƏQSƏD – Niyyət, istək, arzu.

MƏQSUM – Alın yazısı, tale.

MƏQSUR – (ər.) 1.Qısaldılmış, gödəldilmiş, ixtisar olunmuş. 2.Qısa boylu.

MƏLİK – Ərəbcə “məlik” sözündəndir. 1.Padşah, hökmdar.

2.Mal sahibi olan. 3.Allahın adlarından biridir.

MƏLİKABBAS – Ərəbcə “Məlik” və “Abbas” adlarından əmələ gəlib; hökmdar Abbas.

MƏLİKASLAN – Ərəbcə “Məlik” və “Aslan” adlarından əmələ gəlib, qüdrətli hökmdar.

—
MƏLİKƏHMƏD – Ərəbcə “Məlik” və “Əhməd” adlarından əmələ gəlib, tərifləyiq hökmdar.

MƏLİKƏJDƏR – Ərəbcə “Məlik” və “Əjdər” adlarından əmələ gəlib, güclü hökmdar.

MƏLİKHEYDƏR – Ərəbcə “Məlik” və “Heydər” adlarından əmələ gəlib, igid, cəsur hökmdar.

MƏLİKHÜSEYN – “Məlik” və “Hüseyn” (gözəl, yaxşı) adlarının birləşməsindən meydana gəlib, yaxşı hökmdar.

MƏLİKMƏMMƏD Ərəbcə “Məlik” və “Məmməd” (Məhəmməd adının qısaldılmış forması;) adlarından düzəlib. Hökmdar Məhəmməd.

MƏLİKMİRZƏ – Ərəbcə “Məlik” və “Mirzə” adlarından əmələ gəlib, Şahzadə hökmdar.

MƏLİKŞAH – Ərəbcə “Məlik” və “Şah” adlarından əmələ gəlib, hökmdar şah, böyük hökmdar.

MƏLİKYEGAN – Ərəbcə “Məlik” və “Yegan” adlarından əmələ gəlib, tək hökmdar, tayı-bərabəri olmayan hakim.

MƏLNUZ – Ərəbcə “məlnuz” sözündən olub, ola bilsin, gözlənilən, yerinə yetirilməsi mümkün olan.

MƏLTƏM – Yazın nizamlı olaraq qurudan dənizə doğru əsən küləyi, xəfif külək.

MƏMMƏD – Öyülən, öyülmüş, bəyənilən, bəyənilmiş, çox təriflənmiş anlamını verir. İslam dininin banisi Məhəmməd peyğəmbərin adından götürülüb,

MƏMMƏDAĞA – Cənab Məhəmməd, böyük Məhəmməd deməkdir.

—
MƏMMƏDALI – “Məmməd” və “Alı” adlarının birləşməsindən yaranıb, böyük Məhəmməd deməkdir.

MƏMMƏDARİF – “Məmməd” və “Arif” adlarının birləşməsindən yaranıb, ağıllı Məhəmməd deməkdir.

MƏMMƏDBAĞIR – “Məmməd” və “Bağır” adlarının birləşməsindən yaranıb, bilikli Məhəmməd deməkdir.

MƏMMƏDCƏFƏR – “Məmməd” və “Cəfər” adlarının birləşməsindən yaranıb, böyük Məhəmməd deməkdir.

MƏMMƏDƏLİ – “Məmməd” və “Əli” adlarının birləşməsindən yaranıb, böyük Məhəmməd deməkdir.

MƏMMƏDƏMİN – “Məmməd” və “Əmin” adlarının birləşməsindən yaranıb, etibarlı, inamlı Məhəmməd.

MƏMMƏDƏZİM – “Məmməd” və “Əzim” adlarının birləşməsindən yaranıb, böyük, ulu Məhəmməd.

MƏMMƏDHƏNİFƏ – “Məmməd” və “Hənifə” adlarının birləşməsindən yaranıb, yaxşı, əziz Məmməd.

MƏMMƏDHƏSƏN – “Məmməd” və “Həsən” adlarının birləşməsindən yaranıb, gözəl Məhəmməd. Məhəmməd peyğəmbərin nəvəsi imam Həsənə işarədir.

MƏMMƏDHÜSEYN – “Məmməd” və “Hüseyn” adlarının birləşməsindən yaranıb, yaxşı Məmməd. (İmam Əlinin kiçik oğlu).

MƏMMƏDXAN – Ağa Məhəmməd.

MƏMMƏDİSMAYIL – “Məmməd” və “İsmayıl” adlarının birləşməsindən yaranıb, allahın Məmmədi.

MƏMMƏDİYYƏ – Məhəmmədin dinindən olan, müsəlman, islam, dindar, mömin deməkdir.

MƏMMƏDKAZIM – “Məmməd” və “Kazım” adlarının birləşməsindən yaranıb, təmkinli, səbirli Məhəmməd deməkdir

MƏMMƏDKƏRİM – “Məmməd” və “Kərim” adlarının birləşməsindən yaranıb, mərhəmətli Məhəmməd deməkdir.

MƏMMƏDQAFUR – “Məmməd” və “Qafur” adlarının birləşməsindən yaranıb, bağışlanmış, əfv edilmiş, günahlarından keçilmiş Məmməd.

MƏMMƏDQASIM – “Məmməd” və “Qasım” adlarının birləşməsindən yaranıb, mərhəmət edən, pay verən Məmməd.

MƏMMƏDQULU – “Məmməd” və “Qulu” adlarının birləşməsindən yaranıb, Məhəmmədə xidmət edən.

MƏMMƏDMANAF – “Məmməd” və “Manaf” adlarının birləşməsindən yaranıb, uca Məhəmməd.

MƏMMƏDMİRZƏ “Məmməd” və “Mirzə” adlarının birləşməsindən yaranıb, bilikli, hörmətli Məhəmməd.

MƏMMƏDNAĞI – “Məmməd” və “Nağı” adlarının birləşməsindən yaranıb, saf, pak Məhəmməd.

MƏMMƏDNƏBİ – “Məmməd” və “Nəbi” adlarının birləşməsindən yaranıb, elçi, peyğəmbər Məhəmməd.

MƏMMƏDNƏSİR – “Məmməd” və “Nəsir” adlarının birləşməsindən yaranıb, Məhəmmədin köməkçisi.

MƏMMƏDNİYAZ – “Məmməd” və “Niyaz” adlarının birləşməsindən yaranıb, bəxş edilən Məhəmməd

MƏMMƏDPAŞA – “Məmməd” və “Paşa” adlarının birləşməsindən yaranıb, cənab Məhəmməd.

MƏMMƏDRƏHİM – “Məmməd” və “Rəhim” adlarının birləşməsindən yaranıb, rəhimli Məhəmməd.

MƏMMƏDRƏSUL – “Məmməd” və “Rəsul” adlarının birləşməsindən yaranıb, elçi Məhəmməd, peyğəmbər Məhəmməd. **MƏMMƏDRZA** – “Məmməd” və “Rza” adlarının birləşməsindən yaranıb, razı qalınan, bəyənilən Məhəmməd.

MƏMMƏDSADIQ – “Məmməd” və “Sadıq” adlarının birləşməsindən yaranıb, vəfalı Məhəmməd.

MƏMMƏDSƏLİM – “Məmməd” və “Səlim” adlarının birləşməsindən yaranıb, nöqsansız Məhəmməd.

—
MƏMMƏDŞAH – “Məmməd” və “Şah” adlarının birləşməsindən yaranıb, şah Məhəmməd.

MƏMMƏDŞƏRİF – “Məmməd” və “Şərif” adlarının birləşməsindən yaranıb, hörmətli, nəcib, soylu-köklü Məhəmməd.

MƏMMƏDTAĞI – “Məmməd” və “Tağı” adlarının birləşməsindən yaranıb, Mömin Məhəmməd, dindar, Məmməd.

MƏMMƏDVƏLİ – “Məmməd” və “Vəli” adlarının birləşməsindən yaranıb, Məhəmmədin dostu, yoldaşı.

MƏMMƏDYAR – “Məmməd” və “Yar” adlarının birləşməsindən yaranıb, Məhəmmədin dostu, köməkçisi.

MƏMNUN – (ər.) Etibara layiq olan, razı qalan.

MƏNÇUR – (ər.) Nəşr olunmuş, paylanmış, yayılmış.

MƏNGÜBAY – Varlı, dövlətli olan kimsə.

MƏNGUHAN – Daimi, həmişəlik, əbədi hökmdar.

MƏNSUM – Günahsız, təqsirsiz, təmiz, qəbahəti olmayan.

MƏNSUR – Ərəbcə “mənsur” sözündəndir. 1.Qələbə çalmış, qalib, üstün gəlmiş. 2.Nəşrlə yazılmış şeir. 3.Yayılmış, çap olunmuş hökmdar fərmanı.

MƏNTUR – Düzgün nitq, söhbət, müsahibə.

MƏNZİLƏT – Yüksək rütbəyə malik olan.

MƏNZUR – Ərəbcə “mənzur” sözündəndir. 1.Arzu edilən, niyyət edilən 2.Baxılan, üstündə dayanılan, nəzər olunan, bəyənilən, nəzərdə tutulmuş, vəd edilmiş. 3. Məqsəd, niyyət, fədakar olan. **MƏNUÇÖHR** – Qədim dini-fəlsəfi cərəyanın

başçısı Maninin nəslindən olub, Mani (Mənu) sifət, Mani (Mənu) çöhrə. Şirvan hökmdarlarından birinin adı.

MƏRAHİL – (ər.) Mərhələ, dövr.

MƏRAHİM – Ərəbcə “mərahim” sözündən olub, mərhəmət, rəhm, şəfqət mənalarını ifadə edir.

MƏRAYİM – Ərəbcə “mərahim” sözündən olub, mərhəmət, rəhm mənasındadır.

MƏRBUT – Ərəbcə “mərbut” sözündən olub, həyata bağlı olan, tam mənası ilə təbə olan mənasındadır.

MƏRDAĞA – 1.Qəhrəman, igid ağa. 2.Əliaçıq, səxavətli ağa.

MƏRDAN – Farsca “mərd” sözünün cəmi olub, əsl kişiyyə, igidə məxsus xasiyyət. Mərdlər, insanlar, ərlər, qəhrəmanlar, igidlər, səxavətliyə.

MƏRDANALI – İgid, mərd Alı.

MƏRDANƏLİ – Kişi xasiyyətli Əli, qəhrəman, igid Əli.

MƏRDANƏT – “Mərdan” sözündən düzəldilib, igidlər, ərlər.

MƏRDİ – Mərdlik, kişilik, kişiyyə xas olan.

MƏRİFƏT – Ərəbcə “mərifət” sözündəndir. 1.Hər kəsin edə bilmədiyi ustalığ, hər şeydə görülməyən xüsusiyyət, ustalıqla hazırlanmış olan şey. 2.Bilmə, bilik, maarif. 3.Xoşuna gəlməyən hərəkət.

MƏRSİN – Yarpaqlarını bütün fəsillərdə tökməyən və gözəl iyli yarpaqları olan həmişəyaşıl ağac.

MƏRUF – Ərəbcə “məruf” sözündəndir. 1.Hər kəs tərəfindən bilinən, tanınan məşhur. 2.Şəriətin əmr etdiyi, uyğun gördüyü.

MƏRVAL – 1.Çaxmaqdaşı.2.Möhkəm, sağlam oğlan.

MƏRVAN – Çaxmaqdaşlı, çaxmaq daşı olan.

MƏRZİBAN – (f.) Vətənin sərhədini qoruyan.

MƏSAİL – Ərəbcə “məsalin”nin cəmi olub, məsələlər deməkdir.

MƏSƏDƏT – (ər.) Sevinc, xoşbəxtlik, səadət.

MƏSFUR – Yazılmış, qeyd olunmuş, tələdə yazılan övlad.

MƏSİAĞA – “Məsih” və “ağa” sözlərinin birləşməsindən meydana gəlib, allahın mərhəməti deməkdir.

MƏSİB – Ərəbcə “məsib” sözündən olub, doğru, düz mənasındadır.

MƏSİH – Allahın mərhəməti. İsa Peyğəmbərin ləqəbi.

MƏSİM – Ərəbcə “Məsum” adının dəyişilmiş forması olub, günahsız, təqsirsiz, təmiz.

MƏSKURƏ – Ərəbcə “məzkur” sözündən olub, xatırlanan, yada salınan, adı çəkilən, zikr olunan, haqqında söhbət açılan.

MƏSMALI // MƏSMƏLİ – Təmiz, pak, günahsız Əli (Məsuməli adının təhrif forması).

MƏSNƏDİ – (ər.) Dayaq, mənəb, vəzifə taxt. Şairlərin təxəllüslərindəndir.

MƏSRUR – (ər.) 1. Sevincli, məmnun, sevinmiş məramına çatmış. 2. Şad, şən, sevincək, istədiyinə çatan.

MƏSTAR – Məst olmuş, xumar, keflənmiş.

MƏSTAVƏR – (f.) Məst edən, məstlik gətirən, kefləndirən.

MƏSTƏLİ – Əli sevgisi, məftunluğu. Əliyə vurğun, Əlinin pərəstişkarı.

MƏSTUR – Ərəbcə “məstur” sözündən olub, təmiz, bakir, örtülü, qapalı, təvazökar deməkdir.

MƏSUD – Ərəbcə “məsud” sözündəndir, xoşbəxt, bəxtəvər, səadət, bəxtiyar, müqəddəs deməkdir.

MƏSUM – Ərəbcə “məsum” sözündəndir. 1. Günahsız, qəbahətsiz, ismət sahibi. 2. Saf, təmiz, qəbahəti olmayan.

MƏSUN – Ərəbcə “məsun” sözündəndir. 1. Qorunmuş, qorunan. 2. Təmiz, pak, günahsız.

MƏŞƏDALI // MƏŞƏDƏLİ – Məşədi və Əli adlarının birləşməsindən yaranıb. İranın Məşhəd şəhərində şiələrin səkkizinci imamı İman Rzanın qəbrini ziyarət edən şiə müsəlmanlarına verilən addır.

MƏŞƏDİ – Ziyarətgah, Məşhədi ziyarət edən.

MƏŞƏDİHİLAL – “Məşhədi” və “hılal” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, aypara, təzə ay deməkdir.

MƏŞƏDİXAN – Məşhəd şəhərini ziyarət etmiş xan, hökmdar.

MƏŞƏDİRZA – “Məşədi” və “Rza” adlarının birləşməsindən yaranıb, Məşhəd şəhərini ziyarət etmiş Rza.

MƏŞKUR – Ərəbcə “məşkur” sözündən olub, şükür edilən, şükürə layiq, təşəkkürə layiq olan deməkdir.

MƏTƏXAN – “Mətə” və “xan” sözlərinin birləşməsi yolu ilə yaranıb. Bəy, xan nəslindən olan.

MƏTİ – Bəy nəslı, bəy soyu.

MƏTİN – Ərəbcə “mətin” sözündən olub, mətanətli, dayanıqlı, davamlı, sözündən dönməz, səbatlı, fikrindən dönməyən.

MƏTİNƏR – Möhkəm, sağlam igid.

MƏTİNPUR – Ərəbcə “mətin” (sağlam, bərk, davamlı; qürurlu, vüqarlı, dönməz) və farsca “pur” (oğul, oğlan) sözlərindən düzəlib, dönməz, möhkəm oğlan, sarsılmaz oğul. **MƏTLƏB** – Dilək, arzu, istək, məqsəd, tələb; **MƏVAİZ** – (ər.) Moizə edən.

MƏVAHİB – Ərəbcə “məvəhib” sözündən olub, bəxşış etmə, hədiyyə etmə mənasındadır.

MƏVALİD – Ərəbcə “məvalid” sözündən olub, doğulmuş, doğulan mənasındadır.

MƏVƏDDƏT – (ər.) Sevgi, sevmə, məhəbbət, dostluq.

MƏZHƏR – Ərəbcə “məzhər” sözündəndir. 1. Bir şeyin göründüyü, ortaya çıxdığı yer, görünmək. 2. Nail olmaq, şəərəflənmə. **MƏZAHİR** – 1. Ərəbcə “məzahir” sözündən olub, bir şeyin zahir olduğu yerlər və ya şəxslər deməkdir. 2. Kömək edən, əlindən tutan.

MƏZAHİM – Ərəbcə “məzahim” sözündən olub “zəhmət”in cəmidir. Zəhmət, iş, əmək, əziyyət. 1. Bir şeyin zahir olduğu yerlər və şəxslər. 2. Çatma, nail olma.

MƏZAHİN – Zəhmət verən, çətinlikdən qurtaran.

MƏZBUR – Haqqında danışılmış.

MƏZDƏK – Farsca “məzdək” sözündən olub, yaradan, yaradıcı Tanrı deməkdir.

MƏZHƏR – Təzahür, yetişmə, nail olma, canlanma.

MƏZHUR – Ərəbcə “məzhur” sözündən olub, zahir olunmuş, görünən mənasını ifadə edir.

MƏZİD – Artırma, çoxaltma, əlavə etmə.

MƏZKUR – Ərəbcə “məzkur” sözündəndir. Zikr olunmuş, haqqında danışılmış, yuxarıda olan.

MİDHƏD – Ərəbcə “midhəd” sözündən olub, tərif etmə, qiymətləndirmə, mədh etmə deməkdir.

MİFŞAKİR – Şükür eləyən rəis, razılıq bildirən əmir. Rəhbər Şakir, başçı Şakir.

MİFTAHHƏDDİN – (ər.) Dinin açarı.

MİHAD – Döşək.

MİHNƏT – Vaxt qazanmaq.

MİKAYIL – Ərəbcə “mikael” sözündəndir. Allahın yaratdığı 4 mələkdən biri dünyanın təsərrüfat və iqtisadi məsələlərini həll edir. Allaha bənzər, Allah kimi olan, tanrıya bərabər deməkdir. Dini rəvayətə görə, dörd mələklərdən biri canlıların ruzisini təyin edən mələyin adıdır.

MİKNƏT – Bacarıq, iqtidar, dövlət.

MİNAB – Ərəbcə “min” və farsca “ab” sözündən yaranıb, suyu sevən mənasındadır.

MİNABƏDDİN – Su kimi təmiz, pak olan.

MİNACƏDDİN – “Minicat” və “din” sözlərindən əmələ gəlmiş və dinin minacat deyən, azançısı.

MİNAXAN – Büllur hökmdar.

MİNAS – Qədim türkcə “binas” etnonimindəndir. Güclü, qüdrətli, min aslan gücü olan.

MİNƏXAN – Min əsgərə xan olan, minbaşı, sərkərdə.

MİNULLA – Xallı, yaraşıqlı.

MİR – “Mir” sözü farsca “əmir” sözünün qısaldılmış formasıdır və əmr sahibi, rəhbər, başçı mənasını ifadə edir. Adətən, seyidin əsil adına uyğun olaraq rəis, başçı, ağa, Məhəmməd peyğəmbərin nəslindən olanların (seyidlərin) adlarına artırılan dini titul.

MİRAB – Farsca “mir” və “ab” sözündən olub, keçmişdə Şərq ölkələrində suvarma işlərinə nəzarət edən şəxs.

MİRABBAS – Cənab Abbas, başçı, rəis, ağa Abbas.

MİRABDULLA – “Mir” və “Abdulla” adlarındandır. Abdulla ağa. **MİRƏĞA** – Cənab rəis, başçı ağa.

MİRƏQİB – Farsca “mir” sözü və “Rəqib” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Rəqib ağa.

MİRƏLAY – Alay başçısı, dəstə başçısı.

MİRƏLƏM – Dünyanın başçısı, aləmin rəisi, əmiri, hökmdarı.

MİRƏLİ // **MİRƏLİ** – Seyid nəslindən olan Əli. Əmir Əli. Rəis, başçı Əli.

MİRƏLİM – Alim ağa, başçı Alim.

MİRAMİL – Əmr verən ağa, əmr verən rəis.

MİRAN – “Mir”-in cəmidir: Ağalar, seyidlər, başçılar, bəylər, rəhbərlər, əmirilər.

MİRANŞAH – Əmirilər şahı, əmirilər hökmdarı.

MİRATA – “Mir” və “ata”, yaxud da “əta” (bəxşiş, hədiyyə) sözlərindən yaranıb.

MİRAY – Ayın əmiri, ağası.

MİRAYİB – Farsca “mir” sözü və “Rayib” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Rayib ağa. **MİRAYAZ** – (ə-f.) Kömək edən.

MİRBABA – Böyük baba

MİRBAĞIR – Cənab Bağır, ağa Bağır. **MİRBALA** – Seyid övladı, ağa balası.

MİRBƏŞİR – Mir və Bəşir. Ağa Bəşir

MİRCAMAL – Ağa, rəis, başçı Camal.

MİRCAN – (ə.) Ağacan, böyük ürək sahibi, qüdrət sahibi. Canın içi.

MİRCAVAD – Ağa, rəis, başçı Cavad.

MİRCAVAN – Farsca “mir” sözü və “Cavan” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Cavan ağa.

MİRCƏFƏR – Seyid nəslindən olan Cəfər.

MİRCƏLAL – Ağa Calal//Cəlal.

MİRCƏLİL – Farsca “mir” sözü və “Cəlil” adının birləşməsindən əmələ gəlib, başçı, ağa Cəlil.

MİRDADAŞ – Farsca “mir” sözü və “Dadaş” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Dadaş.

MİRDAMƏD – “Mir” (rəhbər, başçı, rəis) və “damad” (kürəkən) sözlərindən düzəlib, böyük kürəkən, kürəkənlərin başçısı, hörmətlişi.

MİRDAY – Böyük ay.

MİRDAVUD – Farsca “mir” sözü və “Davud” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Davud.

MİRHEYDƏR – Farsca “mir” sözü və “Heydər” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Heydər.

MİRƏDDİN – Din başçısı, din rəhbəri, din ağası.

MİRƏHMƏD – Başçı, rəis Əhməd.

MİRƏKBƏR – Farsca “mir” sözü və “Əkbər” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Əkbər.

MİRƏLƏKBƏR – Farsca “mir” sözü və “Ələkbər” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Mirələkbər.

MİRƏLƏM – Əmirin bayrağı, bayraqların başı. Seyid nişanəsi, əlaməti.

MİRƏLİ – Farsca “mir” sözü və “Əli” adının birləşməsindən əmələ gəlib, başçı, aparıcı Əli. Ağa Əli, başçı Əli, əmir Əli.

MİRƏLLAM – Alimlərin, ustadların başçısı, bələdçilərin rəhbəri.

MİRƏLƏSGƏR – Farsca “mir” sözü və “Dadaş” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Dadaş.

MİRƏZİZ – 1.Mir Əziz. seyyid Əziz. 2.Sevimli rəis, istəkli rəhbər.

MİRƏYYUB – Farsca “mir” sözü və “Əyyub” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Əyyub.

MİRELNUR – Farsca “mir” sözü və “Dadaş” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Elnur.

MİRFƏRƏC – Mir və Fərəc sözlərindən olub, Ağa Fərəc.

MİRHACI – Seyid Hacı, hacıların başçısı.

MİRHADİ – Farsca “mir” sözü və “Hadi” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Hadi.

MİRHAŞİM – Farsca “mir” sözü və “Haşim” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Haşim

MİRHƏBİB – Farsca “mir” sözü və “Həbib” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Həbib.

MİRHƏSƏN – Farsca “mir” sözü və “Həsən” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Həsən.

MİRHÜSEYN – Farsca “mir” sözü və “Hüseyn” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Hüseyn.

MİRXALİD – Farsca “mir” sözü və “Xalid” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa, seyid Xalid.

MİRXALİQ – Farsca “mir” sözü və “Xaliq” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Xaliq.

MİRXALIQ – Farsca “mir” sözü və “Xalıq” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Xalıq.

MİRXƏLİL – Farsca “mir” sözü və “Xəlil” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Xəlil.

MİRXUDA – Farsca “mir” sözü və “Xuda” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Xuda.

MİRXIDIR – Farsca “mir” sözü və “Xıdır” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Xıdır.

MİRİLYAS – Farsca “mir” sözü və “İlyas” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa seyid İlyas.

MİRİSLAM – Farsca “mir” sözü və “İslam” adının birləşməsindən əmələ gəlib, İslam rəhbəri, başçı, öndəri.

MİRİŞ – Seyid nəslindən olan uşaq, hökmdar xanədanına mənsub uşaq.

MİRKAMAL – Bax: Mir və Kamal. **MİRKAZIM**

– Başçı, rəis Kazım.

MİRKƏRİM – Bax: Mir və Kərim.

MİRKİŞİ – “Mir” (əmir, başçı, rəis ağa) və “kişi” (adam, ər) sözlərindən düzəlib. Ər, başçı adam.

MİRQABİL – Farsca “mir” sözü və “Qabil” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa, seyid Qabil.

MİRQADİR – Farsca “mir” sözü və “Qadir” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Qadir.

—
MİRQALİB Farsca “mir” sözü və “Qalib” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Qalib.

MİRQASIM – Farsca “mir” sözü və “Qasım” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Qasım ağa, başçı Qasım. Cənab Qasım, ağa Qasım.

MİRQƏLƏM – Farsca “mir” sözü və “Qələm” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Qələm ağa.

MİRMAHMUD – Farsca “mir” sözü və “Mahmud” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Seyid nəslindən olan Mahmud.

MİRMEHDİ – Farsca “mir” sözü və “Mehdi” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Seyid nəslindən olan, ağa nəslindən olan Mehdi.

MİRMƏHƏMMƏD – Farsca “mir” sözü və “Məhəmməd” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa, rəhbər, başçı Məhəmməd. **MİRMƏMMƏD** – Farsca “Mir” sözü və “Məmməd” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa, rəhbər Məhəmməd.

MİRMÖHSÜN – Farsca “Mir” sözü və “Möhsün” adının birləşməsindən əmələ gəlib, əmir Möhsün deməkdir.

MİRNAĞI – Farsca “Mir” sözü və “Nağı” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Nağı ağa.

MİRNAZİM – Farsca “Mir” sözü və “Nazim” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Nazim ağa.

MİRNAZİL – Farsca “Mir” sözü və “nazil” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Nazil ağa.

MİRPAŞA – Farsca “Mir” sözü və “Paşa” adının birləşməsindən əmələ gəlib, ağa Paşa.

—
MİRRƏHİM – Farsca “Mir” sözü və “Rəhim” adının birləşməsindən əmələ gəlib Rəhim ağa.

MİRSAD – (ər.) Ulduzları müşahidə edən alət.

MİRSADIQ Farsca “Mir” sözü və “Sadiq” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Seyid nəslindən olan Sadıq.

MİRSALAH – Farsca “Mir” sözü və “Salah” adının birləşməsindən əmələ gəlib, xeyirli, xoş, yaxşı ağa Salah.

MİRSALAM – Farsca “mir” sözü və “Salam” adının birləşməsindən əmələ gəlib, əmir Salam deməkdir. **MİRSALEH** – Seyid nəslindən olan Saleh.

MİRSƏFDƏR – “Mir” (bax) və “səfdər” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, igid, cəsur, bahadır, qəhrəman.

MİRSƏFİ – Təmiz, saf, seçkin rəhbər. Başçı, rəis Səfi Seyid Səfi

MİRSƏİD – Uğurlu, xoşbəxt başçı, rəhbər, başçı Səid.

MİRSƏLİM – 1.Nöqsansız, dürüst. Düzgün rəhbər, sağlam Əmir. 2.Rəis, başçı, rəhbər Səlim, rəis Səlim. 3. Seyid nəslindən olan Səlim.

MİRSƏYYAF – Başçı Səyyaf, əmir Səyyaf; Əli qılıncı rəhbər, rəis, rəhbər.

MİRSULTAN – (f-ə) “Mir” (başçı, ağa, seyid) və “sultan” (hökmdar, padşah) sözlərində olub, ağa Sultan.

MİRŞAHİN – Başçı şahin, əmir Şain, rəis Şahin; Ov quşlarının şahı, əmiri, başında duranı.

MİRŞAN – (f-ə) Əmirin ad-sanı, şöhrəti, başçının əzəməti, şöhrətli rəhbər, əzəmətli başçı, rəis.

MİRŞƏFİ – Şəfa verən əmir, rəis, başçı Şəfi.

—
MİRŞƏKƏR – Ağa Şəkər.

MİRŞƏRƏF – Hörmətli, şərəfli əmir, imtiyaz sahibi, soylu, nəcib başçı.

MİRTAĞI – Seyid nəslindən olan Tağı.

MİRTAHİR – Seyid nəslindən olan Tahir. Təmiz, saf, düzgün olan rəhbər, başçı Tahir.

MİRTALIB Tələbkar rəis, əmir, rəhbər Talib.

MİRTEYYUB – Yaxşı, gözəl əmir, rəhbər, başçı Teyyub.

MİRTOFİQ – Əmirin, rəhbərin yardımı, başçı Tofiq.

MİRTOVHİD – Allahın birliyinə inanan əmir, rəhbərlik edərək insanları birləşdirən başçı. Əmir, başçı, rəhbər Tovhid.

MİRVASİF – Tərifəlayiq rəhbər, özəl, xüsusi başçı. Əmir Vasif, rəis Vasif.

MİRVƏDUD – Dost rəis, sevincli.

MİRYASIN – Rəhbər, başçı, əmir, ağa Yasin.

MİRYƏHYA – Seyid nəslindən olan ağa Yəhya.

MİRYUSİF – Ağa Yusif.

MİRZADƏ – Seyid nəslindən olan Ağa övladı, seyid soyundan gələn.

MİRZAĞA – “Mirzə” və “ağa” sözlərindən meydana gəlmiş addır. Ağa Mirzə.

MİRZAHİD – İbadətlə məşğul olan əmir, rəis, rəhbər, pəhrizkar başçı, əmir Zahid, rəhbər Zahid.

—
MİRZALI//Əli – Farsca “mirz(ə)” (“əmirzadə” sözünün ixtisarı) və Alı sözlərindən düzəlib. Hökmdar xanədanına mənsub olan Alı//Əli.

MİRZƏ – 1. Farsca “əmir” və “zadə” sözlərinin birləşməsindən olub, savadlı, oxumuş, yazı işləri ilə məşğul olan deməkdir. 2.Hökmdar xanədanına mənsub; 2.Hörmət əlaməti olaraq, bəy, ağa mənasında da işlənir.

MİRZƏFƏR – Əziz, sevimli, ağa Zəfər.

MİRZƏAĞA – “Mirzə” və “ağa” sözlərindən meydana gəlmiş addır. Mirzağa.

MİRZƏBABA – Bax: Mirzə və Baba.

MİRZƏBALA – Bax: Mirzə və Bala.

MİRZƏCAN – Əziz, sevimli əmr övladı.

MİRZƏHƏSƏN – (f-ə) Bəy Həsən, katib Həsən, ağa Həsən.

MİRZƏHÜSEYN – Bax: Mirzə və Hüseyn.

MİRZƏXAN – Ağa xan, bəy xan; Ağaxan, Bəyxan.

MİRZƏKİŞİ – Katiblik edən adam, katib; Ağa, bəy.

MİRZƏQULU – Ağanın, bəyin, katibin qulu.

MİRZƏLİ – “Mirzə” və “Əli” sözlərinin birləşməsi yolu ilə yaranmış addır. Katib Əli, ağa Əli, oxumuş Əli, bəy Əli.

MİRZƏMƏT – “Mirzəməhəmməd” adından olub, yazan, öyrənən Məhəmməd.

MİRZƏMMƏD – Yazan Məhəmməd.

MİRZƏYAR – Mirzəni sevən, mirzənin dostu, köməyi.

MİSİR – Xoşbəxt, səadət, sitayiş edilən böyük adam. Böyük şəhər, iri yaşayış məntəqəsi deməkdir. Misir eyni zamanda qədim Afrikanın şimal – şərqdə, Nil çayının aşağı axarında qədim dövlətin adıdır.

MİSİRƏDDİN – Dinin xoşbəxtliyi, dinin məbədgahı.

MİSİRXAN – Ərəbcə “misir” və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib, ölkənin, vilayətin böyüyü.

MİSRİN – Misirə məxsus, misirli. Koroğlunun qılıncına verilən ad.

MİZAM – Ölçü, meyar, çəki, tərəzi. Səviyyə, dərəcə, nizam, qayda.

MOBİD – Zərdüşť dininə məxsus kahin, bilikli, alim.

MOBİL – 1. Mütəhərrik, sürətlə hərəkət edə bilən. 2. Möhkəm, təkmil.

MÖCÜZ – Ərəbcə “möcüzə” sözündəndir, xariqə, qeyri-adi, heyrət doğuran deməkdir.

MÖHBƏDDİN – Ərəbcə “mühibb əd-din” sözündəndir. Dini sevən, dinə bağlı olan.

MÖHKƏM – (ər.)1.Davamlı, bərk. 2.Sağlam, güclü, gümrah, bərk, mətin.

MÖHLƏT – Vaxt vermə, müddət; icazəli vaxt. İmkan, icazəli vaxt, müddət, müddəti uzatma.

MÖHNƏT – Əziyyət, zəhmət, qayğı, kədər, qüسسə, bəla, müsibət. **MÖHSÜN** – Ərəbcə “Möhsün” sözündən olub, əliaçıq, comərd, xeyirxah, yaxşılıq edən mənasındadır.

MÖHTƏBƏR – Ərəbcə “Mötəbər” sözündən olub, etibar edilən, etibarlı, inanılan, nüfuzlu, sözü keçən, tanınmış, hökmü olan, məqbul mənasındadır.

MÖHTƏSİB – 1.Əmr edən, rəhbərlik edən. 2.Şəriət işlərinə nəzarət edən məmur. 3.Şəhərin inzibati işlərinə rəhbərlik edən məmur, şəhər bazarının nəzarətçisi.

MÖHTƏSİR – Allah tərəfindən müdafiə olunan, Allahın müdafiə etdiyi.

MÖHTƏŞƏM – Əzəmətli, öz böyüklüyü ilə insanı valeh edən, göz qamaşdıran.

MÖHÜBBƏT – (ər.) Məhəbbət, sevgi, istək.

MÖHÜBƏDDİN – Ərəbcə “mühibəddin” sözündən olub, dini sevən, dinə bağlı olan.

MÖHÜBƏLİ – (ər.) Əli sevgisi, Əliyə olan sevgi.

MÖHÜK – Hüquqlarını qoruyan.

MÖHBALI – Yüksək sevgi, ali məhəbbət, sevginin yüksək dərəcəsi. Əslində “məhəbbət” sözünün ixtisarı ilə “ali”nin birləşməsi yolu ilə meydana gəlmiş addır.

MÖMİD – (ər.) İman etmiş, İslam dininə inanmış, müsəlman.

MÖMİN – Dindar, iman edən, Allaha inanan və onun varlığını qəbul edən, dinin ehkamlarına əməl edən.

MÖTƏBƏR – Etibarlı, inanılmış, inandırıcı. Doğru, düzgün, sözükeçən (adam).

MÖVLA – Ərəbcə “mövla” sözündəndir. 1.Cənab, ağa. 2. Sahib, yiyə, hami, havadar.

MÖVLAM – Mənim Tanrım, mənim ağam.

MÖVLAMQULU – Tanrının qulu, ağanın köləsi.

MÖVLAMVERDİ – Tanrım verdi, Ağam verdi.

MÖVLAN – Sənin Tanrın, Sənin ağan.

MÖVLANƏ – Ağamız deməkdir. Şərqdə hörmət əlaməti olaraq bəzi islam alimlərinə və şairlərə “mövlanə” deyə müraciət edilmişdir. Cəlaləddin Rumiyə insanlar tərəfindən verilən təxəllüs. Bu adla əlaqədar olaraq mövləvilik təriqəti yaranmışdır.

MÖVLUD – Ərəbcə “mövlud” sözündəndir. 1.Doğum, doğulma, peyğəmbərin günü, ad günü. 2.Körpə, yeni doğulmuş uşaq.

MÖVLUDDİN – Dinin doğruluğu, dinin zühuru.

MÖVSÜM – 1.Bir şeyin müəyyən vaxtı, zamanı; 2.İlin dörd fəslindən hər biri, hər fəsil.

MUCİD – (ər.)Yaradan, yaradıcı, vücuda gətirən, icad edən, tapan, ixtira edən müəllif.

MUFİD – Faydalı, xeyirli.

MUĞBİL – Taleyi yaxşı gətirən, xoşbəxt, bəxtiyar, ağgün.

MUĞDƏT – Ərəbcə “mujdət” sözündən olub, İslam dini ilə bağlıdır. Öndə gedən deməkdir. Məhəmməd peyğəmbərin yaxın adamı və çobanı olmuşdur.

MUĞUM – Daimi, əbədi, çox yaşayan, möhkəm.

MUĞUMALI – Daimi, əbədi, çox yaşayan, möhkəm Əli.

MUĞUR – Əbədi uğur gətirən.

MUHİDDİN – İnamı dirildən (canlandıran), inam verən.

MUHLİS – Ərəbcə “Müxlis” sözündən olub, dostluq və yoldaşlıqda səmimi, sədaqətli olan; Xalis, təmiz, saf.

MUHZİR – Müəyyən işi aparan, idarə edən.

MUXTAR – Ərəbcə “muxtar” sözündəndir. 1.Müstəqil, azad, sərbəst, imtiyazlı, ixtiyarı olan, suveren. 2.İstədiyi kimi hərəkət edə bilən. 3.Ağsaqqal qəbul edilmiş, seçilmiş, seçmə. **MUNİR** – Ərəbcə “munir” sözündən olub, parıldayan, parlaq, işıqsaçan deməkdir.

MUNİS – Ərəbcə “miniş” sözündən olub, ünsiyyətli, ünsiyyət edən, adamayovuşan, istiqanlı, ürək dostu, istəklili, ürəyəyatan dost, mehriban, istiqanlı deməkdir.

MURAD – Ərəbcə “murad” sözündən olub, dilək, istək, arzu, məram, niyyət, məqsəd mənasındadır.

MURADALI – Ərəbcə “murad” və “Alı” sözündən olub, istəyinə çatan Alı.

MURADƏLİ – Ərəbcə “murad” (arzu, istək) və Əli (yüksək, nəcib) sözlərindən düzəlib, nəcib arzu, istək deməkdir.

MURADXAN – Ərəbcə “murad” və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Hökmdar arzusu, hakimin niyyəti.

MURADVERDİ – “Murad” (dilək, arzu, məram, istək) və “verdi” sözlərindən yaranıb, arzusuna çatan, istəyinə çatan.

MURAZ – İstək, dilək, məram, arzu.

MURƏN – Təmiz, pak.

MURĞUZ – Azərbaycanda dağ çayında və onun kənarında yetişən bitki adıdır.

MURTUZ – Ərəbcə “murtuz” sözündən olub, seçilən, bəyənilən deməkdir. İmam Əliyə verilən adlardan biridir.

MURTUZƏLİ – Ərəbcə “murtuz” (seçilmiş, bəyənilmiş) və “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib. Seçilən, bəyənilən Əli.

MURTUZQULU – Ərəbcə “murtuz” və azərbaycanca “qul” sözlərindən düzəlib. Murtuza xidmət edən, seçilən qul. **MUSA** – İbranicə suya batmayan, xilas olmuş uşaq, oğlan deməkdir. Bibliyada adı çəkilmiş əfsanəvi Musa peyğəmbərin adı.

MUSAXAN – Musa xan: xan, hökmdar Musa.

MUSAVƏR – Musa mömini, Musaya inanan.

MUSƏDDİN – Musa peyğəmbərin dini. Musa peyğəmbər tərəfindən yaradılan din.

MUSƏVİ – 1.Bərabər, fərqsiz, eyni dərəcə və halda olan. 2.Musa dinindən olan.

MUSTAFA – Ərəbcə “müstəfa” sözündəndir. 1.Seçmə, bəyənilmiş, seçilmiş. 2.Hz. Peyğəmbərin adlarından. 3.Sad Surəsi.

MUSTAFİR – (ər.) Gülümsəyən, gülər üzlü.

MUSTAY – Bəyənilmiş, seçilmiş, təmiz, saf.

MUŞİRƏ – Məsləhət görən.

MÜBAHƏT – Ərəbcə “mübahət” sözündən olub, fəxr etmə, öyünmə mənasını bildirir.

MÜBARƏK – Ərəbcə “mübarək” sözündəndir. 1.Bərəkətli, feyzli, uğurlu, xeyirli, müqəddəs, xoşbəxt. 2.Bəyənilən, sevilən, qızları çaşıdın kimsə. 3.Bir şey haqqında müqavilə.

MÜBARİZ – Ərəbcə “mübariz” sözündəndir.1.Mubarizə aparan. 2.Bir şeyə nail olmaq üçün cəhd edən, vuruşan, döyüşən, iddialı. **MÜBADİL** – “Mübadilə” sözündən olub, bir şey verib əvəzində başqa bir şey alma, dəyişmə.

MÜBAŞİR – Ərəbcə “mübaşir” sözündən olub, icra edən, idarə edən deməkdir. Orta əsrlərdə Yaxın Şərqdə, o cümlədən Azərbaycanda mövcud olmuş vəzifə, nəzarətçi, məmur.

MÜBAŞİRƏT – Bax: Mübaşir.

MÜBƏŞŞİR – Xoş xəbər gətirən, muştuluqçu, muştuluq gətirən.

MÜBİN – Yaxşını və pisi, düzgünü və yalanı ayıran. Açıq, aydın, aşkar, bəlli olan.

MÜCAB – İstədiyi qəbul olunan, cavab verilən, duası yerinə yetirilən.

MÜCABİR – 1.Ərəbcə “mücabir” sözündən olub, yaxın olan, qonşu olan mənasındadır. 2.İbadətə çəkilən adam.

MÜCAHİD – 1.Ərəbcə “mücahid” sözündəndir. 1.Fədai, inqilabçı, üsyançı. 2.Çalışan, uğraşan, səy göstərən, din yolunda vuruşan, cihad edən. 3.Azadlıq, istiqlaliyyət uğrunda mübarizə aparan.

MÜCAHİDDİN – (ər.) Din döyüşçüsü, islam əsgəri.

MÜCƏDDƏT – (ər.) Yeni, hələ istifadə edilməmiş.

MÜCƏLLİD – (ər.) Cildləyən, cildçi, cildçəkən.

MÜCİB – (ər.) Gərək, zərurət, bais, səbəb.

MÜCİDDİN – (ər.) Din uğrunda çalışan, əlindən gələni eləyən.

MÜCİRƏDDİN – (ər.) Dinin mükafatı, muzdu, dinin icraçısı.

MÜDAM – (ər.) Daimiliklə, arasы kəsilməzliklə bağlı olan, həmişə olana məxsus.

MÜDAVİM – (ər.) 1.Davam edən, davamlı; 2.Tələbə.

MÜDƏRRİS – (ər.) Dərs verən, öyrədən, müəllim.

MÜDRİK – Dərin dərrakəli, çox ağıllı, çox dərin düşünən, aqıl, dünyagörmüş, kamala yetmiş.

MÜDVAR – (ər.) “Ümidvar” sözündən düzəlib, ümid bəsləmək.

MÜƏSSİR – (ər.) 1. İz buraxan, iz qoyan, dərin təsir bağışlayan, təsirli. 2. İş görən, icraçı, əməl edən.

MÜƏYYƏD – (ər.) Güclü, əsaslı, gücləndirilmiş, əsaslandırılmış, yardım alan.

MÜFƏRRİH – Ərəbcə “mühərrih” sözündən olub, fərəhləndirən, şənləndirən mənasındadır.

MÜFİD – (ər.) Faydalı, mənfəətli, xeyirli, əlverişli, işə yarayan, ibrətamiz.

MÜFRƏD – (ər.) Tək, yalnız.

MÜFTİ – 1.Hüquq məsələləri üzrə fitva verməyə ixtiyarı olan, yüksək vəzifəli ruhani. 2.Sünnilərin dini işlərinə rəhbərlik edən ruhani.

MÜHAFİZ – Mühafizə edən, qoruyan, mühafizəçi.

MÜHARİB – Ərəbcə “müharib” sözündən olub, savaşı, vuruşan döyüşçü, cəngavər deməkdir.

MÜHƏDDİN – Hüdud qoyan, məhdudlaşdırən. Təyin edən, müəyyənləşdirən.

MÜHƏSSƏN – (ər.) Gözəl iş, gözəl xasiyyət.

MÜHİD – Ərəbcə “mühi” sözündən olub, mühiti canlandıran.

MÜHİDDİN – Ərəbcə “mühiddin” sözündən olub, dinin mühiti, dinin canlandırılması deməkdir.

MÜHİDXAN – Mühitin xanı; Maddə və cismin xanı.

MÜXLİS – Ərəbcə “müxlis” sözündən olub, səmimi, təmiz, səmimiyyətli, etibarlı, sədaqətli deməkdir. Dostluğu, səmimiliyi və hər halı içdən, könüldən gələn.

MÜXTƏDİR – Güclü, qüvvətli.

MÜKAFAT – Ərəbcə “mükafat” sözündən olub, şərtləndirmə, dəyərləndirici, qiymətli hədiyyə mənalarını bildirir.

MÜKALİM – Ərəbcə “mükəlim” sözündən olub, iki və ya bir neçə adam arasında gedən danışmaq, söz, dialoq.

MÜKƏRRƏM – (ər.) 1.Səxavətli, əliaçıq, kərəmətli. 2.Möhtərəm, mötəbər, əziz, cənab, hörmətli sayılan, şərfli, hörmətə çatmış.

MÜKƏVVİN – (ər.) Yaradan, xəlq edən.

MÜKALİM – (ər.) Həmsöhbət, tərəf müqabili.

MÜQABƏT – (ər.) Tərəfdar olan.

MÜQABİL – Ərəbcə “müqabil” sözündən olub, üzbəüz, qabaqqabağa, qarşılıqlı deməkdir.

MÜQBİL – Ərəbcə “müqbil” sözündən olub, taleli, bəxtli, xoşbəxt deməkdir.

MÜQƏDDƏM – Ərəbcə “müqəddəm” sözündən olub, qabaqda olan, öndə gedən deməkdir.

MÜQƏDDƏR – Ərəbcə “müqəddər” sözündən olub, bəlli olan, təyin olunmuş, anlaşılan mənasındadır.

MÜQƏDDƏS – Ərəbcə olub, Allaha aid olan, Tanrıya məxsus olan, təmiz, saf, nöqsansız, mübarək deməkdir.

MÜQƏYYƏD – 1. Bağlı olan. 2. Qayğısına qalmaq.

MÜQDƏT – Peyğəmbərin ən yaxın adamı.

MÜQİM – (ər.) Yaşayan, duran, qalan, əbədi, həmişəlik.

MÜQTƏDİR – Ərəbcə “müqtədir” sözündən olub, güclü, qüvvətli, qadir, məharətli, bacarıqlı anlamındadır.

MÜLAHİZ – Ərəbcə “mülahiz” sözündən olub, seyr edən, düşünən, fikirləşən, əlavə edən.

MÜLAZİM – 1. Lazımlı, gərəkli, ayrılmaz tərəfdar, çalışqan yavər deməkdir. 2. Orta əsrlərdə Yaxın Şərqdə, həmçinin Azərbaycanda mövcud olmuş aşağı rütbəli hərbi qulluqçu.

MÜLKŞAH – Şah mülkü. Torpaq, mülk sahibi olan şah.

MÜLKBƏY – Torpaq sahibi olan bəy, mülk sahibi olan bəy, bəy mülkü.

MÜLKXAN – Mülkü olan xan, torpaq sahibi olan xan, xan mülkü.

MÜLTƏFİT – Ərəbcə “mültəfit” sözündən olub, iltifat edən, hörmət edən mənasındadır.

MÜLTƏHİB – Ərəbcə “mültəhib” sözündən olub, alovlanan mənasındadır.

MÜMTAZ – 1.Ərəbcə “mümtaz” sözündən olub, seçilmiş, başqalarından fərqlənən deməkdir. 2.İmtiyaz tanınmış, ayrı tutulmuş, üstün tutulmuş.

MÜMTAZƏR – (ər.) Seçilən, fərqlənən igid, üstün, imtiyazlı qəhrəman.

MÜMTƏHA – (ər.) Son dərəcə, sonuc, nəticə. Aqibət, nəhayət, axır, ən son.

MÜNASİB – Uyğun, müvafiq, yaraşan, yararlı, layiq, mütənasib.

MÜNCİ – (ər.) Azad eləyən, qurtaran, qurtarıcı, xilaskar.

MÜNƏCCİM – (ər.) Ulduzların vəziyyət və hərəkətinə görə hökm çıxaran alim. Astronom, astroloq.

MÜNİF – (ər.) Yüksək, ali, ulu, böyük.

MÜNİR – Ərəbcə “münir” sözündən olub, nurlandıran, işıq verən, parlaq, ziyalı deməkdir.

MÜNTƏZİR – Ərəbcə “müntəsir” sözündən olub, intiqamını alan, düşməninə qalib gələn, zalımlara qarşı vuruşan deməkdir.

MÜNTƏZƏR – (ər.) Gözlənilən, bəklənilən, intizarı çəkilən, gözləyən, ümid bəsləyən.

MÜRƏDDİN – (ər.) Arzusuna, kamına çatan.

MÜRİD – Davamçı, tələbə.

MÜRSƏDDİN – Din yolunda çalışan.

MÜRSƏL – Elçi, Allah tərəfindən göndərilmiş peyğəmbər

MÜRŞÜD – (ər.) 1. Yol göstərən, rəhbər, başçı, bələdçi, müəllim.

2. Təriqət şeyxi. Qəflətdən oyandıran. 3. Mənəvi ata.

MÜRŞÜDALI // MÜRŞÜDƏLİ – Yolgöstərən rəhbər, müəllim

Əli.

MÜRTƏZ – 1. Pəhrizkar, günahlardan qaçan, çəkinən; 2. Zahid, rahib, tərki-dünya.

MÜRTƏZA – (ər.) Zahid.

MÜRVƏT – (ər.) İnsaniyyət, mərdlik, igidlik, cəmərdlik.

MÜRSƏL – 1. Ərəbcə “mürsəl” sözündən olub, göndərilmiş elçi, göndərilən rəsul, yollanılmış peyğəmbər, şəriət sahibi deməkdir. 2. Bir yazı üsulu. 3. Həzrət Peyğəmbərin adlarından.

MÜSADİF – (ər.) Rast gələn, düz çıxan, doğru olan, təsadüf edən.

MÜSAHİB – (ər.) Biri ilə söhbət edən, söhbətdə iştirak edən.

MÜSAHİR – (ər.) Səbir eləyən, dözən; Fasiləsiz çalışan, səbirlə işləyən.

MÜSAİD – (ər.) Kömək edən, münasib, əlverişli.

MÜSARİF – (ər.) Məşhur, tanınmış.

MÜSEYİB – Ərəbcə “Müseyyib” sözündən olub, ehtiyatlı olan, ehtiyatla hərəkət edən deməkdir.

MÜSƏDDƏR – Ərəbcə “müsəddər” sözündən olub, önə, qabağa çəkilən deməkdir.

MÜSƏDDƏS – Ərəbcə “müsəddəs” sözündən olub, altılıq, altı misradan ibarət şeir mənasındadır.

MÜSƏDDİQ – Ərəbcə “müsəddiq” sözündən olub, təsdiq edən, doğru sayan deməkdir.

MÜSƏF – Saf, təmiz, qarışıqı olmayan, saflaşdırılmış.

MÜSƏLLƏS – Ərəbcə “müsəlləs” sözündəndir. 1. Üçlü, üç qisimdən düzələn. 2. Üçbucaq.

MÜSƏLLƏT – Ərəbcə “müsəllət” sözündən olub, hakim olan deməkdir.

MÜSƏLLİM – Ərəbcə “müsəllim” sözündən olub, təslim edən, tapşırıan mənasındadır.

MÜSƏMMA – Adlandırılan, adlı, adlanan.

MÜSƏNNİF – 1.Müəllif, əsəri yazan. 2.Bəstəkar.

MÜSƏVVƏR – (ər.) Ətrafına çəpər (divar) çəkilmiş, qorunmuş.

MÜSƏVVİR – Təsvir edən, rəssam.

MÜSLƏDDİN – (ər.) Dini yaxşılaşdıran, dinə itaət edən.

MÜSLİH – (ər.) Yaxşılaşdıran, islah edən, düzəldən, barışdıran, tərbiyə edən.

MÜSLİHƏDDİN – Dini gözəlləşdirən, dini sevən.

MÜSLÜM – Ərəbcə “müslim” sözündəndir.1.Müsəlman, dinc, itaətli. 2.Təslim olmuş, Allahın iradəsinə tabe olmuş.

MÜSTƏCAB – Ərəbcə “müstəcab” sözündəndir, istəyi yerinə yetirilən, xahişi qəbula keçən.

MÜSTƏQİM – Düz, doğru, sağlam, düzünə.

MÜTƏCABİR – Ərəbcə “mütəcab” sözündən olub, mehriban, əziz mənasındadır.

MÜTƏHHİD – (ər.) Birləşmə, birlikdə.

MÜTƏLLİM – Ərəbcə “mütəllim” sözündəndir. 1.Elm öyrənən, oxuyan. 2. Şüurlü şəkildə həyat quran.

MÜTƏRƏHHİM – Ərəbcə “mütərhhim sözündən olub, rəhm edən, əl tutan mənasındadır.

MÜŞƏRRƏF – (ər.) Əziz, hörmətli.

MÜŞƏVVƏQ – Ərəbcə “müşəvvəq” sözündən olub, həvəsləndirən, təşviq edən mənasındadır.

MÜŞFIQ – Ərəbcə “müşfiq” sözündəndir. 1.Şəfqətli, mərhəmətli, ürəyi yumşaq, mehriban, rəhmdil, ağrıyan, sevən. 2.Məşhur, istedadlı. Təxəllüs kimi XX əsr görkəmli Azərbaycan şairi Mirzə (Mikayıl) Əbdülqadir oğlu İsmayılzadəyə aiddir.

MÜŞTAQ – Ərəbcə “müştaq” sözündəndir. 1. Gözləyən, görəcəyi olan, can atan, çox arzulu, şövqlü, həsrət çəkən, ürəkdən istəyən. 2.Arzu edilən, arzulanan, ürəkdən, candan istəyən, həsrətli, vurgun deməkdir. Təxəllüs kimi XVIII əsrdə yaşamış Şəki xanı şairi Məhəmmədhüseyn xana aiddir.

MÜŞTƏB – Şübhə, şübhə doğuran, aydın olmayan.

MÜŞTƏBA – Seçilmiş, seçkin, bəyənilmiş.

MÜTAF – Ərəbcə “mütaf” sözündən olub, ətrafında hərəkət edilən, ətrafında dolanan deməkdir

MÜTALİB – Ərəbcə “mütalib” sözündən olub, tələb edən, tələbkar, iddiaçı deməkdir.

MÜTASİM – Allaha iman edən.

MÜTƏHHƏR – (ər.) Təmiz, pak, pakizə. Arınmış, təmizlənmiş.

MÜTƏİB – (ər.) Tələb edən, haqqını istəyən, iddiaçı, istəyən.

MÜTƏQƏDDİM – (ər.) İrəlidə olan, qabaqda gedən, başdakı, öndəki, əski keçmiş.

MÜTƏLLİB – (ər.) Tələb edən, istəyən.

MÜTƏLLİM – Ərəbcə “mütəllim” sözündən olub, elm öyrənən, oxuyan, dərslər alan deməkdir.

MÜVƏDDƏT – (ər.) Sevgi, məhəbbət, dostluq.

MÜVƏFFƏQ – (ər.) Müvəffəqiyyət qazanan.

MÜVƏFHİD – (ər.) Allahın birliyinə inanan.

MÜZABİL – (ər.) Səsli-küylü.

MÜZAFƏDDİN – (ər.) Dinə əlavə.

MÜZAHİM – Ərəbcə “müzahim” sözündən olub, zəhmət verən, əziyyətdə salan deməkdir.

MÜZAHİR – Bir şeyin zahir olduğu, baş verdiyi yer.

MÜZAKİR – 1.Mərd adam. 2. Danışiq aparma, fikir mübadiləsi etmə.

MÜZAMİL – Məzəmmətlənən, danlanan.

MÜZƏHHƏB – (ər.) Qızıl kimi parıldayan.

MÜZƏFFƏR – (ər.) Fateh, zəfərə nail olan, qalib, qabiliyyətli, qələbə çalan, üstün gəlmiş, uğurlu, müvəffəq olan.

MÜZƏYYƏN – (ər.) Bəzənmiş, zinətli.

MÜZNİB – Ərəbcə “müznib” sözündən olub, suçlu, təqsirkar, günahkar deməkdir.

– N –

NABAT – Ərəbcə “nabat” sözündən olub, meyvə şirəsi ilə qənd qarışığından hazırlanan kristal şəklində qənd, şəkər.

NABATALI – Ərəbcə “Nabat” və “Ali” adlarının birləşməsindən yaranıb, çox əziz Ali.

NABATƏLİ – Ərəbcə “Nabat” və “Əli” adlarının birləşməsindən yaranıb, çox əziz Əli.

NABATXAN – Əziz, şəkər kimi xan.

NABİH – Şanlı, tanınmış, nəcib.

NABİL – Ərəbcə “nabil” sözündəndir. 1. Fəzilətli, zəkalı ağıllı.
2. Nəcib, adlı-sanlı, tanınmış.

NABİR – Nəslin davamçısı, nəvə.

NABİT – Böyüyən, yetişən, çiçəklənən, boy atan.

NACİ – Ərəbcə “naci” sözündən olub, nicat tapan, xilas olan, qurtaran, sərbəstliyə çıxan.

NACİULLA – Ərəbcə “Naci” və “Ullah” adlarının birləşməsindən olub, nicat verən deməkdir.

NACİB – Adlı, sanlı, nəcabətli, alicənab, bağışlanılan.

NADİ – Bağırən, çağırən, qışqırən.

—
NADİM Ərəbcə “nadim” sözündəndir. 1.Müsaibini əyləndirməyi bacaran, həmsöhbət, səmimi dost olmağı bacaran. 2.Sah sarayında sənət işlərinə baxan.3. Tövbə edən, tövbəkar.

NADİR – Ərəbcə “nadir” sözündəndir. 1. Aztapılan, az təsadüf edilən. 2.Fövqəladə, qüdrətli, qeyri-adi, qəribə, əcaib. 3.Göy qübbəsinin qarşı-qarşıya duran nöqtəsi.

NADİRŞAH – Ərəbcə “Nadir” və “şah” titulunun birləşməsindən yaranıb, aztapılan şah, qeyri-adi şah.

NAFİQ – Ərəbcə “nafiq” sözündən olub, xeyir gətirən, mənafeyini düşünən.

NAFİL – Bihüdə, hədər, boş yerə, nahaq.

NAFİS – Ərəbcə “nasif” sözündəndir. 1. Gözəl, incə. 2.Nəfis şey, incə şey, zərif şey.

NAFİZ – (ər.) 1.Deşən, deşib keçən, içəriyə girən, işləyən. 2.Təsir edən, nüfuzlu sözü keçən. 3.Hər şeyi öyrənən.

NAGƏHAN – (f.) Qəflətən, birdən-birə.

NAĞDALI – “Nəqdi-Ali” izafətindən olub, alinin verdiyi, Alinin var-dövləti, sərmayə.

NAĞDƏLİ – Əlinin var-dövlət, sərvəti.

NAĞI – Saf, pak, təmiz, xalis, əsl. “Ənnağı” şiələrin onuncu imamının ləqəbi olmuşdur.

NANİB – Ərəbcə “nahib” sözündən olub, sahib olan mənasındadır.

NAHİD – (ər.) 1.Gənc, yetişən, həddi-buluğa çatmış, yeniyetmə. 2.Zöhrə ulduzu.

NAHİF – (ər.) Arıq, zərif, incə.

—
NAHİFİ – (ər.) Arıq, zərif, incə.

NAHİL – Xurma ağacı, mumdan düzəldilmiş süni ağac.

NAHİR Ərəbcə “nahir” sözündən olub, şölə, işıq saçan mənasındadır.

NAİB – Ərəbcə “naib” sözündəndir. 1.Vəkil, birinin yerinə keçən, qazi, vəkili, şəriətə görə hökm edən hakim. 2.Növbə çəkən.

NAİBƏLİ – Əli köməkçisi, Əli canişini.

NAİF – “Nahif” və yaxud da “Nəhif” adlarından düzəlib, arıq, zərif mənalərini bildirir.

NAİQ – Od, alov, şölə.

NAİL – (ər.) Arzusuna yetişən, istəyinə çatan, istədiklərinə nail olan, çatmış, əldə edən, həyatdan həzz alan.

NAİM – (ər.) 1.Xoşbəxt, bolluq içində yaşayan, bəxtəvər. 2.Sakit, dinc. 3. Naz-qəmzə ilə böyüdülməyi yeni körpə. **NAİR** – Od, alov, şölə, işıq saçan, dost, yoldaş.

NAQİF – (ər.)Məlumatlı, bilən.

NAQİM – Lağım, xoşbəxtlik, salamatlıq.

NAQİR – 1.Daşıyan, bir yerdən başqa yerə aparən, nəql edən, danışan. 2.İstiliyi, elektriki, səsi başqa cismə keçirən.

NAMAL – 1. Yad edilən, duyulan. 2. Şöhrət qazanan. **NAMAZ** – Farsca “namaz” sözündən olub, müsəlmanların gündə beş dəfə müəyyən qaydalar üzrə icra etdikləri ibadət. **NAMAZALI**– İbadət edən, namaz qılan Alı.

—
NAMAZƏLİ– İbadət edən, namaz qılan Əli. **NAMDAR**

– (f.) Adlı-sanlı, məşhur.

NAMƏDDİN – Dinin adı, şanı, şöhrəti.

NAMƏT – Adı bəlli, adlı, adlar.

NAMİ – Adlı, məşhur, adlı-sanlı.

NAMİD – Ərəbcə “namid” sözündən olub, adlı, adı olan, adlanmış mənasındadır.

NAMİQ Ərəbcə “namiq” sözündən olub, yazı işləri ilə məşğul olan, qəşəng xətti olan, yazıçı, katib, yazar mənasındadır.

NAMİQKAMAL – “Namiq” və “Kamal” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, ağıllı, kamallı Namiq mənasındadır.

NAMİDƏR – Bir işə, vəzifəyə təyin edilməsi və ya qəbul edilməsi nəzərdə tutulan adam. **NAMİL** – Adla, ada aid, adı ilə, ilin adlısı.

NAMİN – Ərəbcə “namin” sözündən olub, şöhrət qazanmaq, məşhur olmaq mənasındadır.

NASEH – Ərəbcə “naseh” sözündən olub, nəsihət verən, öyüd verən deməkdir.

NASİB – 1.Yaxın, doğma, əsil-nəcabətli, qohum.2. Yetişmiş meyvə, qadın örpəyi, kişi papağı, zolaqlı parça. **NASİF** – (ər.) 1.Yetişmiş meyvə. 2.Kişi papağı.

NASİH – (ər.) Məsləhətçi dost. Məsləhət edən, dost olan, yaxınlıq edən.

NASİM – (ər.) 1.Həll edən, yoluna qoyan, düzüb-qoşan. 2.Təmiz hava. 3.İliq külək, zərif.

—
NASİR – (ər.) 1.Köməkçi, kömək edən. 2.Yazıçı, nəşr edən, yayan ədib. 3. Qalib, müzəffər.

NAŞİD – Şeir oxuyan, şeir yazan, ahəngdar oxuyan.

NATİQ – (ər.) Nitq söyləyən, yaxşı danışan. Gözəl danışiq qabiliyyəti olan, bəlağətlə danışan.

NATİL – Türk dillərində kürək, dayaq mənasındadır.

NAVİD – Xoşxəbər.

NAYİB – “Naib” adından yaranıb. Vəkil, canişin, müavin, əvəz edən, köməkçi katib.

NAYİM – Ərəbcə “naim” sözündən olub, yatan, yuxuda olan mənasındadır.

NAZİF (ər.) Təmiz, pak, nəzakətli, zərif və qəşəng geyimli.

NAZİH – 1.Təmiz, saf, pak. 2.Əxlaqlı, namuslu. 3.Dost, məsləhətçi.

NAZİK – (f.) 1.İncə, narin. 2.Tərbiyəli, hörmətli. 3.Gözəl zərif.

NAZİL – Ərəbcə “nüzul” sözündəndir. 1.Nazil olan, allah tərəfindən göndərilən. 2.Yuxardan aşağıya enən. 3.Bir yerə qoyulan, bir yerdə yerləşən.

NAZİM – (ər.) 1.Tənzim edən, təşkil edən, sıra-sıra, səf-səf olan şey, inşa edən. Nizama salan, tərtib edən. 2.Nəzmə çəkən, şair.

NAZİR – (ər.) 1.Nəzər edən, nəzarət edən, baxan, göz qoyan. 2.Vəkil. 3.Bacarıqlı. 4.Bir üzü bir tərəfə istiqamətli olan.

5.Xəbərdarlıq edən, nazirliyə başçılıq edən. **NEHMAN** – (ər.) Xoşbəxt, şad olan.

—
NEJDƏD – (f.) 1) İraq. 2. Qəbilə, tayfa, qövm. 3. Xalq, millət.
4. Soy, kök, nəsil, nəşəb.

NEMAN – 1.Xoşbəxt, naz-nemət içində yaşayan, zəngin hökmdar. 2.Qan qırmızı, lalə, iri qırmızı və ya ağ çiçəkli bəzək bitkisi. 3.Bolluq içərisində yaşayan, şad, bəxtəvər.

NEMƏT – (ər.) 1.Güclücəhd, səy, çalışma, əzm. 2. Yaxşılıq, hədiyyə, lütf, ehsan, bəxşiş sərvət. 3.Ruzi, bərəkət. 4.Sərvət, dövlət, var. 4.Səadət, xoşbəxtlik.

NEMƏTDİN – (ər.) Dinin sərvəti, varı, dövləti.

NEMƏTULLA – (ər.) Allahın neməti. Tanrının sərvəti, allahın azuqəsi.

NEVSAL – Yeni ərsəyə çatmış gənc.

NEVŞAH – Yeni şah.

NEYMAN – Bolluq içərisində yaşayan.

NEYMƏDDİN – Dinin sərvəti, varı, dövləti.

NEYSAN – Ərəbcə “niysan” sözündən olub, Rum təqviminə görə aprel ayı və bu ayda yağan yağış.

NEYZƏN – Tütək çalan, ney çalan.

NƏBA – (ər.) Xəbər, məlumat verən.

NƏBAHƏDDİN – (ər.) Dinin şərəfi və şanı.

NƏBAHƏT – Şan, şöhrət, şərəf.

NƏBİ – (ər.) 1.Xəbərci, xəbər verən, peyğəmbər, rəsul.
2.Yüksək, uca, Allahın elçisi.

NƏBİULLA – Allahın peyğəmbəri.

NƏBİYƏDDİN – Dinin nəbisi, dinin peyğəmbəri.

NƏCABƏDDİN – Allahın nəcib bəndəsi.

NƏCDƏT – İgidlik, qəhrəmanlıq, şücaət, qorxusuz olmaq.

NƏCƏF – (ər.) 1.Üzərinə su çıxmayan yer, yüksək, təpə.
2.Alicənab. 3.Məkkə və Mədinə yolunda yerləşən şəhərin adıdır.

Kufə ətraflarında Hz. Əlinin türbəsinin olduğu yer.

NƏCƏFƏLİ – Alı şəhəri, Alı Nəcəfi.

NƏCƏFƏĞA – Bax: Nəcəf və Ağa. Alicənab ağa.

NƏCƏFƏLİ – (ər.) İncə, zərif, alicənab Əli. Əlinin türbəsinin olduğu yer.

NƏCƏFXAN – Zərif, nəcib, hörmətə layiq xan.

NƏCƏFQULU – Ərəbcə “Nəcəf” və “Qulu” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, Əlinin qəbri olan yerin qulu; Əlinin qulu.

—

NƏCƏFYAR – Nəcəf şəhərinə yar olanlar, həmdəm olanlar, Əli tərəfdarı olanlar.

NƏCİ – Xilaskar, əl tutan.

NƏCİB – (ər.) 1.Nəcib mənşəli, əsli-nəsli olan, soyu təmiz, pak olan kimsə. 2.Gözəl əxlaq sahibi. 3.Zadəgan, qiymətli, üstün.

5.Allahın qismət etdiyi.

NƏCİBALI // NƏCİBƏLİ – Bax: Nəcib və Əli//Alı.

NƏCİBƏDDİN – “Nəcib” və “din” sözlərindən düzəlmişdir. Dinin nəcabətli nümayəndəsi, təmsilçisi; Allahın nəcib adamı, Tanrının nəcabətli adamı.

NƏCİD – (ər.) Yüksək yayla. Ərəbistanın sahil düzənliyinə və çuxur sahəyə zidd olan yüksək qisim.

NƏCİL – (ər.) Soylu, köklü, soyu təmiz.

NƏCİB – Ərəbcə “nəcib” sözündən olub, saf, ürəyi təmiz olan, yaxşı nəsildən olan deməkdir.

NƏCİBULLA – Ərəbcə “Nəcib və “Ullah” adlarından yaranıb, Allahın yaxşı, gözəl bəndəsi.

NƏCİM – Ərəbcə “nəcm” sözündən olub, ulduz mənasındadır.

NƏCMƏDDİN – Ərəbcə “nəcm əd-din” sözündən olub, dinin ulduzu deməkdir.

NƏCMƏLİ – (ər.) “Nəcm” (ulduz) və “Əli” sözlərinin birləşməsindən yaranmış addır. Əlinin ulduzu, ulduz Əli.

NƏCMİ – (ər.) Ulduz, ulduzla əlaqədar. Ulduza aid, ulduza məxsus olan.

NƏCMULLA – Allahın ulduzu, Tanrının ulduzu. **NƏDAMƏT** – Peşmançılıq.

NƏDİDƏ – 1.Görünməmiş. 2.Kötükçənin nəvəsi.

NƏDİM – (ər.) 1.Yaxın dost, həmsöhbət, səmimi yoldaş, sirdaş. 2.Məclis yoldaşı, söhbət yoldaşı, dost. 3.Böyükləri bənd və hekayələri ilə əyləndirən, gözəl hekayələr izah edən, şirin danışan. **NƏFİ** – Ərəbcə “nəfi” sözündən olub, yararlı, xeyirli, məsləhətli mənasındadır.

NƏFİS – (ər.) 1.Çox nəcib, incə olan. 2.Çox xoşuna gələn, ən gözəl, çox bəyənilən, qiymətli.

NƏĞMƏDDİN – Dini nəğmə, dini mahnı.

NƏHİF Ərəbcə “nəhif” sözündən olub, zərif, cansız, arıq, gücsüz, cılız mənasındadır.

NƏHİFİ – (ər.) Arıqlıq, zəiflik, cansızlıq, gücsüzlük.

NƏHMƏD – Ərəbcə “nəhməd” sözündən olub, şükür edən mənasındadır.

NƏHMƏDULLA – Allahın hərisi, Tanrının doymaz bəndəsi.

NƏHRİ – (ər.) Çaya, axar suya aid olan.

NƏİM – Ərəbcə “nəim” sözündəndir. 1.Bolluqda yaşayış.

2.Cənnətin bir qışımı, cənnət.

NƏİMƏDDİN – Dinin neməti, dinin xoşbəxti.

NƏİMİ – 1.Nemət, bolluq, sərvət içində yaşama. 2. Rifahla, xoşbəxt.

NƏQŞİDİL – (ər.) Nəqş edən, könül rəsmi, könül bəzəyi.

NƏMƏND – Yerə döşəmək üçün hazırlanan yapınçı. Nəmənd adətən ağ və ya boz rəngli yundan hazırlanır.

NƏMRUD – (ər.) Babilin qurucusu olduğu sanlı hökmdar.

—
NƏRBALA – İgid bala, cəsur övlad, qəhrəman.

NƏRİM – Farsca “nərim” sözündən olub, pəhləvan, igid, bahadır mənasındadır.

NƏRİMAN – (f.) Ruhu güclü, igid, qoçaq, cəsur, qəhrəman, döyüşkən.

NƏRMİR – Güclü, igidliyi ilə tanınan.

NƏROĞLAN – Qəhrəman oğlan, igid və cəsur oğlan.

NƏRTƏKİN – Nər təkin, igid kimi, qəhrəman təkin. Qəhrəman varis.

NƏSİB – (ər.) 1.Pay, hissə, qismət, tale. 2.Əsli-nəcabəti olan. 3.Qohum, kürəkən. 4. Allahın qismət etdiyi pay, birinin əldə etdiyi şey.

NƏSİBAĞA – (ər.) Nəsli nəcabəti olan Ağsa.

NƏSİBALI – (ər.) Nəsli nəcabəti olan Alı.

NƏSİBƏLİ – (ər.) Nəsli nəcabəti olan Əli.

NƏSİBULLA – Allahın dostu, Tanrının yaxını.

NƏSİF – Ərəbcə “Nəsib” adından olub, əsli-nəcabəti olan, nəcabətli, soylu, köklü.

NƏSİM – 1.Ərəbcə “nəsim” sözündən olub, xəfif, yüngül külək mənasındadır. 2.Xoş, mülayim insan.

NƏSİMAN – Ərəbcə “nəsim” sözündən olub, gözəl meh, ürəyəyatan səba yeli, xəfif meh, külək.

NƏSİMİ – Səhər mehi, xəfif və lətif meh, xəfif küləyə aid olan. İmadəddin Nəsiminin adı ilə məşhur olmuşdur.

NƏSİR – Ərəbcə “nəsr” sözündəndir. 1.Kömək edən, xilaskar, müdafiəçi, köməkçi, yardımçı, dost. 2.Səpmə, saçma. 3. Mənsur yazı, mənzum olmayan. 4. Qalib, zəfər çalan.

NƏSİRAĞA – (ər.) Qalib, zəfər çalan olan Ağa.

NƏSİRXAN – (ər.) Qalib, zəfər qazanan Xan.

NƏSRƏDDİN – (ər.) Dini müdafiə edən, qoruyucusu. İmdada yetişən.

NƏSRİN – (f.) Yabanı gül, dağ çiçəyi.

NƏSRULLAH – (ər) Allahın köməyi.

NƏSİLXAN – Xan nəslinə mənsub, xanın nəslindən.

NƏSİLŞAH – Şah soyundan olan.

NƏSUH – (ər.) 1.Əhd, peyman. 2.Xalis, təmiz, saf. 3.Nəsihətçi, nəsihət verən.

NƏŞİD – (ər.) Mənzum şeir, atalar sözü dərəcəsinə istifadə edilən məşhur beyt və ya misra. **NƏŞAT** – Sevinc, şən olma, kef, şadlıq.

NƏŞƏT – Törəmə, hasil olma, yetişmə, meydana gəlmə, irəliləmə.

NƏŞVƏ (ər.) Sevinc, fərəh gətirən.

NƏVA – Fars dilində “nəva” sözündəndir.1.Avaz, səs, muğam. 2.Muğam və pərdənin adı. 3.Var, sərvət, dövlət. 4.Nəvə.

NƏVAİ – Əlişir Nəvainin təxəllüsündəndir. Səsi olan, səsə, avaza, nəğməyə, ahəngə aid olan, nəğməli, ahəngdar, lətif.

NƏVAHI – Ərəbcə “nahiyə” sözünün cəmi olub, qadağan olunmuş işlər və ya şeylər, şəriətə zidd hərəkətlər.

—
NƏVAL – (ər.) 1. Bəxşiş, ərmağan, ehsan. 2. Pay, qismət, hissə.

NƏVAZ – Farsca “nəvaz” sözündəndir. 1. Əzizləyən, oxşayan.
2. Musiqi çalan, çalğıçı.

NƏVAZİ – Oxşanan, əzizlənən, çalınan (musiqi).

NƏVİD – (f.) 1. Əzizləmə, oxşama, mehribanlıq etmə. 2. Xoş xəbər.

NƏVVA – Avaz, ahəng, musiqi səsi.

NƏVVAB – Ərəbcə “naibin” cəmi olub, naiblər, canişinlər, vəkillər.

NƏVVAR – Ərəbcə “nəvvar” sözündən olub, nursaçan, işıq verən mənasındadır.

NƏVAMİR – Ərəbcə “nəvvamir” sözündən olub, avazı, ahəngi, musiqi səsi aləmə yayılan mənasındadır.

NƏVİD – Xoş xəbər, xoş müjdə verən.

NƏYYİR – Ərəbcə “nəyyir” sözündəndir. 1. Nurlu, parlaq.
2. İşıqlı cisim. 3. Günəş.

NƏYYUM – İşıqlı, parlaq, nurlu, işıqlı cisim.

NƏYYUR – Yurdunu sevən.

NƏZAFƏT – (ər.) Təmizlik, paklıq.

NƏZƏR – Ərəbcə “nəzər” sözündəndir. 1. Baxış, baxma, düşünmə, uzaqgörən. 2. Göz atma, göz dəymə. 3. Fikir, mülahizə.

NƏZƏRƏĞA – Bax: Nəzər və Ağa.

NƏZƏRƏLİ – Əli nəzəri.

NƏZƏRXAN – Bax: Nəzər və Xan.

NƏZİF – Pak, təmiz, saf.

NƏZİH – 1.Təmiz əxlaqlı, saf, pak olan. 2. Dost, məsləhətçi.

NƏZLƏDDİN– Nazil olana inanan.

NƏZMİ – Ərəbcə “nəzm” sözündəndir. 1.Sıraya düzmə, tərtib etmə, nizama düzmək.2. Şeir, mənzumə, şəriyyət, poeziya.

NƏZZAM – (ər.) Nizam verən, təşkil edən.

NƏZİH – (ər.)Təmiz, əxlaqlı, saf, pak, dost, məsləhətçi.

NƏZİHİ – (ər.)Təmizliyə, saflığa, paklığa məxsus.

NƏZİR – (ər.) 1.Pay, bənzər, oxşar, misal, tay. 2.Müəyyən münasibətlə bir adama və ya yerə verilən şey, pul. 3.Kəsilən qurban.

NƏZİRALI // NƏZİRƏLİ – Əli nəziri. Alı nəziri.

NƏZİRMƏMMƏD – Məhəmməd nəziri.

NƏZRƏDDİN – (ər.) 1.Dinin nəziri, dinin təzəliyi, tərəvəti. 2.Allahın yolunda verilən nəzir-niyaz.

NƏZRƏT – (ər.) 1.Təzəlik. 2.Baxma, baxış. 3.İdarə, rəislik. 4.Nazirlik.

NİCAT – Ərəbcə “nəcat” sözündəndir. 1.Arzu, murad.

2.Qurtulma, xilas olma, salamat qalma, qurtuluş, salamatlıq.

NİCATİ – Salamat olmaq, xilas olmaq. **NİDAMƏT** – (yun.)

Əkin bağı, dərz.

NİFTALI – Əslində “nütfə” (toxum, maya) və “Əli” sözlərindən əmələ gəlmiş və Əli övladı deməkdir.

NİFTULLA – Ərəbcə “niftə” və “Ullah” adlarının birləşməsindən yaranıb, Allahın övladı, Allahın yaratdığı

—

deməkdir. **NİFTUN** – Ərəbcə “niftun” sözündən olub, yaradana itaət mənasındadır.

NİHAD (f.) 1.Təbiət, xasiyyət, yaradılış, şəxsiyyət, struktur. 2.Yaradılmış, xilqət.

NİHAL – (f.)1.Cavan ağac, fidan, gənc, yeniyetmə. 2.İncə və düzgün bədənli, fidan kimi.

NİHAN – (f.) Gizli, tapılmayan, görünməyən. Gizli saxlanılmış, məxfi, qəib.

NİKBİN – Həyatdan razı, şən, ümidli, gələcəyə inanan.

NİKBUR – “Nik” (yaxşı, xoş) və “bur” (bir), “pur” (pir-od, ocaq; övlad) sözlərindən düzəlib, yaxşı od, xoş ocaq, yaxşı oğul, yaxşı övlad (övlad, xüsusən oğlan atanın biri – piri-odu, ocağı hesab edilir) mənasındadır.

NİQAY – 1.Gözəl ay.2. Gözəl uşaq.

NİMAN – Ərəbcə “niman” sözündən olub, qırmızı rəng mənasındadır.

NİSAN – Roma təqvimindən aprel ayına uyğun gələn ay və həmin ayda yağan yağış.

NİSAR – (ər.) 1.Bağışlama, qurban etmə, qurban vermə. 2.Səpilmə, səpmə, saçma, dağıtma.

NİSFƏT – Ərəbcə “nisfət” sözündən olub, insaf, ədalət mənasındadır.

NİSYAN – Ərəbcə “nisyan” sözündən olub, unutma, yaddan çıxartma mənasındadır.

NİŞAD – Ərəbcə “nəşat” sözündən olub sevinc, şadlıq, kef deməkdir.

NİŞAL – Əsər, əlamət, iz, nişanlama.

NİŞAT – Sevinc, şən olma, şadlıq, kef.

NİYAD – Yaradılmış, xilqət, təbiət, xasiyyət.

NİYAL – Cavan, gənc, yeniyetmə.

NİYAM – Farsca “niyam” sözündən olub, qılaf, qın mənasındadır.

NİYAMƏDDİN – Əslində ərəbcə “niyam əd-din” sözündən olub, dinin qını (qılınç, xəncər), dinin bolluğu, qılaf deməkdir.

NİYAZ – Farsca “niyaz” sözündəndir. 1. Mərhəmət, arzuolunan hal, yalvarma, yalvarmaq, dua. 2.Ehtiyac, xahiş, arzuolunan.

NİYAZAĞA– Mərhəmətli Ağsa.

NİYAZALI – Mərhəmətli Əli.

NİYAZƏLİ – Bax: Niyaz və Əli. Əli hədiyyəsi, Alı bəxşişi.

NİYAZI – Farsca “niyaz” sözündən olub, nəzir-niyazla bağlı olan, mərhəmət diləməklə əlaqədar olan.

NİYYƏT – Ərəbcə “niyyət” sözündən olub, məqsəd, arzu, istək uğrunda mübarizə aparan.

NİYYƏTAĞA – Ağanın qəsd, məramı, Ağanın məqsədi.

NİYYƏTXAN – Xanın qəsd, məramı, məqsədi.

NİYYƏTŞAH – Şah məramı, hökmdar arzusu.

NİZAM – Ərəbcə “nəzm” sözündəndir. 1.Sıra, quruluş, üsul, tərtib, yol, qayda. 2.Qanunlar. 3. Hindistandakı kiçik dövlətlərin hökmdarlığı.

NİZAMƏDDİN – Dinin qayda-qanunu, dinin nizamı. **NİZAMİ** – Ərəbcə “nəzm” sözündəndir. 1.Üsuluna uyğun, tərkibli,

—

nizamlı. 2. Nizam, intizam, qanun. Azərbaycanın ən böyük şairlərindəndir. Gəncəlidir.

NİZAMƏT – (f.) 1. Qanun-qayda, nizam. 2. Nizamnamələr, quruluşlar.

NİZAMİMÜLK – Ərəbcə “nizam-i” və “mülk” sözündən olub, səltənətin, dövlətin quruluşu, qayda-qanunu deməkdir.

NİZAR – (f.) Zəif, arıq, sısqqa, incə.

NİZARİ – Bax: Nizar.

NODƏR Nadir adının dəyişdirilmiş forması. Az tapılan, tək olan, qeyri-adi olan.

NOFƏL – Alicənab, cəmərd, əlavə edilən, üstünə gələn.

NOFƏR – 1. Yeni işıq, təzə parıltı. 2. Yeni igid, qəhrəman.

NOVCƏVAN – (f.) Gənc, dəliqanlı.

NOVRUZ – Təzə gün, baharın, yazın ilk günü.

NOVRUZƏLİ – Əlinin yeni günü, Alının təzə günü.

NOVRUZXAN – Bax: Novruz və Xan.

NOVRUZQULU – Bax: Novruz və Qulu.

NOVİD – (f.) Yaxşı, sevindirici xəbər, muştuluq, müjdə.

NOVNİHAL – (f.) 1. Yeni fidan, təzə, cavan ağac.

NOVSAL – (f.) Hərfi mənası yeni il, təzə il deməkdir.

NOVZAD – (f.) Yeni doğulmuş, yenicə dünyaya göz açmış körpə.

NOYAN – Sərkərdə, komandır. **NÖHBABA**

– Nuhun babası, baba Nuh.

NÖHBALA – Nuhdan doğulan.

NÖVCAVAN – Farsca “növcavan” sözündən olub, gənc, yeniyetmə mənasındadır.

NÖVRƏDDİN – (ər.) Dinin çiçəyi, gülü. Dinin çiçək açan ağacı.

NÖVRƏS – Farsca “növrəs” sözündən olub, yeni dəymiş, yetişmiş meyvə. Yeniyetmə, gənc, cavan.

NUFƏR – Nur saçan, ziya gətirən.

NUH – Nuh bala, balaca Nuh. Ulu peyğəmbər. Quranda adı müstəqil bir surəyə verilən 6 peyğəmbərdən (Hud, İbrahim, Yusif,

Yunus, Məhəmməd və Nuh) biridir.

NUHAĞA – Balaca, təmkinli Ağa.

NUHALI – Nuh peyğəmbər və imam Əlinin adlarının birləşməsindən əmələ gəlmişdir. Ulu Alı.

NUHBABA – Fərəhlənən baba, rahat, təmkinli baba.

NUHBALA – Nuh bala, balaca Nuh. Təmkinli, rahat olanın övladı, balası.

NUHƏDDİN – Dinin Nuhu.

NUHƏLİ – Təsəlli verən Əli, rahat, təmkinli, fərəhlənən Əli.

NUHİN – Nuhdan olan, Nuhdan doğulan. **NUHNUR** – Allahın Nuhu; Nuh kimi, Nuha aid olan.

NUR – Ərəbcə “nur” sözündən olub, aydınlıq, işıq, ziya mənasındadır.

NURAD – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “ad” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, işıqlı, parlaq ad.

NURAĞA – İşıqlı Ağa.

—
NURAL – Nur, işıq al, işıqlı ol.

NURALƏM – (ər.) Dünyanın nuru, kainatın işığı, aləmin odu.

NURALI – Əlinin işığı, Alının nuru.

NURALP – Nurlu, əsil qəhrəman.

NURAMAL – Gözəl məqsəd, arzu. **NURAMİR** – Aydınlıq, şan-şöhrət gətirən, şənləndirən. **NURAMMƏD** – “Nur” və “Məmməd” adlarının birləşməsindən yaranıb. Nur Məmməd, nurlu, işıqlı Məmməd.

NURAN – (f.) İşıqlı, Nurlu, nur kimi, işıq kimi nursaçan.

NURANI – (f.) 1.İşıqlı, işıq saçan, hörmət oyandıran, nurlu.2.

Ahıl, müdrik olan.

NURATAY – (ər.) Nurlu, işıq saçan tanınmış kimsə.

NURBABA – Bax: Nur və Baba.

NURBALA – Bax: Nur və Bala.

NURBAY – Nurlu, işıqlı kimsə.

NURBƏXŞ – Ərəbcə “Nur” və “Bəxş” sözlərindən olub, nur, işıq bəxş edən mənasındadır.

NURÇİN Nur toplayan, işıq verən.

NURDİN – (ər.)Dinin işığı, parlaqlığı, aydınlığı.

NURDOĞAN – Nurlu, parlaq biri şəkildə doğulan.

NURDÖVLƏT – (ər.) İşıqlı ölkə, dövlət. Dövlətin ziyası, işığı, parıltısı.

NURƏDDİN – Ərəbcə “nur əd-din” sözündən olub, dinin nuru (ışığı), inam işığı, dinin işığı deməkdir.

NURƏFŞAN – Nur səpən, işıq səpən.

NURƏHMƏD – (ər.)Nurlu, işıqlı Əhməd. Əhmədin işığı, ziyası.

NURƏLƏM – (ər.) Kainatın nuru, aləmi işıqlandırان.

NURƏLİ – (ər.) Əlinin ziyası, Əlinin nuru, işığı. Ziyası parlaq olan Əli. İmam Əlinin gözəl surətinə işarədir.

NURƏMİR – (ər.) Əmirin nuru, işığı. **NURƏR**

– Nurlu insan.

NURHAN – “Nur” və “han//xan sözlərindən düzəlmiş, nurlu, işıqlı xan.

NURHƏSƏN – Həsənin nuru, Həsənin işığı, aydınlığı.

NURHÜSEYN – Hüseyinin nuru, Hüseyinin işığı, aydınlığı.

NURXAN – 1.Nurun idarəçisi, hakimi. 2.Parlaq, işıqlı, ziyalı xan, nur kimi xan.

NURİ – İşığa aid olan, işıqlı, aydınlaşmış.

NURİD – Gözün işığı, gözün nuru.

NURİDDİN – (ər.) Dinin ziyası, işığı; Dinin şərəfi, şanı.

NURKAN – Nur, işıq mədəni, nur, işıq mənbəyi, qanı nurlu olan.

NURKİŞİ – Nur kişi, nurani kişi.

NURQAMƏT – Nur qamətli, boy-buxunlu, nurlu.

NURQAN – Təmiz, aydın soydan gələn.

NURQUT – İşıqlı, aydınlıq.

NURQƏLƏM – Ərəbcə “nur” və “qələm” sözlərinin birləşməsindən yaranıb. İşıqlı qələmi olan, yaxşı naxış salan, gözəl rəssam.

—

NURLAN – “Nur” və “-lan” şəkilçisinin birləşməsindən yaranıb, işıqlı, nurlu, işıqlandırmaq mənasındadır.

NURLU – İşıqlı, aydın, parlaq.

NURMAN – 1.İşıqlı, aydın, ziyalı adam, şöhrətli, hörmətli.

2.Nurdan olan adam, nurdan yaranmış, nurlu adam.

NURMƏDƏD – Nurlu, işıqlı, arzuları ilə ətrafa işıq, ziya saçan Mədəd.

NURMƏMMƏD – (ər.) Məmmədin nuru, Məmmədin işığı, ziyası. Ziyalı Məmməd, işıq saçan Məhəmməd.

NURMİN – Nur yığan, işıq toplayan.

NURPAŞA – Nur Paşa, nurlu, işıqlı paşa, paşanın nuru.

NURRUH – Ruhun nuru, işığı, aydınlığı.

NURSAL – Nur sal, işıq sal, parla.

NURSAN – İşıqsan, parlaqsan, şöhrət işığısan.

NURSAY – “Nur” və “say” sözlərindən düzəlmiş, nurlu, işıqlı say deməkdir.

NURSƏFA – (ər.) İşıq kimi saf, parlaq, duru, parlaq əyləncə.

NURSULTAN – Sultanın işığı.

NURŞAH – (f.) Parlaq hökmü olan.

NURŞAD – Nurlu şad, işıqlı oğlan, nurlu xanзадə.

NURŞAN – İşıq çoxalan yer. İşıq sevinci, işıqlı görünən.

NURŞİD – Nurun şüası, parıltısı, nurun ziyası. **NURTAY** – Nura tay olan. Nur, işıq kimi.

NURU – 1.İşıq, aydınlıq, işıqlı, parlaqlıq.2. Hörmət, şan, şöhrət.

NURULLA – (ər.) Allahın nuru, Allahın işığı.

NURVƏLİ – (ər.) Müqəddəs.

NURVİN (ər.) İgid, cəsur.

NURZAD – Nurlu, aydın kimsə.

NURZAMAN – Zamanın nuru, işığı, parıltısı, zamanın nuru.

NURZƏKA – (ər.) Ağlın, dərrakənin işığı, zəkanın ziyası. İşıqlı, parlaq zəkası olan.

NUSAMƏDDİN – (ər.) Dinin qılınıcı.

NUŞİRƏVAN – Farsca “nuş-i-rəvan” sözündəndir. Ölməz ürək, daimi qəlb mənasındadır.

NÜCƏBA – Nəcib adamlar, əsilli adamlar.

NÜDRƏT – Az tapılan, nadir, seyrək hallarda olan.

NÜSRƏDDİN – (ər.) 1.Dinin kömək etdiyi. 2.Dinin qələbəsi, dinin köməyi.

NÜSRƏT – (ər.) 1.Kömək. 2.Allahın köməyi. 3.Zəfər, üstünlük qələbə, müvəffəqiyyət.

NÜSRƏTALI // NÜSRƏTƏLİ – Əli köməyi, Alı yardımı.

NÜSRƏTULLA – Allahın köməyi, Tanrının yardımı. **NÜVİD** – (ər.) Müjdə, muştuluq, xeyir-xəbər.

– O –

OCAQ – Qədim türk sözüdür. Od yandırılan yer, pir, müqəddəs yer, yurd.

—
OCAQALI // OCAQƏLİ – 1. “Ocaq” və “Əli” sözlərindən əmələ gəlib, Əli piri, Alı ocağı deməkdir. 2.Od yandırılan yer, pir, müqəddəs yer, yurd.

OCAQXAN – “Ocaq” və “Xan” sözlərində olub, xan ocağı, xana aid ocaq.

OCAQQULU – Müqəddəs yerin qulu, Ocağın qulu, od qulluqçusu.

OCAQVERDİ – Ocağın verdiyi, ocağın bəxş etdiyi.

OCAL – İntiqam alma, əvəz çıxma.

OCALAN – İntiqam alan, qisas alan, intiqamçı.

ODABAŞ – 1.Orduda bəzi zabitlərə verilən ad. 2.Keçmişdə karvansaralarda baş inzibatçı.

ODAY – Od Ay, odlu Ay, odlu Ay kimi oğlan. **ODEL**
– Od eli, od torpağı.

ODELBƏY – Od elinin bəyi, Odel bəy.

ODELXAN – Od elinin xanı, Odel xan.

ODƏR – “Od” və “ər” (kişi) sözlərindən düzəlib, odlu, alovlu, yanar, od tanrısı deməkdir. İgid, qoçaq, atəş kimi kişi, od kimi əsgər, hərərat, odlu igid. Odər od, alov tanrısı sayılmışdır.

ODXAN – 1.Atəşli hökmdar. 2.Canlı, coşqunlu kimsə. 3.Atəşqanlı. 4.Dəlisov, dəliqanlı.

ODMAN – Atəş kimi canlı, coşqun, hərəkətli kimsə.

ODMAR – Atəş kimi canlı, coşqunlu, hərəkətli kimsə.

ODTƏKİN – Oddan törəyən təkin (varis, xanзадə).

OFLASƏR – Cəsur adam, ürəkli, qorxmaz adam, hündürboylu əsgər.

OĞANƏR – Qüvvətli, güclü adam, qadir insan.

OĞUZ – Davamlı, artan nəsil (Qədim türk tayfalarından birinin adı). 1. İlk süd-ağız, bulama; 2. Saf, təmiz, pak yaradılmış (xəlf olunmuş). 4. Yaxşı yoldaş, dost. 5. Əxlaqlı, namuslu və s.

OĞUZAN – 1.Oğuzu anan. 2.Güclü, qüvvətli Oğuz.

OĞUZALP – Dözümlü, ləyaqətli oğuz igidi.

OĞUZHİLGƏ – Müdrik oğuz, alim, ağıllı oğuz. Təmiz, saf, əxlaqlı alim.

OĞUZCAR – Oğuz can. Gerçək dost.

OĞUZƏR – 1.Oğuz boyundan olan igid. 2.Güclü, qüvvətli kimsə. 3.Oğuz kimi kişi, oğuz oxşar igid.

OĞUZXAN – 1.İgid xan, xaqan. 2.Oğuz boylarının əfsanəvi qəhrəmanı.

OĞUZMAN – Güclü, möhkəm, yaxşı ürəkli, dost kimsə.

OĞUZTAN – Görkəmli, işıqlı.

OKANALP – Qüdrətli qəhrəman, güclü bahadır. **OKANAY** – Tanrı ay.

OKANƏR – Qüdrətli adam, qadir olan kişi.

OKTÜRK – Ox kimi türk.

OQTAY – 1. Ox kimi, şış uclu dağ. 2.Qəzəbli, hiddətli, əsəbi, hirsli. 3.Güclü, qüdrətli.

OLGUNAY – Aya oxşayan, Aya bənzədilən.

OLGUNƏR – Yetkin, yetişmiş, yaxşı inkişaf etmiş igid, ər

ONUR – Mənlik, vicdanlı, qürur, məğrurluq, heysiyyət, şərəf.

ONURAD – Şərəfli, adlı-sanlı ad.

ONURAL – Məğrur, qürurlu, heysiyyətli, şərəfli.

ONURALP – Qürurlu, şərəfli igid, məğrur kişi, ər.

ONURAY – Şərəfli, adlı-sanlı, məğrur, heysiyyətli.

ONURXAN – Şərəfli, şan-şöhrətli xan.

ONURQAN – Məğrur qanlı adam, fəxr olunan, kübar.

ONURSAL – Fəxri, şərəfli, böyükə bağlı olan.

ORAL – Şəhərli, qalalı; Xoşbəxt, razı qalan.

ORALTAN – Şəfəq vaxtının xoşbəxtliyi, bəxtəvəri.

ORALTAY – Altay qalası. Altay dağı və ya təpəsi. Altay şəhəri.

ORAN – Ölçü, dərəcə, münasibət, biçim. Təxmini, təxminən.

ORANSEL – Orana aid olan, oranla əlaqəli.

ORBAY – Ər, igid bəy. Türk tayfalarından birinin adı.

ORDUXAN – Ordu xanı, ordu başçısı, sərkərdə.

ORGÜN – Qalada, kazarmada, istehkamda keçən günlər, şəhərdə keçirilən gün.

ORXAN – 1. Ər xan, igid xan, qəhrəman, bahadır. 2. Şəhərin rəhbəri, hakimi, sərkərdə, başçı, xan qoşunları. Osmanlı imperatorluğunun ikinci padşahı.

ORMAN – Meşə, yaşıllıq.

ORUC – Farsca “ruzə” sözündəndir. Müsəlmanlığın beş əsas şərtindən biri. Allaha xətir və onun müqəddəs dərgahında savaba nail olmaq üçün müəyyən müddət daxilində yemək və içməkdən imtina etmə.

ORUCAĞA – Ağa Oruc, əsilli-nəcabəti olan.

ORUCALI // ORUCƏLİ – Əli orucu, Alı orucu.

ORUCBƏY – Bəy kimi yaşayan, əsli-kökü bəy olan Oruc.

ORUCXAN – Oruc xan, Oruc ağa; Orucluğu anadan olan xan.

ORUZ – 1. Bəxt, tale; 2. Xoşbəxt, bəxtəvər.

OSKAY – 1. Xoşbəxt; 2. Zəhmətkeş, işgüzar, çalışqan.

OSMAN – “Us” (ağıl, zəka, əxlaq, ədəb, həlim) və “man” komponentlərindən əmələ gəlib. Ağırtpəpənən, astagəl, ağıllı, zəkali, əxlaqi şəxs.

OSMANBƏY – Osman (bax) bəy. Astagəl bəy, ağır tərpnən ağa.

OSMANƏLİ – Ərəbcə “Osman” və “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib. Ərəb xilafətinin üçüncü və dördüncü xəlifələrinin adlarının birləşməsidir.

OSMANXAN – Osman (bax) xan, astagəl xan, ağır tərpnən hökmdar.

OTAY – Ayın atəşi, odu.

OTELLO – Ərəbcə “ayaulla” sözündən olub, ingilis dilində bu formada işlənir. Allahın bağışladığı, verdiyi, bəxşişi, tanrının armağanı deməkdir.

OYALP – Bəyənilən, alqışlanan bahadır, sevilən qəhrəman.

OZAL – Özü olan, gerçək olan. Azərbaycanda Türkiyə Respublikasının keçmiş prezidenti Turqut Ozalın adından yayılmışdır.

OZAN – Aşıq, el sənətkarı, el aşığı.

OZANDUR – Aşıq, el şairi, el sənətkarını yaşadan.

OZANƏR – Aşıq igid, ər aşıq, igid aşıq.

OZANSOY – Ozan soyundan, ozan nəslindən olan.

– Ö –

ÖGÜNÇ – Şan-şöhrət, öymə, mədh etmə, tərifləmə.

ÖMƏR – Ərəbcə “Ömər” sözündən olub, ölməzlik, dirilik, canlılıq, həyat mənasındadır.

—

ÖMƏRƏDDİN – Dinin ölməzliyi.

ÖMÜR – Ərəbcə “ömür” sözündən olub, yaşayış, həyat və yaşama müddəti nəzərdə tutulur.

ÖMÜRƏL – Uzun ömürlü igid.

ÖMÜRƏBAY – “Ömür” və “bay” (bəy) sözlərindən əmələ gəlmişdir. Ömrün sahibi, hökmdarı.

ÖMÜRƏCAN – Uzun ömürlü.

ÖMÜRƏTAY – Ömürə bərabər, bir ömürə tay olan oğul.

ÖNƏL – Yüksək, uca.

ÖNƏY – 1.İrəli getmək, lider ol mənasında. 2.Ayın ilk günlərindəki halı, hilal, təzə çıxan ay.

ÖNƏR – Həmişə öndə olan, qabaqcıl, lider, rəhbər.

ÖNƏÜÇ – Müjdəçi, xəbər gətirən, yeni xəbər gətirən. **ÖNƏL** – 1.Bir işin yerinə yetirilməsində verilən müddət, vədə, möhlət. 2. Elin önündə gedən.

ÖNƏR – Qabaqcıl, öndə gedən. Qabaqda, irəlidə olan igid.

ÖNƏRƏĞƏ – Öncül ər olan ağa, qabaqcıl qəhrəman olan ağa.

ÖNƏRƏBƏY – Öncül ər olan bəy, qabaqcıl qəhrəman olan bəy.

ÖNƏRƏXAN – Öncül ər olan xan, qabaqcıl qəhrəman olan xan.

ÖNƏY – Yupiter planeti.

ÖNƏÜL – 1.Müqavimət göstərən, inadçı kimsə. 2.Təşviq edən. 3.Bələdçi.

ÖNƏÜN – Əvvəlki gün, ötən gün, keçən gün.

ÖNÜR – İrəliyə, qabağa çıxmış, irəliləmiş.

ÖRƏN – 1.Köhnə quruluş ya da şəhər qalığı. 2.Şəhər, kənd. 3.Bir ovalıq. 4.Meşəlik yer.

ÖRGÜÇ – Dağın başındakı yarıq. **ÖRGÜN**

– Taxt, taxt-tac, səltənət.

ÖRGÜNÇ – Sevinc, xoşbəxtlik.

ÖRXUN – Ər hun, igid, qəhrəman hun.

ÖRSAL – Zindan kimi, zindana aid olan.

ÖRSAN – Zindan kimi möhkəm olan.

ÖTƏRXAN – Qabağa ötən, gəlib-keçən xan, oxuyan xan.

ÖTKƏM – Dilli-dilavər, təkəbbürlü, dikbaş mənasındadır.

ÖTKƏN – Yer Tanrısı.

ÖTKÜN – Həddindən artıq yetişmiş, üstün olma.

ÖVLİYA – Ərəbcə “Vəli” sözünün cəmidir. Həyatını Tanrı yolunda sərf edərək ona çatmağa nail olmaq istəyən müqəddəs şəxslər. **ÖVSƏT** – Ərəbcə “övsət” sözündən olub, bir neçə məna ifadə edir. 1.Orta, ortancıl, 2.Yarı, yarımçıq. 3.Keyfiyyət, təriflər.

ÖZAL – 1. Xalis özünəməxsus olan. 2. Xalis çəhrayı rəngdə olan, tünd qırmızı rəngli.

ÖZALTAY – Özünün qiymətli əşyası, dəyərli daş-qaş, qiymətliqızıl-gümüşü olan.

ÖZASLAN – Aslan kimi güclü, qüdrətli.

ÖZAY– Ayın özü, parlaq, işıqlı

ÖZBƏR – 1.İgid, cəsur, özü güclü. 2.Orta Asiyada yaşayan bir Türk boyu və bu boydan olan kimsə. 3. Dərə, çay.

ÖZBƏL – “Gerçəkdən mən” anlamında istifadə edilən ad.

—

ÖZBİR – 1.Özü, sözü bir olan kimsə. 2.Vahid, tək.

ÖZCAN – 1. Candan, səmimi, içdən, həqiqətən dost olan kimsə.
2. Güclü ruh, təməli möhkəm qoyulmuş varlıq.

ÖZDƏMİR – Xalis dəmir, özü dəmir kimi möhkəm və sağlam olan qoçaq, qəhrəman.

ÖZDƏNİZ – Doğma dəniz, yaxın dəniz, dəniz ilə bağlı olan.

ÖZDURUL – Mahiyyətə təmizlənmə, mayasında çöküntü, bulanlıq olmayan, saf olan.

ÖZƏNAY – Diqqətli, həssas, qeyrətli, təmiz niyyətli gözəl.

ÖZƏNDƏR – Nadir tapılan, yaradılışda olan, qiymətli.

ÖZƏNƏR – Ciddi, diqqətli, qeyrətli, igid, təmiz niyyətli qəhrəman.

ÖZƏNGİN – Özü sağlam, dürüst olan.

ÖZƏNİR – Yaxşılıq əldə etməyə cəhd göstərən, ən yaxşısını etməyə çalışan.

ÖZƏRXAN – İgid, cəsur xan.

ÖZƏR – İgid olan, əsl igid olan.

ÖZƏRBƏY – Öz-özlüyünə bəy olan, həqiqi bəy olan.

ÖZƏRXAN – Öz-özlüyündə xan olan, həqiqi xan olan.

ÖZƏRK – Sərbəst, azad, müstəqil, muxtar, muxtariyyət.

ÖZGAN – Azad, müstəqil, asılı olmayan, sərbəst.

ÖZGƏNAY – Özü rahat olan, sakit həyat.

ÖZGƏNC – Cavan varlıq, güclü varlıq, təməli güclü olan.

ÖZGÜN – Özünəməxsus, xalis.

ÖZGÜR – Öz-özünə hərəkət etmə, davranma qərar vermə, gücü olan.

ÖZGÜVƏN – Özünə güvənən, arxalanan.

ÖZXAN – Özünə doğma, əziz olan xan. Əsil xan nəslindən olan.

ÖZİNAL – Doğma dost, yaxın yoldaş, əziz sirdaş olan.

ÖZKAY – Özünə yaraşan incə məxluq, zərif insan, adam.

ÖZQAN – Qanı təmiz olan, nəcib.

ÖZNUR – Özü işıqlı, aydınlı olan.

ÖZPOLAD – Özü polad kimi sağlam olan.

ÖZSAN – Öz şan-şöhrət olan, nüfuzlu.

ÖZSOY – Əsil-nəsəbli varlıq, əcdadına, soyuna çəkən, əsil-nəcabətli, öz soyundan, nəslindən olan.

ÖZSUNQUR – Özünü şahin, tər lan kimi aparan, ucalarda olan.

ÖZTƏKİN – Özü kimi, özünə oxşar.

ÖZTİN – Öz ruhu, baxışı olan gənc.

ÖZTİNƏR – Öz ruhuna bağlı olan.

ÖZTUNAY – Dunay çayı kimi güclü, aşib-daşan.

ÖZTUNC – Xalis tunc kimi, möhkəm, sağlam.

ÖZTURAN – Öz türk torpağı olan, öz türkü.

ÖZTÜRK – Mənşəcə türk olan; türkün özü. Doğma türk, sevimli, əziz türk.

ÖZBƏR – Əsas bəy, bəy nəslindən olan.

ÖZDAĞ – Təməl dağ (tay), tayın (dağın) özü.

ÖZXAN – Bünövrəsi xan olan. Xan nəslindən olan, xanlığın əsası.

PADARXAN – Əbədi, soyu-kökü xan olan. Güclü, qüvvətli xan.

PAKƏR – Möhkəm əsgər, sağlam adam, iradəli kişi.

PALATƏKİN – Qılınc, qəmə kimi kəskin olan təkin.

PALATİMUR – Timurun qılıncı, Timurun qəməsi.

PALATÜRK – Türk qəməsi.

PALAVAND – “Pala” (qəmə, bıçaq) və “vand” (düz) sözlərindən düzəlib, düz, iti qəmə.

PAMİR – Dünyanın damı, arxasından günəş çıxan dağlıq ölkə.

PAŞA – “Baş ağa” birləşməsindən əmələ gəlib, əziz, sevimli ağa. Bəzi müsəlman ölkələrində yüksək hərbi və mülki vəzifə sahiblərinə verilən addır. Osmanlı dövlətində yüksək rütbəli əsgərlərə verilən ad.

PAŞABALA – “Paşa” və “Bala” sözlərindən əmələ gəlib, əziz paşa, böyük paşa.

PAŞACAN – “Paşa” və “can” sözlərindən əmələ gəlib, əziz hökmdar deməkdir.

PAŞAƏLİ – “Paşa” və “Əli” sözlərindən əmələ gəlib, yüksək, ali paşa deməkdir.

PAŞAXAN – “Paşa” və “Xan” sözlərindən əmələ gəlib. Əsas, baş xan.

PAYDAR – Farsca “paydar” sözündən olub, möhkəm dayanan, daimi, həmişəlik, sağlam mənasındadır.

PEKTAŞ – “Bektaş” sözündən olub, vergi yığmaq ixtiyarı verən sənət mənasındadır.

PEYKAN – Əsl mənası oxun ucundakı sivri dəmir olub, klassik ədəbiyyatda kirpik (gözəlin kirpiyi) mənasında işlənmişdir.

PEYMAN – Farsca “peyman” sözündən olub, əhd-peyman, söz vermək, vədvermə, sözvermə mənasındadır.

PƏHLAN – Farsca “pəhlan” sözündən olub, boy-buxunlu, cüssəli adam, güclü kimsə, igid.

PƏNAH – Farsca “pənah” sözündəndir. 1. Sığınma, himayə. 2. Arxa, dayaq, havadar, yardımçı, köməkçi.

PƏNAHƏLİ // PƏNAHƏLİ – Əli pənahı, Əlinin himayəsi. Aliya sığınma.

PƏRVAN – Uçan, qanadlanan. Daim oda, işığa can atan kiçik kəpənək.

PƏRVAZ – Farsca “pərvaz” sözündən olub, uçmaq, uçuş, qanadlanma mənasındadır.

PƏRVƏR – Bəsləyən, tərbiyə verən, yetişdirən, tərbiyələndirən.

PƏRVİZ – Farsca “pərviz” sözündən olub bir neçə mənə ifadə edir: 1. Parlaq, aydın, uçan, qanadlanan. 2. Qalib gələn, qələbə çalan, qalib. 3. Müzəffər, qələbə gətirən.

PİLAĞA – Ağa kimi əziz.

PİNAR – Çəsmə, bulaq.

PİRAĞA – Pir kimi Ağa.

PİRAN – Nur sahibi, ocaq sahibi, müdrik, qoca.

PİRALI – Farsca “pir” və “Alı” sözünün birləşməsindən əmələ gəlib, pir Alı mənasındadır.

PİRBALA – Pirin balası, pirin köməyi ilə həyata gələn.

PİRBUDAQ – Pirin budağı, pirin köməyi ilə həyata gələnlərdən biri.

PİRCAMAL – “Pir” (müdrək, qoca, ocaq) və “camal” (üz, sima) sözlərindən düzəlib, müqəddəs, müdrək simalı, müdrək şəxsiyyət deməkdir.

PİRCAN – Farsca “pir” və “can” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, piri sevən, ocaq istəyən, pircanlı, ocaqçanlı, ocağın ruhu mənasındadır.

PİRDAŞ – Pirin daşı, pirin köməyi ilə həyata gələn oğlan.

PİRƏDDİN – Ocağı sevən, dinin keşiyində dayanan, dinin işığı. Dinin müqəddəs yeri, türbəsi.

PİRƏHMƏD – Farsca “pir” və ərəbcə “Əhməd” sözlərindən olub, tərifi layiq müqəddəs ocaq, müqəddəs Əhməd. Əhmədin ocağı mənalıdır.

PİRƏLİ – Farsca “pir” və ərəbcə “Əli” sözlərindən olub, Müqəddəs Əli; Əli ocağı.

PİRHƏSƏN – Farsca “pir” və ərəbcə “Həsən” sözlərindən olub, Müqəddəs Həsən.

PİRHÜSEYN – Farsca “pir” və ərəbcə “Hüseyn” sözlərindən olub, Hüseynin müqəddəs ziyarətgahı türbəsi.

PİRİ – Müqəddəslər nəslindən olan, nurani nurlu.

PİRİM – Mənim odum, mənim ocağım, mənim işığım, mənim Tanrım.

PİRKAMAL – Ağıllı, kamallı qoca.

PİRQULU – Pirin qulu, pirin köləsi.

PİRMADƏR – Farsca “pir” və “madər” sözlərindən olub, türbənin, ocağın yardımı, müqəddəs yerin köməyi.

PİRMƏDƏD – Farsca “pir” və ərəbcə “Mədəd” sözlərindən olub, Pir Mədəd, pirin köməyi, pirin yardımı, ocağın bəxşişi.

PİRMƏMMƏD – Farsca “pir” və ərəbcə “Məhəmməd” sözlərindən olub, Pir Məmməd. Məmmədin piri, Məmmədin ocağı. **PİRMURAD** – Farsca “pir” və ərəbcə “Murad” sözlərindən olub, pir Murad, niyyət ocağı mənasındadır.

PİRNƏZƏR – Farsca “pir” və ərəbcə “nəzər” sözlərindən olub, müqəddəslərin iltifatı deməkdir.

PİRNUR – Həddən artıq işıqlı, nurlu.

PİRTƏKİN – Od kimi, ocaq təki(n). Odun varisi, oddan törəyən.

PİRULLA – Allahın odu, Tanrının ocağı.

PİRUZ – 1. Farsca olub xeyirli, uğurlu deməkdir. 2.Qalib, müzəffər, xoşbəxt, işıqlı üz.

PİRVERDİ – Pir verdi, ocaq verdi. Nəzir-niyazla doğulan övlad. Allah verdi.

PİRVƏLİ – Farsca “pir” və ərəbcə “Vəli” sözlərindən olub, Pir Vəli, Allahın himayə etdiyi, pirin qoruduğu.

PİŞƏVƏR – Farsca “peşəkar” sözündən olub, sənətkar, fəhlə, xırda müəssisə sahibi.

PİŞƏVƏRİ – Qabaqdan gedən.

PİŞNAMAZ – Namaz zamanı qabaqda duran din xadimi.

POLAD – Azərbaycan dilində bir neçə mənada işlənir. 1.Dəmir, polad. 2.Güc, qüvvət. 3. Möhkəm, sağlam, güclü.

POLADXAN – Polad kimi güclü, qüvvətli xan.

POLADQAN – Polad kimi güclü, soydan gələn igidlik.

POLADNUR – Poladın işığı, parlaqlığı.

PÜNHAN – Heç kəsin bilmədiyi, gizli, xəlvəti.

PÜRKAMAL – Çox ağıllı, kamala çatmış.

PÜRVÜQAR – Çox ciddi, çox təmkinli, çox qürurlu.

– R –

RABİ – (ər.) Dördüncü uşaq.

RABİD – Varlığın, mövcudiyyətin sahibi. Allaha sitayişin adı.

RABİH – Ərəbcə “rabih” sözündən olub, yararlı, qazanlı, karlı deməkdir.

RABİL – Ərəbcə “Rəbb”, “rəbbül” sözlərindən düzəlib, elin böyüyü, sahibi mənasındadır.

RABİN – “Rəbb” və “bin” (övlad) sözlərindən düzəlib, Allah oğlu, Tanrı övladı.

RABİT – (ər.) 1.Bağlayan, birləşdirən. 2. Nəfsini bağlamış olan.

RACƏDDİN – Hökmdara aid olma, daxil olma, qayıtma. Allah, Tanrı, dinin hökmdarı.

RACİ – Rica edən, xahiş edən.

RACİH – Başqasından üstün tutulan.

RACİL – Ərəbcə “racil” sözündən olub, ayaqla, piyada gəzən mənasındadır.

RADİ – (ər.) 1.Boyun əyən, qəbul edən, rıza göstərən. 2.Comərdliklə, əliaçıqlıqla əlaqədar olan.

RADİF – (ər.) Valideynlərdə son uşaq.

RADİQ – (yun.) Şən, güləriz.

RADİL – Bir-birinin ardınca gedən. Sonradan, cərgə, iz bilən, yol bilən.

RAFAEL – Xristianlığa görə Tanrının buyruğunu yerinə yetirən mələklərdən birinin adıdır. Quranda işlənən İsrafilə bənzərlik, gözəllik, sağlamlıq simvoludur.

RAFAƏT – Yüksək rütbə, mənşəb.

RAFAT – Ağilli, dərrakəli.

RAFET – (ər.) Acıma, mərhəmət etmə, əsirgəmə anlamında. Quran-ı Kərimdə Nur surəsi 2-ayət. Hədid surəsi 27-ayətdə keçir.

RAFƏDDİN – Dini qaldıran, dini ucaldan.

RAFƏR – Yol bilən, bələdçi.

RAFƏT – Ərəbcə “Rəfət” sözündəndir. 1. Yazığı gəlmə, acıma, mərhəmət etmə, əsirgəmə; rəhm, şəfqət, mehribanlıq. 2. Qaldıran, ucaldan, vəkillik, böyük rütbə.

RAFİ – (ər.) 1.Qaldıran, ucaldan, yüksəldən. Allahın adlarından.

RAFİH – (ər.) Rahat və azad yaşayan.

RAFİQ – Ərəbcə “rəfiq” sözündən olub, yoldaş, dost, xoşxasiyyət. Sirdaş, ortağ, şərik deməkdir.

RAFİL – Yüksələn il və ya el, ucalan il və ya el. Gözəl, qəşəng oğlan.

RAFİS – (ər.) 1.Gözə çarpan, məşhur, gündəmdə olan. 2.İnkar edən, əleyhinə çıxan, əl çəkən.

RAFİZ – Ərəbcə “rafız” sözündəndir. 1.Azad eləyən, buraxan, yola verən, sərbəst edən. 2.Tərk edən. 3.Yollayan. 4.Buraxan.

RAĞİB – (ər.) Arzulu, istəyən, rəğbət edən.

RAHAB – Farsca “rah” və “ab” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, sevinc suyu, şadlıq suyu, sevinc gətirən mənasındadır.

RAHDAN – (f.) Yol-yolağ bilən, yolunda səhv etməyən.

RAHƏDDİN – Dinin yolu, din yolu ilə gedən.

RAHİ – (ər.) Rahat, azad, dinc.

RAHİB – Ərəbcə “rahib” sözündən olub, monastırda yaşayan və ömrünü ibadətlə keçirən, tərki-dünya, rahat dünya axtaran.

RAHİD – 1.Ərəbcə “raid” sözündən düzəlib, tərki-dünya deməkdir. 2. Gurlayan, gurultu, göy gurultusuna bənzəyən səs.

RAHİL – İbranica “rahil” sözündəndir. 1.Mərhələ, keçid, dərəcə, pillə. Yola getmə, yola düşmə. Günəş Allahı, Allahın sevimlisi. 2.Bu dünyadan başqa aləmə köçən.

RAHİM – (ər.) 1.Əsirgəyən, ağrıyan, qoruyan. 2.Rəhm olunmuş insan. 3.Rəhm edən, rəhimli, rəhmdil, mərhəmətli. **RAİD** – Lider, birinci olan.

RAİF – (ər.) Şəfəq saçan, mərhəmətli. Mehriban, şəfqətli, rəhmdil. “Günəş Allahı” mənasındadır.

RAİQ – (ər.)Saf, xalis, səlis, təmiz, saf. Şəffaf, qatışıq olmayan.

RAİL – (yun.) 1.Banisi, əsasını qoyan. 2.Günəş Allahı, Allahın sevimlisi, ilahi sevgisi, Allahın sevimlisi. Bir nəslin, qəbilənin başçısı.

RAİM – Rəhimli, başqasının qayğısına qalan. Özbək, tatar və bəzi digər türklərdə qoyulan ad.

RAKİD – (ər.) Hərəkətsiz, durğun, yavaş.

RAKİM – (ər.) Yazan, çəkən.

RAKİN – Ehtiramlı.

RAQİB – Ərəbcə “raqib” sözündəndir. 1.Hər hansı biri ilə rəqabət aparan. 2.Arzulayan, rəğbət bəsləyən. 3.İstəyən, rəğbət bəsləyən, arzulayan, qoruyan. 4.Gözetçi, qoruyucu, nəzarətçi, izləyici. **RAQİF** – Arzu edən, istəyən, arzusunda olan. **RAQİL** – (ər.)Özül; bir nəslin, qəbilənin başçısı **RAQİM** – (ər.) Yazan, rəsm çəkən.

RAQUB – (ər.)1. İstəyən, rəğbət bəsləyən, arzulayan, qoruyan. 2.Biri ilə rəqabət edən, inkar edən. 3. Mühafizəçi. **RAQUF** – Bax: Raqib.

RAQUM – Acıyan və lütf edən İlahi.

RAMAL – Ərəbcə “rəml” sözündən olub, rəmmal, rəml atan falçı.

RAMAZAN – Ərəbcə “ramazan” sözündən olub, isti, bürkü, qaynar, yandırıcı mənasındadır. Ərəb qəməri təqviminin IX-orucluq ayının adı.

RAMDAR – Rəml atan, fal açan, falçı.

RAMELLA – Allahı istəyən, sevən. İraqda yer adı.

RAMƏDDİN – (ər.) Ram edən din, cəlb edən din.

RAMİD – Ərəbcə “rəmid” sözündən olub çəkinən, qorxub qaçan deməkdir. Yandıran, yandırıcı. Günəşin odu, Günəşin şüası

RAMİDDİN – (ər.) Yandıran, ürəkdən sevən.

RAMİQ – 1.Ərəbcə “rəməq” sözündən olub, az, azacıq, az miqdarda deməkdir. 2.Həyat şərti, yaşam qığılcımı.3. Diqqətlə baxan, gözlərini zilləyən, nəzər salan.

RAMİL – 1.Ərəbcə “rəml” sözündən olub, rəmmal, falçı, qum falı, qum ilə fal açan deməkdir.2.Rəml edən, uzaqgörən, hər şeyi qabaqcadan düşünən. 3.Sehrli, ovsunlu, möcüzəli.

RAMİN – 1.Ərəbcə “rəmə” sözündən olub, Günəş oğlu, Günəş övladı deməkdir. 2.Atıcı, mərmə atan. 3.Uşaq, övlad, oğul.

RAMİZ – Ərəbcə “ramiz” sözündəndir. 1.Rəməz edən, dəlalət edən, işarətləyən. 2.Simvol. 3.İşarə, nişanə, üstüörtülü danışan.

RASƏDDİN – (ər.) 1.Dini gözləmə, müşahidə etmə, dinin düzlüyü, doğruluğu, dinə layiq olma, dinə yetişmə. 2. Dinin başçısı, din rəhbəri.

RASƏF – (ər.) Sağlam, mətin, möhkəm, sağlam düzəlmiş.

RASƏN – Süd iyi verən bitki.

RASƏT – 1.Çatan, yetişən, müvəffəq olan. 2. Diqqətlə gözləyən, astronom, rəsədxanada özəl alətlərlə göy cisimlərini araşdıran.

RASƏTDİN – Dinə yetişən, imana çatan.

RASİ – (ər.) 1.Tərpənməyən, oynamayan, sabit, lövbər atmış gəmi, dəmirləşmiş gəmi. 2. Ehtiras və tamah edən.

RASİB – İmtahandan çıxmamış. Xılt, sulu şeylərin toplusu.

RASİD – 1.Çatmış, nail olmuş, yetişmiş. 2. Diqqətlə baxıb gözləyən, müşahidə aparan, münəccim, qarovulçu, gözətçi, nəzarətçi.

RASİF – (ər.) 1.Sağlam dayanıqlı. 2.Dənizin üzünə çıxmış qayalar. 3.Daş, əsas, sahil.4.Möhkəm, dözümlü.

RASİH – (ər.) 1.Sağlam, təməli güclü, dayanıqlı. 2.Bir elmdə, xüsusilə din sahəsində çox bilikli olan. 3.Sağlam, dözümlü, möhkəm olan. **RASİQ** – Dərin bilikli, elmlı, savadlı.

RASİL – (ər.) Göndərilmiş elçi, nümayəndə.

RASİM – Ərəbcə “rəsm” sözündən olub, rəssam, rəsm çəkən deməkdir.

RASİN – (ər.) Sağlam, dayanıqlı, güclü. Doğru yol tutan.

RAŞAN – (ər.) Titrəmə, titrəyiş.

RAŞIQ – (ər.) Doğru yol tutmuş, düz yolla gedən.

RATİB – (ər.) 1. Düzəldən, tərtib edən, qaydasına qoyan. 2. Sakit dayanan, tərpənməyən, sabit, möhkəm. 3. Təzə, yaşıl. 4. Eyni ahəngli, müntəzəm. 5. Bitişdirmək, birlikdə etmək, qarışdırmaq.

RATİQ – Bitişik etmək, bitişdirmək, birlikdə etmək, qarışdırmaq. **RAUF** – Ərəbcə “rauf” sözündəndir. Mehriban, ürəyi yumşaq, mərhəmətli, rəhmdil, şəfqətli, mehriban.

RAUFƏDDİN – Dini sevən, ondan mərhəmət gözləyən.

RAUFULLA – (ər.) Mərhəmətli, rəhmdil, şəfqətli Allah. **RAUL** – 1. Rəlf adından olub, məsləhətçi, istiqamət verən, yönləndirən. 2. İşıqlı qurd, nurlu canavar, totem mənasındadır. **RAVƏT** – Ərəbcə “rəbb” və -ət şəkilçisindən düzəlib, tanrılar mənasındadır.

RAVİ – Rəvayət edən, nəgıl söyləyən, fikir, xəyal.

RAVİD – Bax. Ravi.

RAVİL – (ər.) 1. Cavan oğlan, yeniyetmə. 2. Səyahətçi, dünyanı gəzən.

RAVİN – Ərəbcə “rəbb” və “bin” övlad sözlərindən düzəlmiş və “Allah oğlu, Tanrı övladı” mənasındadır.

RAYƏT – Bayraq, aləm.

RAYXAN – (ər.) Reyhan, həzz, səadət. **RAYİB** – Şübhə, şəkk, maraq.

RAYİD – (ər.) Lider, başçı olan, öndə gedən.

RAYİF – (ər.) Ərəbcə “Raif” sözündəndir. Mərhəmətli, mehriban, ürəyi yumşaq, bağışlayan.

RAYİQ – (ər.) Bax: Raiq.

RAYİL – Günəş Allahı, Allahın sevimlisi, ilahi sevgisi.

RAYİZ – (ər.) Heyvanları əhliləşdirən, məşqçi.

RAZİ – (ər.) 1. Razi olan, məmnun olan, razılıq verən, inanan.
2. Sirri gizli olan.

RAZİF – (ər.) Razılıq vermə, razılıq.

RAZİQ – (ər.) Ruzi verən, bəsləyən, yedizdirən.

RAZİL – Sirli, əsrarəngiz gözəl.

RAZİM – Ərəbcə “razim” sözündəndir. Döyüş, döyüşlər, vuruş, vuruşlar, müharibə, müharibələr.

RAZİYƏDDİN – (ər.) Dinin məmnunluğu, razılığı. Dindən razı qalan, məmnun olan.

REAL – (lat.) Gerçək, həqiqi, həqiqətdə mövcud olan, xəyalda deyil, həqiqətən həyatda alan.

RENAT – Dirilmiş, dirçəlmiş, yenidən canlanmış. **RƏBAB**
– (f.) Rübab, ağ bulud, dostlar.

RƏBƏB – (ər.) 2. Allaha aid olan, Tanrıya məxsus. 2. Bahar, ilk yaz.

RƏBİB – 1. Şagird, yetişdirmə. 2. Ögey övlad, ögey oğul.

RƏCA – Xahiş və istəklə əlaqədar, ümid və diləklə bağlı olan.

RƏCƏB – Ərəbcə “rəcəb” sözündən olub, əzəmətli, heybətli, çox hörmətli mənasındadır. Ərəb qəməri təqviminin VII ayı, Məhəmməd peyğəmbərin merac etdiyi ay. **RƏCƏBAĞA** – Bax: Rəcəb və Ağə.

RƏCƏBALI – Çox hörmətli, əzəmətli Alı **RƏCƏBƏLİ**
– Çox hörmətli, əzəmətli Əli.

RƏCƏBXAN – Bax: Rəcəb və Xan.

RƏCƏBQULU – Rəcəb ayında doğulan oğlan uşağına qoyulan adlardandır.

RƏCUL – (ər.) Yetkin, həddi-buluğa çatmış ər. Ləyaqətli, qabiliyyətli.

RƏDİF – (ər.) Sıra, nizam, misranın axırında qafiyədən sonra təkrarlanan söz.

RƏFAD – 1. Ərəbcə “rəfad” sözündən olub, qaldıran, ucaldan mənasındadır. 2. Lütə, mehribanlıq.

RƏFAƏT – (ər.) Xoşbəxtlik, şadlıq, firavanlıq.

RƏFAH – (ər.) Bərəkət, bolluq, rahatlıq, sıxıntısız yaşama, səadət içində olma.

RƏFAHƏDDİN – (ər.) Dinin bərəkəti, firavanlığı səadəti, dinin rahatlığı.

RƏFAƏDDİN – Dinin səadəti, xoşbəxtliyi.

RƏFAİL – (ər.) Quranda işlənən İsrəfilə bənzərlik, gözəllik simvolu. Allah, ilahi.

RƏFAQƏT – (ər.) Yoldaşlıq, şəriklik, yol yoldaşlığı.

RƏFAQƏR – (ər.) Rəfiq, dostluq, yoldaşlıq.

RƏFAYƏDDİN – (ər.) Dinin bolluğu, dinin xoşbəxtliyi.

RƏFAYƏT – Ərəbcə “rəfayət” sözündən olub, xoşbəxtlik, şadlıq, firavanlıq mənasındadır.

RƏFİ – (ər.) Yüksək, uca, hörmətli, uca, yüksək.

RƏFİR – (ər.) Rahat, fərəhli həyat sürən. Bolluq və rahatlıq içində yaşayan.

RƏFİS – Yoldaş, dost. Ortaq, şərik, köməkçi.

RƏFİYYƏT – Yüksələn, ucalan.

RƏFTAR – (f.) Yellənərək, ədalı gediş.

RƏĞBƏT – (ər.) İstək, arzu. İstəklə qarşılanma.

RƏHBƏR – (f.) Başçı, yol göstərən, idarə edən.

RƏHİM – Farsca “rəhm” sözündən olub, rəhmli, ürəyiyumşaq deməkdir.

RƏHİMAĞA– Rəhmli, ürəyiyumşaq Ağa.

RƏHİMDİL – Rəhimli, ürəyiyumşaq, acıyan.

RƏHİMƏLİ – Əli rəhmi, Əlinin yazığı gələn.

RƏHİMULLA – Allahın rəhmi, Tanrının yazığı gələn.

RƏHMAN – Ərəbcə “rəhman” sözündən olub, rəhmli, şəfqətli, mərhəmətli deməkdir. Allahın 99 adından biri.

RƏHMƏRULLA – (ər.) Mərhəmətli Allah.

RƏHMƏTULLA – Allahın rəhmi, Tanrının şəfqəti.

RƏHMI – Acıma, mərhəmət, rəhmlə əlaqədar olan.

RƏXŞAN – (f.)1. Parlaq, parlayan, cilalı, işıqlı.2.Parıltılı, ışıltı.

RƏİD – (ər.) 1.Gurlayan, guruldayan. 2.Lider.

RƏİS – (ər.) Başçı, müdir, sədr, idarə edən.

RƏİSƏDDİN – Dinin başçısı, dinin rəisi.

RƏİSƏT – Başçılıq, sədrlik, rəislik.

RƏQANƏT – (ər.) Ciddilik, qürurluluq.

RƏMAİL – Ərəbcə “rəmail” sözündən olub, Tanrını sevən, istəyən, vurğun.

RƏMMAL – Ərəbcə “rəmmal” sözündən olub, rəml atan, fal açan mənasındadır.

RƏMAN – “Ra” (Günəş, Tanrı), “man” (adam) komponentlərindən olub, Günəş adamı, Tanrı övladı.

RƏMAH – Ay adamı, Ay övladı.

RƏMİŞ – 1.Musiqi, çalğı, aramlı şadlıq. 2.Gözləyən, gizli saxlayan, sirri aşkar etməyən.

RƏMİZ – (ər.) 1.İşarə, məramını, istəyini işarə ilə ifadə etmə.

2.Əlamət, nişan.

RƏMİYƏDDİN – (ər.) Dinin Tanrısı, Allahı sevən.

RƏMZULLA – Allahın işarəsi, Tanrının rəmzi.

RƏMMAL – (ər.) Falçı, fala baxan, gələcəkdən xəbər verən adam, qumla fala baxan.

RƏMZİ – Ərəbcə “rənz” sözündən olub, işarə, simvol deməkdir. Nümunə olan, seçilən, fərqlənən anlayışını ifadə edir.

RƏNCBƏR – Zəhmətkeş, əməkçi, muzdur. Əkinçi, kəndli.

RƏNGİN – (f.) 1.Rəngli, parlaq rəngli. 2.Gözəl, xoş, bəzəkli.

RƏSAN – (f.) Çatanlar, yetişənlər.

RƏSFƏT – (ər.) Möhkəmlik, dayanıqlılıq.

RƏSİ – 1.Yetişən, çatan. 2. Dolğun, nöqsansız.

RƏSİB – Sualtı qaya.

RƏSİF – (ər.) Gümrah, sağlam, möhkəm, mətin.

RƏŞİD – Ərəbcə “Rəşid” sözündən olub, igid, qoçaq, qəhrəman, rəşadətli mənasındadır.

RƏSİDƏDDİN – Ərəbcə “Rəşid- əddin” sözündən olub, nöqsansız din, yetkin din mənasındadır.

RƏSİN – (ər.) Sağlam, möhkəm, mətn.

RƏSMİR – (ər.) 1.Dövlətlə bağlı olan. 2.Mərasimlə edilən.

3.Çox ciddi. 4.Rəsmi olma, rəsmilik.

RƏSMİGÜL – (f.) Gül kimi gözəl, gül formasında.

RƏSUL – Ərəbcə “rəsul” sözündəndir. 1.Elçi, nümayəndə, səfir. 2.Peyğəmbər, nəbi.

RƏSULXAN – Hökmdarların elçisi.

RƏŞAD – (ər.) 1.Ağıllı, dərrakəli, doğru yolda, haqq yolda gedən. 2. Düşüncəlilik, fərasətlilik. 3.Sultan Rəşad.

RƏŞADƏT – Ərəbcə “rəşadət” sözündən olub, igidlik, qəhrəmanlıq, qoçaqlıq, fərasətlilik deməkdir.

RƏŞAN – 1.Titrəyərək, titrəyə-titrəyə. 2.Düşüncəli hərəkət edən.

RƏŞİD – Ərəbcə “rəşid” sözündəndir. 1.Ağıllı, yetkin, doğru yol tutan. 2.İgid, qəhrəman, qorxmaz, fərasətli.

RƏŞİDƏDDİN – 1.Ərəbcə “rəşid əd-din” dinin rəşidi, başçısı deməkdir. 2.Dinin kamallı, ağıllı adamı. 3.Dinin (məzhəb) başçısı, din qəhrəmanı. **RƏŞİQ** – Gözəl, nəfis, zərif.

RƏVAH – (ər.) 1.Bir şeyi əldə etmədən doğan sevinc. 2.Günəş batdıqdan sonra gecə olana qədər keçən. 3. Yaxşı öyrənilmiş, hazırlanmış. 4.AXICı, yaxşı öyrənilmiş həyat. İrəvan sözü də bu sözdəndir.

RƏVAHİ – (ər.) Bal arıları.

RƏVAHİD – (ər.) Gurluldayan buludlar.

RƏVAİL – Farsca “rəvail” sözündən olub, layiq, münasib deməkdir.

RƏVANİ – (f.) Rəğbət göstərilən, rəvacda olan, dəyərli, qiymətli. **RƏVAYƏR** – 1.Nağıl, hekayə qəhrəmanı, nağıl etmə. 2.Hekayə etmə, xəbər.

RƏVİL – 1.Təmtəraqlı, möhtəşəm 2. Dolu, bol.

RƏVAN– Farsca “rəvan” sözündən olub, axıcı, səlis, oxunaqlı mənasındadır.

RƏVVANİ – (f.) 1.Allahla əlaqədar. 2.Özünü bütün varlığı ilə Allaha təslim edən. 3. Layiq, münasib, yararlı.

RƏZAN – (ər.) Qüsurlu, vüqarlı, ciddi, ciddiyyətli.

RƏZZAQ – Ruzi verən, bəsləyən. Allahın adlarından biri. **RİAD** – Hasar, qala divarı, əlçatmaz, alınmaz qala.

RİCAH – Ərəbcə “rəca” sözündən olub, xahiş, istək, arzu mənasındadır.

RİCAL – Ərəbcə “rical” sözündən olub, igidlər, ərlər mənasındadır.

RİCAT – Ərəbcə “ricat” sözündən olub, geriye dönmə, qayıtma mənasındadır.

RİDA – (ər.) Seçilmiş, nadir olan.

RİDVAN – (ər.) 1.Rza, razılıq, razı olma. 2.Cənnət qapısında gözləyən.

RİFAH – (ər.) Bolluq, rahatlıq, çətinlik içində olmamaq.

RİFƏT – Yüksək mənsəb, böyük rütbə, yuxarı vəzifə.

RİFQƏT – (ər.) Dostluq, yoldaşlıq.

RİHAT – Yenilənən, yenidən doğulan.

RİHAL – Ərəbcə “rəhl” sözündən olub, plan quran mənasındadır. **RİQQƏT** – Ərəbcə “riqqət” sözündən olub, incəlik, naziklik, mehribanlıq, ağrıma duyğusu mənasındadır.

RİMAL – Ərəbcə “Rəml” sözünün cəmindən olub, qum falı sözünün cəmidir.

RİMAYƏT – (ər.) Atıcılıq, ox, güllə, güllə kimi şeyləri atmaqda usta.

RİNAD – (ər.) Dirilmiş, dirçəlmiş, yenidən canlanmış.

RİSALƏ – (ər.) 1.Məktub. 2.Qısa yazılmış, kiçik kitab. 3.Jurnal, məcmuə.

RİSALƏT – (ər.) Elçilik, peyğəmbərlik.

RİSALƏDDİN – (ər.) Dinin elçisi, peyğəmbəri.

RİŞAD – 1. Ərəbcə “irşad” sözündən olub, doğru yol göstərmə, doğru yola çəkmə. 2. Ağıllı hərəkət eləmə, kamallı, düşüncəli.

RİYAD – Ərəbcə “Raudə” sözündən olub, bağlar, çəmənlər.

RİYAZ – Çəmənlər, bağlar.

RİYAZİ – (ər.) 1. Bağ-bağçaya məxsus, çəmənliyə aid olan.

2. Riyaziyyata dair. **RİZA** – Razılıq, məmnunluq, qane olma.

RİZAN – (ər.) Razılıq, razı olma, məmnuniyyət, razılıq, qəbul. Bir şeyin olmasına razılıq etmə. Qədərə müqəddərata boyun əymə.

RİZBULLA – (ər.) Müqəddərata, Tanrıya boyun əymə.

RİZMAN – Günlü, azuqəli, ruzili, qismətli.

RİZVAN – Ərəbcə “rizvan” sözündəndir. 1. Cənnət, cənnətin gözətçisi və qapıçısı olan mələyin adı. 2. Razı qalma, xoşhallıq, məmnunluq.

ROMAN – Latınca “romanius” sözündəndir. 1. Möhkəm, bərk. 2. Rimli, Romalı.

ROMİL – Güc, qüvvət.

ROMUL – Güc, qüvvət, hünər göstərən. Romanın əsasını qoyan əfsanəvi qəhrəmanın adı olmuşdur.

RÖVƏT – Ərəbcə “rövət” sözündən olub, behişt, cənnət mənasındadır.

RÖVNƏQ – Ərəbcə “rövnəq” sözündəndir. 1. Parlaqlıq, gözəllik, bəzək zinət, lətifət, işıq. 2. Müştərisi çox olan, rəvac. 3. Gülaçma çıxəklənmə.

RÖVŞƏN – İşıqlı, nurlu, aydın, açıq.

RÖVZƏT – Ərəbcə “rövzət” sözündəndir. 1. Behişt, cənnət bağı.

2. Mərsiyə, dini hekayə.

RÖYAL – 1. Şaha, krala məxsus, monarxa aid olan, şahlıq, krallıq. 2. Royal, musiqi aləti. 3. Yuxuya, yuxugörməyə aid olan.

RUAD – 1. Ərəbcə “ruad” sözündən olub, bulud, göy gurultusu mənasındadır. 2. Danışan.

RUBAİL – Ərəbcə “rübai” sözündən düzəlib. Dörtlük, dörd misralıq klassik şeir forması olan. Adətən, ailədə 4-cü oğlan uşağına verilir.

RUFAN – Ərəbcə “rufan” sözündən olub, ruhca, mənəvi baxımdan, ruhən deməkdir.

RUFAR – Yüksək mənəşə, yuxarı rütbə, yüksəklik, ucalan.

RUFƏDDİN – Ərəbcə “ruhəddin” sözündən olub, dinin canı, ruhu, ürəyi.

RUFİDDİN – Bax: Rufəddin.

RUFİ – Ərəbcə “rufi” sözündən düzəlib, sarı saç deməkdir.

RUFİN – Ərəbcə “rufinus” sözündən düzəlib, ruha aid olan deməkdir.

RUFULLA – Allahın ruhu (İsa peyğəmbərin epiteti).

RUHAN – (f.) Gözəl iy verən, gözəl qoxulu.

RUHCAN – “Ruh” və “can” adlarından əmələ gələn mürəkkəb ad. Canın ruhu, özü.

RUHƏDDİN – (ər.) Dinin ruhu, dinin canı, cövhəri.

RUHİB – Ərəbcə “ruh” sözündən olub, ruhlu mənasındadır.

RUHİD – Ərəbcə “ruh” sözündən olub, ruhla, canla bağlı deməkdir.

RUHİDDİN – (ər.) Dinin ruhu, özü. 1. Ruh oxşayan.

RUHİN – (ər.) 1.Ruha mənsub olan. 2.Canlı, ürəkli, ruhlu.

RUHLAN – (ər.) Canlan, hərəkətə gəl, fəaliyyət göstərən.

RUHNƏVAZ – (f.)1.Ruh oxşayan. 2.Türk musiqisində bir məqam, lətif kimsə, gül ruhlu.

RUHULLA – Ərəbcə “ruh” və “ulla” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, Allahın ruhu deməkdir (İsa peyğəmbərin epiteti).

RUXSAR – (f.) Yanaq, üz, çöhrə.

RUİN – (f.) Möhkəm, əyilməz.

RUİNDİZ – (ər.) Əzilməz, möhkəm qala. Güney Azərbaycanda bir qalanın adıdır.

RUMANİ – (ər.) Nar dənəsi.

RUMXAN – Rum xanı, rumlu xan, Rum hökmdarı.

RUMİ – 1.Anadoluya aid olan, anadolulu, Türkiyədə yaşayan yunan; 2.Rumdan olan ağ üzlü rum gözəli.

RUMİD – Günəşin odu, Günəşin şüası. **RUMEL** – Rum elli olan.

RUSİF – Ərəbcə “rəsif” sözündəndir. 1. Alma kimi üzü olan, almaya bənzər üzlü. 2.Ağ üzlü, ağ bənizli, üzü gözəl olan. 3. Sağlam, gümrah, möhkəm.

RUSLAN – Türkcə “aslan” sözündən olub, aslan, şir, igid, qoçaq, qüvvətli deməkdir.

RUŞAN – 1.Dağ keçidi. 2.Döyüşən, vuruşan kişi.

RUŞƏDDİN– (ər) Din uğrunda vuruşan.

RUŞƏN – Farsca “ruşən” sözündəndir. 1.Aydın, işıqlı ziyalı. 2.Açıq, aşkar, düzgün.

RUZBEH – (f.) Xoş zaman, yaxşı vaxt, ağgün, dinclik, salamatlıq, rifah, yaxşı yaşam, yaşayış.

RUZBEHAN – (f.) Ağgünlülər, rifah içində olanlar, yaxşı yaşayanlar, xoş zaman keçirənlər.

RUZGAR – (f.) 1.Zaman, dövr. 2.Dünya, aləm. 3.Taleh.

RUZİM – Mənim ruzim, mənim azuqəm, qismətim.

RUZİ – (f.) 1.Azuqə, ərzaq, qismət. 2. Gündüzə aid, gündüzlə əlaqədar.

RUZİF – Farsca “ruzif” sözündən olub, qisməti, ruzisi olan mənasındadır.

RUZİM – (f.) Mənim ruzim, mənim nemətim, qismətim.

RÜBAB – (ər.)Barmaqla çalınan simli musiqi aləti.

RÜBAIL – Ərəbcə “rübai” sözündən olub, birinci, ikinci və dördüncü misraları həmqafiyyə, üçüncü misrası isə sərbəst olan dörd misralı şeir forması.

RÜBEYDƏ – Bax: Rüveydə.

RÜFƏT – Ərəbcə “rufət” sözündəndir.1.Yüksək mənəsb, yuxarı rütbə, yüksəklik; 2. Sağlam, cüssəli, güclü, pəhləvan ucalan.

RÜMUZİ – (ər.)“Rəmz”in cəmidir: işarələr, simvollar.

RÜSTƏM – Farsca “rüstəm” sözündən olub, enlikürək, boylubuxunlu, çox böyük deməkdir.

RÜSTƏMAĞA – Enlikürək, boylu-buxunlu, çox böyük Ağsa.

RÜSTƏMBƏY–Enlikürək, igid, qəhrəman bəy.

Sağlam, möhkəm cüssəli bəy.

RÜSTƏMƏLİ – İgid Əli, qəhrəman Əli, pəhləvan Əli.

RÜSTƏMXAN – Qüvvətli xan, cüssəli xan.

RÜSUHİ – (ər.) 1. Sağlamlıq, mətinlik.2. Dərin elmi məsələlərlə məşğul olma. 3.Məharət göstərmə.

RÜŞAH – Şad, xoşbəxt olan şah.

RÜŞAD – Şad, xoşbəxt olan.

RÜŞAN – 1.İşıqlı, dərrakəli, zəhinli.2. Şanlı, şöhrətli.

RÜŞDİ – Doğru yolla getmə, doğru yolu tapma.

RZA – Ərəbcə “riza” sözündən olub, razılıq, razı qalma, məmnunluq deməkdir.

RZAĞA – Bax: Rza və Ağ.

RZABABA – Bax: Rza və Baba.

RZABALA – Bax: Rza və Bala.

RZABƏY – Bax: Rza və Bəy.

RZAƏDDİN – (ər.) Dinin razılığı, dinin icazəsi, istəyi, iradəsi.

RZAXAN – Bax: Rza və Xan.

RZAQULU – Bax: Rza və Qulu.

RZAMƏHƏMMƏD – Bax: Rza və Məhəmməd.

RZANUR – İşıqlı Rza, nur saçan Rza. Qaneedici işıq, məmnun edici işıq, aydınlıq.

RZASƏMƏD – Həyatından razı olan, məmnun olan Səməd.

– S –

SABAH – Ərəbcə “səbah” sözündəndir. Günü başlanğıcı, günün ilk saatları, səhər, sübh.

SABAHƏDDİN – Ərəbcə “sabah” və “əddin” sözlərindən olub, dinin gözəlliyi, dinin sabahı, gələcəyi, dinin səhəri, dinin məşəli deməkdir.

SABAHƏT– Ərəbcə “sabah” sözünün cəmi olub, gözəllik, yenilik, təzəlik, sabahlar mənasındadır.

SABAN – 1. Şəhərin ilk anı. 2.Yeri şumlamaq üçün istifadə olunan alət, xış, cüt.

SABBAR – (ər.) 1.Çox səbirli. 2.Atlas çiçəyi.

SABAY– Ərəbcə “sabay” sözündən olub, tezdən görünən Ay, sabah Ayı.

SABDİN – Dinin mehi, nəsimi, dinin şəhəri.

SABİ – 1.Ərəbcə “sabi” sözündən olub, cavana aid, gəncə məxsus deməkdir. 2.Dəliqanlı igid, məqsəd üçün vuruşan.

SABİD – Ərəbcə “Sabi” adından olub, möhkəm, yerində dayanan mənasındadır.

SABİH – Ərəbcə “Sabi” adından olub, gözəl, lətif, məlahətli, möhkəm, mənasındadır.

SABİHAT – (ər.) 1.Gəmilər. 2.Ulduzlar. 3. İmanlıların ruhları.

SABİQ – Ərəbcə “sabiq” sözündən olub, öncə, keçmişdə olmuş, əvvəl olan deməkdir.

SABİL – Qapalı adam, azdanışan.

SABİR – Ərəbcə “sabur” sözündəndir. 1. Səbirli, dözümlü, səbir edən, çətinliyə dözən. 2.Tələsməyən.

SABİT – Ərəbcə “səbat” sözündəndir. 1.Dəyişməyən, tərpənməyən, möhkəm, igid, etibarlı. 2.Sübut edilmiş, səbatlı, məğlubedilməz, hərəkətsiz.

SABİTNUR – “Sabit” və “nur” sözlərindən düzəlmiş, möhkəm işıq, məğlubedilməz nur.

SABUR – Çox dözümlü, çox səbirli olan, təmkinli.

SABUTAY – Dəyişməyən qəhrəman, möhkəm xarakterli igid.

SACƏDDİN – (ər.) Dinə səcdə edən, dindar, din adamı.

SACİD – Ərəbcə olub, səcdə eləyən, dua edən deməkdir.

SADAD – Doğruluq, haqq, insaf.

SADAİL – Sədalar, səslər.

SADAQ – Azərbaycanca ən qədim “sadaq” sözündən olub, süvarilərə məxsus silahları (ox, kaman və s.) daşımaq üçün istifadə edilən qab, oxqabı, silah qını.

SADAT – Seyidlər, doğruluq, haqq, insaf.

SADATXAN – Ərəbcə “sadat” və azərbaycanca “xan” sözlərindən düzəlib. Seyidlərin başçısı, ağaların böyüyü.

SADATQULU – “Sadat” və “Qulu” adlarının birləşməsindən yaranıb, doğru, insafılı Qulu.

SADAY – Ərəbcə “saday” sözündən olub, sayılan, hörmət edilən.

SADƏDDİN – Dinə başçılıq edən, dinə rəhbərlik edən, dinin səadəti.

SADƏRU – Gənc, dəliqanlı, sadə üzlü.

SADİQ – Ərəbcə “sidq” sözündəndir. 1. Doğruluq, səmimiyyət, sədaqətli, vəfalı olan, doğru, düzgün olan. 2. Dost, sədaqətli, vəfalı; 3. İmam Cəfərin epiteti

SADİQCAN – Sadıq ruhlu, ürəkli. Sadıq olan.

SADİQƏLİ – Ərəbcə “sadiq” və “Əli” sözündən olub, doğru, düzgün, sədaqətli Əli. Əlinin dostu. Əliyə sədaqətli olan.

SADİF – Ərəbcə “sadiif” sözündən olub, sədaqətli olan mənasındadır.

SADİL – Sağlam görünüşü ilə diqqəti cəlb edən **SADİR**
– Zahir olan, verilən.

SADUN – Mübarək, uğurlu, xoşbəxt olan.

SAFA – Ərəbcə “səfa” adındandır. 1.Sevinc, şadlıq; 2.Zövq, ləzzət. 3.Saflıq, rahatlıq, aydınlıq.

SAFAB – Ərəbcə “safab” sözündən olub, su kimi pak təmiz olan mənasındadır.

SAFADAR – Ərəbcə “safadar” sözündən olub, saf, təmiz, səliqəli mənasındadır.

SAFADUR – Səfalı, tamaşalı.

SAFALI – Ürəkaçan, gözəl, zövq verən, xoşagələn.

SAFƏDDİN – Dinin safı, dinin təmizi.

SAFQULU – Ürəkaçan, gözəl Qulu

SAFHUR – Ərəbcə “safmur” sözündən olub, işıqlı, parlaq, nurlu adam.

SAFRUH – Ərəbcə “safruh” sözündən olub, nurlu, ruhu saf olan mənasındadır.

SAFİ – Ərəbcə “safi” sözündəndir. 1.Qatışıqsız, qatqısız, təmiz, ən yaxşı dost. 2.Yalnız, sadəcə, sırf. 3.Təmizlik, saflıq, xalislik.

SAFİYƏDDİN – (ər.) Dini təmiz, dini pak.

SAFİYUDDİN – (ər.) Dini saf, təmiz, pak adam.

SAFİYULLAH – (ər.) Allahın təmiz, saf bəndəsi.

SAFRUH – (ər.) 1. Ruhu təmiz, qatışığı olmayan. 2. Təmiz cövher, hərəkət və davranışlarında düz olan. 3. Pak, saf can.

SAFVƏDDİN – (ər.) Dinin təmizliyi, xalisliyi, saflığı.

SAFVƏT – (ər.) Təmizlik, paklıq, saflıq, xalislik.

SAHAB – Ərəbcə “sahab” sözündən olub, yiyə, qoruyan, arxa duran mənasındadır.

SAHƏDDİN – Ərəbcə “sahəddin” sözündən olub, dinin sahəsi, böyüklüyü mənasındadır.

SAHİB – Ərəbcə “sahib” sözündəndir. 1.Yiyə, yoldaş, dost, qoruyan, arxa duran. 2. İstədiyinə çatmaq, nail olmaq.

SAHİBAĞA – Sahib ağa, ağanın sahibi.

SAHİBCAN – 1. Güc, qüdrət yiyəsi. 2. Ürək sahibi. 3. Ruh, can dostu, qəlb yoldaşı, dostu; 4. İstəkli, əziz dost, əsl dost.

SAHİBƏDDİN – Dinin sahibi, dini təsis edən.

SAHİBƏLİ – Ərəbcə “Sahib” və “Əli” adlarının birləşməsindən yaranıb, Əlinin hamisi olan mənasındadır.

SAHİBXAN – Sahibi xan, xanlıq sahibi olan. Sahiblərin xanı.

SAHİBCAMAL – Ərəbcə “Sahib” və “Camal” adlarının birləşməsindən yaranıb, Camalın hamisi olan mənasındadır.

SAHİN – (ər.) 1.Qadın. 2.Tez. 3.Qatı. 3.Çox.

SAHİL – Ərəbcə “sahil” sözündəndir. Dəniz, göl, çay və su anbarının kənarı.

SAHİNUR – Bax: Səhinur.

SAHİR – (ər.) 1.Gecə yatmayan, yuxusuz.2.Sehr edən, sehrbaz, cadugər.

SAHİM – Ayıq, sayıq olan.

SAHUR – (ər.) 1.Gecə oyanıqlığı, yuxusuzluq. 2.Ramazanda şəfəqdən əvvəl yeyilən yemək. 3.Ay tutulmasının meydana gətirdiyi kölgə.

SAİB – Ərəbcə “saib” sözündəndir. 1.Səxavətli, əliaçıq. 2.Düzgün hərəkət edən, səhv iş görməyən.

SAİBXAN – Ərəbcə “saib” və “xan” sözündən olub, səxavətli, əliaçıq xan mənasındadır.

SAİD – Yüksək yerə qalxan, yuxarı çıxan.

SAİQ – (ər.) 1. Sövk edən, sövqedicisi hal, durum; 2. Səbəb, motiv, amil, həvəs.

SAİL – Ərəbcə “sail” sözündəndir. 1.Soruşan, sual edən, 2. Hücumçu. 3. Dilənçi, yolçu.

SAİM – Əslində “soun” sözündən olub, oruc tutan, orucclu.

SAKİB – Meteor, kameta, uçan ulduz.

SAKİF – (ər) 1. Çox parlaq, çox işıqlı. 2.Dələn, deşən.

SAKİN – Ərəbcə “sakin” sözündən olub, bir yerin əhli olan, yurd salan mənasındadır.

SAKİT – (ər.) 1.Hərəkətsiz olan, durğun, sükut edən, səssiz, 2.Rəvan, öz halında yavaş olan. 3.Bir yerdə yerləşən, oturan. 4.Həyacanı və ya qızgınlığı olmayan.

SAQİ – Ərəbcə “saqi” sözündəndir. 1.Su verən, su satan. 2.İçki məclislərində şərab paylayan.

SAQİB – Ərəbcə “saqib” sözündəndir. 1.Dələn, deşən, dəlik saçı, deşib keçən; 2. Çox parlaq, çox işıqlı.

SAQİF – Ərəbcə “saqif” sözündən olub, çox parlaq, çox işıqlı mənasındadır.

SAQİM – 1.Su verən, su satan. 2. Əzizim, canım.

SAQİR – Ərəbcə “saqir” sözündən olub, kiçik, uşaq, balaca mənasındadır.

SAQİT – Ərəbcə “saqit” sözündən olub, etibardan düşmüş, qüvvədən düşmüş, hökm və etibarı olmayan mənasındadır.

SALAH – (ər.) 1.Düzəlmə, yaxşılaşma, yaxşılıq. 2.Sülh, ədalət. 3.Dinə olan bağlılıq.

SALAHƏDDİN – (ər.) Dininə bağlı kimsə, ədalət, inanlı.

SALAM – Ərəbcə “səlam” sözündən olub, sülh, salamatlıq mənasındadır.

SALAMAT – Ərəbcə “salamat” sözündəndir. 1.Sağlamlıq, diri olan. 2. Hər cür qorxu, dərd və təhlükədən uzaq. 3.Xilas olma, qurtuluş.

SALAMƏDDİN – (ər.) Dinin qurtuluşu.

SALAMULLA – Ərəbcə “salamulla” sözündən olub, Allahın sülh və əmin-amanlığı, Allahın salamı mənasındadır.

SALAMULLAH – (ər.) Allahın salamı.

SALAR – Farsca “salar” sözündən olub, başçı, rəis, komandır, sərkərdə mənasındadır.

SALAVAN – Dua, Allaha itaət edən.

SALCAN – Coşqun, hərəkətli olan.

SALDİD – (f.) Qoca, təcrübəli.

SALDIRAY – 1.Təyin etmək, müəyyənləşdirmək. 2. Qarmaq atmaq, hücum etmək, atılmaq.

SALEH – Ərəbcə “salih” sözündəndir. 1.Yararlı, yaraşan, əlverişli, uyğun. Səlahiyyəti olan, səlahiyyətli. 2.Dinin əmr və qadağanlarına uyğun gələn, yaxşı əxlaq sahibi. 3.Saf, təmiz, müqəddəs, xeyirxah.

SALEHƏDDİN – Ərəbcə “saleh” və “əddin” sözlərindən yaranıb, dinin səlahiyyətli nümayəndəsi, dinin üstünlüklərini qəbul edən, dinin yaxşısı.

SALƏDDİN – Ərəbcə “sale” və “əddin” sözlərindən yaranıb, dinin üstünlüklərini qəbul edən.

SALİH – Mömin, Allah bəndəsi.

SALİF – Ərəbcə “Sələf” sözündəndir. Keçən, keçmiş, daha əvvəl olmuş, öndə olan.

SALİK – Bir yol ilə gedən, həqiqətə sahib olan.

SALİKBƏY – Doğru yol gedən.

SALİKXAN – Tövsiyə olunmuş xan, məsləhət görülmüş xan.

SALİS – Ərəbcə “3” rəqəminin adı olub, üçüncü oğul .

SALİSXAN – Üçüncü hökmdar, üçüncü nəslin davamçısı.

SALMAN – Ərəbcə salman sözündəndir. 1.Özbaşına adam, sərbəst, azad. 2.Barış içində olmaq, dinclik, sülhsevər, sakit, dinc. 3.İtaətkar, sağlam, sağ-salamat.

SALUR – Vuruşan, qəhrəman, igid sərkərdə. Qədim türk tayfalarından birinin adı.

SAMBUR – Ərəbcə “sam” (acı, isti) və azərbaycanca qədim “bur” (külək) sözlərindən düzəlib, acı külək, səmum deməkdir.

SAMƏD – Ərəbcə “Saməd” sözündəndir. 1.Az danışan, sakit adam. Susan, səs çıxarmayan, sakit, səsi olmayan.2. Möhtac olmayan, müstəqil.

SAMƏDDİN – Ərəbcə “saməd əd-din” sözündəndir. 1. Yüksək, daimi, yüksəkliyi ilə seçilən. 2.Ədəbi din, dinin əbədililiyi, 3.Heç kimə və heç nəyə möhtac olmayan din.

SAMƏT – Ərəbcə “saməd” sözündəndir.1.Əbədi, daimi, həmişəlik olan. 2.Uca Allahın adlarından biri olub heç nəyə möhtac olmayan deməkdir

SAMİ – Ərəbcə “sami” sözündəndir. 1.Eşidən, duyan dinləyən, dinləyici. 2.Yüksək, uca. 3.Boyunduruğun hər iki ucundakı qoşa deşiklərə salınan nazik ağac.

SAMİD – Ərəbcə “samid” sözündəndir. 1.Bərk, möhkəm. 2.Məğrur, vüqarlı. 3.Sağlam, davamlı, dözümlü, bərk. 4.Yüksələn, başını qaldırıb sinəsini qabardan.

SAMİDDİN – Dinin vüqarı, dinin dözümlüsü, dinin əbədiyi.

SAMİQ – Ərəbcə “samiq” sözündən olub, ucaboylu, hündürboylu, boyu uca olan. **SAMİL** – Artıq, artıq olan şey, artım.

SAMİN – Ərəbcə “samin” sözündəndir. 1.Səkkizinci.2. Əliaçıq, comərd, səxavətli.

SAMİR – Ərəbcə “samir” sözündəndir.1.Səmərəli, bar verən. 2.Həmsöhbət, söhbəti dəstəkləyən. 3.Yol yoldaşı, arxadaş.

SAMİT – Ərəbcə “samit” sözündən olub, sakit, dinməz deməkdir. **SAMİYƏDDİN** – Yüksək, ali, dinin yüksəkliyi.

SAMUR – 1.Birlik, güc. 2.Qiymətli xəzi olan yırtıcı heyvan. Eyni adlı çay, qəsəbə və dağın adıdır. 3. Az danışan, sakit adam. **SANALI** – Qədim Azərbaycanda “san” (xəyali) və “alı” (igid, qəhrəman) sözlərindən düzəlib. Xəyali, mifik qəhrəman deməkdir.

SANALP– Adlı-sanlı qəhrəman. İgidin şöhrəti, igidin hörməti.

SANAR – 1.Sayar, hörmət edir. 2.Hesab eləyən, fərz edən.

SANAY –1. Sayıqlı, sanılan, hörmətli. 2. Tərəddüd edən, qorxan, vəsvəsəli adam. 3. Xəyal, təxəyyül. 4. Ay kimi olan. **SANBAY** – Hörmətli bəy, nüfuzlu, adlı-sanlı bəy.

SANƏR – Tanınmış ər, hörmətli kişi, şöhrətli.

SANİ – (ər.) 1. İkinci. 2. Öyünən, parıldayan. 3.Təmtəraqlı.

3.Yaradan. Allahın adlarından.

SANİBƏY– (ər.) Öyünən, tərifə sevən bəy.

SANİF – Ərəbcə “sanif” sözündən olub, sayılan, səsi ucadan gələn mənasındadır.

SANİH – (ər.) Zəhin və düşüncədən meydana gəlib çıxan, fikirdən doğulan.

SANİYƏ – (ər.) 1.Bir dəqiqənin və ya dərəcənin altmışda biri.
2.İkinci dərəcədə mülki rütbə.

SARAB – 1.Bulağın, çayın mənbəyi. 2.İlğım, xəyal.

SARAC – (ər.) 1.Qoşqu, yəhər düzəldən və ya satan kimsə. Meşin üzərində bəzək işləri görən kimsə. 2.Sirac sözünün dəyişikliyə uğramış şəkli.

SARAR – 1.Əhatə eləmə, ətrafı tutma. 2.Qucaqlama, sarıma, bağlama.

SARAİL – Xalis, saf olan.

SARBAN – (f.) Karvanı aparan, karvana başçılıq edən adam.

SARƏDDİN – Dinin başçısı, dinin rəhbəri.

SARƏNG – Qara rəngli kiçik quş. Klassik muğamlardan birinin adı.

SARI – 1.Rəng mənasından başqa, qədim türklərdə Günəş, Ay, ulduz, dünya, kainat. 2.Etnonim, totem. 3. Qızıl, yetkin, kamil.

SARIBƏY – Sarı rəngli dolğun, yetkin bəy.

SARIƏLİ – Azərbaycanca “sarı” və “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib, yetkin, kamil Əli.

SARİF – Müəyyən, dəqiq, aydın olan.

SARIXAN – Azərbaycanca “sar(ı)” və “xan (titul)” sözlərindən düzəlib, kamil hökmdar, kamil xan.

SARMAN – Nəhəng, böyük, iri, azman, sarışın rəngli insan.

SARMAT – Bağlamaq, sarımaq, dolamaq.

SAROĞLAN – Sarı oğlan, sarışın oğlan.

SARVAN – 1.Karvanbaşı, dəvənin başını çəkib aparan başçı, irəlidə gedən, lider. 2.Dəvə saxlayan, dəvəçi. 3.Başçı, lider.

SASANI – Hökmdar və sülalə adı.

SAVAB – Əməl, xeyir iş, xeyirxah iş, təmənnasız kömək.

SAVADDİN – Dini savad, din ilə əlaqədar olan savad.

SAVADXAN – Yazı-pozu bilən xan, savadlı xan.

SAVALAN – Əzəmətli, böyük. Əzəmətli, sarsılmaz. Cənubi Azərbaycanda dağ adındandır.

SAVAŞ – Döyüş, vuruş.

SAVƏR – Sağlam, gümrah, güclü kişi.

SAYĞIN – Hörmət görən, sayılan şəxs.

SAYAD – 1.Ovçu; 2. Adlı, sanlı, sayılan hörmət edilən.

SAYADULLA – Ərəbcə “sayad” və “ullah” sözlərindən düzəlib, adı sayılan Allah, hörmətli Allah deməkdir.

SAYDAL – 1. Xeyirli, bərəkətli. 2. İnsanlara əl tutan.

SAYDAR – Xeyirxahlıq, gözəllik sahibi.

SAYDIN – 1.Saydın, hesabladın. 2. Hörmət etdin, bəyəndin.

SAYƏDDİN – (f-ə) Dinin kölgəsi.

SAYƏDULLA – (f-ə) Allahın kölgəsi.

SAYGUR – Nadir, bənzərsiz gül, sayılı gül.

SAYĞIN – Hörmət görən, sayılan, xətirli.

SAYXAN – Ədalətli rəhbər, hökmdarların ədalətlisi, ölçülüsü.

SAYİQ – Ayıq, ehtiyatlı, gözüaçıq.

SAYİN – Hörmətə layiq şahzadə, sayılan, ehtirama layiq olan xanşadə.

SAYQUN – Hörmət edilən, ehtiram göstərilən, hörmətə, ehtirama layiq olan adam.

SEHRAN – Ərəbcə “sehr” sözündəndir. 1. Sehrbaz, sehləyən, sehr edən. 2. İnsanı məftun edən, cazibə.

SEHRƏDDİN – (ər.) 1. Dinin sehri, tilsimi. 2. Dinin cazibəsi, insanı məftun etməsi, sehri.

SEHRİMAN – Ərəbcə “sehr” sözündəndir. Gözbağlayıcı, cadugər, sehlə məşğul olan, məftunedici, cazibəli.

SEVDİK – İstədik, vurulduq, eşqə düşdük.

SEVDİMALI – Alını sevdim, Əlinin yolunu sevdim.

SEVDİYAR – “Sev” və “yar” sözlərindən olub, yar sevdi, gözəl sevdi mənasındadır.

SEVİNDİK – Həmişə sevinən, şad olan.

SEYDULLA – Ərəbcə “Sədulla” (Allahın xoşbəxt bəndəsi) və ya “Zeydulla” (Tanırın artırdığı, çoxaltdığı) adlarından yaranıb. Mənim cənabım, mənim sevimlim.

SEYFƏDDİN – 1. Ərəbcə “seyf əd-din” sözlərindən olub, dini qoruyan, dinin qılını, inamın qılını mənasındadır.

SEYFƏL – Qılını.

SEYFƏLİ – Ərəbcə “Seyfi” və “Əli” sözlərindən olub, Əlinin qılını deməkdir. Bu adı “Seyfali” formasına da işlənilir.

SEYFƏLMÜLK – Məliklərin, hökmdarların qılını.

SEYFİ – Ərəbcə “seyfi” sözündəndir. 1. Qılınıla əlaqədar olan, qılını şəklinə olan. 2. Əsgərliklə əlaqədar olan.

SEYFULLA – Ərəbcə “Seyfi” və “Ullah” sözlərindən olub, Allahın qılını, Tanrının qılını. **SEYFUR**

– İpək, qumaş.

SEYFÜLİSLAM – İslamın qılınıcı.

SEYHAN – Aralıq dənizində İsgəndərini körfəzinə tökülən çayın adı. Orta Asiyadakı Seyhun çayının adına uyğun olaraq XI əsrdə Anadoluya məskunlaşan Səlcuqlar tərəfindən adlandırılmışdır.

Yüksələn, coşan.

SEYHUN – Nərə çəkən, qışqıran deməkdir. Sır – Dərya çayının keçmiş adlarındanır.

SEYXAN – (ər.) 1.İordaniyanın kənarında Hz.Musanın məzarının olduğu şəhər. 2.Adana düzənliyini yararaq İskəndərun körfəzinə tökülən çay.

SEYİD – 1.Cənab, başçı, ağa, əfəndi, bəy, rəis, cənab. 2.Bir cəmiyyətin irəlində olan şəxsi, lideri. 3.Məhəmməd peyğəmbərin nəslindən olanlara verilən dini titullar.

SEYİDAĞA – Seyid ağa, xoşbəxt ağa. **SEYİDBABA** – Bax: Seyid və Baba. Böyük ağa, rəhbər baba.

SEYİDBALA – Seyid övladı, ağa övladı, balası.

SEYİDCAHAN – Dünyanın ağası, başçısı, aləmin rəhbəri.

SEYİDCƏFƏR – (ər.) Başçı, ağa, cənab Cəfər.

SEYİDƏHMƏD – “Seyid” və “Əhməd” adlarının birləşməsindən yaranıb. Ağa Əhməd, peyğəmbər nəslindən olan Əhməd.

SEYİDƏKBƏR – (ər.) Cənab Əkbər, böyük ağa.

SEYİDƏLİ – Ərəbcə “Seyid” və “Əli” sözlərindən olub, rəhbər Əli, cənab Əli, ağa Əli, başçı Əli deməkdir.

SEYİDƏŞRƏF – “Seyid” və “Əşrəf” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, şərəfli nəslindən olan deməkdir.

SEYİDXAN – Ərəbcə “seyid” və titul bildirən “xan” sözlərindən olub, xanlar başı, rəhbər deməkdir. Xanlar başı, rəhbər, başçı xan, rəhbər hökmdar.

SEYİDMƏHƏMMƏD – Ərəbcə “Seyid” və “Məhəmməd” sözlərindən olub. Məhəmmədin nəslindən olanlar; Cənab Məhəmməd, başçı, ağa Məmməd.

SEYİDRZA – Ərəbcə “Seyid” və “Rza” sözlərindən olub, hamının razı olduğu, hamı ilə dil tapan mənasındadır.

SEYİDYƏHYA – Ərəbcə “Seyid” və “Yəhya” sözlərindən olub, cənab, ağa Yəhya, Yəhya əfəndi.

SEYLAB – Güclü sel, sel suyu.

SEYLAN – 1. Axın, axıntı, sel, cərəyan; 2. Şri- Lankada (Seylon adasında) çıxan və “seylani” adlanan çox qiymətli bir daşın adındandır.

SEYMUR – 1.Xeyirxahlıq, nicat. 2.Sirləri üzə çıxaran, məxfi işləri açan.

SEYRAN – Gəzinti, tamaşa, seyr etmə.

SEYRGAH – Seyr yeri, gəzinti, tamaşa yeri.

SEYRUZ – Seyr edilən, üz tutulan yer.

SEYYAB // SƏYYAB – 1.Qılıncı silahlanmış, əli qılıncı.

2.Cəllad, qoçaq, igid. 3. Üç ulduzdan biri.

SƏADƏTDİN – Dinin sevinci, dinin məmnunluğu.

SƏBAHƏDDİN – Ərəbcə “səbah əd-din” sözlərindən olub, dinin sübhü, dinin səhəri, məşəli mənasındadır.

SƏBAHƏT – Ərəbcə “səbahət” sözündən olub, səhərin gözəlliyi, hüsn, lətafət mənasındadır.

SƏBAHİL – Ərəbcə “səbahil” sözündən olub, sahil mənasındadır. **SƏBAİL** – 1. Səba ili, yaylı el, dövlətli el. 2. Səba mehi, səhər küləyi. 3. Dəniz gözətçisi.

SƏBAT – Ərəbcə “səbat” sözündən olub, dəyanət, sabit, dözümlü mənasındadır.

SƏBİH – (ər.) Göyçək, gözəl, şirin.

SƏBİL – Yol, yol üzərində savab üçün su saxlanan bina. Ehsan üçün paylanan su.

SƏBİRAĞA – Təmkinli, dözümlü ağa.

SƏBİRXAN – Təmkinli xan, dözümlü xan. Xanın, hökmdarın səbri, dözümlü, təmkini.

SƏBRİ – (ər.) Səbirlə əlaqədar, səbrə bağlı. Səbirlə, dözümlü.

SƏBRİN – (ər.) Səbirlə əlaqədar, səbrə bağlı.

SƏBRULLA – Ərəbcə “səbr” və “ullah” sözlərinin birləşməsindən olub, Allahın səbri.

SƏBUHİ – Ərəbcə “səbuhi” sözündən olub, səhər çağ, səhər vaxtı, səhər mehi mənasındadır. Mirzə Fətəlinin (1812-1878) təxəllüsü.

SƏBZƏLİ – Ərəbcə “səbz” və “Əli” sözlərindən əmələ gəlib, Əlinin bəxş etdiyi nemət, sevinc mənasındadır.

SƏBZİXAN – Yaşlı xan, qarabəniz xan.

SƏBZULLA – Allahın yaratdığı təbiət yaşıllığı. Allahın həyat bəxş etməsi.

SƏCCAD – Ərəbcə “səccadə” sözündən olub, canamaz, üzərində namaz qılınan kiçik xalça və ya qumaşdan tikilmiş döşəmək.

SƏCİD – Allaha pərəstiş edən.

SƏDA – 1. Səs, avaz. 2. Əks-səda.

SƏDAD – Ərəbcə “səcad” sözündən olub, doğruluq, haqq, insaf, doğru və haqlı deməkdir.

SƏDAFƏR – Ərəbcə “sədafər” sözündən olub, hörmət qazanan, təşəkkür edilən mənasındadır.

SƏDAHİM – Ərəbcə “sədahim” sözündən olub, səsi ucadan gələn mənasındadır.

SƏDAİL – Ərəbcə “səda” və azərbaycanca “el” sözlərindən düzəlib, elin səsi, elin sədası, əks-sədalar mənasındadır.

SƏDAY – Sayılan, hörmət edilən, hörmətli.

SƏDAYİL – (ər.) Bax: Sədail.

SƏDDAM – Qarşı duran adam.

SƏDİ – Xoşbəxt, bəxtiyar. Xoşbəxtliklə, bəxtəvərliklə əlaqəli olan.

SƏDƏDDİM – (ər.) 1. Dinin xoşbəxtliyi. 2. Dinə uğur gətirən. 3. Dinin uğurlu ulduzu.

SƏDİ – Ərəbcə “sədi” sözündən olub, xoşbəxtlik, bəxtiyar mənasındadır.

SƏDİD – (ər) Doğru, düzgün, gerçək, həqiqət.

SƏDİƏDDİN – (ər.) Dinin xoşbəxti, dinə uğur gətirən.

SƏDİMAN – Xoşbəxt adam, bəxtiyar insan, uğurlu kişi.

SƏDİRƏLİ – Ərəbcə “Sədir” və “Əli” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, rəhbər, başçı, vəzifə sahibi Əli.

SƏDİRXAN – Ərəbcə “Sədir” və titul bildiren “xan” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, başçı, idarə edən.

SƏDİYAR – (ə-f) Xoşbəxt dost, haqq tərəfdarı, insafı gözləyən, gerçəkçi.

SƏDRA – (ər.) Başçı, rəis.

SƏDRƏDDİN – Ərəbcə “sədr əd-din” sözündən olub, dinin başçısı, dinin keşiyində dayanan deməkdir.

SƏDRİ – (ər.) 1.Birinci, baş, sədrə aid olan. 2.Əla düyü növü.

SƏDULLA– (ər.) Allahın xoşbəxti, Tanrının bəxtiyarı.

SƏDULLAH – Ərəbcə “Sədi” və “ullah” sözlərindən yaranıb, Allahın xoşbəxti, Tanrının bəxtiyarı, Allahın bəxş etdiyi deməkdir.

SƏDYAR – (ər.) Xoşbəxt dost, bəxtiyar yoldaş.

SƏFA – Ərəbcə “səfa” sözündəndir. 1.Könül rahatlığı, xatircəmlik, rahatlıq, qayğısız və sakit olma. 2.Saflıq, təmizlik, rahatlıq, ləzzət, kef. 3.Əyləncə, zövq, sevinc, saf, duru. 4.Tamaşa, seyr, könülaçan.

SƏFADAR – Ərəbcə “səfa” və farsca “dar” şəkilçisindən yaranıb, saflığı sevən, təmizkar, rahatlıq sevən deməkdir.

SƏFAƏDDİN – (ər.) Dinin saflığı, dinin səfası, rahatlığı, dini rahatlıq.

SƏFAİL – Ərəbcə “səfail” sözündəndir. 1.Elin safı, ilin təmizi. 2. Rahatlıq, dinclik. 3. Əyləncə.

SƏFBAN – 1.Daş, qaya. 2.Yenilməz, möhkəm, dözümlü.

SƏFDƏR – Düşmən əsgərlərinin səfini dağıdan, igid, qəhrəman.

SƏFDƏRƏĞA – “Səfdər” və “Ağa”sözlərindən olub, qəhrəman Ağa.

SƏFDƏRBALA – “Səfdər” və “bala” sözlərindən olub, qəhrəman bala. **SƏFDƏRƏLİ** – Səfdər və Əli sözlərindən olub, qəhrəman Əli. **SƏFDƏRQULU** – Səfdər və Qulu sözlərindən olub, qəhrəman Qulu.

SƏFƏR – Ərəbcə “səfər” sözündəndir. 1. Bir yerdən bir yerə getmə, səfər, səyahət. 2. Döyüş hazırlığı, döyüşə getmə. Hərb, döyüş.

3. Təmiz ürəkli, dürüst kimsə. 4. Hicri təqviminin ikinci ayı.

SƏFƏRƏĞA – Bax: Səfər və Ağa.

SƏFƏRBALA – Bax: Səfər və Bala.

SƏFƏRÇİN – Səfərə toplanan, bir yerə getməyə hazırlaşan.

SƏFƏRƏLİ – Ərəbcə “Səfər” və “Əli” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, səfərdə olan Əli.

SƏFƏRQULU – Ərəbcə “Səfər” və “Qulu” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, səfərdə olan Qulu.

SƏFFAH – (ər.) Natiq, gözəl danışan, əliaçıq, comərd.

SƏFXAN – Hökmdar dəstəsi, xan sırası.

SƏFİ – Ərəbcə “səfi” sözündən olub, saf, təmiz, seçilmiş dost, səmimi yoldaş mənasındadır.

SƏFİAĞA – Ərəbcə “səfi” və azərbaycanca “ağa” titulundan olub, saf ağa, təmiz ağa, seçilmiş ağa.

SƏFİƏDDİN – Ərəbcə “səfi əd-din” sözündən olub, dinin təmizliyi, saflığı. Dininə sədaqətli adam, seçilmiş din adamı mənasındadır.

SƏFİXAN – Bax: Səfi və Xan.

SƏFİQULU – Bax: Səfi və Qulu.

SƏFİR – (ər.) 1. Elçi. 2. Xarici diplomat.

SƏFİRXAN – Xanın elçisi, səfiri.

SƏFİULLA – Ərəbcə “səfi” və “Allah” sözlərindən düzəlib. Allahın bəndəsi, İlahi təmizlik deməkdir. Birinci peyğəmbər sayılan

Adəmə verilən ləqəbdir. Məhəmməd peyğəmbərə aid olan epitetlərdəndir.

SƏFİYAR – Ərəbcə “səfi” və farsca “yar” sözündən olub, əsl dost, təmiz dost deməkdir.

SƏFİYƏDDİN – Dinin safı, dinin təmizi, dinin seçilmişsi.

SƏFİYULLA – Allahın təmiz bəndəsi.

SƏFTƏR – (ər.) 1.Düşmən səflərini yaran, igid; 2.İgid, qəhrəman, coşqun.

SƏFTƏRƏLİ – Qəhrəman Əli, igid Əli.

SƏFTƏRQULU – Qəhrəmanın qulu, igidin nökəri.

SƏFVAN – Sıra-sıra, cərgə ilə düzülmüş, silsilə dağ.

SƏFVƏT – 1.Saflıq, xalislik, təmizlik. 2.Var, dövlət.

SƏFYAR – Seçilmiş dost, sədaqətli yoldaş, dost. Xalis, təmiz sevgili. **SƏGRƏK** – Cəld, cürətli, iti, yaxşı at çapan.

SƏHAB – (ər.) 1.Bulud. 2.Qaranlıq, zülmət.

SƏHABƏ – (ər.) Yoldaş, tərəfdar, Məhəmməd peyğəmbərin tərəfdarları.

SƏHABƏDDİN – Məhəmməd peyğəmbərin tərəfdarları, dinin dostları, tərəfdarları.

SƏHABİ – (ər.) Yoldaş, tərəfdar.

SƏHƏD – (ər.) Sağlamlıq, can sağlığı.

SƏHƏDDİN – Ərəbcə “səhhəddin” sözündən olub, dinin sağlamlığı mənasındadır.

SƏHHƏT – Ərəbcə “səhhət” sözündən olub, gerçəklik, dürüstlük, doğruluq, həmçinin sağlamlıq, can sağlığı mənasındadır.

SƏHİBƏY – Düzgün, doğrucul bəy. Boy-buxunlu bəy.

SƏHLAB – (lat. Orchis purpurea) Bitkilər aləmində bitki növü.
2.Su kimi pak, saf olan

SƏHLƏDAR – 1.Xoşluq gətirən, müjdəçi.2. Asan, qolay, yüngül olan, asanlıqla, yüngülcə həll olunan.

SƏHLƏLİ – Ərəbcə “səhl” və “Əli” sözlərindən düzəlib, düzəngahda olan Əli deməkdir.

SƏHLİ – Düzəngah, çöl adamı.

SƏHLİYAR – Ərəbcə “səhl” və farsca “yar” sözlərindən düzəlib.

Çöldə, düzəngahda dost olan.

SƏHNAME – Ortada, aralıqda, meydanda olan, səhnə adamı.

SƏHRA – (ər.) Ucsuz-bucaqsız qum çöllüyü, çöl.

SƏHRAB – 1.Sehirli su, çay suyu, həmişə axar su. 2.Çöl suyu, səhra suyu, yəni nadir, az tapılan, yeganə mənasındadır.

SƏHRAD – (ər.) Çöllük, səhralıq.

SƏHRAF – Çöldəki, səhradakı su, yəni az tapılan. Nadir, yeganə mənasında olan bir ad.

SƏHRAN – (ər.) Gecələri oyaq qalan.

SƏHRAR – (ər.) Qaya. Kütlə.

SƏHRƏD – (ər.) Ucsuz-bucaqsız qum çöllüyü, çöl.

SƏHUR – (ə) Oruculuqda obaşdan yeməyi. Həmin zaman anadan olan uşaqlara qoyulan adlardanır.

SƏXAVƏDDİN – Ərəbcə “Səxavəddin” sözündən olub, dinin səxavəti, dinin keşiyində dayanan mənasındadır.

SƏXAVƏT – Ərəbcə “səxavət” sözündən olub, əliaçıq, comərd, genişrəkli deməkdir.

SƏİD – Ərəbcə “səid” sözündəndir. 1. Ağ, başçı. 2. Xoşbəxt, mübarək, müqəddəs, uğurlu, məsud, savab qazanmış, Allah qatında məqbul tutulmuş.

SƏİDBƏY – Xoş, uğurlu olan, xoşbəxt, uğurlu bəy.

SƏİDƏHMƏD – Xoşbəxt Əhməd.

SƏİDƏLİ – Xoşbəxt Əli.

SƏİDRZA – Xoşbəxt Rza. **SƏQLƏB** – Çoxlu sərvət verən. Oğuz Kağanın ana şəhəri. **SƏLADİN** – (ər.) 1. Dinə çağırış, namaza dəvət. 2. Dinin şöhrəti, səsi, dinin asayışı, barışı. 3. Dinin yaxşısı, bəyənilmiş.

SƏLAH – 1. Ərəbcə “səlah” sözündən olub, yaxşılıq, bəyənilmə deməkdir. 2. Barış, asayış, sülh.

SƏLAHƏT – (ər.) Xeyirxahlıq, yaxşılıq.

SƏLAHƏDDİN – 1. Ərəbcə “salah əd-din” sözlərindən olub, dinin qurtuluşu, əmin-amanlığı, təhlükəsizliyi asayışı mənasındadır. 2. Dininə bağlı kimsə, dinin bəyəndiyi, dinin asayışı, çağırışı, dəvəti.

SƏLAHİN – Ərəbcə “səlah” sözündən olub, yaxşılıq edən, bəyənilən mənasındadır.

SƏLBİN – Sərv ağacı kimi uzun boylu, qamətli.

SƏLCUQ – 1. Kiçik sel, 2. Savaşan, müharibə edən, savaşçı. 3. Qədim türk tayfalarından birinin adı.

SƏLƏF – (ər.) Hər hansı bir sahədə, işdə, mövqedə fəaliyyəti o birindən daha qabaq olmuş, yaxud qabaq yaşamış adam (xələf ziddi).

SƏLİDAR – Ərəbcə “səllidar” sözündən olub, qılınc sahibi, xəncəri olan, qılınc çəkən.

SƏLİL – (ər.) Yeni doğulmuş oğlan uşağı.

SƏLİM – Ərəbcə “səlim” sözündəndir. 1.Qüsuru, nöqsanı olmayan, sağlam, gümrah doğru. 2.Təhlükəsiz, zərərsiz, xilas olmuş.

3.Təmiz, səmimi, sülhsevər, sakit, dinc.

SƏLİMAĞA – Bax: Səlim və Ağa.

SƏLİMCAN – Canı sağlam olan, gümrah. Doğrucul, nöqsansız.

SƏLİMXAN – Bax: Səlim və Xan.

SƏMƏD – Ərəbcə “saməd” sözündəndir. 1. Əbədi, daimi, həmişəlik. 2.Əzəli və uca olan və heç kimə və ya nəyə ehtiyacı olmayan, mütləq hakimliyə malik olan. Allahın adlarındandır.

SƏMƏDAĞA – Ərəbcə “Səməd” və “Ağa” sözündən olub, ağa Səməd mənasındadır.

SƏMƏDDİN – Əbədi din, daimi din, dinin əbədisi. Dinin əbədiliyi, möhkəmliyi.

SƏMƏDXAN – “Səməd” və “Xan” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, Səməd xan.

SƏMƏDULLA – “Səməd” və “Ullah” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, Allah əbədidir, əbədi olan Allah.

SƏMƏND – Qızılı və boz rəng arasında olan qırmızı kəhər at.

SƏMƏNDƏR – Əfsanəvi quş. Odda yaşayan əfsanəvi quş.

SƏMƏR – (ər.)1. Meyvə. 2.Xeyir, mənfəət, fayda. 3.Yaxşı sonuc, nəticə.

SƏMƏRXAN – Faydalı, fayda verən xan. Xeyir verən xan.

SƏMDİN – Ərəbcə “səmdin” sözündən olub, təmizlənmiş, pak olmuş mənasındadır.

SƏMİD – Ərəbcə “səmid” sözündəndir. 1.Təmizlənmiş, təmizlənmiş və pak olmuş. 2. Sakit, tərپәнməz, susan, möhkəm dayanan, lal-dinməz.

SƏMİDAĞA – “Səmid” və “Ağa” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, ağa Səmid.

SƏMİDƏLİ – “Səmid” və “Əli” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, möhkəm, daimi duran Əli.

SƏMİDXAN – “Səmid” və “Əli” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, Səmid xan.

SƏMİH – (ər.) Əliaçıq, comərd.

SƏMİM – (ər.) Bir şeyin mərkəzi, içi, əsl qismi.

SƏMİN – (ər.) Bahalı, qiymətli. Çox qiymətli.

SƏMİR – (ər.) 1.Rəfiq. 2.Xüsusiyyətli. 3.Yamac, dağ silsiləsi. 4.Meyvəli, yemişli meyvə verən.

SƏMİRAN – Ərəbcə “səmiran” sözündən olub, söhbətçil, ədəbli, sözeşidən mənasındadır.

SƏMRAH – Günün yolu, rahat yol.

SƏMRAL – Sakit, səbirli, təmkinli.

SƏMYAR – (ər.) Həmfikir, dost, yoldaş olan.

SƏLİN – 1.Gur axan su. 2.Orta Asiyada yetişən, bəstəboy, davamlı yaşıl qalan bitki.

SƏNAN – Ərəbcə “sənan” sözündəndir. 1.Aşiq, məcnun, vurğun. 2.İşıqlı, parlaq. 3.İşlək, çalışqan, zəhmətsevər. 4.Təriflənen, mədh edilən.

SƏNAY – Ay kimi parlaq, şəfəq saçan.

SƏNƏR – Məşhur, tanınmış kimsə.

SƏNƏTULLA – (ər.) Allahın işi, sənəti, gözəl yaratdığı bəndəsi.

SƏNCƏR – 1.Əzab verən, incidən. 2.Yarıb keçən. 3.Başçı, bayraqdar.

SƏNGİR // SƏNGÜR – Dağ çıxıntısı. Divarın sonu, çıxıntısı.

SƏNİƏDDİN – (ər.) 1. Dinin ən gözəl, üstün, ali olanı, dinin ən əlası, yüksəyi. 2. Ali, gözəl din, ən yüksək, əla din.

SƏNİH – (ər.) İnci, inci sapı, zinət əşyası.

SƏNULLA – (ər.) Allahın böyüklüyü, ucalığı, Allah böyükdür, uludur, ucadır; Allahın işi, əməli, icadı, gözəl bəndəsi. **SƏRAB** – Çəsmə, bulağın və çayın başlanğıcı, baş su.

SƏRAC – Ərəbcə “sərac” sözündən olub, lampa, şam mənasındadır.

SƏRRAC – Ərəbcə “sərrac” sözündən olub, yəhər və sair qoşqu ləvazimatı qayırıb satan adam.

SƏRAD – Baş ad, əsas ad; Adların ən yaxşısı.

SƏRRAF – Ərəbcə “sərraf” sözündən olub, müəyyən faizlə pul dəyişməklə məşğul olan (adam) mənasındadır.

SƏRALP – 1. Dəyişməyən igid, möhkəm dayanan qəhrəman, dözümlü bahadır; 2. Əsas qəhrəman, baş bahadır.

SƏRASLAN – Aslanların başçısı, şirlərin rəhbər. Sar//sər qəbiləsindən olan qəhrəman (aslan).

SƏRAY – (f.) 1.Sultanların, şahların yaşadığı yer, qəs, saray.

2.Böyük tədbirlərin keçirildiyi yer.

SƏRBÜLƏND – (f.) Baş uca, dik, yüksək olan, ulu, böyük.

SƏRDAR – Farsca “sərdar” sözündəndir. 1.Baş komandan, rəhbər. 2.Canişin. 3.Səfər dövründə padşah yerinə ordunun başında duran, səfərə gedən vəziri əzamalara verilən ad.

SƏRDAN – Hüdud, sərhəd, sınır başı.

SƏRƏDDİN – (f.-ə.) Dinin sərhədi, dinin başçısı, dinin rəisi.

SƏRƏSTAN – “Sər” (baş, böyük, ağa) və “asitan” (astana, kandar, sarayın giriş qapısı) sözlərindən düzəlmişdir. Eşik ağası, saray qapısının rəhbəri mənasındadır.

—
SƏRHƏD Hədd, hüdud, mərz.

SƏRHƏDDİN – Dinin sərhədi, dinin baş mərz.

SƏRHƏNG – Farsca “sərhəng” sözündən olub, qoşun böyüyü, sərkərdə mənasındadır.

SƏRXAN – 1.Farsca “sər” və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Xanların böyüyü, ən böyük xan; 2. Dəyişməyən, möhkəm dayanan xan, dözümlü hökmdar; 3.Qurd, canavar. 4.Baş oxucu, müğənni başı, xanəndə, oxuyan.

SƏRİH – (ər.) Aydın açıq, aşkar. Şəxsiz-şübhəsiz.

SƏRMƏD – (ər.) Əbədilik, əbədiyyət, sonsuzluq. Əbədi, yox olmayan, həmişəlik.

SƏRİM – (ər.) Kəskin, kəsici.

SƏRİMƏR – Səbirli, dözümlü kişi, səbirli adam, tab gətirən insan.

SƏRİNƏR – Dözümlü, tab gətirən igid. Soyuqqanlı qəhrəman, sakit adam.

SƏRKƏR – Farsca “sərkər” sözündən olub, başçı, böyük, cənab mənasındadır.

SƏRQAN – Sərt, güclü soydan gələn.

SƏRMƏD – (ər.) Əbədi, həmişə olan.

SƏRMƏS – Sərxoş, kefli, xumar.

SƏRMƏST – Farsca “sər” (baş) və “məst” (sərxoş, kefli) sözlərindən olub, kefi kök, damağı çağ, kefli.

SƏRMƏT – (ər.) Əbədi daimi, həmişəlik.

SƏRRAC – Ərəbcə sərrac sözündən olub, qoşqu ləvazimatlarını hazırlayan, təmir edən və ya satan, ticarətlə məşğul olan.

—
SƏRRAF – Ərəbcə “sərraf” sözündən olub, hərtərəfli, hər şeydən başı çıxan, biliyi çox olan.

SƏRRAST – Farsca “sərrast” sözündən olub, düz, düzgün, dəqiq, hədəfi düz vuran.

SƏRTAC – (f.) 1. Başa geyilən tac, baş geyimi. 2. Hörmətli, hörmətə layiq, möhtərəm.

SƏRTİB – (f.) Qoşun başçısı, komandanlıq edən, qoşun komandiri, general.

SƏRVA – (f.) Söz, nağıl.

SƏRVAN – Sərv qamətli, boy-buxunlu, gözəl və yaraşıklı.

SƏRVAZ – Farsca “sərbaz” sözündən olub, cəsur, igid, qorxmaz əsgər mənasındadır.

SƏRVƏR – Başçı, prezident, rəis, ulu. Başçı, öndə gedən, rəhbər.

SƏRVƏT – (ər.) Zənginlik, varlıq. Zənginliyi meydana gətirən mal, mülk, pul.

SƏTTAR – Ərəbcə “səttar” sözündəndir. Eyibləri gizlədən, nöqsanları örtən, bağışlayan.

SƏTTARXAN – Bağışlayanın xanı, Allahın xanı. Məşhur inqilabçı Səttar xanın adındandır. **SƏTTARQULU** – Bağışlayanın qulu, Allahın qulu.

SƏTULLA – Ərəbcə “sətulla” sözündən olub, nöqsanları örtən Allah mənasındadır.

SƏVVAR – Ərəbcə “səvvar” sözündən olub, ziyarət edən, ziyarətə gələn, ziyarətçi mənasındadır.

SƏYAVUŞ – Farsca “səyavuş” sözündəndir. Qara atlı, qara ata minmiş, qarayanız, qarayaçalan, süvari, qara atlı.

SƏYƏDDİN – Din uğrunda çalışma, cəhd.

SƏYƏDULLA – (ər.) Bax: Sayadulla, Sayədulla.

SƏYYAB – (ər.) Qılıncla silahlanmış, əli qılınclı igid.

SƏYYAD – (ər.) Ovçu, ovlayan, can alan.

SƏYYAF Ərəbcə “səyyaf” sözündən olub, qılıncla silahlanmış, yaxşı qılinc oynadan igid, qoçaq.

SƏYYAH – Ərəbcə “səyyah” sözündəndir. Gəzən, səyahət edən, səyahətə çıxan adam.

SƏYYAR – Planet, hərəkətdə olan, dövr edən.

SƏYYUB – (ər.) Təşəbbüs edən adam.

SƏYYUD – (ər.) Xoşbəxt olan.

SİBAY – Sevgi və cavanlıq.

SİDQİ – Ərəbcə “sidqi” sözündən olub, daxili təmiz, ürək təmizliyi ilə, düzgünlüklə əlaqədar; Dost, dostu məxsus.

SİDQULLAH – Ərəbcə “sidq” və “ullah” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, Allaha yaxın, Allahı sevən, ona sadıq olan.

SİMAN– Mızrak və süngü.

SİMAR – 1. Meyvələr, barlar. 2. Faydalar, mənfəətlər. 3. Cücərtilər, irəliləyişlər, sonuclar, nəticələr, səmərələr.

SİMNAR – 1.Ərəbcə “simnar” sözündən olub, Sim nəslinə mənsub olan. Sim Nuh peyğəmbərin oğludur. 2. Böyük sənətkar, istedadlı memar.

SİMRAN – Ərəbcə “simran” sözündən olub, Allahdan göndərilən pay, hədiyyə mənasındadır.

—
SİMURQ – Farsca “simurq” sözündən olub, qara rəngli böyük quş, qara quş mənasındadır. İran əsətinə görə Elbrus-Qaf dağında yaşayan iri bir quş, Ənqa quşu.

SİNAN – Ərəbcə “sinan” sözündəndir. Mizraq, nizə, süngü və s. silahların iti ucu, süngü, nizənin ucu.

SİNANƏDDİN – (ər.)Dinin cidası, dinin süngüsü.

SİNAM – Ağsaqqal, başçı, rəis.

SİDQULLA – Allahın dostu.

SİFARİŞ – Tapşırma, tapşırıq vermə, tapşırılmış iş və ya şey.

SİLAHƏDDİN – Dinin silahı, dinin yarağı.

SİNCAN – Şərqi Anadolu bölgəsində yetişən, qırmızı ya da qan kimi qırmızısı rəngdə çiçəkləri olan çoxillik ətirli bir bitki.

SİRBAY – Varlı əsgər, varlı bəy.

SİRAC – Ərəbcə “sirac” sözündəndir. 1.İşıq, məşəl, şam, çıraq. 2.Nur saçan mənasında Rəsulullah üçün istifadə edilmişdir.

SİRACƏDDİN – Ərəbcə “sirac əd-din”sözündən olub, dinin şamı, dinin verdiyi aydınlıq, işıq, işıqlandıran, aydınladan. Dinin çırağı, dinin məşəli.

SİRAQ – “Sir” (sur, sür-od, işıq) və “aq” (böyük) sözlərindən düzəlmiş, böyük od, nəhəng işıq mənasındadır.

SİRAN – (ər.) Qalalar, hasarlar.

SİRAT – (ər.) 1.Sırat körpüsü. 2.Yol. 3.Cəhənnəmin üzərində qurulmuş olduğuna inanılan dar və keçilməsi çətin olan körpü.

SİRATULLA – (ər.) Doğru yol. Allahın yolu.

SİRAZİ – (ər.) Məşəl, həmişə yanan. **SİRƏDDİN**
– Dinin sirri.

SİRCAN – Ürək sirri, doymuş könül.

SİRMƏMMƏD – Məmmədin sirri.

SİRRİQ – (ər) 1.Sirrlə əlaqədar, sirrə aid. 2.Mistik.

SİRULLA – Allahın sirri, Allahın niyyəti.

SİRUS – Farsca “si” (otuz) və “ruz” (gün) sözlərindən düzəlib. Dinin sehri, sirri.

SİTƏM – Ərəbcə “sitəm” sözündən olub, zülmə və əzaba qarşı.

SİYAB – Qara su, böyük su, müqəddəs su, Cənnət suyu.

SİYABƏND – Böyük, qara bənd.

SİYAFƏR – (f.) Qara zinət, qara bəzək, qara gözəl. Qara burma saçı olan, qara buruq saçlı.

SİYAMİ – (ər.) Oruc tutan, oruclu, pislikdən uzaq.

SİYASƏT Ərəbcə “siyamət” sözündəndir. 1.Məmləkət idarəsi. 2.İnqilabi işdə iştirak etmə. 3. Siyasət, diplomatik.

SİYASƏDDİN – Dinin siyasəti, dini siyasət. Ünlü Əlişir Nəvainin atasının adı.

SOFİ – Dini ehkamlardan əsla kənara çıxmayan adam, zahid, dindar.

SOFİAĞA – Dini ehkamlardan kənara çıxmayan Ağa.

SOFİQ – Ərəbcə “sofi” sözündəndir. Sufizm tərəfdarı, dindar, zahid.

SOFİYAR – Sofilərin dostu, dindar, zahidləri sevən.

SOFİYƏDDİN – Dinin zahidi, dinin təbliğatçısı.

SOKRAT – Yunanca “sozo” (qurtarmaq, azad etmək) və “kratos” (hakimiyyət, güc, qüvvət) sözlərindəndir. Hakimiyyət qurmaq.

—
SOLTAN – Hökmdar, hakim, şah, dövlət başçısı.

SOLTANAĞA – Hökmdar, hakim Ağ.

SOLTANBƏY – Rəhbərlik edən Bəy.

SOLTANƏLİ – Rəhbərlik edən, hakim Əli.

SOLTANHÜSEYN – Ərəbcə “Sultan” və “Hüseyn” adlarından düzəlib. Gözəl üzlü, göyçək Hüseyn.

SOLTANXAN – Bax: Soltan və Xan.

SOLTANMAHMUD – Ərəbcə “Sultan” və “Mahmud” adlarından düzəlib. Gözəl üzlü, göyçək Mahmud.

SOLTANMƏCİD – Ərəbcə “Sultan” və “Məcid” adlarından düzəlib. Əzəmətli hökmdar.

SOLTANPAŞA – Ərəbcə “Sultan” və türkcə “Paşa” adlarından düzəlib, mənası sultan paşa deməkdir.

SOLTANRZA – Ərəbcə “Sultan” və “Rza” adlarından düzəlib, əzəmətli hökmdar.

SOLTANSƏLİM – Ərəbcə “Sultan” və “Səlim” adlarından düzəlib. Eyibsiz, nöqsansız Səlim.

SOLTANŞAH – Soltan və Şah.

SOYALP – İgid nəsilli, qəhrəman soylu, igidin nəsl.

SOYƏR – Soyu-kökü olan; Əsil-nəcabətli, soyu olan ər.

SOYXAN – Xan soyundan gələn. **SOYQAN**
– Zadəgan soylu.

SOYTƏKİN – Cəsur, igid.

SÖHBƏT – Ərəbcə “söhbət” sözündən olub, danışmaq, müsahibə, fikir mübadiləsi.

SÖHRAB – Farsca “Söhrab” sözündən olub, qızartı, parıltı, yaqut, qırmızı, tünd qırmızı.

SÖNMƏZ – Həmişə yanan, heç vaxt sönməyən.

SÖVDÜMALI – Sevilən, əzizlənən Alı.

SPARTAK – Latınca “spatakus” sözündən olub, zadəgan, əsilzadə mənasındadır. Roma qulları üsyanının rəhbərinin adı.

SUAD – Ərəbcə “suat” sözündən olub, yaxşılıq, xeyirxahlıq, xoşbəxtliklə, səadət, uğurlu, mübarək mənasındadır

SUALP – “Su” və “alp” sözlərindən olub su igidi, suyu sevən deməkdir.

SUCAYƏT – (ər.) İgidlik, cəsarət, qoçaqlıq, mərdlik. Qorxmaz, qoçaq, cəsur, igid.

SUCƏDDİN – (ər.) Dinin cəsuru, igidi, qorxmazı. **SUEL** – Eli güclü olan.

SUDAYAR–Faydalı, xeyirli dost.

SUDEYF – Farsca “sudeyf” sözündən olub, kiçik sədəf mənasındadır.

SUFAN – Farsca “sufan” sözündən olub, şölələnən, yanan mənasındadır.

SULDUZ – Ulduz. Cığataylarda tayfa adı. Cənubi Azərbaycanda şəhər adı.

SULHAY – Barışıq yaradan, sülh istəyən, barış tərəfdarı.

SULİDDİN – Əsli “usuluddin” olub, dinin qaydaları, dinin üsulları mənasındadır.

SULTAN – Ərəbcə “sultan” sözündən olub, padşah, hakim, hökmdar mənasındadır.

SULTANAĞA – Ərəbcə “sultan” və azərbaycanca “ağa” sözündən olub, baş hakim, hökmdarlar hökmdarı mənasındadır.

SULTANƏLİ – Ərəbcə “Sultan” və “Əli” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, hakim Əli.

SULTANHƏMİD – Ərəbcə “Sultan” və “Həmid” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, hakim Həmid mənasındadır.

SULTTANHƏSƏN – Ərəbcə “Sultan” və “Həsən” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, hakim Həsən mənasındadır.

SULTANHÜSEYN – Ərəbcə “Sultan” və “Hüseyn” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, hakim Hüseyn mənasındadır.

SULTANMEHDİ – Ərəbcə “Sultan” və “Mehdi” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, hakim Mehdi mənasındadır.

SULTANMURAD – Ərəbcə “Sultan” və “Murad” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, hakim Murad mənasındadır.

SULTANPAŞA – Ərəbcə “Sultan” və “Paşa” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, hakim Paşa mənasındadır.

SULTANRZA – Ərəbcə “Sultan” və “Rza” adlarından birləşməsindən yaranıb, hakim Rza mənasındadır.

SULTANSƏLİM – Padşah Səlim, hökmdar Səlim. Səlim qüdrətlidir.

SULTANŞAH – Sultanlar sultanı, şahlar şahı. Güclü, qüdrətli şah. **SULTƏKİN** – “Suli və sulu” (gözəl, göyçək) və “təgin” (şahzadə) sözlərindən olub, gözəl şahzadə deməkdir.

SUMBAT – Ox atan, qıy vuran, boy-buxun, qədd-qamət, görünüş.

SUMƏR – Türk xalqlarının ulu babası hesab edilən və miladdan əvvəl 4-cü minillikdən Mesopotamiyanın güneyində məskunlaşmış şumerlərin (sumerlər) adındandır. Bu ad Türkiyədə çox geniş yayılmışdır.

SUMƏRXAN – Şumerlərdən olan xan.

SUNAN – Təqdim edilən şahzadə. Dünyaya gələn, doğulan şahzadə.

SUNAR – Təqdim olunan, ikram edilən, ithaf edən, yoxlayan.

SUNAY – İthaf edilən, həsr edilən.

SUNƏL – Təqdim olunan, verilən, ikram edilən, ithaf olunan.

SUNƏR – Təqdim olunan igid, verilən adam.

SUNQUR – Ov quşu. Şahin, tərən, şunqar (quş).

SUNULLAH – (ər.) Allahın məxluqu. Allahın yaratdığı, Allahın qüdrəti, gücü.

SURAC – Çilçıraq, lampa, məşəl. **SURACƏDDİN**

– Dinin məşəli, dinin işığı. **SURAD** – Şadlıq, şənlik.

SURAXAN – Güclü, qüdrətli xan, hökmdar.

SURALP – İgidin toy-büsatı, qəhrəmanın şənliyi.

SURAYDIN – Şadlıq, aydın, gözaydınlığı.

SURƏDDİN – Dinin “Quran” (114 fəslindən hər biri) surəsi.

SURƏT – Ərəbcə “surət” sözündəndir. 1. Zəhəri görünüş, üz, sifət. 2. Təmizlik, gözəllik, gözəl üz qəşəng bəniz. 3. Əslindən köçürülən nüsxə. 4. Bədii əsərdə obraz, xarakter.

SURXAN – 1. Şənlik süfrəsi. 2. Toy büsatı. 3. Qırmızı rəngli qala divarı.

SURXAY – Farsca “surx- qırmızı” və “ay” sözündən olub, qədim türkcədə gözəl ay, qiymətli ay, müqəddəs ay, saf ay və ya parlaq ay mənasındadır.

SUVAR – Türk tayfalarının adındadır. Sabir (Sapir, Savir, Savar) etnonimindəndir.

SUZİR – Yanma, alovlanma.

SÜBAHƏT – Ərəbcə “sübahət” sözündən olub, sübh çağı mənasındadır.

SÜBHAN – Ərəbcə “sübhan” sözündən olub, tərif, alqış, eşq olsun, əhsən mənələrindəndir.

SÜBHANAĞA – Ərəbcə “sübhan” və “Ağa” sözündən olub, tərif edilən Ağa mənasındadır.

SÜBHANALI – Ərəbcə “sübhan” və “Alı” sözündən olub, tərif edilən Alı mənasındadır.

SÜBHANƏLİ – Ərəbcə “sübhan” və “Əli” sözündən olub, tərif edilən Əli mənasındadır.

SÜBHANVERDİ – Mədh olunanın (Allahın) verdiyi, bəxş etdiyi. **SÜBHƏDDİN** – Dinin sübhü, dinin başlanğıcı, dinin səhəri.

SÜBHİ – Ərəbcə “sübh” sözündən olub, səhər vaxtı, səhər çağı, səhər şəfəqi ilə əlaqədardır.

SÜCAƏDDİN – Ərəbcə “sücaət” və “din” sözlərindən düzəlib, dinə səcdə edən.

SÜCƏDDİN – (ər.) Vətəninə sevən, dostluq, yaxşılıq. Dinin igidi, qorxmazı, cəsur.

SÜEL – Xalq ordusu, ölkənin ordusu, hərbi, əsgər.

SÜHEYB – Dostluq, dostcasına.

SÜHEYL – Ərəbcə “süheyl” sözündən olub, cənubda görünən parlaq bir ulduz. Göy üzünün güneyində çox parlaq bir ulduz.

SÜLEYMAN – Qədim yəhudi dilində olub, dilimizə ərəb dilindən keçmişdir. 1.Dinlik, sakitlik. 2.Əmin-amanlıqda yaşayan, mühafizə olunmuş. 2.Qurani Kərimdə adı keçən peyğəmbərdən biri.

SÜLƏDDİN – Dinin sülhü, dinin əmin-amanlığı, dinin barışı.

SÜLƏD – Sülh yaradan, sülhün tərəfdarı olan.

SÜLƏH – Göy qursağı.

SÜLƏR – Dinlik, sakitlik.

SÜLHƏDDİN – Ərəbcə “sülh əd-din” sözündən olub, dini barışıq, dini sakitlik, asayış, dini uzlaşma, dinin sükutu, barışığı, uzlaşması mənasındadır.

SÜLHİ – Ərəbcə “sülh” sözündən olub, barış, barışla bağlı olan, sülhə aid olan.

SÜNAR – Təqdim olunan, verilən övlad.

SÜNDÜZ – Düz iş, düz əməl, düz yaradılış. **SÜRURİ**

– Sevincə aid, şadlığa məxsus.

– Ş –

ŞABAN – Ərəbcə “şəban” sözündən olub, Hicri, Qəməri aylarının səkkizincisi, üç ayın ikinci ayı, ramazandan öncə gələn ay. **ŞABANALI** // **ƏLİ** – Şaban ayında doğulan Alı, Əli.

ŞABƏDDİN – (ər.) Din birliyi, camaatı. Gənc dinçi, dinin igidi, din qəhrəmanı.

ŞABİR – Cavana aid, gəncə məxsus, dəliqanlı igid.

ŞADAĞA – Şad ağa. Həmişə şən olan ağa.

ŞADALI // **ŞADƏLİ** – Varis olmayan Əli oğlu, varis olmayan Alı övladı.

ŞADAN – Sevincək, xoşbəxt, sevincli, sevilənlər, şadlananlar.

ŞADAR – Xanın varisliyə hüququ olmayan qardaş və oğlanlarına verilən qədim türk titulu.

ŞADƏDDİN – Dinin sevinci, dinin şadlığı, din övladı.

ŞADXAN – Şad olan xan. Sevinən xan, fərəhli xan.

ŞADİ – Farsca “şad” sözündəndir. 1. Sevinc, xoşbəxtlik, şadlıq, səadət, nəşə. 2. Müğənni.

ŞADAMAL – Farsca “şad” və “amal” sözündəndir. 1. Sevinc, xoşbəxtlik, şadlıq, səadət gətirən Amal.

ŞADMAN – Farsca “şadiman” sözündən olub, sevinən, sevincli, məmnun olan, xoşbəxt mənasındadır.

ŞADKAM – Arzusuna çatmış, xoşbəxt.

ŞADKAMAL – Şad, sevinən, fərəhli Kamal.

ŞADKAMİL – Şad, sevinən, fərəhli Kamil

ŞADULLA – Allahın xoşbəxti, Tanrının şad olanı, Allah övladı.

ŞAFADDİN – Dinin şəfa verəni, sağaldanı.

ŞAFİQ – Şəfqətli, mərhəmətli, rəhimli.

ŞAFALI – Şəfa verən, sağaldan. Rəhmdil, şəfqətli, ürəyi yanan.

ŞAHAB – Ərəbcə “şahab” sözündəndir. 1.Alov, atəş parçası. 2.Düşən ulduz, axan ulduz. 3.Cəsur ürəkli kimsə. 4.İldırımli, ildırım işığı, işıq saçan, meteor, parıltı, alov.

ŞAHABƏDDİN – Dinin ulduzu.

ŞAHAĞA – “Şah” (bax) və “ağa” sözlərinin birləşməsi yolu ilə meydana gəlib, nəslə ağa olan şah mənasındadır.

ŞAHADƏDDİN – (ər.) Dinin şahidliyi, dinin əlaməti, işarəsi, dinin şöləsi, parıltısı, alovu, dinin ulduzu.

ŞAHAMƏT – (ər.) 1.Zəka və ağılla birlikdə olan igidlik, cəsarət. 2.Köklük, birlik.

ŞAHALƏM – Dünyanın hökmdarı, aləmin padşahı, kainatın şahı, imperator.

ŞAHALI – Şah olan Alı.

ŞAHAN – Farsca “şahan” sözündən olub, şahlar, şaha məxsus olan, hökmdara layiq, ona məxsus olan deməkdir.

ŞAHAD – Güclü, gözəl cins at, atların şahı.

ŞAHBABA – Bax: Şah və Baba.

ŞAHBAĞAT – Farsca “şah” və azərbaycanca “bağat” sözlərindən düzəlib, böyük bağlıq deməkdir.

ŞAHBAL – (f.) Quş qanadının yumşaq uzun tükləri.

ŞAHBAZ – Farsca “şah” tituluna “baz” şəkilçisinin qoşulmasından yaranıb. 1.Böyük, dəbdəbəli, ağ və iri doğulan, igid qəhrəman, üstün, birinci. 2.Yarasaqlı, igid. 3.Comərd. 4.Gözəl, mükəmməl. 5.Şah qartalı, qartal, şahin, tərlan.

ŞAHBƏDDİN – Dinin ulduzu.

ŞAHBƏNDƏ – Şahın qulu, köləsi.

ŞAHBƏNDƏR – Səfir, gömrük məmuru.

ŞAHBƏY – Üstün xüsusiyyətili, hörmətli, uca.

ŞAHBUZ – Şah buzu, sıldırım, yalçın qaya.

ŞAHBULAD – Ən birinci, çox yaxşı.

ŞAHCAHAN – Bax: Şah və Cahan.

ŞAHCAMAL – Hökmdar Camal, padşah Camal. Gözəl üzlü, şah üzlü, valehedici gözəl.

ŞAHƏDDİN – Dinin şahı, dinin başçısı Məhəmməd peyğəmbər.

ŞAHƏHMƏD – Şah Əhməd, dinin Əhmədi.

ŞAHƏMİR – Farsca “şah” (hökmdar, padşah və ərəbcə “əmir” (əmr verən, buyuran, başçı) sözlərindəndir. Əmr edən hökmdar.

ŞAHƏSƏN – Qiymətli, üstün, qalıcı, qiyməti üstün olan.

ŞAHGÜL – Şaha layiq gül, şah gülü.

ŞAHHƏSƏN – Bax: Şah və Həsən.

ŞAHHÜSEYN – Hökmdar Hüseyin. Hüseyin şah.

ŞAHİD – Ərəbcə “şahid” sözündəndir. 1.Bir şeyi görən və gördüyünə şahidlik edən. 2.Təsdiqləyən, isbat edən.

ŞAHİDDİN – Ərəbcə “şahid əd-din” sözündən olub, dinin şahidliyi, dinin gözəli.

ŞAHİQ – Yüksək, hündür.

ŞAHİN – Farsca “şahin” sözündəndir. 1. Böyük boylu, dimdikli yırtıcı bir quş. 2. Qartal, tərən.

ŞAHİNBOY – Şahin kimi bəy, şahinə bənzər bəy. İgid, qoçaq, qəhrəman.

ŞAHİNƏR – Şahin kimi güclü, igid ər.

ŞAHİR – (f.) 1. Şaha hökmdara mənsub, şah ilə əlaqədar. 2. Şahlıq, hökmdarlıq.

ŞAHİSMAYIL – Farsca “şah” və ərəbcə “İsmayıl” adının birləşməsindən əmələ gəlib, şah İsmayıl. XVI əsr məşhur Azərbaycan şairi və dövlət xadimi Şah İsmayılın adındandır.

ŞAHQULU – Farsca “şah” titulumun və “Qulu” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Şahın qulu mənasındadır.

ŞAHKƏRƏM – Padşah, hökmdar olan Kərəm.

ŞAHKƏRİM – Bax: Şah və Kərim.

ŞAHLAR – Farsca “şah” titulu və azərbaycanca -lar şəkilçisindən yaranıb. 1. Bir çox hökmdarların gücü. 2. Çoxlu şah, şahlar şahı.

ŞAHMALI – Şaha aid olan mal, hökmdar malı. Şah oğlu.

ŞAHMAN – Şah kimi şax adam, padşaha, hökmdara bənzər. Mənim şahım, şah adamı.

ŞAHMAR – 1. İlan, iri zəhərli ilan. 2. Başçı, şahlıq edən.

ŞAHMARAN – 1. Farsca “şahmar” sözünün cəmidir. İri zəhərli ilanlar, ilanların başçısı, şahı. 2. Əsas varlı olanlar.

ŞAHMƏDDİN – Dinin rəhbəri, şahı, başçısı.

ŞAHMƏLİK – Hökmdarlar hökmdarı, şahlar şahı.

ŞAHMƏMMƏD – Bax: Şah və Məmməd.

ŞAHMƏRDAN – Mərd şah. Həzrət Əlinin epitetlərindən

birdir. **ŞAHMİR** – “Şah” və “Əmir” (bax) adlarından

yarənmişdir. **ŞAHMİRZƏ** – (f.) 1.Şah oğlu, şah nəslindən olan.

2.Hökmdarın katibi, mirzəsi, padşah Mirzə, Mirzə şahdır.

ŞAHMUR – (f.)İstəyinə, muradına çatan şah.

ŞAHMURAD – Şahın arzusu, şahın istəyi.

ŞAHMUZ – Farsca “şahmuz” sözündən olub, şah, hökmdar
nəslindən gələn mənasındadır.

ŞAHNABAD – Bax: Şahnabat.

ŞAHNAMAZ – Allaha itaət edən şah.

ŞAHNAR – Şah odu, alovu, odlar şahı.

ŞAHNƏSİB – Qisməti, bəxti olan Şah.

ŞAHNƏZƏR – Şahın nəzəri, şahın iltifatı.

ŞAHNUR – Şahın nuru, şahın işığı.

ŞAHOĞLAN – Hökmdar, padşah kimi oğlan, şaha, hökmdara
bənzər.

ŞAHPARA – Şahın bir hissəsi, hökmdarın parçası olan şah oğlu.

ŞAHPƏLƏNG – Şahın pələngi, şahın qaplanı.

ŞAHPOLAD – Farsca “şah” və “polad” sözlərindən düzəlib.
Möhkəm, əyilməz hökmdar.

ŞAHPUR – Farsca “şah” və “pur” sözlərindən düzəlib. Şah oğlu,
şahzadə.

ŞAHRAH – (f.) Geniş, baş yol.

ŞAHRUD – Farsca “şah” və “rud” (axar su, çay; simli musiqi aləti) sözlərindən düzəlib. Böyük çay, yekə simli musiqi aləti.

ŞAHRUDDİN – Dinin böyük çayı, nəhri.

ŞAHRUH – Farsca “şah” və “ruh” sözlərindən düzəlib, şah ruhlu hökmdar.

ŞAHRUX – Farsca “şah” və “rux” sözlərindən düzəlib, şah üzlü, hökmdar çöhrəli. Teymurun kiçik oğlu və varisi, həmçinin Şirvan şahlarından biri bu adı daşımışdır. **ŞAHRUN** – Şah ruhlu, şah xasiyyətli.

ŞAHRUZ // **ŞƏHRUZ** – Şahın günü, şahın gündüzü, onun xoşbəxtliyi.

ŞAHRZA – Rza şah.

ŞAHSEVƏN – Şahı istəyənlər, sevənlər, şah tərəfdarları.

ŞAHSƏDDİN – Dinin şah bəndi. Dinin böyük müdafiəçisi.

ŞAHSƏF – Şah sırası, şah dəstəsi.

ŞAHSƏFİ – Saf, təmiz şah, seçilən hökmdar.

ŞAHSOLTAN – Bax: Şah və Sultan.

ŞAHSUVAR – (f.) Şahın atlıları, şahın atlı qvardiyası, mahir süvari.

ŞAHTURAN – 1. Yaşayan, fəaliyyət göstərən hökmdar; 2. Turan ölkəsinin sultanı, padşahı.

ŞAHULLA – Allahın şahı, Tanrının şahı, Allaha mənsub olan şah.

ŞAHÜSEYN (f-ə) – Padşah Hüseyn, hökmdar Hüseyn.

ŞAHVAR – (f.) 1.Şaha, hökmdara yaraşan. 2.İri və yaxşı cins inci.

ŞAHVERDİ – Farsca “şah” və azərbaycanca “verdi” sözünün birləşməsindən əmələ gəlib, ən ali, ən uca olanın verdiyi, bəxşişi.

ŞAHVERƏN – Farsca “şah” və azərbaycanca “verən” sözünün birləşməsindən əmələ gəlib, ən uca olanın Tanrının verdiyi, aləmi idarə edənin verdiyi, şahın bağışladığı.

ŞAHVƏDDİN – Dinin şahı, dinin başçısı.

ŞAHVƏLƏD – 1.Farsca “şah” və ərəbcə “vələd” sözünün birləşməsindən əmələ gəlib, şah övladı, şahın vərəsəsi, şah oğlu.

2.Böyük oğul.

ŞAHVƏLİ – Farsca “şah” və ərəbcə “Vəli” adının birləşməsindən əmələ gəlib, Şahın himayəçisi, qəyyumu, hökmdarın dostu. **ŞAHYAR** – Hökmdarın dostu, köməkçisi, padşahın yardımçısı, sultanın köməkçisi.

ŞAHZAD – Şah soyundan olan, şah övladı, uşağı, hörmətli kimsə.

ŞAHZADƏ – (f.)Şahzadə, şah oğlu, hökmdar uşağı.

ŞAHZAMAN – Farsca “şah” və ərəbcə “zaman” sözünün birləşməsindən əmələ gəlib, şahın zamanı, şahın dövranı.

ŞAXGÜL – Gül budağı, düz dayanmış gül.

ŞAİDDİN – Bax: Şahiddin, Şayəddin.

ŞAİQ – Ərəbcə “şaiq” sözündən olub, istəkli, həvəsli, ilhamlı, şövqlü mənasındadır.

ŞAKİR – Ərəbcə “şakir” sözündən olub, şükür edən, təşəkkür edən, vəziyyətindən məmnun olan. Allaha şükür. Quranda çox tez keçən sözlərdən biridir.

ŞAQAYİM – (ər.) Qabaqda olan, irəlidə olan.

ŞANAL – Şöhrətin yayılsın, tanınmış şanlı bir insan ol.

ŞALBUZ – İri, yekə buz parçası, sallanan sırsıra, şalbuz.

ŞAMAN – Sehrbaz, ovsunçu, cadugər. Əsasən ruhlara, magiyaya inanan.

ŞAMDAN – Şam qoymaq üçün altlıq, şam qabı.

ŞAMDANBƏY – Bax: Şamdan və Bəy.

ŞAMƏD – İgidlik, qəhrəmanlıq, cəsarət. Nəciblik, zəkalı və tədbirli.

ŞAMƏDDİN – Farsca “şam” və ərəbcə “əddin” sözündən olub, dinin şamı, dinin çırağı, dinin Günəşi. Dinin igidi, qəhrəmanı, dinin tədbirlisi, nəcibi, zəkalı. **ŞAMƏLİ** – Əli şamı, Əli işığı, Əli çırağı.

ŞAMXAL – İriçaplı və fitilli tüfəng. XIX əsrə qədər Dağıstanda “vali” mənasında işlənən titul.

ŞAMXƏLİL – (ər.) Xəlilin şamı, işığı.

ŞAMİ – Şamlı, Şam şəhərindən, suriyalı olan.

ŞAMİH – (ər.) Yüksək, görkəmli.

ŞAMİL – 1.Ərəbcə “şəmil” sözündən olub, universal, hər şeyi əhatə edən, tam xasiyyət, ləyaqət mənasındadır. 2.Geniş əhatəli, çevrəsinə alan, içinə alan, örtən, qapayan. Məşhur Qafqaz Türk liderlərindən Dağıstan aslanı Şeyx Şamil.

ŞAMİR – Təkəbbür, qürur, təşəxxüs.

ŞAMİRAN – Təkəbbürlü, qürurlu.

ŞAMİRZƏ – Bax: Şahmirzə.

ŞAMMƏD – “Şəmm” və “mədh” sözlərindən düzəlmiş, tərifləyiq ətir.

ŞAMO – 1.İçinə alma, qapanma.2. Aid olma, Dəxli olma.

ŞAMRAD – Arzusuna, məqsədinə çatan. **ŞAMUR** – Ali arzusuna çatan.

ŞAMURAD – Ən ali arzu, yüksək istək.

ŞANAL – Ad-sanı olan, şöhrətli, əzəmətli.

ŞANAN – (f.) 1.Şahlar. 2.Olduqca böyük boylu, yırtıcı bir quş.

ŞANƏR – Şanlı, şöhrətli, adlı-sanlı ər. Tanınmış qəhrəman.

ŞAPUR – Farsca “şah” və “pur” sözlərindən düzəlib, şah oğlu, şahzadə.

ŞARİH – (ə.) Şərh edən, izah edən.

ŞARİS – (ər.) 1.Çıxan, doğan. 2.Parlayan, parıldayan, aydın.

ŞAYAN – (f.) Uyğun, yaraşan, münasib, layiq.

ŞAYĞAN – (f.) 1.Layiq, yaraşan, münasib, əks olunan. 2.Ucuz, bol, çox.

ŞAYLAN – 1.Çox öyünən, qürurlu kimsə. 2.Sevincli, şən.

ŞAYAR – Hörmətli, möhtərəm.

ŞAYƏDDİN – Əslində farsca “Şayəstən” məstəri ilə ərəbcə “din” sözlərindən əmələ gəlib, dinə yaraşan, münasib olan. Dinə layiq, uyğun, dinə lazım olan.

ŞAYİQ – (ər.) Həvəsli, şövqlü, istəyi olan.

ŞAYMAN – Layiq, münasib adam.

ŞAYNUR – 1.Yararlı, münasib.2. Nur, işıq.

ŞENALP – Şən igid, məmnun qəhrəman, şad igid.

ŞENƏR – Şən igid, şən ər, şən oğlan.

ŞEYDA – Farsca “şeyda” sözündən olub, dəlicəsinə vurulmuş, eşq dəlisi.

ŞEYXALİ – Şeyx Alı, Şeyx Əli, müqəddəs Əli.

ŞEYXƏDDİN – Dinin şeyxi, təriqət başçısı. Pirə baxan, pirdə nəzir yığan adam.

ŞEYXƏMİR – “Şeyx” və “əmir” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, iki ixtiyar sahibi, iki başçı anlamını ifadə edir.

ŞEYXULLA – (ər.) Allahın ağsaqqalı.

ŞEYXZAMAN – Zamanın şeyxi, dövrün şeyxi.

ŞEYYUB – Saç-saqqal ağarması, çallıq, qocalıq, ixtiyarlıq.

ŞƏBƏFRUZ – (f.) Gecəni işıqlandıran.

ŞƏBƏDDİN – Qaranlığı işıqlandıran din.

ŞƏBİB – (ər.) Gənclik, təzəlik.

ŞƏBXAN – (f.) Gecə ötən, oxuyan bülbül.

ŞƏCAƏDDİN – (ər.) Dinin şücaətlisi, qorxmazı, igidi, din yolunda qəhrəmanlıq göstərən.

ŞƏCİ – (ər.) Cəsur, ürəkli, igid.

ŞƏDDAD – 1.Zalım, sərt, qaba. 2.Ərəb qəbilələrindən birinin adı.

ŞƏFA – Ərəbcə “səfa” sözündən olub, sağalmaq, xəstəlikdən qurtarma.

ŞƏFADAR – Şəfa yeri, sağalma məkanı.

ŞƏFAƏDDİN – (ər.) Dinin, Allah ilə qul arasındakı vasitəçisi, dinin şəfqəti.

ŞƏFAHƏDDİN – (ər.) Dinin şəfa tapanı, dinin yaxşılaşdıranı, sağalanı.

ŞƏFAƏT – Ərəbcə “səfaət” sözündən olub, rəhmdil, şəfqət verən deməkdir.

ŞƏFAİ – Yaxşılaşmış, sağalmış deməkdir. Təxəllüsdən götürülmüş addır.

ŞƏFAİL – Elin şəfası, ilin şəfa yeri.

ŞƏFİ – Ərəbcə “şəfi” sözündəndir. 1.Günahkarın bağışlanmasını xahiş edən, iltimasçı. 2.Şəfa verən, sağaldan, şəfqət verən. 3.Müalicə, müalicəvi.

ŞƏFİQ – Ərəbcə “şəfiq” sözündən olub, mərhəmətli, nazik qəlbli insan.

ŞƏFİULLA – Günahları Allah tərəfindən bağışlanmış.

ŞƏFİXAN – Təmiz, saf xan, günahları bağışlayan xan.

ŞƏFİYAR – Təmizliyin dostu, saflığın yoldaşı.

ŞƏHAB – Ərəbcə “şihab” sözündən olub, Alov, şölə, qılgılcım, ildırım mənasındadır.

ŞƏHABƏDDİN – Dinin şöləsi, dinin qılgılcımı.

ŞƏHADƏT – (ər.) 1. Şahidlik, şahidlik etmək. 2. Bir şeyin doğruluğuna inanma. 3. Uca bir ideal uğrunda ölmə, şəhidlik, şəhid olmaq. 4. İşarə. 5. Kəlmeyi-şəhadət. 6. Açıq, əlamət.

ŞƏHADƏTDİN – (ər.) 1.Dinin şahidliyi. 2.Dinin əlaməti, işarəsi.

ŞƏHAMƏT – (ər.) Cəsurluq, şücaət göstərmə, igidlik.

ŞƏHBAD – (ə-f) Sərinlik, rahatlıq.

ŞƏHBAL – (f.) Quş qanadının ən uzun tükü.

ŞƏHMUZ – (f.) Şah soyundan olan, hökmdar nəslindən gələn.

ŞƏHRƏDDİN – Din Ayı, dinin qəmər Ayı, dinin şəhəri.

ŞƏHRİYAR – Farsca “şəhriyar” sözündən olub, hökmdar, padşah mənasındadır.

ŞƏHRUD – (f.) Böyük çay, çay.

ŞƏHRUZ – (f.) Şahın günü, şahın gündüzü. Şahın xoşbəxtliyi.

ŞƏHZAD – (f.) Hörmətli kimsə.

ŞƏKƏRALI – Şirin Əli, şəkər Alı.

ŞƏKƏRƏLİ – Qənd kimi dadlı, şirin Əli; Əli şirnişi, ləzzəti.

ŞƏKİB – Ərəbcə “şəkib” sözündən olub, dözümlü, dözən, səbirli, səbir eyləyən.

ŞƏKUR – Ərəbcə “şəkur” sözündən olub, şükür edən, şükür edici, dəyər bilən.

ŞƏQİQ – Ərəbcə şəqiq sözündən olub, doğma qardaş mənasındadır.

ŞƏMAL – (ər.) Surət, şəkil, rəsm.

ŞƏMADƏT – Ərəbcə “şəmadət” sözündən olub, tənə, məzəmmət mənasındadır.

ŞƏMDİN – (ər.) Dinin şamı, qəndili, dinin işığı.

ŞƏMİDDİN – (ər.) Dinin çırağı, şanı.

ŞƏMİL – (ər.) Ləyaqət, mənlilik, xüsusiyyət.

ŞƏMİM – (ər.) Qoxusu, iyi yaxşı olan, gözəl qoxulu.

ŞƏMİR – (ər) 1.Mumla, işıqla bağlı, işıqlı. 2.Şam edən.3. Səs, səs-səmir.

ŞƏMİSTAN – Farsca “şəmistan” sözündən olub, işıqlı yer, işığı olan ərazi. Günəş ölkəsi.

ŞƏMMƏD – Tərifləyici ətir.

ŞƏMRAN – Ərəbcə “şəmran” sözündən olub, şəfəq saçan mənasındadır.

ŞƏMS – Ərəbcə “şəms” sözündəndir. 1.Günəşə aid, günəşlə əlaqədar. 2.Təqvim növü.

ŞƏMSİ – Bax: Şəms. Günəşə mənsub. Günəşə aid olan.

ŞƏMSAL – Şadlıq, sevinc, şənlik gətirən.

ŞƏMSƏDDİN – (ər.) Dinin günəşi, dinin insanlara verdiyi işıq.

ŞƏMSİFƏR – Günəşin işığı, parlaqlığı.

ŞƏMSİNUR – Ərəbcə “Şəms” və “nur” sözünün birləşməsindən əmələ gəlib, günəşin nuru, günəşin işığı mənasındadır.

ŞƏMSULLA – Allahın Günəşi, Tanrının Günəşi.

ŞƏMSUR – Günəşin nuru, günəşin işığı.

ŞƏMŞAD – Boylu, buxunlu, qamətli.

ŞƏMŞİD – (ər.) Dinin işıqlı günəşi, dinin insanlara verdiyi işıq.

ŞƏMŞİR – Farsca “şəmşir” sözündən olub, qılınc mənasındadır.

ŞƏNAY – Ayın parlaqlığı, gözəlliyi, parlaq ay, xoş əhval-ruhiyyə yaradan ay.

ŞƏNCAN – Canlı, nəşəli, hərəkətli quruluşu olan kimsə.

ŞƏNDOĞAN – Sevincli, şən olan.

ŞƏNDUR – Şən, sevincli olması davam edən. **ŞƏNƏL**

– 1.Şən və xoşbəxt el. 2.Region, el.

ŞƏNƏR – Xoşbəxt, şən kimsə.

ŞƏNGÜR – Gur şənlik

ŞƏNGÜN – Sevincli, fərəhli gün.

ŞƏNQAR – Hər zaman şən olmaq.

ŞƏNTÜRK – Şən, canlı, xoşbəxt türk.

ŞƏNYAŞAR – Həyatı şən, xoşbəxt keçən kimsə.

ŞƏNYURD – Şən, xoşbəxt insanların yurdu; Şən ölkəsində yaşayan.

ŞƏRAFƏDDİN – Ərəbcə “şərəf əd-din” sözündən olub, dinin şərəflisi, böyüyü.

ŞƏRAFƏT – Ərəbcə “şərəfət” sözündən olub, şərəf, mənlik, etibar mənasındadır.

ŞƏRBƏT – Meyvə şirəsi qatılmış şirin su.

ŞƏRBƏTAĞA – Şərbət Ağa.

ŞƏRBƏTALI // ŞƏRBƏTƏLİ – Şərbət Əli, şirin Alı; Əli şərbəti, Alı şərbəti.

ŞƏRƏF – Ərəbcə “şərəf” sözündəndir. Mənəvi zənginlik, yüksək heysiyyət sahibi.

ŞƏRƏFAĞA – Ərəbcə “şərəf” və azərbaycanca “ağa” titulunun birləşməsindən əmələ gəlib, yüksək şərəfi, adı-sanı olan ağa.

ŞƏRƏFDAR – (ə-f) Ulu, fəxrli, şərəfli, şərəf yiyəsi.

ŞƏRƏFXAN – Ərəbcə “şərəf” və “xan” titulunun birləşməsindən əmələ gəlib, böyük, uca hökmdar.

ŞƏRƏFUDDİN – (ər.) Bax: Şərəfəddin, Şərafəddin.

ŞƏRƏFYAB – (ə-f) Öyünən, şərəflənən, şərəfə nail olan.

ŞƏRAFƏDDİN – Dinin şərəfi.

ŞƏRİF – Ərəbcə “şərif” sözündəndir. 1.Şərəfli, müqəddəs soylu, təmiz. 2.Tanınmış, məşhur. 2.Nəcib, müqəddəs

ŞƏRİFAĞA – Ərəbcə “Şərif” və “Ağa” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, yüksək nəslə olan Ağa.

ŞƏRİFALI – “Şərif” və “Alı” sözlərindən olub, şərəfli, nəsil, nəcabətli Alı.

ŞƏRİFƏLİ – Ərəbcə “Şərif” və “Əli” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, Əli kimi yüksək nəslə olan mənasındadır.

ŞƏRİFULLAH – Ərəbcə “Şərəf” və “Ullah” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, Tanrının şərəfli bəndəsi.

ŞƏRMİN – (f.) Utancaq, xəcalətli.

ŞƏRİF – Şərəfli, müqəddəs, məşhur, nəcib, əsil.

ŞƏRİFXAN – “Şərif” və “Xan” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, şərəfli, nəcabətli Xan.

ŞƏRİFULLA – Allahın şərəflisi, Allahın müqəddəsi, Allahın nəcibi.

ŞƏTARƏT – (ər.) Nəşə, sevinc, şənlik.

ŞƏVAHİD – (ər.) Şahidlər, şahidlik edən.

ŞƏYYAD – 1.Ərəbcə “səyyad” sözündən olub, mahir ovçu mənasındadır. 2. Üzə gülən, kələkbaz, hiyləgər, hoqqabaz.

ŞİXAĞA – (ər.) Əmir, təriqət başçısı Ağa.

ŞİXALI – (ər.) Əmir, təriqət başçısı Alı.

ŞİXAMİR – (ər.) Əmir, təriqət başçısı Şeyx əmir

ŞİXBABA – Ərəbcə “şeyx” və “baba” sözlərindən yaranmışdır. 1.Təriqət. 2.Ərəb ölkələrində isə qəbilə və ya tayfa başçısı.

ŞİXBALA – “Şeyx” və “bala” sözlərindən yaranmışdır. Şeyxin balası, şeyxin bəxş etdiyi övlad.

ŞİXƏDDİN – Dinin şeyxi.

ŞİXƏLİ – (ər.) Rəhbər, başçı Əli, hörmət sahibi Əli.

ŞİXƏMİR – (ər.) Rəis, rəhbər əmir, təriqət başçısı. Şeyx əmir, şeyx hökmdar.

ŞİXƏMMƏD – Ərəbcə “şeyx” və “Əmməd” sözlərindən yaranıb, başçı Əmməd mənasındadır.

ŞİXƏZİZƏDDİN – Dinin sevimli Mürşidi, başçısı.

ŞIXKƏRİM – Şeyx Kərim.

ŞIXQAİB // **ŞIXQAYIB** – Şeyx Qaib, qeyb olan şeyx.

ŞIXMƏDƏD – Ərəbcə “şeyx” və “Mədəd” sözlərindən yaranıb, başçı Mədəd mənasındadır.

ŞIXMƏMMƏD – “Şeyx Məmməd” adlarından yaranıb, Seyx Məmməd.

ŞIXMİRZƏ – “Şeyx Mirzə” adlarından yaranıb, Seyx Mirzə.

ŞIXNƏBİ – Ərəbcə “şeyx” və “Nəbi” sözlərindən yaranıb, başçı Nəbi mənasındadır.

ŞIXRƏHİM – Ərəbcə “şeyx” və “Rəhim” sözlərindən yaranıb, başçı Rəhim mənasındadır.

ŞIXVƏLİ – Ərəbcə “şeyx” və “Vəli” sözlərindən yaranıb, başçı Vəli mənasındadır.

ŞIXZADƏ – Şeyx oğlu, şeyxdən törəmiş oğlan.

ŞIXZAMAN – Zamanın şeyxi.

ŞİDƏ – Farsca “şid” sözündən yaranmış, işıqlı və parlaq deməkdir.

ŞİHAF – (ər.) Alov, şölə, od parçası.

ŞİKAR – Farsca “şikar” sözündən olub, ov, ovlanan heyvan və quş.

ŞİMŞƏK – İldırım, parlaq, işıqsaçan.

ŞİNASI // **ŞİNASİB** – Bilən, tanıyan, anlayan, bilgisi olan və bunlara aid və ya bunlara məxsus olan.

ŞİNAVƏR – (f.) Suda üzən, üzgüçü.

ŞİRAĞA – Şir sözü qoçaq, igid mənalarında bir çox mürəkkəb adların yaranmasında iştirak edir. Qoçaq ağa. **ŞİRALI** – (f-ə) Əsas şir, baş aslan. Əlinin aslanı, şiri.

ŞİRASLAN – Farsca “şir”, “Aslan” adının birləşməsindən yaranıb, şir kimi cəsur olan Aslan.

ŞİRAZ – Şir ağzı (İranda eyni adlı şəhər adındandır).

ŞİRAZXAN – Şiraz xanı; şirazlı xan.

ŞİRAZI – (f.) Şiraza aid, Şiraz şəhərinə məxsus. Şirazda düzəlmiş, hazırlanmış, şirazlı. Şiraz şəhərinin adındandır.

ŞİRBABA – Şir kimi baba, igid baba, qəhrəman, qüdrətli baba.

ŞİRBAĞIR – Farsca “şir” (aslan) və “bağır” sözlərindən əmələ gəlib, parçalayan, sökən, kəsən mənasındadır.

ŞİRBƏY – Bax: Şir və Bəy.

ŞİRDAMƏD – (f.) Şir kimi, şirə bənzər kürəkən. Sultanın kürəkəni.

ŞİRƏHMƏD – Farsca “şir”, ərəbcə “Əhməd” adının birləşməsindən yaranıb, aslan kimi cəsur olan, şir kimi güclü, qüvvətli olan Əhməd.

ŞİRƏDDİN – Dinin sirri, dinin aslanı.

ŞİRƏLİ – Farsca “şir” və ərəbcə “Əli” adının birləşməsindən yaranıb, aslan kimi cəsur olan Əli.

ŞİRHƏSƏN – Farsca “şir” və ərəbcə “Həsən” adının birləşməsindən yaranıb, aslan kimi cəsur olan Həsən.

ŞİRHÜSEYN – Farsca “şir” və ərəbcə “Hüseyn” adının birləşməsindən yaranıb, aslan kimi cəsur olan Hüseyn.

ŞİRXAN – Farsca “şir” və titul bildirən “xan” sözünün birləşməsindən yaranıb, şir kimi cəsur olan Xan.

ŞİRXUDA – Allahın şiri, Tanrının aslanı, Xudanın qaplanı.

ŞİRİN – Farsca “şirin” sözündəndir. 1.Şirin, şəkər. 2.Dadlı, ləzzətli. 3.Əziz, fərəhli, məsud, xoşbəxt olan.

ŞİRİNAĞA – Əziz, fərəhli, məsud, xoşbəxt Ağa.

ŞİRİNALI – Əziz, fərəhli, məsud, xoşbəxt Alı.

ŞİRİNBALA – Farsca “şirin” və azərbaycanca “bala” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, əziz bala.

ŞİRİNDİL – Farsca “şirin” və azərbaycanca “dil” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, xoş danışan, dili şirin olan.

ŞİRİDDİN – (f-ə) Dinin aslanı, şiri.

ŞİRMAYIL – Şir kimi güclü Mayıl.

ŞİRMƏDƏD – Şir kimi güclü Mədəd.

ŞİRMƏMMƏD – Bax: Şir və Məmməd.

ŞİRVAN – (f.) 1.İranda bir şəhər adı. 2.Aslan məskəni.

ŞİRULLA – Allahın şiri, Tanrının qaplanı.

ŞİRUYƏ – Şir üzlü, aslan təbiətli. Qorxmaz, cəsarətli.

ŞİRZAD – Farsca “şirzad” sözündəndir. 1.Aslan kimi güclü, şəxsiyyətli. 2.Şir balası, şirdən törəyən.

ŞİRZAL – Aslan kimi güclü Zal.

ŞİRZAMAN – Bax: Şir və Zaman.

ŞOFİQ – Ərəbcə “safıq” sözündən olub, rəhmli, rəhmdil, şəfqətli, ürəyi yanan mənasındadır.

ŞÖHLƏT – Ərəbcə “şöhlət” sözündən olub, şölə, od, parıltı mənasındadır.

ŞÖHRƏDDİN – Ərəbcə “şöhrət əd-din” sözündən olub, dinin şöhrəti dinin şərəfi.

ŞÖHRƏT – Ərəbcə “şöhrət” sözündən olub, şöhrətli, məşhur, adsan, şan-şöhrət deməkdir.

ŞÖLƏN – Parıltı, alov, atəş.

ŞÖVKƏT– (ər.) Cəlal, əzəmət.

ŞÖVQİ – Ərəbcə “şövq” sözündəndir. 1.Şövqlə əlaqədar, şövqə aid. 2. Arzu edən, istəyən, arzu edilən.

ŞÖVQİNUR –(ər.) Aydınlığı, ziyanı vermə, parlaqlıq sevdası.

ŞÖVQİYAR – Ərəbcə “Şövqi”, farsca “yar” sözündən olub, hədsiz meyl, istəklə bağlı olan, arzulayan, istəyən.

ŞÖVLƏT – Ərəbcə “Şöhlət” adından olub, məşhurluq, ad-san, şan-şərəf mənasındadır.

ŞÖVQİDİL – Könül sevinci, könül şadlığı.

SUBAY – Hündürboylu, düz və uzun, əsgər, döyüşçü.

SULAN – “Şölən” sözündən olub, ziyafət, dini, qonaqlıq.

SUMAR // **ŞÜMAR** – 1.Say, hesab, haqq-hesab. Yaraşığı boyu olan.

ŞURƏDDİN – Ərəbcə “şura” sözündən olub, dinin məsləhəti, dini məclis. Dinin eşqi, dinin sevgisi.

ŞURİD – Farsca “şurid” sözündəndir. 1.Qarışıq, dağınıq.

2. Aşiq, vurğun.

ŞURULLA – Farsca “Şurulla” sözündən olub, Allah eşqi, Tanrı sevgisi mənasındadır.

ŞÜCA – Ərəbcə “suça” sözündəndir. Cəsarətli, cəsur, igid, qorxmaz, qəhrəman.

ŞÜCAƏDDİN – Ərəbcə “suça” və “əddin” komponentlərindən olub, dinin qəhrəmanı, dinin igidi mənasındadır.

ŞÜKRAN – Ərəbcə “şükran” sözündən olub, yaxşılıq edənə minnətdarlıq, təşəkkür edən.

ŞÜKRƏDDİN – Ərəbcə “şükr” və “əddin” komponentlərindən olub, dinə təşəkkür, dinə minnətdarlıq mənasındadır.

ŞÜKRƏT – Ərəbcə “şükrət” sözündən olub, razılıq bildirmə, minnətdarlıq, yaxşılığı qiymətləndirmək, təşəkkür etmək mənasındadır.

ŞÜKRƏTULLA – Ərəbcə “sükrət” və “ulla” komponentlərindən olub, Allaha şükür olsun, Tanrının razılığı mənasındadır.

ŞÜKRİ – (ər.) Şükürlü, müqabilində təşəkkür olunan.

ŞÜKRULLA – (ər.) Allaha təşəkkür, Tanrıya minnətdarlıq.

ŞÜKRÜ – (ər.) Şükür, minnətdarlıqla əlaqədar.

ŞÜKÜR – Ərəbcə “şükür” sözündən olub, edilən yaxşılığa qarşı minnətdarlıq, təşəkkür, razılıq ifadəsi mənasındadır.

ŞÜKÜRƏLİ – Ərəbcə “Şükür” və “Əli” adlarının birləşməsindən yaranıb. Əliyə şükür, Əlinin razılığı, təşəkkürü.

ŞÜMŞAD – Ərəbcə “şümşad” sözündən olub, çox möhkəm, sərt həmişəyaşıl ağac, yəni uca boylu, qədd-qamətli mənasındadır.

– T –

TAARİF – (fran.) 1.Rəsmən müəyyən edilmiş ödünc, vergi, rüsum, maaş və s. miqdarı (cədvəli). 2.Tanınmış əcdadı olan, təriflənmiş.

TABAN – 1.Təməl, bünövrə. 2.Dayaq, mətinlik, dözümlük.

TABƏNDƏ – Parlayan, işıq saçan, işıq verən.

TABİL – İlin ziyası, elin işığı.

TACAVƏR – (f.) Padşah, hökmdar.

TACƏDDİN – Dinin tacı, dinin başçısı, rəhbəri.

TACDAR – (f.) “Tac” (Hökmdarlıq rəmzi olaraq padşahların başlarına qoyduqları qızıl və cavahiratla bəzənmiş papaq) və dar komponentindən düzəlib, tacı, tac sahibi, hökmdar mənasındadır.

TACİ – Tacı fəxr edən. Tac kimi qiymətli, hörmətli.

TACİB – 1.Yerdəyişmə. Müavin, vəzir.

TACİBƏY – Tacı bəy, hökmdarlıq, səlahiyyəti olan oğlu.

TACİD – Tacəddin” adının kiçiltmə və əzizləmə forması olub, tac sahibi mənasındadır.

TACİDAR – (f.) Tac sevən, onun üçün çalışan.

TACİN – Durğu, nöqtələmə, son qoyma.

TACİR – Ticarətlə məşğul olan.

TACİSƏR – (f.) Başın tacı. Başa geyilən tac. Baş geyimi.

TAĞAR – Ordunun ərzaqla təmin etmək üçün rəiyyətdən yığılan natural vergi.

TAĞI – Ərəbcə “taqi” sözündən olub, dindar, mömin, Allahdan qorxan.

TAĞMAN – Dağ kimi möhtəşəm adam, dağ gövdəli, möhkəm insan.

TAHİR – Ərəbcə “tahir” sözündəndir 1.Təmiz, pak, günahsız.

2.Ciddi.

TAHZİB – Ərəbcə “tahzib” sözündən olub, təhzib edilən mənasındadır.

TAİB – Tövbə edən, günahından peşman olan.

TAİF – Ərəbcə “taif” sözündən olub, məqsədindən dönən, gəzən mənasındadır.

TAQAY – Dayı, ananın qardaşı.

TAQƏDDİN – Ərəbcə “taqət-ət din” sözündəndir. Dinin gücü, qüvvəti, qüdrəti, iqtidarı.

TAQƏT – Güc qüvvət.

TAQİB – Təqib edən, ardınca gedən.

TAQİF–(ər.) Bilik, elm qazanan.

TALAY – Okean, dəniz, böyük çay, çox böyük.

TALAYBAY – Böyük bay, dəniz kimi nəhəng bəy.

TALAYXAN – Böyük xan, dəniz kimi güclü xan.

TALE – Ərəbcə “tale” sözündəndir. 1.Qismət, bəxt, tale.

2. Xoşbəxtlik ulduzu; 3. Doğan, çıxan (Günəş, Ay).

TALEH – 1. Həyat ulduzu, yolagəlməz, günahkar. 2.Verilən bəxt. 3.Insan taleyi.

TALEYRAN – Bəxt, xoşbəxtlik ulduzuna sahib olan.

TALƏDDİN – Dinin taleyi, dinin bəxti, dinin ucalması. **TALİB** – Tələbkar, istəyən, arzulayan.

TALİB – Ərəbcə “talib” sözündəndir.1. Tələbkar, istəyən, arzulayan. 2.Tələbə, öyrənci. 3.İstəkli, axtaran, arzu edən. 4.Müştəri, alıcı. 5.Bir qızla evlənmək istəyən oğlan.

TALİBALI – İstəkli, əziz, tələbkar Alı.

TALİBƏLİ – İstəkli, əziz, tələbkar Əli.

TALİBXAN – İstəkli, əziz, tələbkar Xan.

TALİR – (ər.) 1.Gülərzü. 2.Düz söz söyləyən.

TALİYYƏT – (ər.) Qismət, bəxt, xoşbəxtlik.

TAMAN – 1.Dağ ətəyi, tam, tamamlanmış. 2.Bilgə xanın titullarından biri. 3.Kaşğaridə çay adı.

TAMERLAN – 1.İgid, cəsur. 2.Dəmərdən, möhkəm. “Teymurləng” adının Avropada işlənən forması.

TAMƏR – Nöqsanı olmayan, mükəmməl adam, yetkin igid.

TAMİDAR – Dad bilən, xörəyin dadını müəyyənləşdirən.

TAMUR – Qədim abidələrində əksini tapan addır. Arzusuna, məqsədinə çatan.

TANAL – Şəfəq kimi saçan, heyrət doğuran.

TANAVERDİ – Tanrının verdiyi.

TANBAY – Sübh vaxtının bəyi. Şəfəq sökülən vaxtın bəyi.

TANGÜN – Səhər tezdən doğan gün, dan yerini ağardan günəş.

TANGÜNƏR – Sübh tezdən doğan, gün kimi təmiz igid. Günəşin çıxma zamanı.

TANHU – İmperator, xaqan. Hökmdar, böyük, ulu.

TANNKUT – Müqəddəs Tanrı. Allahın taleli bəndəsi, xoşbəxti. Tanrı dövləti, bəxtəvəri.

TANQULU – Allahın qulu, Tanrının qulu, köləsi.

TANYAR – Tanrının dostu, Allahın yardımı, köməyi.

TANRIDAĞ – İlahi dağ, Allahın dağı.

TANRIQULU – Azərbaycanca “Tanrı” və “qulu” sözlərindən düzəlib. Allahın verdiyi, tanrının bəxşişi Qulu.

TANRIVERDİ – Azərbaycanca “Tanrı” və “verdi” sözlərindən düzəlib. Allahın verdiyi, tanrının bəxşişi.

TANSEL – Şəfəq, sabah erkən üfünün qızırtısı; Qeyri-adi şəfəq, dan vaxtı.

TANSEVƏN – 1.Şəfəq vaxtını sevən. 2.Qəribəlik vurğunu.

TANUR – Üstündə yemək hazırlanan yumru taxta.

TANUQ – Şahidlik edən, sübut edən.

TAPDIQ – Azərbaycanca “tap(maq)” və -dı (keçmiş zaman şəkilçisi) - q I şəxs cəm şəkilçisindən düzəlib. 1.Əldə etdik, nail olduq, tapdıq. 2. Sitayış etmək, ibadət etmək.

TARAN – 1.Hərbdə döyüş üsulu. 2. Qorxmaz, cəsur.

TARXAN – 1.Vergidən azad, zadəgan, vali, sərkərdə. 2. Qədim türk tayfalarında hökmdar titulu. Babək hərəkətində fəal iştirak etmiş mahir sərkərdələrdən birinin adı.

TARXUN – (ər.) Həkimlikdə istifadə edilən ətərlı bir bitki.

TARİK – (ər.) 1.Səhər, dan ulduzu. 2. Zöhrə, Venera.

TARİYEL – “Tanrı” və “el” sözlərindən əmələ gəlmişdir. İgid, cəngavər.

TARİF – (fr.) Rəsmən müəyyən edilmiş vergi, rüsum, maaş.

TARİŞ – Tanrının dostu, Tanrı adamı. Qədim türk dillərində “eş, iş,” – “dost” mənasında işlənilmişdir.

TARQULU – Tanrının qulu, Allahın qulu.

TARQUT – Tanrının xoşbəxt adamı, Tanrının yüksəltdiyi.

TARKAN – 1.İslamdan əvvəl türk adı, vəkil, vəzir, bəy kimi adam. 2.İmtiyazlı, hörmətli adam. 3.Dağınıq.

TARMAN – Qalxmaq, yüksəlmək, ucalmaq.

TARZƏN – Tar çalan, tarçı.

TAŞƏR – Daş kimi möhkəm, sağlam, sərt kişi, sağlam kişi.

TAYFAR – Nəslinin, soyadının tərəfini tutan.

TAYFUR – (ər.) 1.Kiçik bir quş növü. 2.Tayfur təriqətini quran Bəyazid Bəstami Əbu Zeyd Tayfurun adındandır.

TAYYİB – Ərəbcə “tayyib” sözündən olub, xoş, gözəl, yaxşı mənasındadır.

TAYMAS – Düzgün yol tutan, doğru yoldan sapmayan.

TAYXAN – Xanın tayı-tuşu, xana bənzəyən, xan kimi.

TEHRAB – 1.Suyun dibi. 2.Sonbeşik.

TEHRAC – (ər.) 1. Uçan quş qanadı. 2. Ağ quş, şirmayı quş.

TEHRAN – (f.).Təmiz, gözəl, abad şəhər.

TELMAN – Almanca “Thalman” sözündən olub, yer adamı, taleyi, bəxti gətirən deməkdir.

TELNAR – Elin, ölkənin, yurdun odu.

TELNUR – Azərbaycanca “tel” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib, saçları nur saçan, şəfəqli.

TELVİN – Rəngvermə, boyama.

TEMİRCAN – Dəmir kimi möhkəm kimsə.

TEMİRXAN – Dəmir kimi möhkəm güclü hökmdar.

TEMURÇİN – İgid Teymur, dözümlü Teymur.

TENGİZ – Dəniz, genişlik, ənginlik.

TENGİZXAN – Bax: Tengiz və Xan. **TERKAN** – Qoruyucu, gözətçi.

TERKAS – Oğuz yazılarında adı keçən bir qəhrəmanın adı.

TEYMUR – Dəmir, möhkəm, sağlam, yenilməz. Qədim türk dilində “temir”, “temür” formalarında işlənib.

TEYMURAĞA – “Teymur” və “Ağa” sözlərindən düzəlib, ağa Teymur mənasındadır.

TEYMURBƏY – “Teymur” və “Bəy” sözlərindən düzəlib, bəy Teymur mənasındadır.

TEYMURÇİN – İgid, mərd, qəhrəman Teymur.

TEYMURXAN – Möhkəm, sarsılmaz hökmdar.

TEYMURŞAH – “Teymur” və “şah” sözlərindən düzəlib, şah Teymur mənasındadır.

TEYMƏDDİN – Tanrının xidmətçisi.

TEYFUR – (ər.) 1.Sıçrayan, tullanan, hoppanan.2.Yuxu, yuxugörmə, yuxuda görülmüş.

TEYNUR – (ər.) Ətrafa nur saçan.

TEYRAC – (ər.) Ağ quş, şirmayı quş.

TEYRUN – Ərəbcə “teyrun” sözündən olub, xoş, gözəl mənasındadır.

TEYRUZ – Ərəbcə “teyruz” sözündən olub, qalib, müzəffər mənasındadır.

TEYYUB – Ərəbcə “Teyyub” sözündəndir.1.Yaxşı, xoşagələn, savab, savab iş. 2.Xoş, ürəyəyatan. Yaxşı, gözəl, göyçək, qəşəng.

TEZCAN – Tezcanlı-səbirsiz, hövsələsiz.

TEZCAR – Təlaşlı, həyəcanlı, gözləməyə dözə bilməyən, səbirsiz.

TEZQAN – Qanı qaynayan, həyəcanlı kimsə.

TEZMAN – Tez çıxan ay. **TƏBƏRXAN** –

Baltalı xan, təbərzinli xan.

TƏBƏRİ – (ər.) Böyük İslam tarixçilərindən biri.

TƏBƏRİK – 1.Uğur gətirən torpaq, su. 2.Müqəddəs adamların geyimlərinin kiçik parçası.3. Aztapılan, qeyri-adi.

TƏBƏSSÜR – Ərəbcə “təbəssür sözündən olub, dərindən tədqiq edən, dərindən öyrənmə mənasındadır.

TƏBİB – Həkim, dərdlərə əlac edən.

TƏBRİK – Təbrik, bərəkət.

TƏBRİZ – “Tavris, tauris” sözlərindən olub, soy, soyad, qohum, inam, əqrəba deməkdir. Azərbaycanın ən qədim şəhərlərindən birinin adıdır. Türk musiqisində vaxtilə bir ahəngin, muğamın adı olubdur. Eyni zamanda Xəzər soyunun adıdır.

TƏFƏHHÜN – (ər) 1.Elmləri dərindən öyrənən, elmdən xəbərdar olan. 2.Sənətdə məharət göstərən.

TƏFƏHHÜM – (ər) Dərindən anlama, dərk edən.

TƏFƏKKÜL – Allaha sığınmaq, ümidini Allaha bağlamaq.

TƏFƏKKÜR – Düşüncə, düşünmə, fikirləşmə.

TƏHMASİB – Əslində farsca “təhm” (güc, qüvvət, nəhəng, iri) və “əsb” (at) sözlərindən yaranıb, qüvvətli, sağlam, güclü deməkdir.

TƏHMƏZ – Təhmasib adının variantlarından olub, əzizləmə bildirir.

TƏHMİN – Boylu-buxunlu, cüssəli, güclü-qüvvətli.

TƏHMİRAZ – At cinsli, bədəncə güclü. Ad əslində türk mənşəlidir. “Teymur” (dəmir) və “as” sözlərindən düzəlmiş, dəmir aslan mənasındadır.

TƏHSİN – Ərəbcə “təhsin” sözündəndir.1.Bəyənmə, yaxşılaşdırma. 2. Alqışlama, tərif etmə.

TƏKALP – Yeganə igid, yalnız qəhrəman.

TƏKFUR – 1.Hakim, əmir, hökmdar.2.Bizans sərhədində vilayət valisi, başçısı.

TƏKİNAL – Vahid, yeganə, misilsiz, yararlı.

TƏKİNƏR – Misilsiz igid ər, yeganə kişi, .

TƏKNUR – Yeganə işıq, vahid ziya, təkcə.

TƏKYƏR – Yeganə, tək ər.

TƏQBİR – 1.Qismət, qiymətləndirmə. 2.Alın yazısı.

TƏQİYƏDDİN – (ər.) Dinə bağlı olan, dinə itaət edən. **TƏLƏT** – Ərəbcə “talət” sözündəndir.1. Görkəm, zahir, çöhrə, üz gözəlliyi; 2. Sima, parlaq, doğulma.

TƏLHİB – Alovlandırma, şölə saçan.

TƏMASÜL – Ərəbcə “təmasül” sözündən olub, bənzəmə, bənzəyiş mənasındadır.

TƏMƏRRÜH – (ər) Vərdiş etmə, alışma.

TƏMƏSSÜL – (ər) 1. Oxşama, bənzəmə. 2.Nümunə olan.

TƏMİZCAN – Təmiz olan şəxs.

TƏMİZXAN – Qarışıqı olmayan, xalis xan, əsil xan, xanın özü.

TƏMHİL – (ər.) Vaxt vermə, möhlət vermə.

TƏMKİN – Ərəbcə “təmkin” sözündən olub, ağır, səbirli, ciddi, soyuqqanlı.

TƏMRƏZ – Ərəbcə “təmrəz” sözündən olub, zövq verən mənasındadır.

TƏNASÜR – (ər). Bir-birini müdafiə edən, kömək edən.

TƏNSUH – 1.Heyrətləndirici, təəccüblü. 2.Aztapılan gözəl şey, əla, möcüzəli, nadir.

TƏNUR – Uzaqdan oda baxma, parıltı, təndir.

TƏNZİH – (ər.) Paklaşdırma, təmizləndirmə, mənəvi saflıq, əxlaqi, təmizlik, paklıq.

TƏNZİL – (Ər.) 1. Endirmək, endirilən, aşağı endirmək, göydən endirmə, nazil etmə. 2. Güzəşt etmək.

TƏNZİM – Sıralama, sıraya düzmə, nizama salma.

TƏPƏR – 1. Qeyrət, namus. 2. Bacarıq, güc, qüvvət.

TƏRBİYƏT – 1. Bəsləyib yetişdirmə, böyütmə, tərbiyə etmə. 2. Vərdiş etdirmə, alışdırma.

TƏRCAN – 1. Gənc, təzə, cavan.

TƏRHİM – Ərəbcə “tərhim” sözündən olub, rəhm etmə mənasındadır.

TƏRLAN – Ərəbcə “tərlan” sözündən olub, şahin, ov quşu, igid, qəhrəman, qoçaq.

TƏRXAN – Hakim, başçı, hökmdar.

TƏRQULU – Hakim, başçı Qulu. **TƏRİF**
– Nadir, qeyri-adi.

TƏSAHÜB – Ərəbcə “təsahüb” sözündən olub, sahib çıxma, mühafizə etmə mənasındadır. **TƏSKİN** – Sakitlik, dinclik

TƏŞHİR – Ərəbcə “təşrih” sözündən olub, şöhrətləndirmə, məşhurlaşdırma mənasındadır.

TƏŞKİLAT – İctimai birlik, dövlət idarəsi.

TƏŞNƏ – Farsca “təşnə” sözündən olub, susamış, çox istəkli mənasındadır.

TƏŞƏKKÜL – 1. Müəyyən bir şəklə düşmə. 2. Təşkil olunma, vücuda gəlmə.

TƏŞRİF – 1.Şərəfləndirmə; 2. Gəlmə, gəliş.

TƏVVAB – Ərəbcə “təvvab” sözündəndir. 1.Tövbə edən.

2. Günahları bağışlayan.

TƏVƏKKÜL – Ərəbcə “təvakkül” sözündəndir. 1.Öz işini, arzularını Allahın öhdəsinə qoyma, buraxma, 2.Vəkalət, ixtiyar. 3.Umma. 4.Güman, təvəkkül.

TƏYYAR – Ərəbcə “təyyar” sözündən olub, uçan, havalanan, havaya qalxan.

TƏZAHÜM – Ərəbcə “təzahüm” sözündən olub, izdiham mənasındadır.

TİMURTAY – Bax: Timurtaş.

TİMURÇİN – 1.Dəmir kimi möhkəm, sağlam. 2. Yenilməz.

TİNAY – Doğan Ay.

TOĞAN – Şahin, toğrul.

TOĞAR – Şərq, gün doğan, gün çıxan.

TOĞRUL – 1.Şahin, qoçaq, zirək. 2. Doğrucul, düz danışan, düzgün, gerçəkçi.

TOĞRUT – Doğru danışan, zirək.

TOFƏDDİN – Allaha ibadət edən.

TOFİD – Ərəbcə “tohid” sözündən olub, tək Allaha ibadət edən.

TOFİQ – Ərəbcə “Tofiq” sözündəndir.1.Kömək, köməklik, xoşbəxtlik. 2. Uyğunlaşdırma, uyğun hala salma, yardım. 3. Razılığa gəlmək, müqavilə bağlamaq.

TOHİD – Ərəbcə “tohid” sözündən olub, Tək Allaha inanan mənasındadır.

TOXTAMIŞ – Sakit olmuş, özünü ələ almış. XIV əsrdə yaşamış Qızıl Orda xan Toxtamışın adı ilə tarixə düşmüşdür.

TOKAY – 1.Vuran igid, vuran döyüşçü. 2.Bütöv Ay. 3.Zərbə endirən döyüşçü.

TOQAY – 2.Bütöv Ay, bədirlənmiş Ay.

TOLUNAY – On dörd gecəlik ay, ayın ən parlaq və yuvarlaqlaşmış halı.

TOMAR – Sığal çəkmək, xoşa gəlmək.

TOMARXAN – 1.Tumar, sığal. 2. Ceyran dərisinə yazılmış və bükülmüş hökmdar məktubu.

TORAN – Alaqaranlıq, gündüzlə gecənin qovuşuğu.

TÖRƏ – 1.Adət, ənənə, adət-ənənəyə uyğun olan. 2.Qanun, nizam.

TÖVHİD – Ərəbcə “tövhid” sözündəndir. 1 Birləşdirmə, uyğunlaşdırma. 2.Allahın birliyinə inanma.

TÖVZİF – Ərəbcə “tövzif” sözündən olub, vəzifə sahibi olan deməkdir.

TÖVZİH – Ərəbzə “tövzih” sözündən olub, aydınlaşdırma, izah etmə mənasındadır.

TUBAY – Briqada komandiri, dəstə başçısı. **TUDAY** – (Mon.) Göy qovşağı.

TUDƏ – (f.) 1. Xalq, kütlə. 2. Təpə, hündürlük.

TUĞAN – Şahin.

TUĞAY – Sarı tuğ, yüksək bayraq. Qədimdə türk hökmdarlarının, vəzir və ya yüksək rütbəli şəxslərin baş geyimlərinə taxdıqları sarı tük dəstəsi və ya saçaq şəklində bəzək. Bu, Günəş və ya ucalığın rəmzi olmuşdur.

TUĞLUQ – Bolluq, çoxluq.

TUĞRAL – Tuğra ilə əlaqəli olan, tuğraya aid olan.

TUĞTƏKİN – Tuğ kimi tayı-bərabəri olmayan, tuğ kimi yararlı, gərəkli olan.

TUDƏ – Xalq, kütlə, yığın, təpə. **TUQAN**
– Şahin, toğrul.

TUQAY – 1. Alay (polk) ilə tümən (diviziya) arasındakı hərbi birlik; 2. Subasar meşəlik. 3. Çox gözəl, əziz.

TULQA – 1. Polad və ya dəmir başlıq, dəbilqə, dəmir papaq. Savaşlarda başa geyilən başlıq.

TUMAC – “Tumac” aşılanmış nazik və yumşaq keçi və ya qoyun dərisi.

TUMAR – 1. Bükülü kağız, məktub. 2. Sığal.

TUMAS – 1. “Təmas” sözündən olub bir-birinə dəymə, toxunma. 2. Türkcə kök aslar, etnonim. **TUNAY**
– Gecə görünən ay.

TUNÇ – 1. Qalay, qurğuşun və s. metallarla qarışıq mis ərintisi. 2. Möhkəm, bərk, sarsılmaz, qüdrətli.

TUNCAL – Tunc kimi möhkəm olan, qüdrətli.

TUNCALP – Tunc kimi möhkəm igid, qəhrəman.

TUNCAY – 1. Ucaboy, hündür. 2. Bürünc ay.

TUNCCEL – Tunc kimi möhkəm dözümlü el, basılmaz Vətən.

TUNCƏR – Tunc kimi möhkəm igid, qəhrəman.

TUNÇDAĞ – Tuncdan ibarət dağ, möhkəm, sağlam. **TURAB**
– (ər.) Torpaq, qum, toz.

TURABAĞA – (ər.) Torpaq sahibi olan Ağa. **TURABALI**
– (ər.) Torpaq sahibi olan Alı.

TURABİ – Torpağa məxsus, quma aid.

TURAC – 1.Bəzəkli, gözəl.2. Cəld, zirək.

TURAL – 1.Yaşar, ölməz, əbədi; 2.Yaşamaq, mövcud olmaq, əbədi, ölməz, qalib gələn.

TURALP – Ölməz qəhrəman, yaşayan igid.

TURAN – Türklərin vətəni, türk torpağı.

TURBAY // **TURBƏY** – Fəaliyyətdə olan bəy, əbədi bəy, həyatda möhkəm dayanan bəy.

TUREL – El yaşasın, yaşayan el, türklərin eli.

TURHAN – “Tura” və “xan” sözlərindəndir. 1.Bəy, bəyzadə, əsilzadə. 2. Möhtərəm adam, başçı, rəhbər. 3.Turlar-türklər ölkəsinin xanı.

TURXAN– Xoşbəxt xan.

TURQAN – Həyatda yaşayan, sağ-salamat qalan. Diri, diribaş, canlı.

TURQAY – 1.Türk kişisi, türk igidi. 2.Türk Ayı.

TURQUN – 1. Duran, dayanan, durğun, hərəkətsiz. 2. Utanma, utancaqlıq, çəkinçəklik.

TURQUT – 1.Türkcə “tur” (dur) və “qut” (xoşbəxt) sözlərindən düzəlib, xoşbəxtlik deməkdir. 2.Yaşayış yeri, məskən. 3. Şəhər, ölkə, vilayət.

TUSİ – 1.Əbədi olan, davam etdirmə. 2. Ay kimi təmiz, saf.

3. İranda şəhər adı.

TUYĞUN – Laylı, lay-lay qatlı.

TÜMAR – Tam, bütöv, dost, layiqli yoldaş.

TÜNAY – Gecə ayı, gecələr parıldayan ay, gecə çıxan və par-par yanan ay.

TÜRBƏT – Müqəddəs yerdən götürülmüş torpaq.

TÜRBƏTALI // TÜRBƏTƏLİ – Əli türbəsi, Alı türbəsi.

TÜRKAL – Türk kişisi, igidi, Ayı.

TÜRKALP – Türk igidi, türk qəhrəmanı, türk cəngavəri.

TÜRKARSLAN – Türk aslanı, türk şiri, türk qəhrəmanı.

TÜRKAZƏR – Türk azərbaycanlı, azərbaycanlı türk.

TÜRKCAN – Sevən Türk.

TÜRKEL – Türk torpağı, türk xalqı, türk vətəni, türk məskəni.

TÜRKƏR – Türk igidi, türk əsgəri. Türk əri, türk kişisi, türk qəhrəmanı.

TÜRKƏŞ – Türkün dostu, türkün yoldaşı.

TÜRKMAN – 1.Türk ulusundan olan adam.2. Türkə oxşayan, böyük türk.

TÜRKSOY – Əcdadı türk olan, türk əsilli.

TÜRKYILMAZ – Türk qoçağı, türk mərdi, qorxmaz türk.

TÜRMƏN – Keyfiyyətli, yüksək cinsli, əla növlü.

TÜRYAN – 1.Qaynayan, aşib-daşan, qabaran. 2.Eyni adlı çay adındandır.

– U –

UBEYD – Ərəbcə “ubeyd” sözündən olub, balaca qul, kiçik kölə, bəndə mənasındadır.

UBEYDULLA – Ərəbcə “ubeyd” və “ulla” komponentlərindən olub, Allahın kiçik bəndəsi mənasındadır.

UCABƏY – Böyük bəy, yüksək bəy, ad-sanlı bəy.

UCAXAN – Yüksək xan; Ali, ülvi xan, himayəçi xan.

UCAL – Yüksəl, qalx, hörmətli, nüfuzlu ol.

UCALBƏY – Ucalan, yüksələn bəy, hökmdar.

UCALXAN – Xan ucal, böyü, yüksəl, irəli get, ad-san qazan.

UCALI – Uca, ucaboy Alı. Ucalan, yüksələn, ad-san qazanan Alı.

UCANUR – Böyük nur, yüksək nur.

UCARƏR – Uca bilinən adam, igid.

UCARUH – Uca ruh, yüksək ruh; Müqəddəs ruh.

UCATAY – Uca dağ, yüksək, hündür dağ, nəhəng dağ.

UCATƏKİN – Xan olmağa layiq təkin (varis), ülvi varis. **UĞUR** – Bəxti gətirən, səadət, xoşbəxtlik qazanan. Müvəffəqiyyət, nailiyyət, qələbə əldə edən.

UĞURAĞA – Bəxti olan Ağa.

UĞURAY – Bəxt ayı, səadət bəxş edən ay, bərəkət ayı.

UĞURAL – Xoşbəxt taleli adam.

UĞURALP – Xoşbəxt taleli qəhrəman.

UĞURCAN – Uğurlu, xeyirli kimsə.

UĞURXAN – Xeyirli, bəxti olan Xan.

UĞURŞAD – Xoşbəxt, şad, bəxtiyar xan zadə, xoşbəxt xan oğlu.

UĞURTƏKİN – Uğurlu varis, xoşbəxt xan zadə, bəxtiyar təkin.

UĞUZ – Davamlı, artan, çoxalan nəsil.

ULAN – Oğlan, süvari əsgəri və ya zabiti.

ULDUZXAN – Ulduzların xaqanı.

ULUCAN – Ərdəmli, hörmətli, uca insan. **ULUXAN**

– Böyük, hörmətli hökmdar.

ULUBƏY – Böyük bəy, böyük hökmdar.

ULUQBƏY – 1. Böyük bəy, böyük hökmdar. 2. Teymurləngin astronom nəvəsi; Səmərqənd hökmdarı Ulugbəyin adı ilə tarixə düşüb.

ULUQXAN – Böyük xan.

ULUNUR – Böyük nur, şöhrətli, adlı-sanlı nur.

ULURUH – Böyük ruh, şöhrətli, adlı-sanlı ruh.

ULUS – 1. El, xalq, oba, yurd, vətən. 2. Millət, xalq.

ULUSAĞA – El-oba ağası, yurdun böyüyü.

ULUSXAN – El-oba bəyi, xanı, yurdun böyüyü.

ULUSLU – Uca, müqəddəs su.

ULUSOY – Ulu, uca soylu.

ULUSOY – Türkcə “ulu” və “soy” (nəsil) sözlərindən düzəlib.

Böyük nəsil, çox böyük, əsilli-nəcabətli nəsil.

ULUTƏKİN – Görkəmli şahzadə, tanınmış xanşadə.

ULUTÜRK – Əzəmətli türk, əsilli-nəcabətli türk. **ULVAN**

– Ulu, var olan.

UMAR – 1. Çarə, çıxış yolu. 2. Həyat.

UMUD – İstək, arzu.

UMUDALI – İstənilən, arzu edilən Alı.

UMUDƏLİ – İstənilən, arzu edilən Əli.

UMUR – 1. Gözdə, könlündə tutan, intizarını çəkən, maraq göstərən. 2. Məlumat. 3. Təcrübə.

UMUDALI // UMUDƏLİ – Əlidən ümid, Əlidən mədəd mənasını daşıyır.

UMURAN – Təcrübəli, görüb-götürmüş.

UMURAL – Təcrübəli, görüb-götürmüş.

UMURALP – Təcrübəli, görüb-götürmüş qəhrəman.

UMURBƏY – Təcrübəli bəy, görüb-götürmüş bəy.

UMURXAN – Təcrübəli xan, görüb-götürmüş xan.

URAL – Yüksək, hündür yer.

URALP – İgid, bahadır.

URAZ – Hədiyyə, gözəl tale.

URMAN – Yaşıl yarpaqlı və iynəyarpaqlı meşə.

URFAN – (ər.) 1. Bilmə, xəbər tutma, anlama, anlayış, təsəvvürdə qoruyan. 2. Bilik, sənət, incəsənət.

URXAN – Türkcə “ur” və “xan” sözlərindən düzəlib. Nəslin başçısı, qəbilənin, tayfanın rəhbəri.

URŞAN // URUŞAN – Vuruşqan, savaşıq, müharibə edən.

URUF – Yaxşılıq, xeyir gətirən.

URUĞ – 1. Ailə, nəsil, kök. 2. Qəbilə, tayfa.

URUŞ – Ər kişi, igid kişi, döyüşən, vuruşqan, savaşıq.

URUZ – İgid üz, ər oğuz, qədim türklərdə titul.

URUZBƏY – Bəxtli olan, taleli bəy, xoşbəxt bəy.

URUZXAN – Bəxtli olan xan, taleli xanзадə. Bəxtəvər xanзадə.

USAMA – Şir, aslan.

USTAC – Sənətkar, sənətin bilicisi.

USUB – “Yusif” adının fonetik variantıdır. Gözəlliyi, nəcibliyi ilə seçilən.

USUBƏLİ – “Usub” və “Əli” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, nəcibliyi, gözəlliyi ilə seçilən Əli.

UTKUXAN – Qalib xan, sevindirən xan. **UVEYD**
– Allahın kiçik qulu.

UVEYS // ÜVEYS – Qurd balası, igid, qəhrəman.

UYAR – Müvafiq, uyğun olan, münasib.

UZAY – Fəza, göy səma.

UZAL – Yumşaq xasiyyətli, sülh, barış yaradan.

UZƏR – Təcrübəli, qabiliyyətli.

UZMAN – Dərin məlumatlı adam.

– Ü –

ÜBEY – (ər.) Tanrının xidmətçisi, kiçik kölə, köləcik.

ÜBEYD – Təbə olmayan, itaət etməyən, boyun əyməyən.

ÜBEYDULLA – Allahın kiçik qul.

ÜFTAN – (f.) Düşən, sakit, zavallı.

ÜFÜQ – Ərəbcə “üfûq” sözündən olub gözəl görünən göy sahəsi, ənginlik.

ÜFÜQNUR – (ər.) Dan yerinin işığı.

ÜLFAN – Öyünmə, qürur hissi.

ÜLFƏDDİN – Dinin ülfəti, əlaqəsi, dostluğu.

ÜLFƏT – (ər.) 1.Dostluq, yaxınlıq, əlaqə. 2. Həmrəylik, yekdillik.

ÜLVAN – (ər.) Öyünmə, qürurlanma, əlvanlıq.

ÜLVİ – Ali, ulu, yüksək, uca, müqəddəs.

ÜLVİBƏY – Ərəbcə “ülvi” və azərbaycanca “bəy” sözlərindən düzəlib. Ali, ulu, yüksək, müqəddəs bəy.

ÜLVİXAN – Ərəbcə “ülvi” və azərbaycanca “xan” sözlərindən düzəlib. Ali, ulu, yüksək, uca xan, hökmdar.

ÜLVİN – (ər.) Ali, yüksək olmaqla əlaqədar, mənəviyyatlı.

ÜMƏRA – Ərəbcə “Əmir” sözünün cəmidir. Əmirlər. Sərkərdələr.

ÜMİD – İstəklə doğulan, güvən, arzu. Arzu edilən bir şeyin ola biləcəyinə inanma və bu inamdan doğan daxili fərəh, sevinc.

ÜMİDALI – İstəklə doğulan, ümid edilən Ali.

ÜMİDGAH – Azərbaycanca “ümid” və farsca “gah” şəkilçisindən düzəlib. Ümid yeri, pənah yeri, yardım üçün müraciət olunan yer və ya adam.

ÜMİDVAR – Azərbaycanca “ümid” və “var” şəkilçisindən düzəlib. Ümidli, ümid edən, arxayın olan. Ümidlə yaşayan, istək.

ÜMİDYAR– Ümidini bağlayan dost, ümid olunan adam.

ÜMMAN – Ərəbcə “ümman” sözündən olub, ulu, böyük, böyük dəniz, okean, geniş su hövzəsi mənasındadır.

ÜMMƏT – Ərəbcə “ümmət” sözündəndir. 1.Xalq, camaat.

2.Peyğəmbərə inanan adamlar.

ÜMMƏTALI // ÜMMƏTƏLİ – Əli xalqı, Əli camaatı. Əlinin peyğəmbərə inanan adamları.

ÜMMƏTYAR – Xalqı, camaatı sevən. Peyğəmbərə inananları sevən.

ÜMMƏTULLA – (ər.) Allaha inanan dəstə.

ÜMRAN – 1.Abadlıq, abad. 2.Tərəqqi, mədəniyyət. 3.Xoşbəxtlik, rifah, şənlilik, şən həyat.

ÜNAL – Adlı-sanlı, şöhrətli.

ÜNALAN – Şöhrət sahibi olan.

ÜNALP – “Ün” və “alp” sözlərindən düzəlib; İgidin səsi, qəhrəmanın sədası, igidin şöhrəti.

ÜNAY – Şərəfli, adlı-sanlı.

ÜNAYDIN – Aydın səslili, açıq-aşkar olan.

ÜNƏR – Şan-şöhrət sahibi olan igid.

ÜNİVAR – Adı şöhrətlənən, şan-şöhrəti olan.

ÜNLÜ – Tanınmış, şöhrətli, şanlı.

ÜNSAL – Səs salan, səsi-küyü yayılan insan.

ÜNSEVƏR – Türkcə “ün” və azərbaycanca “sevər” sözlərindən düzəlib. Şöhrəti, hörməti sevən.

ÜNSİ – (ər.) 1.Alışmış, dost olmuş. 2.Yoldaş, dost.

ÜNSİN – Alışqan, alışan, uyuşan, ülfət bağlayan.

ÜNTÜRK – Türkcə “ün” və “türk” sözlərindən düzəlib, Türkün səsi, türkün sədası, türkün şöhrəti deməkdir.

ÜNZİL – (ər.) Göndərilmiş, endirilmiş.

ÜRFAN – Ərəbcə “ürfan” adından olub, yaxşılıq, xeyir, xeyirlik, adətlər, tədbirlər, hökmlər deməkdir.

ÜRFƏDDİN – (ər.) Dini adət, dini hökm və tədbirlər, dinin xeyri, yaxşılığı.

ÜRFƏT – (ər.) Yüksəklik, ucalıq, böyüklük.

ÜRÜN – 1.Ağ, acıq rəng. 2.Təmiz saf.

URUZ – İgid uz, ər oğuz; qədim türklərdə titul.

ÜVEYS – 1.Qurd balası, canavar balası.2. İgid, qəhrəman.

ÜZEYİR – Ərəbcə Üzeyir sözündəndir. 1.Nadir, qiymətli, əziz.
2. Güclü, qüvvətli. 3.Kömək, yardım edən.

– V –

VABİL – (ər.) İri damlalı yağış.

VACİD – (ər.) 1. Yaradan, meydana gətirən, üzə çıxaran. 2.Varlı, zəngin.

VACİR – (ər.) 1. Böyük olan, hökmdar olan. 2.Almaz, üzük.

VADİD – Yenidən görüş, yenidən baxış.

VADİM – İğtişasçı, mübahisə edən, günahlandıran, böhtançı və höcət adam, sübut edən.

VAFİ – (ər.) Yetər, tam. Sözündə duran, sözünün ağası.

VAFİD – (ər.) Elçi, nümayəndə, təmsiletmə

VAFİQ – (ər.) 1.Elçi, nümayəndə, rəsul. 2.Müvəffəqiyyət qazanan, xoşbəxt olan.

VAFİR – (ər.) Çox, bol. Bolluq içində yaşayan.

VAHAB – Ərəbcə “Vəhhab” adındandır. Əliaçıq, səxavətli, bağışlayan, əfv edən, cömərd.

VAHAD – (ər.) Səhra ortasında suyu və yaşıllığı olan yerlər, vahalar.

VAHİB – (ər.) Ərmağan verən, hədiyyə edən, bağışlayan.

VAHİD – 1.Ərəbcə “vahid” sözündən olub, bağışlayan, bağışlayandır. 2.Bir, tək, yeganə, tənha, yalnız. 3.Allahın sıfətlərindəndir.

VAHİDDİN – (ər.) Dinin vahidliyini sevən, birliyini qoruyan.

VAHİDƏDDİN – (ər.) Dini qoruyan, dinin vahidliyini dəstəkləyən.

VAHİDULLA – Allahın tək bəndəsi, Tanrının yeganəsi.

VAHİR – Ərəbcə “vahir” sözündən olub, zühr, doğulan mənasındadır.

VAİD – Ərəbcə “vaid” sözündən olub, birini yaxşılığa sövq edən və pisləkdən uzaqlaşdırmaq üçün qorxutma mənasındadır. **VAİL** – Ərəbcə “vail” sözündəndir. 1.Sığınacaq, xilas. 2. Səhabə adlarındandır.

VAİZ – Ərəbcə “vaid” sözündən olub, dini öyüd-nəsihətdə olan kimsə.

VAQİF – Ərəbcə “vaqif” sözündən olub, məlumatlı, bilikli, çox bilən, agah olan deməkdir. Təxəllüs kimi XVIII əsr Azərbaycan şairi Molla Pənaha məxsusdur.

VAQİM – Ərəbcə “vaqim” sözündən olub, sevən, sevilən mənasındadır.

VAQİR – Ərəbcə “vaqir” sözündən olub, qürur, iftixar mənasındadır.

VALEH – Ərəbcə “valeh” sözündəndir. 1.Alişan, yanan, valeh olma, məftun olma. 2.Heyrətə düşmüş, heyran olmuş, çaşıb qalmış. 3.Vürğun, məftun, ehtirasa düşmüş.

VALİD – 1.Valideyn, ata. 2.Yeni anadan olan.

VALİZ – (ər.) Axtarılan, əldə edilən.

VAMİQ – (ər.) 1.Sevən, vurulan sevgili, aşiq olan. **VARAZ** – Ər az, igid az, var olan azlar.

VARİD – Ərəbcə “varid” sözündəndir. 1.Gələn, vasil olan, çatan. 2 Bir şey haqqında çıxan, deyilən.

VARİS – Ərəbcə “varis” sözündəndir. 1.Oğul, övlad. 2.Varis, özünə miras düşən.

VARSAQ – 1.Ozan, aşiq. 2.Qəbilə və yer adı. 3.Aşiq şeiri janrı.

VASİF – Ərəbcə “vasif” sözündən olub, vəsf edən, mədh edən, tərifləyən.

VASİM – 1.Nişanlanmış, işarələnmiş seçilmiş. 2. Gözəl, göyçək, qoşa çəkilən boya, rəng.

VASİN – (ər.) 1.Çatan, qovuşan, yetişən. 2.Əlverişli vəziyyət. 3.Qovuşma, yaxınlaşma, ayrılmaz dostluq. 4. Rəsulullahın cənnətdəki mövqeyi.

VAZEH – Ərəbcə “vazeh” sözündən olub, acıq, aşkar, bəlli. Təxəllüs kimi XIX əsr Azərbaycan maarifçi şairi Mirzə Şəfi Sadıq oğluna məxsusdur.

VERGİN – Candan çalışma, fədakarlıq edən.

VEYSƏL – (ər.) “Veys” sözündəndir, dinə möhtac olan. **VEYS** – (ər.) 1.Düzüb, qoşan. 2. Kasıb, fağır, yoxsul, möhtac olan. 2.

Güc, qüvvə, qüvvət deməkdir. Şəxs adı kimi ikinci mənə əsas götürülür.

VEYSƏL – Ərəbcə “veysəl” sözündən olub, Allahı zikr edən mənasındadır.

VEYSƏDDİN – Ərəbcə “veysəl əd-din” sözündən olub, dinin gücü, qüvvəti, dinə möhtac olanların dini.

VEZİMƏ – (ər.) Beytullaha göndərilən hədiyyə, ərməğan.

VƏCAHƏDDİN – (ər.) Dinin vüqarı, əzəməti.

VƏCAHƏT – (ər.) 1.Gözəl üzlülük, göstərişlilik, gözəl üz. 2.Möhtərəmlik, qürur.

VƏCDƏT – (ər.) 1.Cuşa gələn, coşqun, sevinc, şadlıq hissi. 2.Zənginlik.

VƏCHİ – (ər.) 1.Üz, çöhrə. 2.Tərz, üslub. 3.Səbəb, vəsilə.

VƏCİD – (ər.) 1. Bir şeyin gözəlliyi qarşısında özünü itirəcək dərəcəyə gəlmək. 2.Allah sevgisindən duyulan coşqunluq, sevinc. **VƏCDİ** – Guşə gəlmə, coşmaq, vəcdə gəlmək.

VƏCİH – Ərəbcə “vəcih” sözündəndir. 1.Böyük, ulu; 2.Layiq olan, xoş insan.

VƏCİHƏDDİN – (ər.) Dinin layiqlisi, onu sevən.

VƏDAD – Sevgi, məhəbbət; dostluq.

VƏDDAD – (ər.) 1.Sevgi, məhəbbət, dostluq. 2.Hüsni-rəğbət, simpatiya.

VƏDİD – (ər.) Dost, sevgisi çox olan.

VƏDUD – (ər.) 1.Çox məhəbbətlə, çox şəfqətli.

VƏFİQ – (ər.) Uyğun, müvafiq, yoldaş, arxadaş, eyni fikirdə olan.

VƏFİR – (ər.) Çoxluq, bolluq.

VƏFADAR – Ərəbcə “vəfa” (sədaqət, etibar) və farsca “dar” (“malik olmaq”) komponentlərindən düzəlib. Vəfalı, sədaqətli, etibarlı olan.

VƏFAƏDDİN – (ər.) Dinin vəfalısı, verdiyi sözə əməl edəni, dinə sədaqətli olan, vəfalı.

VƏFİQ – (ər.) Ərəbcə “vəfiq” sözündəndir. 1.Uyğun olan, həmkar olan, yekdil. 2.Dost, yoldaş.

VƏFRƏT – Ərəbcə “vəfrat” sözündən olub, bolluq, firavanlıq mənasındadır.

VƏHHAB – (ər.) Səxavətli, bağışlayan. Bağışlayan, əhsan edən, saysız nemətlər verən uca Allah.

VƏHHAC – Ərəbcə “vəhhac” sözündən olub, artıq dərəcədə şəffaf, parlayan mənasındadır.

VƏHHAM – Ərəbcə “vəhham” sözündən olub, xəyala qapılan, həssas mənasındadır.

VƏHAD – Ərəbcə “vəhad” sözündən olub, səhra ortasında suyu və yaşıllığı olan yerlər. Vahalar.

VƏHAN – Ərəbcə “vəhan” sözündəndir. 1.Vahidlik, təklik, birlik. 2.Allahı tək bilmək,

VƏHBİ – Allah vergisi; Allah tərəfindən hədiyyə edilmiş.

VƏHDƏDDİN – (ər.)Dinin birliyinə inanan, dinin misilsizi, dinin vəhdəti, dinin vahidliyi, birliyi.

VƏHDƏT – Birlik, Allahın birliyi, birgə olma.

VƏHİYƏDDİN // VƏHYƏDDİN – Dinin vəhyi.

VƏKİL – (ər.) 1. Müdafiəçi. 2.Hökumət üzvü olan kimsə, baxan, nazir. 3.Quranda Allahın adı olaraq da keçir.

VƏLAD – Ərəbcə “vələd” sözündən olub, uşaq, övlad mənasındadır.

VƏLADƏT – Ərəbcə “vələdət” sözündən olub, doğuş, dünyaya gəlmək, ortaya çıxmaq mənasındadır.

VƏLAYƏT – (ər.) 1.Vəlilik. Vəliliyə çatmış olan kimsənin halı və sifəti. 2. Dostluq, sədaqət.

VƏLƏDDİN – Ərəbcə “vələddin” sözündən olub, din övladı, dinin övladı mənasındadır.

VƏLƏHƏD // VƏLHƏD – Hökmdarın varisi.

VƏLƏHMƏD – Tərifəlayiq dost, Əhmədin dostu.

VƏLHAN – Ərəbcə “vəlhan” sözündən olub, heyrətə düşən mənasındadır.

VƏLİ – Ərəbcə “vəli” sözündəndir. 1.Hami, himayədar, qəyyum. 2.Dost, yaxın. 3.Lakin, ancaq, amma. 4.Ağa. 5.Allahın sevimli qulu.

VƏLİAĞA – Allahın sevimlisi Ağa.

VƏLİBABA – Allahın sevimlisi Baba.

VƏLİBALA – Allahın sevimlisi Bala.

VƏLİBƏY – Allahın sevimlisi Bəy.

VƏLİCAR – (ər.) Candan sevən, yaxın dost.

VƏLİƏHD – Ərəbcə “vəliəhd” sözündən olub, bir neçə mənada işlənir.1. Dövrün böyük, məşhur şəxsi. 2.İmami-zaman. 3. Səltənət taxtında birinin yerini tutmalı olan şəxs. 4.Atanın yerini tutan oğul, varis.

VƏLİƏHƏD – Allahın sevimlisi Əhəd.

VƏLİƏHMƏD – Allahın sevimlisi Əhməd.

VƏLİD – Ərəbcə “vəlid” sözündən olub, doğulmuş oğlan uşağı mənasındadır.

VƏLİDDİN – Allaha yaxın adam, mömin, allahdan qorxan, dinin himayəçisi.

VƏLİXAN – Ərəbcə “vəli” (hami, dost, qəyyum) və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Hami xan, qəyyum xan. **VƏLİQULU** – “Vəli” və “Qulu” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, Tanrının qulu mənasındadır.

VƏLİMƏMMƏD – “Vəli” və “Məmməd” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, Məmmədin qulu mənasındadır.

VƏLİMƏRD – (ər.) Toy ziyafəti, evlənmə, toy.

VƏLİMƏT – Qonaqlıq, ziyafət. Məhəmmədin dostu.

VƏLİMURAD – Vəlinin istəyi, dost arzusu. Muradın dostu.

VƏLİNUR – Vəlinin nuru, müqəddəsin işığı.

VƏLİŞAĞA – Bax: Vəliş və Ağa.

VƏLİŞAN – Vəli əzəməti, Vəli şöhrəti.

VƏLİŞBABA – Bax: Vəliş və Baba.

VƏLİŞBALA – Bax: Vəliş və Bala.

VƏLİŞİR – Ərəbcə “vəli” və farsca “şir” sözlərindən düzəlib. Himayəçi aslan, igid dost.

VƏLİULLA – Allahın yaxın dostu. Həzrət Əlinin adlarından biridir.

VƏLİYAR – 1.Sədaqətli dost, yoldaş. 2.Qayğıkeş, insanpərvər.

VƏLİYƏDDİN –(ər.) Dinin hamısı, himayədarı, dostu, qoruyucusu.

VƏNNAC – (ər.) Çox parıltı. Çox alovlu.

VƏRQA – Ayırma, seçmə.

VƏSAHƏDDİN – (ər.) Dinin ucalığı, qüruru.

VƏSAİL – Ərəbcə “vəsail” sözündən olub, vəsilələr mənasındadır.

VƏSAMƏT – (ər.) Gözəllik, gözəl olma.

VƏSSAF – Ərəbcə “Vəsaf” sözündən olub vəsf edən, öyən, tərifləyən, mədh edən mənasındadır.

VƏSSAL – (ər.) 1.Vəsledən, çatdıran, birləşdirən. 2.Köhnə yazılı bir kitabın səhifələrini ayıran sənətkar.

VƏSFƏDDİN – Dinin keyfiyyəti, dini vəsf edən, dini tərifləyən.

VƏSFİDAR – Gözəlliyi sevon.

VƏSFİYAR – Sevgini tərifləyən, yarı vəsf edən.

VƏSİM – (ər.) Damğalanmış, nişanlanmış, gözəl, göyçək.

VƏZİRXAN – Vəzir olan xan, xanın vəziri olan.

VƏZNƏLİ – Əli çəkisi, Əli ölçüsü.

VİDADİ – Ərəbcə “vidad” sözündən olub, məhəbbət, rəğbət, sevgi deməkdir. Təxəllüs kimi XVIII əsr Azərbaycan şairi Molla Vəliyə məxsusdur.

VİFAQ – Ərəbcə “vifaq” sözündən olub, həmfikir mənasındadır.

VİLAD – (ər.) Dinin meydana gəlməsi, yarandığı yer.

VİLADƏT – (ər.) Doğulma, dünyaya gəlmə.

VİLAYƏDDİN – (ər.) Dinin ərazisi, vətəni.

VİLDAN – (ər.) 1.Yeni doğulmuş uşaqlar. 2.Qullar, kölələr. Quranda zikr edilmişdir.

VİLAYƏT – Ərəbcə “vilayət” sözündən olub, ölkə, məmləkət, əyalət, ərazi, yer deməkdir.

VİLDAN – “Uşaq” sözünün cəmi, uşaqlar.

VURĞUN – Azərbaycanca “vurulmaq” feilindən düzəlib, aşıq, məftun, sevən deməkdir. 1.Birinə aşıq, vurulmuş. 2.Allaha, peyğəmbərə vurğun olmaq. Təxəllüs kimi XX əsr Azərbaycan xalq şairi Səməd Yusif oğlu Vəkilova məxsusdur.

VÜFUD – Ərəbcə “vüfud” sözündən olub, nümayəndə, şəxs mənasındadır.

VÜFUR – Ərəbcə “vüfur” sözündən olub, bolluq, çoxluq mənasındadır.

VÜQAR – Ərəbcə “vüqar” sözündəndir. 1.Mənlik, qürur, ciddiyyət, təmkin. 2.Ləyaqətini yüksək tutma, heysiyyətini saxlama. **VÜSAL** – Ərəbcə “vüsal” sözündən olub, birləşmə, qovuşma, arzuya çatma, murada çatmaq mənasındadır.

VÜSALƏR – Sevdininə çatan igid, sevgisinə qovuşan, istəyinə çatan ər.

VÜSƏT – Ərəbcə “vüsət” sözündəndir. 1.Genişlik, açıqlıq, qaynaqlanmaq; 2.Bolluq, rifah, yayılma.

VÜSLƏT – Aşıqın vüsalı, sevgilisində qovuşması.

– Y –

YADİGAR – 1.Yada salan, xatırlayan. 2.Yadda saxlamaq üçün verilən hədiyyə. 3.Heykəl, büst, abidə. 4.Böyük Ayı bürcünü təşkil edən yeddi ulduz topası.

YADULLA – Ərəbcə “yadullah” sözündən olub, Allahın əli,

Tanrının əli.

YAFƏS – Ərəbcə “yafəs” sözündəndir. Nuh peyğəmbərin üç oğlundan (Yafəs, Sim, Ham) birinin adıdır, mənası genişləndirən, genişlik, açıqlıq deməkdir.

YAĞMUR – Azərbaycanca “yağ” (“yağmaq” feilindən) və qədim türkcə “mur” (su) sözlərindən düzəlib. Yağış, yağıntı, xeyir, ruzi, bərəkət.

YAQUB – İbranica “iakov” sözündəndir. 1.Vəfalı ata. 2.İzi ilə, ardınca gedən, davam etdirən. 3.Təqib edən, izləyən.

YAQUBALI – “Yaqub” və “Alı” sözlərindən olub, vəfalı Alı mənasındadır.

YAQUBƏLİ – (ər.) Vəfalı Əli.

YAQUBXAN – “Yaqub” və “Xan” sözlərindən olub. Yaqub xan.

YALÇIN – 1.Dik, sərt sıldırım, qaya. 2.Əzəmətli, möhtəşəm, mübariz, dözümlü.

YALÇINBƏY – 1.Sərt və çılpaq qaya kimi bəy. 2. Əzəmətli, görkəmli bəy.

YALÇINƏR – Mətin, sərt igid.

YALINÇIQ – Şölə, alov, parlaq.

YALÇINXAN – Sərt və çılpaq qaya kimi xan. Əzəmətli xan.

YALKUT – Parlaq, işıqlı tale, açıq bəxt, xoşbəxtlik.

YAMƏDDİN – Dinin köməyi, dinin dəstəyi.

YAMİN – Ərəbcə “yamin” sözündəndir.1.Sağ, salamat. 2. Yaxşı, gözəl olan.

YAMIL – Ərəbcə “yamil” sözündən olub, sevimli, gözəl mənasındadır.

YANAL – İnal adına uyğun olaraq, yan tərəf mənasını bildirir.

YANAR – Azərbaycanca “yanmaq” feilindən və feili sifət şəkilçisindən (ar) düzəlmişdir. 1.Od kimi yanan, alovlanan, alovsaçan, alovlu, odlu. 2.Duyğulu, toxunaqlı. 3.Qovrulmuş, inkişaf etməmiş. 4.Aşıq.

YANVAR – Qədim Romada işıq Allahı. Yunusun adındandır.

YARBAY // YARBƏY – Qəza rəisi, zabit rütbəsi, müavin, bəyin dostu, bəyin yoldaşı, bəyə tay olan.

YARDİL – Könül dostu, könül oxşayan, sevimli.

YARƏDDİN – Dinin dostu, dinə yar olan.

YARƏHMƏD – Farsca “yar” və ərəbcə “Əhməd” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, Əhmədə dost, yoldaş olan.

YARƏHMƏR – Farsca “yar” və ərəbcə “Əhmər” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, Əhmərə dost, yoldaş olan.

YARƏLİ – Farsca “yar” və ərəbcə “Əli” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, Əliyə dost, yoldaş olan. **YARQAYA** – Dik, uçurumlu qaya.

YARMAN – Əsil dostluq, kişi dostluğu.

YARMƏDƏD – Farsca “yar” (dost, yoldaş) və ərəbcə “Mədəd”, sözlərindən düzəlib, Mədədin dostu mənasındadır.

YARMƏMMƏD – Farsca “yar” (dost, yoldaş) və ərəbcə “Məmməd”, “Məhəmməd” (peyğəmbər) sözlərindən düzəlib. Peyğəmbərin dostu, Məhəmmədin yoldaşı deməkdir. **YARŞAD** – Dostunu şad edən, sevincli dost.

YARULLA – Farsca “yar” və ərəbcə “Ullah” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, Allahın dostu, Tanrının yoldaşı, Tanrının köməkçisi.

YASƏF – (ər.) Qədim yəhudicə “İoasaf” adının ərəb forması olub, Allah topladı, tanrı yığdı deməkdir.

YASƏR – Ərəbcə “yasin” sözündəndir. 1.Var-dövlət; 2. Sol, başçı. Sar, Sarı-Günəş və qədim türk etnonimi mənasındadır.

YASİF – Əsli “yoasaf” (“yəhoasaf”) sözündəndir, Tanrı artırdı mənasını daşıyır, əlavə etmək, toplamaq.

YASİN – (ər.) “Quran”nın surələrindən birinin adıdır. Surə “ya” və “sin” hərfləri ilə başlayır. Rahatlandıran, yüngülləşdirən, rahat edən. Məhəmməd peyğəmbərin adlarından biri.

YASİR – Ərəbcə “yasir” sözündəndir. Rahatlandıran, rahat edən, yüngülləşdirən. Yüngül, sərbəst.

YAŞAR – 1.Yaşamaq, mövcud olmaq, yaşayan. 2.Çox yaşayan, var olan.3. Şər qüvvələrdən qorumaq.

YAŞANUR – “Yaşamaq” və “nur” sozlərinin birləşməsindən yaranan ad. Gözəl yaşamaq, yaşamağa işıq verən, sevindirən.

YAŞƏR – Yaşayan igid, cavan, yeni, təzə igid.

YAVƏR – 1.Yardımcı, köməkçi, imdada çatan; 2.Müavin.

3. Kiçik hərbi vəzifəli şəxs.

YAVUD – Xoşbəxt, uğurlu.

YAVUZ – 1.Yaman güclü. 2.Sərt, şiddətli. 3.Zəhmli, dəhşətli, qorxunc, hamının qorxdığı, çəkindişi adam, fəvqəladə, müdhiş, müstəsna. Yavuz Sultan Səlim.

YAVUZQAN – Güclü şəxsiyyəti olan soylu, kimsə.

YAVUZƏR – Cəsur, güclü igid.

YAVUZXAN – Güclü hökmdar.

YAVNUR – Hökmdarın nuru, işığı, Nurlu, işıqlı yay.

YAZARXAN – Yazıçı xan, şair xan; yazı-pozu ilə məşğul olan xan.

YAZNİL – Yazın nili, coşub, daşan nil.

YEDİQAR – Xatirə, hədiyyə olan.

YELƏR – Cəld, sürətli igid.

YELGİN – Sürətli, cəld, yel kimi sürətli.

YELİZAR – Allah kömək etdi. Tanrı yardım etdi.

YELMAN – Cəld, sürətli olan adam.

YELMAR – Yel kimi çox iti sürətlə gedən.

YENAL – Qalib gələn, zəfər çalan.

YENƏR – Qalib gələn, məğlub edən igid.

YENƏRXAN – Qalib gəlmiş xan, zəfər qazanmış xan.

YENGİBAR – Qalibiyyətin bəhrəsi, zəfər barı, qələbə meyvəsi.

YENİBAR – Yeni bar (meyvə, məhsul), yeni oğlan.

YENİLMƏZ – Məğlub olmayan, dəyanətli olmaq. Möhkəm iradəli, sözündən dönməyən, məğlubedilməz.

YENİSEY – 1.Yeni çay, yeni su, böyük çay, bol sulu çay. 2.Yeni sülalə, yeni nəsil. Yenisey çayının adı ilə bağlıdır.

YERALI // YERƏLİ – Yer alan, ölkələr zəbt edən. Əli yeri, Əli yurdu. **YETMƏN** – Təcrübəli, bacarıqlı.

YƏHYA – Qədim yəhudicə “Yoxana” və ya “Yexiya” adının ərəb forması olub, Allah, tanrı deməkdir. Əfsanəvi peyğəmbərlərdən birinin adıdır. Allah verdi, Tanrı bəxş etdi.

YƏMİNƏDDİN – (ər.) Dini and, dinin andı, dinin vədi.

YILDIR – İşıqlı, bərq vuran, parıldayan.

YILDIRAL – Parıldayan, işıq saçan. **YILDIRAN**

– İşıq kimi bərq vuran.

YILGÜN – İlin ən yaxşı günü, parlaq günlər.

YILMAZ – Qorxmaz, qoçaq, mətanətli, cəsarətli.

YOLÇU – Yola, səfərə çıxmış adam, yol gedən adam.

YUNİS – İbranicə “iona” sözündəndir. 1. Həlim və isti xasiyyətli.

2. Bir sıra ulduzun adı. Qurani-Kərimdə adı keçən 25 peyğəmbərdən biri. Qədim yəhudicə “İonas” adının ərəb forması olub yəhudi kitablarında “göyərçin” mənasında izah olunur. Dini əsatirə görə, naqqa balığı tərəfindən udularaq dənizləri gəzən peyğəmbərin adıdır. Türk dilində delfinə də “yunus” deyilir.

YUNUS – 1. Göyərçin. 2. Yumşaq, həlim xasiyyət.

YUNUSAĞA – Bax: Yunus və Ağa. **YUNUSALI**

– Uca, alı, yüksək Alı.

YUNUSƏLİ – Uca, alı, yüksək Əli. **YUNSUR**

– Ünsür, element.

YURDAGÜL – Ölkəsi üçün faydalı olan.

YURDANUR – Yurduna, ölkəsinə işıq saçan, işıqlandırان.

YURDCAN – Vətənə canlılıq verən. **YURDƏR** – Yurd,

vətən igidi.

YUSİF – 1. Artım, gəlir. 2. Gözəlliyi ilə məşhur olub Misirdə qul kimi satılmış və sonradan peyğəmbər olan adam. Qədim yəhudicə “İosif” adının ərəb forması olub “artırılmış, çoxaldılmış” deməkdir. Dini əsatirə görə Yaqub peyğəmbərin sevimli oğlu, Yusif fəvqəladə gözəlliyi ilə məşhur olmuş, Misirdə qul kimi satılmış və sonradan peyğəmbər olmuşdur. Ədəbiyyatda gözəllik və sədaqət rəmzi kimi işlənir.

YUSUB – Bax: Yusif.

YUZARSİF – Peyğəmbər adıdır. Dini əfsanələrə görə, gözəlliyi ilə seçilən şəxs. Dini əfsanələrdə gözəllik rəmzi mənasında işlənir.

YÜHƏNNAS – İsa peyğəmbərdən əvvəl yaşamış Yəhya (bax) peyğəmbərin adıdır.

YÜCƏL – Ucalmış, yüksəlmiş, alicənab. **YÜCƏLAY**
– Yüksəlmiş, uca olan ay.

YÜCƏLƏR – Ucalan ər, yüksələn adam.

YÜCƏR – Hörmətli, nəcib ər.

YÜKSƏL – Böyü, ucal, ad-san qazan.

YÜZƏR – Aya bənzər igid.

– **Z** –

ZABİL – Azərbaycan klassik muğamlarından birinin adı.

ZABİR – (ər.) 1.Möhkəm, güclü.2.Müdafiə, quyusunun çəpəri.

ZABİT – Ərəbcə “zabit” sözündəndir. 1. Yol göstərən, tənzimləyən. Əsgərə əmr edən rütbəli əsgər, əmr edən, hökm edən, 2.Hərb və polis sistemində komanda heyətində olan şəxs. 2.Ticarət gəmilərində gəminin hərəkətini idarə edən idarəçi, nizamlayan.

ZABİTXAN – Bax: Zabit və Xan.

ZABUR – 1.Yazı, mətn. 2.Müqəddəs kitabın adı.

ZAFİQ – Rəhmli, rəhmdil, şəfqətli, ürəyi yanan.

ZAFİR – Ərəbcə olub, zəfər qazanan, üstün gələn.

ZAHİB – 1. Ərəbcə “zahib” sözündən olub, gedən, gedici. 2. Bir zənnə qapılan, bir fikrə uyğun gələn, yol gedən, yolçu. **ZAHİD** – (ər.) 1.Şübhəli şeyləri tərk edərək günahdan qaçan. 2.Allahın adamı, mömin, dünya malından imtina edib Allaha ibadətlə məşğul olan. 3.Pəhriz edən.

ZAHİDƏLİ – Ərəbcə “Zahid” və “Əli” adlarından olub, Allaha ibadətlə məşğul olan Əli.

ZAHİDXAN – Ərəbcə “Zahid” və “Xan” adlarından olub, Allaha ibadətlə məşğul olan Xan.

ZAHİDDİN – (ər.) Dinin zahidi, dinin mömini, ibadətlə məşğul olan.

ZAHİDULLA – (ər.) Allahı sevən, ibadətlə məşğul olan.

ZAHİDULLAH – (ər.) Tanrının, Allahın yolunda ibadətlə məşğul olan.

ZAHİL – Ərəbcə “Zahil” sözündən olub, unudan, yaddan çıxaran mənasındadır.

ZAHİR – Ərəbcə “zahir” sözündəndir. 1.Aşkar, açıq-aydın. 2.Parlaq, parlaq ulduz. 3.Quran-ı Kərimdə Hədid surəsi 3-cü ayədə keçir.

ZAHİRƏDDİN – (ər.) Dinin aşkarlığı, aydınlığı.

ZAHİRƏLİ – (ər.) Əlinin görkəmi, görünüşü; Əlinin açıqaşkarlığı.

ZAİD – 1.Artan, üstünə gələn. 2. İri, böyük.

ZAİQ – Zövq, ləzzət alan.

ZAİM – 1.Zamin. 2.Şahzadə.3.Şef, lider.

ZAİR – Ziyarətçi, ziyarətə gedən; ziyarət edən.

ZAQİR – (ər.) Köməkçi.

ZAKİF – Ərəbcə “zakif” sözündən olub, müqəddəs deməkdir

ZAKİR – Ərəbcə “zakir” sözündən olub, zikr edən, yada salan, xatırlayan deməkdir. Təxəllüs kimi XVII – XVIII əsr Azərbaycan şairi Qasım bəy Əlibəy oğlu Cavanşirə aiddir.

ZAKİRƏDDİN – (ər.) Zikrlə məşğul olan, ibadət edən.

ZAL – Qoca, yaşlı, ağsaqqal, ixtiyar.

ZALƏDDİN – Dinin Zalı. O, əfsanəvi İran pəhləvanı olmuşdur.

ZALXAN – Zal kimi xan, qüdrətli pəhləvana bənzəyən xan.

ZAMAN – Ərəbcə “zaman” sözündən olub, vaxt, dövr, çağ deməkdir.

ZAMANXAN – Bax: Zaman və Xan.

ZAMƏDDİN – Dinin zamanı, dövrü, zamanın dini.

ZAMİD – Ərəbcə “zamid” sözündən olub, etibarlı mənasındadır.

ZAMİQ – Ərəbcə “samiq” sözünün variantıdır. Ucaboylu, hündürboylu, əzəmətli şücaətli, incəlikləri bilən deməkdir.

ZAMİL – Zamin olma, məsləkdaş, sirdaş, rəfiq.

ZAMİN – Ərəbcə “zamin” sözündəndir. Zəmanət verən adam, öhdəsinə götürən, cavabdeh.

ZAMİR – Ərəbcə “zamir” sözündəndir. 1. Arıq, incə, zərif üz.

2. Ürək, vicdan. 3. Könüldə gizli olan sirr. 4. Ağıl, əsrarəngizlik.

5. Adın yerini tutan söz.

ZAVƏR – “Zəvvar” sözündəndir. Ziyarətçi, qulluqçu, qoca, güclü.

ZAUR – Ərəbcə “Zühur” sözündən olub, görünmək, tanınmaq, məşhur olmaq, meydana çıxmaq. Ziyarətə gedən, ziyarətçi, zəvvar.

ZAYİD – Ərəbcə “zayid” sözündən olub, artan, artırılan mənasındadır.

ZAYİQ – Ərəbcə “zayıq” sözündən olub, zövq alan mənasındadır.

ZAYİR – Ərəbcə “zayir” sözündən olub, ziyarət edən mənasındadır.

ZEHNİ – (ər.) Zəhinli, ağıllı, düzgün dərk edən.

ZEHTAB – (f.) Qurudulmuş bağırsaqlardan məftil, sim düzəldən (usta).

ZEYBƏK – 1. Türkiyədə yaşayan türk-etnik qrupu. 2. Qoçaq, igid, cəsur.

ZEYBƏR – Hündür, yüksək, üstün.

ZEYBULLA – Allahın bəzəyi, Tanrının zینəti, gözəlliyi.

ZEYCAN – (f.) Candan, cana yaxın.

ZEYD – 1. Əlavə edən, böyüdən, artıran, çoxaldan, bolluq. 2. Zinət, bəzək. “Leyli və Məcnun” əsərinin qəhrəmanlarından birinin adı.

ZEYDƏM – Ərəbcə “zeydəm” sözündən olub, artıran mənasındadır.

ZEYDULLA – Ərəbcə “zeyd” və “ullah” sözünün birləşməsindən yaranıb, artıran Allah, çoxaldan Tanrı deməkdir.

ZEYQƏM – Aslan, şir.

ZEYNABDİN – “Zeynalabdin” (bax) adının dəyişdirilmiş forması.

ZEYNAL – 1. Ərəbcə “zeynal” sözündən olub, ibadət etməklə məşğul olan mənasındadır. 2. Nəslin yaraşığı, bəzəyi, daş-qaşı.

ZEYNALABDİN – (ər.) İbadət edənlərin bəzəyi.

ZEYNƏDDİN – Ərəbcə “zeynəddin” sözündən olub, dinin zinəti, bəzəyi deməkdir.

ZEYNƏDDİN – Abidələrin bəzəyi, dindarların süsü.

ZEYNƏTULLAH – Ərəbcə “zinətulla” sözündən olub, Allahın bəzəyi, yaraşığı deməkdir. **ZEYİNİ** – (ər.) Bəzəklə əlaqədar.

ZEYNULLA – Ərəbcə “Zeyni” və “Ullah” sözünün birləşməsindən əmələ gəlib, Allahın zinəti, bəzəyi deməkdir.

ZEYNULLAH – Allahın bəzəyi.

ZEYNUR – Parlaqlıq, gözəllik, cəlal, gözəl görünüş.

ZEYRƏK – 1.Maraqlı. 2.Cəlb edici. 3.Ağıllı.

ZƏBƏRXAN – 1.Zəbər farsca üst, istifadə, yuxarıda, “xan” sözlərindən olub (hökmdar, şah, sultan) üstün xan deməkdir. 2.Yemək süfrəsi, xonça mənalarını daşıyır. **ZƏBİ** – Qurbanlıq, qurban kəsmə.

ZƏBİB – 1.Allahın verdiyi şirin məhsul. 2.Quru kişmiş.

ZƏBİBULLA – Allahın verdiyi məhsul, nemət, bəhrə.

ZƏBULLA – Allahın qurbanlığı, Tanrının qurbanı.

ZƏBUN – Zəif, gücsüz, düşkün, məğlub olma.

ZƏFƏR – Ərəbcə zəfər sözündəndir. 1.Məqsədə çatma, məqsədə yetişmə, nail olma, uğur. 2.Qalib, düşməni məğlub etmə, üstün gəlmə, müvəffəqiyyət, qələbə, qalibiyyət.

ZƏFƏRALI – Ərəbcə “zəfər” və “Əli” adından olub, qələbə çalan Əli mənasındadır.

ZƏFƏRƏDDİN – Dinin qələbəsi, dinin uğuru, dinin zəfəri.

ZƏFƏRƏLİ – Əli zəfəri, Əli qələbəsi.

ZƏHMAN – Ərəbcə “zəhman” sözündən olub, zəhməti, əməyi sevən mənasındadır.

ZƏHRƏDDİN – Ərəbcə “zəhr” və “əddin” sözündən olub, dinin gülü, dinin çiçəyi mənasındadır.

ZƏHRƏLİ – Ərəbcə “zəhr” və “Əli” sözündən olub, Əlini sevən mənasındadır.

ZƏKA – Ərəbcə “zəka” sözündən olub, ağıl, fikir, yaddaş. Ağıllı, zəkali, tez başa düşən.

ZƏKAİL – Zəkali, zəhinli.

ZƏKALƏT – Ərəbcə “zəkalət” sözündən olub, ağıllılar, zəkallılar mənasındadır.

ZƏKANUR – Ağlın, zəkanın nuru, işığı.

ZƏKARƏT – Ərəbcə “zəkarət” sözündən olub, zəka sahibi mənasındadır.

ZƏKƏR – Ərəbcə “zəkər” sözündən olub, əsil kişi mənasındadır.

ZƏKƏRƏLİ – (ər.) Əliyə oxşar kişi.

ZƏKƏRİYYƏ – (ər.) Xatırlama, yada salma, zikr etmə.

ZƏKİ – Ərəbcə “zəki” sözündəndir. 1.Qabiliyyətli, qadir.

2.Təmiz, saf, ismətli. Zəkali, ağıllı, saf, təmiz (adam), günahsız, yaxşı adam.

ZƏKİULLA – Allahın ağıllı, zəkali, düşüncəli bəndəsi.

ZƏKİYƏDDİN – (ər.) Dinin günahsız, dinin ağıllısı, dinin zəkalisı.

ZƏKİYULLAH – (ər.) Allahın ən ağıllısı, ən zəkalisı.

ZƏLİM – Zülmkar, zülm edən, qan içən.

ZƏLİMXAN – Ərəbcə “zəlim” və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib, zülmün xanı deməkdir.

ZƏRAFƏDDİN – (ər.) Dinin gözəlliyi.

ZƏRBAİL – Zərbəli, güclü.

ZƏRBALA – Qızıl bala, qızıl kimi övlad.

ZƏRBALI // ZƏRBƏLİ – Əli zərbəsi, Əli gücü, Əli qüvvəsi.

ZƏRBİN – Vuruşan, döyüşən.

ZƏRDÜŞT – Avestada Zaratuştra, qədim yunanca və latınca Zaroastr adının fars variantıdır. Mənası peyğəmbər, islahatçı deməkdir.

ZƏRRAB – Ərəbcə “zərrab” sözündən olub, sikkə, pul kəsən mənasındadır.

ZƏRRAT – Ərəbcə “zərrat” sözündən olub, zərrə, hissəciklər mənasındadır.

ZƏRTAR – Ərəbcə “zərtar” sözündən olub, günəşin şüası mənasındadır.

ZƏRVAN – Ərəbcə “zərvan” sözündən olub, zərrələr mənasındadır

ZİKRƏDDİN – Dinin xatırlanması, dinin yada salınması.

ZİKRƏLİ – Əli zikri, Əli xatırlanması, Əli anılması.

ZİKRİ – Xatırlanan, yad olunan, dua olunan, təriflənən.

ZİKRULLA – Allahın anılması, Tanrının xatırlanması.

ZİLAR – Kölgə, himayəçi, hami.

ZİNƏDDİN – (ər.) Dinin bəzəyi, zinəti, yaraşığı. Yaraşıqlı, gözəl din, dinin gözəlliyi.

ZİNƏTULLA – (ər.) Allahın bəzəyi, süsü, yaraşığı. Allahın bəzəyi, Tanrı yaraşığı.

ZİNHAR – (f.) 1. Aman, təhlükəsizlik. 2. Pənah gətirmə, himayə.

ZİNNUR – İşıqlı, aydın, ziyalı.

ZİRƏDDİN – Ərəbcə “zirəddin” sözündəndir. 1.Dinin qolu, dinin cərəyanı. 2.Dini ziyarət edən, ziyarət edən qonaq, dinin təməli. **ZİRƏN** – Dağın ən yüksək nöqtəsi, təpəsi.

ZİRVƏR – Ucalığa yüksələn, zirvə fəth edən.

ZİRVƏ – Ərəbcə “zirvə” sözündən olub, dağın ən yüksək yeri mənasındadır.

ZİYA – Ərəbcə “ziya” sözündəndir. 1.Ağıl, qabiliyyət, fərasət, düşüncə və tez anlama qabiliyyəti, cəld qavrama, xalislik, saflıq. 2.İşıqlı, ışıqlıq, parlaqlıq, nur, nurlu, işıq.

ZİYABƏXS – (ər.) Nur saçan, işıq verən.

ZİYAD – 1.Üstün, artıq. 2.Lazım olandan çox, bolluq, çoxluq. Çox, artıq, xeyli.

ZİYADAR – İşıqlı, nurlu.

ZİYADXAN – Ərəbcə “ziyad” (çox, artıq) və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Böyük xan, böyük hökmdar.

ZİYADDİN – Ərəbcə “ziyad” (çox, artıq) və “din” sözlərindən düzəlib, dinin işığı, nuru mənasındadır.

ZİYADƏLİ – Ərəbcə “ziyad” (çox, artıq) və “Əli” sözlərindən düzəlib, Əlinin işığı, nuru mənasındadır.

ZİYAFƏDDİN – Dinin işığı, dinin parıltısı.

ZİYAFƏT – Ərəbcə “ziyafət” sözündən olub, təmtəraq, ziyafət mənasındadır.

ZİYANUR – İşıq, aydınlıq, parıltı anlamını verən ərəbcə iki sözdən, “ziya” və “nur” sözlərindən əmələ gəlib. Nurun ziyası, işığın parıltısı.

ZİYAMİN – Ərəbcə “ziyamin” sözündən olub, daha işıqlı, nurlu mənasındadır.

ZİYAPAŞA – Ərəbcə “ziyad” (çox, artıq) və “paşa” sözlərindən düzəlib, Paşanın işığı, nuru mənasındadır.

ZİYAR – Zəvvar, ziyarətçi.

ZİYARƏTDİN – Ziyarət edilən din.

ZİYATAY – Ərəbcə “ziya” (nur, işıq) və azərbaycanca “tay” (bərabər) sözlərindən düzəlib, işığa, nura bərabər.

ZİYATƏŞ – Atəşin ziyası, odun işığı, parıltısı.

ZİYƏDDİN – (ər.) Dinin işığı, nuru.

ZİYRƏDDİN – Bax: Zirəddin.

ZÖHAD – Ərəbcə “zöhhad” sözündən olub, zahidlər deməkdir.

ZÖHHAQ – Ərəbcə “zöhak” sözündəndir. 1. Güləyən adam.

2. Zalım.

ZÖHR – Ərəbcə “zöhr” sözündən olub, günorta vaxtı mənasındadır.

ZÖHRALI // **ZÖHRƏLİ** – Əlinin gündüz ruzisi, günortası.

ZÖHRAB – Parlaq, aydın.

ZÖHDİ – (ər.) 1. Dinin qadağan etdiyi işlərə əməl edən, 2. Vaxtını ibadətlə keçirən, tərk-i-dünya, zahidliyə məxsus olan.

ZÖVQİYAB – Zövq alan, həzz alan.

ZURAB – (ər.) Tanrını, Allahı sevən.

ZÜBEYDULLA – (ər.) Allahın seçilmiş, bəyənilmiş bəndəsi, Tanrının zərrəsi.

ZÜBEYİD – (ər.) 1. Ən seçilmiş, bəyənilmiş. 2. Qüvvətli, zəkalı.

3. Maya, cövhər.

ZÜBEYİR – (ər.) Qüvvətli, güclü, zəkali, düşüncəli.

ZÜHA – (ər.) Səhər çağı, səhər. Günəş işığı.

ZÜHEYR – (ər.) Ətirli gül, kiçik çiçək.

ZÜHURAT – (ər.) Zahirədə olan, göz qabağında olan.

ZÜHURƏDDİN – (ər.) Dinin meydana gəlməsi, dinin aşkar olması, dinin görünməsi.

ZÜLAL – (ər.) 1.Yüngül, saf və şirin su. 2.Canlı hüceyrənin əsas tərkib hissəsi.

ZÜLCƏLAL – (ər.) Cəlal sahibi olmaq.

ZÜHƏL – (ər.) Saturn (planet) **ZÜLFƏT**
– (ər.) Qıvrımsaç.

ZÜLFƏLİ – Farsca “zülf” (saç, tel) və ərəbcə “Əli” (imam) sözlərindən düzəlib, Əlinin saçı, Əlinin teli.

ZÜLFƏR – (ər.) 1.Qılıncın qəbzəsinə vurulan bəzək. 2.Saçlı igid.

ZÜLFİBAR – (f.) Dağılmış, saçılmış saç.

ZÜLFİYAR – (f.) Sevgilinin zülflü saçı.

ZÜLFÜ – (f.) Saça, telə aid olan, hörüklü, telli, saçlı.

ZÜLFÜQAR – İkiəgzızlı, ikitərəfli, iki fəqərəli. İmam Əlinin qılıncının adı.

ZÜLFÜNUR – Parlaq saçlı, işıqlı.

ZÜLQƏDƏR – 1.Səfəvilər dövründə fəal oğuz-türkmən tayfası.
2. Xoşbəxt, bəxti olan insan.

ZÜLULLAH – Ərəbcə “zilullah” sözündən olub, allahın kölgəsi deməkdir.

ZÜMRƏ – (ər.) Camaat, ictimai təbəqə, sinif, cins, növ.

ZÜMRƏDDİN – (ər.) Dini cəmiyyət, camaat, dini təbəqə, din adamları.

ZÜNNAR – (ər.) Xristianların paltarın altından bədənlərinə sarıdıqları qurşaq.

ZÜRUH – Ərəbcə “züruh” sözündən olub, canlı, şən mənasındadır.

QADIN ADLARI

– A –

ABADƏT – Fars dilində “abadə” sözündən olub, şadlıq, abadlıq mənasındadır.

ABAGÜL – “Aba” və “gül” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib. Ananın, atanın böyük gülü mənasındadır.

ABAYƏT – Atalar, nənələr, ata-baba.

ABHƏYAT – (f-ə) Dirilik suyu, həyat suyu.

ABİTEL – Mavi rəngli tel, göy telli.

ABİDƏ – (f)1.Abid, xatirə, yadigar, nişanə. 2. Memarlıq, tarixi mədəniyyət. 3.İnanan, inanlı.

ABİHƏYAT – (f-ə) “Ab” və “həyat” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, dirilik suyu, həyat suyu mənasını bildirir. **ABİRƏ** – Ərəbcə “abir” sözündən olub, həyalı, namuslu mənasındadır.

ABİYƏ – (ər.) 1. Utancaq, üzünü örtən, gözəl, namuslu qadın.

2. Böyük, ulu.

ABİYƏT – Atalar, nənələr, ata-baba

ADAXANIM – Ada xanımı. Zinətli, qəşəng xanım.

ADİĞÜL – Çiçək kimi, gül kimi təmiz olan qız.

ADINUR – Adı od olan, adı işıqlı, düşərli ad.

ADİZƏR – Adı qızıl olan, çox gözəl, qəşəng.

ADİBƏ – Tərbiyəli, mədəni, nəzakətli.

ADİFƏ – 1. Ürəyi yanan, mehriban. 2. Meyl edən, sevən, bəyənen. **ADİKƏ** – (lat.) Gözəl, qəşəng, qiymətli, nadir əşya mənasında işlənir.

ADİQƏ – Qədimdən qalma qiymətli əşya.

ADİLƏ – (ər.) Ədalətli, insafılı, düz iş görən, haqq tərəfdarı olan.

ADNAGÜL – Cümə günü doğulan qız.

AFAQ – 1. Ağappaq, düm ağ. 2. Ərəbcə “üfüq” sözünün cəmi olub, üfüqlər, dünya, aləm kimi mənalar daşıyır.

AFAYƏT – Sağlamlıq, səhhət, güc, qüvvət.

AFƏR – Farsca “afəridən” (yaratmaq) feilinin kökü olan “afər” sözündəndir. Yaradan, quran, vücuda gətirən, yaradıcı deməkdir.

AFƏRBƏYİM – Yaradan, vücuda gətirən, yaradıcı bəyim və ya xanım.

AFƏRİDƏ – (f.) Yaratma, qurma, yaradılmış, xəlv edilmiş, məxluq deməkdir.

AFƏRİM – Farsca “afər” sözündən olub, mənim Günəşim, mənim yaranım, mənim yaranmışım.

AFƏT – Ərəbcə “afət” (bəla, müsibət, gözəl, canalan dilbər) sözündən olub, çox gözəl dilbər, bəla, müsibət mənasını ifadə edir.

AFİYƏT – (ə.) Sağlamlıq, salamatlıq, sağlam olmaq.

AFİDƏ – Ərəbcə “afid” sözündən olub, səxavətli mənasındadır.

AFİQƏ – Ərəbcə “afiq” sözündən olub, hamıya inanan, etibar edən mənalарını ifadə edir.

AFİLƏ – Ərəbcə “afil” sözündən olub, çıxan günəş, doğan günəş mənasını ifadə edir.

AFİLİYA – 1.Latınca “ənsari” sözündən olub, kömək əli uzadan deməkdir. 2.Yüksəltmək, ucaltmaq, artırmaq.

AFİNA – Ərəbcə “hafinə” (ovuclayan, hikmətli qız) sözündən, yaranmışdır. 1. Qədim Yunan mifologiyasında baş allahlardan biri, bakirəlik ilahəsi, həmçinin müharibə, qələbə, hikmət, bilik, incəsənət və peşə ilahəsi. Zevsin qızı Afinanın adından.

AFİTAB – Farsca “afıtab” sözündən olub, günəş, gün, nur, işıq mənasını ifadə edir.

AFİYƏ – Ərəbcə “afiyə” sözündən olub, dünyanı gəzib dolaşan və elmdə uğur qazanan, yüksələn mənasındadır.

AFİYƏT – Ərəbcə “afiyət” sözündən olub, sağlamlıq, can sağlığı, səhhət, sağlam böyümək mənası daşıyır.

AFİZƏ – Ərəb dilində “hafız” sözündən olub, hafizəli mənasını verir.

AFRİZƏ – İşıqlandıran, yandıran, odlu, işıqlı. Çox gözəl.

AFTAB – Gün, günəş. **AFURƏ** – Çiçək adı.

AĞABACI – “Ağa” (böyük) və “bacı” (ailədə doğulmuş qız uşağının həmin ailənin digər uşaqları ilə qohumluq əlaqəsi) sözlərindən düzəlib. “Böyük bacı”, “ailənin böyük qız uşağı” mənasını bildirir. Böyük qardaş, dayı, əmi arvadlarına da hörmət əlaməti olaraq ağabacı (və ya ağbacı) deyirlər.

AĞABANU – Ağa xanım, ağa arvadı.

AĞABƏYİ – Kiçik qardaşların hörmət əlaməti olaraq böyük qardaş arvadlarına müraciət forması.

AĞABƏYİM – Kiçik qardaşların böyük qardaş arvadlarına müraciət formasıdır. Böyük bacı, hörmətli bacı mənasını bildirir.

AĞABİKƏ – “Ağa” (böyük) və “Bikə” (qız) sözlərindən düzəlib böyük qız, böyük xanım deməkdir.

AĞAXANIM – “Ağa” və “xanım” sözlərindən düzəlib, böyük xanım.

AĞAXATIN // AĞAXATUN – Şah arvadı, şah xanımı.

AĞANAZ – Ağa nazı, qəməsi, nazlı ağa.

AĞANİSƏ – “Ağa” (böyük) və ərəbcə “Nisə” (qadın) sözlərindən düzəlib, böyük qadın, baş qadın.

AĞBİKƏ – “Ağ” və “bikə” (subay qız) sözlərindən düzəlib, ağ qız deməkdir.

AĞBUTA – Ağ qönçə, böyük qönçə, ağ naxış, kiçik gül şəkli, qönçə.

AĞÇİÇƏK – “Ağ” və “çiçək” sözlərindən düzəlib, ağ rəngli zərif qız.

AĞGÜN – Xoşbəxt, sevincli gün.

AĞCA – “Ağ” və -ca şiddətləndirmə dərəcəsi əmələ gətirən şəkilçidən düzəlib. Ağappaq xanım, ağappaq qız, qadın.

AĞCABƏNİZ – Ağca bənizli, ağüzlü qız.

AĞCAGÜL – “Ağca” (ağappaq) və farsca “gül” sözlərindən düzəlib. Ağ gül, ağ qız, qadın.

AĞCAXANIM – Ağ gülə bənzəyən qız, ağ qız.

AĞCAXATUN – Ağ gülə bənzəyən xatun, ağbədənli xatun.

AĞCAQIZ – Ağ günlü qız, ağüzlü qız, xoşbəxt qız.

AĞCAZƏR – Ağ qızıl kimi qız; parlaq, gözəl qız.

AĞGİLƏ – Ağ çalar yağış damlası, ağ üzüm giləsi.

AĞGÜL – “Ağ” (saya, rəngsiz, bəyaz) və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, ağ gül, gözəl gül.

AĞGÜN – “Ağ” (bəyaz) və “gün” (sutkanın yarısı) sözlərindən düzəlib, xoşbəxt, bəxtəvər mənası daşıyır.

AĞXATUN – Ağgünlü xatun (qız).

AĞNAZ – Nazı çox olan ağ qız.

AĞNİSƏ – Ağbədənli Nisə (qız).

AĞNUR – Ağ nur, ağ işıq.

AĞNURƏ – Ağ nurlu, işıqlı, parlaqlığı çox olan qız.

AĞSURƏ – Böyük rəis; qəhrəman uşaq; Böyük surə. **AĞTAB** – Ağ işıq, parlaq, çox gözəl.

AHİLƏ – (ər.) Hakim, hökmdar mənasını bildirir.

AHU – (f) 1.Ceyran, qaraca, Qəzali. 2.Gözəl, incə cazibədar qadın. 3.Gözləri ceyran gözünə bənzəyən qadın. 4. Qardaş, dost.

AHUBİKƏ Farsca “ahu” və “bikə” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, gözəl xanım mənasındadır.

AHUNUR – Farsca “ahu” və ərəbcə “nur” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, ceyran kimi gözəl, qədəm nuru, işığı, işıqlı mənasını bildirir.

AHUVƏŞ – Ceyrana bənzəyən, ceyran kimi gözəl.

AHUZƏR – Qızıl ahuya bənzər gözəl qız.

AXİRƏ – “Axirət” sözünün ixtisarı olub, son doğulan qız mənasındadır.

AİŞƏ – (ər.) 1.Yaşayan, çiçəklənən, zənginlik və bolluq görən. Yaşayış. 2. Dirilik, həyat, varlıq, həyat, canlı, ölməz.

AİŞƏXANIM – Aişə xanım, əbədi, yaşamalılı xanım.

AİZƏ – Ay kimi iz buraxan, əbədiyaşar.

AKİFƏ – (ər.) 1.Bir şey üzərində əzmlə dayanan, təmkinli, qərarlı. 2.İbadət edən xanım.

AKİMƏ – (ər.) Qabaqda, öndə gedən.

AKPİNAR – 1.Şəffaf bulaq, saf bulaq, təmiz bulaq. 2.Təmizlik, paklıq rəmzi.

AQİBƏT – Ərəbcə “aqibət” sözündən olub, tale, son, nəticə mənasını ifadə edir.

AQİFƏ – Ərəbcə “aqifə” sözündən olub, yalvaran, çalışan və ibadət üçün seçilən mənasındadır.

AQİLƏ – Ərəbcə “aqıl” sözündən olub, ağıllı, kamallı, dərrakəli, həddi-buluğa çatmış mənasındadır.

ALABİKƏ – Böyük qız.

ALACAN // ALCANƏ – Can alan, böyük can, gözəl can, böyük bədənli.

—
ALAGÖZ – İri açıq-mavi gözlü. Mavi iri gözlü məftunedici gözlər.

ALAGÜN – Yazda günəşin buluda girdiyi zaman kölgəli hava.

ALAGÜL – Böyük gül (qız).

ALANİSƏ – Böyük Nisə (qız).

ALANUR – Parıldayan işıq, bərq vuran, gözəl işıq.

ALAZƏR – Böyük zər (qız) **ALBİNA**

– Ağ, Ağ rəngli qız.

ALÇİÇƏK – “Al” (qırmızı rəng) və “çiçək” (gül) sözlərindən düzəlib, qırmızı gül deməkdir.

ALÇÖHRƏ – “Al” və farsca “çöhrə” (üz, sima, bəniz) sözlərindən düzəlib, al yanaqlı, üzü lalə rəngli olan deməkdir.

ALDONA – Qırmızı dan, geniş şəfəq, qırmızı donlu (Qırmızı – Günəş rəmzidir).

ALEFTİNA – Qaytarmaq, göstərmək, getmək, ehtiram.

ALƏM – Dünya, kainat.

ALƏMARA – Aləmi bəzəyən gözəl.

ALƏMƏ – Ərəbcə “aləm” (dünya, kainat, yer üzü) sözündən olub cazibə, diqqəti çəkən, maraqlı, cəzbedici deməkdir.

ALƏMƏFRUZ – Ərəbcə “aləm” (dünya, kainat, yer üzü) və “əfruz” sözündən olub, aləmi işıqlandıran, günəş mənasındadır.

ALƏMGÜL – Aləmin gülü kimi cazibəli, gözəl, dünyanın çiçəyi, çoxlu gül, çiçəklik, güllük, çoxlu çiçək.

ALƏMNAR – Aləmin-dünyanın odu, atəşi. Günəş kimi gözəl.

ALƏMNAZ – İşvəli, nazlı. Naz-qəmzəsi ilə diqqəti çəkən, naz edən xanım.

ALƏMNUR – Ərəbcə “aləm” (dünya) və “nur” (ışıq) sözlərindən yaranıb, dünyanın işığı deməkdir.

ALƏMRUZ – Dünyanı işıqlandırان.

ALƏMSUN – Dünyanı yandıran, gözəl, qəşəng.

ALƏMŞAD – Xalqı şad, sevincli, məmnun olan.

ALƏMŞAH – “Aləm” və “şah” sözlərindən əmələ gəlib cahanı idarə edən. Dünyanın hökmdarı.

ALƏMŞƏN – Xalqın sevinci, şən, məmnun olan.

ALƏMTAB – (ə-f) “Aləm” və “tab” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, aləmi nurlandıran, işıqlandıran, dünyanı işıqlandıran.

ALƏMZƏR – (ə-f) “Aləm” və “zər” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, aləmin qızılı, dünyanın bəzəyi.

ALFİYA – Ərəbcə “alfiya” sözündən olub, diqqəti çəkən, cəzbedici deməkdir.

ALGÜN – (f.) 1.Ağlı alınmış. 2.Al rəngində, tünd və parlaq çəhrayı. 3.Qırmızı gül, qıpqırmızı gül kimi gözəl.

ALGÜL – Al-qırmızı gül, gül kimi açılan.

ALXATUN – Parlaq gözəl, al yanaqlı gözəl.

ALİDƏ – 1.Farsca “alidə” sözündən olub, aludə olmuş, aşiq, vurğun, aludə olan mənalarını ifadə edir. 2. Yüksək miqdarda, çox sayda, yüksək möhlətli. **ALİHƏ** – Bütlər; Allahlar.

ALİMƏ – Ərəbcə “alim” sözündən olub, elmlı, bilikli savadlı olan, hikmət sahibi, elmlərin bilicisi

ALİMANƏ – Ərəbcə “alim” sözündən olub, alim kimi çoxbilən.

ALİSA // ALİSƏ – Gözəl, qəşəng; Cazibədar, cəlb edən. **ALİYƏ** – Ərəbcə “ali” sözündən olub, hörmətli qız, yüksək təbəqədən

olan qadın. Uca, yüksək, əzəmətli, bir şeyin ən yuxarısı, cəmiyyətdə yüksək mövqe tutan.

ALİYAT (ə.) – Böyük vəzifəsi olan məzhəb sahibi.

ALMABANU – “Alma” ilə farsca “banu” sözündən düzəlib alyanaqlı xanım.

ALMABİKƏ – Alma kimi tərəvətlı olan.

ALMAGÜL – 1.Çəhrayı alma gülü, çəhrayı yanaqlı. 2.Alma gülü kimi parlaq.

ALMARA – Qırmızı başlı, qırmızı çalmalı.

ALMAYƏ – Müxtəlif çeşidli və rəngli, girdə, yaxud uzunsov meyvənin adıdır. İl boyu öz ətrini, rəngini, dadını və tərəvətini itirmir. Bu baxımdan valideynlər öz övladlarına ad verərkən bu meyvənin adından da istifadə edirlər.

ALMAZ – Yunanca “adamas” sözündən olub, fars dilində almas şəklində işlənmişdir. Bərk, rəngsiz, şəffaf, qiymətli daşın adıdır. Bəzək və zinət əşyalarında, həmçinin iti, kəsici material kimi də istifadə olunur. Qadın adı kimi ilk dəfə C.Cabbarlı “Almas” pyesində işlətmişdir.

ALMAXANIM – Alma kimi xanım, al yanaqlı xanım.

ALMİNA – Qırmızı mina, mina kimi qırmızı qız.

ALNARƏ – Qırmızı nar, böyük nar.

ALNUR – Parlaq qırmızı işıq, parlaq işıq.

ALNURƏ – Qırmızı işıq, parlaq işıq.

ALSU – “Al” (qırmızı) və “su” sözlərindən düzəlib, qırmızı su, qəşəng deməkdir.

ALTAC – Parlaq tac, parıldayan, bərq vuran tac. **ALTUNAY** – Qırmızı, od rəngli Ay, qızılı Ay.

ALTUNGÜL – Qızılgül. Qızılgül kimi saf ətirli qız.

ALUDƏ – Farsca “aludə” sözündən olub, məftun olmaq, müəyyən şeyə alışmaq, aşıq, vurğun.

ALYA – 1.Ərəb mənşəlidir, yüksək yer, yüksəklik. 2. Alicənab. 3.Göy, səma.

ALYANAQ – “Al” (qırmızı) və “yanaq” (üz) sözlərindən düzəlib, həyalı, yanaqları allanmış qız deməkdir.

ALYETƏR Yetərli olmaq.

ALZƏR – “Al” (qırmızı; qızmar, yandırıcı) və farsca “zər” (qızıl) sözlərindən olub, qırmızı qızıl, ən qiymətli mənasını bildirir.

ALYAZ – Şəfəq saçan, gözəl yaz mənasındadır.

AMALƏ – Ərəbcə “amal” sözündən olub, niyyət, məqsəd, arzu mənalərini ifadə edir.

AMALİYA – 1.Almanca “aemilia” sözündən olub, çalışın, səy göstərən mənasını bildirir. 2.Arzu, ümid, istək, gözləmə, istekli ceyran mənasında da işlənir.

AMELLA– Ərəbcə “amel” sözündən olub, əməl etmə, ümid verən mənasındadır.

AMİDƏ – Ərəbcə “amid” sözündən olub, rəhbər, vəzifə tutan mənasını bildirir.

AMİFƏ – (ər.) Əməl edən, sahib olan.

AMİLƏ – Ərəbcə “amil” sözündən olub, etibar edilən şəxs mənasını bildirir.

AMİLYA – (ər.) Zəhmətkeş, fəal, çalışqan.

—
AMİNAT – İbranicə “amin” (Allah, qəbul et) duasında işlənən sözdən olub, arzusuna çatmaq mənasını bildirir.

AMİNƏ – (ər.) 1. Diləkləri yerinə yetən, niyyəti qəbul olunan. 2.Könülü əmin olan, ürəyində qorxu olmayan. 3.Sadiq, dürüst, etibarlı diləkləri hasil olan.

AMİRƏ – (ər.) 1.Xoşlandırən, şənləndirən, əmr edən, buyuran. 2.Yenidənqurma olunmuş. 3.Dövlətə aid, idarə edən, əmr edən, hökm edən şahzadə.

AMİYƏ – Əmin olmaq, rahat olmaq

ANABACI – Ana kimi qeydə qalan bacı.

ANABƏYİM – Xanım ana, əsas xanım, xanımlar xanımı.

ANABİKƏ – Ana kimi bikə, ana, böyük Bikə.

ANAGÜL – Gül kimi saf, əsas gül.

ANAXANIM – “Ana” (qadın, valideyin) və “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib, ana qədər yaxın, mehriban, əsas xanım.

ANAXATUN – Əsas xanım, baş xanım.

ANAQIZ – “Ana” və “qız” sözlərindən düzəlib, böyük qız deməkdir.

ANARA – “Anar” adından düzəlib unutmayan, xatırlayan, yadda saxlayan. **ANARƏ** – Yada salan, xatırlayan.

ANATAC – “Ana və “tac” sözlərindən yaranıb, ananın baş tacı, ananın əzizi .

ANAYƏ – Ana, bütöv Aya bənzər qız, çox parlaq gözəl. **ANEL** – Yurdunu, elini anan, yada salan.

ANİYƏ – Gözəllik, cazibədarlıq.

ANİYYƏT – Gözəllik, cəzb edən. **ARALƏ**

– Bir-birinə yaxın olan. **ARASIYYƏ** –

Bəzənmiş, bəzəkli.

ARƏSTƏ – (f.) Bəzənmiş, bəzəkli, zinətlənmiş, süslü.

ARƏŞ – Məna.

ARİBƏ – Ağıllı, dərrakəli.

ARİFƏ – (ər.) Məlumat və mədəniyyət sahibi olan qadın. Oyanıq, incə ruhlu, lətif.

ARİFƏT – Bilən, bilikli, tanıyan qadın.

ARİYƏ – Daimi olmayan, müvəqqəti.

ARİYƏT – (ər.) Daimi olmayan, müvəqqəti olan.

ARİZƏ – (ər.) 1.Arız sözündən olub, züھر edən, ortaya çıxan.

2.Sonradan əmələ gəlmiş hal, nöqsan. 3.Hadisə, qəza. **ARUZƏ** – “Ər” və “uz” sözlərindən əmələ gəlib igid oğuz, böyük, təcrübəli adam. Qədim türk tayfalarından biri.

ARZU – Farsca “arzu” sözündən olub, arzu, istək, dilək, bir şeyin olmasını ürəkdən istəmə.

ARZUBƏYİM – İstəkli, sevimli, arzulanan bəyim.

ARZUGÜL – Arzu gülü, istək gülü, arzu olunan gül kimi qız.

ARZUXANIM – İstəkli, sevimli, arzu olunan xanım. **ASENA** // **ASEYNA** – Qədim türk dillərində “əsən”, “sağ-salamat” sözlərindən olub, “dişi qurd” mənasını daşıyır. XII əsr Bolqar çarının adı Asena olmuşdur.

ASİFƏ – Ərəbcə “asif” sözündən olub, yurdunu sevən, qoruyan, nəzarət edən mənasındadır.

ASİMƏ – Ərəbcə “asim” sözündən olub, ismətli, namuslu, həyalı olmaq mənasını bildirir.

ASİYA – 1.Qədim aysorca olub “gündoğan” deməkdir. Müasir ərəbcə “qadın hakim” mənasında işlədilir. 2.Zəiflərə kömək edən və onları sağaldan. 3.Mömin və təmiz qadın, üzü nurlu, mərhəmətli. İslam dininə görə, dünyanın dörd müqəddəs qadınından biridir.

ASİYABƏYİM – Asiya və Bəyim. Mömin bəyim.

ASİYAXANIM – Asiya və Xanım; Mömin və təmiz xanım.

ASİYƏ – (ər.) Təsəlli verən, müalicə edən.

ASİYƏT – Ərəbcə “asiyə” sözündən olub, təsəlli, təsəlli verən mənasındadır.

AŞİQƏ – Sevmiş, sevən, vurğun, sevgili.

ASİFƏ – (ər.) Sərt, aktiv, diqqətli. Ciddi güclü külək, qasırğa.

ASİLƏ – Əsli nəcib olan.

ASİMƏ – Ərəbcə “asim” sözündən olub müdafiə edən, müdafiəçi, ismətli, namuslu mənasındadır.

ASİMƏGÜL – (ə-f.) “Asim” və “gül” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, təmiz həyatlı, saf çiçək, günahı olmayan.

ASUDƏ – Farsca “asudə” sözündən olub, rahatlamış, dinc, sakitliyə çatmış, qayğıkeş kədər və çətinlikdən uzaq, pak mənasını bildirir.

ASURƏ – Ərəbcə “asurə” sözündən olub, onuncu surə deməkdir.

AŞURƏ – Ərəbcə “aşurə” sözündən olub, onuncu qız övlad.

AŞURGÜL – Onuncu gül, çiçək.

ATƏŞİN – Odlu, atəşli, hərarətli, təsirli.

ATİFƏ – Ərəbcə “atıf” sözündən olub, mehriban, şəfqətli, sevgi mənasındadır.

ATİFƏT – (ər.) Sevgi, meyl, duyğu

ATİQƏ – (ər.) Qiymətli, gözəl əşya

ATİYYƏ – Ərəbcə “atiyyə” sözündəndir. Bağışlanan, bəxş edilən, verilən ərməğan, hədiyyə.

ATLAZ – Ərəbcə “atlaz” sözündən olub, parlaq, incə ipək parçanı bildirir.

ATLAS – Yunanca “atlas” sözündəndir. 1. Müəyyən sistem üzrə toplanmış xəritələr toplusu. 2. Hamar üzlü, parlaq ipək parça adıdır. Ay kimi parlaq.

AVİZƏ – (f.) 1. Asılı olan. 2. Sırğa. 3. Çıl-çıraq.

AYAL – (ər.) 1. “Əyal” sözündən olub ay kimi parlaq; 2. Müasir, diqqətli.

AYALƏ – Bax. Ayal

AYAN – Ərəbcə “ayan” sözündən olub, aşkar olmaq, gözəl görünən, açıq-aydın aşkar olan; Əyanlara layiq gözəl qız.

AYANA – Altay mifologiyasında işlənir, ayın ruhu mənası daşıyır.

AYARXANIM – “Ayar” və “xanım” sözlərindən düzəlib, ürəyiaçıq, gülərüzlü, iti gözlü xanım mənasındadır.

AYAS – Lider olmaq, öz düşüncələri olan.

AYASUN – 1. Aya təqdim etmə, aya bağışlama. 2. Qorunan, əsirgəyən, müdafiə edən, olunmağa verilmiş.

AYAT – “Quran” surələrindəki “ayə” sözünün cəmi. Əlamət, nişan.

AYBACI – Ay kimi gözəl bacı, Ayabənzər qəşəng qız.

AYBANU – Ay kimi qız.

AYBƏKİR – “Ay” və ərəbcə “bəkr” sözündən olub, bütöv, tam ay, əl dəyilməmiş, təmiz, saf, namuslu.

AYBƏNİZ – Ay üzlü, ay bənizli gözəl. Siması ay kimi olan, gözəl üzlü, qəşəng.

AYBƏYİM – Ay kimi gözəl xanım, Aya bənzər qadın.

AYBİKƏ – “Ay” və “bikə” (ağıllı, zəkali) sözlərindən düzəlib, gözəl ay, ağıllı, dilbər, zəkali gözəl .

AYBİLGƏ – Ay kimi aydın, işıqlı anlaq yiyəsi olan bilgə, müdrik olan.

AYCA – Ay kimi, Aya bənzər; Ay kimi işıqlı, parlaq olan gözəl.

AYCAN– Aya oxşar, Aya bənzər can.

AYCANƏ – Ay kimi parlaq, gözəl və sevimli.

AYCAHAN – Cahanı işıqlandıran ay.

AYCAL – 1. Ayın yeni doğulduğu günlərdəki şəkli, yeni ay, hilal. 2.Məscid qübbələrinə və minarə papaqlarına qoyulan

aypara şəklindəki bəzək. 3.Ay qədər gözəl, işıqlı. **AYCAR** – Ay kimi gözəl, işıqlı, parlaq.

AYCAMAL – “Ay” (planet) və ərəbcə “camal” (üz, surət) sözlərindən düzəlib, Ay üzlü, ay camallı mənasındadır.

AYÇİÇƏK – “Ay” (planet) və “çiçək” sözlərindən düzəlib, ay çiçəyi, ağ çiçək.

AYÇİN// AYÇİNƏ – Aya bənzəyən, parlaq, bəsatlı.

AYÇÖHRƏ – Çöhrəsi Aya bənzəyən, Ay üzlü, Ay simalı.

AYƏSTƏ – Yavaş, ağır, aramla, tələsmədən.

AYƏT – Ərəbcə “ayə” sözünün cəmi olub, əlamətlər, nişanlar.

AYDAGÜL – Ay gülü, Ay çiçəyi, sarı gül.

AYDAN – 1. Ay (planet) və -dan şəkilçindən düzəlib, Ay məkanı, Ay haləsi mənasındadır. Cənnətdə ölümsüzlüyə qovuşan kimsə.

2.Mənfəət, aydan gələn gözəl. 3. Ay danı, Ay işığı, gözəl, göyçək. Ay kimi parlaq və gözəl.

AYDANƏ – Ay danı, Ay işığı kimi gözəl, göyçək. **AYDANUR** – Ayda işıq, parıltı, ayın işığı.

AYDƏNİZ – “Ay” (planet) və “dəniz” sözlərindən düzəlib, işıq dənizi, işıq ümmanı.

AYDİL – Açıq, təmiz danışığı olan, Ay ürəkli, saf qəlbli gözəl.

AYDİLƏK – “Ay” və “dilək” sözlərindən düzəlib ay kimi təmiz arzulu, istəkli.

AYDİNİKƏ – İşıqlı, nurlu aydın fikirli xanım qadın.

AYDİNEL – İşıqlı ölkə, müqəddəs el-oba.

AYDİNGÜL – İşıqlı, saf, təmiz gül, cəlbədicə gözəl qız.

AYDOĞAN – Aydan gələn, doğulan.

AYFƏR – “Ay” (planet) və farsca “fər” (ışığ) sözlərindən düzəlib, Ay işığı mənasındadır.

AYGÖVHƏR – Ay incisi, Ay kimi gözəl.

AYGÖZƏL – Ay kimi gözəl, göyçək.

AYGÜL – “Ay” (planet) və farsca “qol” (gül, çiçək) sözlərindən düzəlib, ay çiçəyi, ay kimi parlaq gül, ay kimi gözəl.

AYGÜN – “Ay” (planet) və “Gün” (planet) sözlərinin birləşməsindən düzəlib. Bu tipli adlar qədim türk mənşəli olub Aya, Günə etiqadla bağlı yaranıb. Hazırda qadın gözəlliyini tərənnüm edən bu antroponim Ay və Gün kimi təmiz, gözəl mənasını ifadə edir.

AYXANIM – “Ay” (planet) və “xanım” sözlərindən düzəlib, ağ qız, gözəl qız.

AYXATUN – “Ay” və “xatun” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, ay üzlü qadın, Ay üzlü gözəl.

AYİDƏ – (yun.) Gəlir, mədaxil, xeyir.

AYİLKİN – Ayın ilkin parıltısı, ilk uşaqlara qoyulan ad.

AYİMBƏT – Ay kimi gözəl simalı xanım

AYİMBİKƏ – Gözəl xanım, gözəl qadın.

AYİNƏ – (f.) Şaf, təmiz, şəffaf.

AYİŞƏ – Ərəb dilində “eye-eeşa” (yaşamaq, sağ olmaq) feilindən götürülüb, həyatı yaşatmaq, canlı, ölməz, diri, ölməyən mənasını ifadə edir.

AYİŞƏGÜL – Ərəbcə “Ayişə, farsca “gül” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, gül kimi gözəl xanım mənasındadır.

AYİŞƏXANIM – Həyatı gözəl edən, yaşadan xanım.

AYİŞƏXATUN – Ölməz xatun, ölməz qadın.

AYİŞƏNUR – İşıq saçan, nurlu qadın

AYQAN – “Ay” (planet) və “qan” sözlərindən düzəlib, ay kimi təmiz olan, gözəl qız mənasındadır.

AYQANƏ – Ay kimi təmiz qanı olan, təmiz qanlı. Qeyri-adi gözəl.

AYQAYƏ – Ay kimi təmiz olan. Qeyri-adi fikri olan.

AYQIZ – “Ay” (planet) və “qız” sözlərindən düzəlib, ay kimi gözəl qız.

AYLA – Ay (planet) və -la birgəlik bildirən şəkilçidən düzəlib. Ayla birgə, yanaşı, bərabər. Ay haləsi, Ayın ətrafındakı halə, şəfəq, parıltı.

AYLABƏYİM – “Ayla” və “bəyim” sözlərindən düzəlib, şəfəq kimi ışıq saçan Bəyim mənasındadır.

—
AYLAN Ay ilə, Aya bənzər, Ay kimi gözəl.

AYLANUR – “Ayla” halə, şəfəq və “nur” -ışıq, parlaq sözlərindən yaranıb ay kimi işıqlı deməkdir. **AYLAZ** – Ay ilə, Aya bənzər.

AYLİN – Ayın ətrafındakı dairə, haləsi, ətrafı, Ayla birlikdə olan, yəni eyni vaxtda, ay doğulan, ay çıxan vaxt anadan olan qız uşaqlarına qoyulan adlardandır. İşıq, parıltı mənasını verir.

AYMƏLƏK – Ay mələyi, Ay gözəli. Ay kimi mələk, gözəl, göyçək.

AYMİRƏ – Ay kimi işıqlı.

AYNA – 1.Ərəbcə “ayna” sözündən olub, şüşə güzgü mənasındadır. 2.Şəffaf, təmiz, işıqlı, saf mənalarını bildirir.

AYNABƏYİM – Ayna, güzgü kimi təmiz, saf və həssas bəyim.

AYNAGÜL – Şəffaf gül, ayna kimi təmiz gül.

AYNAXANIM – Parlaq, təmiz və gözəl xanım.

AYNANİSƏ – “Ayn” və “nisə” sözlərindən düzəlmiş, elin gözü, təmiz, saf qızı deməkdir.

AYNATAC – (f.) Parlaq güzgü kimi təmiz tac sahibi (qız).

AYNAZ – Ay üzlü, nazlı gözəl.

AYNEL – Ərəbcə “ayn” və “el” sözlərindən olub, elin gözü anlamına gəlir.

AYNİFƏR – Göz işığı, göz nuru. Göz kimi parlaq qız.

AYNİSƏ – Ay üzlü gözəl qadın.

AYNİŞAN – 1.Ay nişanəsi, Ayın nişanı; 2.Abırlı, həyalı, ismətli.

AYNUR – “Ay” (planet) və ərəbcə “nur” (ışıq, aydınlıq)

—
sözlərindən düzəlib. Ay işığı, aydın, parlaq, təmiz mənalarını ifadə edir.

AYNURƏ – Bax: Aynur

AYÖZ – Ayın özü kimi parlaq

AYPAR Ay işığı, Ay kimi par-par yanan qız.

AYPARA // AYPARƏ – “Ay” (planet) və “para” (parça, yarı) sözlərindən düzəlib. Gözəllik rəmzi kimi ay parçası, ayın nazik qövs şəklində olan dövrü, hilal ay deməkdir.

AYPƏR // AYPƏRİ – Ayın pərisi, Ay kimi gözəl qız, Ay işığı.

AYRUHƏ – Ay ruhlu gözəl.

AYSABAH – “Ay” (planet) və ərəbcə “sabah” (səhər) sözlərindən düzəlib. Səhər görünən ay deməkdir.

AYSADƏ – Təbii, adi Ay kimi gözəl.

AYSALI – Ay işığının düşdüyü yer, gözəl, göyçək, Ay kimi parlayan.

AYSAN – Ay kimi parlaq, ışıqlı, təmiz tanınmış adı olan.

AYSAR – Ay kimi sarı, Ay kimi qəşəng qız; xalis, saf Ay.

AYSARƏ – Ay kimi saf, qəşəng qız.

AYSEL – “Ay” (planet) və “sel” sözlərindən düzəlib. Ay işığı, ay işığının seli, ay kimi parlaq gözəl deməkdir.

AYSEVƏR – “Ay” və “sevər” sözlərindən əmələ gəlib, işığı sevən mənasını bildirir.

AYSEVİN – “Ay” və “sevinmək” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, ay kimi sevilmək mənasını bildirir.

—
AYSƏBA – Aylı gecədən əsən yüngül və lətif meh.

AYSƏHƏR – Səhər görünən Ay. Səhər Ayı kimi gözəl. **AYSƏM** – Ay kimi işıqlı, parlaq.

AYSƏMA – “Ay” və “səma” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, səma kimi parlaq mənasını bildirir.

AYSƏN – Aya bənzər gözəl qız.

AYSƏNƏM – “Ay” (planet) və ərəbcə “sənəm” (gözəl) sözlərindən düzəlib, Ay kimi gözəl.

AYSƏR “Ay” (planet) və ərəbcə “sər” sözlərindən düzəlib. Aylı gecədə əsən yüngül və lətif meh.

AYSİMA – “Ay” (planet) və ərəbcə “sima” (üz) sözlərindən düzəlib, Ay üzli, aya bənzər sima, ay surətli.

AYSİN – Əbədi yaşar. Ay yaşında olmaq.

AYSİNƏ – Ay kimi ürəyi təmiz.

AYSONA – Ay sonası, Aydan gəlmiş sona, Ay kimi gözəl.

AYSOYLU – 1.Aydan törəyən, Ay nəslindən olan. 2.Ay kimi gözəl qız.

AYSU – “Ay” (burada gümüş, ağ mənalarını bildirir) və “su” sözlərindən düzəlib. 1.Gümüş suyu, ağ su. 2. Pak, bakirə, təmiz, şəffaf. **AYSUDƏ** – Suda əks olunan ay.

AYSUN – Ayın ərməğanı, hədiyyəsi. Ay kimi gözəl, saf qız.

AYSUNA – Ay sonası, ay gözəli **AYSUNAR**

– Bax: Aysun

AYSUNAY – Suya bənzər, şəffaf aydın ay, su kimi aydın ay.

—
AYSUNƏ – Ay kimi işıltılı və gözəlsən mənasındadır. **AYSURƏ** – “Ay” (planet) və ərəbcə “surə” (parça) sözlərindən düzəlib, Ay parçası deməkdir.

AYSURƏT – “Ay” (planet) və ərəbcə “surət” (parça) sözlərindən düzəlib, Ay üzlü, ay parçası deməkdir.

AYSULTAN – “Ay” (planet) və ərəbcə “soltan // sultan” (hökmdar) sözlərindən düzəlib. Aya hökm edən, Aya meydan oxuyan.

AYŞAD – Ay kimi şad, şən, parlaq, işıqlı. **AYŞAN** – Ay kimi parlaq ay.

AYŞANƏ – Ay kimi şən, Ay kimi şad olan. Ay kimi adlı-sanlı.

AYŞƏ – (ər.) Yaşayan, rahat yaşayan. Şən olan, şənlik gətirən.

AYŞƏGÜL – “Ayşə” və “gül” sözlərindən düzəlib, şənlik gətirən gül mənasındadır.

AYŞƏN – Şən ay, gülən ay.

AYŞƏNUR – Nurlu, işıtlı həyat. Ay kimi işıq saçan.

AYŞƏNURƏ – Nurlu, işıqlı həyat

AYŞƏXATIN // AYŞAXATUN – Əbədi yaşayan xanım.

AYŞƏM – (ər.) İşıqlı həyat eşqi olan.

AYŞİL – “Ay” və “şil” sözlərindən əmələ gəlib, Ay kimi işıldaayan mənasındadır.

AYŞİN – Aya bənzər ayüzlü.

AYŞULƏ – 1.Ay qığılcımı. 2.Ay işığı.

AYTAC – “Ay” (planet) və farsca “tac” (çələng, hökmdarlığın atributlarından biri) sözlərindən düzəlib. Ayın tacı, Ay kimi bərq vuran tac.

AYTAŞ – Aya tay, bərabər olan parlaqlıq.

AYTEL – Saçları Ay kimi sarı olan, xurmayı saç. **AYTƏK** – Aya oxşar.

AYTƏKİN – “Ay” (planet) və “təkin” (kimi) sözlərindən düzəlib, Aya bənzər, Ay kimi gözəl.

AYTƏN – “Ay” (planet) və “tən” sözlərindən düzəlib, gözəlliyi Aya bərabər, qəddi-qaməti qəşəng olan.

AYTÖRƏ – Bəstəboy, ay kimi gözəl.

AYTUNA – Ay kimi gözəl olan.

AYULDUZ – “Ay” (planet) və “ulduz” sözlərindən düzəlib. Çox parlaq, olduqca gözəl.

AYÜZ – Ay kimi işıq üzü olan. Ay kimi gözəl qız.

AYYANƏ – Ay kimi şəfəq saçan.

AYYƏT – Əlamət, nişanə.

AYZADƏ – “Ay” (planet) və farsca “zadə” (doğulmuş övlad) sözlərindən düzəlib, Ay qızı, Aydan doğulan.

AYZANGÜL – Tamamilə gül, başdan-başa gül.

AYZƏR – Ay zəri kimi parlaq; Ay kimi gözəl qız.

AYZİBA – “Ay” ilə “ziba” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, bəzəkli, göyçək, yaraşıqlı mənasını bildirir.

AZABƏYİM – Şəfa, sevinc verən bəyim, hədiyyə olan bəyim.

AZADƏ – (f.) İxtiyarı öz əlində olan, başqasından asılı olmayan, asudə, sərbəst, hər şeydən uzaq.

AZADƏDİL – (f.) Könlü azad, heç bir şeylə bağlı olmayan.

AZADGÜL – (f.) Könlü azad olan, heç bir şeylə bağlı olmayan gül.

AZAYƏ – 1.Elini sevən igid, qəhrəman. 2.Böyük azlar tayfası.

AZƏRİN – 1.Odlu alovlu, şöləli, qığılıcı. 2.Oda sitayiş edən, atəşpərəst. 3.Azərə məxsus, oda məxsus, od qızı. **AZİL** – İncəlik, zəriflik.

AZİLƏ – 1.Ədalətli, dürüst. 2. Əsləli nəcib olan, nəcib mənşəli.

AZİMƏ – Qəti qərar verən, hər hansı bir məqsədlə yola düşən.

AZİYƏ – Azlardan, aslardan olan qız.

AZMİYYƏ – “Azmiyyə” sözündən olub, vəfalı, sadıq olan deməkdir.

AZMUDƏ – (f.) Təcrübəli, bilikli.

AZNARƏ – Qəhrəman. Az tayfasının yaşadığı yer. **AZNURƏ** – İşığı az olan, nuru az olan.

– B –

BACIGÜL – Gül, çiçək kimi saf bacı.

BACIXANIM – “Bacı” və “Xanım” sözlərindən düzəlib, xanım kimi bacı mənasındadır.

BACIQIZ – “Bacı” və “qız” sözlərindən olub, bacının qız övladı mənasındadır.

BACINUR – Bacı nurdur, bacı işıqdır.

BADAM – Farsca “badəm” sözündən olub, isti ölkələrdə bitən əllə sındırılacaq qədər nazik qabıqlı, ləpəsi yeyilən meyvənin adıdır. Şərq poeziyasında gözəllik etalonu kimi geniş istifadə olunur. **BADAMBƏYİM** – “Badam” və “bəyim” sözlərindən düzəlib, şirin qız, gözəl xanım deməkdir.

BADAMÇİÇƏK – Badam ağacının xoşətirli gözəl gülü.

BADAMGÜL – Farsca “badam” və “gül” sözlərindən düzəlib. Badam çiçəyi, çəhrayı yanaqlı qız.

BADAMXANIM – “Badam” və “xanım” sözlərindən düzəlib, gözəl xanım, gözəl qız.

BADAMNAR – Odlu badam, badam odu.

BADAMNAZ – Nazlı badam kimi qız; badam nazlı qız.

BADAMNİSƏ – Badam kimi qız. Badam kimi gözəl.

BADAMNUR – “Badam” və “nur” sözlərin birləşməsindən əmələ gəlib, işıqlı, nurlu, qız.

BADAMŞAH – (f.) Hökmlü, zabitəli xanım.

BADAMZƏR – Badam zəri, qızıl badam, badam zəri kimi qız.

BADƏGÜL – Güldən hazırlanan ətirli içki.

BADİSƏBA – Farsca “badi” (külək) və ərəbcə “səba” (səhər) sözlərindən düzəlib, səhər küləyi, səhər mehi deməkdir.

BADİSƏFA – Farsca bad “külək, meh”, səfa (səba) ərəbcə “sübh, sabah” mənalarını verir. Sübh mehi, sabah küləyi.

BAFTA – Farsca “bafta” sözündən olub, güləbətin, incə ipək saplagından toxunmuş parça mənasını bildirir.

BAFTAZƏR – Qızıl qaşlı, zərli bafta.

BAĞÇAGÜL – Bağça gülü, güllü bağça, güllük, çiçəklik.

BAĞDAM – Güllükdə, çiçəklikdə, meyvəlik sahəsini sevən.

BAĞDAD – Bağdad şəhərinin adındandır. Türk dillərində “bağda” (Mannada “Baq”, Midiyada “Baqa”, “Bağa”, “bayat”, İran dillərində “Bağa”, slavyan dillərində “Boq”, hind dilində “Bhaqa”) sözü ilə əlaqədar olub, Tanrı verdi, Allah verdi kimi izah edilir.

BAĞDAGÜL – “Bağ” və -da (yerlik hal şəkilçisinin birləşməsindən əmələ gəlib) və farsca gül (çiçək) sözlərindən düzəlib, bağda bitən gül, çiçək mənasındadır.

BAĞDAXANIM – 1.Bağın xanımı, bağdakı xanım. 2.Bağ-bağçanın bəzəyi olan gül.

BAĞDAXATUN – “Bağ” və -da (yerlik hal şəkilçisi) və “xatun” sözlərindən düzəlib, Tanrı gözəli mənasındadır.

BAĞDAZƏR – (f.) Bağ-bağçanın gözəli.

BAHAR – Farsca “bəhar” sözündən olub, yaz, bahar fəslı, ömrün gənclık çağı mənasındadır.

BAHARƏ – (f.) Yaz, yaz fəslı, gözəllık.

BAHARGÜL – “Bahar” və “gül” sözlərindən düzəlib, baharın müjdəçısı olan çiçək, gül, baharda açılan gül, yaz çiçəyi.

BAHARXANIM – Bahar kimi gözəl, bahar xanımı.

BAHARNİSƏ – Bahar qız, bahar kimi gözəl Nisə.

BAHARŞAD – Bahar sevinci, şənliyi, yaz şadlığı.

BAHARİYYƏ – (f.) Yaz fəslını, yaxud da görkəmli şəxsi mədh edən şeir, qəsidə, mədhiyyə.

BAHARNUR – (f-ə) Baharın ziyası, ışıqlı, aydın yaz mövsümü. **BAHƏVA** – Farsca “bahəva” sözündən olub varlı, zəngin mənasındadır.

BAHİRƏ – 1.Üstün, çox gözəl, olduqca qəşəng. Parlaq, ışıldayan nəcib qadın.

BAHURƏ – Cənnət gözəli.

BAKİYYƏ – Ədalətli olan, səxavətli, əliaçıq.

BALABACI – Kiçik bacı, balaca bacı, bacıların balacası.

BALABƏYİM – Kiçik bəyim, balaca bəyim.

BALABİBİ – Yaşca kiçik bibilərə verilən ad.

BALABİKƏ – Balaca bikə, kiçik bikə, balaca qız.

BALACAXANIM – Balaca xanım, kiçik xanım.

BALAXANIM – “Bala” (kiçik) və “xanım” sözlərindən düzəlib, balaca xanım, kiçik xanım.

BALAXATUN – “Bala” (kiçik) və “xatın” sözlərindən düzəlib, kiçik xanım, kiçik qız.

BALAQIZ – “Bala” (kiçik) və “qız” sözlərindən düzəlib, kiçik qız mənasındadır.

BALANAZ – Bala, uşaq nazı, nazlı övlad, qız.

BALANİSƏ – “Bala” (kiçik) ərəbcə “nisə” (qadın, qız) sözlərindən düzəlib, kiçik qız, kiçik Nisə.

BALİDƏ – Farsca “balidə” sözündən olub, böyümüş, ucalmış mənasındadır.

BALLI – Bal kimi şirin qız.

BALLIBƏYİM – Ballı bəyim, bal kimi şirin qız.

BALLICA – Su kənarında bitən və yeyilən ot, pencər.

BALLIXANIM – Ballı xanım, bal kimi şirin xanım.

BALIŞ – 1.Yastıq, mütəkkə. 2. Yumşaq, mülayim, xoşa gələn.

BANISƏR – Boy-buxunlu, əlçatmaz, qamətli, gülə bənzər xanım.

BANİYƏ – Yaradan, meydana gətirən.

BANU – Farsca “banu” sözündəndir. 1. Böyük xatun, xanım qadın, xatun; 2.Yüksək, uca, zirvə, əlçatmaz.

BANUBİKƏ – Xanımlar xanımı, xanım qadın.

BANUÇİÇƏK – 1. Uca yerdəki çiçək, əlçatmaz çiçək, əlçatmaz gözəl. 2. Boy-buxunlu, əlçatmaz, qamətli, gülə bənzər xanım.

BANUGÜL – (f.) Xanımgül, gülə bənzər xanım.

BANUHURİ – Farsca “banu” və “huri” sözündən olub, huri kimi gözəl xanım mənasındadır.

BANUMƏLƏK – Farsca “banu” və “mələk” sözündən olub, mələk kimi gözəl xanım mənasındadır.

BANUSƏR – (f.) Xanımların başçısı.

BANUSİMA – Farsca “banu” və “sima” sözündən olub, üzü, siması gözəl xanım mənasındadır.

BANUZƏR – (f.) Qızıl kimi, gözəl xasiyyətli xanım.

BARAT – Ərəbcə “bərat” sözündən olub, bədirlənmiş ay, göndərilən pul, bağlama (poçtla). Qəbz, fərman mənalərini ifadə edir. **BARATXANIM** – Barat verən xanım, əlində böyük imkanları olan, əmr verən xanım. **BARAY** – Yeni ay.

BARİQƏ – Ərəbcə “bariq” sözündən olub, ısıltı, şimşək mənasındadır.

BASTAFA – “Bas” (baş) və “tafa” (tayfa, nəsil) sözlərindən düzəlib, tayfanın başçısı, nəslin gözəli.

BATİĞÜL – Qərb çiçəyi, qərbdə açan çiçək.

BATİRƏ – Türkcə “bat” sözünün kökündən olub, qəhrəman mənasındadır.

BAZİLƏ – Bağışlayan, insafli, əlindən gələni kömək edən mənasındadır.

BAYAZ // **BƏYAZ** – “Bəyaz” sözündəndir, ağ, ağappaq, balaca dini kitabça.

BAYBİKƏ – Böyük xanım, varlı, zəngin xanım. **BEHNAZ** – (f.) Şanlı, şöhrətli. Şərəfli, qürurlu.

BEHİNBANU – (f.) Yaxşıdan, yaxşı xanım.

BEHRUZƏ – (f.) Xoşbəxt, xoş taleli.

BENAY – Ay kimi parlaq, gözəl qız. **BENSU** – Su kimi saf, parlaq.

BELLA – Gözəl, qəşəng.

BERRA – Farsca “berra” sözündən olub, bolluq, bərəkət gətirən, doğru söz söyləyən deməkdir.

BƏDAYƏ – Ərəbcə “bədaye” sözündən olub, deyilən fikir, fikirləşmədən söylənən söz, hazırcavab, ədəbiyyatla məşğul olan mənasındadır.

BƏDƏXŞAN – Yaqut, qiymətli, dəyərli xanım deməkdir.

BƏDİƏ – Ərəbcə “bədiə” sözündən olub, tayı-bərabəri olmayan, misli olmayan, nadir, heyrət doğuran.

BƏDİHƏ – Ərəbcə “bədihə” sözündən olub, hazırlaşmadan deyilən fikir, fikirləşmədən söylənən şeir olan mənasındadır

BƏDİRCAHAN – Ərəbcə “Bədir” və farsca “Cahan” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, cahanın 14 gecəlik Ayı, gözəl sifət mənasındadır.

BƏDİRƏ – Ərəbcə “bədr” sözündən olub, on dörd gecəlik Ay, dolğunlaşmış Ay, məcazi mənada gözəl sifət, parlaq sima mənasındadır.

BƏDİRNİSƏ – Ərəbcə “bədr” (bütöv ay) və “Nisə” (qadın, qız) sözlərindən düzəlib, Ay üzlü qız, girdə sifətli qız.

BƏDİYƏ – Ərəbcə “bədiə” sözündən düzəlib, misilsiz, tayı-bərabəri olmayan deməkdir.

BƏDİYƏCAMAL – “Bədiə” (misilsiz) və “camal” (üz, surət) sözlərindən düzəlib, misilsiz, gözəl deməkdir.

BƏDİYƏNUR – (ər) Nadir ziya, misli-bərabəri olmayan gözəl.

BƏDİYYƏ – (ər.) Fikirləşmədən söylənilən gözəl söz, hazırcavablıq, bədahətən deyilən söz. **BƏDRƏ** – Tam ay.

BƏDRİYYƏ – Tam ayı xatırladan.

BƏDRİCAHAN – (ə-f) Dünyanın on dörd gecəlik ayı.

BƏDURƏ – Ərəbcə “bədr” sözündən olub, gənc, bədirlənmiş ay mənasındadır.

BƏHAM – Farsca “bəham” sözündən olub, məşhur, şöhrətli, adlı-sanlı mənasındadır.

BƏHADƏT – Farsca “bəhadət” sözündən olub, parlaqlıq, üstün, yüksək gözəl mənasındadır.

BƏHƏR – Farsca “bəhər” sözündən olub, məhsul, zəhmətin nəticəsi mənasındadır.

BƏHƏRÇİN – Meyvə toplayan, bar götürən.

BƏHİCƏ – Gözəl, şən, şirin, gülərzüslü.

BƏHİLƏ – Farsca “bəh” sözündən olub, lap gözəl mənasındadır.

BƏHİRƏ – (ər.) Əsli- nəcabəti olan gözəl qadın.

BƏHİYYƏ – Gözəl, göyçək, qəşəng.

BƏHRİ – “Bəhr” sözündən olub, dəniz kimi mavi gözlü qız mənasını ifadə edir.

BƏHRİBƏYİM – Dəniz qızı, dəniz bəyimi, su pərisi.

BƏHRİCAN – Dənizin ruhu; can dənizi; su gözəli.

BƏHRİGÜL – Dəniz çiçəyi, su gülü, su kimi saf və təmiz qız.

BƏHRİXANIM – Dəniz xanımı, dəniz pərisi.

BƏHRİQIZ – Dəniz qızı, dəniz kimi gözəl qız.

BƏHRİNİSƏ – Dəniz qızları, dəniz gözəlləri, su pərisi.

BƏHRİYYƏ – Dənizə məxsus, dənizə aid, dəniz qızı.

BƏHRUZƏ – Farsca “behruz” sözündən olub, xoşbəxt, bəxtəvər deməkdir.

BƏXİLƏ – Taleyi, qisməti ilə öyünən.

BƏXŞƏNDƏ – (f.) Ərməğan, hədiyyə olan qadın .

BƏXTƏVƏR – Xoşbəxt, bəxtiyar.

BƏXTİGÜL – Bəxti gül kimi açılan, xoşbəxt.

BƏXTİNUR – Bəxti nurlu, nur bəxtli, xoş taleli.

BƏXTİŞƏN – Farsca olub, bəxti, taleyi gətirən şən qadın .

BƏXTİYYƏ – Farsca “bəxt” sözündəndir. Taleyi üzünə gülən, xoşbəxt, bəxtəvər.

BƏKİBƏ – Ərəbcə “bəkibə” sözündən olub, ağıllı gözəl anlamındadır.

BƏKİRƏ – Ərəbcə “bəkr” sözündən olub, namuslu, ismətli mənasındadır.

BƏLQİYYƏ – Bəlağətlə danışan, fikrini gözəl ifadə edən, gözəl, qəşəng.

BƏLQİYYƏT – Natiq, gözəl danışan.

BƏNGÜL – Güldən olan, güldən əmələ gələn.

BƏNİFƏ – “Bəni” (ibn) övlad, nəsil, tayfa və “fər” işıq, od, parıltı sözlərindən düzəlib, oddan törəyən, işıq övladı mənasındadır. **BƏNİYƏ** – İşıq kimi parıldayan gözəl.

BƏNİZƏR – “Bəni” (ibn) övlad, nəsil, tayfa və “zər” işıq, od, parıltı sözlərindən düzəlib, oddan törəyən, işıqlı övlad mənasındadır.

BƏNÖVŞƏ – Yazda açan abı rəngli, gözəl iyli çiçək adıdır.

Gözəllik, incəlik rəmzi kimi advermədə istifadə olunur.

BƏNNUR – Xallı qadın, işıq kimi parıldayan.

BƏNURƏ – Oddan, nurdan törəyən, yaranan gözəl qız.

BƏNSU – Su kimi saf, təmiz olan.

BƏNŞƏN – Bəxtəvərəm, sevincliyəm.

BƏNZURƏ – Arzu edilən gözəl.

BƏRİYYƏ – 1.Xalq, məxluq, insan. 2.Səhra, çöl.

BƏRGÜ – 1. Sovqat gətirən, verilən bəxşiş; 2. Comərd, əliaçıq.

BƏSİLƏ – (ər.) Vasitə yaradan.

BƏSİMƏ – (ər.) Deyib-gülən, şən, güləruz.

BƏSİRƏ – Ərəbcə “bəsirət” sözündən olub, gözüaçıq, uzaqgörən, ağıllı diqqətlilik bildirir. **BƏSİRƏT** – (ər.) Uzaqgörən, gözüaçıq olan.

BƏSTƏGÜL – “Bəstə” (bağlı, bağlanmış) və “gül” sözlərindən düzəlib, bağlanmış gül, gül bağlaması, gül buketi.

BƏSTİ – Bəsdir, kifayətdir (yəni, daha qız doğulmasın) sözündəndir. Bir zamanlar Azərbaycanda qız doğulmasının arzu olunmaması ilə bağlı meydana gələn bu antroponim artıq öz ilkin mənasını itirməkdədir. Belə adlar indi qohumların adlarını yaşatmaq məqsədi ilə uşaqlara verilir.

BƏSTİBACI – Daha bacı bəsdir, daha qız lazım deyil mənasında uşaqlara verilən ad.

BƏSTİGÜL – Gül yetər, gül kifayətdir.

BƏSURƏ – Ərəbcə “bəsurə” sözündən olub, gözəl surət mənasındadır.

BƏŞARƏT – Ərəbcə “bəşarət” sözündən olub, müjdə, muştuluq, xoş xəbər mənasındadır.

BƏŞİRƏ – Ərəbcə “bəşir” sözündən olub, müjdə gətirən, xeyirxah xəbərlər gətirən, şad xəbər gətirən, gözdəndirən verən mənasındadır. **BƏTİSU** – Su kimi təmiz, parlaq üzü olan.

BƏTUL – (ər.) 1. Təmiz, saf, məsum, namuslu. 2. Bakirə qız.

BƏTULƏ – (ər.) 1. Təmiz, saf, məsum, namuslu. 2. Bakirə qız.

BƏTURƏ – (ər.) On dörd gecəlik ay, bütöv ay.

BƏZMİCAHAN – Dünyanın bəzəyi, aləmin gözəli.

BƏZMİXANIM – Xanımların bəzəyi, gözəllərin xanımı.

BƏYANƏ – Anlatma, söyləmə, bəyan etmə.

BƏYAZ – Ərəbcə “bəyaz” sözündən olub, ağ, ağappaq deməkdir. Antroponim kimi ağ qız, qar rəngli gözəl, ləkəsiz qız mənasını ifadə edir.

BƏYGÜLÜ – Bəy gülü, bəyə layiq gül, güllərin bəyi, gözəli.

BƏYXANIM – “Bəy” (titul) və “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib, böyük xanım, bəy xanımı deməkdir.

BƏYİM – “Bəy” və -im aidlik, mənsubluq ifadə edən şəkilçidən düzəlib. Bəy arvadı, bəy qızı, xanım deməkdir.

BƏYİMƏ – Xanım nəslindən olan.

BƏYİMBACI – “Bəyim” və “bacı” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, bəyim olan bacı mənasındadır.

BƏYİMCAN – Canlı, ürəkli bəyim. Sevimli, istəkli xanım.

BƏYİMXANIM – Xanımların başı, xanımlar xanımı.

BƏYİMXATIN – Xanımlar xatunu.

BƏYİMNAZ – Bəyimin nazı, nazlı bəyim.

BƏYİMNUR – Bəyimin nuru, nurlu, işıqlı bəyim.

BƏYİMSULTAN – “Bəyim” və “Sultan” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, bəyim olan sultan mənasındadır.

BƏYİMZƏR – Qızıl kimi dəyərli xanım.

BƏYYİN – Ərəbcə “bəyin” sözündən olub, aşkar, aydın mənasındadır.

BƏYYİNƏ – Ərəbcə “bəyin” sözündən olub, şahidlik, sübut mənasındadır.

BƏYSURƏ – Bəy surəsi, böyük surə.

BƏYTURƏ – Böyük rəis, bəyin hakimi.

BƏYTÜL – (ər.) Təmiz, saf, namuslu xanım.

BƏYZA – (ər.) Ağappaq, dümağ olan.

BƏYZANUR – (ər.) Çox təmiz, günahsız, işıqlı.

BƏZİLƏ – Cəsur.

BƏZMİ – Farsca “bəzm” sözündən olub, aləmin, dünyanın eyş-işrəti mənasındadır.

BƏZMİYYƏ – Farsca “bəzm” sözündən və -iyyə şəkilçisindən olub, aləmin eyş-işrətini çəkən.

BƏZRİNƏ – Farsca “bəzrin” sözündən olub, yüksəklik mənasındadır.

BİBİGÜL – Bibi (xanım) və gül sözlərindən düzəlib, gül xanım, gözəl xanım.

BİBİXANIM – Bibi (xanım) və azərbaycanca “xanım” sözlərindən düzəlib, hörmətli xanım, xanımlar xanımı mənasındadır.

BİBİQIZ – Bibi kimi qız, bibiyə oxşayan qız.

BİBİNİSƏ – Doğma xanım, bibi qızı mənasındadır.

BİKƏ – Bir sıra türk dillərində “bikə” xanım mənasındadır. Bu söz eyni zamanda türkdilli xalqlarda şahzadə qadın titulu olmuşdur.

BİKƏBACI – Gözəl şahzadə bacı.

BİKƏBƏYİM – Xanım, şahzadə Bəyim.

BİKƏXANIM – Gözəl və təravətli şahzadə xanım, xanımlar xanımı.

BİKƏÇ – Nişanlı qız, gəlin qız.

BİKƏNAZ – Nazlı xanım.

BİKƏNUR – Parlaq olan, nurlu olan xanım.

BİLDURƏ – Biliyi ilə öyünən.

BİLGƏNUR – Savadlı, bilikli, aləmə işıq saçan ziyalı xatun.

BİLGİNƏ – Biliyə sahib olan, savadlı.

BİLGİYƏ – Bilgili qadın.

BİLQEYİS – Ərəbcə “Bilqeyis” sözündən olub, tayı-bərabəri olmayan, ölçüyəgəlməz ağıllı, tədbirli deməkdir. Rəvayətə görə, Süleyman peyğəmbəri sorğu-suala tutaraq onun cavablarına heyran qalan və ona görə ərə gələn Səba ölkəsinin qadın padşahının adıdır.

BİLLUR – (ər.) Saf, büllur kimi parlaq.

BİLLURBANU – Büllur kimi banu, parlaq, özəl qız.

BİLLURBƏYİM – Büllur kimi bəyim, gözəl qız.

BİLLURƏ – (ər.) 1.Parlaq və şəffaf daş. 2.Çox gözəl, qəşəng.

BİLLURXANIM – Büllur kimi xanım; parlaq, gözəl qız.

BİLLURİ – Büllura mənsub, büllura bənzər.

BİLLURNİSƏ – Büllur kimi nisə, parlaq, gözəl qız. **BİNAY** – Ciddi olan, ayın işıqlı övladı.

BİNNUR – İşıqlı, çox parlaq işıq. **BİLNAZ**

– Zərif, cazibəli

BİRAY – Ay kimi tək, bənzərsiz.

BİRCƏ – Bənzəri, oxşarı olmayan, tək.

BİRGÜL – Bir dənə, tək gül.

BİLGİNUR – Biliyin, elmin işığı, bilginin aydınlığı.

BİRCƏBACI – Yeganə, tək bacı, yeganə qız. **BİRCƏBƏYİM**

– Tayı olmayan bəyim, tayı olmayan qız.

BİRCƏGÜL – “Bircə” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, yeganə gül, tək gözəl.

BİRCƏXANIM – “Bircə” və “xanım” sözlərindən düzəlib, yeganə xanım, misilsiz xanım.

BİRCƏNAZ – Bircə, təkcə naz, nazlı qız.

BİRCƏNİSƏ – Tək nisə, bircə nisə, tayı-bərabəri olmayan nisə.

BİRCƏNUR – Bircə nur, bircə işıq.

BİRGÜLƏ – Ancaq bir gül, yeganə gül.

BİYANƏ – Kökü, nəsli olan.

BÖYÜKBACI – “Böyük” və “Bacı” sözlərindən düzəlib, böyük bacı deməkdir.

BÖYÜKBƏYİM – “Böyük” və “bəyim” sözlərindən düzəlib, birinci qız, böyük qız, hörmətli xanım.

BÖYÜKGÜL – “Böyük” və “gül” sözlərindən düzəlib, böyük, hörmətli xanım.

BÖYÜKXANIM – “Böyük” və “xanım” sözlərindən düzəlib, hörmətli xanım, birinci xanım.

BÖYÜKNİSƏ – “Böyük” və “Nisə” adlarından düzəlib, birinci qız, böyük qız, hörmətli xanım mənasındadır.

BRİLYANT – Fransızca “brilyant” sözündən olub, cilalanmış almaz, parıltı deməkdir. Antroponim kimi təmiz, parlaq, qiymətli mənalarını bildirir.

BURAY – Boyu uzun xanım.

BURHANƏ – Ərəbcə “bürhan” adından olub, dəlil, sübut mənasındadır.

BURLA – 1. M.Kaşğarinin lüğətində “Bur” sözü – ul qayıdış növ şəkilçisi və a – isə feilin arzu şəklinin şəkilçisidir. Sözün ikinci

hecasındakı “u” saiti qısa deyildiği üçün “Burla” formasında işlənmişdir. “Burla” gözəl görünən, ətir saçmaq mənasındadır. 2.Dolanmaq, gəzmək. 3. Savaşçı, cəngavər qadın.

BURLAXATUN – “Burla” və “xatun” titulundan ibarət olub, Boyu uzun xatun gözəllik rəmzidir.

BUSATƏ – Ziyafət, təntənə, cah-calal.

BUSƏ – Farsca “busə” sözündən olub, öpüş, həsrətə son qoymaq mənasındadır.

BUSƏBƏYİM – Farsca “busə” və “bəyim” sözündən olub, həsrətə son qoymaq mənasındadır

BUSƏGÜL – Busə gülü, busə çiçəkləri. Sevinc gətirən qız.

BUSƏNUR – (f.) “Busə” və “nur” sözlərindən yaranmışdır. Sevinc gətirən nur.

BUSTANƏ – (f.) Çiçək bağçası, çiçəklik, güllük.

BUTA – Farsca “buta” sözündən olub, qönçə, açılmamış və ya təzəcə açılan gül deməkdir. Gözəllik, bakirəlik rəmzi kimi qızlara verilən addır.

BUTAGÜL – “Buta” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, gül qönçəsi deməkdir.

BUTAXANIM– “Buta” və “xanım” sözlərindən düzəlib, gözəl xanım mənasındadır.

BÜLBÜL – (ər.) 1.Səsinin gözəlliyi ilə məşhur oxuyan (ötücü) quş. 2.Səsi çox gözəl olan kimsə.

BÜLLUR – (ər.)1.Bəzi cisimlərin tabe olaraq aldıkları həndəsi şəkil. 2.Duru, aydın, kəsmə şüşə, kristal. 3.Nəcəfdaşı. 4.Təmiz, parlaq insan. **BÜLLURBƏYİM** – Büllur kimi saf bəyim.

BÜLLURXANIM – Büllur kimi saf xanım.

BÜLLURİN – Ərəbcə “büllurin” sözündən olub, büllurlu, büllur kimi parıldayan mənasındadır.

BÜLLURNİSƏ – Saf niyyətli xanım

BÜRYAN – Farsca “büryan” sözündən olub, yanan, işıqlanan mənasındadır.

BÜSARƏ – Ərəbcə “büsar” sözündən olub, bayram, şənlik mənasındadır.

– C –

CABİRƏ – Ərəbcə “cabir” sözündən olub, zülmkar mənasını bildirir. Bununla yanaşı, ürəkverən, yaşıl otlaq bir sahə, çəmənlik mənasını da ifadə edir.

CAHAN – Farsca “cəhan” sözündən olub, dünya, aləm, kainat mənasını ifadə edir.

CAHANƏ – (f.) Dünya, aləm, cahan.

CAHANBANU – “Cahan” və “Banu” adlarının birləşməsindən yaranıb, cahanın, dünyanın xanımı. Dünya gözəli, dünya xanımı.

CAHANBƏYİM – “Cahan” və “Bəyim” adlarının birləşməsindən yaranıb, cahanın bəyimi, dünya xanımı.

CAHANƏFRUZ – “Cahan” və “Əfruz” adlarının birləşməsindən yaranıb, dünyaya işıq verən, cahanı işıqlandıran, aləmi şölələndirən.

CAHANFƏR – Cahanı işıqlandıran, aləmi parıldadan.

CAHANGÜL – (f.) “Dünya” və “gül” sözlərindən düzəlib, cahanın gülü, dünya gözəli.

CAHANXANIM – Cahan xanımı, cahan, dünya xanımı.

CAHANNAZ – “Cahan” və “naz” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, cahana, dünyaya naz edən xanim.

CAHANİSƏ – Dünyanın qız(lar)ı, cahanın gözəl(lər)i.

CAHANNUR – Dünyanın işığı, nuru, aləmi işıqlandıran.

CAHANNÜMA – (f.) Dünyanı göstərən, aləmi tanidan.

CAHANTAC – Dünyanın bəzəyi, cahanın tacı. **CAHANZƏR** – Dünyanın qızılı, cahanın parıltısı, gözəli.

CAHİDƏ – Ərəbcə “cahid” sözündən olub, cəhd edən, səy edən, çalışan mənasını bildirir.

CALALƏ – Ərəbcə “calalə” sözündən olub, əzəmət, ehtişam, dəbdəbə, təmtəraq, büsat mənasındadır.

CALİBƏ – Ərəbcə “calibə” sözündən olub, cəlb edən, diqqət çəkən mənasındadır.

CAMALƏ – Ərəbcə “cəmal” sözündən olub gözəl üzlü, gözəl sifətli deməkdir.

CAMALİYYƏ – (ər.) Üzünün, çöhrəsinin gözəlliyi.

CAMİDƏ – Ərəbcə “camidə” sözündən olub, sabit qalan, donuq mənasındadır.

CANAYƏ – Ay kimi təmiz, saf.

CANALƏ – Canalan, canalıcı, olduqca gözəl qız.

CANAN – Farsca “canan” sözündəndir, cana yaxın, ürək, qəlbən sevimli, istəkli, çox gözəl mənasını bildirir.

CANANƏ – Farsca “canan” sözündəndir, sevgili yar, çox gözəl dilbər mənasındadır.

CANBƏYİM – Can bəyim, bəyim can, əziz bəyim.

CANBİKƏ – “Can” və “Bikə” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, qəlbə yaxın xanım.

CANƏFRUZ – Can yandırır-yaxan, misilsiz gözəl.

CANƏFZA – Canlandırıcı, canlandıran.

CANFƏDA – Farsca “can” və “fəda sözündən olub canından keçən adam mənasındadır.

CANFƏZA – Farsca “can” və “fəza sözlərinin birləşməsindən yaranıb, zövq verən, şənləndirən mənasındadır.

CANGÜL – “Can” və “gül” sozlərindən əmələ gəlib gülə bənzər can.

CANNUR – Özü işıqlı, nurlu kimsə.

CANRÜBA – Farsca “can” və rüba sözündən olub, can alan, gözəl dilbər mənasındadır.

CANSEL – Ruha, cana aid olan, canlı.

CANSU – 1. Həyat verən su, təzəlik. 2. Sevgili, sevimli.

CANSUN // CANSUNƏ – Canlandıran, ruhlandıran, ürəyini verən.

CANRÜBA – (f.) Canan, gözəl dilbər.

CAVAHİR – Cövhər sözünün cəmi olub, qiymətli daşlar, qaşdaşlar, cavahirat.

CAVAHİRAT – Daş-qaş, ləl.

CAVİDƏ – Farsca “cavid” sözündən olub, əbədi olan mənasındadır.

CAYİZƏ – Ərəbcə “cayizə” sözündən olub, mükafat verilən, bəxşiş mənasındadır.

CAZİBƏ – Ərəbcə “cazibə” sözündən olub, cəzbedici qüvvə, lətafət, çəkən, cəzbedici deməkdir.

CAZİMƏ – Ərəbcə “cazimə” sözündən olub, qəti qərar verən mənasındadır.

CEYLA – “Ceyl” sözündən olub, tayfa, qəbilə deməkdir.

CEYLABƏYİM – Tayfanın bəyimi, qəbilənin bəyimi.

CEYLAGÜL – Tayfanın, qəbilənin gülü, çiçəyi. Tayfa və ya qəbilə gözəli.

CEYLAXANIM – Tayfanın xanımı, qəbilənin xanımı. Tayfa və ya qəbilənin gözəli.

CEYLAN – Ahu, ceyran kimi gözəl.

CEYHUNƏ – “Coşan”, “coşğun” deməkdir. Amu- Dərya çayının qədim adlarından biridir.

CEYLANİSƏ – Tayfanın nisəsi, qəbilənin nisəsi, tayfa və ya qəbilənin gözəli.

CEYLİN – Farsca “ceylin” sözündəndir. Dünyanın, cənnətin qapısı, cənnətə açılan qapı mənasındadır.

CEYRAN – Ahu, iri gözləri, incə ayaqları olan, iti qaçan zərif heyvanın adıdır. Klassik şeirdə gözəllik rəmzi kimi vəsf olunur.

CEYRANGÜL – Ceyran gülü, ceyran çiçəyi.

CEYRANXANIM – Ceyran xanım, ceyran kimi xanım.

CƏBİRƏ – (ər.) 1. Məcbur etmək. 2. Düzəltmə, təmir etmə.

3. Zor işlətmə, əziyyətdə dözən, sargı taxtası.

CƏBRİYYƏ – 1.Məcbur edilmiş. 2.Fəlsəfədə fatalizm.

CƏDİDƏ – (ər.)Yeni, təzə mənasında işlənir.

CƏLALƏ – Ərəbcə “cəlal” sözündən olub, böyüklük, əzəmət, ululuq, şan-şöhrət deməkdir.

CƏLALƏT – Ərəbcə “cəlalət” sözündən olub, əzəmət, böyüklük, ulu mənasındadır.

CƏLALİYƏ – Ərəbcə “cəlaliyyə” sözündən olub, ulu, böyük, əzəmətli, şan-şöhrətli mənasındadır.

CƏLALİYƏXATUN – “Cəlaliyyə” və “xatun” sözünün birləşməsindən əmələ gəlib əzəmətli, böyük xatun deməkdir.

CƏLASƏT – Parlaq üzlü, işıqlı sifəti olan.

CƏLİLƏ – Ərəbcə “cəlilə” sözündən olub, uca, hörmətli, yüksək hörmət sahibi mənasındadır.

CƏMALƏ – Ərəbcə “cəmal” sözündən olub, gözəl üzlü, gözəl çöhrəli, qəşəng sifətli qadın.

CƏMALİYƏ – Ərəbcə “cəmal” və -iyyə şəkilçisindən olub, gözəl bənizli, qəşəng üzlü, çöhrəli mənasındadır.

CƏMİLƏ – Ərəbcə “cəmil” sözündən olub, gözəl, göyçək, cəzbedici, qəşəng, şirin, cazibəli, sevimli qadın mənasındadır.

CƏMİLƏT – Ərəbcə “cəmilət” sözündən olub, gözəl, göyçək, qəşəng, gülərüzlü, diqqət, maraq mənasındadır.

CƏNNƏT – Ərəbcə “cənnət” sözündən olub, behişt, gözəl mənzərəli, bağ-bağatlı yer deməkdir.

CƏNNƏTBACI – “Cənnət” və “Bacı” sözlərindən düzəlib, çox gözəl bacı mənasındadır.

CƏNNƏTBƏYİM – “Cənnət” və “Bəyim” sözlərindən əmələ gəlib, Cənnət bəyimi, behişt gözəli mənasını daşıyır.

CƏNNƏTGÜL – Cənnət gülü. Behişt gözəli.

CƏNNƏTXANIM – Cənnət xanımı, çox gözəl xanim.

CƏRİYYƏ – (ər.) Cəsarətli, cəsur, qorxmaz.

CƏSİMƏ – Ərəbcə “cəzimə” sözündən olub, qamətli, vücutlu mənasındadır.

CƏSURƏ – Ərəbcə “cəsurə” sözündən olub, qoçaq, mərd mənasındadır

CƏVAHİR – (ər.) 1.Cövhəri almaz olan, qiymətli daşlar. 2.Qiymətli şey, qızıl-gümüş. 3. Sıxılan, darıxan.

CƏVAHİRAT – (ər.) Qiymətli daş-qaşlar, dəyərli bər-bəzək əşyaları.

CƏZANƏ – Təngə gəlmək, cana gəlmək, usanmaq.

CƏZİLƏ – Ərəbcə “cəzilə” sözündən olub, bol, bolluq mənasındadır.

CƏZİRƏ – Ərəbcə “cəzirə” sözündən olub, ada mənasındadır.

CƏZMİYƏ – Ərəbcə “cəzmiyyə” sözündəndir. 1.Kəsmə, qət etmə. 2.Qəti qərar vermə.

CİĞATEL – Telləri yana tökülən gözəl.

CİHANUR – Cahanın nuru, işığı.

CİYADƏT – Ərəbcə “ciyadət” sözündən olub, gözəllik, saflıq mənasındadır

CÖVHƏR – (ər.)1. Mahiyyət, zat, əsil, maya; 2. Qılınc, bıçaq və s. düzəltmək üçün işlədilən maddə. 3. Qiymətli daş-qaş.

CÖVHƏRBƏYİM – Bəyimlərin cövhəri, bəyimlərin ən gözəli.

CÖVHƏRXANIM – Xanımların cövhəri, xanımların ən gözəli.

CÖVHƏRNİSƏ – Qadınların başı, cövhəri, qadınların ən gözəli.

CÖVLANƏ – Ərəbcə “cövlan” sözündən olub, gəzib, dolaşma mənasındadır

CÖVRİYYƏ – Ərəbcə “cövr” sözündən olub, cəfa çəkmə mənasındadır.

CÖVZA – Ərəbcə “cövza” sözündən olub, əkiz adam surətini əks etdirən bürc mənasındadır

CUMAYƏ – Ərəbcə “cuma” sözündən olub, irəliləyən, qabaqda gedən mənasındadır.

CÜNEYİDƏ – Ərəbcə “cüneyid” sözündən olub, öz məqsədi uğrunda cəsarətlə vuruşan.

CÜNEYRƏ – Ərəbcə “cüneyrə” sözündən olub, ildırım mənasındadır.

CÜNUDƏ – Ərəbcə “cünudə” sözündən olub, qoşun, ordu mənasındadır.

CÜNUNƏ – Ərəbcə “cünunə” sözündən olub, həddən artıq sevən, həddən artıq gözəl mənasındadır.

CÜZURƏ – Ərəbcə “cüzurə” sözündən olub, özünə cəlb edən, həddən artıq gözəl mənasındadır.

– Ç –

ÇAĞNUR – Hər dövrün işığı, nuru, aydınlığı.

ÇEŞMƏ – 1.Farsca “çəşmə” sözündən olub, bulaq, qaynaq, mənbə deməkdir.2. Göz bəbəyi.

ÇEŞMƏGÜL – Bulaq başında bitən çiçək.

ÇEŞMƏXANIM – Sevimli, nazlı xanım.

ÇEŞMƏNAZ – Naz çəşməsi, nazı çox olan, işvəli gözəl.

ÇEŞMƏNUR – İşıq çəşməsi, nur çəşməsi.

ÇEŞMƏSAR – Çoxlu bulaq olan yer.

ÇEŞMƏZAR – Çoxlu çəşmə olan yer, çəşməlik.

ÇEŞMƏZƏR – Qızıl çəşməsi.

ÇEŞMİ – Bax: Çeşmə.

ÇƏLƏNG – Gül və ya bitkilərdən dairə şəklində hörülmüş zinət, bəzək əşyası.

ÇƏMƏN – Çoxlu çiçəklərlə və yaşıl otla örtülmüş sahə, yaşıllıq.

ÇƏMƏNGÜL – Çəməndə bitən gül, çəmən çiçəyi.

ÇƏMƏNNAZ – Çəməninin nazı, çəməninin barı, otlaq, çəmənlik.

ÇƏMƏNNUR – Çəməninin işığı, çəməninin nuru.

ÇƏMƏNZAR – Farsca “çəmənzar” sözündəndir, çəmən olan sahə, çəmənlik gözəlliklər mənasını bildirir. Çəməninin qızılı, çəməndə bitən çiçək.

ÇİÇƏK – 1. Gül-çiçək deməkdir. Bitkilərin artım ünsürlərini ehtiva edən rəngli və ya ağ rəngdə açan, çox qoxulu bitki, çiçək açan bitki. 2. Parça və ya başqa şeylər üzərinə edilən rəngli və ya rəngsiz bəzəmə.

ÇİÇƏKBİKƏ – Çiçək kimi saf xanım.

ÇİÇƏKXANIM – Çiçək kimi xanım, gül kimi xanım.

ÇİÇƏKXATUN – Çiçək kimi xatın, çiçək kimi qız.

ÇİÇƏKNAZ – Çiçək kimi nazlı, işvəli, gözəl.

ÇİÇƏKNUR – Çiçəyin nuru, çiçəyin işığı.

ÇİÇƏKZAR – Çoxlu çiçək bitən yer, çiçəklik.

ÇİÇƏKZƏR – Çiçək kimi qızıl, çiçək kimi bəzəkli.

ÇİLƏXANIM – Çillədə doğulan qız, çillə xanımı.

ÇİLƏNAY – “Çilən” (yabanı innab, meyvə, çilənmək, nəmlənmək və s. mənalarındadır) və “Ay” sözlərindən düzəlmişdir, ay işığının ətrafa yayılması.

ÇİLƏNİSƏ – Üz və bədənində çili, xalı olan bəyim.

ÇİMNAZ – “Çim” (xalis, qatışıqı olmayan, büsbütün) və farsca “naz” sözlərindən düzəlib, başdan-başa, xalis naz, xalis gözəl.

ÇİMNAZBƏYİM – Çox nazlı, naz edən bəyim, naz içində olan bəyim.

ÇİMNAZXANIM – Çox nazlı olan xanım, nazlı xanım.

ÇİNARƏ – Çinar kimi ucaboynu, enli yarpaqları olan iri, hündür və uzunömürlü ağacın adıdır. “Çinar” sözündən yaranıb, çinar kimi hündür boynu, qamətli.

ÇİNƏNAY – “Çinə” və “nay” sözlərindən düzəlib, Çin qamışı, Çin tütəyi, Çin musiqisi deməkdir.

ÇİLƏK – Ağ çiçəkləri və çəhrayı-qırmızı dadlı meyvəsi olan bitki və onun meyvəsi, çiylək.

ÇİLƏNAY – 1. “Çilən” (bax) və “ay” sözlərindən əmələ gəlib, açılan ay mənasını ifadə edir.

ÇÖHRƏ – Üz, surət, sima.

ÇÖHRƏBƏYİM – Kökü, soyu bəy nəslindən olan.

ÇÖHRƏGÜL – Gül sifətli, gül üzlü.

– D –

DAHİYƏ – Ərəbcə “dahiye” sözündən olub, üstün zəka sahibi, afət deməkdir.

DAKİRƏ – Həmişə Allahı yada salan, ürəyi rəhmdil olan.

DALĞA – Su səthinin dalğalanması, çalxalanması, ləpə, izdiham. Su səthində əmələ gələn qabarma.

DAMCI – Su və başqa mayelərin girdə şəklə düşmüş ayrıca kiçik hissəsi, yumru damlası.

DAMLA – Su və digər mayelərin girdə şəklə düşmüş kiçik hissələri. Mayedən ayrılaraq düşən parça halında, kiçik miqdar, qətrə.

DANƏGÜL – Bir dənə gül, tək gül.

DANGÜL – Dan gülü, şəfəq gülü.

DANQIZ – Dan qızı, səhər qızı, sübh qızı. Dan ulduzu. **DARÇIN** – Farsca “darçın” sözündəndir. Darçın ağacının qabığından hazırlanan gözəl iyli quru toz halında olan ədviyyə. Antroponim kimi “xoşa gələn, ürəyə yatan” mənasını ifadə edir. **DANSU** – Dan, sübh suyu. **DARIYYƏ** – Parıltılı, parıldayan, işıldayan.

DAVUDƏ – Ərəbcə “davud” sözündən olub, gözəl səsi olan mənasındadır.

DƏFİNƏ – (ər.)Yerə basdırılmış qızıl-gümüş, dəyərli daş-qaş, pul, xəzinə.

DƏFNƏ – Latınca “laurus” sözündən olub, bitkilər aləminin dəfnəçiçəklilər dəstəsinin dəfnəkimilər fəsiləsinə aid bitki. Ətirli yarpaqlarından yeyinti məhsullarında istifadə edilən həmişəyaşıl ağac. Qədim yunan əfsanəsinə görə Dəfnə Yer allahının Çay allahından olan qızının adıdır.

DƏHANƏ – Farsca “dəhan” sözündən olub, özünün və dodaqlarının gözəlliyi ilə diqqəti cəlb edən ağız.

DƏNİZ – Qədim adlardan olan bu sözün əsli “təngiz”dir. Yer üzünün su ilə örtülmüş hissəsi, suyu duzlu olub ətrafı quru ilə əhatə olunmuş su sahəsi, dərya, bol sulu, nəhayətsiz. “Oğuz Kağan Dəstan”nda Oguz Xanın altıncı oğlunun adı. Bəzi sözlərlə birləşərək başqa adlar əmələ gətirir.

DƏRYA – Farsca “dərya” sözündən olub, dəniz, tükənməzlik, bolluq, nəhayətsiz mənasını bildirir.

DƏRYABƏYİM – Dərya kimi saf, pak bəyim.

DƏRYAGÜL – Dərya gülü, dəniz çiçəyi.

DƏRYADİL – Dərya və dil sözündən olub, ürəyi dəniz kimi böyük, mərhəmətli olan, hövsələsi çox olan mənasını bildirir.

DƏRYAGÜL – Farsca “dərya” (dəniz) və “gül” sözlərindən düzəlib, su çiçəyi deməkdir.

DƏRYAXANIM – Dərya xanımı, dəniz xanımı, su pərisi, gözəl.

DƏRYAXATUN – Dərya xatunu, dərya gözəli.

DƏRYANİSƏ – Dərya nisənəsi, dərya kimi gözəl.

DƏRYANUR – Farsca “dərya” (dəniz) və ərəbcə “nur” (ışıq) sözlərindən düzəlib, dəniz işığı, su aydınlığı, dəniz kimi saf, parlaq olmaq mənasını bildirir.

DƏSTƏBƏYİM – “Dəstə” və “Bəyim” sözlərindən olub, gül buketi kimi gözəl görünən bəyim.

DƏSTƏGÜL – “Dəstə” və “gül” sözlərindən əmələ gəlib, gül dəstəsi, çiçək buketi, gül dəstəsi.

DƏSTƏXANIM – Gül dəstəsi kimi diqqəti cəlb edən xanım, gül dəstəsi kimi gözəl.

DƏSTƏQIZ – Gül dəstəsi kimi qız.

DƏSTƏNAZ – Naz yığını, nazlı - işvəli.

DƏSTƏNUR – Fars və ərəb sözləri olan “dəstə” və “nur” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, işıq topası, işıq dəstəsi, nur dəstəsi kimi çox gözəl qız mənasındadır.

DƏSTƏZƏR – Fars və ərəb sözləri olan “dəstə” və “zər” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib işıq topası, işıq dəstəsi, qızıl yığını, altun topası mənasını bildirir.

DƏSTİNƏ – Farsca “dəstin” sözündən olub, iki qolbaq, bilərzik və imza, dəst xətt mənasını bildirir.

DİANA – Qədim yunan mifologiyasında Ay və ov Allahı deməkdir.

DİDAR – Farsca “didar” sözündən olub, üz, sima, çöhrə, camal mənasını bildirir.

DİLƏB – Farsca “diləb” sözündən olub, ürəkli olan, həvəs, zövq mənasını bildirir.

DİLAFƏT – Ürəyi gözəl, qəlbi təmiz.

DİLƏN – Könül, ürək, qəlb mənasını bildirir.

DİLƏNAZ – Ürək istəyən işvə-naz, xoşa gələn əda, qəmzə mənalarını bildirir.

DİLƏRƏN – Ürəyi sakitləşdirən, qəlbə rahatlıq verən.

DİLƏRƏ – Farsca “dilara” sözündən olub, ürəkaçan, könülaçan, qəlbə zinət verən, gözəl sevgili, gözəl mənasını bildirir.

DİLƏVAZ – Farsca “dilavuz” sözündən olub, ürək, könül nəğməsi, qəlb sədası, ruhu oxşayan, cazibəli mənasını bildirir.

DİLƏVƏR – Farsca “dilavər” sözündən olub, ürəkli, qoçaq, cəsur, qəhrəman diribaş, hazır cavab mənalarında işlənir.

DİLƏVƏT – Farsca “dilavət” sözündən olub, ürəkli olan mənasındadır.

DİLƏVİZ – Farsca “dilaviz” sözündən olub, dilbər, ürəyə yatımlı, ruhu oxşayan, xoşagələn gözəl mənasındadır..

DİLƏZƏR – Farsca “dilazar” sözündən olub, ürək incidən mənasındadır.

DİLƏY – Ay kimi parlaq, ürəklərə yol açan.

DİLƏRƏ – Farsca “dilbarə” sözündəndir. Ürək, qəlb bəndi, ürək sərhədi.

DİLƏZ – Farsca “dilbaz” sözündən olub, ürəkəçən, ürək oynadan sevgili, gözəl mənasındadır.

DİLƏR – Farsca “dilbər” sözündəndir. Gözəl, könül açan, qəlb oğurlayan canan mənasını bildirir.

DİLƏS – (f.) Dilbərə aid olan, dilbərə məxsus olan.

DİLƏSTƏ – (f.) Ürəyi, qəlbi bağlanmış, vurğun, aşiq.

DİLƏDƏ – Könül verən, aşiq, vurulan. Könül vermiş, aşiq, vurğun, məftun.

DİLƏR – Ürəkli, hünərli, sevgili dilbər.

DİLƏRƏ – Farsca “dildar” sözündən olub, könül alan gözəl, ürəkli gözəl mənasındadır.

DİLƏZƏ – Farsca “dilduz” sözündən olub, ürək ovlayan mənasındadır.

DİLƏFRUZ – Könül sevindirən, ürək açan, qəlbi şölələndirən.

DİLƏGÜL – İstənilən gül, arzulanan, xahiş edilən gül. **DİLƏK** – 1.“Diləmək” feilindən düzəlib, istək, arzu, təmənnə mənasındadır. 2.Arzuğa, istəyə çatmaq.

DİLƏNAR – Ürək odu, odlu ürək, ürəyin odu. Odlu, alovlu, atəşli qəlb.

DİLƏNUR – Ürəyə nur verən, ürəyi nurlu.

DİLƏR – Arzu edən, diləyən, arzusuna çatmaq üçün nəyisə istəmək.

DİLƏRCAN – İstəyən, arzulayan.

DİLFƏRƏH – Ürək sevindirən, qəlb şadlandırıan, istəyən, arzulayan. Könül açan, sevindirən, şənləndirən.

DİLFƏZA – Fəza kimi geniş ürəkli, açıq qəlbli. Fəza kimi aydın, saf geniş ürəkli.

DİLFİRAB – Farsca “dılfrab” sözündən olub, cazibədar mənasındadır.

DİLFİRUZ – (f.) Ürəyi açıq, qəlbli sevindirən, fərəhləndirən .

DİLFUZƏ – (f.) Dili şirin.

DİLGÜŞƏ – (f.)Ürəyi məftun edən, könül xoşlandırıan, ürəkaçan, könül açan, fərəhləndirən, könül cəlbədən.

DİLGÜŞAD – Açıq ürəkli, şad ürəkli, açıq könüllü, ürəyi şad olan.

DİLHAZ – İşvəli, gözəl danışan

DİLXUNƏ – Farsca “dılxunə” sözündən olub, ürəyi dolmuş mənasındadır.

DİLİSTAN – Könül baxçası, ürək istəyən yer, ürək alan.

DİLKEŞ – Ürəkaçan, könül açan, qəlb sevindirən.

DİLNAR//DİLNARƏ – Ürəyi odlu, qəlbli atəşli.

DİLNAVAZ // DİLNAVAZƏ – Könül oxşayan, ürəyə yatan, lətif, xoşagələn.

DİLNAZ – Ürəkdən naz eləyən, işvəli danışan, naz-qəmzəli olan.

DİLNEL – Dili nur olan, dilli-ağızlı nətiq.

DİLNUR // DİLNURƏ – Ürəyi işıqlı, aydın qəlbli, təmiz, pak ürəkli,

DİLRÜBA – Dil və farsca “robudən” feilinin kökü olan “rüba” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, ürək cəlb edən, sevgili, gözəl, könül valeh edən mənasında işlənir.

DİLSƏFA – Ürəyində qəmi olmayan, kədərsiz.

DİLSUZ – Ürəyə yaxan, qəlb yandıran.

DİLŞAD – Dil və şad sözlərindən əmələ gəlib, şadlanmış ürək, sevincək gözəl, sevgili, qəmsiz, ürəyi sevincə dolu, könlü şad mənasındadır.

DİLŞAH – (f.) Ürək sultanı, qəlb hökmdarı, padşahı.

DİLŞƏN – (f.) Könül sevincli, ürəyi fərəhli, sevincli.

DİLYAR – (f.) Ürək dostu, qəlb sevgilisi, qəlbə yaxın olan.

DİLZAR – Dilli-dilavər, könül sındıran.

DİNAR – Ərəbcə “dinar” sözündən olub, bəzi ölkələrdə qızıl pul və pul vahidi, sikkəli qızıl mənasındadır.

DİNARƏ – Ərəbcə “ dinara” sözündən olub, qiymətli, dəyərli, yeganə.

DİYANA – Latınca “Diana” səma və ya ilahi, ay və doğum ilahəsi mənasındadır.

DONARA – Fransızca “donare” sözündən olub, qan vermək, həyat bəxş etmək, od vermək mənasındadır.

DOSTU – Yaxın, əziz qadın. Bəzi bölgələrdə əmi, dayı arvadına müraciət formasıdır.

DOSTUXANIM – Əziz xanım.

DOSTUBƏYİM– Əziz bəyim.

DÖNANƏ – “Dönmək” feilində olub, dönmə mənasındadır.

DÖNAY – “Dönmək” (fırlatma, dönmə; qayıtma, geri çevrilmə, dönüş) və “ay” sözlərindən düzəlib, dalbadal qız uşaqlarının

doğulmasının dayandığını və oğlan uşağının dünyaya gəlməsini arzulamaq məqsədilə qoyulan adlardandır.

DÖNƏRAY – Fırlanan ay, dönən, hərlənən ay.

DÖNƏRTAŞ – Hərlənən daş, fırlanan daş, fırladılan daş.

DÖNMƏZ – Səbatlı, dözümlü, inandığını eləyən, tutduğu yoldan dönməyən mərd, igid, qorxmaz.

DÖNÜŞƏ – Hərfi anlamda “qayıtma”, “geri dönmə” mənasındadır. Bir şeyin əldə edilməsi üçün əsaslı dəyişiklik deməkdir.

DÖVRANƏ – Zaman, dövrən, vaxt.

DUNAR – “Tunar” ilk ay, birinci ay mənasındadır.

DUNAYƏ – Dunay çayının adındandır.

DURAY – Var olan, yaşayan ay, sakit dayanan ay. Bu adın “Turay” şəkli də vardır.

DURNA – Dimdiyi, boğazı və ayaqları uzun, köçəri iri bataqlıq quşudur. Güzəllik rəmzi kimi Azərbaycan poeziyasında dönədənə vəsf olunmuşdur.

DURNABƏYİM – “Durna” və “Bəyim” adlarından düzəlib, durna kimi bəyim mənasındadır.

DURNAXANIM – Durna kimi gözəl xanım.

DURNAXATUN – “Durna” və “Xatun” adlarından düzəlib, durna kimi xatın.

DURSƏL – Əbədi olmaq, daimi yaşamaq.

DURSEV – Yaşa, var ol və sev, yaşayaraq sevən.

DURSUN – Var olsun, yaşasın, ölməsin.

DURSUNƏ – Yaşasın, ölməsin.

DURSUNAY – Yaşamaq, əbədi olmaq.

DUYĞU – “Duy” (“duymaq” feilinin kökü) və - ğu feildən isim düzəldən şəkilçinin birləşməsindən əmələ gəlib. Sezmə, anlama, başa düşmə qabiliyyəti. Obyektiv aləmin hadisələrini qavrama, hiss etmə qabiliyyəti.

DUYĞUN – Qavrayan, hiss edən, dərk eləyən, sezən, həssas, hissiyyatlı, yaxşı anlama qabiliyyəti olan.

DUYSAL – Duyğulu, hissiyyatlı, tez və yaxşı, incə duyğusu olan, həssas.

DÜHANƏ – Ərəbcə “dühan” sözündən olub, bulud mənasındadır.

DÜNYA – Kainat, aləm, varlıq.

DÜNYABƏYİM – Dünyanın bəyimi, aləmin gözəli.

DÜNYAXANIM – “Dünya” və “xanim” sözlərindən düzəlib, dünya xanımı, dünya gözəli.

DÜNYASƏDA – Dünyanın avazı, kainatın səsi.

DÜNYAZƏR – Dünya zəri, dünya zəri kimi qiymətli və gözəl qız.

DÜRDANƏ – Ərəbcə “dürr” (inci, mirvari)və farsca “danə” (dənə) sözlərindən düzəlib. Dürr dənəsi, inci dənəsi, mirvari, əziz, istəqli.

DÜRƏFŞAN – Ərəbcə “dürr” və farsca “əfşan” (saçan) sözlərindən düzəlib, inci saçan deməkdir.

DÜRƏNGİZ – Dürr saçan, inci saçan.

DÜRRƏ – Ərəbcə “dürr” sözündən olub, böyük inci dənəsi, sevimli, əziz mənasındadır.

DÜRİYYƏ – Ərəbcə “dürriyə” sözündəndir. 1.İnci kimi parlayan, parlaq. 2.Parıltılı ulduz.

DÜRNUR – (f.) İnci işığı, inci kimi parlaq.

DÜRXANIM // DÜRBƏYİM– Dürr kimi xanım, inci kimi xanım.

DÜRNİSƏ – Ərəbcə “dürr” (mirvari, inci) və “nisə” (qız) sözlərindən düzəlib, inci kimi qız.

DÜRRƏBƏYİM – Ərəbcə “dürr” və “bəyim” sözündən olub, inci dənəsi kimi sevimli bəyim.

DÜRRƏXATUN – Ərəbcə “dürr” və “bəyim” sözündən olub, inci dənəsi kimi sevimli xatun.

DÜRRƏNGİZ – (ə-f) İnci saçan, dürr saçan, dürr səpən, inci yağdıran.

DÜRRƏT – (ər.) İncilərin, sədəflərin cəmi.

DÜRSABAĞ – Səhərin və sabahın incisi, mirvarisi.

DÜRSƏDƏF – (ər.) Dürr kimi sədəf (balıqqulağının iç qatından hazırlanan müxtəlif bəzək əşyaları) Üstü parlaq qabıqlı inci.

DÜRSƏTİ – “Dürr” (inci, mirvari) və “səth” (üz, üst tərəf) sözlərindən düzəlmiş və inci üzlü, inci kimi gözəl sifətli qız mənasındadır.

DÜRTƏKİN – Dürr-inci kimi əziz və sevimli.

DÜŞVARƏ – Çətin, müşkül.

DÜYMƏ – “Düy” (“düymək” – bağlamaq feilinin kökü) və - mə feildən isim düzəldən şəkilçidən düzəlib. Bağlı, açılmamış gül qönçəsi, buta.

DÜYMƏBƏYİM – “Düymə” ilə “bəyim” sözlərindən olub, incə, zərif xanım.

DÜYMƏXANIM – “Düymə” ilə “xanım” sözlərindən olub, incə, zərif qadın mənasındadır.

– E –

EBRU – Farsca olub, bir neçə mənə bildirir. 1.Qaş. 2.Bulud rəngində, buluda bənzər, bulud kimi dalğalı, buludlu. 3.Kağız üzərində mərmər, damarlar kimi dalğalı şəkilli bəzəmə.

EDADƏ – Ərəbcə “edad” sözündən olub, ləyaqətli mənasındadır.

EHMALƏ – Ərəbcə “ehmaəl” sözündən olub, rahat, yavaşca deməkdir.

EHRAMƏ – Ərəbcə “ehram” sözündən olub, sərdabə mənasındadır.

EHRAZƏ – Ərəbcə “ehraz” sözündən olub, nail olma, qazanma mənasındadır.

EHSANƏ – Ərəbcə “ehsanə” sözündən olub, yaxşılıq etmə, bağışlama, hədiyyə etmə mənasındadır

ELLA – 1.Qüvvətli, qüdrətli, möhkəm. 2. Güclü, palıd kimi bərk ağac.

ELLADA – Yunanıstanda qədim adıdır. Yunanca “yellados” sözündən olub, ellinlərin vətəni, günəşli ölkə deməkdir.

ELAFƏT – Elin gözəli, elin dilbəri.

ELALƏ – Ölkələr alan, fəth eləyən.

ELANA – El anası, el anası ola biləcək gözəl qız.

ELANORA – Yunanca olub şəfqət, mərhəmət deməkdir. Allah mənim nurumdur.

ELANUR – Şəfqətli, nurlu, işıqlı.

ELAY – Elə bağlı olan. El üçün, elin Ayı, elin Ay kimisi.

ELAYƏ – Elin nişanəsi, elin əlaməti, elin ayəsi.

ELAZƏ – Allahına inanan, ona and içən.

ELAZƏR – “El” (xalq, dövlət, ölkə, vətən, tayfa) və “azər” (az ərlərindən olan güclü kişi) sözlərindəndir. Elin qabaqda gedəni, elin gücü.

ELBA – Sanskritcə “elba” sözündən olub, çay, çay axını, açıq rəngli su.

ELBARƏ – Elin, obanın, yurdun varlığı.

ELBƏNİZ – Elin, xalqın üzü, el bənizli. Xalqa bənzər gözəl.

ELBƏZƏR – Eli bəzəyən, elinə xidmət edən.

ELBİKƏ – Elin bikəsi, xalqın qızı. Elin xanımı, vətənin qadını, qızı.

ELCANƏ – Elini sevən, elin canı.

ELÇİÇƏK – Elin çiçəyi, elin gülü.

ELÇİNƏ – Qədim türk dillərində “el” və “çin” (düzgünlük, doğruluq) elin doğruluğu, gücü anlamını verir.

ELENORA– (yun.) Yunanca şəfqət, mərhəmət. Allah mənim nurumdur.

ELDA – Farsca “yelda” sözündən olub, dekabrın 21-nə təsadüf edən ən uzun gecə.

ELDAN – “Eltan” sözündən olub, elin fəcri, şəfəq vaxtı.

ELDANƏ – Elin sabahı, sübhü.

ELDAŞ – Bir eldən olan, biryerli, həmyurd, həmvətənlı, həmyerli.

ELDƏGÜL – Eldən gül olan, elin gülü. Elin çiçəyi, gülü.

ELDUZƏ – Eli, xalqı yandıran, parlaq ulduz.

ELFANƏ – Elmi sevən, elmlı, bilikli.

ELFİRA // ELFİRƏ – Əslən “vir” (kişi, insan) sözündən yaranmış, “qadın, qız” mənasındadır; Elin ulduzu, elin işığı, odu.

ELGİNAY – Elini sevən Ay, el vurğunu olan el gözəli.

ELGİNƏ – Yurdunu sevən, qoruyan.

ELGÜL – “El” (xalq) və “gün” (günəş) sözlərindən düzəlib, xalqın günəşi, elin gülü deməkdir.

ELGÜLAY – Elin gözəllərinin gözəli. Elin ən gözəl qızı.

ELGÜNAY – Elin Günəşi və Ayı. Elin ecazkar gözəli.

ELXANƏ – Elin xanı, elin öndə olanı **ELXANIM** – Elin xanımı, xalqın xanımı.

ELİDA – Yəhudicə “ilida” sözündən olub, seçilmiş, seçilməyə hüququ olan.

ELQANƏ – Yurdunu sevən, qoruyan, nəzarət edən.

ELİNA – Saf, təmiz.

ELİSA – Cənnətdə yaşayan mələk.

ELLİN – Xalqın nümayəndəsi, elin üzvü, həmyerlisi deməkdir.

ELMANƏ – Elin adamı, elini sevən.

ELMARƏ – Elin ucalığı, elin başçısı.

ELMAYƏ – Elin mayası, elin gözəli.

ELMİNA – Ərəbcə “elmina” sözündən olub, elmlı, bilikli mənasındadır.

ELMİNAZ – Ərəbcə “elmina” və farsca “naz” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, naz eləməyi gözəl bacaran, ədası ilə düşüncəli olan. Başdan-başa nazlı gözəl, gözəllik mücəssəməsi.

ELMİRA – Elin əmiri, elin başçısı, elin rəhbəri, elin seyidi.

ELMİNƏ – Elmi sevən, bilik, bacarıq toplayan.

ELMİYAR – Elmə aşina olan, elmin dostu, elmi sevən, istəyən.

ELMIYYƏ – Ərəbcə “elmiyyə” sözündən olub, elmlı, bilikli deməkdir. Bilik, bilgi, nəzəriyyə, xəbərlə əlaqədar, elmə aid olan.

ELMURƏ – Elin sevimlisi, elin işığı.

ELNAMƏ – Elə məxsus əsər, elə məxsus qız, el qızı.

ELNAR – Elin odu, atəşi, elin işığı, gözəli.

ELNARƏ – “El” (xalq) və ərəbcə “nar” (od) sözlərindən düzəlib, elin odu, xalqın işığı.

ELNAYƏ – Elin şadlığı, sevinci.

ELNAZ – “El” (xalq) və farsca “naz”(şivə, qəmzə) sözlərindən düzəlib, elin nazlı gözəli.

ELNƏZƏR – Elin gözü, baxışı, xalqın fikri, düşüncəsi.

ELNURƏ – “El” (xalq) və ərəbcə “nur” (ışıq) sözlərindən düzəlib, elin nuru, xalqın işığı mənasındadır.

ELSANƏ – Elin sayılanı, seçiləni.

ELSU – 1.“El” və “su” sözlərindən düzəlib, “elin suyu” mənasındadır. 2.Elin xoşbəxtliyindən xəbər verən.

ELSUNA – Elin gözəli, yurdun gözəli.

ELSURA – “El” və ərəbcə “sur” (şənlik, toy, toy bürsəti), yaxud da “suğra” (balaca, kiçik, azyaşlı qız) sözlərindən yaranıb, şən, toy-bürsatlı qız deməkdir.

ELSURƏ – “El” (xalq) və ərəbcə “surə” (parça, hissə) sözlərindən düzəlib, elin bir hissəsi, bir parçası.

ELŞANƏ – Elin gücü, güclülərin, qüdrətliyərin eli, vətəni.

ELTAC – Elin tacı, elin başçısı, elin əzizi.

ELTAYƏ – Elə yaraşan, elə bənzər.

ELTUNƏ – Elin danı, elin şəfəqi, elin Günəşi.

ELVİNA – Almanca “elvina” sözündən olub, nüfuzlu, hörmətli dost, ürək yoldaşı mənasındadır.

ELVİRA – 1.Almanca “elvira” sözündən olub, hamının hamisi, müdafiəçisi mənasındadır. 2. Yeni səhər, çox gözəl qız.

ELVİTA – Doğru, düzgün, həqiqət.

ELVİYA – Elin qoruyanı, gücü.

ELYA – Yunanca “elya” sözündən olub, ulduz, gözəl qız mənasındadır.

ELYANƏ – “El” və “yana” (ötrü, üçün) sözlərindən düzəlib, el üçün, eldən ötrü çalışan anlamındadır.

ELYANORA – “Elya” və “Nora” sözlərindən düzəlib, elin işığı, şərəfli ömür mənasındadır.

ELYAZ – “El” (xalq) və “yaz” (bahar) sözlərindən düzəlib, xalqın baharı, ailənin baharı deməkdir.

ELZA – Yəhudicə olub, axirət, cənnət, ruhlar aləmi, tanrının qızı mənasını bildirir.

ELZADƏ – Elin övladı olan, elini sevən.

ELZARƏ – Elin zəri, elin sərvəti, elin Günəşi, xalqı qoruyan.

ELZAYƏ – Elini, xalqını qoruyan.

ELZƏR – “El” (xalq) və farsca “zər” (qızıl) sözlərindən düzəlib, xalqın var-dövləti, elin altunu, qızılı, bəzəyi, yurdun qiymətli sərvəti.

EMMA – 1.Mehriban, həlim, yumşaq. 2.Qiymətli, dəyərli.

EMİLƏ – Mehriban, ürəyiyumşaq.

EMİLİYA – Latınca “emilya” sözündən olub, mehriban, nəvazişli, şəfqətli mənasındadır.

ESFİRA – Farsca “sitare” sözündən olub, ulduz, parlaq deməkdir.

ESMİRA – İspanca “Esmiralda” adının qısaldılmış formasıdır. Yaşıl rəngli qiymətli daş deməkdir.

ESMİRALDA – İspanca olub, zümrüd, yaşıl rəngli qiymətli daş deməkdir.

ESTELLA – Latınca “estella” sözündən olub, ulduz deməkdir.

EŞQANƏ – Ərəbcə “eşq” sözündən olub, həyata, yaşamağa eşqi, istəyi olan şəxs deməkdir.

EŞQİYYƏ – Ərəbcə “eşq” sözündən olub, yaşamaq eşqi mənasındadır.

EŞAY – Ayın yoldaşı, tayı, bərabəri olanı, aya bənzəyən, ay kimi.

EYNURƏ – (ər.) Gözün işığı, nuru.

EYZANGÜL – Ərəbcə “eyzan” sözündən olub, tamam, bütün gül, başdan-daşa çiçək mənasındadır.

EYZURƏ – Ərəbcə “eyzurə” sözündən olub, diqqət çəkən mənasındadır.

– Ə –

ƏBABİL – Ərəbcə “əbabil” sözündən olub, dağ qaranquşu, böyüklük deməkdir.

ƏBADƏT – Ərəbcə “ibadət” sözündən olub, dinə sitayiş, pərəstiş edən mənasındadır.

ƏBİXANIM – Böyük xanım, baş xanım.

ƏBRU – 1.Farsca “əbru” sözündən olub klassik ədəbiyyatda qaş mənasını bildirir. 2.Bulud, qara bulud. 3.Türk dillərində qumaş parça, dəmir lövhə, mərmər üzərindəki naxışlar.

ƏDİBƏ – Ərəbcə “ədib” sözündən olub, ədəbli, tərbiyəli, yazıçı, nasir mənasındadır.

ƏDİLƏ – Bərabər, eyni. Tay, bənzər, uyğun.

ƏDİMƏ – Ərəbcə “ədim” sözündən olub, üz, səth mənasındadır.

ƏDİYYƏ – Ərəbcə “ədiyyə” sözündən olub, dava-dərman, dərdlərə çarə deməkdir.

ƏFAFƏ – Ərəbcə “iffət” sözündən olub, saflıq, təmizlik, namus, həya, əxlaq mənasındadır.

ƏFAYƏT– Ərəbcə “əfayət” sözündən olub, yaraşqlı bənizi, gözəl üzü olan, cazibədar qız.

ƏFİDƏ – Ərəbcə “əfide” sözündən olub, qəlblər, könüllər mənasındadır.

ƏFFAN – Ərəbcə “əffan” sözündən olub, comərd, səxavətli deməkdir.

ƏFİFƏ – 1.Ərəbcə “əfif” sözündən olub, namuslu, qeyrətli, həyalı deməkdir. 2. Təmiz, saf.

ƏFİQƏ – 1.Ərəbcə “Əfıqə” sözündən olub, səyyah, macəra axtaran. 2. Üstün olan, üstün.

ƏFİYYƏ – Ərəbcə “əfiyyə” sözündən olub, alaqaranlıq anlamındadır.

ƏFQANƏ – Nalə, fəryad deməkdir. Şəxs adı kimi Əfqanıstan Xalq Respublikasının əsas əhalisini təşkil edən xalqın adından götürülüb.

ƏFLAKƏ – Ərəbcə “fələk” sözünün cəmi olan “əflak” sözündən düzəlib, fələklər, göylər, səmalar.

ƏFRA – 1.Farsca “əfra” sözündən olub, ucaldan, yüksəldən deməkdir. 2.Şümşad boylu ağcaqayın ağacı.

ƏFRABƏYİM – Uca və şümşad boylu bəyim, gözəl qız.

ƏFRAXANIM – Uca və şümşad boylu xanım, ucaboy gözəl.

ƏFRAXATUN – Uca və şümşad boylu xatın, ucaboy xatun.

ƏFRANİSƏ – Farsca “əfra” və “Nisə” adından olub, ucaboy Nisə mənasındadır.

ƏFRAZƏ – Farsca “əfrazə” sözündən olub, yüksələn, ucalan mənasındadır.

ƏFRUBƏ – Farsca “əfrubə” sözündən olub, şölə saçan üz mənasındadır.

ƏFRUĞ – Farsca “əfruğ” sözündən olub, parıltı, işıq, nur deməkdir.

ƏFRUZ – Farsca “əfruz” sözündəndir. 1.Yandıran, alışdıran 2.Şöhlələndirən, parladan. 3.Dəbdəbəli gözəl.

ƏFRUZƏ – Bax: Əfruz.

ƏFSARƏ – Tac, bəzəkli papaq.

ƏFSANƏ – 1. Farsca “əfşan” sözündən olub real olmayan, inanılmaz, mümkün olmayan deməkdir. 2.Ağlasığmaz gözəlliyə malik qız. 3.Əsli olmayan hekayə, dastan. 4.Səpmək, saçmaq.

ƏFSUDƏ – Farsca “əfsudə” sözündən olub, xoşbəxt, şad mənasındadır.

ƏFSUN – Farsca “əfsun” sözündəndir. 1. Sehr, ovsun, gözbağlayıcı. 2. Əda, işvə, naz.

ƏFSÜNNÜMA – Farsca “əfsun” və “nüma” sözündən olub, işvəli nazlı mənasındadır.

ƏFSUNƏ – Bax: Əfsun.

ƏFSURƏ – (f.) Əda, işvə, nazlı.

ƏFSÜRDƏ – (f.) Solğun əhval-ruhiyyəli.

ƏFŞAN – Farsca “əfşan” sözündən düzəlib. Dekorativ sənətdə müstəqil bəzək kompozisiyası. Əsasən spiral və qıvrım formalı şaxələr üzərində səpələnən bəzək növüdür.

ƏFŞANƏ – Farsca “əfsanə” sözündən olub, xəyal edilən, arzu edilən mənasındadır.

ƏFZUDƏ – (f.) 1.Çoxalmış, artmış.2. Həddən artıq gözəl.

ƏFZUN – Farsca “füzun” sözündən olub, artıq, çox mənasındadır.

ƏHDİYƏ – Ərəbcə “əhdiyə” sözündəndir. Sözləşməyə aid, müqavilə, söz vermə, and, öhdəyə götürmə ilə əlaqədar olma.

ƏHFADƏ – Ərəbcə “əhfadə” sözündən olub, nəvələr mənasındadır.

ƏHİYYƏ – Ərəbcə “əxi” sözündəndir. Əxilər Abbasilər xilafəti dövründə yaranmış və XIII əsrdə İran, Orta Asiya, Kiçik Asiya və Azərbaycanda geniş yayılmış dini xarakterli ictimai-siyasi təşkilatın üzvləri olmuşdur.

ƏHLİGÜL – Gül əhli, gül adamı, çox gül sevən.

ƏHLİNAZ – Ərəbcə “əhl” (sakin) və farsca “naz” (işvə, qəmzə) sözlərindən düzəlib. Naz əhli, nazlı, naz edən .

ƏHLİYYƏ – Ərəbcə “əhliyyat” sözündən olub, ləyaqət, iqtidar, etibarlılıq, səlahiyyət deməkdir. **ƏHLİYYƏT** – Bax: Əhliyə.

ƏHYA – Ərəbcə “əhya” sözündən olub, dirilmə, canlandırma, oyatma, canlanma, oyanma mənasındadır.

ƏHYABƏYİM – Həyat verən, can verən bəyim, gözəl qız.

ƏHYAXANIM – Həyat verən, can verən xanım, qeyri-adi gözəl qız.

ƏXTƏR – Farsca “əxtər” sözündən olub, ulduz, tale, bəxt mənasındadır.

ƏQDƏS – Ərəbcə “əqdəs” sözündən olub, ən müqəddəs, daha müqəddəs deməkdir.

ƏQİDƏ – Ərəbcə “əqidə” sözündən olub, inam, məslək, etiqad, bir insanın tutduğu yol.

ƏQİQƏ – Ərəbcə “əqiqə” sözündən olub, qiymətli daş, aqat mənasındadır .

ƏQİLƏ – Ərəbcə “əqilə” sözündən olub, üşurlu, düşüncəli mənasındadır.

ƏQLİYYƏ – Ərəbcə “əqliyyə” sözündən olub, çox gözəl mənasındadır.

ƏLNURƏ – Ən parlaq işıq, çox parlaq və aydın.

ƏLƏSTƏ – Bəşərin yaradılışının başlanğıcı.

ƏLƏVİYYƏ – Ərəbcə “ələviyyə” sözündən olub, Əli tərəfdarı, Əliyə mənsub olan, çox ali, səmavi mənalarını daşıyır. Yüksək, ali, göylərə məxsus deməkdir. Ələvilik X-XI əsrlərdə Suriyada meydana gəlmiş, sonralar Şərq aləminə yayılmış şiəliyə mənsub dini, fəlsəfi təlimdir. Ələvilər Əlini ən ali şəxsiyyət hesab edirdilər.

ƏLFİDA – Ərəbcə “əlfida” sözündəndir. Fəda eləmə, qurban olma, avazını vermə.

ƏLFİNƏZ – Ərəbcə “əlf” və farsca “naz” sözündən olub, naz ilə ülfət bağlayan, nazlı dost mənasını bildirir.

ƏLFİYYƏ – 1.Ərəbcə “əlf” sözündən olub, dost, yoldaşa mehriban olan, dost sevən, ülfəti olan.2. Min beytdən ibarət qəsidə.

ƏLFİYAR – (ə-f) Ülfətli dost, yaxın yoldaş, səmimi sevgili.

ƏLHANƏ – (ər.) Mahnılar, nəğmələr. Gözəl səslər.

ƏLİFƏ – Ərəbcə “əlif” sözündən olub, dost, mehriban mənasındadır.

ƏLİMƏ – Dərdli, kədərli.

ƏLMAYƏ – Yüksək sərmayə, kapital. Əli sərmayəsi.

ƏLVANGÜL – Müxtəlif rəngli, rəngarəng gül.

ƏLVİNƏ – Bax: Elvina.

ƏMANƏT – Ərəbcə “əmanət” sözündən olub, inanmaq, etibar etmək mənasındadır.

ƏMALƏ – Əməllər, işlər.

ƏMANƏXANIM – Yardım edən xanım.

ƏMƏLBƏYİM – Arzulanan, istənilən bəyim.

ƏMƏLGÜL– İstənilən gül, arzu olunan gül.

ƏMİNƏ – Ərəbcə “əminə” sözündən olub, etibarlı, sakit, dinc, etibar, inam mömin, etimada layiq. Peyğəmbərimizin anasının adı.

ƏMİNƏT – Rahatlıq, asayiş, əmin-amanlıq.

ƏMİRƏ – Şahzadə xanım.

ƏNBƏRGÜL – Gözəl iyli gül, ətirli gül, qeyri-adi gözəl.

ƏNBƏRXANIM – Güzəl iyli xanım, xoş rayihəli xanım. **ƏNİSƏ** – Ərəbcə “ənīsə” sözündən olub, dost, həmdəm, səmimi rəfiqə deməkdir.

ƏNTİQƏ – Ərəbcə “ətiq” sözündən olub, nadir, az tapılan qiymətli, nadir tapılan deməkdir.

ƏRDƏNAY – Toxunulmamış Ay. Saf, təmiz, gözəl qız.

ƏRƏFƏT – Bayramdan əvvəlki, qabaq gün.

ƏRƏNGÜL – Yetkin gül, təcrübəli qadın. **ƏRƏSTƏ** – Bəzəkli, bəzənmiş.

ƏRKİ – Ərk edən, ixtiyar sahibi.

ƏRKİNAZ – “Ərk” (iqtidar, nüfuz, ixtiyar) -i (III şəxs mənsubiyyət şəkilçisi) və farsca naz (işvə, qəməzə) sözlərindən düzəlib.

Naz etməyə ixtiyarı olan, nazlı gözəl.

ƏRUS – Gəlin, nişanlı. **ƏRUZİYYƏ** – Ölçü, vəzn.

ƏRUZƏ – Böyük, təcrübəli xanın.

ƏSBAT// **ƏSBƏT** – Nəvə, nəsil, nəsil budağı.

ƏSFİRA – 1.Sarı rəng. 2.Həmi, qəyyum. 3.Həyəcan.

ƏSGİYAR – Köhnə dost, qədim yoldaş, yoldaş.

ƏSİBƏ – Cərimə, fəlakət, müsibət.

ƏSİYYƏ // **ƏSİYYƏT**– (ər.) Əsilli, nəcabətli, həqiqi.

ƏSKİNAZ // **ƏSGİNAZ** – 1.Köhnə naz, keçmiş naz. 2. Kağız pul, sərvət, qazanc.

ƏSQƏT – Ərəbcə “əsqət” sözündən olub, ən xoşbəxt deməkdir.

ƏSLAYƏ – Hüquqi ayə.

ƏSLİ – Ərəbcə “əsli” sözündən olub, köklü, nəcabətli, əsasa, kökə aid olan.

ƏSLİBƏYİM – Əsilli bəyim, nəcabətli bəyim.

ƏSLİXATUN – Ərəbcə “əsli” və “xatun” sözündən olub, köklü, nəcabətli, əsasa, kökə aid olan Xatun.

ƏSLİCAHAN – Ərəbcə “əsli” və “cahan” sözündən olub, köklü, nəcabətli Cahan.

ƏSLİZƏR – Həqiqi qızıl, təməli, özülü qızıl.

ƏSLİGÜL – Əsli gül olan, gül nəsilli. Məcəzi mənada pak nəsilli. **ƏSMA** – Ərəbcə “əsma” sözündən olub, ağıl cövhəri, zəka, sağlam, xalis cövhər mənasındadır.

ƏSMABƏYİM – Ərəbcə “əsma” və “bəyim” sözündən olub, zəkali, sağlam Bəyim.

ƏSMAXATUN – Ərəbcə “əsma” və “xatun” sözündən olub, zəkali, sağlam Xatun.

ƏSMAGÜL – Gül kimi incə qadın.

ƏSMAIL – Ərəbcə “əsmail” sözündən olub, ən gözəl qadın mənasındadır.

ƏSMANİSƏ – Ərəbcə “əsma” və “Nisə ” adından olub, zəkali, sağlam Nisə.

ƏSMANUR – Əsma və nur sözlərin birləşməsindən yaranıb, işıq saçan, nur saçan deməkdir.

ƏSMAYƏ – Qaymaqçiçəklilər fəsiləsindən çoxillik dekorativ bitkinin adıdır. Çiçək qız, çiçək qadın.

ƏSMƏR – Ərəbcə “əsmər” sözündən olub, qarabuğdayı, qarayanız mənasındadır.

ƏSMƏT – Ərəbcə “İsmət” sözündən olub, namus, abır, əxlaq təmizliyi mənasındadır.

ƏSMƏTBƏYİM – İsmətli, abırlı bəyim

ƏSMƏTXANIM – İsmətli, abırlı xanım

ƏSNAYƏ – Ərəbcə “əsna” sözündən olub, vaxta aid, zamana məxsus deməkdir.

ƏSRA – Daha tez, daha sürətli, çox tələsik.

ƏSRAR – Sirlər, məcazi mənada hələ dərk edilməmiş, müəmmalı.

ƏSRARƏ – Bax: Əsrar.

ƏSRAFBACI – Ən şərəfli bacı, ən şərəfətli bacı, ən əziz bacı.

ƏSRAFXANIM – Ən şərəfli xanım, ən şərəfətli xanım.

ƏSRƏFİYYƏ – Bax: Əsrəf.

ƏSRİYYƏ – Müasir, yeniliyi qəbul edən.

ƏSURƏ – Fars dilində “əsur” sözündən olub, toy, büsat mənasındadır.

ƏŞHURƏ – Ərəbcə “əşhurə” sözündən olub, çox şöhrətli, məşhur mənasındadır.

ƏTAYƏ – Ərəbcə “əta” sözündən olub, pay, bəxşiş, hədiyyə deməkdir. Valideynlər çoxdan arzuladıqları övladlarına bu adları verməklə istəklərinin həyata keçdiyini bildirirlər.

ƏTİFƏ – 1.Əymə, çevirmə, yönəltmə.2.Rəhmli, mərhəmətli.

ƏTİQƏ – Ərəbcə “ətiq” sözündən olub, qədim bəzək, zینət deməkdir.

ƏTİRƏ – Gözəl qoxu, xoş qoxu, rəyihə.

ƏTİRGÜL – Ətirli gül, çiçək. Ətir saçan gözəl.

ƏTİRŞAH – Ərəbcə “ətirşah” sözündən olub, xoş ətirli yarpaqları olan dibçək bitkisinin adından götürülüb. Ətirlərin şahı mənasındadır.

ƏTİYYƏ – Ərəbcə “ətiyyə” sözündən olub, hədiyyə, bəxşiş mənasındadır.

ƏTLAZ – Bax: Atlaz.

ƏTRABƏ // ƏTRUBƏ – Ətir suyu, ətirli su. **ƏYANƏ**
– Aydın, aşkar.

ƏYYUBƏ – Qədim yunan dilində ”iyab” sözündən olub, səbirli, dözümlü mənasındadır.

ƏZƏMƏT – Ərəbcə “əzəmət” sözündən olub, böyüklük, ululuq, dəbdəbə, təntənə deməkdir.

ƏZƏT– Əzəmət, əzəmətli. **ƏZHANƏ** – Ərəbcə “əzhan” sözündən olub, zəhin mənasındadır. **ƏZHARƏ** – Ərəbcə “əzhar” sözündən olub, gül, çiçək mənasındadır. **ƏZHƏB** – Ərəbcə “əzhəb” sözündən olub, çox gözəl deməkdir.

ƏZİFƏ – Ərəbcə “əzifə” sözündən olub, qulluq, xidmət mənasındadır.

ƏZİMƏ – 1.Ərəbcə “əzim” sözündən olub, böyük, ali, əzəmətli, cəlallı mənasındadır.2.Əzm, niyyət, məqsəd.

ƏZİMƏT – Ərəbcə “əzimət” sözündən olub, niyyət, məram, köç, səfər deməkdir.

ƏZİZBƏYİM – Sevimli bəyim, istəkli bəyim , sevimli qız.

ƏZİZBİKƏ – Sevimli bikə, istəkli bikə, əziz qız.

ƏZİZƏ – Ərəbcə “əziz” sözündən olub, sevilən, istənilən, əzəmətli, qiymətli, hörmətli, möhtərəm deməkdir.

ƏZMİNƏ – Ərəbcə “əzminə” sözündən olub, zaman, dövrün mənasındadır.

ƏZİZƏNUR – Əziz, mehriban, istəklili işıq saçan.

ƏZMİYYƏ – Ərəbcə “əzminə” sözündən olub, əzmli, vüqarlı mənasındadır.

ƏZMİYYƏT – Əzmli olmaq, hünərli, cəsarətli.

ƏZRA – Saf, təmiz.

ƏZRABƏYİM – Saf, təmiz Bəyim.

ƏZRAXANIM – Saf, təmiz Xanım.

– F –

FABİYYƏ – 1.Nəsil, adı. 2. Paxlava, lobyə.

FABİLƏ – Ərəbcə “fabilə” sözündən olub, iş görəni, işləyən, təsvir edən mənasındadır.

FADİLƏ – Ərəbcə “fadil” sözündəndir. 1.Fəzilətli, üstün, ləyaqətli. 2. Səxavət, səxavətli, yaxşılıq, təhsilli.

FAXİRƏ – Ərəbcə “faxir” sözündən olub, qiymətli, gözəl, parlaq, fəxr edən, öyünən deməkdir.

FAQİMƏ – Ərəbcə “faq” sözündən olub, qavrama, intellekt, böyük istedad deməkdir.

FAHİMƏ – Mədəni, ağıllı, dərəkəli.

FAHİRƏ – (ər.) 1.Öyünüləcək, fəxr ediləcək. 2.Şərəfli, qiymətli. 3.Parlaq, gözəl, mükəmməl.

FAİDƏ – Ərəbcə “faidə” sözündən olub, xeyirli, bəhrəli mənasındadır.

FAİQƏ – Ərəbcə *fauqa* sözündəndir. 1.Üstün, yüksəkdə olan.

2.Əla, böyük, çox gözəl. 3. Heyrətamiz, seçmə, irəlidə olan.

FAİLƏ – Ərəbcə “*fail*” sözündən olub, fəaliyyətdə olan, təsir gücünə malik olan, təsir edən mənasındadır.

FAİMƏ – Ərəbcə “*faimə*” sözündən olub, tanınmış, məşhur deməkdir.

FAİNƏ – Yunanca “*faina*” sözündən olub, parlaq, şəfəq saçan mənasındadır.

FAİRƏ – Od kimi cəld, qoçaq

FAİZƏ // FAİZƏT – 1.Ərəbcə “*faiz*” sözündən olub, borc, ödənc olaraq verilən pulun qarşılığı. 2. Muradına çatan, müvəffəqiyyət qazanan, qələbə gətirən, qalib.

FAİZƏXANIM – Borclu xanım, hər şeyi yerinə yetirməyə hazır olan xanım.

FAQİMƏ – Ərəbcə “*faqimə*” sözündən olub, savadlı, məntiqli mənasındadır.

FALİQƏ – Ərəbcə “*faliqə*” sözündən olub, yaran mənasındadır.

FALİYƏ – Ərəbcə “*faliyə*” sözündən olub, xoşbəxtlik, yaxşılığa gətirib çıxaracaq, yaxşıqla qurtaracaq mənasındadır. **FAMILƏ** – Latınca “*familia*” sözündən olub, nəsil, soyad deməkdir.

FANİRƏ – Ərəbcə “*fanurə*” sözündən olub, ətrafına işıq saçan mənasındadır.

FARİBƏ – Gözəl, valehedici. **FARİXƏ**

– Xoşbəxt, sevincli.

FARİQƏ – Ərəbcə “*fariq*” sözündən olub, ayıran, fərqləndirən, seçən deməkdir.

Sayalı Sadıqova _____

FARİZƏ – 1.Ərəbcə “fariz” sözündən olub, fərz edən, təxminən anlamını bildirir.2.Qövs, göy qurşağı, oynaq.

FARİSƏ – Ərəbcə “faris” sözündən olub, məharətli, bacarıqlı, mahir olan mənasındadır.

FASİHƏ – Ərəbcə “fasih” sözündən olub, fəsahtlə danışan, gözəl və aydın danışan deməkdir.

FATEHƏ – Ərəbcə “fateh” sözündən olub, fəth edən mənasındadır.

FATİHƏ – 1.Ərəbcə “fatihe” sözündən olub, giriş, başlanğıc deməkdir. 2.“Quran”ın ilk surəsi.3. Qüdrətli, qələbə çalan, hakim olan.

FATİQƏ – 1.Yaran, sındıran, doğrayan, ikiye bölən. 2.Azadlıq, sərbəstlik.

FATİMƏ – Ərəbcə “fatimə” sözündəndir. Ən qədim adlardan olub, ürəyin bir parçası, ürəkdən qopmuş mənasını ifadə edir. Məhəmməd peyğəmbərin qızı və Xəlifə Əlinin arvadının adıdır.

FATİMƏT – 1.Süddən kəsilmiş, döşdən ayrılmış. 2.Qız, gəlin, qadın.

FATİMƏBADAM – Ərəbcə “Fatimə” (qız, qadın) və farsca “badam” sözlərindən düzəlib. Şirin, gözəl qız .

FATİMƏXATUN – “Fatimə” və “xanım” sözlərindən yaranıb, xatun qadın mənasındadır.

FATİMƏGÜL – Ərəbcə “fatimə” və farsca “gül” sözündən yaranıb, ətirli, ürəyin bir parçası olan qadın.

FATİMƏNİSƏ – Fatimə kimi gözəl olan.

FATİMƏNUR – 1. Fatmanın işığı, ziyası; 2. İşıqlı, nurlu Fatimə.

FAYA – İpək və ya yun parça.

FAYİHƏ – Ərəbcə “fayih” sözündən olub, gözəl iy, ətir mənasındadır.

FAYİQƏ – 1.Ərəbcə “fayiqə” sözündən olub, başqalarından irəli, üstün mənasındadır. 2) Əla, seçmə.

—

FAYİZƏ – Ərəbcə “fayis” sözündən olub, qalib, müzəffər mənasındadır.

FAZİLƏ – Ərəbcə fadil sözündən olub, fəzilətli, layiqli, ləyaqətli, gözəl əxlaqa malik olan.

FAZİLƏT İnsanda ağıl, kamal, elm, mərifət, mərdlik, yüksək mənaviyyat, alicənablıq kimi sifətlərin ümumi adı. Müdriklik, kamillik. **FEVZİYYƏ** – Qalib gələn, müzəffər.

FEYZAN – 1.Ərəbcə “feyzan” sözündən olub, daşma, coşma, qaynama deməkdir. 2.Bolluq, bərəkət. **FEYZANƏ** – Bolluq anı, ləzzət zamanı.

FEYZƏ – 1.Ərəbcə “feyz” sözündən olub, nemət, bolluq, bərəkət deməkdir; 2.Elm, mərifət.

FEYZİYYƏ – Ərəbcə “feyz” sözündən olub, bolluq, bərəkətli, faydalı mənasındadır.

FEYZƏDDİN – (ər.) Dinin neməti, dinin bərəkət və xeyri.

FƏCRİYYƏ – Ərəbcə “fəcri” sözündəndir, səhər tezdən, səhər çağ, günəş doğulmadan əvvəl üfün gündoğuşu tərəfindən görülən aydınlığı, dan yerinin ağarması.

FƏDA – Ərəbcə “fəda” sözündən olub, canını qurban edən deməkdir.

FƏDAQƏT – Ərəbcə “fədaqət” sözündən olub, əvəz etmək mənasındadır.

FƏDAİ – Ərəbcə “fə dai” sözündəndir. 1. Canını əsirgəməyən, mühüm bir məqsəd uğrunda canını verməyə hazır olan. 2.Allah yoluna baş qoymuş.

—
FƏDAYƏ – Ərəbcə “fəda” sözündən olub, qurban etmə, canını əsirgəməmək, bədəl, əvəz vermə. Qurban etməklə, əvəz olunmaq. **FƏDAYƏT** – Qurbanlar, fəda edənlər. **FƏDRİYYƏ** – Xilaskar, özünü fəda edən.

FƏĞANƏ – Fars dilində “fəğan” sözündən olub, nalə, fəryad mənasındadır.

FƏHİMƏ Ərəbcə “fəhm” sözündən olub, ağıllı, zəka, anlayışlı, ağıllı deməkdir.

FƏHMİDƏ – (ər.) Anlaqlı, zəkalı, düşüncəli.

FƏHMİNƏ – Ərəbcə “fəhm” sözündən olub, fəhmlə, dərk etməklə, anlamaqla mənasındadır.

FƏHMİYƏ – Ərəbcə “fəhm” sözündən olub, fəhmə mənsub, fəhm ilə əlaqədar olan.

FƏHRBANU – Ərəbcə “fəhmır” və “banu” sözündən olub, fəxr edilən Banu mənasındadır. Şadlanan xanım, sevincli xanım.

FƏXRANƏ – Farsca “fəxr” sözündən olub, fəxr edilən mənasındadır.

FƏXRƏNDƏ – Farsca “fərxəndə” sözündən olub, hörmətli, möhtərəm, şərəfli, bəxti gətirən, xoşbəxt, uğurlu mənasındadır.

FƏXRƏNAZ – Təriflənməli qadın, öyünməli qadın, nazı ilə öyünən, nümunə olan qadın.

FƏXRƏNSƏ – Təriflənməli qadın, nümunəvi olan qadın.

FƏXRƏNTAC – Ərəbcə “fəxrən” və farsca “tac” sözlərindən düzəlib. Tacı ilə öyünən qadın hörmət çələngi, şərəf tacı.

FƏXİRƏ – Fəxr edən, öyünən qız (qadın).

FƏXRİCAN – Şərəfli adam, möhtərəm sevgili, əziz adam.

—
FƏXRİDƏ – Hörmətli, möhtərəm, şərəfli.

FƏXRİGÜL – Ehtirama layiq çiçək, ehtiram gülü, fəxr olunacaq gözəl.

FƏXRİNƏZ – Fəxrlə işvələnən , özündən razı halda cəlvə satan, ədalı, cəlvəli.

FƏXRİNİSƏ – Qadınların şərəflisi, qadınların fəxri, fəzilətlisi, öyünməyə layiq olan.

FƏXRİYYƏ – Ərəbcə “fəxriyyə” sözündən olub, islami ədəbiyyatla, şairlərin öz xüsusiyyətlərindən, fəzilətlərindən və şairlik

qüvvələrindən bəhs etdikləri şeirlər. Daha çox qəsidələrin bir hissəsi bu şəkildədir. Başqasını və ya özünü mədh etmək üçün yazılan şeir.

FƏXRİYYƏT – 1.Fəxrli, şərəfli, hörmətli, tərifli qız (qadın); 2. Mədh etmək məqsədi ilə söylənilən şeir.

FƏXURƏ – Ərəbcə “fəxur” sözündən olub, öyünən, özü-özü ilə fəxr edən deməkdir.

FƏQAHƏT – Ərəbcə “fəqahət” sözündən olub, məntiqi güclü olan mənasındadır.

FƏQANƏ – Farsca “fəqanə” sözündən olub, fəqan etmək mənasındadır.

FƏQAMƏT – Böyüklük, əzəmət, ad-san, əsillik, anlama.

FƏQANİSƏ – Fəryadlı, naləli qadın.

FƏQİLƏ – 1.İş görən, həvəskar. 2.Elmli, savadlı.

FƏQUMƏ – Ərəbcə “fəqumə” sözündən olub, böyük cəllalı, şanlı, ali şöhrətli mənasındadır.

FƏQUNƏ – Ərəbcə “fəqunə” sözündən olub, şan, şöhrət mənasındadır.

FƏLAHƏ – Ərəbcə “fələh” sözündən olub, xoşbəxt, uğur qazanan mənasındadır.

FƏLAHƏT– Bax: Fələhə.

FƏLAKƏ – Ərəbcə “fələk” sözündən olub, ətrafı işıqlandıran, işıq saçan deməkdir.

FƏLƏK – Ərəbcə “fələk” sözündən olub, tale, bəxt, zamanə deməkdir.

FƏLƏKNAZ – Ərəbcə “fələk” (göy, asiman, bəxt, tale) və farsca “naz” (işvə) sözlərinin birləşməsi yolu ilə yaranıb. Bəxti, taleyi işvəli olan.

FƏNARƏ – Yunanca “fanar sözündən olub, ətrafını işıqlandıran, işıq verən.

FƏNAYƏ – Ərəbcə “fəna” sözündəndir. 1.Yoxluq, fanilik. 2. Ölmə, sönmə. 3.Təsəvvüfdə mənəvi təkamülün yeddinci mərtəbəsi. **FƏNİLƏ** – Elimli, təhsilli.

FƏNİRƏ – (ər.) Təhsilli , savadlı, bilikli.

FƏNNUR – (ər.) Elmin işığı.

FƏNURƏ – Təhsilli, bilikli, savadlı.

FƏNUZƏ – İşıqlandıran, mayak.

FƏNZİLƏ – Təhsilli, bilikli, savadlı.

FƏRAQƏ – Ərəbcə “fəraqə” sözündən olub, ayrılıq, hicran anlamındadır.

FƏRANƏ– Ərəbcə “fəranə” sözündən olub, ocaq, Tanrının işığı, zamanın odu anlamındadır.

FƏRABANU– Ərəbcə “Fəra” və “Banu” sözündən olub, Tanrının işığı mənasındadır.

FƏRAHƏNGİZ – Lalənin məşhur bir növü.

FƏRAHƏT – Farsca “fərahət” sözündən olub, şan, şərəf, şöhrət deməkdir.

FƏRAHNÜMA – 1. Sevinc göstərən, şadlıq bəxş edən, xoşbəxtlik bildirən; 2. Türkiyə musiqisinə bir məqam.

FƏRAİD – Ərəbcə “fəridə” sözündən olub, az tapılan incilər, nadir.

FƏRAİZ – 1. Ərəbcə “fəraiz” sözündən olub, islam dini hüququnun bir sahəsi, dini göstəriş. 2. Borc, vəzifə.

FƏRAQ – Ayrılıq, hicran, firqət.

FƏRAQƏ – Sakitlik, dinclik, rahatlıq.

FƏRAMƏ – Unutma, unudulmuş, yaddan çıxmış.

FƏRANƏ – Ərəbcə “fəranə” sözündən olub, iş görən, başa çatdıran mənasındadır.

FƏRAY – Ayın işığı, ayın parlaqlığı, ayın bəzəyi.

FƏRAYƏ – Ayın işığı, Ayın parlaqlığı, Ayın bəzəyi.

FƏRAYƏT – “Ayın işığı” sözünün cəmi.

FƏRCAN – İşıqlı parıldayan, qeyri-adi gözəl.

FƏRCANƏ – İşıqlı qız, parıldayan qız, qeyri-adi gözəl.

FƏRDANƏ – Farca “fərda” sözündəndir. 1. Tək, nadir, yeganə, tayı-bərabəri olmayan. 2. Sabah, ertəsi gün, gələcək. **FƏRDİNƏ** – Bir şəxsə mənsub, təkbaşına.

FƏRDIYYƏ – Ərəbcə “fərdi” sözündən olub, fərdlə əlaqədar, ayrı-ayrı şəxslərə məxsus, tək başına edilən.

FƏRƏH – Ərəbcə “fərəh” sözündəndir. Sevinc gətirən, şadlıq, könül açıqlığı, xoşbəxtlik, şadlıq, səadət.

FƏRƏHBƏYİM – Fərəhlənən, sevinən bəyim.

FƏRƏHƏFZA – (ər.) Könülaçan, fərəh artıran, şadlıq verən.

FƏRƏHGÜL – Fərəh gətirən gül, fərəh, sevinc bəxş edən gül.

FƏRƏHXANIM – Şadlanan, sevinən xanım.

FƏRƏHNAYƏ – Fərəhli, şad, sevincli. Fərəhlə, sevinə-sevinə, sevincək.

FƏRƏHNAZ – Ərəbcə “fərəh” və farsca “naz” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, ürək sevindirən gözəl mənasını bildirir.

FƏRƏHNUR – Ərəbcə “fərəh” və “nur” sözlərindən düzəlib.

Fərəhin, sevincin nuru, işığı, ziyası.

FƏRƏHŞAD – 1.Ərəbcə “fərəh” (sevinc, şadlıq) və türkcə “şad” sözlərindən yaranıb, (şahzadə; əmir; igid, qorxmaz, cəsur) fərəhlənən, şad olan mənasındadır.

FƏRƏHŞAN – Ərəbcə “fərəh” və farsca “əhşan” sözlərindən düzəlib. Sevinc saçı, şadlıq gətirən.

FƏRƏHZA – Ərəbcə “fərəh” və farsca “-za” şəkilçisindən düzəlib. Sevinc doğuran, şadlıq yaradan.

FƏRƏHZƏR – Ərəbcə “fərəh” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, fərəh, sevinc şəfəq saçı deməkdir.

FƏRƏNGİZ – Ərəbcə “fərəh” və farsca “əngiz” sözlərindən düzəlib, fərəhverici, sevindirici mənasındadır.

FƏRHAN – Ərəbcə “fərhan” sözündən düzəlib, sevinmək, şad olmaq deməkdir

FƏRHANƏ – Ərəbcə “fərhan” sözündən düzəlib, sevinmək, şad olmaq deməkdir.

FƏRHUNDƏ – Farsca “fərxəndə” sözündən olub, uğurlu, xoşbəxt deməkdir.

FƏRHUNƏ – (ər.) Sevinc, fərəh, şadlıq.

FƏRXAR – Farsca “fərxar” sözündən olub, gözəllər yurdunda yaşayan, bəzəkli, zinətli mənasındadır.

FƏRXANƏ – Farsca “fərxəndə” sözündən olub, uğurlu, fərəhli, xoşbəxt, mübarək mənasındadır.

FƏRXƏNDƏ – (f.) Uğurlu, xoşbəxt, bəxtiyar, ağgün.

FƏRXUNƏ – Bax: Fərhanə.

FƏRİCAN – (f.) Ruh aydınlığı, ürək açıqlığı.

FƏRİDƏ – Ərəbcə “fəridə” sözündən olub, tək, bənzərsiz, tayı olmayan, müqayisə edilməz, ölçüsüz, üstün, nadir tapılan inci, misilsiz, yeganə. **FƏRİNƏ** – Xoşbəxt, sevincli, razı.

FƏRİHƏ – Ərəbcə “fərih” sözündən olub, fərəh, sevinc, xoşbəxt, fərəhli deməkdir.

FƏRİHAN – (ər.) Xoşbəxt, sevincli, fərəhli, razı olan. **FƏRİQ** – Ərəbcə “fəriq” sözündəndir. Ayrılan, seçilən, fərqli mənasındadır.

FƏRİQƏ – Bax: Fəriq.

FƏRRİN – 1.Parlaqlıq, işıq, nur, aydınlıq; 2.Gözün işığı; 3.Bəzək, zینət, rəvnəq, təntənə, dəbdəbə, şən-şövkət, gözəllik.

FƏRİŞTƏ – Farsca “fəriştə” sözündəndir. Mələk, çox gözəl, qəşəng, mülayim təbiətli.

FƏRİZAD – Pəri övladı, pəridən doğulmuş gözəl.

FƏRİZƏ – Ərəbcə “fərizə” sözündən olub, dinə görə yerinə yetirilməsi vacib olan borc, iş. Vərəsələrdən hər birinə düşən miras, pay.

FƏRİZƏD – Ərəbcə “fərizəd” sözündən olub, oğul, övlad mənasındadır.

FƏRQA – Ərəbcə “fərq” sözündən olub, ayırma, seçmə mənasındadır.

FƏRQANƏ – Ərəbcə “fərqa-nə” sözündən olub, seçilən, fərqli deməkdir. Tyanşan dağ sistemində üçbucaq formalı çökəkliyin adındandır.

FƏRQİYƏ – Ərəbcə “fərq” sözündəndir, ayrılan, fərqlənən, seçilən, anlayan, dərk edən mənasındadır.

FƏRMİNƏ – Ərəbcə “fərminə” sözündən olub, buyurmaq mənasındadır.

FƏRMUDƏ – Farsca “fərmud” sözündən olub, əmr edən, başqalarını özünə tabe edən mənasındadır.

FƏRMUZƏ – (f.) Əmr edilmiş, buyurulmuş.

FƏRRUXƏ – Farsca “fərrux” sözündən olub, uğurlu, müqəddəs mənasındadır.

FƏRZANƏ – (f.) 1.Elmlı və hikmətli, ağıllı. 2.Alım, bilikli, görkəmli. 3.Hakim, filosof.

FƏRZİNƏ – Farsca “fərz” (vacib, zəruri) və -in şəkilçisindən düzəlib, vacib, zəruri olan şəxs mənasındadır.

FƏRZİYƏ – Ərəbcə “fərziyyə” sözündən olub, hökmü qəti olmayan, ehtimal olunan, fərz olunan.

FƏSAHƏT – Ərəbcə “fəsahət” sözündən olub, gözəl danışan deməkdir. **FƏSANƏ** – (f.) Əfsanə, nağıl, fantaziya, uydurma.

FƏSİHƏ – (f.) “Fəsih” sözündən olub, fəsahətlə danışan deməkdir.

FƏSİLƏ – (ər.) Dəstə, tayfa, zümrə.

FƏSLİCAHAN – Cahanın fəsli, dünyanın fəsli.

FƏSLİGÜL – Çiçəklərin, güllərin açdığı vaxt, fəsil.

FƏTANƏT – Ərəbcə “fətanət” sözündən olub, zehin açıqlığı, zehinin yaradılışdan bir şeyi tez və yaxşı qavraması. Peyğəmbərlərə məxsus beş sifətdən biri.

FƏTHİYYƏ – Ərəbcə “fəth” sözündən olub, valeh etmək, məftun etmək mənasındadır.

FƏTİNƏ – Ərəbcə “fətin” sözündəndir. Zehni acıq, kəskin fikirli.

FƏTİLƏ – Ərəbcə “fətil” sözündən olub, qıvrım saçlı mənasındadır.

FƏTİYYƏ – (ər.) Fəth edən.

FƏTUYƏ – (ər.) Fəth edilən.

FƏTULƏ – Ərəbcə “fətil” sözündən olub, qıvrım, bükük mənasındadır.

FƏTURƏ – Orucluğu iftar açan dindarların yeməməyi.

FƏVRANƏ – Fontan, fəvvarə vurma. **FƏYYADƏ** – Ərəbcə

“fəyyad” sözündəndir. Əliaçıq, səxavətli. **FƏYYAZƏ** – Ərəbcə “fəyyaz” sözündən olub, faydalı, bərəkətli mənasındadır.

—
FƏYZA 1.Ərəbcə “feyza” sözündən olub, bolluq, məhsuldarlıq, artıqlıq, çoxalma deməkdir. 2. Ürfan, feyzli. 3. Suyun daşib axması.

FƏYZANƏ – Ərəbcə “fəyəzan” sözündəndir. Daşma, coşma, qaynama, bolluq, bərəkət deməkdir.

FƏZA – Ərəbcə “fəza” sözündən olub, kainatda sonsuz boşluq, göy, asiman mənasındadır.

FƏZALƏT – 1.Dəyər, ləyaqət, üstünlük. 2. Fəzilət, cəmərdlik, yüksəklik. 3.Fayda, xeyir, bərəkət.

FƏZİLƏ – Ərəbcə “fəzl” sözündən olub səxavət, ləyaqət, fəzilət deməkdir.

FƏZİLƏT – 1.Ərəbcə “fəzl” sözündən olub dəyər, məziyyə, ləyaqət, hünər, bilik, mərifət. 2.İstedad, kamillik. 3.Gözəl əxlaq, alicənablıq, səxavət.

FİDAN – Ağac və kolların kötüyündən göyərən və sonradan başqa yerdə əkilən cavan ağac. Təzə göyərməmiş zoğ, pöhrə, cavan budaq.

FİDANGÜL – “Fidan” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, yenidən açılmış çiçək. Pöhrə, cavan budaqlı gül.

FİDANƏ – Yenidən pöhrələnən ağac.

FİDAY– Fədakar, çalışqan, qeyrətli.

FİDDA – Gümüş.

FİDUMƏ – 1.Azad, sərbəst; 2.Yeni fikirli. **FİKİRİ** – Ərəbcə “fikir” sözündən olub, əql, zəhin mənasındadır. **FİKİRİYYƏ** – Ərəbcə “fikir” sözündən olub, ağıllı, düşüncəli mənasındadır.

FİGANƏ – Farsca “fıkən” sözündəndir. 1. Atılmış, atıcı. 2. Bıçarə, yazıq. 3. Kölgə salan, kölgəsi düşən.

FİQUMƏ – Ərəbcə “fiqumə” sözündəndir. “Quran” ayəsidir.

FİQUNƏ – Ərəbcə “fiqunə” sözündən olub, boy-buxunlu mənasındadır.

FİQURƏ – Bədən, qədd-qamət, boy-buxun, xarici görünüş.

FİLYAR – 1. Farsca “fil” və “yar” sözündən olub, fili sevən, filin dostu. 2. Pulpərəst, pulu sevən.

FİLSUN – Füsunkar, olduqca gözəl.

FİMARƏ – Gözəllik, seçilən.

FİNCANƏ – 1. Çay, qəhvə içmək üçün çini qab. 2. Gözləri geniş açılmış.

FİRAVAN – Farsca “firavan” sözündən olub, zəngin, rahat deməkdir.

FİRAYƏ – 1. Ay işığı. 2. Günəş, od, ocaq

FİRAYƏT – Ərəbcə “firay” sözündəndir. Günəş kimi işıq saçan.

FİRARƏ – (ər.) Xətadan qurtarma.

FİRAZƏ – 1. Yoxuş, hündür yer. 2. Yayılmış, yuxarı.

FİRDÖVS – Ərəbcə “firdaus” sözündən olub, cənnət, behiştə aid olan.

FİRDÖVSİYYƏ – Bax: Firdövs.

FİRƏNGİZ – Farsca “firəngiz” sözündən olub, işıq saçan, işıq yaradan, şölə doğuran mənasındadır. Firdovsinin “Şahnamə” əsərində Turan hökmdarı Əfrasiyabın gözəl qızı, Səyavuşun

—
sədaqətli sevgilisinin adıdır. XVI əsrdə bu adı Şah İsmayıl Xətəinin qızı daşıyıb.

FİRƏNGÜL – Firəng gülü, firəngli qız.

FİRDÖVSƏ – (ər.) Cənnət, behişt.

FİRQAYƏ – (ər.) Yüksək fikirli, məqsədli.

FİRUZƏ Farsca “firuzə” sözündən olub, göy, mavi (rəng); göy rəngli qiymətli daşın adıdır. Nakam ölmüş, məhəbbətinə qovuşmamış insanların sümüklərindən əmələ gəldiyi üçün həmin daşı yalnız adamların gözəldirməsi məsləhət görülür.

FİRUZƏN – (f.) Parlaq, işıqlı.

FİRUZƏNDƏ – (f.) İşıqlandıran, şölə saçan, parladan.

FİRUZTAC – Qələbə tacı, firuzədən olan tac.

FİRZƏT – Daş-qaşla bəzənmiş qız.

FİSUN – (f.) Qeyri-adi gözəl.

FİSUNƏ – Bax: Füsün.

FİTAT – Ərəbcə “fitat” sözündən olub, fəth etmək mənasındadır.

FİTNƏ – 1.Qurğu, hiylə, məkrli, kinli, ədavətli.2. Valeh etmə, cazibə, çəkmə. 3. Yoldan çıxartma, heyran etmə, üsyan.

FİTNƏT – (ər.) Zəhin açıqlığı. Tez qavrama. Zəhnin tez qavraması anlayışı.

FİTURƏ – Ərəbcə “fiturə” sözündən olub, boşalma, süstlük, usanma mənasındadır.

FİYADƏ – Ərəbcə “fiyadə” sözündən olub, könül, qəlb deməkdir. **FİZURƏ** – Bax: Firuzə.

FİZZƏ – Ərəbcə “fizza” sözündəndir.1.Gümüş, gümüşü pul. 2.Azad olma, asudəliyə çıxma qurtarma

—
FİZZƏBANU – Ərəbcə “fizza” və “banu” sözündəndir. Azad, sərbəst banu.

FİZZƏXANIM – Ərəbcə “fizza” sözündəndir. Azad, sərbəst xanım.

FLORA – Latınca “flor” sözündən yaranıb, nəbatat, bitkilər aləmi deməkdir. Qədim Roma əsatirində bahar və çiçək ilahəsinin adıdır.

FÖVQANƏ – Ərəbcə “fövq” sözündən olub, üstdə olan, yuxarıda olan mənasındadır

FOVQİYYƏ – Ərəbcə “fövq” sözündən olub, başqalarından üstün, digərlərindən fərqlənən qız, qadın.

FÖVRIYƏ – Ərəbcə “fövriyyə” sözündən olub, cəld, çevik mənasındadır.

FÖVZİYYƏ – Ərəbcə fəvz sözündən olub, daha üstün olan, qalibiyyət əldə edən mənasındadır.

FULSƏN – Yasəmən kimi ətirli gözəl.

FUNDANƏ – Kol, kolluq, çoxlu kollar olan meşəlik. **FÜNUNƏ** – (ər.) Fənlər, elmi mənimsəyən.

FÜRQANƏ – 1.Ərəbcə “fürqan” sözündən olub, mənası ayırma, fərqləndirmə deməkdir. Allahın bəndələrinə göndərdiyi bütün müqəddəs kitablara, yəni Qurana, Təvratə, İncilə və Zəburə aid edilir. 2. Qurtuluş, azad olma.

FÜTURƏ – Ərəbcə “fütur” sözündən olub, süslük, usanma mənasındadır.

FÜRUZAN – Farsca “füruzan” sözündəndir. Aydın, parlaq, işıqlı.

FÜSƏHA – Ərəbcə “fəsih” sözündən olub, gözəl, fəsih danışan mənasındadır.

FÜSUN – Ovsun, sehr, şivə, naz.

FÜSUNƏ – Farsca “fusun” sözündən olub, valehedici gözəl mənasındadır.

FÜSUNKAR – Valehedici, məftunedici, heyranedici, əfsanəvi.

FÜTAT – Dağılmış, parçalanmış.

FÜTUHƏT – Ərəbcə “fütuhət” sözündən olub, qələbə əldə etmə, qalib gəlmə mənasındadır.

– G –

GAVİYƏ – Güclü, qüvvətli qız.

GƏNÇAY – Yeni görünən Ay. Gözəl, qəşəng qız.

GİLƏNAZ – Nazlanan gilə, nazlı gilə.

GİLƏNƏ – Azərbaycanın eyniadlı çay və şəhərinin adındandır.

GİLƏS – Ağ, sarı, qırmızı və qara rəngli növləri olan çəyirdəkli, şirin giləmeyvə adıdır. Məcəzi mənada yumru, alyanaq, şirin, dadlı deməkdir.

GİLƏVƏR – Cənubdan əsən külək, cənub küləyi.

GİLƏYƏ – (f.) 1.Üzüm giləsi.2. İki dağ arasında yol.

GİLƏ – Giləmeyvələrin (üzüm, nar, gilə və s.) hər bir dənəsi, gözəllərdən biri mənasını ifadə edir.

GİLƏR – Farsca “gil” və “ər” sözündən olub, güləruz mənasındadır.

GİLƏBACI – Bir nəfər bacı, gilə kimi bacı.

GİLƏBƏYİM – Gilə kimi bəyim, gilə kimi gözəl.

GİLƏXANIM – Gilə kimi saf, təmiz xanım.

GİLƏXATUN – Gilə kimi şəffaf xatun.

GİLƏNƏR – Ağ və ya çəhrayı çiçəkləri, ətli və çəyirdəkli meyvə, bu meyvənin ağacı.

GİLƏNAZ – Gilə kimi nazlı. Nazlı gilə kimi qız.

GİLƏNUR – Nur giləsi, işıq zərrəsi, işıq dənəsi.

GİLƏZƏR – Qızıl dənəsi, qızıl giləsi.

GÖRGÜNƏ – Görməli, baxmalı, diqqətəlayiq.

GÖVHƏR – Farsca “gouhər” sözündəndir. 1. Qiymətli daş.

2. Almaz. 3. Bir şeyin əsli, əsası. Cavahirat, həyat bəxş edən.

GÖVHƏRBƏYİM – Gövhər kimi bəyim, gövhərə bənzər qız.

GÖVHƏRTAC – Farsca “gövhər” (qouhər) və “tac” sözlərindən düzəlib, qiymətli daşlarla, cəvahirlə bəzədilən tac.

GÖVHƏRAYİN – Daş-qaş, cəvahir bəzəyi. İnci rəsmi, daş-qaş zinəti.

GÖVHƏRNİSƏ – Dəyərli daş-qaşı olan qadın.

GÖYÇƏK – 1. Güzəl, çox gözəl. 2. Xoş, sevimli, cana yaxın, cazibədar. 3. İncə, narın, zərif.

GÖYÇƏKXANIM – Güzəl, yaraşıqlı xanım.

GÖYÇİÇƏK – Səma rəngli gözəl çiçək.

GÖYDƏNİZ – Mavi rəngli, saf dəniz.

GÖYDƏM – Yüksək, üstün olan.

GÖYƏRÇİN – Müxtəlif, xüsusilə ağ və kül rəngli əhliləşdirilmiş quş adıdır. Hərfi mənası “göy quşu” deməkdir. Mehriban, əminamanlıq əlaməti mənalarını ifadə edir. Göyərçin saxlamaqla məşğul olanlar həmin quşları yalnız sakit hava və açıq səma şəraitində uçururlar. Buradan da həmin quşlara “sülh quşu” da deyirlər. Müxtəlif rəngli, qədimdən uça bilinən, sülh simvolu olan gözəl bir quş. Qəşəng, gözəl anlamlarını verən əzizləmə mənasında da işlənir.

GÖYGÖZ – Gözləri göy olan, gözügöy.

GÖYNUR – Göyün işığı, ziyası. Göy parıltı, işıq səmavi işıq.

GÖYSEL – Səmavi yağış. **GÖYSEVİM**

– Sevimli göy.

GÖYSU – 1. Türklərin yaşadığı bir çox axar suya verilən ad.

2. Adanadan gələrək Aralıq dənizinə tökülən Seyhan çayının əhəmiyyətli qollarından.

GÖYSÜN – Minboğa dağlarından Elbistanın cənub qərbində Seyhan çayına qarışan çay.

GÖYŞƏN – Göylə əlaqədar, işıqlı, işıqlı göy mənasındadır.

GÖZƏL – Xoşa gələn, göyçək, göz oxşayan.

GÖZƏLBƏYİM – Gözəl bəyim, çox qəşəng qız.

GÖZƏLGÜL – Gözəl gül, çiçək; Gözəl və yaraşılıqlı qız.

GÖZƏLXANIM – “Gözəl” və “xanım” sözlərindən düzəlib, xoşa gələn, göyçək, göz oxşayan qız, qadın.

GÖZDƏCAN – Bəyənilən, sevilən, təqdir olunan can (gözəl), unudulmayan, anılan.

GÖZDƏGÜL – Bəyənilən, sevilən, təqdir edilən çiçək, yəni sevilən, bəyənilən qadın.

GÖZDƏNUR – Bəyənilən işıq, xoşa gələn nur (adam).

GURALƏ – 1. Güclü olmaq, cəsur olmaq; 2. Qırmızılığı, allığı daha çox olan.

GURSEL – “Gur” və ərəbcə “sel” sözlərindən düzəlib, coşqun sel, daşqın, çılğın.

GURŞAD – Çox gözəl.

GÜLABƏ – Farsca “qole-ab” – gül iyi olan, qızılgül yarpaqlarından alınan ətirli maye.

GÜLABAİN – Hamıdan, gözəl, göyçək.

GÜLABİ – (f.) Gül suyu.

GÜLABNUR – Gül suyu; parlaq abı gül, böyük parıltılı gül.

GÜLACAN – Gülə can verən, gözəl qız, çox gözəl.

GÜLAÇAR – Farsca “gül” və “açar” sözlərindən düzəlib, açılmış gül. Çiçək kimi açılan, açılan gül, çiçək.

GÜLAFƏ – (f.) Gül kimi gözəl.

GÜLAFƏN – Gül kimi ağzı olan, gül kimi açılmış.

GÜLAFƏR – “Gül” və “afət” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, gül kimi incə yaradılan gözəl. Yaradanın gülü, bəyənənin gülü.

GÜLAFƏT – Farsca “gül” və ərəbcə “afət” sözlərindən düzəlib, gül kimi gözəl.

GÜLAL – Al gül, al qırmızı gül, gözəl qız.

GÜLALƏ – Al-qırmızı çiçəklər kimi göyçək, gözəl.

GÜLANA – Çiçək kimi, gül kimi ana.

GÜLANƏ – Gül ana, gül kimi ana.

GÜLANDAM – Farsca “gül” və ərəbcə “əndam” sözündəndir. Gül kimi gözəl bədənli.

GÜLAMƏ – (f.) Ətirli gül.

GÜLAR – (f.) Gül kimi ətirli.

GÜLARƏ – Farsca “gül” və “ara” (“arəstən” – bəzəmək feilinin kökü) sözlərindən düzəlib, gül-çiçəklə bəzədilmiş, gül-çiçək kimi gözəl deməkdir.

GÜLARƏS – Güllə bəslənmiş sakit qız.

GÜLARZU – Gül kimi arzu; gül arzusu, arzulanan gül.

GÜLATƏŞ – Gül kimi atəş-od; atəş kimi açılmış gül.

GÜLAVAZ – Səsi gül kimi olan, çiçək səslisi.

GÜLAVƏR – (f.) Gül gətirən, gül gətirici.

GÜLAVUŞ – “Gülapuş”un təhrif forması, gülab qabı. **GÜLAY** – “Gülmək” və Ay (planet) sözlərindən düzəlib. Gülən ay, sevinən ay, şən, şad gözəl, ay kimi gözəl deməkdir.

GÜLAYƏ – Bax: Gülay

GÜLAYAZ – Təmiz, açıq, ləkəsiz gül, soyuq gül.

GÜLAYƏT – Gül nişanəsi, çiçək əlaməti. Gül-çiçəyin açdığı vaxt, Gül ayları, gül kimi Ay. Gülərüz gözəl.

GÜLAYİŞƏ – “Gül” və “Aişə” (həyat, varlıq, yaşayan, canlı) sözlərinin birləşməsindən meydana gəlmişdir. Gül kimi Ayişə, gözəl qız.

GÜLAZƏ – Gül, çiçək arzusu, arzu çiçəyi.

GÜLAZƏR – Böyük, qüdrətli kişinin çiçəyi, igidin gülü. Azər ölkəsinin gülü, çiçəyi, odlu, od ölkəsinin parlayan gülü.

GÜLBACI – Farsca “gül” və azərbaycanca “bacı” sözlərindən düzəlib. Gül kimi bacı, təmiz, pak qadın, qız.

GÜLBADAM – Farsca “gül” və “badam” sözlərindən düzəlib. Badam ağacının gülü (çəhrayı rəngli xoş ətirli çiçək).

GÜLBADƏ – Gül badəsi, güldən hazırlanmış içki, sevinc gətirən qız.

GÜLBAĞÇA – Farsca “gül” və azərbaycanca “bağça” sözlərindən düzəlib. Güllük, gül bağı, gülüstan.

GÜLBAHAR – Farsca “gül” və “bahar” sözlərindən düzəlib.

Bahar gülü, yaz çiçəyi, tərəvətli.

GÜLBANƏ – Gül əkməyi, becərməyi bacaran, gülü çox sevən adam, gül həvəskarı olan.

GÜLBANU – “Gül” (gözəl) və “Banu” (xanım) sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib. Gözəl banu, xanım.

GÜLBAR – (f.) Çiçək səmərəsi, gül meyvəsi, məhsulu.

GÜLBARƏ – (f.) Gül odu, gül ocağı, qırmızı gül.

GÜLBANU – Farsca “gül” və “banu” sözlərindən düzəlib, gül kimi gözəl xanım.

GÜLBƏDƏN – (f.) “Gül və “bədən” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, zərif, incə bədənə sahib mənasındadır. **GÜLBƏN** – (f.) Əzizim, istəklim, gülüm mənasındadır.

GÜLBƏND – (f.) 1.Boyunbağı.2.Gül dəstəsi kimi bağlanmış qeyri-adi gözəl. **GÜLBƏNDƏ** – Gül bağlaması, boyun bağı.

GÜLBƏNİZ – Farsca “gül” və azərbaycanca “bəniz” sözlərindən düzəlib. Gül üzlü, gül çöhrəli, gül üzlü gözəl .

GÜLBƏNOVŞƏ – Bənövşənin qönçəsi, bənövşə gülü. Bənövşə gülü kimi gözəl.

GÜLBƏNZƏR – Çiçəyə bənzəyən, gülə oxşayan, gül kimi.

GÜLBƏR – “Gül” və “bərg” sözlərindən olub “gül yarpağı” deməkdir.

GÜLBƏRQ – (f.) Çiçək yarpağı, qızılgülün yarpağı.

GÜLBƏYAZ – Ağ gül, bəyaz rəngli gül.

GÜLBİNƏ – (f.) Gül kökü, gül bitən yer.

GÜLBİRƏ – (f.) Gül səpən, gül səpilmiş.

GÜLBƏXT – Bəxti gül kimi yaxşı olan.

GÜLBƏS – Farsca “gül” və “bəS” (bəSdir) sözlərindən düzəlib, gül bəSdir, yəni qız bəSdir deməkdir. Ailədə qız uşaqlarının doğulmasına etiraz əlaməti olaraq verilən adlardandır.

GÜLBƏSƏR – Farsca “gül” və ərəbcə “bəSər” (göz, görmə) sözlərindən düzəlib. Gülə oxşar, gül kimi görünən.

GÜLBƏSTİ – Farsca “gül” və azərbaycanca “bəsti” (bağlı, bağlanmış) sözlərindən düzəlib, gül bağlaması, gül dəstəsi mənasındadır.

GÜLBƏTİN – Gül bətni, güldən törəmiş, gül xislətli.

GÜLBƏYAN – Bəyan edən gül, anladan gül.

GÜLBƏYAZ – Farsca “gül” və azərbaycanca “bəyaz” sözlərindən düzəlib. Ağ çiçək, bəyaz gül.

GÜLBƏYİM – Farsca “gül” və azərbaycanca “bəyim” (titul) sözlərindən düzəlib. Zərif, təravətli, gözəl xanım. Gül kimi, çiçək kimi xanım.

GÜLBƏZƏR – Gül bəzəyər, gül kimi bəzəyən qız. Qeyri-adi gözəl.

GÜLBİBİ – Farsca “gül” və “bibİ” (xanım) sözlərindən düzəlib. Gül xanım, gözəl xanım .

GÜLBİKƏ – Farsca “gül” və türkcə “bikə” sözlərindəndir. Gül kimi xanım, gülə bənzər xanım.

GÜLBİN – Farsca “gülün” sözündən olub, qızılgül kolu, gül fidanı mənasındadır.

GÜLBİRÇƏK – Gül birçəkli, gül kimi birçəyi olan, gözəl saçlı.

GÜLBİYYƏ – Farsca “qole – bi” (heyva gülü) və -ə (ərəbcə qadın cinsini bildirən) şəkilçisinin birləşməsindən əmələ gəlib, heyva gülü kimi qəşəng, çəhrayı bənizli qız, qadın mənasındadır.

GÜLBUDAQ – Gülün budağı, gül budağı kimi gözəl.

GÜLBUTA – Farsca “gül” və azərbaycanca “buta” sözlərindən düzəlib. Gül qönçəsi, təmiz, əxlaqlı qız.

GÜLCAN – Gül ruhu, gül ürəyi, gül sevən, gülcanlı.

GÜLCAHAN – Farsca “gül” və ərəbcə “camal” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, üzü gül kimi gözəl olan, dünyada, aləmdə əvəzi olmayan gözəl.

GÜLCAM – (f.) Gülcük, kiçik gül.

GÜLCAMAL – Farsca “gül” və ərəbcə “camal” (üz, sima) sözlərindən düzəlib. Üzü gülə bənzəyən, gözəl, qəşəng.

GÜLCEYRAN – Gül kimi ceyran, gül rəngli ceyran, qeyri-adi gözəl.

GÜLCƏNNƏT – Farsca “gül” və “cənnət” (bəhişt) sözlərindən düzəlib, bəhişt gülü, bəhişt çiçəyi.

GÜLÇARƏ – Çarə edən gül, əlac edən gül, tədbir görən gül.

GÜLÇAY – Çay gülü, çay çiçəyi, çay çiçəyi kimi saf qız.

GÜLÇƏMƏN – Güllü yer, güllük, güllü çəmən.

GÜLÇƏR – (f.) Qızıl gül, güllü, çiçəkli.

GÜLÇİÇƏK – Farsca “gül” və azərbaycanca “çiçək” (gül) sözlərindən düzəlib, gül, çiçək kimi təmiz, pak, gözəl.

GÜLÇİN – Farsca “gül” və “çin” (çindən-toplamaq, dərmək feilinin kökü) sözlərindən düzəlib, gül, çiçək dərən, gül toplayan, gül dərən, seçmə, seçilmiş, toplayan deməkdir. Gülçin, eyni zamanda Yaxın Şərqdə, o cümlədən Azərbaycanda yayılmış şeir məcmuəsidir.

GÜLÇÖHRƏ – Farsca “gül” və “çöhrə” sözünün birləşməsindən əmələ gəlib, üzü gözəl, gülüzlü, üzü gül kimi lətif, qəşəng mənasındadır.

GÜLDAM – Qızılgül ətirli.

GÜLDANƏ – Farsca güldan sözündən olub, yaraşıqlı, qəşəng deməkdir.

GULDƏHAN – (f.) Gül ağızlı, ağızı gül kimi olan. Gülə bənzər ağız, ağzı gül kimi olan.

GÜLDƏSTƏ – (f.) 1.Çiçək dəstəsi, dəmət. 2.Minarə.

GÜLDƏM – Farsca “gül” və azərbaycanca “dən” (toxum) sözlərindən düzəlib, gül toxumu, gələcək güllərin yaradıcısı deməkdir.

GÜLDƏN – Farsca “güldən” sözündəndir. Güldən törəyən, güldən olan.

GÜLDƏNƏR – Gözəl qəşəng, gül kimi olan.

GÜLDƏNİZ – Gül dənizi, dəniz gülü, dənizə bənzəyən gül.

GÜLDƏNUR – Güldən, çiçəkdən işıq verən, işıq paylayan, yayan. **GÜLDƏR** – Gül toplayan, gül yığan, çiçək dərən.

GÜLDƏRYA – Gül dəryası, dəniz gülü.

GÜLDƏSTƏ – Gül bukəti, çiçək dəstəsi.

GÜLDİNAR – Farsca “gül” (çiçək) və ərəbcə “dinar” (bəzi Yaxın şərq ölkələrində qızıl pul) sözlərindən meydana gəlib, gül kimi qızıl pul vahidi, gül kimi qızıl.

GÜLDOSTU – Çiçəyin dostu, gülə yaxın, dost olan.

GÜLDUZ – Gül hazırlayan, gül becərən.

GÜLDUZ – Həddən artıq gözəl olmaq.

GÜLERKƏ – Erkən açılmış gül, tez açılan gül, şəhər gülü.

GÜLERTƏ – Günün gülü, çiçəyi. Ertə açılmış gül.

GÜLEYFƏ – Farsca “gül” və “eyfə” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, yüksək, seçilən gül mənasındadır.

GÜLEYZƏ – Farsca “gül” və “eyzə” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, lap yaxşı gül mənasındadır.

GÜLƏBƏTİN – Qızıl və ya gümüş saplarla işlənmiş bəzəkli tikmə növüdür, gözəl, incə, zərif deməkdir.

GÜLƏFRAN – Gül qıgılcımı, gül odu.

GÜLƏFŞAN – “Gül” və “əfşan” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, gül saçan, gül səpən mənasındadır.

GÜLƏN – Təbəssümlü, gülər adam, həmişə gülən.

GÜLƏNAY – Davamlı gülən gözəl, Ay üzlü adam.

GÜLƏNBƏR – Farsca “gül” və ərəbcə “ənbər” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, gül kimi xoş ətirli, ənbər qoxulu çiçək mənasındadır.

GÜLƏNDƏR – Gülümsəyən, gülüşü gözəl olan xanım.

GÜLƏNDAM – Farsca “gül” və “əndam” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, gül bədənli, gül boylu, nəzakətli, gözəl bədənli.

GÜLƏNDAN – Gülən dan, gülümsəyən sübh vaxtı.

GÜLƏNNUR – Gülməsi ilə ətrafı işıqlandıran, işıq saçan kimsə.

GÜLƏNGİZ – Gül səpən, gül çiləyən.

GÜLƏNİSƏ – Gülə dost olan qız(lar), gülə yoldaş olan qadın(lar). Hey gülən və nazlanan, gülə - gülə işvə verən.

GÜLƏNAZ – Çiçəyə, gülə naz eləyən, çiçəyə işvə satan.

GÜLƏR – Gülən, sevincli, xoşbəxtlik, sevinc.

GÜLƏRAY – Bax: Gülər və Ay.

GÜLƏRƏN – Yetkin, yetişkən çiçək (qız, qadın).

GÜLƏRGİN – Açıq, xoş, ürəkaçan gün.

GÜLƏRZA – Gül ölkəsi, gül, çiçək yeri, məkanı.

GÜLƏSƏR – Güldən yaradılmış, güldən icad edilmiş.

GÜLƏSDƏR – Farsca “gül” və ərəbcə “əsər” (təsir) sözlərindən düzəlib. Gül təsiri bağışlayan, gülə bənzər, gül əlamətli, gül nişanlı.

GÜLƏFŞAN – Gül, çiçək səpələyən.

GÜLƏMTƏN – Üzü gülər olan, üzündə təbəssümü olan.

GÜLƏSMƏR – Gül kimi Əsmər (bax), gülə bənzər Əsmər.

GÜLƏSMƏT – Günahsız, ismət gülü, ismətli gül.

GÜLƏSNAR – “Gül” və “əsnar” sözlərindən düzəlib, üzügülən, şən, mehriban.

GÜLƏŞNAZ – “Güləş” və “naz” sözlərindən düzəlmiş, üzügülər, şən, mehriban.

GÜLƏTİR – Xoş qoxulu gül. Gül qoxulu qız.

GÜLƏZBAN – Gül dilli, şirin dilli, xoş danışan, mehriban.

GÜLFAM – (f.) 1. Gül rəngli. 2. Gül kimi qırmızı olan.

GÜLFƏRƏH – (f-ə) İnsana sevinc fərəh gətirən çiçək, gül.

GÜLFƏZA – (f-ə) Göyün, səmanın çiçəyi, fəzanın gülü.

GÜLFİDAN – Farsca “gül” və “fıdan” (cavan, körpə, gənc) sözlərindən düzəlib, təzəcə açılmış gül, cavan, yeniyetmə qız mənasındadır.

GÜLFİRA – Gül işığı, gül parıltısı.

GÜLFİYYƏ – Gülə oxşayan.

GÜLGƏN – Gülümsəyən, gülən.

GÜLGƏZ – Yulğun ağacının gülü, al qırmızı, qızılgül rəngində.

GÜLGƏZƏR – Gül gəzər, gülü axtarar, gülü arayar.

GÜLGÜN // **GÜLGÜNƏ** – (f.) 1. Güləyən, şad, şən; 2. Gül rəngində olan, güllü, al, qızılgül rəngli.

GÜLHAN – “Gül” və “xan” sözlərindən yaranıb, gül-çiçək kimi sevilən xan (xaqan). **GÜLHANƏ** – Bax: Gülhan.

GÜLHAVA – Gül kimi təmiz, ətirli hava. Rahatlıq bəxş edən gül ətirli hava.

GÜLHEYRAN – (f-ə) Bəyənilən, sevilən çiçək, heyrətləndirən gül.

GÜLHƏMRA – Farsca “gül” və ərəbcə “həmra” (qırmızı) sözlərindən düzəlib; Qırmızı gül, qızılgül.

GÜLHƏYAT – (f-ə) Yaşamı, həyatı gül kimi lətifətli, şirin, gözəl olan. Güllü, çiçəkli həyat, xoşbəxt həyat.

GÜLHUMAY – 1. Gül kimi ilahə, xoşbəxtlik gətirən çiçək, gül. 2. Gül kimi Humay (bax), gülə bənzər Humay.

GÜLNİHAL – (f.) Gül fidanı, qızılgül dəsti.

GÜLXANƏ – Güllərin xanı. Ən gözəl gül.

GÜLXANIM – Farsca “gül” və azərbaycanca “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib, gül kimi gözəl xanım.

GÜLXAR – Farsca “gül” və “xar” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, yaxşı xasiyyətli, nəzakətli xanım, gül üzlü xanım mənasındadır.

GÜLXARƏ – Bax: Gülxar.

GÜLXAS – Xüsusi gül, gülün xası, seçilmiş.

GÜLXATUN – Gül kimi qadın, gül kimi ətirli, saf xanım.

GÜLXƏNDƏ – Gül gülüşlü, gülüşü gülə bənzər.

GÜLXƏNDAN – Farsca “gül” və “xəndan” (açılmış) sözlərindən düzəlib, açılmış gül, yetişmiş, yetkinləşmiş qız mənasındadır. **GÜLXUMAR** – Farsca “Gül”, ərəbcə “Xumar” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, gözəlliyi ilə məst edən gül mənasındadır.

GÜLXOŞ – Xoş təsir bağışlayan gül, gözəl gül.

GÜLİDƏ – (f.) 1. Çiçəkli, güllü. 2. Çiçək bağlaması, gül dəstəsi. 3. Gül vaxtı, zamanın, mövsümün çiçəyi.

GÜLİRƏ – İradə gülü, arzu və istək gülü.

GÜLİYYƏT – Güllük, çiçəklik, güllər, çiçəklər.

GÜLİZ – Gül nişanəsi, gül əlaməti.

GÜLQAYIT – Farsca “gül”, azərbaycanca “qayıt” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, təzələnmiş gül mənasındadır.

GÜLQƏDƏM – Farsca “gül”, ərəbcə “qədəm” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, dünyaya gəlməyin mübarək olsun mənasındadır. **GÜLQIZ** – Gülə bənzəyən qız.

GÜLQÖNÇƏ – Farsca “gül” və “qönçə” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, açılmamış gül deməkdir.

GÜLQƏND – Qızılgül ləçəklərinin qənd tozu və ya balla ovulmasından alınan şirniyyat məhsuludur. Antroponim kimi şirin, dadlı qız.

GÜLLƏR – Farsca “gül” və azərbaycanca -lər (cəm şəkilçisi) şəkilçisindən düzəlib, çoxlu gül, çiçəklər.

GÜLLÜ – Farsca “gül” və azərbaycanca -lü (isimdən sifət düzəldən şəkilçi) şəkilçisindən düzəlib, gülü, çiçəyi olan, gözəl, qəşəng qız.

GÜLLÜBƏYİM – Çoxlu gülü olan bəyim.

GÜLLÜBİKƏ – Güllü bikə, çiçəkli bikə.

GÜLLÜCƏ – Paxlalılar fəsiləsindən olan yem otu.

GÜLLÜXANIM – Çoxlu gülü olan xanım.

GÜLMAYA – Farsca “gül” və ərəbcə “mayə” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, ağ gül kimi gözəl mənasındadır.

GÜLMAR – İlin beşinci ayının çiçəyi, gülü. Müxtəlif rəngləri olan çiçək.

GÜLMARƏ – Bax: Gülmar.

GÜLMƏXMƏR – Orta əsrlərdən bir sıra Şərq ölkələrində, o cümlədən Azərbaycanda geniş yayılmış, yüksək keyfiyyətli ipəkdən toxunmuş bədii parça növünün adından götürülüb. Antroponim kimi qiymətli, gözəl mənasındadır.

GÜLMİXƏK – Mixək gülü, mixək çiçəyi.

GÜLMİNA – Farsca “gül” və “mina” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, mina kimi seçilən gül mənasındadır.

GÜLMİNAZ – 1.(f.) Nazlı gül, ədalı gül (qız).2. Zərif, incə.

GÜLMİR – (f.) “Gül” və “mir” sözlərindən əmələ gəlib, gülün əmiri, çiçəyin başçısı, gülün, çiçəyin ağası.

GÜLMİRA – Farsca “gül” və ərəbcə “mir” (başçı), -ə (qadın cinsinin göstəricisi) sözlərindən düzəlib. Güllərin başçısı, şahı.

GÜLMİRƏ – Əmr verən, əmrinə sadıq olan.

GÜLNABAT – Nabat gülü, qənd gülü, şirin qız.

GÜLNAMƏ – Gül yazısı, gül məktubu, güllü məktub.

GÜLNAR – (f.) 1.Nar gülünə bənzər çiçək açan gül, nar çiçəyi.
2.Güllü, çiçəkli.

GÜLNARƏ – Nar gülü, qırmızıyanaq.

GÜLNAZ – (f.) 1.Gül üzlü qadın. 2.Gül kimi, nazlı qadın.

GÜLNANƏ– Nanə gülü, nanə gülü kimi çox ətirli qız.

GÜLNAMƏ – Gül kimi məzmunlu namə. **GÜLNƏRGİZ**

– Nərgiz gülü, nərgiz gülü kimi qız.

GÜLNİGAR – Farsca “gül” və “nigar” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, gülsürətli, gülüzlü, gül kimi gözəl qız.

GÜLNİHAL – Gül fidanı, açılmamış gül kimi gözəl.

GÜLNİSƏ – Farsca “gül” və ərəbcə “nisə” (qadın) sözlərindən düzəlib, çiçək kimi zərif qadın, gözəl qız, gözəl qadın.

GÜLNİSAN – Zərif, gözəl əlamətə malik gözəl.

GÜLNUH – Gül kimi qədim olan. Ürəyəyatan, xoşagələn.

GÜLNUR – Farsca “gül” və ərəbcə “nur” (ışıq) sözlərindən düzəlib. Gülün işığı, nuru, nurlu gözəl, ətrafına işıq saçan, işıqlandıran gül kimi işıqlı.

GÜLNURA – Bax: Gülnur.

GÜLNÜMA – Gül göstərən, gül bildirən. Gülə nümunə olan gözəl.

GÜLÖVŞƏ – Gülən, gülümsəyən, güləyən. İri giləli, şirin, yerli nar sortunun adı.

GÜLÖYŞƏ – Nar növü, turşməzə.

GÜLÖZ – Mahiyyətcə çiçək kimi olan, həqiqi gül, özü çiçək kimi olan, gülün, çiçəyin şirəsi, mayası.

GÜLPARƏ – Gül parçası, gülün yarısı.

GÜLPƏR – Gül qanadlı, gül kimi saçlı olan.

GÜLPƏRİ – Farsca “gül” və “pəri” (mələk, gözəl qadın) sözlərindən düzəlib. Güllərin pərisi, mələyi, mələk kimi qız.

GÜLPİNAR – Gül qaynağı, çiçək mənbəyi, gül çeşməsi.

GÜLPƏRVAZ – Açıq gül, sürətlə boy atan gül.

GÜLPÜSTƏ – Püstə gülü, püstə gülü kimi gözəl qız.

GÜLRANƏ – (f.) Gözəl gül, xarici sarı içi qırmızı rəngdə olan bir gül növü.

GÜLRİZ – (f.) 1.Gül saçan, gül səpən. 2.Məşhur bir lalə növü.

GÜLREYHAN – Reyhan gülü, reyhan çiçəyi. Çox ətirli və gözəl olan.

GÜLRÜXSAR – Farsca “gül” və “rüksar” adlarının birləşməsindən yaranıb, gül yanaqlı gözəl xanım.

GÜLRU – Gülüzlü, gülyanaqlı.

GÜLRUBƏ – Gül alan, gülü məftun edən, çox gözəl.

GÜLRUH – (f.) Gülüzlü, gülyanaqlı. Gül ruhlu, canı gülə bənzəyən, gül cövhəri.

GÜLRUX – (f.) Gülyanaq, gül üzlü.

GÜLRUXSARƏ – Gül çöhrəli, gül üzlü. İsmətli, həyalı.

GÜLRÜBA – (f.) Çiçəyi özünə çəkən, gülü cəlb eləyən.

GÜLSAAT – Gül vaxtı, gül zamanı, gül saati.

GÜLSABA – Gözəl çiçək, zərif gül, lətif və təzə çiçək.

GÜLSABAH – Farsca “gül” və ərəbcə “sabah” (səhər) sözlərindən düzəlib, səhər çiçəyi deməkdir.

GÜLSADƏ – Adi gül, sadə gül.

GÜLSAF – Səfalı gül, gülün təmizi, müqəddəs gözəl.

GÜLSANA – Farsca “gül” və ərəbcə “səna” (mədh, tərif) sözlərindən düzəlib, gül kimi tərifli, gözəl deməkdir.

GÜLSAR – Xoş ətirli gül, böyük gül, gözəl qız.

GÜLSARA – Farsca “gül” və “sara” (xalis, saf) sözlərindən düzəlib. Xalis gül, saf gül.

GÜLSARI – 1. Sarı gül, sarı çiçək.2. Gülü ötən qeyri-adi gözəl.

GÜLSAVAD – Gül ölkəsi, gülün vətəni.

GÜLSEL – 1. Çoxlu gül, gül çələngi. 2. Gül kimi, gülə bənzər, gülə aid olan.

GÜLSEV – Gülə bağlanma, gülü istəmə, gülə vurulmaq.

GÜLSEVƏN – Gülə aşiq olan, gülə vurulan, çiçəyi çox istəyən.

GÜLSEVƏR – Farsca “gül” və azərbaycanca “sevər” sözlərindən düzəlib, gülləri, çiçəkləri sevir.

GÜLSEVİL – Sevilən, bəyənən çiçək.

GÜLSEVİM – Sevimli, gözəl, xoş görünüşlü gül.

GÜLSƏRƏN – Gül yığan, gül paylayan.

GÜLSƏBA – Farsca “gül” və ərəbcə “səba” (səhər yeli, meh) sözlərindən düzəlib. Çiçəklərin mehi, ətirli yel.

GÜLSƏBAH – Farsca “gül” və ərəbcə “səba” (səhər yeli, meh) sözlərindən düzəlib. Çiçəklərin mehi, ətirli yel.

GÜLSƏDA – Farsca “gül”, ərəbcə “səda” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, gül sədası, gül sorağı, gözəl səli mənasındadır. **GÜLSƏDƏF** – Farsca “gül”, ərəbcə “sədəf” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, gül kimi sədəf, gül və sədəf kimi gözəl. **GÜLSƏFA** – Farsca “gül” və ərəbcə “səfa” (seyr, tamaşa) sözlərindən düzəlib, gül seyri, gül mənzərəsi. Xalis gül, təmiz çiçək, gülün əlası, ən yaxşısı, səadət gülü.

GÜLSƏHƏR – Farsca “gül” və ərəbcə “səhər” (sübh tezdən) sözlərindən düzəlib. Sübh tezdən açılan gül.

GÜLSƏM – Gül kimi açılan, gülə bənzər qız.

GÜLSƏMA – (f-ə) Gül kimi, çiçək kimi rəngli səma. Səmanın, asımının gül-çiçək kimi (təmiz) olması. Səmanın gülü, səma rəngli gül.

GÜLSƏN – Gülsən, çiçəksən, gülə, çiçəyə bərabərsən.

GÜLSƏNƏM – Farsca “gül” və ərəbcə “sənəm” (gözəl, büt) sözlərindən düzəlib, təmiz, gözəl qız, gözəllər gözəli.

GÜLSƏR – Farsca “gül” və “sər” sözlərindən düzəlib, ən üstün gül, güllərin başı.

GÜLSİMA – Farsca “gül” və ərəbcə “sima” (üz, çöhrə, bənzi) sözlərindən düzəlib, gül üzlü, gül çöhrəli, al yanaqlı mənasındadır.

GÜLSOLMAZ – Gül solmaz, solmayan gül.

GÜLSONA – Farsca “gül” və azərbaycanca “sona” (su quşu, yaşılbaş ördək) sözlərindən düzəlib, əlvən, bəzəkli gözəl mənasındadır.

GÜLSOY – Farsca “gül” və türkcə “soy” (nəsil, əcdad) sözlərindən düzəlib, pak nəsilli, nəcabətli mənasındadır.

GÜLSU – “Gül” və “su” sözlərindən yaranıb, ətirli, təmiz su deməkdir.

GÜLSUN – Çiçək, gül verən, gül təqdim edən.

GÜLSUNAM – Sona, yaşılbaş sona.

GÜLSUNAR – Gözəlliyini göstərən, gözəlliyini bəlli edən.

GÜLSURƏ – Farsca “gül” və ərəbcə “surə” (parça) sözlərindən düzəlib, gül parçası, gül surətli.

GÜLSURƏT – Farsca “gül” və ərəbcə “surət” (şəkil, üz, sifət) sözlərindən düzəlib, gül üzlü gözəl mənasındadır.

GÜLSÜM – 1.Girdəsifət, xoşsifət. 2.Həzrət Peyğəmbərin qızlarından birinin adı.

GÜLSÜMXANIM – Dolu sifətli, kök gül simalı xanım.

GÜLSÜN – Həmişə şən, xoşbəxt, bəxtəvər, üzügülər.

GÜLSÜNƏ – Həmişə gülər, sevinən. **GÜLŞA** –
Ətirli gül.

GÜLŞAD – Farsca “gül” və “şad” titulunun birləşməsindən yaranıb, güllərin alisi deməkdir.

GÜLŞAH – Farsca “gül” və “şah” titulunun birləşməsindən yaranıb. 1.Güllərin şahı, gözəllər gözəli. 2. Nağıl qadın.

GÜLŞANƏ – Farsca “gülşanə” sözündən olub, güllük, çəmənlük mənasındadır.

GÜLŞEH – Farsca “gül” və azərbaycanca “şeh” sözünün birləşməsindən yaranıb, şeh düşmüş, üstündə xırda su damlları olan gül.

—
GÜLŞƏN – Farsca “gülşən” sözündən olub, gülbağçası, gülüstan, gülüzar, çəmənlilik, güllük deməkdir.

GÜLŞƏKƏR – Farsca “gül” və “şəkər” sözlərindən düzəlib; Şirin gül, gül mürəbbəsi.

GÜLTAB – Farsca “gül” və “tab” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, işıqlı, parlaq çiçək, nurlu gül.

GÜLTAC – Farsca “gül” və “tac” (baş bəzəyi; hökmdarlıq rəmzi) sözlərindən düzəlib. Güllərin tacı, hökmdar gözəl.

GÜLTAMAM – Farsca “gül” və ərəbcə “tamam” (büsbütün) sözlərindən düzəlib. Büsbütün gül, tamamilə gülə bənzər.

GÜLTAMƏ – Çiçək toxumu, çiçək giləsi, dənəsi. Güldən çiçəkdən yaranmış.

GÜLTAN – Şəfəq vaxtının çiçəyi, gülü.

GÜLTARƏ – Təzə gül, yeni açılmış gül, tər çiçək.

GÜLTAŞ – Çiçəyə, gülə tay olan, çiçəyə aid, çiçək kimi olan.

GÜLTAY – Gülə tay olan, gülə, çiçəyə bərabər olan.

GÜLTƏKİN – Farsca “gül” və azərbaycanca “təkin” (kimi, bənzər, oxşar) sözlərindən düzəlib. Gül kimi, nəzakətli, gülə bənzər qız deməkdir. İlk dəfə C.Cabbarlının “Aydın” pyesində işləndiyi ehtimal olunur.

GÜLTƏM – Farsca “gül” və ərəbcə “təm” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, çiçək, gül tamlı, ləzzət, zövq verən deməkdir. **GÜLTƏN** – Farsca “gül” və ərəbcə “tən” (əndam, bədən) sözlərindən düzəlib, gül bədənli, gül əndamlı, pak, təmiz gözəl deməkdir.

GÜLTƏR – (f.)Təzə gül, yeni açılmış gül, tər çiçək.

GÜLTUR – “Gül” və “tur” sözlərindən düzəlib. Gül kimi durmaq, təmiz olmaq. **GÜLURƏ** – Gül nuru, gül işığı.

GÜLÜ – Gül hecası ilə başlanan adların əzizləmə və oxşama forması, açıq gül rəngli, çəhrayı, gül biçimində naxışları olan.

GÜLÜDƏ – Güllü, çiçəkli.

GÜLÜM Mənim gülüm, çiçəyim deməkdir. Əzizləmə xarakterli addır.

GÜLÜMCAN – Gülüm olan can, gülüm kimi gözəl qız.

GÜLÜMNAZ – Farsca “gülüm” və “naz” sözlərindən əmələ gəlib, əziz, istəkli xanım.

GÜLÜMNİSƏ – Farsca “gülüm” və “Nisə” sözlərindən əmələ gəlib, əzizim, sevimlim mənasındadır.

GÜLÜMZƏR – Farsca “gülüm” və “zər” sözlərindən əmələ gəlib, güllük mənasındadır.

GÜLÜSTAN – Farsca gülüstan sözündən olub, güllər ölkəsi, güllü-çiçəkli diyar, gül bağçası, güllük, çiçəklik.

GÜLÜŞ – Gülmə, şadlanma, sevinc. İlk dəfə C.Cabbarlının “Sevil” pyesində işlənmişdir.

GÜLÜZ – Farsca “gül” və azərbaycanca “üz” (çöhrə, sifət) sözlərindən düzəlib, gül üzlü, üzü gül kimi olan.

CÜLCƏFA – Farsca “gül” və “cəfa” sözlərindən düzəlib, cəfası çəkilən gül.

GÜLVƏFA – Çiçək kimi incə, ruhlu, sədaqətli, vəfalı sözünün üstündə duran, sabitqədəm, etibarlı.

GÜLYANAQ – Farsca “gül” və azərbaycanca “yanaq” sözlərindən düzəlib, gül üzlü, yanaqları gül kimi gözəl.

—
GÜLYANAR – Gülün qıpqırmızı ocaq kimi alışıb yanma rəngdə olması, od kimi qızaran gül.

GÜLYAR – Gül kimi sevgili, gülə bənzər yar, gül kimi dost.

GÜLYARPAQ – Gül yarpağı kimi gözəl və zərif.

GÜLYAY – Yay gülü. Gül kimi tərəvətli, ətirli gül.

GÜLYAZ – Farsca “gül” və azərbaycanca “yaz” (bahar) sözlərindən düzəlib, bahar gülü, yaz çiçəyi deməkdir.

GÜLYETƏR – Gül bəsdır, daha qız lazım deyil.

GÜLZAD – Güldən, çiçəkdən doğulmuş; Güldən, çiçəkdən əmələ gəlmiş, törəmiş.

GÜLZADƏ – Farsca “gül” və “zadə” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, gül ətirli, güldən doğulmuş, gül balası.

GÜLZALƏ – (f.)Bağıslanan gül.

GÜLZANƏ – (f.) Güldən doğulmuş, güldən törəyən, gül balası.

GÜLZAMAN – Farsca “gül” və ərəbcə “zaman” (çağ, dövr, vaxt) sözlərindən düzəlib. Gül – çiçək dövrü, bahar, yaz.

GÜLZAR – Farsca “qole zar” sözündəndır. Güllük, çiçəklik, gül bağçası, gülüstan, çoxlu gül-çiçək olan yer.

GÜLZARƏ – (f.) Güllük, çiçəklik.

GÜLZƏFƏR – (f.) Qalib gül.

GÜLZƏMİ – Gül zəmisı, çiçək tarlası. Çox gözəl qız.

GÜLZƏN – Gül kimi canlı və sağlam qız.

GÜLZƏNDƏ – Gül kimi canlı və sağlam qız.

GÜLZƏR – Gülün zəri, qırmızı gül. Qızılgül.

GÜLZİBA – Farsca “gül” və “ziba” (gözəl, yaraşıklı) sözlərindən düzəlib, gözəl, yaraşıklı gül, çiçək mənasındadır.

GÜLZİYA– Gül ziyası, gül kimi ziya, gülün ziyası.

GÜLZÜ – Gül, çiçək kimi üzüm, şirin dadlı üzüm.

GÜNALƏ – Günəşi sevən, fəth edən.

GÜNAY – “Gün” və “Ay” sözlərindən düzəlib. Gün və Ay kimi parlaq gözəl. Günəşcik, gündüz, gün işıqlığında ay, işıq, nur.

GÜNAYƏ – Bax: Günay.

GÜNAYƏT – Gün və Ay kimi parlaq gözəllər.

GÜNBAHAR – Elin bahar kimi gözəli.

GÜNBIKƏ – Elin gözəli.

GÜNEL – Elin günəşi, elində günəş kimi parlayan.

GÜNER 1.Dörd ana istiqamətdən biri. 2.Günəşin işıqlandırdığı zaman.

GÜNƏŞ – 1.Ətrafındakı sistemə aid planetlərin ətrafında döndüyü, işıq və istilik yayan böyük göy cismi, şəms. 2.Səxavət hökmdarı. **GÜNSEL** – Sürətli axan sel.

GÜNAYIL – Gün çıxan tərəf, günün çıxması. Gün, kainatı işıqlandır.

GÜNBAHAR – Bahar günü, yaz günü. Bahar Günəşi, yaz Günəşi.

GÜNFƏR – 1.Gün işığı, Günəş parlaqlığı; 2.Gözəl, yaraşıklı.

GÜNGUR – Gur işığı olan gün, şiddətli istisi olan gün.

GÜNNAZ – Nazı, ədası, gün (günəş) kimi yandırır-yaxan.

—
GÜNNİSƏ – Gün kimi nisə, günə bənzər Nisə. Gün kimi gözəl qız.

GÜNNUR – “Gün” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib, gün işığı, parlaqlığı, şəfəqi deməkdir.

GÜNNURƏ – “Gün” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib, gün işığı, parlaqlığı, şəfəqi deməkdir.

GÜNRUH – Gün kimi ruh, günə bənzər ruh. Gün ruhlu qız.

GÜNSABAH – Səhər Günəşi, səhər doğulan Günəş, sabah tezdən doğulan qız.

GÜNSEL – “Gün” və “sel” sözlərindən əmələ gəlib, gün seli, Günəş seli, işığı.

GÜNTAC – “Gün” və farsca “tac” adının mənan sözlərindən düzəlib, Günəşin tacı, Günəşin bəzəyi.

GÜNTAN – Dan Günəşi, Günəşin danı.

GÜNTAŞ – Günəşə bərabər işıq saçan.

GÜNTAY – “Gün” və “tay” sözlərindən düzəlib. Günə bərabər, yüksək, parlaq.

GÜNTƏKİN – “Gün” və “təkin” (kimi) sözlərindən düzəlib, gün kimi, Günəşə bənzər mənasındadır . **GÜNTƏN** – Gün bədənli. Günəş kimi parlaq.

GÜNTƏR – 1. Günün, vaxtını dəyərləndirən (qiymətləndirən), gününü vaxtını qoruyan. 2. Yeni gün, yenicə çıxmış gün.

GÜNYAR – Günün dostu, yoldaşı, Günün yarısı, çox gözəl.

GÜNYARƏ – Günün dostu, yoldaşı, Günün yarısı, çox gözəl.

GÜNYAZ – Bahar günü, yaz günü, bahar Günəşi, yaz Günəşi.

GÜNYAZƏ – Bahar günü, yaz günü, bahar Günəşi, yaz Günəşi.

GÜNZADƏ – Gündən törəyən, Gün kimi qız. Qeyri-adi gözəl.

GÜNZAR – Gün yanaqlı gözəl.

GÜNZARƏ – Bax: Günzar.

GÜNZƏR – Günün zəri, qızılı; Gün şüası.

GÜMANƏ – (ər.) Tək inci mənasında. Hz. Əlinin bacısı və Rəsulullahın əmisinin qızı olan xanım əshabə.

GÜMÜŞ – Bozuntul ağ rəngli metalın adıdır. Antroponim kimi incə, zərif, ağ bədənli mənalarında işlənir.

GÜMÜŞBƏYİM – Gümüş kimi bəyim, gümüş kimi parlaq qız.

GÜMÜŞXANIM – Gümüş kimi xanım, gümüş kimi parlaq xanım.

GÜMÜŞCÖHRƏ – Gümüş kimi parlaq üz.

GÜMÜŞNİSƏ – Gümüş kimi gözəl, gümüş kimi parlaq nisə.

GÜMÜŞRUH – İncə, zərif ruhlu gözəl.

GÜRAY – Yeni doğulan ay.

GÜRÇAY – Suyu çox olan çay; Bol suyu olan, güclü, gur axan çay.

GÜRDANƏ – Çox miqdarda, bol sayda, həddindən artıq.

GÜRŞAD – “Gür” və “şad” sözlərinin birləşməsindən düzəlmişdir. Əski türk dillərində “şad” xandan sonra verilən ən yüksək rütbə, vali mənasındadır.

GÜSPÜSTƏ – (f.) Püstə çiçəyi, püstə gülü.

GÜŞVAR – Sırğa, öyüd, nəsihət.

GÜŞVARƏ – 1. Sırğa; 2. Öyüd, nəsihət.

GÜVARƏ – (f.) 1. Dadlı, tamlı şey, asan həzm edilən yemək, rahathulqum. 2. Sakit, rahatlığı təmin edən.

– H –

HACİBƏYİM – Ərəbcə “hacı”, azərbaycanca “bəyim” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, həccə getmiş bəyim.

HACİXANIM – Ərəbcə “hacı”, azərbaycanca “xanım” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib həcc ziyarətindən gəlmiş xanım.

HACİBƏ – Ərəbcə “hacib” sözündəndir. 1. Şərq ölkələrində baş vəzir. 2. Şeirdə ikiqafiyə arasında daxili rədif. 3. Qaş.

HACİRƏ – Ərəbcə “hicrət” sözündəndir. Köçmə, mühacirət etmə mənasındadır.

HADİSƏ – (ər.) Əhvalat, macəra, vəqie, yeni zühur edən.

HADİYƏ – Allah tərəfindən bəxş edilmiş hədiyyə.

HAFİDƏ – (ər.) Qız nəvə.

HAFİQƏ – (ər.) Yaradıcı, qurucu.

HAFİZƏ – 1. Ərəbcə “hafizə” sözündəndir. Zehni qabiliyyəti yüksək olan, yadda saxlayan. 2. Quranı əzbər bilən adam.

HAFİZƏT – Ərəbcə “hafizət” sözündəndir. Bir şeyi zəhnində, yadında saxlama və yenidən təsəvvüründə canlandırma qabiliyyəti, yaddaşı möhkəm olan.

HAİFƏ – Yaraşıqlı, gözəl bədənə malik olan.

HAKİMƏ – 1.Ərəbcə “hakim” sözündən düzəlib, hökm edən, məhkəmə sədri. 2.Başda olan, üstün gələn. 3.Qubernator, vali.

HALƏ – Ərəbcə “halə” sözündən olub, ayın ətrafında bəzən görünən işıq dairəsi, parlaq dairə.

HALƏBƏYİM – İşıqlı bəyim, parlaq gözəl.

HALƏXANIM – İşıqlı xanım, parlaq xanım, çox gözəl qız.

HALƏNUR – (ər.) Parlaq, aydın, işıqlı, işıq dairəsi.

HALƏT – Ərəbcə “halət” sözündən olub, hal, vəziyyət, durum mənasını ifadə edir.

HAMİDƏ – (ər.) 1.Bəyənilmiş seçilmiş. 2. Allahı sevən.

HAMİYƏ – Ərəbcə “hami” sözündən olub, himayə etmək, himayədarlıq etmək. Qoruyan, himayə edən, himayədar.

HAMİYƏT – (ər.) Bax: Hamiyə.

HAMSİYƏ – 1. Əslində “hamısı” sözündəndir. Hamını əvəz edən, qoçaq, qalib. 2.Qara dənizdə çox olan bir kiçik balıq növüdür.

HANİYƏ – Razi, xoşbəxt.

HASİBƏ – Ərəbcə “hasib sözündən olub, həsəd aparan mənasındadır.

HASİLƏ – Ərəbcə “hasil” sözündən olub, vücuda gələn, bir nəticə əldə edən.

HASİRƏ – Ərəbcə “hasir” sözündən olub, həsrət çəkən mənasındadır.

HARİSƏ – Ərəbcə “haris” sözündən olub, saxlayan, hifz edən, qoruyan mənasındadır.

HATİMƏ – Son, yekun nəticə, bəhrə əldə edən.

HATİFƏ – Ərəbcə “hatif” sözündən olub, gözə görünməyən, səsi qeybdən gələn.

HAVA – Diri, canlı, həyatı olan (Qədim yunanlarda Yeva adının ərəb forması). Diri, canlı, yaşayış deməkdir. Daha çox “Həvvə” olaraq yazılır. Göy, səma, hərislik, məğrurluq.

HAVABƏYİM – 1.Arzu, həvəs, istək, meyli olan bəyim.

2. Sevgi, eşq, bağlılıq, sevdə, rabitə. 3.Öyünmə, fəxr etmə.

HAVAXANIM – Bax: Həvvə və Xanım.

HAVANİSƏ – “Hava” və “nisə” (qadın) sözlərindən yaranıb, məğrur, məlahətli qadın, həyatı qadın.

HAVANUR – “Hava” və “nur” (ışılq) sözlərindən yaranmış addır. Nurlu həyat.

HAVAZƏR – “Hava” və “zər” (qızıl) sözlərinin birləşməsindən yaranıb, qızıl hava, gözəl hava, parlaq hava.

HAVİYYƏ – (ər.) İşıqlı həyat, parlaq səma.

HAYAL – Ərəbcə “xəyal” sözündəndir. Bir şəxsin və ya şeyin insan fikrində, təsəvvüründə təcəssüm edən surəti, təxəyyülü.

HAZİQƏ – Ərəbcə “haziq” sözündən olub, məharətli, dərin məlumatlı mənasındadır.

HAZİMƏ – 1.Diqqətli, ehtiyatlı olan; 2.Anlayan, ağıllı, bəsirətli. 3.Həzmə verən, həzm edən.

HEYRAN – Ərəbcə “heyran” sözündən olub, heyratə düşmə, çaşma, həddən artıq xoşa gələn, bəyənilən.

HEYRANBƏYİM – Ərəbcə “heyran” və “bəyim” sözündən olub, heyrətə düşən, bəyənilən bəyim anlamındadır.

HEYRANƏ – Heyran xanım, heyran, məftunedici xanım.

HEYRAT – Qeyri-adi xanım, gözlənilməz xanım, qəribə xanım.

HEYRƏT – (ər.) Çaşmış, çəşib qalmış, nə edəcəyini bilməmə.

HƏBİBƏ – Ərəbcə “həbib” sözündən olub, sevimli, sevilmiş, sevgili dost, əziz.

HƏBİDƏ – Yatan, mürgüləyən.

HƏBİRƏ – Xəbər verilmiş, bilici.

HƏCƏR – Ərəbcə “hacər” sözündəndir. 1.İgid, mərd qadın. 2.Kəbədəki qırmızı və narıncı rəngli qiymətli müqəddəs daş, əqiq.

3.İbrahim Peyğəmbərin həyat yoldaşının adı.

HƏCƏRBƏYİM – Ərəbcə “hacər” və “bəyim” sözündəndir.

İgid, mərd sağlam bəyim.

HƏCƏRXANIM – Müqəddəs daş, sağlam qız.

HƏDİQƏ – Ərəbcə “hədiqə” sözündən olub, gülzar bağça, meyvə bağı, yaşıllıq, ağaclıq.

HƏDİSƏ – Ərəbcə “hədisə” sözündəndir. 1. Sonradan züھر etmə. 2. Peyğəmbərlərin kəlamı.3. Hadisə, xəbər.

HƏDİRƏ – 1.Təzə, yeni söhbət, rəvayət, xəbər. 2.Sonradan vücuda gəlmiş.3. Peyğəmbər və imamların kəamları.

HƏDİYYƏ – Ərəbcə “hadiyə” sözündən olub, bəxşiş, peşkəş, qarşılıq gözləmədən verilən hər hansı bir bəxşiş.

HƏDMİYYƏ – Səylə, ürəkdən dua edən.

HƏKİMƏ – Ərəbcə “hadiyə” sözündəndir. 1.Hikmət sahibi, mütəfəkkir. 2.Bütün elmləri bilən. 3.Təbib.

HƏQİQİ – Doğru, düzgün, gerçək.

HƏQİQƏ – (ər.)1.Haqlı olan. 2.Həqiqətdə olmuş, bir şeyin əsli.

HƏQİQƏT – Ərəbcə “həqiqət” sözündən olub, doğru, gerçək, həqiqətən olmuş iş, hadisə.

HƏLİBƏ – Ərəbcə “həlib” sözündən olub, həddi-hüdudu olan mənasındadır.

HƏLİLƏ – 1.Ərəbcə “həlilə” sözündəndir. Ərli arvad, zövcə.

2.Tibdə toxumlarından istifadə edilən bitki adı.

HƏLİM – Ərəbcə “həlim” sözündədir: 1.Ürəyi yumşaq, xeyirxah, mehriban, zərif, mülayım, səbirli. 2.Qısa. 3.Peyğəmbərin dayəsinin adı.

HƏLİMƏ – Yumşaq xasiyyətli, mülayim, sakit, dinc adam, dözümlü adam.

HƏLİMƏBƏYİM – Ərəbcə “Həlimə” və “Bəyim” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, mülayim, sakit, həlim Bəyim mənasındadır.

HƏLİMƏXANIM – Bax: Həlimə və Xanım. **HƏLİMƏXATIN** – Bax: Həlimə və Xatın.

HƏLİMƏT – Yumşaq xasiyyətli, mülayim, sakit, dözümlü.

HƏMALƏ – 1.Şərik, ortaqlar.2. Oxşar, bənzər.

HƏMAYƏ – 1. Eyni əlamətləri olan, eyni cür. 2.Yardım, himayə, kömək.

HƏMAYİL – Boyunbağı, çiyindən aşırma qayış, ip.

HƏMDAYƏ – Həyat yoldaşı, ürək yoldaşı, yaxın dost.

HƏMDİYƏ – Ərəbcə “həmd” sözündən olub, mədh etmək, tərifləmək, sitayiş etmək.

HƏMƏLBƏYİM – Quzu kimi bəyim, xanım. Quzu bürcündə doğulan bəyim, xanım.

HƏMİDƏ – Ərəbcə “həmd” sözündən olub, təriflənən, bəyənilmiş seçilmiş, Allahı sevən, Allahı tərifləyən, şüküredici mənasındadır.

HƏMİDƏXANIM – Təriflənən, bəyənilmiş xanım.

HƏMİŞƏBƏYİM – Əbədi, daimi, bəyim olan qız.

HƏMİŞƏXANIM – Hər zaman xanımlığını saxlayan, daimi, əbədi, həmişəlik xanım olan.

HƏMİYYƏ – Ruh yüksəkliyi, şərəf hissi, qeyrət.

HƏMİYYƏT – Qeyrət, şərəf hissi, ruh yüksəkliyi. Özünün və ailəsinin şərəfini qoruma ləyaqəti.

HƏMRA – (ər.) Qırmızı, qızılı.

HƏMRAZ (ər.) Sirdaş.

HƏNİFƏ – Ərəbcə “hənifə” sözündəndir. 1. Tək Allaha, Allahın birliyinə inanan, əsl dindar, qəlbdən inanan, həqiqətdən inanan. 2.Doğru, dürüst, səmimi. 3.İslam inancına möhkəm və səmimi olaraq bağlanan. 4.Hz. Məhəmməd (səs) –in təbliğindən əvvəl Məkkədə tək Allaha iman gətirənlər.

HƏNİYƏ – 1.Xeyir-dua. 2.Xoşbəxt. 3.Şərab.

HƏNURƏ – (ər) Nur saçan, xoşbəxt olan.

HƏNUZƏ – (ər) Həmdəm, yaxın.

HƏRBİYƏ – (ər) Hərbi işlərə baxan.

HƏRGÜL – Gül kimi gözəl qadın.

HƏRİFƏ – (ər.)Sənət yoldaşı, oyun yoldaşı. 2.Düşmən, rəqib. 3.Gücdə, bilikdə bərabər olan.

HƏRİFƏT– (ər.) Gücdə, bilikdə bərabər olanlar.

HƏRUNƏ – (ər.) İnadkar, inadcıl.

HƏSİBƏ – (ər.) Doğma, yaxın olan. Əsil-nəcabətli, ləyaqətli.

HƏSİLƏ – (ər.) 1.Vücuda gələn.2. Hesablayan.

HƏSİNƏ – (ər.) Möhkəm, sağlam, xəstəliyə tutulmayan.

HƏSNA – Gözəl (qadın), qəşəng.

HƏSNABƏYİM – Gözəl, qəşəng bəyim və ya xanım (qız).

HƏSUDƏ – Ərəbcə “həsud” sözündən olub, həsəd aparan mənasındadır.

HƏŞƏMƏT – Əzəmət, dəbdəbə, cəlal.

HƏTİFƏ – (ər.) 1.Qüvvətli, sərt və zil bir səslə təbliğ və ya dəvət edən kimsə. 2.Göz qamaşdıran. 3.Gözə görünməyən.

HƏTİMƏ – (ər.) 1.Sona çatdıran, bitirən. 2.Möhürləyən, möhürləyici.

HƏVVA – 1. Həyat çeşməsi, həyati, həyatın mənbəyi; Allahın Adəmdən sonra yaratdığı birinci qadın. 2.Həyat, canlı.

HƏVANƏ (ər.) Əziyyət, zillət.

HƏVAYƏT 1.Ab-hava, iqlim; şəxsiyyət. 2. Həvəslər, rəqslər.

HƏYAT – Ərəbcə “həyat” sözündən olub, dirilik, varlıq, yaşayış mənalərini ifadə edir.

HƏYATBƏYİM – Varlığı gözəl olan Bəyim.

HƏYATGÜL – Həyat, həyat gülü, ömür gülü olan qız.

HƏYATXANIM – Həyat xanımı, ömür xanımı.

HƏYATNAZ – Nazı çiçək kimi incə olan, xoş əda, işvə.

HƏYATNUR – Ərəbcə “həyat” və “nur” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, həyata, varlığa nur saçan mənasındadır.

HƏYATZƏR – Ömür zəri, yaşayış zəri, həyatın daş-qaşı.

HƏZAQƏT – (ər.) Məharət, təcrübə.

HƏZARƏ – Min atlı və ya piyadadan ibarət hərbi hissə, arxalı, möhkəm, nəcabətli.

HƏLİLƏXATUN – Xanım, qadın, qadınların xanımı.

—
HİCRAN – Ərəbcə “hıcr” sözündən olub, ayrılıq, fəraq mənasındadır.

HİCRANƏ – Bax: Hıcran.

HİCRİYYƏ – Ərəbcə “hıcr” sözündəndir. İslam təqvim, hıcrətə aid. **HİDAYƏ** – Yöndən, istiqamətləndirən.

HİFZİYYƏ – (ər.) 1.Saxlama, qoruma ilə əlaqədar. 2.Əzbərləmə, yaddasaxlama.

HİLALƏ – Ərəbcə “hılal” (yeni çıxmış ay, aypara) sözündən olub, bir-neçə günlük ay mənasındadır.

HİLARƏ – Ərəbcə “hılarə” sözündən olub, səadət axtaran mənasındadır.

HİLMİ – Ərəbcə “hılmı” sözündəndir. Təmkinli, həlim, səbirli mənasındadır.

HİLMİYƏ (ər.) Yumşaq xasiyyətli, həlimlik, sakit.

HİLYƏ – (ər.) Bəzək, yaraşıq, suç, zinət, gözəl üz, xoş bəniz. Məhəmməd peyğəmbərin əlamət və keyfiyyətlərini mənzum və ya mənsur biçimdə əks etdirən əsərlərə verilən addır.

HİMAYƏ – Ərəbcə “hımayə” sözündən olub, qoruma, hıfz etmə, sahiblənmə.

HİMAYƏT – Hımayə, kömək, yardım.

HÖKMİYƏ – Hökmlə əlaqədar olan, hökmə aid.

HÖKMNUR – (ər.) 1. İşığın gücü, təsiri, nüfuzu; 2. Aydın göstəriş, fərman; 3. Parlaq buyruq, əmr, fərman.

HÖKÜMƏ – Ərəbcə “hökm” sözündən olub, hökm verən, idarə edən, hökumət mənasındadır.

HÖRMƏT – Ərəbcə “hörmət” sözündən olub, ehtiram, sayğı deməkdir.

HÖRMƏTBƏYİM – Hörmətli, ehtiramlı, sayğılı bəyim və ya xanım.

HÖRVÜYYƏ – Ərəbcə “hörv” sözündən olub, quran, yaradan mənasındadır.

HÖVRİYYƏ – Ərəbcə “hövr” sözündən olub, səbirli mənasındadır.

HUBEYDA – Farsca “hübeyda” sözündən olub, bəlli, aşkar, zahir nənasındadır.

HULYA – Ərəbcə “hulya” sözündən olub, xəyal mənasındadır.

HUMAY – Ərəbcə “humay” sözündəndir. Qədim forması “umay”dır. 1. İlahə, tanrı; 2. Hüma quşu, cənnət quşu, dövlət quşu. 3. Xoşbəxtlik, bəxtəvərlik, uğurluluq gətirən.

HUMAYBƏYİM – Xoşbəxt, bəxtəvər, uğurlu Bəyim.

HUMAYXANIM – Xoşbəxt, bəxtəvər, uğurlu Xanım

HUMAYNİSƏ – Xoşbəxt, bəxtəvər, uğurlu qadın.

HUMAYƏ Bax: Humay.

HUMAYUN Farsca “ hümayun” sözündəndir. Uğurlu, səadətli, mübarək.

HUMEYRA – (ər.) 1. Ağ, bəyaz. 2. Gözəllik. 3. Bəyaz rəngdə olan.

HUMRA – 1.Sevinc gətirən, qırmızı. 2.Yoldaş, yol yoldaşı.

HUMRABƏYİM – Qırmızı bəyim, gözəl qız.

HUMRAXATUN – Qırmızı xanım, gözəl qız.

HUMRAY – Eyni üzlü, birüzlü, sadıq olan.

HUMRU – Sədaqətli, sadıq olan.

HURAN – (f.) 1.Gözəl cənnət qızları. 2. İri gözlü.

HURİ – Ərəbcə “huri” sözündəndir.1. Cənnət qızı, çox gözəl qız mənasındadır. 2.Sevgili.

HURİXANİM – 1.Ərəbcə “huri” (cənnət gözəli, qəşəng, göyçək qız) və “xanım” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, cənnət gözəli mənasındadır. 2. Azad, sərbəst xanım

HURİXATUN – Hürü kimi xatun, Hürü kimi gözəl qız.

HURİMƏLƏK – (ər.) “Huri” və “Mələk” adlarının birləşməsindən yaranıb, cənnət gözəli, cənnət qızı, iri gözlü qadın deməkdir. **HURİNİSƏ** – (ər.) Huri və Nisə adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, cənnət gözəli, hurilərə bənzəyən gözəl mənasındadır.

Mələk kimi qadın, huri kimi qadın, yəni gözəl, göyçək.

HURİNUR – (ər.)1. İşıqlı, parlaq gözəl; 2.Nurlu, parlaq gözəl; 3.Gözlərinin ağı və qarası çox bilinən iri gözlü qızlar.

HURİYƏ – (ər.) Gözəl, göyçək, cənnət gözəli, mələk, iri gözlü.

Cənnətin əfsanəvi qadın xidmətçilərinin adındandır.

HURİYYƏT – (ər.) Azadlıq, sərbəstlik, müstəqillik.

HURİPEYKƏR – Huri bədənli, gözəl bədənli, qamətli.

HURİSƏR – (ə-f) Hurilərin, cənnət gözəllərinin rəhbəri, mələklərin başçısı. Cənnət qızlarının başı, huri başı.

HUŞYAR – Ağıllı.

HURRƏ – Gözəl, qabaqda getmək.

HURİÇÖHRƏ – Ərəbcə “huri”, farsca “çöhrə” sözündən olub, huri üzlü gözəl mənasındadır.

HURİPEYKƏR – Ərəbcə “huri”, farsca “peykər” sözündən olub, huri bədənli gözəl.

HURİZAD – (ə-f.) Hurizad sözündən olub, cənnət gözəlindən, hüridən doğulan gözəl.

HURİZAR – (ər.) Huri yanaqlı, huri üzlü mənasındadır.

HÜBEYDA – (f.) Bəlli, aşkar, zahir.

HÜBUBƏT – “Hübubat” sözündəndir, dənli bitkilər, sünbül, bərəkət deməkdir.

HÜDUSƏ – Ərəbcə “hüdus” sözündən olub, yaranma, törəmə mənasındadır.

HÜİTƏ – 1.(ər.) Özgür, azad, sərbəst qadın; 2.Əsir və cariyə olmayan qadın.

HÜLYA – 1.Qiymətli şey. 2.Xəyal.

HÜMA – 1.Xoşbəxtlik gətirən, sakit yerdə yaşayan quş.

2.Sevinc, fərəh verən. **HÜMAN**

– Qayğısına qalmaq.

HÜMAY – Səadət, xoşbəxtlik gətirən. (Qədim türklərdə ailə səadəti və uşaqları himayə ilahəsi olan Umay adındandır).

—
HÜMAYƏ – Bax: Humay

HÜMAYUN – 1. Yeddi əsas muğam dəstgahlardan biri. 2. Səadət, xoşbəxt.

HÜMEHR – Hüseyn və Mehriban adlarının ilk hecalarından yaranmışdır. Doğum günü anası vəfat etdiyi üçün Hüseyn qızı belə adlandırmışdır.

HÜMEYLA (ər.) 1. Yüklənmə, yüklənmiş; 2. İkicanlı, hamilə; 3. Həvalə edən, boynuna götürən, istinad edən.

HÜMEYRA – (ər.) Çəhrayı, ağımtıl qırmızı rəng, şəfəq rəngində, qırmızı.

HÜMRA – (ər.) Bax: Hümeyra.

HÜRAY – Ay kimi azad, ay qədər müstəqil.

HÜRCAN – Bax. Hüray.

HÜREYRƏ – (ər.) 1. Pişik balası. 2. Əshabi-Kiramdan ən çox hədis rəvayət edən səhabə.

HÜRMÜZ – (fars.) 1. Zərdüşt xeyir tanrısı. 2. Köhnə İran təqvimində günəş ilinin ilk günü. 3. Yupiter, Müştəri, Ərəndiz. 4. Sasani sülaləsindən olan. 5. Padşahın adı.

HÜRRƏM – (f.) 1. Şən, sevincli, gülərüzlü. 2. Könülaçan, təzə, xoş.

HÜRAY – Ay kimi sərbəst, azad, müstəqil.

HÜRİYƏ – Ərəbcə “huri” sözündən olub, cənnətdən gəlmiş gözəl qız.

HÜRÜ – Cənnət gözəli.

HÜRÜBƏYİM – Hürü kimi bəyim, Hürü kimi gözəl qız.

HÜRÜMƏLƏK – (ər.) Bax: Hurimələk.

HÜRÜNİSƏ – Hürü kimi gözəl qız.

HÜRÜZAD – (ə-f) Huridən doğulmuş, huridən olan gözəl, çox gözəl.

HÜRCAN – (ə-f) 1.Cənnət gözəli, huri ürəkli, gözəl ruhlu sevgili. 2.Azad ruhlu, canı sərbəst olan.

HÜRGÜL – Gül kimi azad gözəl.

HÜSNALƏ – Ərəbcə “hüsn” və “alə” sözlərindən olub, gözəl camallı mənasındadır.

HÜSNAYƏ – 1. Ərəbcə olub, Allahın ən gözəl adlarına (əsmayihüsnaya) aid olan. 2.Ayə gözəlliyi. 3.Gözəllik nişanəsi, üzü gözəl olanın əlaməti, işarəsi.

HÜSNİYYƏ – (ər.) Gözəl, gözəllik, gözəlliyə aid, gözəlliklə əlaqədar.

HÜSNÜNUR– Ərəbcə hüsn və nur sözlərindən düzəlib, işıqlı, nurlu, üzü gözəl olan mənasındadır.

HÜVEYDƏ – 1.(f.) Açıq, açıq-aşkar. 2. Müəyyən, aydın, zahir.

HÜRZAD – Ərəbcə “huri” və farsca “zad” (ə) sözlərindən düzəlib. Huridən doğulmuş, huri balası, huri kimi gözəl.

HÜSNİYAR – Dostun, yarın hüsnü, gözəlliyi.

HÜSNİYYƏ – Gözəl, göyçək qadın (qız).

HÜSNİYYƏBƏYİM – Gözəl, göyçəkxanım, qəşəngbəyim.

HÜSNÜCAHAN – Dünya gözəli.

HÜSNÜGÖZƏL – Gözəl üzlü.

HÜSNÜŞAH – Hökmdarın gözəlliyi, şahın gözəlliyi, qəşəngliyi; Gözəl padşah, gözəlliyin sultanı.

HÜSNÜGÜL – (ə-f) Gülüzlü, gül camallı, gül kimi gözəl, göyçək.

HÜVARƏ – (ər.) Bərbəri qəbiləsinin adı.

HÜVEYDA – Bəlli, aşkar, zahir olan.

HÜZRƏ – Təmiz, pak qız.

HÜZÜRƏ – Ərəbcə “əzra” sözündəndir. 1. Bakirə qız. 2. Dənizdən tapılıb, korlanmamış mirvari. 3. Ayaq basılmayan qum.

XABİDƏ – Farsca “xabidə” sözündən olub, yuxuya dalmış, yuxu mənasındadır.

XABİRƏ – 1.Xəbərdar olan. 2.Müjdəçi. 3. Səriştəli.

XAFİQƏ – Ərəbcə “xafiq” sözündən olub, döyünən, çırpınan ürək mənasındadır.

XAQANƏ – Kağan sözündən olub, xaqan, şahənşaha, hökmdara aid, xana layiq gözəl.

XAHANƏ – Farsca “xahan” sözündən olub, istəyən, arzulayan mənasındadır.

XALANİ – Doğma bacı, böyük bacı .

XALİDƏ – Ərəbcə “xalid” sözündən olub, əbədi, həmişəlik, daimi, ölməz.

XALİQƏ – Ərəbcə “xaliq” sözündən olub, xəlv edən yaradan mənasındadır.

XALİNUR – “Xalı” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib; üzündəki xalı ilə ətrafa nur, işıqsaçan gözəl.

XALİSƏ – 1.Ərəbcə “xalis” sözündən olub, təmiz, saf qatışıq olmayan; 2.Dövlətə aid olan torpaq, torpaq sahəsi mənasını verən ərəbcə “xalis” sözündəndir.

XALİSƏT – Bax: Xalisə.

XALİYƏ – 1.Boş, dolu olmayan, sahibsiz; 2.İşğal olunmamış. 3. Sərbəst, bekar, azad, asudə qız, qadın.

XALLIGÜL – Üzərində xalı və ya ləkəsi olan çiçək, xalı olan gül. **XALLINUR** – “Xallı” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib; Üzündə xalı olan, parlaq gözəl.

XALLIZƏR – “Xallı” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib.

Üzündə xalı olan gözəl.

XAMİDƏ – Ərəbcə “xamid” sözündəndir. Şöhrətləndirmə, tərif etmə.

XAMİRƏ – Qəzəbli, kinli, qəzəbli qız.

XAMİSƏ – Ərəb mənşəli olub, “beşinci” deməkdir.

XAMİZƏ – (ər.) Beşinci, beşinci övlad.

XANANA – “Xan” və “ana” sözlərindən düzəlib. Hökmdar ana, böyük ana, el başçısı ana.

XANBACI – “Xan” və “bacı” sözlərindən düzəlib, hökmdar bacı, böyük bacı mənasındadır.

XANBƏYİM – “Xan” və “bəyim” sözlərindən düzəlib. Xan xanımı, hökmdar xanımı, böyük xanım.

XANBİBİ – “Xan” və “bibisi” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, çox hörmətli bibi, böyük bibi.

XANBİKƏ – “Xan” və “bikə” sözlərindən düzəlib, böyük, üstün olan qız.

XANBUTA – Xan, hökmdar nişanəsi.

XANCANƏ – Yüksək ruhlu, xan ürəkli, xana bənzər gözəl.

XANDOSTU – Dayı, əmi və başqa qohumların arvadlarına hörmət üçün verilən ad.

XAFİQƏ – Ərəbcə “xafiq” sözündəndir. Çırpınan, döyünən ürək.

XANGÖZƏL – Xan kimi gözəl, böyük gözəl.

XANGÜL – Xan gülü, xana layiq gül, ən gözəl qız.

XANXANIM – Xanımlar xanımı.

XANIGÜL – Süfrə, xonça gülü, çiçəyi, balıq gülü.

XANIM – Yüksək zümrədən, nəsilədən olan, xan qızı, xan ailəsindən olan qız (qadın) .

XANIMAĞA – “Xanım” və “Ağa” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, ağanın xanımı mənasındadır.

XANIMANA – Yüksək, ali olan ana.

XANIMBACI “Xanım” və “bacı” sözlərindən düzəlib, hörmətli bacı, böyük bacı.

XANIMBALA – Yüksək, seçilən bala (qız).

XANIMBƏYİM – Xanım, yüksək bəyim, böyük bəyim.

XANIMBİBİ – Xanım, seçilən bibi, böyük bibi.

XANIMBİKƏ – Xanım, ali bikə, böyük qız.

XANIMCAN – “Xanım” və farsca “can” sözlərindən düzəlib, əziz xanım, hörmətli qadın (qız), sevimli xanım deməkdir.

XANIMGÜL – “Xanım” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib.

Hörmətli gül, güllərin başçısı, sevimlisi, şahı.

XANIMQIZ – “Xanım” və “qız” sözlərindən düzəlib. Hökmdar qız, böyük qız, sevimli qız.

XANIMNAZ – “Xanım” və farsca “naz” sözlərindən düzəlib.

Nazlı xanım, naz edən qız (qadın)

XANIMNİSƏ – Xanım, seçilən gözəl qız.

XANIMSƏNƏM – Sənəm xanım, gözəl xanım, xanımların sənəmi, gözəli.

XANIMSULTAN – Çox yaxın olan, xanım, yüksək olan sultan.

XANIMYAR – “Xanım” və farsca “yar” sözlərindən düzəlib, dost olan qadın, sevgili qadın.

XANIMZADƏ – Xanımdan doğulan, xanımdan törəyən.

XANIMZƏR – “Xanım” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, qızıla bürünmüş qadın, şəfəq saçan qadın (qız).

XANQIZ – “Xan” və “qız” sözlərindən düzəlib, hökmdar qız, böyük qız mənasındadır.

XANNUR – “Xan” və “nur” sözlərindən düzəlib. Hökmdar nənə, böyük nənə.

XANNURƏ – “Xan” və ərəbcə “nurə” sözlərindən düzəlib, böyük işıq, gur işıq mənasındadır.

XANPƏRİ – “Xan” və farsca “pəri” sözlərindən düzəlib. Hökmdar pəri, pərilərin, gözəllərin başçısı.

XANPƏRVƏR – Xanı sevən, xana rəğbət bəsləyən.

XANSƏNƏM – “Xan” və ərəbcə “sənəm” sözlərindən düzəlib. Gözəllərin başçısı, sənəmlərin hökmdarı.

XANURƏ – Oxuyan, bilən.

XANZADƏ – Çox yaxın, doğma olan qızı, xan nəslindən olan qız.

XANZƏR – Çox qiymətli olan, qızıl kimi dəyərli, yüksək, layiqli qız mənasındadır.

XARİQƏ – Ərəbcə “xariqə” sözündən olub, qəribə, qeyri-adi, misilsiz gözəl deməkdir.

XARİSƏ – 1.Qoruyan, müdafiə edən. 2.Bacarıqlı 3.Gözəllik.

XASBƏYİM – Ən yaxşı bəyim, bəyimlərin xası.

XASBİKƏ – Xalis, saf, təmiz qadın, ən gözəl xanım.

XASGÜL – Əlahiddə gül, xüsusi çiçək, gözəl gül.

XATİBƏ – Ərəbcə “xətib” sözündən olub, gözəl danışan, natiq mənasındadır.

XATİMAT – Ərəbcə “xatimə” sözündəndir. Sonluq, son söz, sonuncu qız.

XATİMƏ – (ər.) Son, axır, son söz, sonuncu qız.

XATİRƏ – Ərəbcə “xatirə” sözündən olub, unudulmayan, yada düşən. 2.Xatirdə qalmış şey, yaddaş. 3.Yadigar.

XATİRƏT– Ərəbcə “xatirə” sözündəndir. Keçmiş xatirələr.

XATUN – Titul bildirən xanım qadın, idarəedən xanım mənasını bildirir. Yüksək şəxsiyyətli qadınlara və ya yüksək nəsildən olan qadınlara verilən titul.

XATUNƏ – Bax: Xatun.

XATUNGÜL 1.Qadın gülü, hökmdar xatının gülü.
2.Xatın kimi qız.

XAVƏR – Farsca “xavər” sözündəndir. Günəş, şərq, gündoğan, günçıxan mənasındadır.

XAVƏRBƏYİM – Farsca “xavər” və “bəyim” sözündən olub, Şərq bəyimi mənasındadır.

XEYRANSA – Ərəbcə “xeyrən” və “nisa” sözündən olub, qadınların başı, ən yaxşı, yaxşılardan yaxşısı.

XEYRAT – (ər.) Xeyriyyəçi, savab iş görən.

XEYRİGÜL – Qırmızı rəngli, topləçəkli gül, məxmərgülü.

XEYRİYYƏ – Ərəbcə “xeyir” sözündən olub, xeyirli iş görən qız, ehtiyacı olanlara kömək, yardım məqsədini güdən.

XƏBİRƏ – Ərəbcə “xəbir” sözündən olub, xəbəri olan mənasındadır.

XƏDİCƏ – Ərəbcə “xədicə” sözündəndir. Vaxtından əvvəl doğulmuş qız deməkdir. Məhəmməd peyğəmbərin birinci və ən sevimli arvadının adı Xədicə olmuşdur.

XƏDİCƏBANU – Ərəbcə “xədicə” və “banu” sözündəndir. Öndə olan Banu.

XƏDİCƏBƏYİM – Ərəbcə “xədicə” və “banu” sözündəndir. Öndə olan Bəyim.

XƏDİCƏGÜL – 1.Xədicə gülü, Xədicənin gülü. 2. Novruzgülü.

XƏDİCƏT – Bax: Xədicə.

XƏQANƏ – Xaqana aid olan, hakimə mənsub olan.

XƏLİLƏ – Dost, yaxın, yoldaş, sevgili.

XƏLİSƏ – 1.Yaxın yoldaş. 2.Mülayim, səbirli.

XƏLQİYYƏ – Xalqa aid, xalqa mənsub olan.

XƏLUQƏ – Ərəbcə “qəluq” sözündəndir. Xoşxasiyyət, xoşrəftar.

XƏNDANƏ – Gülən, güləyən, şad, şən.

XƏSİLƏ – Əsil, nəcabəti olan.

XƏTAYƏ – Xətay türklərindən olan qız.

XƏTİBƏ – Xütbə oxuyan, natiq, nişanlanmış oğlan.

XƏTİYYƏ – Yanlış, səhv, təqsir.

XƏYALƏ – Ərəbcə “xəyal” sözündən olub, təxəyyül, fikir, düşüncə, arzu olunan, həsrəti çəkilən.

XƏYALƏT – Fikirdə, xəyalda olan, haqqında düşünülen, arzu edilən.

XƏYALNAZ – Ərəbcə “xəyal” və farsca “naz” sözlərindən düzəlib, arzu edilən, həsrəti çəkilən nazlı qız.

XƏYALNUR – Ərəbcə “xəyal” və “nur” sözlərindən düzəlib; Işıqlı, nurlu, parlaq təxəyyül, fikir, arzulanan, həsrəti çəkilən qız.
XƏYALZƏR – Ərəbcə “xəyal” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, arzu edilən, həsrəti çəkilən şəfəq.

XƏZANƏ – Farsca “xəzan” sözündəndir. Payız, yetkin, müdrik.

XƏZƏNGÜL – Farsca “xəzan” və “gül” sözlərindən düzəlib, payız gülü deməkdir.

XƏZƏRİYYƏ – Xəzərə məxsus, dəniz qızı.

XƏZİNƏ – Ərəbcə “xəzinə” sözündən olub, qiymətli əşyaların saxlandığı yer, dəfinə.

XINAGÜL – Boyaq bitkisi və həmin bitkidən hazırlanan toz halında sarımtraq – qırmızıyaçalan maddənin adıdır. Toy və bayram mərasimlərində, xoş məqamlarda istifadə olunduğu üçün şadlıq, şənlik, sevinc rəmzi hesab olunur.

XINAÇİÇƏK – Xına çiçəyi, xına gülü, sevinc bəxş edən.

XINAXANIM – Xına kimi xanım, xınalı xanım.

XINANUR – Ərəbcə “xına” və farsca “nur” sözlərindən düzəlib. Parlaq, işıq saçan həna, həna kimi nur saçan.

XIRDA – Boyca və ya yaşca kiçik, balaca.

XIRDABACI – Balaca bacı, kiçik bacı.

XIRDABƏYİM – Balaca bəyim, kiçik bəyim.

XIRDABİBİ – Balaca bibi, kiçik bibi.

XIRDABİKƏ – Balaca bikə, kiçik bikə.

XIRDAGÜL – “Xırda” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib. Balaca gül, kiçik çiçək.

XIRDAXANIM – “Xırda” və “xanım” sözlərindən düzəlib.

Kiçik qız, balaca xanım.

XIRDAQƏDƏM – İncə yerişli incə qədəmli.

XIRDANAZ – İncə və zərif naz eləyən qız.

XIRDANUR – “Xırda” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib.

Balaca işıq, kiçik parıltı.

XIRDANURƏ – “Xırda” və “nurə” sözlərindən düzəlib, kiçik parıltılı, balaca sovqat.

XIRDAZƏR – “Xırda” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, balaca şəfəq, kiçik qızıl.

XİLAFƏ – 1. Əvəz etmə, əvəz olunma. 2. Müavinlik, xəlifəlik.
3. Ərəb hakimiyyəti dövrü.

XİLQƏT – 1.Yaradılış, yaratma, meydana gətirmə.2. Anadangəlmə, təbiət, xasiyyət.

XİZABƏ – Ərəbcə “xizab” sözündən olub, tünd qırmızı mənasındadır.

XİZANƏ – Ərəbcə “xizan” sözündəndir. Ayağa qalxan, duran.

XOCƏSTƏ – Bəxtiyar, xoşbəxt.

XONÇA – Misdən məcməyi, sini.

XONÇAXANIM – Həmişə gözəl xanım.

XOŞAVAZ – Farsca “xoş” və “avaz” sözlərindən düzəlib, gözəl, məlahətli səsi olan.

XOŞBƏXT – Farsca “xoş” və “bəxt” sözlərindən düzəlib, uğurlu taleyi olan, ağgünlü, bəxtiyar.

XOŞBƏNİZ – Xoşüzlü, sifəti gözə xoş gələn.

XOŞƏRDAM – (f.) Boy-buxunu gözəl, bədən quruluşu xoşa gələn, bədən fiquru düzgün olan.

XOŞCAMAL – Gözəllik, qəşənglik, gözəl qəşəng qız.

XOŞDİL – Farsca “xoş” və “dil” sözlərindən düzəlib, ürəyiaçıq, şirindilli, xoş ürəkli.

XOŞGÜL – Farsca “xoş” və “gül” sözlərindən düzəlib, xoşa gələn gül, gözəl çiçək.

XOŞİQBAL – Xoşbəxt, xoş taleli, xoş, uğurlu şəxs.

XOŞQAMƏT – Farsca “xoş” və ərəbcə “qamət” sözlərindən düzəlib. Gözəl qamətli, boyu xoşa gələn.

XOŞQƏDƏM – Farsca “xoş” və ərəbcə “qədəm” sözlərindən düzəlib, gəlişi ilə xoşbəxtlik gətirən, ayağı yüngül, uğurlu, xeyirli. **XOŞNAZ** – Farsca “xoş” və “naz” sözlərindən düzəlib, nazlı xoşa gələn, nazlı gözəl deməkdir.

XOŞNƏZƏR – Farsca “xoş” və ərəbcə “nəzər” sözlərindən düzəlib, baxışları xoşa gələn, gözəl düşüncəli mənasındadır.

XOŞNİGAR – (f.) 1.Xoşagələn nigar, gözəl sevgili, gözəl qız. 2.Gözəl, xoş sevgili.

XOŞNİQAM – Farsca “xoş” və ərəbcə “niqam” sözlərindən düzəlib, gözəl üzlü, göyçək mənasındadır.

XOŞNÜMA – Farsca “xoş” və ərəbcə “nüma” sözlərindən düzəlib, xoşa gələn, yaraşıqlı mənasındadır.

XOŞSİMA – Farsca “xoş” və ərəbcə “sima” sözlərindən düzəlib, gözəl üzlü, gözəl sifətli.

XOŞZƏBAN – Farsca “xoş” və “zəban” sözlərindən düzəlib, şirindilli, şirin söhbətli mənasındadır.

XUBXANIM – Yaxşı xanım, qəribə xanım, gözəl xanım.

XUBNAZ – (f.) Nazi ilə seçilən.

XUBNİSƏ – Gözəl qız, yaxşıların yaxşısı olan qız.

XUBU – Farsca “xub” sözündəndir. Yaxşı, qəribə, gözəl, göyçək qız.

XUBUCÜL – Farsca “xub” və “cül” sözündəndir. Yaxşı, Ətirli gül.

XUBUXATUN – Farsca “xub” və “xatun” sözündən olub, gözəl Xatun mənasındadır.

XUBUZƏR – Farsca “xub” və “zər” sözündən olub, işıq saçan mənasındadır.

XUBRU – Farsca “xub” və “zər” sözündəndir. Gözəl üzlü, qəşəng.

XUDAYƏ – Ərəbcə “xumar” sözündən olub, Allah, Tanrı, sahib mənasındadır.

XUMAR – Ərəbcə “xumar” sözündən olub, cazibədar, xumar baxışlı, füsunkar.

XUMARƏ – Ərəbcə “xumar” sözündən olub, cazibədarlıq, füsunkarlıq deməkdir

XUMNAZ – Çox nazlı, qəməzəli, nazlı, qəməzəli qız.

XUMAYƏ – Xoşbəxt olan, səadət gətirən.

XURAMAN – Farsca “xumar” sözündən olub, nazla, əda ilə yeriyan gözəl.

XURAZAR – 1.Günəşli, güney. 2.Çox parlaq qız.

XURMAGÜL – (f.) Xurma ağacının çiçəyi, gülü.

XURMAYƏ – Xurma rəngində, açıq-qəhvəyi saç.

XURŞİD – Farsca “xorşid” sözündən olub, Günəş, Günəş şüası, Mehri, şəms mənasındadır.

XURŞİDƏ – Günəş kimi işıqlı.

XURŞİDBANU – Bax: Xurşid və Banu.

XURŞİDBƏYİM – Günəş kimi işıqlı, parlaq bəyim.

XURŞİDXANIM – Günəş kimi işıqlı, parlaq xanım.

XÜLYA – Ərəbcə “xülya” sözündən olub, xəyal edilən, xəyal mənasındadır.

XÜLYAZ – (ər.) Təsəvvür edilən, xəyalə gətirilən yaz. Xəyal, fantaziya.

XÜRRƏM – Ərəbcə “xülya” sözündən olub, şad, şən, sevinc, fərhəh içində olan. Günəşə sitayiş edən Xürrəmilər hərəkatının adı ilə bağlıdır.

– İ –

İBQAYƏ – Ərəbcə “ibqa” sözündən olub, əbədləşdirmə mənasındadır.

İBRAZƏ – Ərəbcə “ibraz” sözündən olub, zahirə çıxarma, aşkara çıxarma mənasındadır.

İFADƏ – Ərəbcə “ifadə” sözündən olub, anlatma, izah etmə, aydın və düzgün söyləmə.

İFAQƏ – Ərəbcə “ifaqə” sözündən olub, sağalma, yaxşılaşma, səhhəti düzəltmə.

İFAQƏT – Ərəbcə “ifaqət” sözündən olub, sağalma, yaxşılaşma, səhhəti düzəltmə.

İFAYƏ – Yerinə yetirmə, icra etmə.

İFAYƏT – Bax: İfayə.

İFFƏT – Ərəbcə “ıffət” sözündən olub, namus, mənəvi təmizlik, əxlaqi saflıq, hər cür işlərdən çəkinmə.

İFFƏTLİ – (ər.) Namuslu, əxlaqlı, ismətli, təmiz, saf.

İFRAT – Ərəbcə “ıfrat” sözündən olub, bolluq, çoxluq, həddindən artıq.

İQAMƏT – Ərəbcə “iqamət” sözündən olub, qərar tutma, dəbdəbəli həyat keçirmə deməkdir.

İQBALƏ – Ərəbcə “iqbal” sözündən olub, bəxt, tale mənasındadır.

İQDAMƏ – Ərəbcə “iqdam” sözündən olub, təşəbbüs etmə mənasındadır.

İQLİMƏ – Yunanca “klima” sözündən olub, hava, ab-hava deməkdir. Məcəzi mənada “xoşxasiyyət” anlamını ifadə edir.

İQRARƏ – Ərəbcə “iqrar” sözündən olub, qərarlaşdırma, təsdiq etmə mənasındadır.

İLAFƏT – İlin gözəli, ilin dilbəri. Elin gözəli, dilbəri.

İLƏH – Ərəbcə “ilah” sözündən olub, Allah, Tanrı mənasındadır.

İLƏHƏ – Ərəbcə “ilahə” sözündən olub, qadın tanrı, eşq pərisi, qadın allah.

İLƏHƏT – Bax: İlahə.

İLƏHİYYƏ – Ərəbcə “ilahi” sözündən olub, Allaha məxsus, Tanrıya məxsus.

İLƏLƏ – Ərəbcə “ilələ” sözündən olub, sənəm, gözəl qadın mənasındadır.

Sayalı Sadıqova _____

İLAZƏ – Ərəbcə “ilazə” sözündən olub, qadın Tanrı, gözəl mənasındadır.

İLAY– Ölkənin ən gözəl qızı.

İLBADA – Mərhəmət, sitayiş, dua.

İLDANƏ – Güclü iradəsi olan, məqsəd uğrunda mübarizə aparan.

İLDUZƏ – 1.Gecələr işıq verən göy cismi. 2. Elin dostu, elini sevən.

—
İLFAZƏ – Ərəbcə “ilfaz” sözündən olub, sirr mənasındadır.

İLFİRƏ – Elin dostu, xalqın sevimlisi.

İLGÜ – Əlaqə yaradan, qarşılıqlı olan.

İLGÜL – 1.Ölkənin gülü. 2.Çox gözəl qadın.

İLHADƏ – Ərəbcə “ilhadə” sözündən olub, Allaha inam mənasındadır.

İLHAMƏ – Ərəbcə “ilham” sözündən olub, təb, bir şeydən təsirlənib ruhlanma, yüksək ruh coşqunluğu.

İLHAMİYƏ – Ruhlanma, coşma, cuşa gəlmə.

İLKANƏ – İlk və ana sözlərinin birləşməsindən yaranıb, ilk qız, birinci qız, ilkin doğulan qız uşaqlarına verilən ad.

İLKAY– Ayın hilal vaxtı, təzə çıxan ay.

İLKAYƏ – İlk qız, birinci qız.

İLKİNƏZ – Birincisi, ilki naz eləyən, yəni ilk doğulan qız uşağı. Adətən, anadan olan ilk qız uşaqlarına qoyulan adlardandır.

İLKİNƏ – İlk doğulan qız.

İLKBAHAR – İlin ilk mövsümü, bahar.

İLKNUR – İlk ay, ayın ilk halı.

İLKSEL – Uzun müddət uşağı olmayanların, daha sonra ekiz və ya üç uşaqları olduqda verilən ad.

İLKSEV – Birincisi sevən, seviləndir. Anadan olan ilk qız uşaqlarına qoyulan adlardandır.

İLKSƏR – İlk baş, ilk öncə, birinci.

İLKÜNƏ – İlk səda, ilk səs.

İLKYAZ – (ər.) Yaz, yaz əvvəllərində doğulanlara verilən ad.

—
İLKAYƏ – İlk Ay, təzə çıxan Ay, Ayın hilal vaxtı.

İLQAMƏ – Arzusuna, məqsədinə çatan.

İLQARƏ – Əhd, vəfa, vəd, söz vermə.

İLQAYƏ – “İl” və “qayə” sözündəndir. Yüksək məqsəd, fikir.

Bir işin, təşəbbüsün son məqsədi.

İLMİ – (ər.) Elmlə, məlumat ilə əlaqədar.

İLMİNƏ – (ər.) 1. Elmi, nəzəri; 2. Elmə aid olan; 3. Osmanlı dövlətində üləmalara, din nümayəndələrinə verilən ad.

İLMİYYƏ – (ər.) Elmə aid, elmə mənsub.

İLNARƏ – Elin odu, alovu, elin işığı, atəşi.

İLNURƏ – Elin, ölkənin nuru, işığı.

İLSEVƏN – Yurdsevər, vətənpərvər, el-obanı, ölkəni sevən.

İLSU – Elin, yurdun, vətənin suyu, bərəkəti.

İLŞƏN – Bəxtiyar, xoşbəxt, ağ günlü ölkə, şən yurd.

İLYAZ – İlin yazı, ilin baharı.

İLZAMƏ – Ərəbcə “ilzam” sözündən olub, məcbur etmə mənasındadır.

İMARƏT – Ərəbcə “imarət” sözündən olub, mülk, saray, cahcəlal, tifaq.

İMMİ – Əzizləmə, oxşama mənası daşıyır.

İMMİYƏ – Analıq, doğma olmayan ana.

İMNİSƏ – Əziz, sevimli Nisə.

İMPERİAL – Latınca “imperial” sözündən olub, imperatora məxsus deməkdir. Qızıl sikkəsinin adından götürülüb. Antroponim kimi qiymətli, dəyərli qız mənalarda işlənir.

—
İMRƏ – “Əmrə” sözündən olub, vurğun, aşiq, sevən, qibtə ediləcək, arzu olunacaq, iştah oyadacaq.

İMRANƏ – Ərəbcə “imran” sözündəndir. Evinə bağlı, evini sevən, həmişə inkişafda olan.

İMRUZ – Farsca “emruz” sözündən olub, bu gün mənasındadır.

İMRUZƏ – Bax: İmruz.

İMPERİAL – (lat.) Çara, imperatora məxsus olan qızıl pul.

İNNABƏ Açıq-sarı çiçəkləri olan, quraqlığa davamlı ağac və bu ağacın bərk çəyirdəkli xırda, şirin meyvəsi.

İNALCAN – Əziz şahzadə, əziz dost, sevimli sultan. **İNARƏ** – İşıqlı, aydın, işıqlandırma, nurlandırma.

İNAYƏ – 1.Qayğı, kömək. 2.Diqqət, hümmət. 3.Hüsn-rəğbət, yaxşılıq.

İNAYƏT – Ərəbcə “inayət” sözündən olub, qayğı, mərhəmət, kömək, diqqət, hümmət.

İNCƏ – Zərif, nəfis, həssas, qəşəng, mehriban.

İNCƏBƏNİZ– Üzü qəşəng, zərif, mehriban, mülayim sifətli.

İNCƏBƏYİM– Qəşəng bəyim, həssas bəyim.

İNCƏGÜL – “İncə” (zərif, qəşəng) və farsca “gül” (çiçək) sözlərindən düzəlib, zərif, qəşəng çiçək, gözəl gül.

İNCƏXANIM – Zərif xanım, həssas bəyim.

İNCƏQIZ – İncə, zərif qız, mehriban qız.

İNCƏNAZ – “İncə” və farsca “naz” sözlərindən düzəlib, incə, nazlı, zərif, qəşəng deməkdir.

İNCƏNİSƏ – İncə, zərif nisə, mehriban nisə.

—
İNCİ – 1.İstridyə cinsindən olan dəniz heyvanlarının içindən çıxan parlaq, yumru və zinət əşyası olaraq istifadə edilən qiymətli daş. 2.Kiçik, təmiz və sevimli. 3.Qiymətli.

İNCİLAY – “İnci” və “ay” sözlərindən düzəlib. Ayın ən incə olan zamanı.

İNCİBƏYİM – İnci kimi gözəl və saf bəyim.

İNCİFƏM – İnci kimi gözəl ağızlı.

İNCİNUR – 1. İnci kimi parlaq, işıqlı; 2. Parlaq mirvari, inci.

İNCİGÜL – İnci kimi saf və təmiz gül.

İNCİXANIM – İnci kimi saf və təmiz xanım.

İNCİLƏ (ər.) 1.Parlama, cilalama. 2.Görünüş, müəyyən olma. 3.Parlaqlıq, işıq.

İNCİNİSƏ – İnci kimi saf və təmiz qadın. **İNNABXANIM** – İnnab xanım, innab kimi xanım.

İNSANƏT– İnsaniyyət, insanlıq, bəşəriyyət.

İNTİZAR – Ərəbcə “intizar” sözündən olub, həsrət, səbirsizliklə gözləmək, gözü yolda qalma.

İPƏK – 1.İncə və parlaq saplardan toxunan parça adıdır.

2.Mülayim, yumşaq, xoşxasiyyət. **İPƏKXANIM**– İpək kimi xanım.

İPƏKNUR – İpək kimi nurlu və parlaq.

İPƏKZƏR – Bədəni ipək kimi yumşaq, incə olan, ipəyə bənzər.

İRABƏ – Ərəbcə “irab” sözündən olub, söyləmə, danışma mənasındadır.

—
İRADƏ – Ərəbcə “iradə” sözündən olub, istək, dilək, arzu, əzm, ixtiyar.

İRADƏT – Ərəbcə “iradə” sözündən olub, iradəli, əzmli mənasındadır.

İRAMİLƏ – Ərəbcə “iramil” sözündədir. Qumlu torpaq, səhra.

İRANƏ – Əski fars dilində “ariya” dan yaranıb, əsilzadə, nəcib, nəcabətli, əsil-nəsəbli.

İRANGÜL – İran gülü, İranda açılmış gül.

İRANZƏR – İran zəri. İran qızılı kimi parlayan qız.

İRƏM – Behişt, Cənnət. Əfsanəyə görə Şəddadın saldırdığı bağ.

İRFANƏ – Ərəbcə “irfan” sözündən olub, bilik, elm, maarif, mədəniyyət, məlumat mənasındadır.

İRFANİYƏ – (ər.) 1. Xəbərdar olma, bilmə; 2. Təsəvvüf təriqətində Allahı dərk etmə.

İRGÜN – Səhərin erkən zamanı günün başlanğıc vaxtı.

İRKƏN – Tezdən **İSABƏ**

– (ər.) Sarğı, bağ.

İSBUL – Bax: Eşbul. **İSİLAY**

– Parlaq ay.

İSMƏT – 1. Ərəbcə “ismət” sözündən olub, paklıq, təmizlik, günahsızlıq, məsumluq bildirir. 2. Himayə, qoruma, mühafizə, müdafiə.

İSMƏTXANIM – Ərəbcə “ismət”, azərbaycanca “xanım” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, ismətli, həyalı xanım.

İSMİGÜL – Ərəbcə “ismi”, farsca “gül” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, adı gül olan, gül adlı qız.

İSMİNAZ – Ərəbcə “ismi” (adı) və farsca “naz” (işvə, əda) sözlərindən düzəlib; Naz eləyən, ədalı, ədalı olunan, adı gözəl.

İSMİNUR – (ər.) Nur adını alan.

İSMİZƏR – Ərəbcə “ismi” (adı) və farsca “zər” (qızıl) sözlərindən düzəlib. Adı qızıl, adı qiymətli, adı gözəl. **İSMİRA**
– Bax: Esmira.

İSMİRALDA – Bax: Esmiralda.

İSPARƏ – Axşam ulduzu.

İSTİFA – Tamamilə əxz etmə, götürmə, seçmə.

İŞADƏ – Ərəbcə “işadə” sözündən olub, şahid gətirmə mənasındadır.

İŞARƏT – Əlamət, nişanə, iz.

İYDƏN – İsti yerlərdə bitən və ətirli çiçəkləri olan ağac və onun meyvəsi.

İZABELLA – Qədim yunanca İzabella adından olub, İlahi, Ay Allah anlamındadır.

—

İZAFƏ – Ərəbcə “izafi” sözündən olub, artıq, əlavə deməkdir.

İZAFƏN – Artırma, əlavə etmə, artıq.

İZAFƏT Əlavə edilən, artıq.

İZAHƏN – Aydınlaşdırma, izah etmə, bəyan etmə.

İZALƏ – Ərəbcə “izalə” sözündəndir. Dəf etmə, uzaqlaşdırma mənasındadır.

İZARA – İz ara, izi axtar, izi tap.

İZAY – Ayın əlaməti, izi, nişanəsi.

İZXANIM – Yaxşılıq, gözəlliyin hakimi, idarəçi.

İZTİRAB – Ərəbcə “iztirab” sözündən olub, həyəcan, tələş mənasındadır.

İZZƏT – Ərəbcə “izzət” sözündən olub, hörmət, qeyrət, şərəf, etibar mənasındadır.

İZZƏTBƏYİM – Hörmətli, şərəfli bəyim.

İZZƏTXANIM – “İzzət” və “Xanım” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, hörmətli, izzətli xanım mənasındadır.

– J –

JALƏ – Farsca “jale” sözündən olub, gecə meydana gələn və səhər çiçəklər üzərində görülən su damlası, şəh, gül üstündə səhər şəhi.

JALƏGÜL – Gül şəhi, gül şəbnəmi.

JALƏXANIM – Jalə kimi saf, təmiz qız.

– K –

KAHİNƏ – Ərəbcə “kahin” sözündən olub, müdrik, sevilən qadın mənasındadır.

KAHRÜBA – (f.) Sarışın, gözəl qadın.

KAİNAT – Ərəbcə “kainat” sözündən olub, dünya, aləm, bütün varlıq mənasındadır.

KAFİYƏ – Ərəbcə “kafi” sözündən olub, kifayət edən, bəhs edən, yetər mənasındadır.

KAMALƏ – Ərəbcə “kamal” sözündən olub, yetkinlik, bitkinlik, nöqsansızlıq, tamlıq, insanın yaxşı və mükəmməl savada malik olması.

KAMİLƏ – Ərəbcə “kamil” sözündən olub, elmlı, kamala çatmış insan, bitkin, təcrübəli.

KAŞANƏ – (f.) Saray, imarət.

KEYHANƏ – Farsca “keyhan” sözündən olub, dünya, aləm mənasındadır.

KEYSU – Uzun saç, zülf, hörük. **KEYYİSƏ** – (ər.) Ağillı, zəkali, incə, zərif qadın.

KƏBİRƏ – Ərəbcə “kəbir” sözündəndir. 1.Böyük, ulu əzm, yaşca böyük, yaşlı qoca. 2.Uşalıqdan çıxmış gənc. 3.Böyük günah, böyük cinayət, ciddi səhv. 4.Mühüm, ciddi. 5.Allahın adlarındandır.

KƏBİRƏN – Ərəbcə “kəbir” sözündəndir. Böyük olmaq, çox böyük.

KƏBUTƏR – Farsca “kəbutər” sözündəndir, göyərçin, əminamanlıq, sülh quşu anlamındadır.

KƏHKƏŞAN – Gecələr göy üzündə ağ yol şəklində görünən ulduzlar topası, hacılar yolu, süd yolu.

KƏHRABA – Farsca “kəhraba” sözündən olub, müxtəlif xırda bəzək şeyləri qayırılan qatranlı şəffaf, sarı və ya sarı-qonur rəngli bərk maddə.

KƏHRİZ Farsca “kəhriz” sözündəndir. 1.Yeraltı su yolu, su kəməri, quyu-bulaq. 2. Təmiz, şəffaf quyu suyu.

KƏKLİK – Əlvən tüklü çöl quşunun adıdır; Gözəl, qəşəng, yaraşıqlı, bəzəkli.

KƏLALƏT – Ərəbcə “kəlalət” sözündən olub, usanma mənasındadır. **KƏLAMƏ** – İncə, zərif söz, ürəyəyatan ifadə.

KƏLAMƏT – Ərəbcə “kəlimat” sözündən olub, sözlər, kəlmələr, ifadələr mənasını bildirir.

KƏLİMƏ – Ərəbcə “kəlimə” sözündən olub, gözəl, hikmətamiz söz, nəsihətamiz ifadə.

KƏMALƏ – (ər.) Kamillik, yetkinlik, mükəmməllik.

KƏMALƏT – Ərəbcə “kəmalət” sözündən olub, əlavə, artım mənasındadır.

KƏMALƏNUR – İşıqlı, parlayan kamil xanım.

KƏMANƏ – Farsca “kəmanə” sözündən olub, kamança mənasındadır.

KƏMİNƏ – Farsca “kəminə” sözündən olub, kiçik, əhəmiyyətsiz, aciz, miskin, fəqir anlamındadır.

KƏNANƏ – 1.Ərəbcə olub, gözəl qız mənasındadır.2. Fələstin və Finikiya ərazilərinin qədim adı.

KƏNARƏ – 1.Qıraq, dövrə; 2.Sahil, ətraf, tərəf.

KƏRİMƏ – 1.Ərəbcə “kərimə” sözündən olub, qız övladı deməkdir. 2.Hörmətli, möhtəşəm, ulu, böyük. 3.Quran ayələrindən hər biri.

KƏSİRƏ – Ərəbcə “kəsir” sözündən olub, çox bol, sıx mənasını ifadə edir.

KƏSİRƏT – Ərəbcə “kəsirət” sözündən olub, çox bol mənasındadır.

KƏŞFİYYƏ – Ərəbcə kəsf” sözündəndir. Açma, ortaya çıxarma, kəşflə bağlı olan, kəşf etməyə aid olan.

KƏYASƏT – Ərəbcə “kəyasət” sözündəndir. Gözüaçaq, uzaq görmə qabiliyyəti olan.

KİBARIYƏ – 1.Ərəbcə “kibariyə” sözündəndir. Böyüklüklə, alicənablıqla, şərəflə ucalan. 2.Ədəbli, incə, zərif hərəkət eləyən.

KİÇİKBƏYİM – Kiçik bəyim, balaca bəyim.

KİÇİKXANIM – Kiçik xanım, balaca xanım.

KİFAYƏT – Ərəbcə “kifayət” sözündəndir. 1.Kafi miqdarda olan. 2.Bacarıq. 3.Yetər olmaq, qane olmaq mənasında işlənir.

KİMYA – 1.Təbiət elmlərindən birinin adıdır. 2. Hikmət, möcüzə.

KİNƏXANIM – Qız xanım, xanım kimi qız.

KLARA – Aydın, açıq, parlaq, saf, təmiz.

KÖNÜL – 1.İnsanın mənəvi varlığının ifadəsi, inancı və hisslərinin qaynağı. 2.Ürək, qəlb, ürək duyğusu, istək, dilək, arzu, həvəs, meyl, niyyət. 3. Duyğu, hiss, eşq. 4.Qürur. 5.Təbiət,

—
xasiyyət. **KÖVKƏB** – Ərəbcə “kaukəb” sözündən olub, ulduz deməkdir. **KÖVSƏR** – Ərəbcə “kövsər” sözündən olub, cənnətdə bir bulaq deməkdir. Dini əfsanəyə görə cənnətdə saf və dadlı suyu olan bulaq adıdır.

KÜBRA – Ərəbcə “kübra” sözündəndir: 1.Aristokrat, böyük kübar, böyük olan. 2.Əzəmətli, ən böyük xanım, ən ulu. Hz. Peyğəmbərin ilk xanımı.

KÜBRABƏYİM – Ən böyük bəyim, lap böyük qız.

KÜBRAXANIM – Ən böyük xanım, lap böyük qız.

KÜBRANUR – Ərəbcə “kübra” və “nur” sözündən olub, ən böyük, ən əzəmətli işıq, güclü ziya. İşığı çox olan, gur işıqlı.

KÜLTƏKİN – “Kül” və “təgin” sözlərindən yaranıb. Gül kimi, gülə bənzər şərəf. **KÜTAFƏT** – Xoşbəxt, bəxtəvər, şad.

– Q –

QABİLƏ – (ər.) 1. Qəbul edən, qarşılayan; 2. Yaralı, gərəkli.
3. Bacarıqlı, qabiliyyətli.

QADİFƏ – (ər.) Məxmər, ipək, pambıq və yundan toxunmuş parıltılı parça növü.

QADİRƏ – (ər.) Bacarıqlı, bacaran, qüvvət sahibi.

QAFİLƏ – (ər) Karvan, qatar, yola çıxan dəstə.

QAHİRƏ – 1.Qalib, qələbə çalan, müzəffər. 2. Güclü, qüvvətli.
3. Qəhr edən, istila edən, zora salan, rədd edən, dəf edən. **QAİDƏ**
– Ərəbcə “qaidə” sözündəndir: 1.Oturaq. 2.Təməl, əsas.

3.Paytaxt.

QAILƏ – Ərəbcə “qail” sözündən olub, inanan, etiraf edən, dəyən, söyləyən, razı olan mənasındadır.

QAİMƏ – Ərəbcə “qaim” sözündəndir. 1. Ayaq üstə duran, öz yerində olan, yerini tutan. 2.Türklərdə kağız pul mənasına gəlir.

QALİBƏ – (ə.) 1.Üstün gələn, qələbə çalan, müzəffər. 2.Ehtimal, güman, 3. Çox zaman, çox, vaxt.

QALİYƏ – Farsca “qaliyə” sözündən olub, müşk ilə ənbərin qarışığından hazırlanan gözəl qoxulu qara rəngli bir maddə, qaşa sürtülür.

QAYİBƏ – Ərəbcə “ğəib” sözündən olub, gözdən uzaq olan mənasındadır.

QANDƏN – Qənd, şəkər kimi (qadın), şirin, ləzzətli.

QANİYƏ – Ərəbcə “qane” sözündəndir. 1.Yetirilən, kifayətlənən, qane olan. 2.Qənaətkar, gözü tox olan.

QARAGİLƏ – “Qara” (buradan tünd rəng) və “gilə” (xırda dənəli meyvə; göz) sözlərindən düzəlib. “Qaragözlü qız”, “dadlı qız” deməkdir. Eyni zamanda qara rəngli turş giləmeyvənin adıdır.

QARAGÖZ – “Qara” (tünd rəng) və “göz” sözlərindən düzəlib. Gözləri, qara olan qara gözlü.

QARATEL – “Qara” (tünd rəng) və “tel” (saç) sözlərindən düzəlib. Qara saçlı qız, qara hörüklü qız.

QASİBƏ – Ərəbcə “qasib” sözündən olub, qəsb edən, mənimsəyən mənasındadır.

QASİLƏ – Ərəbcə “qasil” sözündən olub, iti, kəskin mənasındadır.

QASİMƏ – Ərəbcə “qasil” sözündən olub, bölən, şərik olan mənasındadır.

QAYDAGÜL – Nizamlı, səliqəli gül.

QAYƏ – (ər.) Yüksək məqsəd.

QAYƏGÜL – Arzulanan gül, amal olan gül.

QAYƏXANIM – Arzulanan xanım, amalı, qayəsi olan xanım.

QAYƏXATIN – Arzulanan xatın, amalı, qayəsi olan xatın.

QAYTARƏ – Yumşaq iplikdən hörülən, ipəkdən hörülmüş bağ, ip.

QEYSƏRGÜL – Qeysərin gülü, qeysərə layiq gül.

QEYSİYYƏ – 1.Qeysərə, hökmdara məxsus. 2.Nazlı yeriyan, qədəmləri nazlı olan, nazənin.

QƏDƏMBƏYİM – Qədəm və Bəyim sözlərindən əmələ gəlib, qədəmləri nurlu xanım.

QƏDƏMGÜL – Gül qədəmi, gül addımı.

QƏDƏMNAZ – Nazla yeriən, qədəmləri nazlı olan, nazənin.

QƏDƏMNİSƏ – (ər.) Qadın qədəmi, uğurlu qız qədəmi, gözəl gəlişi olan.

QƏDƏMNUR – Ərəbcə “qədəm” və “nur” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, qədəmi işıqlı, parlaq, xeyirli olan, gəlişi faydalı olan, xeyir qədəmli qız.

QƏDƏMNURƏ – Qədəmi işıqlı, parlaq olan, uğur gətirən.

QƏDƏMZƏR – Qədəmləri qızıl kimi olan, qədəmi gözəl və uğurlu olan.

QƏDİMBACI – Bax: Qədim və Bacı.

QƏDİMƏ – (ər.) Qədimdən qalan.

QƏDİMGÜL – Qədim gül, köhnə gül.

QƏDİRBƏYİM – Qadir bəyim, qüdrətli bəyim.

QƏDİRƏ – Ərəbcə “qədr” sözündən olub, güclü, dəyər, qiymət, qüvvətli mənasındadır.

QƏDRİNİSƏ – (ər.) Heysiyyətli, şanlı, şərəfli, dəyərli qadın.

QƏDRİYYƏ – Ərəbcə “qədr” sözündən olub, dəyər, etibar, sərəf, ləyaqət, üstünlük, rütbə, dərəcə mənasındadır.

QƏLBİNAZ – Qəlbi nazlı olan, ürəyi işvəli olan.

QƏLBİYƏ – Ərəbcə “qəlbiyə” sözündən olub, ürəkdən, könüldən olan, candan.

QƏLƏMGÜL – Yazı yazmaq, naxış açmaq üçün alət. Çilik çalmaq və ya əkmək üçün götürülən bitki hissəsi deməkdir. Gül kimi bəzək və naxış.

QƏLƏMNAZ – Ərəbcə “qələm” və farsca “naz” (işvə, əda) sözlərindən düzəlib, Nazla yazılmış, nazla çəkilmiş, nazlı.

QƏLƏMZƏR – Qızıl qələm, qızıl naxış və bəzəkli gözəl.

QƏMAYƏ – Qəmli ayə, kədərliklik əlaməti.

QƏMƏR – Ərəbcə “qəmər” sözü Ay, göy cisimlərindən birinin adı mənasındadır. Gözəllik rəmzi kimi advermədə geniş istifadə edilir.

QƏMƏRBANU – Ay kimi xanım, Aya bənzər banu.

QƏMƏRCAN – Ay kimi gözəl qız.

QƏMƏRÇİN – “Qəmər” (Ay planeti) və “çin” (aydınlıq, bənzər, oxşar) sözlərindən düzəlib, Ayın aydınlığı, Aya bənzər.

QƏMƏRÇÖHRƏ – Ərəbcə “qəmər” və farsca “çöhrə” sözündən düzəlib, gözəl üzlü, gözəl simalı deməkdir.

QƏMƏRGÜL – “Qəmər” (Ay planeti) və farsca “gül” (çiçək) sözlərindən düzəlib, Ay çiçəyi deməkdir.

QƏMƏRXANIM – Ay kimi gözəl xanım.

QƏMƏRİYYƏ – Aya məxsus, Ay ilə əlaqədar olan.

QƏMƏRNAZ – Ay kimi nazlı qız, gözəl qız.

QƏMƏRNUR – “Qəmər” (Ay planeti) və “nur” (ışığı) sözlərindən düzəlib, ay işığı deməkdir.

QƏMƏRRUX – Üzü Ay kimi, Ay üzlü, Ay bənizli gözəl.

QƏMƏRŞAN – Qəmər şöhrətli, Ay şöhrətli qız.

QƏMƏRŞƏN – Ay sevincli, Ay kimi şən gözəl.

QƏMƏRTAC – Ayın tacı, Ayın tacına bənzər qız.

QƏMƏRTƏN – “Qəmə” (Ay planeti) və “tən” (farsca bədən; qədim türkcə bərabər, uyğun) sözlərindən düzəlib, ay bədənli, aya bərabər gözəl deməkdir.

QƏMƏRÜZ – Ay üzlü, Ay sifətli, çox gözəl, qəşəng.

QƏMURƏ – Oyun yoldaşı, tərəf müqabili.

QƏMZƏ – Ərəbcə “qənzə” sözündən olub, naz, işvə deməkdir.

QƏMZİYƏ – Bax: Qənzə.

QƏNAYYƏ – Ehtiyatlılıq, təmkinli.

QƏNDAB – Ərəbcə “qənd” və farsca “ab” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, şərbət, şəkərli su, şirin su mənasındadır.

QƏNDAR – Ata-ananın şəkəri, valideynin qəndi.

QƏNDİLƏ – Ərəbcə “qəndil” sözündəndir. 1.Çıraq, çil-çıraq.
2.sümbül kimi sallanmış çiçək.

—
QƏNİFƏ Həqiqi, əsl, xalis, təmiz, Allahın birliyinə inanma, Tanrının yeganə olduğuna inam.

QƏNİMƏ – Əksinə olma, düşmən kəsilmə.

QƏNİRƏ – Azərbaycan danışıq dilində işlənən ərəbcə “qənir” (tay, bərabər) və -ə şəkilçisinin birləşməsindən əmələ gəlib, tayı, bərabəri olmayan, misilsiz, eyibsiz gözəl.

QƏNNAB – “Qəndab” sözündən olub, şəkərli su, şərbət mənasındadır.

QƏRƏNFİL – Rəngarəng növləri olan zərif ətirli gül adıdır.

Qoxulu bir çiçək növü.

QƏRİBƏ – Ərəbcə “qəribə” sözündən olub, eşidilməmiş, görülməmiş, ecazkar (gözəl), qeyri-adi, çox maraqlı, valeh olacaq dərəcədə, olduqca gözəl qadın.

QƏRİBGÜL – (ə-f) Qürbət gülü, qeyri-adi gül. Çiçəyi yad, özgə çiçəyi.

QƏRİBİYYƏ – Qəriblik, qürbətlik, yadlıq.

QƏRİBNAR – Qeyri-adi ad, qəribliyin odu, atəşi.

QƏRİBNAZ – Nazı, qəməzəsi qeyri-adi olan. Nazlı, qəməzəli qız.

QƏRİBNİSƏ – Qeyri-adi qadın; Qərib, yad qadın.

QƏRİBNUR – Qeyri-adi nur, işıq, qərib, yad nuru, işığı.

QƏRİHƏ (ə.) – 1. İstedad, talant. 2. Ağıl şüur, 3. Düşü, zəka.

QƏRİNƏ – Ərəbcə “qərinə” sözündəndir. 1. Bənzər, tay, oxşar. 2. Rəfiqə, yoldaş.

QƏRİYƏ – Ərəbcə “qərihə” sözündən olub, istedad, talant, ağıl, şüur, düşü, zəka mənasındadır.

—
QƏSİBƏ – Qəsb edən.

QƏSİLƏ – Ərəbcə “qəsil” sözündən olub, iti, kəskin mənasındadır. **QƏSİMƏ** – Ərəbcə “qəsim” sözündən olub, paylayan, bölən mənasındadır.

QƏSİRƏ – Ərəbcə “qəsr” sözündən olub, imarət, padşah sarayı mənasındadır.

QƏŞƏNGGÜL – Gözəl gül, gözəl çiçək.

QƏTİBƏ – 1. “Qutaybə” sözündən olub, “qut” uğurlu, xoşbəxt və “Ay” sözlərindən düzəlmiş, uğurlu, xoşbəxt Ay mənasındadır. “Qətibə” “Qutaybə”nin təhrif olunmuş formasıdır. 2. “Qütb” sözünə ilə əlaqəli olub, əlçatmaz deməkdir. Bu ad M.S.Ordubadinin “Qılınc və qələm” romanı vasitəsilə Azərbaycan antroponimikasına daxil olmuşdur. Adın əslisi Qutaybədir. Qutaybə xatun Məhəmməd Cahan Pəhləvanın arvadı olmuşdur.

QƏTİFƏ – İpək, yun və ipəkdən toxunmuş tiftikli qumaş.

QƏTRƏ – (ər.) 1.Damla. Damlayan maye.

QƏZALƏ – Ərəbcə “ğəzalə” sözündəndir. 1. Ceyran, dişi ceyran balası. 2. Dan yeri sökülərkən üfüqdən boylanmış günəş.

QİYAFƏT – İnsanın zahiri görünüşü, xarici şəkli, surət; Üst-baş, paltar.

QİYAMƏT – 1.Dini etiqada görə, aləm dağıldıqdan sonra ölümlərin dirilib qalxması. 2.Məhşər günü, müsibət, fəlakət; 3.Çox gözəl, çox yaxşı.

QİYMƏT – Əhəmiyyət, dəyər.

QİSABƏYİM – Qısa boylu bəyim, balacaboy qız.

QİSMƏTBƏYİM – Qismət olan qız, Allah payı olan qız.

—
QIZAY – Ay kimi, aya bənzər qız, gözəl, göyçək qız.

QIZBACI – “Qız” və “bacı” sözlərindən düzəlmişdir.

QIZBANU – Xanım qız, xatun qız.

QIZBƏS – “Qız” və farsca “bəş” (bəsdir, kifayətdir) sözlərindən düzəlib, qız bəsdir mənasındadır.

QIZBƏYİM – “Qız” və “bəyim” (titul) sözlərindən düzəlib, toxunulmaz, pak, ismətli xanım.

QIZBİKƏ “Bikə” kimi gözəl, qəşəng qız.

QIZGƏLİN – Gəlin kimi qız, bəzənmiş gəlinə bənzər qız.

QIZGÜL – Gül kimi qız, qızların gülü.

QIZXANIM – “Qız” və “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib, ismətli, həyalı xanım.

QIZIL – Qızıl kimi qiymətli, qırmızı.

QIZILGÜL – “Qızıl” və farsca “gül” (çiçək) sözlərindən düzəlib, qızıl gül, qiymətli çiçək.

QIZILTAC – Qızıldan hazırlanmış tac.

QIZQAYIT – “Qız” və “qayıt” (“qayıtmaq” feilinin əmr forması) sözlərindən düzəlib. Adın ilkin mənası ailədə oğlan uşağının doğulması arzusu ilə bağlıdır. Yəni daha qız istəmirik deməkdir.

QIZNAZ – İşvəli, nazlı və cəlvəli qız.

QIZNƏNƏ – Nənəyə bənzəyən qız, nənə kimi gözəl qız.

QIZTAMAM – Qız yetər, daha qız bəsdir.

QIZTƏR – Yeni, təzə qız.

QIZYETƏR – Qız yetər, qız bəsti.

—

QİSMƏTBƏYİM – Ərəbcə “qismət” və “bəyim” sözündəndir, taleyi, bəxti, qədəri, nəsibi olan Bəyim mənasındadır.

QİSMƏTXANIM – Taleyi, bəxti gətirən xanım.

QİYAFƏT – Ərəbcə “qiyafət” sözündən olub, geyim, zahiri görüntü mənasındadır.

QİYAMƏT – Ərəbcə “qiyamət” sözündən olub, dünyanın, axirətin axır günü.

QİYMƏT – Ərəbcə “qiymət” sözündən olub, dəyər, əhəmiyyət, etibar mənasındadır.

QÖNÇƏ – Farsca “qöncə” hələ açılmamış gül, tumurcuq mənasındadır.

QÖNÇƏBƏYİM – Qönçə bəyim, qönçə kimi bəyim, həddi-buluğa çatmayan qız.

QÖNÇƏGÜL – Gül qönçəsi, gözəl, tərəvətli.

QÖNÇƏXANIM – Qönçə xanım, qönçə kimi gözəl xanım.

QÖNÇƏZAR – (f.) Güllük, çiçəklik.

QUBAXANIM – Quba xanımı, qubalı xanım.

QUBAR – Narın torpaq, məcazi mənada kədər, qəm, qüssə.

QUMAŞ – Ərəbcə “qumaş” sözündən olub, qırmızı, göy rəngli ipək parça növü.

QUMRAL – Xurmayı rəng. Xurma rəngi. Tünd sarı və ya açıq şabalıdı rəngdə olan.

QUMRU – Göyərçinə bənzər, kiçik və zərif quşun adıdır.

QUMRUYYƏ – Ərəbcə “qumruyyə” sözündən olub, gözəl olan qız mənasındadır.

QUMRUBƏYİM – Qumru kimi gözəl, qəşəng qız.

QURBANXANIM – Özünü nəyə və ya kiməsə fəda edən xanım.

QUTABƏ – Yaxşı, gözəl xanım.

QUTAY – Xoşbəxt Ay, uğurlu Ay, müqəddəs Ay. **QUTLAY** – Uğurlu, xoşbəxt, bəxtəvər Ay.

QÜDSİYYƏ – Ərəbcə “qüdsi” sözündən olub, müqəddəs, təmiz, pak qız deməkdir.

QÜDSİYYƏT – (ər.) Müqəddəslik.

QÜTBİYYƏ – (ər.) Əlçatmaz, qütbə aid olan.

– L –

LAÇIN – 1.Ayaqları qırmızı şahin cinsindən ov quşu, yırtıcı quş.
2. İgid, qorxmaz, cəsur, sərt, yalçın cəsarətli. 3.Uzaq görən, itigözlü, cəngavər.

LAELIA – Latın mənşəli olub, “Lilianen” sözündən yaranmışdır. Latın dilində “liliya”, “zanbaq” mənasını verir.

LAFİZƏ – Söz, ifadə.

LAHİQƏ – Ərəbcə “lahiq” sözündən olub, əlavə edilən, artırılan mənasındadır.

LALƏ – Farsca “lalə” sözündən olub, gözəl, al yanaqlı, çox gözəl mənalərini ifadə edir. Yazda açan, qırmızı rəngli, qədəhvəri çiçəkləri olan yabanı güldür. Gözəllik rəmzi kimi klassik ədəbiyyatda geniş istifadə olunmuşdur.

LALƏBƏNİZ – Lalə kimi qız, lalə üzlü gözəl.

LALƏBƏYİM – Lalə kimi gözəl bəyim, qırmızı bəyim.

LALƏÇİÇƏK – Lalə gülü, lalə çiçəyi, lalə çiçəyi kimi gözəl qız.

LALƏGÜL – Farsca “lalə” və “gül” adlarının birləşməsindən yaranıb, gül kimi gözəl mənasındadır.

LALƏGÜN – Lalə rəngli, lalə kimi qırmızı, xoşbəxt.

LALƏFAM – Lalə rəngində olan, lalə kimi qırmızı.

LALƏXANIM – Lalə xanım, lalə kimi xanım.

LALƏNDAR – Laləyə sahib olan, laləyə malik olan, lalə kimi parlaq olan. **LALƏNDƏ** – Laləzar, laləlik, çoxlu lalə bitən yer.

LALƏNUR – Farsca “lalə” və ərəbcə “nur” (ışıq) sözlərindən düzəlib, lalənin işığı, şəfəqi, parlaqlığı deməkdir.

LALƏRUH – Farsca “lalə” və “ruh” sözlərinin birləşməsindən yaranıb. 1.Türk musiqisində mürəkkəb bir məqam. 2.Lalə canlı, laləyə bənzər, çox gözəl qız.

LALƏVƏR – (f.) Lalə kimi qırmızı, laləni sevən.

LALƏZAR – Farsca “lalə” və “zər” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, çoxlu lalə olan yer, laləli çəmənlik, lalənin zəri, lalənin qızılı (türkcə lalənin işığı, lalənin odu; Qədim türk dillərində Günəş mənasında sarı, sar sözlərindən istifadə olunmuşdur) mənasındadır.

LAMİDƏ – (f.) Yanan, yandırıcı

LAMİHƏ – Ərəbcə “lamiyə” sözündən olub, parlayan, parıldayan, hər yana işıq saçan deməkdir.

LAMİSƏ – Ərəbcə “lamis” sözündən olub, dəyən, toxunan mənasındadır.

LAMİYƏ – 1.Farsca “lamie” sözündən olub, işıq, parıldayan, parlaq, parıltılı mənasındadır. 2. Qafiəli şeir.

LAMİNUR – Ərəbcə “lami” və “nur” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, nur saçaraq parlayan mənasındadır.

LAMİH – Ərəbcə “lamiyə” sözündəndir. 1.Hz. Nuhun qardaşı. 2.Parlayan, parıldayan, parlaq.

LAMİS – Ərəbcə “lamis” sözündən olub, əl ilə tutub yoxlayan, toxunan, təmas edən.

LAMİSƏ – Ərəbcə “lamis” sözündən olub, toxunmaqla hiss etmə mənasındadır.

LANA – Zərif, mehriban. **LANƏ**

– (f.) Yuva, ev.

LANƏZƏ – (ər.) Bənzərsiz.

LASİF – (ər.) Parlayan, parlayıcı.

LAURA – Latınca “laura” sözündən olub, dəfnə ağacı, ağacın yarpağı deməkdir.

LAVİNYA – Latın mənşəlidir. Ay kimi gözəl, parlaq mənasındadır.

LAYLA – 1. Xalq ədəbiyyatında hava oxunan həzin şeir formalarından biri, beşik nəğməsi. 2. Körpələri yatırmaq üçün avaz ilə oxunan həzin şeir parçası, nənni, beşik nəğməsi.

LAYƏMUT – (ər.) Ölməz, əbədi.

LAZİFƏN – (ər.) Şirin, xoşagələn.

LAZİMƏ – (ər.) Lazımlı, vacib.

LEANURA – Şir qızı, şir tək qoçaq qız.

LENA – Günəşli, Günəş işığı; Lena çayı.

LEYLA – Ərəbcə “leyla” sözündən olub, gecə, gecə anadan olmuş, qaranlıq gecə sevgilisi, qarasaçlı deməkdir.

LEYLABƏYİM – Qara saçlı Bəyim.

LEYLAXANIM – İncə, zərif, qarasaçlı, zanbaq kimi qız.

LEYLİ – Ərəbcə “leyli” şəklində yazılıb “leyla” kimi oxunan bu ad gecəyə məxsus, qaranlıq, qara saçlı deməkdir.

LEYLİBƏYİM – Qara saçlı Bəyim.

LEYLAN – Ərəbcə Leyla adından olub, oxşama formasındadır.

Mənim Leylam, sənin Leylan. **LEYLANƏ**

– Bax: Leylan.

LEYLÜFƏR– (ə-f) Gecə parlaqlığı, gecənin aydınlığı, gecənin bəzəyi, zینəti, parlaq gecə, aydın gecə.

LEYSANƏ – Ərəbcə “leysan” sözündəndir. 1. Bahar yağışı.

2.Suriya təqvimini ilə aprel ayı.

LEYSANƏT– Leysanlı, leysanlar, güclü yağışlar.

LƏAL – Ərəbcə “ləal” sözündəndir, incilər deməkdir.

LƏBABƏ – (ər.) Ağıl sahibi olma.

LƏBABƏT – Ərəbcə “ləbabət” sözündəndir. Ağıllı olan, zirək olan.

LƏBİBƏ – (ər.) Ağıllı, zəkali, həssas, ehtiyatlı, hissiyyatlı, incə.

LƏFTİYƏ – Zərif, incə, cazibəli.

LƏLİLƏ – Ağıllı, zəkali, sağlam düşüncəli, ehtiyatlı.

LƏMA – Ərəbcə “ləma” sözündən olub, parıltı deməkdir.

LƏMAN – Ərəbcə “ləman” sözündəndir. 1.Parlama, parıltı, qaranlıqda işıq. 2.Titrək, titrəyən, qəlbi həssas olan.

LƏRZAN – Farsca “lərzan” sözündəndir. Əsən, titrəyən, titrəyətitrəyə, titrəyərək.

LƏRZƏNDƏ – (f.) Titrəyən, titrək.

LƏTAFƏT – (ər.) 1.Lətiflik, xoşluq, incəlik, xeyirxahlıq. 2.Gözəllik. 3.Nəzakət. 4.Yumşaqlıq.

LƏTİFƏ – Ərəbcə “lətif” sözündən olub, incə, zərif, xoşagələn, ürəyəyatan, nazik mənasındadır.

LƏTİMƏ – (ər.) Müşk, gözəl qoxu.

LƏYAL – (ər.) Gecələr.

LƏYALƏT – Bax: Ləyal.

LƏYAQƏT – Ərəbcə “ləyaqət” sözündən olub, layiq, qabiliyyət, bacarıq, istedad, özünə və başqasına hörmət, hər şeyin yerini bilmək mənasındadır.

LƏYAMUT – Ərəbcə “ləyamut” sözündən olub, əbədi, ölməz mənasındadır.

LƏZAFƏT – Ərəbcə “ləzafət” sözündən olub, incəlik, xeyirxahlıq mənasındadır.

LƏZİFƏ – Ərəbcə “ləzif” sözündəndir, lətif, xoşagələn, şirin, ləziz, dadlı mənasındadır.

LƏZİRƏ – Ərəbcə “ləzir” sözündən olub, dadlı, ləzzətli, xoşa gələn mənasındadır.

LƏZİZƏ – (ər.) Ləziz olan, hörməti olan.

LƏZİYYƏ – Ərəbcə “ləvzi” sözündəndir. Badam ərik, giləs və ya buna bənzər meyvələr qrupu.

LİANA – (f.) Meşələrdə bitən iri sarmaşıl gülü.

LİDİYA – Yunanca “lidiya” sözündən olub, diqqətli, fərasətli deməkdir. Kiçik Asiyada qədim ölkədə yaşayan tayfa adındandır.

LİFAFƏ – Ərəbcə “lifaf” sözündən olub, boğça, bükmə mənasındadır.

LİLDAR– Sulu yerlərdə bitən yarpaqlı ot-bitki.

LİLPAR – Sulu çəmənlikdə, yerlərdə bitən yarpaqlı bitki.

LİLUFƏR – Ağ, sarı, mavi çiçək açan su zanbağı

LİMƏN – Bir ölkə xalqından olan kimsə, vətəndaş.

LİMUNƏ – Limona aid olan **LİMUNƏT** – Qızıl, təmiz, saf.

LİMUZƏR – Qızıl kimi parıldayan, qızılı rəng.

LİRANƏ – Barmaqla çalınan qədim yunan simli musiqi aləti olan rübab.

LİVANƏ – Eyniadlı dövlətin adındandır. Livandan olan qız.

LUMİYYƏ – Yunanca “limon” sözünün ərəb forması olan “lumu” sözündən düzəlib, xoş ətirli deməkdir.

LÜBANƏ – 1.Böyük, çoxlu; 2.Mühüm fəaliyyət, vacib iş.

LÜMUZƏR – Qızıl limon və ya limon kimi qızıl.

LÜTFİNAZ – Nazın lütfü, nazın mehribanlığı, nazın xoşluğu.

LÜTFİYAZ – Yazın lütfü, yazın mehribanlığı, xoşluğu.

LÜTFİYYƏ – Ərəbcə “lütf” sözündən olub, lütfkar, mərhəmətli, xoş, alicənab, gözəllik, yaxşı davranış, xeyirxah, mehriban mənasındadır.

– M –

MAARİFƏ – 1.Ərəbcə “maarif” sözündən olub, əhalinin bilik, savad əldə etməsi üçün həyata keçirilən tədbirlər sistemi. 2. Bilik, savad, təhsil.

MABƏD – Ərəbcə “mabəd” sözündən olub, davam, sonra mənasındadır.

MAFİQƏ – Ərəbcə “mafiq” sözündən olub, xoşbəxtlik mənasındadır

MAFİLƏ – Ərəbcə “mafilə” sözündən olub, bəxti gətirən mənasındadır.

MAFİYƏ – Ərəbcə “ma”(su) və “fiyə” (qiymət) sözlərindən düzəlib, qiymətli, dəyərli su deməkdir. **MAFİYƏT**– Bax: Mafiyə.

MAFİZƏ – Ərəbcə “məhfəzə” sözündən olub, mücrü, sandıqça, qılaf deməkdir.

MAFRUZƏ – 1.Almaq, sayılan, seçmə; 2.İcrası vacib olan, fərz, güman edilən.

MAHBƏYİM – Farsca “mah” və “bəyim” sözlərinin birləşməsindən yaranıb. Ay üzlü Bəyim.

MAHCAMAL – Farsca “mah” və “camal” adlarının birləşməsindən yaranıb, Ay camallı, Ay üzlü, Ay bənizli deməkdir.

MAHÇİÇƏK – Farsca “mah” (ay) ilə “çiçək” sözünün birləşməsi yolu ilə yaranmışdır. Ay kimi saf, təmiz çiçək.

MAHFİYƏ – Bax: Məxfiyə.

MAHFUZ – Bax: Məhfuz.

MAHİ – Farsca “mah” sözündən olub, aya məxsus, aya aid olan.

MAHİCAHAN – “Mahi” və “cahan” sözlərindən yaranıb, aləmin, dünyanın ayına məxsus olan (dünya gözəli).

MAHİDƏ – Ay kimi tək olan.

MAHİDÖVRAN – Farsca “mahi” və ərəbcə “cahan” sözlərindən yaranıb, zəmanə ayı, əsrin ayı, çağın gözəli (ayı).

MAHİGÜL – Farsca “mahi” və “gül” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, gülün, çiçəyin ayı, ən gözəli.

MAHİLƏ – İlin, elin Ayı; Ay sifətli qız.

MAHİNƏ – Ay kimi gözəl.

MAHİNAZ – Farsca “mahinaz” sözündən olub, ayüzlü nazlı gözəl.

MAHİNUR – Farsca “mah” və “nur” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, ayın işığı, ayın parıltısı, ziyası, ay işığı kimi parlaq, aydın, Ay üzlü gözəl mənasındadır.

MAHİMƏNZƏR – Farsca “mah”, ərəbcə “mənzər” sözündən olub, ay nəzərli baxış mənasındadır.

MAHİMÜLK – Farsca “mahi”, ərəbcə “mülk” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, səltənətin ayı, dövlətin ayı, ölkənin ayı, malikanənin ayı mənasındadır.

MAHİRƏ – Ərəbcə “mahir” sözündən olub, məharətli, hünərli, əlindən iş gələn, bacarıqlı, işini bilən usta, qabiliyyətli mənasındadır.

MAHİSARA – Təmiz, saf Ay, təmiz, saf Sara.

MAHİTAB – Farsca “mah” və “tab” sözlərindən yaranıb, aylı gecə, ayın parlaqlığı, aydınlığı, ay işığı deməkdir.

MAHİTABAN – Farsca “mah” və “taban” sözlərindən yaranıb, Ay işığı, Ay aydınlığı, nurlu ay, aylı gecə mənasındadır.

MAHİTAC – Farsca “mahitac” sözündən olub, Ayın tacı, ayın haləsi mənasındadır.

MAHİYYƏ – Farsca mah sözündəndir. Aya aid.

MAHİZAR – (f.) Üzü Aya bənzəyən, sifəti Ay kimi olan, gözəl.

MAHİZƏ – Ay kimi, Aya bənzər ağbəniz gözəl.

MAHİZƏR – Farsca “mah” və “zər” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, Ay üzlü gözəl, qızıl rəngində ay mənasındadır. **MAHAN** – (f.) Ay üzlü gözəl, qəşəng.

MAHMEHRİ – Ayüzlü, gözəl, göyçək.

MAHMƏNZƏR – Ayüzlü, ay görünüşlü (gözəl).

MAHMƏRZƏ – Ətirli tərəvəz bitkisi kimi ayüzlü.

MAHMİRƏ – Ayüzlü gözəl.

MAHMİZƏR – Ayüzlü, ay görünüşlü.

MAHMUDƏ – (ər.) Təriflənmiş, şöhrətlənmiş, tərifəlayiq qız.

MAHMUR – Ərəbcə “mahmur” sözündən olub, süzgün baxışlı, dalğın, xumar mənasını bildirir.

MAHMURƏ – Ərəbcə “mahmurə” sözündən olub dalğın, xumar mənası anlamındadır.

MAHMUZƏR – Farsca “mah” və “muzər” sözündən olub ətrafa işıq saçan ay mənasındadır.

MAHLU – Ayüzlü, gözəl, göyçək.

MAHNAR – Ay işıqlı, ay odlu.

MAHNAZ – Ay kimi nazlanan, Ayın nazı.

MAHNİGAR – Ayın surəti, Ay üzlü, Ay surətli, qəşəng.

MAHNİSƏ – Ayüzlü qız(lar), Ay surətli qadın(lar).

MAHNİŞAN – 1.Ay nişanəsi, əlaməti; 2.Meh, yel əlaməti, nişanəsi.

MAHNİYAR – 1.Sevgilinin nəğməsi, məşuqənin şərqi.

2. Dostun nəğməsi, dostun havası, yoldaşın şərqi. **MAHNUR** – Ay işığı, ayın nuru.

MAHNURƏ – Farsca “mah” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib, Ayın nuru, işığı mənasındadır.

MAHPARƏ – Farsca “mah” və “parə” sözlərindən yaranıb, Ay parçası, çox gözəl qadın.

MAHPƏRİ – Farsca “mah” və “pəri” sözlərindən yaranıb, Ay pərisi, Ay kimi gözəl, Ayın mələyi, çox qəşəng.

MAHPEYKƏR – Farsca “mah” və “peykər” sözündən olub, aya bənzər, ay üzlü, çöhrəli gözəl mənasındadır.

MAHRU – (f.) Ay üzlü, üzü ay kimi olan gözəl.

MAHRUB – Cəlbedici, aya bənzər gözəl.

MAHRUBƏ – Cəlbedici, Ayı özünə sarı çəkən.

MAHRUBƏYİM – Cəlbedici, aya bənzər əyim.

MAHRUH – Farsca “mah” və “ruh” (ruxsar-üz) sözlərindən düzəlib, ay ruhlu, ay kimi saf gözəl.

MAHRUX – Farsca “mah” və “rux” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, aypara, ay parçası, ay üzlü, ay çöhrəsi mənasındadır.

MAHRUQ – (ər.) Alovlandırmaq, şəfəq saçmaq.

MAHRUQƏ – (ər.) 1.Alovlandırmaq, şəfəq saçmaq. 2. Böyük şəhər, mərkəz.

MAHRUS – Bax: Məhrus.

MAHRUZƏ – Orucluq ayı; qorunmuş, saxlanmış.

MAHSİMA – “Mah” və “Sima” sözlərindən olub, ay üzlü deməkdir.

MAHSURƏT – (f-ə) Ayüzlü, ay görünüşlü, aybəniz.

MAHŞAH – “Mah” (ay) və “Şah” (hökmdar, kral) sözlərindən düzəlib, ayın hökmdarı.

MAHŞƏRƏF – Farsca “mah” və ərəbcə “şərəf” sözlərindən düzəlib, ayın yüksəkliyi, ayın dərəcəsi, ulu.

MAHTAB – (f.) Aylı gecə, ayın parlaqlığı, aydınlığı, ay işığı.

MAHTABAN – (f.) 1.Parlaq, parıldayan, işıqlı ay, nurlu ay.

2.Ayın işığı, süd kimi ay.

MAHTAC – Farsca “mah” və “tac” sözlərindən düzəlib. Ayın tacı, bəzəyi; Ayın tacı kimi gözəl qız. **MAHTƏR** – (f.) Yeni ay, hilal.

MAHTƏLƏT – (f-ə) Ayüzlü, ayüzlü gözəl, ay kimi gözəl üzlü.

MAHTƏN – Farsca “mah” və “tən” (bədən, əndam) sözlərindən düzəlib, Ay bədənli, ay kimi gözəl.

MAHSİMA – Farsca “mah” və “sima” (bədən, əndam) sözlərindən düzəlib. Ay üzlü, ay bədənli.

MAHSUNƏ – Gücləndirilmiş, güclü.

MAHUMA – Xoşbəxtlik gətirən ayüzlü.

MAHUR – Farsca “mahur” sözündəndir. 1.Muğamlardan biri.

2.Türk musiqisinin rast pərdəsində qərar tutan bir mövqe.

MAHURƏ – Bax: Mahur.

MAHVƏŞ – (f.) Ayüzlü, aya bənzər, ay kimi göyçək, qəşəng.

MAHYAZ – Ay kimi tərəvətli.

MAHYAR – Farsca “mahyar” sözündən olub, yüksək zəkaya malikliyi ilə seçilən, insanlara yoldaşlıq edən.

MAİDƏ – 1. Ərəbcə “maid” sözündən olub, üzərində yemək olan süfrə. 2.Quranı Kərimin 5-ci surəsinin adı. 3.İsa və həvarilərinə göydən enən süfrə.

MAİLƏ – 1.Ərəbcə “mail” sözündən olub, meyili olan, meyil salan. 2.Bir yana əyilmiş, üfüqi və şaqulu arasında olan. 3.Həvəsli, istəyən, sevən istəkli, qabiliyyətli. 4.Tutqun, düşkün.

MAİSƏ – 1. Təkəbbürlü, özündən razı. 2.Aravuran, böhtançı, fitnəkar. 3.May ayında doğulan uşaqlara qoyulur.

MAQSUDƏ – Ərəbcə “məqsud” sözündəndir. Məqsəd, məram, istək, niyyət olunmuş, arzu edilən. Adətən, oğlan istəyi ilə arzularına çatan ailələr tərəfindən bu ad qoyulur.

MAQSUMƏ – Ərəbcə “maqsumə” sözündəndir. 1.Ayrılmış, bölünmüş. 2.Allah tərəfindən təqdir olunmuş ruzi.

MAQSURƏ – (ər.) 1.Kəsir olunmuş, qısaldılmış, sıxılmış. 2.Bir şeyə ayrılmış.

MALİKƏ – Ərəbcə “malik” sözündən olub, mal sahibi olmaq mənasındadır.

MALİPƏRVƏR – (f.) 1. Ayı sevən, ayı çox istəyən; 2. Ayda bəslənmiş, ayda tərbiyə almış, ay kimi gözəl.

MANƏND – (f.) Bənzər, oxşar, tay.

MANİSƏ – Ayüzlü gözəl qız.

MANSURƏ – Ərəbcə “mənsur” sözündən olub, yaradanın, Allahın köməyi ilə qalib, müzəffər olan deməkdir.

MARAL – 1.Dişi geyik, ceyran; 2.Gözəl, incə; 3.Buynuzları budaq kimi şaxəli, gövşəyən haçadırnaqlı heyvan.

MARALBƏYİM – Gözəl, incə Bəyim.

MARİFƏ – Bilik, təhsil, savad, elm.

MAVİNUR – (ər.) Su rəngində işıq.

MAVİŞ – Açıq mavi gözlü, ağbəniz və ya sarışın qız uşağı.

MAYA – Farsca “maya” sözündəndir. Bir neçə məna daşıyır:

1. Acıtma, maya; 2. Kiçik ilahə; 3. Dövlət, sərvət, pul, sərmayə; 4. Mövzu, obyekt; 5. Kök, əsas, zat; 6. Cövhər; 7.Elm, təhsil, bilgi; 8. Musiqidə mürəkkəb çeşidləri olan məqam, pərdə; 9. Dişi dəvə; 10. Kök, təməl, ağ, dolğun, gözəşirin. 11. İlin beşinci ayının adıdır.

MAYAXANIM – “Maya” və “xanım” sözlərindən olub, ilahə xanım mənasındadır.

MAYAGÜL – Latınca “maya” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib; 1. İlahi gül. 2. May ayında bitən, açılan gül.

MAYSARƏ – Yüngüllük, rahatlıq, komfort.

MAYİDƏ – Ərəbcə “mayidə” sözündəndir. 1.“Quran” surələrindən birinin adıdır. 2.Yeməklə düzəldilmiş süfrə, qonaqlıq.

3. Zərif, incə.

MAYİLƏ – Ərəbcə “mayil” sözündəndir. 1.Meyli olan, meyil salan; 2. İstəyən, sevən.

MAYİSƏ – Latınca “mayus” sözündəndir. İlin beşinci ayı deməkdir. Əsasən ilin bu ayında doğulan uşaqlara verilir.

MAYNİSƏ – Latınca “may” və ərəbcə “nisə” (qız, qadın) sözlərindən düzəlib, mayda doğulan, mayda anadan olmuş qız deməkdir.

MAYTAB – Farsca “mehtab” sözündə olub, ayın aydınlığı mənasındadır.

MAYZƏR – Mayda doğulan, nurlu qız.

MEHBARƏ – Farsca “mehparə” sözündə olub, ay parçası deməkdir.

MEHİR – Meyl salan, dost olan.

MEHİN – Fars dilində “mehin” sözündən olub, daha böyük, ən böyük, çox iri deməkdir.

MEHİNƏ – Ən böyük, ali, möhtəşəm.

MEHİNBANU – Böyük xanım, hörmətə layiq xanım.

MEHMANƏ – Farsca “mehman” sözündən olub, qonaq olmaq mənasındadır.

MEHNURƏ – Farsca “meh” və “nur” sözündən olub, Ay nuru, ay işığı mənasındadır.

MEHPARƏ – Farsca “mehparə” sözündən olub, Ay parçası, çox gözəl deməkdir.

MEHR – Farsca “mehr” sözündən olub, günəş, gün, sevgi, məhəbbət mənasındadır.

MEHRABƏ – Ərəbcə “mehrab” sözündəndir, imamın ibadətə məşğul olduğu yer.

MEHRACƏ – Ərəbcə “mehrac” sözündən olub, göyə qalxma, çıxma mənasındadır.

MEHRAM – Farsca “mehrām” sözündən olub sevilən, məhəbbət bəsləyən, vurulan mənasındadır.

MEHRARƏ – Böyük hakim, hökmdar, kral, əmir, padşah.

MEHRAN – Farsca “mehrān” sözündən olub, günəşli, sevgili, gözəl günəş, günəşin gözəlliyi.

MEHRANƏ – Sevən, məhəbbət bəsləyən.

MEHRANGİZ – Mehr saçan, sevgi yayan.

MEHRANNİSƏ – Farsca “mehrān” (sevgi, məhəbbət) və ərəbcə “Nisə” (qızlar) sözlərindən düzəlib, qızların sevgisi, məhəbbəti.

MEHRANSA – Farsca “mehr”, ərəbcə “ən – nisa” sözündən olub, məhəbbət, ülfət bağlamaq deməkdir.

MEHRBANU – Farsca “mehr” (günəş; məhəbbət) və “banu” (xanım) sözlərindən düzəlib, günəş xanım, sevilən xanım deməkdir.

MEHRƏNGİZ – Farsca “mehr” və “əngiz” (saçan, yayan) sözlərindən düzəlib; Sevgi, məhəbbət yayan, şəfəq saçan.

MEHRƏNİSƏ – Sevimli qadın, qadınların günəşi.

MEHRİ – Farsca “mehr” sözündən olub, günəş, sevgi, məhəbbət deməkdir. Mehri eyni zamanda mehr hecası ilə başlanan adların qısaltma formasıdır.

MEHRİBAN – Farsca “mehrban” sözündən olub, xoşrəftar, şəfqətli, səmimi, əziz, istəkli deməkdir.

MEHRİBƏYİM – Farsca “mehri” və azərbaycanca “bəyim” sözündən olub, xoşxasiyyət, sevimli qız deməkdir.

MEHRİCAN – Farsca “mehri” və “can” sözünün birləşməsindən yaranıb, sevimli can, istəkli ruh, günəş kimi can, şəfqətli, gecə ilə gündüzün bərabərləşdiyi gün mənasındadır.

MEHRİXANIM – Farsca “mehri” və azərbaycanca “xanım” sözünün birləşməsindən yaranıb, xanımların günəşi anlamındadır. **MEHRİMAH** – (f.) Günəş və ay, günəş ilə ayın özəlliklərini daşıyan adam, sevgi, məhəbbət və həmçinin sentyabr ayı mənasını da verir.

MEHRİNAZ – (f.) Səmimi naz eləyən, nazlı, çox naz eləyən.

MEHRİNİŞAN – (f.) Məhəbbətli, sevimli, şəfqətli.

MEHRİŞAH – (f.) Şahın günəşi, hökmdarın günəşi.

MEHRİYƏ – (f.) Günəşə aid olan, sevgi ilə əlaqədar, şəfqətli.

MEHRİZƏR – (f.) Altun sevgi, qızıl məhəbbət, eşq.

MEHSƏN – Ulsan, böyüksən.

MEHTAB – (f.) Ay işığı, Ay aydınlığı, aylı gecə.

MELİS – Türkiyədə xalq danışığı dilində bal arısı anlamında işlənir.

MELİSA – Ballı nanə, limon otu, bədrənc. Dərman bitkisi.

MENESA – Yəhudi mənşəlidir. Xoşbəxtlik mənasını ifadə edir. Yusif Peyğəmbərin qızının adıdır.

MERAC – Ərəbcə “merac” sözündən olub, çıxılacaq, yüksələcək yer, nərdivan, göyə çıxma.

MERAY – “Mehr” və “ay” sözlərinin birləşməsindən meydana gəlib, günəş, sevgi, məhəbbət mənasındadır. **MERİHƏ** – (ər.) Mars planeti.

METMNUR – (f-ə) Günəşin işığı, parıltısı, işıq saçan günəş.

MEYLA – (ər.) Meyl etmə, istəmə, sevmə, rəğbət göstərmə.

MEYRAM – Gözəlliyi fəth edən.

MEYRAN – Farsca “mehran” sözündən olub, günəşli, sevgili, gözəl günəş, günəşin gözəlliyi, gözəlləri sevən.

MEYRANİSƏ – Qadınların günəşi, qadınların sevimlisi, sevimli qadın.

MEYRANSA – Parıldayan, işıq saçan.

MEYSAR – Ərəbcə “meysər” sözündən olub, sağ cinah, sağ tərəf deməkdir.

MEYSARA – Bax: Meysar.

MƏBHURƏ – Ərəbcə “məbhur” sözündən olub bir neçə mənə bildirir. 1.Tənəffüs edən, nəfəs alan, nəfəs darlığına tutulmuş olan. 2. Bəyənilmiş, xeyirli, faydalı.

MƏBRURƏ – Ərəbcə “məbrurə” sözündən olub, dəyərli, bəyənilən deməkdir.

MƏBSUDƏ – (ər.) 1.Açılmış, yayılmış. 2.Uzun, geniş izah edilən.

MƏBŞURƏ – (ər.) Üzü ağ, dəbdəbəli gözəl qadın.

MƏBRURƏ – (ər.) 1.Günahı bağışlanmış. 2.Dəyərli, məqbul, bəyənilmiş, xeyirli.

MƏQSUDƏ – (ər.) Arzu edilən, niyyət edilən.

MƏQSUMƏ – Ərəbcə “məqsum” sözündən olub, alına yazılmış tale mənasındadır.

MƏCİDƏ – Ərəbcə “məcid” sözündən olub, böyük, ulu, əzəmətli deməkdir.

MƏDİHƏ – Ərəbcə “mədih” sözündən olub, təriflənən, mədh olunan mənasındadır.

MƏDHİYYƏ – (ər) Öymə, tərif, birini öymək məqsədi ilə yazılmış şeir, qəsidə, mədhnamə.

MƏDİNƏ – Ərəbcə “mədinə” sözündəndir. 1. Məhəmmədin doğulduğu Yəsrib şəhəri 632-ci ildə onun ölümündən sonra “mədinət ən –Nəbi” peyğəmbərin şəhəri adlandırılır. Şəhər mənası verən “Mədinə” həmin adın qısaldılmış formasıdır. 2. Müqəddəs, səcdə olunan. 3. Şəhər, qəsəbə. Hz. Peyğəmbərin qəbrinin olduğu şəhər. Hacıların Məkkədən sonra ziyarət etdikləri şəhər. **MƏDİHƏ** – Ərəbcə “mədh” sözündən olub, tərifləyiq, tərif edilən deməkdir. Fitnəyə düşmüş, könül vermiş, vurgun, heyran olmuş, tutqun deməkdir.

MƏFALƏ – Ərəbcə “məfhal” sözündən olub, heyran olmuş mənasındadır.

MƏFHUMƏ – Ərəbcə “məfhumə” sözündəndir. 1. Anlaşılan məna. 2. Anlayış, düşüncə.

MƏFXURƏ – Ərəbcə “məfxər” və ya “məfxərət” sözləri ilə bağlı olaraq yaranıb, iftixar, qürur, öyünmə, fəxr etmə, fəxr edilən, şanlı, şərəfli mənalarındadır.

MƏFKURƏ – Ərəbcə “məfkurə” sözündən olub, qayə, ideologiya, ideallar, təsəvvürlər, məfhumlar sistemi deməkdir.

MƏFRUZ – Ərəbcə “məfruz” sözündən olub, fərz olunan, ehtimal edilən, güman olunan, labüd, vacib olan deməkdir.

MƏFRUZƏ – Ərəbcə “məfruz” sözündən olub, fərz olunmuş, hesab olunan deməkdir.

MƏFTUNƏ – Ərəbcə “məftun” sözündə olub, vurğun, aşiq, heyran, valeh olmuş,

MƏFTUZƏ – Ərəbcə “məftun” sözündə olub, açıq, aydın mənasındadır.

MƏFTURƏ – Heyran olmuş, valeh olmuş.

MƏĞFƏRƏT – (ər.) Bağışlanma, əfv edilmə, günahlarını bağışlanması, rəhmət.

MƏĞFURƏ – (ər.) Günahları bağışlanmış; Əfv olunması üçün dua oxunan.

MƏĞRUBƏ – (ər.) Məğrur olan, Qalib gələn.

MƏGRURƏ – Ərəbcə “məğrur” sözündə olub, güvənən, məğrurcasına qalib gələn mənasındadır.

MƏHARƏT – Ərəbcə “məharət” sözündə olub, qabiliyyət, hünər, mükəmməl bacarıq deməkdir.

MƏHBUB – (ər.) 1.Sevgili, məşuq, sevilən, istəkli. 2.Dost, yar, aşiq olan.

MƏHBUBƏ – Ərəbcə “məhbub” sözündə olub, məhəbbət olunmuş, sevimli, əziz, çox yaxın sevilmiş, sevilən, sevimli deməkdir. **MƏHBURƏ** – Ərəbcə “məhbure” sözündə olub, sevilən, əzizlənən mənasındadır.

MƏHCUBƏ – Ərəbcə “məhcub” sözündən olub, utancaq, utanan mənasındadır.

MƏHÇURƏ – Ərəbcə “məhcur” sözündən olub, uzaqlaşmış, ayrı düşmüş mənasındadır.

MƏHCƏMAL – (f-ə) Ayüzlü, aybəniz

MƏHƏBBƏT – 1.Ərəbcə “məhəbbət” sözündən olub, sevgi, sevmə, sevişmə, eşq. 2.Dostluq, sədaqət. 3. Meyl, istək. **MƏHİN** – Aya aid olan, Aya məxsus olan. Böyük, ali, möhtərəm.

MƏHİNƏ – Ərəbcə “məhin” sözündən olub, ulu, böyük mənasındadır.

MƏHİNBANU – Ərəbcə “məhin” (böyük, möhtərəm) və “banu” (xanım) sözlərindən düzəlib, böyük, möhtərəm xanım.

MƏHLUQƏ – (f.) Ay üzlü, Ay bənizli gözəl.

MƏHMİNƏ – (f.) Mina kimi ay üzlü.

MƏHMİZƏR – Ayüzlü, ay görünüşlü.

MƏHMUMƏ – Ərəbcə “məhmunə” sözündən olub, fikirli, qayğılı mənasındadır.

MƏHNAZ – (f.) 1. Nazlı ay, nazlı gözəl; 2. Aya naz eləyən.

MƏHNURƏ – (f.) Ay işıqlı.

MƏHPEKƏR – (f.) Ay parçası, nazik Ay.

MƏHRƏBANI – (f.) 1. Günəş kimi xanım, günəşə bənzəyən xanım; 2.Yaxın, məhrəm, sirdaş xanım; 3.Sevilən, sevən xanım. 4. Xanım sevgisi, məhəbbəti.

MƏHRƏM – (ər.) Yaxın adam, yaxın dost, sirdaş. **MƏHRU** – (f.) Ayüzlü, siması ay kimi olan.

MƏHRUBƏ – (f.) Çəkici, ayı özünə sarı çəkən, cəlbedici.

MƏHRUD – Ay üzlü, üzü ay kimi parlayan gözəl.

MƏHRUQƏ – Ərəbcə “məhruqə” sözündən olub, coşmaq, alovlanmaq mənasındadır.

MƏHRUZƏ – Farsca “məhruz” sözündən olub, qorumaq, saxlamaq mənasını bildirir.

MƏHRUSƏ – (f.) Böyük şəhər, ölkə, diyar.

MƏHRUS – Ərəbcə “məhrus” sözündəndir. Qorunan, mühafizə olunan.

MƏHRÜBA – Sevgi oyadan, məhəbbət oyadan.

MƏHSƏN – Farsca “məh” (ay) və türkcə “sən” sözlərindəndir. Yəni “sən aysan” anlamındadır.

MƏHSƏTİ – Farsca “məhsəti” sözündən olub, aysan, ay kimi gözəlsən, ən böyük şəxs (qadın), böyük xanım deməkdir. Təxəllüs kimi XII əsr görkəmli Azərbaycan şairəsi Məhsəti xanım Gəncəviyə aiddir.

MƏHSİMA – Farsca “məh”, ərəbcə “Sima” sozlərindən əmələ gəlib. Ayüzlü gözəl, aybəniz, ay görünüşlü.

MƏHSUBƏ – Ərəbcə “məhsübə” sözündən olub, sadalan, tanınan, himayə edilən, himayəçisi olan, istəkli, sevimli mənasındadır.

MƏHSUDƏ – Ərəbcə “məhsud” sözündən olub, həsəd aparılan mənasındadır.

MƏHTAB – (f.) Ayüzlü, ay kimi parlaq; Ayın aydınlığı, dolğun ay, aydınlıq gecə.

MƏHTABAN – (f.) Parlaq ay, işıq saçan ay. Ay işığı, Ay aydınlığı, aylı gecə.

MƏHVARƏ – (ər.) 1. Öz ətrafında fırlanan ox. 2. Yer kürəsinin mərkəzindən keçən iki qütbü.

MƏHVƏŞ – (f.) Ayüzlü, ay kimi göyçək, gözəl, qəşəng.

MƏHZADƏ – Ayın övladı, Aydan törəyən; Ay kimi gözəl qız.

MƏHZUFƏ – Ərəbcə “məhzuf” sözündən olub, hazırlanmış, silinmiş mənasındadır.

MƏHZUNƏ – (ər.) Qəmli, kədərli.

MƏHZUNƏT – (ər.) Qəmlilik, kədərliklik.

MƏHZURƏ – (ər.) 1. Ehtiyat etmə, çəkinmə. 2. Qadağan edilmiş.

MƏXFİRƏ – Ərəbcə “məxfirə” sözündən olub, fəxr edilən mənasındadır.

MƏXFİRƏT – Ərəbcə “məfxərət” sözündən olub, öyünmə, iftixar edilən mənasındadır.

MƏXFİYƏ – Ərəbcə “məxfi” sözündən olub, gizli mənasındadır.

MƏXFURƏ – Həyalı, abırlı, utancaq (qadın, qız). **MƏXFUZƏ** – Qorunan.

MƏXMƏR – 1. Ərəbcə “məxmər” sözündən olub, həlim, yumşaq xasiyyətli deməkdir. 2. Üzü qısa xovlu parlaq ipək parça adıdır.

MƏXMURƏ – Ərəbcə “məxmur” sözündən olub, xumar gözlü deməkdir.

MƏKAHƏT – Ərəbcə “məkahət” sözündən olub, bacarıq, hünər, vüqar, ləyaqətli mənasındadır.

MƏKANƏ – Ərəbcə “məkan” sözündən olub, yer mənasındadır.

MƏKALƏT – Söhbət, kəlam, fikir.

MƏKARİMƏ – Ərəbcə “məkarim” sözündən olub, nəcib əməllər mənasındadır.

MƏKİNƏ – (ər.) 1. Yüksək rütbə sahibi. 2. Təmkinli. 2. Nüfuz və iqtidar sahibi.

MƏKİHƏ – Ərəbcə məkinə” sözündən olub, nüfuzlu yer tutan mənasındadır.

MƏKHULƏ – Ərəbcə “məkhulə” sözündəndir. Gözlərinə sürmə çəkilməmiş gözəl.

MƏKNUNƏ – (ər.) Örtülü, gizli.

MƏKNUZƏ – (ər.) Basdırılmış. Xəzinəyə qoyulmuş, saxlanmış.

MƏKŞUFƏ – Ərəbcə “məkşufə” sözündən olub, kəşf olunmuş mənasındadır.

MƏQBULA – Qəbul olunan, bəyənilən, xoşagələn, yaxşı.

MƏQSUMƏ – (ər.) Günahsız, təhlükəsiz, alın yazısı, tale, bölünən, bölünmüş.

MƏQSUDƏ – (ər.) Məqsədinə, arzusuna çatmaq

MƏQSURƏ – Ərəbcə “məqsur” sözündən olub, qısaldılmış, gödəldilmiş mənasındadır.

MƏQULƏ – (ər.) 1. Cins, çeşid növ; 2. Deyilən, deyilmiş, söylənilən; 3. Nitq, çıxış; 4. Mövzu.

MƏLAHƏT – Ərəbcə “məlahət” sözündən olub, gözəllik, xoşagəlimlilik, qəşənglik, şirinlik, dadlı-duzluluq, cazibə, lətafət, çəkilik deməkdir.

MƏLAKƏ – (ər.) Gözəllik, xoşagəlimlilik, qəşənglik.

MƏLAKƏT – Ərəbcə “mələk” sözünün cəmi; mələklər.

MƏLASƏT – Ərəbcə “məlasət” sözündən olub, incə, yumşaq mənasındadır.

MƏLEYKƏ – Ərəbcə “mələk” sözündən olub, mələklərin cəmi deməkdir.

MƏLƏK – Ərəbcə “mələk” sözündəndir: 1. Allahın nurdan yaratdığı varlıqlar. Allahın əmrlərinə tam itaət edən varlıqlar. 2. Həlim, gözəl xasiyyətli kimsə. 3. Hakim, padşah, mülkədar.

MƏLƏKAY – Ay kimi gözəl, qəşəng, göyçək, ayın mələyi.

MƏLƏKBACI – Mələk kimi bacı, gözəl bacı.

MƏLƏKBƏYİM – Mələk kimi bəyim, gözəl bəyim.

MƏLƏKCAMAL – “Mələk” və “Camal” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, mələküzlü mənasındadır.

MƏLƏKÇÖHRƏ – Mələk üzlü, mələk sifətli.

MƏLƏKXANIM – Ərəbcə “mələk” və azərbaycanca “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib, gözəl, həlim xanım mənasındadır.

MƏLƏKMƏNZƏR – Mələk görünüşlü gözəl.

MƏLƏKNİSƏ – Ərəbcə “Mələk” və “Nisə” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, mələk kimi xoşxasiyyət qadın, gözəl, göyçək qadın.

MƏLƏKNAZ – Ərəbcə “mələk”, farsca “naz” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, mələk kimi nazlı gözəl deməkdir.

MƏLƏKNUR – (ər.) Gözəlliyi ilə nur, işıq saçan mələk, nurlu mələk.

MƏLƏKPƏR – Mələk qanadlı.

MƏLƏKRU – Mələk üzlü.

MƏLƏKSİMA – Ərəbcə “mələk” və “sima” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, mələk simalı, mələküzlü, mələk kimi gözəl deməkdir.

MƏLƏKZƏR – Ərəbcə “mələk” və farsca “zər” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, qızıl kimi mələk, mələk kimi gözəl deməkdir.

MƏLHƏM – Ərəbcə “məlhəm” sözündəndir. 1. Qəhrəmanlıq dastanı. 1. Dava-dərman.

MƏLHUNƏ – Ərəbcə “məlhun” sözündəndir. 1. Təsəvvür edilən. 2. Səhv deyilən söz.

MƏLHUZƏ – Ərəbcə “məlhuzə” sözündən olub, nəzəri cəlb edən, diqqət çəkən deməkdir.

MƏLİHA – Ərəbcə “məlih” sözündən olub, gözəl, incə, xoşagələn, duzlu, şirin mənasındadır.

MƏLİHAN – Gözəllər, qəşənglər, məlahətli, duzlu olan.

MƏLİHƏ – Tərifləyiq iş və ya hərəkət.

MƏLİKƏ – (ər.) Qadın padşah, qadın hökmdar, kraliça; Padşah arvadı, xanım.

MƏLİKNAZ – Hökmdara layiq nazlı, şahanə qəməzli.

MƏLNUZƏ – (ər.) Ola bilsin, gözlənilir.

MƏLTƏM – Sahil küləyin, hər gün bir tərəfdən əsən külək; xəfif külək, yüngül isti külək, meh.

MƏMDUDƏ – (ər.) Uzađılan.

MƏMDUHƏ – (ər.) Təriflənmiş, öyülmüş.

MƏMLƏKƏT – Ərəbcə “məmləkət” sözündən olub, yaşayış yeri, ölkə, diyar, ərazi mənasındadır.

MƏMNUNƏ – (ər.) 1. Razı, minnətdar. 2. Sevinmiş, sevincli.

MƏMUNƏ – Ərəbcə “məmunə” sözündən olub, razı qalmaq, təmin edilmiş mənasındadır.

MƏNANƏ – Ərəbcə “mənanə” sözündən olub, səxavətli, mərhəmətli mənasındadır.

MƏNİDAR – Anlamlı, mənalı, gözəl və önəmli olan.

MƏNSUBƏ – Ərəbcə “mənsubə” sözündən olub, vəzifə sahibi olan mənasındadır.

MƏNSURƏ – Ərəbcə “mənsur” sözündəndir. Bir sıra mənaları var: 1. Kömək olunmuş, Allahın köməyi ilə qalib, qələbə çalmış, üstün gəlmiş. 2. Uzaqlaşmış, ayrı düşmüş. 3. Unudulmuş.

4.Köhnəlmiş. 5.Atılmış, tərk edilmiş. 6.Bir ney növü. 7.Türk musiqisində bir nizam. 8. Ölçüsüz, mənzum olmayan söz.

MƏNSURİYYƏ – Ərəbcə “mənsur” sözündəndir. Klassik Azərbaycan muğamının adıdır.

MƏNSUMƏ – Sakit, mülayim.

MƏNZURƏ – (ər.) 1.Baxılan, nəzər olunan, nəzər olunmuş.

2.Gözdə olan, bəyənilən, nəzərdə tutulmuş, vəd edilmiş. 3.Nəzər salınan. 4.Məqsəd, niyyət. 5.Fədakar.

MƏNTİQƏ – Ərəbcə “məntiq” sözündən olub, məntiqlə əlaqəli olan, məntiq qaydalarına uyğun gələn.

MƏNUSƏ – Ərəbcə “mənusə” sözündəndir. Alışmış, öyrənmiş, adət, vərdiş edilmiş.

MƏNZƏR – Ərəbcə “mənzər” sözündəndir. Görünən yer, görünüş, rəsm, üz, surət. Göz önünə gətiriləcək hadisə.

MƏNZƏRƏ – 1.Ərəbcə “mənzər” sözündəndir. Gözün görə bildiyi yerin, sahənin ümumi görünüşü. 2. Bəlli bir yeri təsvir edən rəsm əsəri.

MƏNZUMƏ – Ərəbcə “mənzumə” sözündəndir. Düzümlər, şeir, poema, dastan.

MƏNZURƏ – Ərəbcə mənzur sözündəndir. Baxılan, nəzərdə tutulan, nəzər salınan, görünən, görünmüş, bəyənilən, amal, niyyət, ümid.

MƏRAY – Ərəbcə “məray” sözündən olub, güzgü, ayna mənasındadır.

MƏRAYƏ – Bax: Məray.

MƏRCAN – Ərəbcə “mərcan” sözündəndir. 1.Mərcanlar sinfindən olub qayalıq yerlərdə koloniya meydana gətirərək

yaşayan, skeleti qırmızı rəngli dəniz heyvanı. 2.Dənizdən çıxarılan tünd - qırmızı rəngli muncuqvarı qadın bəzəyi.

MƏRCANƏ – Al-qırmızı və ya rəngli muncuq.

MƏRDANƏ – Farsca “mərd” sözünün cəmi olub, mərd, hünərli deməkdir.

MƏRƏNGİZ – Mülayimlik, yumşaqılıq yaradan, səpən.

MƏRHƏMƏT – Ərəbcə “mərhəmət” sözündəndir. Acıma, şəfəq, rəhm etmə, yaxşılıq etmə, insaf, lüft.

MƏRİFƏT – Ərəbcə “mərifət” sözündəndir, qanacaq, tərbiyə mənasındadır.

MƏRİHƏ – Ərəbcə “mərihə” sözündən olub, gözlə görünən mənasındadır.

MƏRİYYƏ – Gözlə görünən, təsdiq olunan.

MƏRİYYƏT – Gözlə görünən, riayət edilmiş, nəzərə alınmış.

MƏRİZƏ – 1.Xəstə, naxoş, əlil, şikəst qadın; 2.Bir şeyin göründüyü, sərgi.

MƏRQUBƏ – Rəğbət olunan, sevilən, arzu olunan, gözəl, bəyənilmiş.

MƏRQUFƏ – Ərəbcə “mərqub” sözündən olub, rəğbət olunan, sevilən, arzu olunan, gözəl, bəyənilmiş mənasındadır.

MƏRMƏR – Kirəcdəşi, memarlıqda və heykəltəraşlıqda işlədilən müxtəlif rəngli kristallik dağ süxuru, sərt daş.

MƏRUFƏ – Ərəbcə “mərufə” sözündəndir. 1.Hər kəs tərəfindən bilinən tanınmış, müəyyən olunan , məşhur. 2.Şəriətin əmr etdiyi, uyğun gördüyü.

MƏRVANƏ – Ərəbcə “mərvanə” sözündən olub, çaxmaq daşı kimi parlayan mənasındadır.

MƏRYƏM – İbranicə “marar” (acı, zəhər olan) sözündən olduğu ehtimal olunur. 1. Sevgili, istəkli, ismətli, namuslu. 2. Allaha ibadət edən. 3. Abid, ibadətə düşkün insan, bakirə. 2. Hz. İsanın anası.

MƏRZƏ – (ər.) Ətirli bir tərəvəz bitkisi. Xoş ətirli, xalq təbabətində istifadə olunan bitkidir. **MƏRZİ** – (ər.) Uyğun, münasib olan, birisinin razı olduğu iş. **MƏRZİYƏ** – Ərəbcə “mərizyə” sözündəndir. 1. Əlverişli, uyğun, münasib gözəl. 2. Sərhəd. 3. Xoşagələ, bəyənilən, razılıq, məqbul sayılma.

MƏRZİYƏT – Bax: Mərizyə.

MƏRZUQƏ – (ər.) Bax: Mərzuq.

MƏSƏRRƏT – (ər) Sevinmə, sevinc, şadlıq, şənlik.

MƏSFURƏ – (ər) Yol, məslək.

MƏSHURƏ – Ərəbcə “məshurə” sözündən olub, sehr edilmiş mənasındadır.

MƏSİHƏ – Ərəbcə “məsihət” sözündən olub, yol, məslək mənasındadır.

MƏSİLƏ – Ərəbcə “məsulə” sözündəndir. Yağmur, sel gedən yol.

MƏSİRƏ – (ər.) 1. Məslək, yol. 2. Seyr edilən, gəzmək yeri.

MƏSMAYƏ – (f.) Saf, təmiz, günahsız.

MƏSMƏ – Farsca “məsumə” sözündən olub, təmiz, günahsız.

MƏSMƏXANIM – Günahı olmayan, təmiz, ismətli xanım

MƏSMƏNUR – Nur saçan, işıq saçan Məsmə

MƏSRURƏ – Ərəbcə “məsrurə” sözündəndir, şad, sevincli deməkdir.

MƏSRUFƏ – Ərəbcə “məsrurə” sözündəndir, sərf edilmiş, işlətmə mənasındadır.

MƏSTURƏ – Ərəbcə “məstur” sözündəndir. 1. Örtülü, qapalı, pərdəli yaşmaq tutan və çadra örtən. 2. Namuslu, həyalı, bakirə, pak, təmiz, günahsız.

MƏSULƏ – Ərəbcə “məsulə” sözündəndir. İstənilən, tələb olunan, cavabdeh olan.

MƏSUN – Ərəbcə “məsun” sözündəndir. 1. Toxunulmaz, qorunan, qorunmuş, mühafizə olunmuş. 2. Sağ-salamat.

MƏSUNƏ – (ər.) Qorunmuş, qorunan.

MƏSUDƏ – Ərəbcə “məsud” sözündən olub, səadətli, bəxtli, bəxtiyar, müqəddəs deməkdir.

MƏSUMƏ – (ər.) 1. Mənəvi cəhətdən pak, təmiz, günahsız. 2. İmamıyyə məzhəbində günahsız sayılan əhli-beyt mənsubu.

MƏŞƏDXANIM – (ər.) “Məşədi” və “xanım” sözlərindəndir.

Məşədi İranın Məşhəd şəhərində VIII İmam Rzanın məzarını ziyarət edənlərə verilən dini fəxri addır.

MƏŞHUDƏ – Ərəbcə “məşhudə” sözündən olub, nəzərə çarpan deməkdir.

MƏŞHUNƏ – Ərəbcə “məşhun” sözündən olub, dolu, yüklü, düşünən mənasındadır.

MƏŞHURƏ – Ərəbcə “məşhur” sözündəndir. Tanınmış, adı yayılmış.

MƏŞKUFƏ – Ərəbcə “məşkur” sözündəndir. Layiq olan, şükür edilən, bəyənilən mənasındadır.

MƏŞUQƏ – Ərəbcə “məşuqə” sözündən olub, sevən, sevilən deməkdir.

MƏŞURƏ – Ərəbcə “məşurə” sözündən olub, birlik, ittifaq, cəmiyyət deməkdir.

MƏTLABƏ – Ərəbcə “mətləb” sözündən olub, istək, məqsəd, tələb deməkdir.

MƏTANƏT – (ər.) Dözüm, möhkəmlik, mətinlik, davamlılıq, sarsılmazlıq, dözümlülük, sözünün üstündə durma, mətinlik.

MƏTLUBƏ – Ərəbcə “mətlub” sözündəndir. 1.Arzu, istək, məqsəd, dilək. 2.İşin mahiyyəti, məsələnin məğzi.

MƏVHİBƏ – Ərəbcə “məvhibə” sözündən olub, vergi, ehsan, hədiyyə mənasındadır.

MƏTHİYYƏ – (ər.) Birini tərifləmək məqsədilə yazılmış əsər, qayda.

MƏTİNƏ – Ərəbcə “mətinə” sözündən olub, mətanətli, sözündən dönməyən mənasındadır.

MƏZBURƏ – Ərəbcə “məzburə” sözündən olub, haqqında danışılmış mənasındadır.

MƏZİYYƏT – Üstün cəhət, müsbət xüsusiyyət.

MƏZKURƏ – Ərəbcə “məzkur” sözündən olub, zikr olunan, yaranan mənasındadır.

MƏZURƏ – Ərəbcə “məzur” sözündən olub, icazə verilmiş, üzrlü deməkdir.

MİLADƏ – Ərəbcə “milad” sözündən olub, anadan olan günü, ad günü mənasındadır.

MİLALƏ – Ərəbcə “milal” sözündən olub, millətlər, xalqlar mənasındadır.

MİLANƏ – Ərəbcə “milanə” sözündən olub, düz olan mənasındadır.

MİXƏKZƏR – Qızılı mixək, qızılı rəngli mixək kimi qız.

MİLEYLƏ – Xoşxasiyyət, mülayim olan.

MİNA – Farsca “mina” sözündən olub, büllur, saf deməkdir. Mina sözünün dilimizdə bir neçə mənası var. 1. Metal və başqa şeylərin üzərinə çəkilən rəngli şüşəvari təbəqə; incə və parlaq naxış. 2. İbrahim peyğəmbərin oğlu İsmayılı qurban kəsəcəyi və allah tərəfindən etiraz əlaməti olaraq iki qoçun nazil olduğu yerin adı.

3. Qədim türk abidələrində Balıqlar bürcünün adı.

MİNABACI – Mina kimi bacı, büllur kimi gözəl.

MİNABƏYİM – Büllur kimi xanım, bəyim, parlaq xanım, parpar yanan xanım.

MİNAÇİÇƏK – Yerdən çox qalxmayan, gözəl, parlaq, göy rəngli gül.

MİNAFƏR – (ər.) Bəzəkli, qaş-daşlı mina.

MİNAGÜL – Yerdən çox qalxmayan, gözəl, parlaq, göy rəngli gül.

MİNAXANIM – Mina və Xanım. Minaboylu, minaqamətli.

MİNANUR – (f-ə) Işıqlı, parlaq, parlaq büllur, şüşə, ışıqlı naxış, bəzək.

MİNAR – Yüksəklik, ucalıq.

MİNARƏ – Ərəbcə “minar” sözündəndir. Qüllə, məscid qülləsi (əzan oxuyanın çıxdığı hündür yer); mayak, gəmilərə yol göstərmək üçün yandırılan fənər qülləsi. Yüksəklik, ucalıq

MİNASƏR – 1. Farsca “mina” və “sər” sözünün birləşməsindən yaranıb, qiymətli başı olan, parlaq zirzə; 2. Minan dağının başı.

MİNASƏT – Farsca “mina” və ərəbcə “sət” sözlərinin

birdləşməsindən yaranıb, mina sifətli, incə və parlaq üzlü deməkdir.

MİNAVƏR – “Münəvvər” sözündən olub, nurlu, işıqlı mənasındadır.

MİNAY – Min dənə ay, çox qüvvətli işıq.

MİNAYƏ – Azərbaycanca “min” (say) və ərəbcə “ayə” (nişan, əlamət; “Quran” surələrindəki cümlələrin hər biri “ayə” adlanır.) sözlərindən düzəlib, min nişanlı, min əlamətli deməkdir.

MİNAYƏT – Ayədən olan. Quran surələrindəki cümlələrin hər biri “ayə” adlanır.

MİNAZƏR – Farsca “mina” və “zər” sözünün birdləşməsindən yaranıb, mina kimi parlaq deməkdir.

MİNGÜL – Min dənə gül. **MİNİRA** – Cavanlar.

MİNNAZ – 1.Nazlı. 2.Cilvəli. 3.Allaha yalvaran.

MİNNUR – 1.Nurla qaynamış. 2.Min dənə nur.

MİRAY – (f.) Ayın ilk günləri.

MİHRA – Fars mənşəli söz olub, xoşniyyətli insan, xeyirxah mənasındadır.

MİNİRƏ – Ərəbcə “münir” sözündən olub, işıq saçan, parlayan, nur çiləyən, işıq verən, işıqlı, nurlandırılan deməkdir. **MİNNUR** – (ər.) İşıqdan əmələ gələn, işıqdan yaranan.

MİNURƏ – Azərbaycanca “min”, ərəbcə “nur” sözündən olub, nurlu, işıq saçan, nurlandıran, parlaq deməkdir.

MİRƏSTƏ – (f.) Əslində “mir” (bax) və “həsti” (olan, var olan) sözlərindən yaranmış addır. Ağə kimi, ağaya bənzər, xanım ağə, ağabəyim.

MİSBAHƏ – Ərəbcə “misbahə” sözündən olub, lampa, fənər kimi işıq saçan mənasındadır.

MİRVARİ – 1.Farsca “mirvari” sözündən olub, bəzi molyuskaların balıqqulaqlarından çıxarılan ağ, çəhrayı və qara rəngli dənəvari sədəf maddəsi. İnci, saflıq, təmizlik rəmzidir. 2. Gül adıdır.

MİRVARİD – Farsca “mirvarid” sözündən olub, mirvari dənəsi mənasındadır.

MİŞKİNAB – (f.) Xoş ətirli, xoş nəfəslı.

MİYALƏ – Farsca “miyalə” sözündən olub, sakit, rahat mənasındadır.

MİYANƏ – Farsca “miyanə” sözündən olub, orta, babat mənasındadır.

MORUQ – Ətirli, şirin, qırmızı, lalə yanaqlı.

MÖCÜZƏ – (ər.) Qeyri-adi, ecazkar, möcüzə.

MÖHLUDƏ – (ər.) Doğum, doğuluş.

MÖHRİQƏ – Ərəbcə “möhrigə” sözündən olub, ürək yandıran mənasındadır.

MÖHTƏRƏM – Ərəbcə möhtərəm, hörmətli, əziz, ehtirama layiq deməkdir.

MÖHSİNƏ – Ərəbcə “möhsinə” sözündən olub, yaxşılıq edən, cömərd mənasındadır.

MÖMİNƏ – Ərəbcə “mömin” sözündəndir. 1.İman etmiş, İslam dininə inanmış, müsəlman; 2. Dindar. Azərbaycan Atabəylərindən Məhəmməd Cahan Pəhləvanın arvadının şərəfinə tikilən Möminə Xatın türbəsi məşhurdur.

MÖMİNƏXATUN – Ərəbcə “mömin” və türkcə “xatun” (qadın, xanım) sözlərindən düzəlib, dindar qadın, dindar xanım.

MÖTƏBƏR – Ərəbcə “mötəbər” sözündən olub, etibarlı, inanılmış, inandırıcı, doğru, düzgün deməkdir.

MÖVCUDƏ – Ərəbcə “mövcudə” sözündən olub, var olan, hazır olan mənasındadır.

MÖVDUDƏ – (ər.) Bax: Mövdud.

MÖVHİDƏ – (ər.) 1.Armağan, hədiyyə, bəxşiş. 2.Ehsan, vergi.

MÖVLUDƏ – Ərəbcə “mövlud” sözündən olub, doğulmuş, yaranmış mənasındadır.

MÖVSUMƏ – Ərəbcə “mövsüm” sözündən olub, fəsillər, zaman mənasındadır.

MUFİDƏ – Faydalı, xeyirli.

MUHRİBƏ – Bax: Muxribə.

MUXLİS – (ər.) Əsl dost.

MUNİRƏ – (ər.) Parıldayan, parlaq, işıqsaçan.

MUNİSƏ – Ərəbcə “munis” sözündən olub, dost, mehriban, istiqanlı, cana yaxın, sevimli, ünsiyyətli, ünsiyyət edən, adamayovuşan, istiqanlı deməkdir.

MURADİYƏ – (ər.) Məram, dilək, arzu, istək.

MUSALİHƏ – Ərəbcə “musalihə” sözündən olub, sülh, barış mənasındadır.

MUSAHİMƏ – Ərəbcə “musahimə” sözündən olub, əfv etmə, üzr istəmə mənasındadır.

MÜAŞİQƏ – (ər.) Qarşılıqlı sevgi.

MÜCTƏBA – Seçilmiş, seçkin, bəyənilmiş mənalarını ifadə edir.

MÜHİRƏ – Ərəbcə “munirə” sözündən olub, nurlandıran, işıq verən mənasındadır.

MÜFİDƏ – Ərəbcə “mufidə” sözündən olub, faydalı, mənfəətli, xeyirli, əlverişli, yarayan, ibrətamiz mənasındadır.

MÜXLİS – Ərəbcə “müxlis” sözündən olub, dostluq və yoldaşlıqda səmimi olan deməkdir.

MÜXLİSƏ – Dostluq və yoldaşlıqda səmimi, təmiz, səmimiyyətli, etibarlı olmaq.

MÜXLİSƏT – Bax: Müxlisə.

MÜJDƏ – Farsca olub, xoş xəbər, şad xəbər, muştuluq deməkdir.

MÜJDAT – “Müjdə”nin cəmi. Xoş xəbərlər.

MÜJGAN – Farsca “müjə” sözünün cəmi olub, kirpiklər mənasındadır. Klassik ədəbiyyatda daha çox işlənmişdir.

MÜJGANƏ – Bax: Müjgan.

MÜKƏDDƏR – Kədərli, qəmgin, məhzun, qüssəli.

MÜLAYİM – Ərəbcə “mülayim” sözündən olub, yumşaq, rəhmdil, sakit.

MÜLAYİMƏT – Bax: Mülayim.

MÜNASƏT – Ərəbcə “münasət” sözündən olub, ləyaqətli mənasındadır.

MÜNƏCCİMƏ – (ər.) Astroloq, astronom qadın.

MÜNƏVVƏR – Ərəbcə “münəvvər” sözündəndir. Nurlandırılmış, işıqlandırılmış, işıqlı, nurlu, parlaq.

MUNİFƏ – Ərəbcə “miunifə” sözündən olub, uzunboylu, qamətli qız mənasındadır.

MÜNURƏ – (ər.) 1.Nurlandıran, işıq verən, parlaq, ziyalı

MÜRƏSTƏ – (ər.) Ağ kimi, ağaya bənzər, Ağabəyim.

MÜRŞÜDƏ – (ər.) 1.İrşad edən, doğru yolu göstərən rəhbər. 2.Müridlərə rəhbərlik edən təriqət başçısı. 3.Təriqət şeyxi. Qəflətdən oyandıran. 4. Mənəvi ata.

MÜSABİYYƏ – (ər.) Savab qazanan, savab iş görən.

MÜSAİDƏ – 1.Köməklilik, yardım; 2.İzin, icazə.

MÜSALİHƏ – Ərəbcə “müsalih” sözündən olub, sülh, barış yaratmaq mənasındadır.

MÜSALİMƏT – Ərəbcə “müsalimət” sözündən olub, sağ-salamat olmaq mənasındadır.

MÜSAMİHƏ – Ərəbcə “müsalih” sözündən olub, bağışlayan, əfv edən mənasındadır.

MÜSƏNBƏR – Gözəl ətirli, xoş qoxulu.

MÜSLİHƏ – Ərəbcə “müslihə” sözündən olub barışdıran, sülh yaradan mənasındadır.

MÜSLİMƏ – Ərəbcə “müslimə” sözündən olub, müti, dinc, itaət edən mənasındadır.

MÜSLİMƏT – Müsəlman qadınlar.

MÜSLİYYƏ – Yaxşılaşdıran, islah edən, düzəldən, barışdıran, tərbiyə edən.

MÜŞƏRRƏF – Ərəbcə “müşərrəf” sözündən olub, şərəflənmiş, əzizlənmiş, şərəfli.

MÜŞFİQƏ – Ərəbcə “müşfiq” sözündən olub, şəfqətli, mərhəmətli, mehriban, ürəyi yumşaq mənalarını daşıyır.

MÜŞKƏNBƏR – Müşk (xüsusi cins ceyranın göbəyindən hazırlanan gözəl qoxulu, ətirli maddə) və ənbər (gözəl qoxulu maddə) sözlərindən düzəlmiş və çox gözəl ətirli dilbər, gözəl qız mənasındadır.

MÜŞKÜNAZ – Farsca “müşk” sözündən olub, müşklə nazlanan, gözəl qoxulu, ətirli qız.

MÜŞTAQ – Ürəkdən, candan istəyən, həsrətli, vurğun.

MÜŞƏRRAF – Ərəbcə “müşərraf” sözündən olub, şərəfli, əziz mənasındadır.

MÜŞƏVVIQ – Ərəbcə “müşəvvaq” sözündən olub, həvəsləndirən, şövqləndirən mənasındadır.

MÜŞRİFƏ – Ərəbcə “müşrifə” sözündən olub, hakim olan, ucalan mənasındadır.

MÜŞFIQƏ – Ərəbcə “müşfiqə” sözündən olub, şəfqətli, mərhəmətli, mehriban mənasındadır.

MÜTƏRRA – Ərəbcə “mütərra” sözündən olub, təravətli mənasındadır.

MÜZAHİRƏ – Kömək edən, əlindən tutan.

MÜZALİFƏ – Saçlı, hörüklü.

MÜZEYFƏ – İki dəfə artıq, ikiqat.

MÜZƏYYƏ – Zinətlənmiş, bəzənmiş.

MÜZHİRƏ – Ərəbcə “müzhir” sözündən olub aşkara çıxaran, aydınlaşdıran mənasındadır.

– N –

NABAT – Ərəbcə “nəbat” sözündən olub, meyvə şirəsi ilə qənd qarışığından hazırlanan şəffaf, kristal şəkildə şəkər, şirni.

NABATBƏYİM – Ərəbcə “nəbat” və azərbaycanca “bəyim” adlarının birləşməsindən yaranıb, şəkər kimi Bəyim.

NABATXANIM – Ərəbcə “nəbat” və azərbaycanca “xanım” adlarının birləşməsindən yaranıb, şəkər kimi Nabat xanım.

NABİLƏ – Nəcib, adlı-sanlı, tanınmış.

NABİRƏ – Ərəbcə “nabirə” sözündən olub, nəvə mənasındadır.

NABİYYƏ – Ərəbcə “nabiyyə” sözündən olub bir neçə məna ifadə edir: 1.Ulu, şərəfli kimsə. 2.Sonradan şair olan kimsə. 3.Xəbərçi, xəbər verən.

NACİYYƏ – Ərəbcə “naci” sözündən olub, nicat yolu tapan, xilas olan, qurtaran mənasındadır.

NADİBƏ – Ərəbcə “nadib” sözündən olub, səmimi, düzgün mənasındadır.

NADİDƏ – Farsca “nadidə” sözündədir. 1.Görünməmiş, misilsiz, bərabəri olmayan. 2. Qiymətli, az tapılan, az ələ düşən.

NADİMƏ – Ərəbcə “nadim” sözündəndir. Dilimizdə səmimi müsaib, qarşısındakını əyləndirən, həmçinin hakimi, hökmdarı əyləndirən.

NADİRƏ – Ərəbcə “nadir” sözündəndir. 1. Aztapılan, az təsadüf edilən, fəvqəladə, qüdrətli, qeyri-adi, qəribə, əcaib. 2.Göy qübbəsinin zeniti ilə qarşı-qarşıya duran nöqtəsi.

NADİRƏN – Ərəbcə “nadir” sözündəndir. Nadir hal.

NADİSAT – Çox düşüncəli, alicənab qadın.

NADİYYƏ – Ərəbcə “nadiyə” sözündəndir. 1.Qışqırıb çağırən, səslənən. 2.Yığıncaq, məclis.

NAFİQƏ – Ərəbcə “nafiqə” sözündəndir.Fayda verən, xeyir verən, xeyirxah.

NAFİLƏ – 1.Ərəbcə “nafil” sözündən olub, bihudə, hədə, boş yerə, nahaq, işə yaramayan, boş. 2.Artıqdan qılınan namaz və ya tutulan oruc.

NAFİSƏ – Ərəbcə “nafis” sözündən olub, nəfis, gözəl, qəşəng, yaraşıqlı, incə, zərif deməkdir.

NAFİYƏ – Ayıran, uzaqlaşdıran, inkar edən.

NAFİZƏ – Ərəbcə “nafiz” sözündən olub, gözəl, qəşəng, incə, nüfuzlu, nüfuz edən, təsir göstərən, hökmü keçən mənasını bildirir.

NAFİZƏT – Nüfuzluluq, sözükeçənlik, hörmətliklik.

NAHİBƏ– Ah-nalə ilə ağlama.

NAHİDƏ – 1.Ərəbcə “nahid” sözündən olub, gənc, yeni yetişən qız deməkdir. 2.Venera (Zöhrə) planeti.

NAHİRƏ – (ər.) Ayın ilk günü ya da son gecəsi.

NAİBƏ – Ərəbcə “naib” sözündən olub, etibarlı, inanılmış mənasındadır. **NAİDƏ** – Fəal, narahat.

NAİLƏ – Ərəbcə “nail” sözündən olub, muradına çatan, istədiklərinə nail olan, çatmış, ələ keçirən, əldə edən, həyatdan həzz alan mənasındadır.

NAİLƏNUR – (ər.) Uğurları ilə tanınan, məşhur olan, ətrafına işıq saçan.

NAİMƏ – 1.Ərəbcə “naim” sözündən olub, bəxşiş, xoşbəxt həyat anlamındadır. 1.Gözəl zərif qadın, nazla böyüdülmüş qadın.2.

Səadət, xoşbəxtlik, ağgün, dinclik, salamatlıq, firavanlıq, rifah.

NAİRƏ – Ərəbcə “naira” sözündən olub, od, alov, dost, sirdaş, şölə deməkdir.

NAİRİ – Qədim Ön Asiyada, Assuriyanın şimalında, Urmiya və Van gölləri zonasında yerləşmiş ölkə və bu ölkənin əhalisinə verilən addır.

NAİSƏ – Ərəbcə “nais” sözündən olub, sirdaş mənasındadır.

NAİZƏ – Ərəbcə “naiz” sözündən olub, iz qoyan mənasındadır.

NAQİFƏ – Ərəbcə “naqif” sözündən olub, gizli, sirli mənasındadır.

NAQİMƏ – (ər.) Xoşbəxtlik, salamatlıq.

NALƏZƏN – (f.) İnləyən, inildəyən, ah çəkən.

NAMİDƏ – Ərəbcə “namid” sözündən olub, adını-şərəfini qoruyan mənasındadır.

NAMİQƏ – Ərəbcə “namiq” sözündən olub, yazıçı, katib, yazar, qəşəng yazmaq mənasındadır.

NAMİLƏ – Ərəbcə “Nam” və “ilə” qoşmasından düzəlib, adi ilə tanınan mənasındadır.

NAMİNƏ – Ərəbcə “naminə” sözündən olub, xatirinə, xatiri üçün mənasındadır.

NAMİYYƏ – Ərəbcə “namiyyə” sözündəndir. 1.Qüvvətli, inkişaf edən yetişmə. 2.Adlı, məşhur, şanlı-şöhrətli.

NAMİZƏ – (f.) Adlı-sanlı, ünlü.

NANƏ – Ərəbcə “nanə” sözündən olub, çoxillik ətirli, yeyilən göyərtinin növü. Xoşətirli, xoş iyli.

NANƏBƏYİM – Ərəbcə “nanə” və “bəyim” sözündən olub, tərəvətli Bəyim mənasındadır.

NANƏZƏR – Ərəbcə “nanə” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, qiymətli, ətirli bitki mənasındadır.

NARALƏM – Ərəbcə “nar” (od, atəş) və “aləm” (dünya) sözlərindən düzəlib, gözəllər gözəli, dünyanı yandırıb-yaxan.

NARBADAM – Farsca “nar” və “badam” sözlərindən düzəlib, dadlı meyvə deməkdir.

NARÇİÇƏK – Farsca “nar” və azərbaycanca “çiçək” adının birləşməsindən əmələ gəlib, zərif, incə gül, nar ağacının çiçəyi mənasındadır.

NARBİKƏ – Farsca “nar” və “Bikə” adının birləşməsindən əmələ gəlib, zərif, incə xanım.

NARDAN – Atəş, od, alov.

NARDANƏ – (f.) 1.Nar dənələri. 2.Gözyaşı damlaları.

NARDİN – (f.) Bir sünbül növü.

NARGİLƏ – Farsca “nar” və azərbaycanca “gilə” (dənə) sözlərindən düzəlib. Nar dənəsi, dadlı, şirin.

NARGÜL – Farsca “nar” və “gül” sözlərindən düzəlib, nar çiçəyi, xoşagələn, mülayim mənasındadır.

NARXANIM – Farsca “nar” və azərbaycanca “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib, alyanaqlı, hərarətli qadın (qız). **NARIN** – Narın sözündən olub, xırda, toz kimi anlamındadır.

NARINC – 1.Farsca “narinc” sözündən olub, həmişəyaşıl sitrus ağacını xoşətirli meyvəsi mənasındadır. 2.İncə ürəkli, zərif ruhlu qadın.

NARINGÜL – Azərbaycanca “narın” və farsca “gül” (çiçək) sözlərindən düzəlib. Xırda, incə, zərif çiçək.

NARİDƏ – Odlu, alovlu, oda məxsus.

NARİYYƏ – Ərəbcə “nar” sözündən olub, od, alov, hərarət, atəş deməkdir.

NARMAYƏ – “Nar” (od) və “maya” sözlərindən düzəlib, od mayalı, od köklü, xoşagələn, mülayim hərarət bəxş edən qız.

NARPÜSTƏ – Farsca “nar” və “püstə” sözlərindən düzəlib, dadlı meyvə deməkdir.

NARSEVƏR – Farsca “nar” və azərbaycanca “sevər” (“sevmək” feilinin qeyri-qəti gələcək zaman forması) sözlərindən düzəlib, Nar sevən, alyanaq mənasındadır **NARÜZƏ** – Nar üzlü gözəl.

NASEHƏ – Ərəbcə “naseh” sözündən olub, nəsihət verən, öyüd verən mənasındadır.

NASİHƏ – Ərəbcə “naseh” sözündən olub, nəsihət verən, öyüd verən, ağbirçək deməkdir.

NASİLƏ – Ərəbcə “nasil” sözündən olub, nəsl, nəcabəti olan mənasındadır.

NASİMƏ – Ərəbcə “nasim” sözündən olub, səhər mehi mənasındadır.

NASİRƏ – 1.Kömək edən, köməkçi, tərəfdar; 2.Yazıçı, ədib.

3.Qələbəni gətirən, kömək.

NASİYƏ – (ər.) 1.Unudulmuş, yaddan çıxarılmış; 2.Alın;

3.Üz, bəniz; 4.Cəbhə; 5.Şəkil.

NASUTƏ – Ərəbcə “nasutə” sözündən olub, insaniyyət, insanlıq mənasındadır.

NATELLA – Latınca “Natella” sözündəndir. 1. İşıqlı, nurlu, aydın. 2.Doğma, anadangəlmə.

NATƏVAN – Farsca “natəvan” sözündəndir. Qüvvətsiz, gücsüz, tabsız, təqətsiz, haldan düşmüş deməkdir. Təxəllüs kimi XIX əsr Azərbaycan şairəsi Xurşudbanu Mehdiqulu qızına aiddir.

NATİQƏ – Ərəbcə “natiq” sözündən olub, 1.Söyləyən, danışan, nitq söyləyən, yaxşı danışiq qabiliyyəti olan, çıxış edən. 2.Düşünən. 3.Bildirən, bildirici. 4. Yaxşı olan adam.

NAZALƏM – Farsca “naz” (işvə, qəmə) və ərəbcə “aləm” (dünya) sözlərindən düzəlib. Naz dünyası, işvə dünyası, çoxlu nazqəmə.

NAZAN – Farsca “nazan” sözündən olub, nazlanan deməkdir.

NAZANGÜL – Farsca “nazan” və “gül” sözlərindən düzəlib;

Nazlanan gül, nazlı çiçək, nazlı gözəl.

NAZANI – Nazlanan, naz edən, nazlı.

NAZBADAM – Farsca “naz” və “badam” sözlərindən düzəlib, nazlı badam, nazlı gözəl mənasındadır.

NAZBAHAR – Farsca “naz” və “bahar” sözlərindən düzəlib, nazlı bahar, naz edən yaz fəslı, ömrün gənclik çağı mənasındadır.

NAZBƏYİM – Farsca “naz” və türkcə “bəyim” (titul) sözlərindən düzəlib, nazlı xanım mənasındadır.

NAZBİKƏ – Farsca “naz” və türkcə “bikə” (qız) sözlərindən düzəlib, nazlı qız mənasındadır.

NAZBİQƏ – Farsca “naz” və ərəbcə “biqə” (bünövrə) sözlərindən düzəlib; Bünövrəsi nazla qoyulmuş, əvvəldən nazlı.

NAZDİL – (f.) Könül nazı, könül cılvəsi.

NAZƏNDƏ – (f.) Naz edən, nazlı, xoş ədalı.

NAZƏNGÜL – Nazənin gülü, nazlı gül, incə gül. **NAZƏNİ** – Bax: Nazənin.

NAZƏNİN – Farsca “nazənin” sözündən olub, nazlı, cılvəli, oynaq, çox nazlı, işvəli, yetişdirilmiş, ərköyün, naz-nemətə alışmış deməkdir.

NAZƏM – Farsca “nazəm” sözündən olub, nazlıyam mənasındadır.

NAZGÜL – Nazlı gül, incə gül.

NAZXANIM – Farsca “naz” və azərbaycanca “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib. Nazlı xanım, cılvəli gözəl (qız, qadın) mənasını daşıyır.

NAZXATUN – İşvəli, gözəl xanım.

NAZİBƏ – (f.) Nazlı, işvəli. **NAZİDƏN**
– Nazlanmaq.

NAZİFƏ – (ər.) Təmiz, pak, nəzakətli, zərif və qəşəng geyimli.

NAZİK – (f.) İncə, tərbiyəli, gözəl zərif.

NAZİLƏ – (ər.) Göndərilən, nazil edilən, yuxarıdan aşağıya enən.

NAZİMƏ – Ərəbcə “nazim” sözündən olub, tənzim edən, təşkil edən, nizama salan, qaydaya salan mənasındadır.

NAZİRƏ – Ərəbcə “nazir” sözündən olub, nəzarət edən, rəhbərlik edən mənasındadır.

NAZİYƏ – Tam nikbin olan, ümidli, qalib olan.

NAZGÜL – Farsca “naz” və “gül” (çiçək) sözlərindən düzəlib, nazlı gül, naz edən çiçək, nazlı gözəl mənasını daşıyır.

NAZİ – Nazlı, işvəli, qəməli.

NAZQAYIT – Farsca “naz” və azərbaycanca “qayıt” (“qayıtmaq” feilinin əmr forması) sözlərindən düzəlib. İşvəyə son qoy (qızların doğulmasına etiraz əlaməti olaraq) mənasını daşıyır.

NAZLAN – Özünü bəyənmə, nazlı olma.

NAZLAR – Farsca “naz” və azərbaycanca -lar (kəmiyyət şəkilçisi) şəkilçisindən düzəlib. Çoxlu naz mənasını daşıyır.

NAZLI – Farsca “naz” və -lı şəkilçisindən yaranıb. 1. Naz edən, qəmzəli, özünü ağır aparan, gözəl, incə. 2. Dəyər verilən sevimli.

NAZLIBƏYİM – Nazlı, qəmzəli Bəyim.

NAZLIBİKƏ – Nazlı, qəmzəli Bikə.

NAZLIGÜL – Bax. Nazlı.

NAZLIXANIM – Nazlı, işvəli xanım.

NAZMAYƏ – Farsca “naz” və “mayə” (kök, mənşə, zat) sözlərindən düzəlib; Mayası naz olan, kökü nazlı.

NAZMƏKAN – Farsca “naz” və ərəbcə “məkan” (yer) sözlərindən düzəlib; Gözəllər diyarından olan.

NAZMİNƏ – Farsca “naz” və “mina” (büllur, mozaika) sözlərindən düzəlib, gözəl boylu, büllur kimi təmiz mənasını daşıyır. **NAZNAYƏ** – “Naz” və “nay” sözlərindən düzəlmiş, nazdan hazırlanmış, nazlı gözəl və xoşagələn qız.

NAZNAZ – Farsca “naz” kökünün təkrarından düzəlib, nazlanan, çox naz edən deməkdir.

NAZNURƏ – Farsca “naz” və ərəbcə “nurə” (ışıq, nur) sözlərindən düzəlib; Nazlanan, işıqlı nur.

NAZPƏRİ – Farsca “naz” və “pəri” (gözəl) sözlərindən düzəlib, nazlı gözəl deməkdir.

NAZPƏRVƏR – Farsca “naz” və “pərvər” (bəslənmiş, yetişmiş) sözlərindən düzəlib. Nazla bəslənmiş, nazla yetişmiş.

NAZSABAH – Farsca “naz” və ərəbcə “sabah” (səhər) sözlərindən düzəlib. Nazlı səhər, nazlı gələcək, gözəl gələcək.

NAZSEVƏR – Farsca “naz” və azərbaycanca “sevər” (“sevmək” feilinin qeyri-qəti gələcək zaman forması) sözlərindən düzəlib, nazlanmağı sevən.

NAZSƏHƏR – Səhər nazı, səhər kimi nazlı, nazlı səhər.

NAZTAMAM – Farsca “naz” və ərəbcə “tamam” sözlərindən düzəlib. Nazı, işvəsi olan. Eyni zamanda qız uşaqlarının doğulmasına etiraz əlaməti olaraq verilən adlardandır.

NAZVƏFA – Farsca “naz” və ərəbcə “vəfa” (sədaqət, etibar) sözlərindən düzəlib, sədaqətli gözəl mənasındadır.

NAZYETƏR – Farsca “naz” və azərbaycanca “yetər” (“yetmək” -bitmək feilinin qeyri-qəti gələcək zaman forması) sözlərindən düzəlib, “naz, işvəsi kifayət edən” deməkdir. Eyni zamanda qız uşaqlarının doğulmasına etiraz məqsədilə verilir. **NEJADƏ** – (f.) Soy, nəsil.

NEJAY – (f.) Soy, nəslə olan, Ay kimi parlaq.

NEYJƏN – İti baxışlı, iti gözlü.

NELAY – Yüksək, yüksəklik, yüksəliş, yüksəlmə.

NEYSAN – 1.Rum təqvimində aprel ayına uyğun gələn ay və həmin ayda yağan güclü yağışa verilən ad. 2.Bərəkət, ruzi, artım.

NƏBAHƏT – (ər.) Şöhrətli, şərəfli olmaq.

NƏBİBƏ – Ərəbcə “nəbibə” sözündən olub, nəticənin nəvəsi mənasındadır.

NƏBİLƏ – Ərəbcə “nəbilə” sözündəndir. 1.Fəzilətli, fəzilət sahibi. 2. Gözəl xasiyyətli, ağıllı.

NƏBİRƏ – Ərəbcə “nəbirə” sözündən olub, nəvə mənasındadır.

NƏCABƏT – Ərəbcə “nəcabət” sözündəndir, nəciblik, əsillik deməkdir.

NƏCİBƏ – Ərəbcə “nəcib” sözü bir neçə mənə ifadə edir:

1.Nəcib mənşəli, əsli-nəsli olan, soyu təmiz, pak olan kimsə.
2.Gözəl əxlaq sahibi. 3.Yollara tikilən işarə daşı, bir yerə tikilən daş. 4.Pay, hissə, hörmətli, əziz, nəcib. 5.Zadəgan, qiymətli, üstün

6.Allahın qismət etdiyi şey.

NƏCİL – (ər.) Soylu, soyu təmiz.

NƏCİLƏ – (ər.) Bax: Nəcil.

NƏCİYƏ – Ərəbcə “nəciyə” sözündən olub, yaxşı nəsildən olan mənasındadır.

NƏCLƏ – (ər.) Uşaq, övlad, soy, nəsil.

NƏCİMƏ – Ərəbcə “nəcm” sözündən olub, ulduz, parlayan deməkdir.

NƏCMİYYƏ – (ər.) Ulduz, ulduzla əlaqədar, parlaq olan.

NƏCVƏ – (ər.) Yüksək yer.

NƏDİDƏ – (f.) Görülməmiş, görünməmiş. Çox seyrək olan, çox qiymətli.

NƏDİMƏ – 1.Ərəbcə “nədim” sözündəndir. Zəngin, şərəfli, etibarlı, yaxın dost, həmsöhbət, səmimi yoldaş, sirdaş. 2. Vaxtilə böyük adamları əyləndirən təlxək. 3. Şah və sultanların öz yaxın adamlarına verdikləri ad.

NƏFASƏT – (ər.) Nəfislik, qiymətli olan.

NƏFİLƏ – Mənfəətli, qazanlı, faydalı.

NƏFİRƏ – Ərəbcə “nəfirə” sözündən olub, xəbər yaymaq mənasındadır.

NƏFİS – (ər.) Çox xoşuna gələn, ən gözəl, çox bəyənilən, qiymətli.

NƏFİSƏ – 1.Ərəbcə “nəşif” sözündəndir. Çox xoşuna gələn, ən gözəl, çox bəyənilən, qiymətli. 2.İncə, zərif, gözəl.

NƏFİSƏT – (ər.) İncəlik, qəşənglik, gözəllik.

NƏFSİN – Ərəbcə “nəfsin” sözündən olub, ruh, can, həyat mənasındadır.

NƏFSİNƏ – Bax: Nəsfinə

NƏĞMİYYƏ – Mahnı, təranə.

NƏHAYƏT – Ərəbcə “nəhayət” sözündən olub, son, axır, nəticə, yekun, sonluq, aqibət deməkdir.

NƏHİFƏ – Ərəbcə “nəhifə” sözündən olub, arıq, incə mənasındadır.

NƏHİBƏ – Ərəbcə “nəhibə” sözündən olub, ah, nalə mənasındadır.

NƏİMƏ – Nemət, bolluq, rifah içində yaşama.

NƏMİDƏ – 1.Adlı, adı olan, adlanmış. 2.Adını qoruyub saxlayan, şərəfini qoruyub saxlayan.

NƏNƏXANIM – Alicənab, nəcib xanım nənə.

NƏNƏQIZ – Alicənab, nəcib qız.

NƏRFİN – İgid və cəsur gözəl.

NƏRGİZ – 1.Qədim yunan əfsanəsi ilə bağlı ağ, sarımtıl çiçəkləri olan xoş iyli gül adıdır. İri çobanyastığı formasında ortası yaşıl və ya sarı, yarpaqları boz və sarı bir çiçək. 2.Gözəl, qürurlu.

NƏRGİZXANIM – Qar çiçəyi kimi gözəl qadın.

NƏRXANIM – İgid, qoçaq qadın, kişi kimi xanım.

NƏRMİ – (f.) Yumşaq, zəiflik.

NƏRMİN – 1.Farsca “nərm” sözündəndir, yumşaq, mülayim, incə, zərif olan. 2. Gül kimi zərif.

NƏRMİNƏZ – Nərmə-nazik, incə, zərif .

NƏRMİNƏ – Bax: Nərmin.

NƏRMİYƏ – (f.) Mülayim, yumşaq, mərhəmətli, ürəyi-yumşaq.

NƏRVİN – “Nər” (dəvə və ya nar od) və “bin” (törəyən) sözlərindən yaranıb, igid və cəsur gözəl və odu sevən mənasındadır.

NƏRVİNƏ – Bax:Nərvin.

NƏRZİYƏ – “Nər” (dəvə və ya nar od) və “ziya” (ışığı) sözlərindən yaranıb, odu sevən mənaşındadır.

NƏSİBƏ – 1.Ərəbcə “nəsib” sözündən olub, əsilli, soylu, nəcabəti olan; 2.Qismət, pay, bəxti, bəhrəsi olan.

NƏSİFƏ – Ərəbcə “nəsif” sözündən olub, nəcib, ürəyiyumşaq deməkdir.

NƏSİLƏ – Soy, əcdadı bir olan qohumlar silsiləsi.

NƏSİHƏ – Ərəbcə “nəsihə” sözündən olub, nəsihətçi, öyüd verən.

NƏSİMƏ 1.Ərəbcə “nəsim” sözündən olub, yüngül, xəfif külək mənasındadır.

NƏSİRƏ – Ərəbcə “nəsir” sözündən olub, yardımçı, köməkçi, yardımçı, tərəfdar mənasındadır.

NƏSLİ – (ər.) Nəslə aid, soya aid.

NƏSRİN – 1. Farsca “nəsrin” sözündən olub, yaban gülü, dağ çiçəyi, avqust gülü, misir gülü, van gülü. 2.Ağ rəngli dağ çiçəyi, nəstərən çiçəyi; itburnu çiçəyi deməkdir. Klassik poeziyada ağ, zərif, gözəl üz mənasında işlənir.

NƏSRİNƏ – Ağ rəngli yabanı çiçək.

NƏSTƏRƏN – Farsca “nəstərən” sözündəndir. Ağ rəngli kiçik bir çiçək çeşidi, dağ çiçəyi, itburnu.

NƏSURƏ – (ər.) Kömək edən, əldən tutan.

NƏŞƏGÜL – Nəşələndirən gül.

NƏŞƏNUR – (ər.) Işıq saçan, nəşə, sevinc gətirən.

NƏŞƏVƏR – Çox şən, çox nəşəli.

NƏŞİDƏ – (ər.) Mənzum şeir, atalar sözü dərəcəsinə istifadə edilən məşhur beyt və ya misra.

NƏVALƏ – Ərəbcə “nəvalə” sözündəndir.1.Avaz, səs, musiqi. 2.Var, dövlət, sərvət. 3.Pay, bəxşış.

NƏVIDƏ – Ərəbcə “nəvidə” sözündən olub, yaxşı xəbər, müjdə mənasındadır.

NƏYYİRƏ – 1.Nurlu, parlaq, işıqlı cisim; 2.Günəş kimi parlaq 3.Günəş.

NƏYZƏN – (f.) Ney çalan kimsə.

—
NƏZAFƏT – (ər.) Təmizlik, paklıq.

NƏZAHƏT – Ərəbcə “nəzahət” sözündən olub, təmizlik, parlaqlıq mənasını bildirir.

NƏZAKƏT – Ərəbcə “nəzakət” sözündəndir. 1.Zəriflik, incəlik, tərbiyəli. 2.Tərbiyə, ədəb, mərifət, zəriflik, incəlik, lətafət.

NƏZİFƏ – Ərəbcə “nəzif” sözündən olub, qoruyan, qeydinə qalan deməkdir.

NƏZİHƏ – Ərəbcə “nəzih” sözündən olub, təmiz, pak deməkdir.

NƏZİRƏ – Ərəbcə “nəzirə” sözündəndir. 1.Birini doğru yola (Sirat-ı Müstəqimə) yönəltmək üçün Allahın əzabı ilə göz dağı verərək qorxutmaq. 2.Dilək, təsis. 3.Bənzətmə, nümunə, oxşar, örnək. 2.Bir şairin şeirinə oxşadılaraq yazılan şeir.4. Özünü Allah yoluna həsr edən adam.

NƏZMİRƏ – Ərəbcə “nəzmir” sözündəndir. Baş sıra, baş cərgə və ya cərgə başçısı deməkdir.

NƏZMİYƏ – 1. Ərəbcə “nəzm” sözündəndir, düzmə, tərtib etmə, sıraya qoyma, sıra, tərtib. 2.Vəznə, qafiyəli söz.

NƏZMİYƏT – Bax: Nəzmiyyə.

NƏZRƏT – Ərəbcə “nəzrət” sözündəndir. Təzəlik, rəvnəq, gözəllik.

NƏZRİ – Ərəbcə “nəzri” sözündəndir. Nəzirə aid olan, nəzirə məxsus olan.

NƏZRİN – Ərəbcə “nəzrin” sözündəndir.1.Əhdinə bağlı olan.
2. Su zanbağı, tənha çiçək.

NİBUBƏT – Ərəbcə “nübüvvət” sözündən olub peyğəmbərlik deməkdir.

NİCABƏT – (ər.) Əsli, nəcabəti olan.

NİGAR – Farsca “nigar” sözündəndir. 1. Gözəl, yaraşıklı, sədaqətli. 2. Şəkil, rəsm, surət, bəzək mənasındadır.

NİGARAN – Narahat, rahatsız, həyəcanlı, iztirablı. **NİGARƏ**
– Bax: Nigar.

NİĞİN – Parıltılı üzüyün qaşığı.

NİHALƏ Farsca “Nihal” adından olub, fidan, cavan mənasındadır.

NİHADƏ – Farsca “Nihad” adından olub, yaradılmış mənasındadır.

NİHAN – (f.) Gizlin olan, tapılmayan, görünməyən.

NİHANƏ – Farsca “nihah” sözündən olub, gizli saxlanmış, məxfi mənasındadır.

NİHANUR – Farsca “nihah” və “nur” sözündən olub, gizlinlərə işıq saçan mənasındadır.

NİHAL – Farsca “nihal” sözündəndir. Fidan, cavan ağac, yeniyetmə, boy-buxunlu gözəl, şux qamətli deməkdir.

NİHALƏ – 1. Yeni yetişmiş, düzgün. 2. Ovçu qorxuluğu. 3. Döşəmə, döşənəcək şey.

NİQABƏT– Ərəbcə “niqab” sözündən olub, duvaq, üz örtüsü mənasındadır.

NİLAY – Ərəbcə “nil” və “ay” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, ağ, havarəngli Ay deməkdir. Seyhan və Ceyhan çayları. Fırat və Dəclə çayları.

NİLGÜN – Ərəbcə “nil” və “gün” sözlərindən yaranıb, xoş gün mənasındadır.

—
NİLGÜL – Ərəbcə “nil” və “gül” sözlərindən yaranıb. Mavi gül.

2. Nil çayı kənarında bitən gül.

NİLHAN – (ər.) Nil hövzəsi xanlarından.

NİLSU – “Nil” və “su” adlarının birləşməsidir.

NİLUFƏR – Farsca “nilufər” sözündən olub, çəhrayı, qırmızıya çalan iri içək adı. Su zanbağı.

NİNEL – Elin rəhbəri, elin gözü. Məşhur türkoqlardan Ninel Hacıyeva da bu adın daşıyıcısıdır.

—
NİSABƏ – Ərəbcə “nisəbə” sözündən olub, əsil, əsas mənasındadır.

NİSAR – 1.Səpmə, saçma, dağıtma; 2.Bağışlama, qurban.

NİSARƏ – Bax: Nisar.

NİSƏ – Ərəbcə “nisə” sözündən olub, qadınlar, qadın cinsindən olanlar, qızlar.

NİSƏBƏYİM – Ərəbcə “Nisə” və türkcə “bəyim” sözlərindən düzəlib, Nisə bəyim mənasındadır.

NİSƏXANIM – Ərəbcə “Nisə” və türkcə “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib, xanım qız, gözəl qız, ədalətli qız mənasını daşıyır.

NİSƏGÜL – Ərəbcə “nisə” və “gül” (titul) sözlərindən düzəlib, gül ətirli Nisə.

NİSƏF – Ərəbcə “nisfət” sözündən olub, insaf, mürüvvət, ədalət mənasındadır.

NİŞANƏ – Farsca “nişanə” sözündən olub, əlamət, iz deməkdir.

NİYAL – Məqsəd, məram, istək deməkdir. Niyal eyni zamanda

B.Qafqaz dağlarına aid dağ silsiləsinin adıdır. **NİYALƏ**

– Bax: Niyal.

NİYAMƏ – Farsca “niyamə” sözündən olub, dinin inamı mənasındadır.

NİYAZƏ – Ərəbcə “niyazət” sözündəndir. 1.Dua etmə.

2. Hədiyyə.

NİYYƏT – Ərəbcə “niyyət” sözündən olub, məqsəd, məram deməkdir.

—
NİYYƏTXANIM – Niyyət edilən, məramı olan, istəkli xanım.

NOVELLA – İtalyanca novella yenilik, təzə, gözlənilməz sonluqla bitən hekayə növü.

NOVFİDAN – 1.Təzə cavan ağac 2.Yeni boy-buxunlu gözəl, yeniyetmə.

NOVİDƏ Farsca “novid” sözündən olub, yenilik deməkdir.

NOVSALƏ – (f.) Gənc, təzə, kiçik.

NÖVBAHAR – İlk bahar, yazın əvvəli.

NÖVRƏSİDƏ – (f.) Gənc, cavan, yeniyetmə, həddi-buluğa yetişmiş.

NÖVRƏSTƏ – Farsca “novrəstə” sözündən olub, təzə hasilə gəlmiş, yeni yetişmiş, yeniyetmə mənasındadır.

NÖVRİYYƏ – Ərəbcə “növriyyə” sözündən olub, ağac çiçəyi anlamındadır. 2. Parlaq, parlaqlıq.

NUMAN – Ərəbcə “numan” sözündəndir.1.Lalə, qan qırmızı bəzək bitkisi. 2. Şad, xoşbəxt.

NUMANƏ – Bax: Numan. **NUMAY** – Xoşbəxtlik, səadət gətirən.

NUR – Ərəbcə “nur” işıqlı, aydınlıq, parıltı, şəfəq saçma, işıqlanma deməkdir. Özündən əvvəl və sonra gələn bir sıra sözlərlə birləşərək mürəkkəb adlar meydana gətirir.

NURA – İşıq saçan

NURALƏ – Nur, işıq al, işıqlı ol.

NURALƏM – Ərəbcə “nur” və “aləm” sözlərindən düzəlib; Kainatın nuru, aləmi işıqlandıran; Nur dünyası, işıqlı dünya.

NURALƏR – Ərəbcə “nur” və “alər” sözlərindən düzəlib; Işıq verən, nurlandıran, lampə.

NURANƏ – Ərəbcə “nur” və an (hər zaman) sözlərinin birləşməsindən yaranıb, ziyalı, işıqlı, aydın mənasındadır.

NURANİYYƏ – Nura bənzər, işıqlı, parlaq.

NURAY – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “ay” sözlərindən düzəlib, Ayın nuru, işıqlı ay. Ay işığı.

NURAYƏ – Bax: Nuray.

NURBADAM– Bax: Nur və Badam.

NURBAHAR – Ərəbcə “nur” və farsca “bahar” sözlərindən düzəlib. Baharın işığı, nuru.

NURBALA – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “bala” sözlərindən düzəlib, nurlu, işıqlı övləd, gələcəyi parlaq övləd.

NURBANU – “Nur” və “banu” sözlərindən düzəlmiş ad. Nur üzlü xanım, parlaq bənizli xanım, gəlin, şahzadə.

NURBAY – Nurlu, işıqlı kimsə.

NURBƏNİZ – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “bəniz” sözlərindən düzəlib; Nurlu üz, parlaq sifət.

NURBƏYİM – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “bəyim” (titul) sözlərindən düzəlib. Nur saçan xanım, işıq saçan qız.

NURBİKƏ – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “bikə” sözlərindən düzəlib; Nur saçan qız, işıq saçan qız. Nurlu, işıqlı qadın, parlaq, şanlı-şərəfli qadın.

NURCAHAN – Ərəbcə “nur” və “cahan” (dünya) sözlərindən düzəlib, cahanın nuru, Aləmin işığı, dünyanın işığı deməkdir.

NURCAMAL – (ər.) Işıq kimi parlaq gözəl, nur üzlü dilbər.

—
NURCAN – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “can” sözlərindən düzəlib. Əziz işıq, şəfəq, canlı, xoş həyat, işıqlı həyat.

NURCƏVAN – 1.Parlaq, şən, gənc. 2.Mərd, qorxmaz, gənc.

NURÇİN – Ərəbcə nur və türkcə çin sözlərindən düzəlib, nur dəstəsi kimi ətrafı işıqlandıran mənasındadır.

NURÇAY – Ərəb sözü “nur” (ışıq) parıltı) ilə “çay” sözlərinin birləşməsi yolu ilə yaranmış addır. Çayın işığı, parıltısı, parlayan çay.

NURÇİÇƏK – Parlaq çiçək, işıqlı gül; Çiçəyin parıltısı, ziyası, çiçəyin işığı, çiçəyin odu.

NURÇÖHRƏ – Nur üzlü, nur bənizli.

NURDAĞ – Nur dağı, Işıq saçan Nurdan dağı.

NURDAL 1. Işıqdan, nurdan olan budaq. 2.Düz qamətli, parlaq gözəl.

NURDAN – 1.Nurdan yaranan işıq parçası.2. Çox gözəl dan işığı, işıqlı həyat.

NURDANƏ – Nurlu, parlaq və işıqlı olan.

NURDANƏR – Işıqdan olan igid, parlaq, işıqlı adam.

NURDANAY – Çox işıqlı, çox parlaq.

NURDƏNİZ – 1. Dəniz işığı, ziyası, dənizin parıltısı, aydınlığı; 2. Işıqdan, ziyadan bir nişanə.

NURDƏRYA – Ərəbcə “nur” və farsca “dərya” sözlərindən düzəlib; Nur dənizi, dərya ziyası, dəniz nuru.

NURDİDƏ – Ərəbcə “nur” və farsca “didə” (göz) sözlərindən düzəlib. Gözün işığı, nuru, əziz, istəkli mənasını daşıyır.

NURDİL – Nurlu, işıqlı könül, könül açan söhbət edən.

NURDOĞAN – Nur saçan, ətrafına işıq saçan və parlaq şəkildə görünən.

NURƏ – Ərəbcə “nurə” sözündəndir. 1.İşıq, aydınlıq, parlaqlıq; 2.Hörmət, şan, şöhrət.

NURƏFŞAN – “Nur” və “əfşan” sözlərindən əmələ gəlib, işıqlıq verən, parlaq həyat yolu, nur saçan, işıq səpən.

NURƏN – Bax: Nurə.

NURƏNGİN – Açıq, parlaq işıqlı, ucu-bucağı görünməyən yer, parlaq nöqtə; Açıq genişlik.

NURƏNGİZ – (ər.) Nur saçan, işıq səpən. İşıq saçan, işıq yayan, işıq paylayan.

NURƏSTƏ – Ərəbcə “nur” və farsca “həsti” (var, var olan, mövcud olan) sözlərindən yaranıb, işıqlı, nurdan olan, şanlı, şərəfli mənasını ifadə edir.

NURFƏR – (ər.) Parlaq işıq, gur aydınlıq.

NURFİDAN – “Nur” (ışıq) ilə “fıdan” (yenicə çıxmış ağac pöhrələri, şivləri, körpə) sözlərinin birləşməsindən meydana gəlir.

Təzə və parlaq gənc, zərif xanım.

NURGÖZƏL – İşıqlı gözəl, parlaq gözəl, işıq saçan gözəl.

NURGÜL – (f.) Ən parlaq olan gül. İşıqlı çiçək, parlaq gül.

NURGİLƏ – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “gilə” sözlərindən düzəlib. İşıq saçan gilə, nur dənəsi mənasını daşıyır. Gözün işıqlı, parlaq giləsi, gözün ziyası.

—
NURGÜLÜM – Ərəbcə “nur” və farsca “gülüm” (azərbaycanca mənsubiyyət şəkilçisi) sözlərindən düzəlib, işıqlı, nurlu çiçəyim mənasındadır.

NURGÜN – Ərəbcə “nur” və “gün” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, nurlu gün, işıqlı gün. 2.Günün və bütün həyatın nurlu, parlaq olması.

NURHAN – Ərəbcə “nur” və farsca “-han” (şəkilçi), nurlu, işıqlı.

NURHANƏ – Bax: Nurhan.

NURHAVA – Ərəbcə “nur” və “hava” sözlərindən düzəlib, nurlu, işıqlı, aydın hava, havanın aydınlığı, işıqlanması; Atmosferin parlaqlığı, işığı.

NURHƏYAT – Ərəbcə “nur” və “həyat” sözlərindən düzəlib, həyatın nuru, həyat işığı mənasını daşıyır. **NURHİLAL** – İşıqlı ay.

NURXANIM – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib, nurlu xanım, parlaq, gözəl qız.

NURXƏYAL – İşıqlı xəyal, parlaq xəyal.

NURİDƏ – Ərəbcə “nuri” və farsca “didə” sözlərindən əmələ gəlib, gözün nuru, gözün işığı mənasında işlənir.

NURİYYƏ – (ər.) İşıqlı, işıqdan gəlmə.

NURİYYƏT– (ər.) İşığa, ziyaya məxsus olan, işıqlı.

NURQAN – Təmiz, aydın soydan gələn.

NURQƏDƏM – Ərəbcə “nur” və “qədəm” sözlərindən düzəlib. Qədəmləri nur saçan, qədəmləri uğurlu, dünyaya gəlişi xoş təsir oyadan qız.

NURQƏLƏM – Ərəbcə “nur” və “qələm” sözlərindən düzəlib; Nur saçan qələm, işıq yazısı mənasını daşıyır.

NURQIZ– Nur qız, nurlu qız, nur kimi gözəl qız.

NURQÖNÇƏ – Ərəbcə “nur” və farsca “qönçə” sözlərindən düzəlib; Nur butası, işıq saçan qönçə mənasını daşıyır.

NURLALƏ – Ərəbcə “nur” və farsca “lalə” sözlərindən düzəlib. Lalə gülünün parıltısı, işığı mənasını daşıyır.

NURLANƏ – Ərəbcə “nur” və -lan isimdən feil düzəldən şəkilçidən düzəlib. Işıqlan (maq), nur saç (maq), parla (maq).

NURLANA – Ərəbcə “nur” sözündəndir, işıqlı, nurlu, parlaq, işıqlanan.

NURMANƏ – (ər.) Nurdan olan adam, nurdan yaranmış, nurlu adam.

NURMAY – (ər.) Nurun əsası.

NURMAYA – Ərəbcə “nur” və “may” sözlərindən düzəlib, işıqlı may ayı, nurlu may ayı mənasındadır.

NURMİYYƏ – (ər.) Aydınlı, işıqlı sabah.

NURMƏLƏK – (ər.) Mələk kimi saf və təmiz gözəl.

NURNİGAR – Işıqlı, aydınlıq, sevgili.

NURNİSƏ – Nurlu, işıqlı qadın, qadın nuru, çox gözəl.

NURPƏRİ – Işıqlı, pəri qədər gözəl.

NURPARƏ – (ə-f) Işıq, nur parçası.

NURPÜSTƏ – Ərəbcə “nur” və farsca “püstə” (meyvə) sözlərindən düzəlib; Işıqlı, nurlu meyvə, işıqlı övlad.

NURSABAH – Ərəbcə “nur” və “sabah” sözlərindən düzəlib. Nurlu, aydın sabah, işıqlı gələcək.

NURSAÇ – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “saç” (“saçmaq” feilinin kökü) sözlərindən düzəlib. Işıq saçan, nur səpən, paradaqlanan. **NURSAL** – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “sal” (“salmaq” feilinin kökü) sözlərindən düzəlib; Işıq saç, şölə ver, parla mənasını daşıyır.

NURSALƏ – Bax: Nursal.

NURSAN – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “san” (şöhrət, ad) sözlərindən düzəlib; Nurlu ad, parlaq şöhrət. **NURSANƏ** – Bax: Nursan.

NURSAY – Ərəbcə “nur” və qədim türkcə “say” sözlərindən düzəlib; Nurlu, işıqlı, sayılan adam.

NURSEL – Nur, işıq verən, gur işıq.

NURSEV – Işığlı sevən, şənliyi sevən.

NURSEVƏN – (ər.) Aydınlığı, ışığlı sevən.

NURSEVƏR – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “sevər” (“sevmək” feilinin qeyri-qəti gələcək zaman forması) sözlərindən düzəlib. Işığa aşiq, işıq sevən.

NURSEVİL – Parlaq, aydın fikirli gözəllər, sevilən qız.

NURSƏDA – (ər.) 1. Aydın səs, avaz. 2. Işıqlı, parlaq səs. 3. Xoş əks-səda.

NURSƏDƏF – Ərəbcə “nur” və “sədəf” sözlərindən düzəlib, işıq, ziya sədəfi, parıldayan inci, sədəfin parıltısı, ziyası.

NURSƏFA – Ərəbcə “nur” və “səfa” (rahatlıq, əyləncə) sözlərindən düzəlib. Işıqlı gün, nurlu gün, işığın seyrı.

NURSƏHƏR – Ərəbcə “nur” və “səhər” sözlərindən düzəlib, işıqlı, nurlu səhər deməkdir.

NURSƏMA– (ər.) Parlaq göy üzü, işıqlı səma, göy.

NURSƏMİN – (ər.) 1. Işıqlı, parlaq dəyər (qiymət); 2. Dəyərli işıq, bahalı ziya, işıq, parıltı.

NURSİM – (f.) Aydınlik və gümüş kimi parlaq.

NURSİMA – Ərəbcə “nur” və farsca “sima” (üz, surət) sözlərindən düzəlib. Parlaq üzlü, çöhrəsi aydın, işıqlı, siması parlaq olan gözəl.

NURSİNƏ – (f.) Işıqlı, təmiz ürəkli.

NURSONA – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “sona” sözlərindən düzəlib, parlaq, al-əlvan sona kimi nurlu gözəl.

NURSU – Nurlu su, şəffaf su.

NURSUN – Sən işıq, nur kimi aydın olan, ad-sanı olan.

NUŞAFƏRİN – (ər.) Yaradılış, xilqət, varlıq, dünya mənasındadır.

NURŞAH – Parlaq, işıqlı olan, hökmünü həyata keçirən.

NURSƏFA– Ərəbcə “nur” və “səfa” (rahatlıq, əyləncə) sözlərindən yaranıb, işıqlı əyləncə, işığı sevən mənasındadır.

NURŞƏN – (f.) Çox, çox işıqlı, nəşəli insan.

NURŞƏRƏF – Ərəbcə “nur” və “şərəf” sözlərindən düzəlib; Şərəfin, adın nuru, işığı mənasını daşıyır.

NURTAC – Ərəbcə “nur” və farsca “tac” sözlərindən düzəlib, nurdan doğan, parıldayan tac.

NURTƏN – Ərəbcə “nur” və farsca “tən” sözlərindən düzəlib, işıq bədənli, nur bədənli, parlaq qız. **NURTƏK** – İşıq kimi, parlaq.

NURTƏKİN – Ərəbcə “nur” və qədim türkcə “təkin” (tekin – şahzadə) sözlərindən düzəlib. İşıqlı, nurlu şahzadə, gələcəyi parlaq şahzadə mənasını daşıyır.

NURVƏFA – 1.Ərəbcə “nur” və “vəfa” sözlərindən düzəlib, sədaqətin nuru, işığı deməkdir.2. Parlaq sədaqət, vəfa. 3. Kifayət dərəcədə işıqlı, parlaq.

NURYAQUT – Şəffaf qırmızı, işıqlı, bəzəkli.

NURYAZ – Ərəbcə “nur” və azərbaycanca “yaz” (bahar) sözlərindən düzəlib; Yazın nuru, baharın hərarəti.

NURZƏN – Nurlu, işıqlı qadın.

NURZƏR – (ər.) Qızıl kimi parlaq işıq, qızılı işıq.

NURZƏFƏR – Ərəbcə “nur” və “zəfər” sözlərindən düzəlib, qalibiyyət işığı, qələbənin nuru mənasındadır.

NURZƏKA – Ərəbcə “nur” və “zəka” sözlərindən düzəlib, aqlın, zəkanın nuru, ziyası mənasını daşıyır.

NURZİBA – Ərəbcə “nur” və farsca “ziba” sözlərindən düzəlib, gözəlin nuru, ziyası mənasını daşıyır.

NURZİYA – Ərəbcə “nur” və “ziya” sözlərindən düzəlib, işıqlı nur, parıltı deməkdir.

NÜBAR – Farsca “nübar” sözündən olub, ilk yetişən meyvə, təzə meyvə mənasındadır. **NÜBARXANIM** – İlk xanım, birinci xanım.

NÜBUBƏT – Ərəbcə “nübüvvət” sözündən olub, peyğəmbərlik deməkdir.

NÜFİZƏ – Nüfuzu olan, hörməti olan.

NÜMA – Farsca “nüma” sözündən olub, gözəl üz, gözəl görünüş mənasındadır.

NÜMAN – 1.Lalə, iri qırmızı və ya ağ çiçəkli bəzək bitkisi.
2. Şad, xoşbəxt.

NÜMANƏ – 1.Lalə, iri qırmızı və ya ağ çiçəkli bəzək bitkisi.
2. Şad, xoşbəxt.

NÜMİDƏ – Farsca “nümud” sözündəndir. 1.Göstərən, görünən.
2.Bənzəyən.

NÜMUNƏR – (ər.) Misal, örnək, təmsil.

NÜŞABƏ – Farsca “nuş” və “ab” sözlərindən düzəlib, dadlı su, dirilik suyu, həyat suyu mənasındadır.

– O –

OFELİYA – Yunanca “opello” sözündən olub “yüksəltmək, ucaltmaq, artırmaq” deməkdir. Bədii ədəbiyyat vasitəsilə dilimizə keçmişdir. **ORGÜL** – Şəhər gülü, çiçək.

– Ö –

ÖNAY – Əvvəlki ay, qabaqkı ay.

ÖNEL – Bir işin tamamlanması üçün verilən müddət, vədə, möhlət.

ÖNGÜL – 1. Müqavimət göstərən, inadcıl olan. 2. Təşviq edən.
3. Bələdçi.

ÖRƏNGÜL – Yabanı gül.

ÖTGÜN – 1. Üstün, təsirli, məlahətli olan. 2. Zərif, ahəngdar olan, lətif, qüvvətli. Bədii ədəbiyyat vasitəsilə dilimizə keçmişdir.

ÖRGÜL – Şəhər gülü, çiçək.

ÖZCAN – Candan, səmimi, içdən, həqiqətən dost olan kimsə.

ÖZAY – Ay kimi, təmiz, işıqlı olan.

ÖZEL – Elin özü.

ÖZƏNGİL – Təmiz niyyətli olanlar, can yandıran, diqqətli olan, qeyrət göstərən, hər şeyə ciddi yanaşaraq çalışanlar.

ÖZƏNGİN – Özü sağlam, dürüst olan kimsə.

ÖZƏNGÜL – Özünə diqqət göstərən gözəl qadın.

ÖZƏNİR – Çalışan, cəhd göstərən, ən yaxşısını etməyə çalışan.

ÖZGÜL – Özünə məxsus, öz gülü olan.

ÖZGÜN – Özünə məxsus, öz günü olan.

ÖZNAY – Özü geniş, rahat, sakit kimsə.

ÖZNUR – Mayası işıqdan, nurdan yapılmış, başdan-ayağa işıqlı, parlaq olan, işıq kimi, mahiyyətcə parlaq, işıqlı.

ÖZNURƏ – 1. İşığı özünə doğma və əziz olan nur parçası.

2. Aydın, parlaq mahiyyətli insan.

ÖZPINAR – Özünə məxsus olan bulaq, su mənbəyi, bulağın həyat mənbəyi olan suyu, təmiz və saf suyu.

ÖZRÜM – Seçilən, tanınan.

ÖZSEL – Mahiyyətlə, məzmunla bağlı olan, xalisliyə, cövhərə aid olan, doğmalarıqla, yaxınlıqla əlaqəli olan.

ÖZSEVƏR – Öz şərəfini, heysiyyətini, qürurunu qorumağı sevən, ləyaqətini alçaltmayan, özünə, öz ad-sanına hörməti olan adam.

– P –

PAKBƏYİM – Farsca “pak” və azərbaycanca “bəyim” sözündən olub, saf bəyim, təmiz bəyim, gözəl qız.

PAKİLƏ – (f.) Saf, təmiz.

PAKİZƏ – Farsca “pak” sözündən olub, təmiz, pak, ləkəsiz, xalis, saf gözəl.

PAKİZƏR – Farsca “pak” və “zər” sözlərindən düzəlib. Saf qızıl, xalis qızıl.

PAKİZƏT – Farsca olub, təmiz, saf, eyibsiz, xalis adam, gözəl.

PAKİNUR – Farsca “pak” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib. Saf işıq, aydın parıltı.

PAKSOY – Pak nəsilli, təmiz nəsildən olan.

PAKZADƏ – Farsca pak və zadə sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, saf, təmiz nəsildən olan övlad, saf nəsilli.

PALİYƏ – Təmiz, gözəl, qəşəng, ləkəsiz gözəl qız.

PALMİRA– 1.Palma ağacı;2. Pasxaya bir həftə qalmış son bazar və ya şənbə.

PALMİYƏ – (fr.) İsti ölkələrdə bitən həmişəyaşıl palma ağacı.

PARLAQ – 1.İşıldayan, işaran. 2. Çox gözəl, əvəzsiz.

PARLANUR – Nur kimi parla, parla nur.

PARLAR – Parlayan, işıq verən, ışıldayan.

PAYGÜL – Çiçək payı, gül hədiyyəsi.

PAYXANIM – Xanım payı, qız payı.

PAYNAZ – Naz payı, nazlı qız payı.

PAYNİSƏ – Nisə payı, gözəl qız payı.

PAYNUR /PAYNURƏ – Nur payı, gözəl qız payı.

PAYZƏR – “Pay” və “zər” (qızıl) sözlərindən düzəlib, qızıl hədiyyə, qiymətli sovqat, bəxşiş deməkdir.

PEKŞƏN– Çox şən, çox sevincli, şənlənən, sevinən.

PEYKAN – 1.Oxun ucundakı itiuculu dəmir. 2. Kirpik. 3. Könül ovlayan gözəl.

PEYKƏR – Üz, çöhrə, surət.

PEYMANƏ – Farsca “peyman” sözündəndir.1.Əhdinə vəfalı olan. 2. Böyük qədəh, şərab badəsi.

PƏRİ – 1.Farsca “pəri” sözündən olub, dini əsəirlərdə çox gözəl və cazibəli qadın şəklində təsəvvür olunan qız.2. Gözəl qadın surətində sehrbaz və cadugər.3.Çox gözəl qadın, qız, füsunkar.

PƏRİCAHAN – Farsca “pəri” və “cahan” sözlərindən düzəlib. Dünya pərisi, dünya gözəli.

PƏRİCAMAL – Farsca “pəri” və ərəbcə “camal” sözlərindən düzəlib. Pəri üzlü, gözəl, göyçək.

PƏRİCAN – Farsca “pəri” və azərbaycanca “can” sözlərindən düzəlib. Əziz, sevimli pəri, istəkli gözəl .

PƏRİÇÖHRƏ – Farsca “pəri” və “çöhrə” sözlərindən düzəlib, Pəri üzlü, gözəl, göyçək.

PƏRİDƏ – Uçmuş, qanadlanmış, havalanmış, yüksəlmiş, rəngi solmuş, solğunlaşmış.

PƏRİXATIN – Bax: Pərixanım.

PƏRİGÜL – Farsca “pəri” və “gül” sözlərindən düzəlib. Pəri kimi gül, pəri kimi qız, füsunkar gözəl.

PƏRİXAN – Farsca “pəri” və azərbaycanca “xan” (titul) sözlərindən düzəlib. Pəriyə bənzər hökmdar, gözəl, füsunkar ağa deməkdir. Səfəvilər dövlətinin siyasi həyatında mühüm rol oynamış iki qadın bu adı daşımışdır. Onlardan biri I Şah İsmayılın, o birisi isə I Təhmasibin qızı idi.

PƏRİXANIM – Farsca “pəri” və azərbaycanca xanım (titul) sözlərindən düzəlib. Pəriyə bənzər xanım, füsunkar, gözəl qadın deməkdir.

PƏRİNAZ – Farsca “pəri” və “naz” sözlərindən düzəlib. Pəri kimi nazlı, işvəli gözəl.

PƏRİNİSƏ – Farsca “pəri” və ərəbcə “nisə” sözlərindən düzəlib. Pəri kimi qadın (qız), gözəl.

PƏRİNİŞAN – Farsca “pəri” və “nişan” sözlərindən düzəlib. Pəri nişanlı, pəriyə bənzər.

PƏRİPEYKƏR – Gözəl bədənli, əndamı pəri kimi gözəl olan, pəri üzlü, pəri camallı.

PƏRİRUX – Farsca “pəri” və “rux” sözlərindən düzəlib. Pəri çöhrəli, pəri üzlü, füsunkar gözəl.

PƏRİSTAN – Pərilər ölkəsi, pərilər olan yer.

PƏRİZAD – (f.) Anadan pəri kimi doğulan, gözəl.

PƏRİZƏ – (f.) 1.Qırmızı qızıl. 2.Odda bişirilən çörək.

PƏRNAZ – Nazlanan pəri, pəri kimi nazlı, incə, məlahətli, qəməzli.

PƏRRAN – Uçan, uçucu, quş kimi havalanan, cəld, cılğın.

PƏRVA – (f.) 1.Qorxu, çəkinmə, ehtiyatlı olma.

PƏRVANƏ – Farsca “pərvanə” sözündəndir. Kəpənək, məcazi mənada özünü eşq yolunda yandıran, vəfalı, sədaqətli.

PƏRVAZƏ – Farsca “pərvaz” sözündən olub, şadlanmaq, qanadlanmaq, ruhlanmaq mənasındadır.

PƏRVƏR – Farsca “pərvər” sözündən olub, bəsləyən, tərbiyə verən, yetişdirən.

PƏRVİN – Farsca “pərvin” sözündən olub, ülkər ulduzu, yeddiqardaş (Sürəyya) ulduzu, yeddi qardaş ulduzdan ən balacası deməkdir.

PƏRVİNƏ – (f.) Ülkər ulduzu, ulduz kimi parlaq.

PƏRVİNƏZ – Farsca “pərvin” (Ülkər ulduzu) və “naz” sözlərindən düzəlib. Nazlı Pərvin və ya Pərvin kimi parlaq və gözəl qız .

PƏRVİZƏ – Farsca “pərviz” sözündən olub, cəsur, qorxmaz, qələbə çalan mənasındadır.

PƏRİZAD – Farsca “pəri” və “zadə” sözlərindən düzəlib. Pəridən doğulmuş, pəri balası, məcazi mənada gözəl ananın gözəl balası.

—
PƏRİZƏ (f.) 1.Qırmızı qızıl. 2.Odda bişirilən çörək.

PƏRƏNGİZ – (f.) Ülkər ulduzundan törəmiş, ülkər kimi işıq saçan, nur səpələyən.

PİKƏ – Himayə edən qadın.

PİNAR – 1.Bulaq, çeşmə. 2. Saf, büllur gözəl. **PİNARƏ**
– Bax: Pinar.

PİRANƏ – Farsca “piranə” sözündən olub, nur sahibi, ocaq sahibi mənasındadır.

PİRANƏZ – Qoca, müdrik, ağıllı.

PİRAY – Farsca “piray” sözündən olub, bəzəyən, bəzək mənasındadır.

PİRAYƏ – 1. Bəzək, ziynət. 2.Gözəl, füsunkar, gözəl qadın və ya qız.

PİRXANIM – Farsca “pir” və azərbaycanca xanım (titul) sözlərindən düzəlib. Mükəddəs xanım, ziyarət olunan qadın.

PİRNİSƏ – Nurani nisə, ağbirçək, odlu, işıqlı nisə.

PIRZADƏ – Pir (ocaq, od) övladı, pirdən doğulan, çox gözəl.

PİRNURƏ– Farsca “pir” ərəbcə “nur” sözündən olub, ocağın, pirin işığı mənasındadır.

PİYALƏR – 1.Ağzı gen, dibi dar, balaca içki qabı; qədəh. 2.Gözəl, füsunkar, gözəl qadın və ya qız.

PİRUZAD – Farsca “piruzad” sözündən olub, işıqlı, xeyirli mənasındadır.

PİRUZƏ – Farsca “piruz” sözündən olub, uğurlu, xeyirli mənasındadır.

PÜNHANƏ – Gizli, örtülü, bağlı, xəlvəti.

PÜRZƏ – Farsca “pürzə” sözündən olub, çox gözəl mənasındadır.

PÜSTƏ – Farsca “püstə” sözündən olub, bərk və şəffaf qabıqlı, ləpəsi yeyilən subtropik meyvənin adıdır. Poeziyada gözəlin ağzını, dodaqlarını bənzətmək üçün rəmzi mənada -zərif, incə kimi geniş istifadə olunur.

PÜSTƏBƏYİM – Farsca “Püstə” və türkcə “Bəyim” sözündən olub, incə, zərif bəyim mənasındadır.

PÜSTƏGÜL – Farsca “püstə” və “gül” sözlərindən düzəlib, püstə ağacının çiçəyi deməkdir.

PÜSTƏXANIM – Farsca “Püstə” və türkcə “Bəyim” sözündən olub, incə, zərif xanım mənasındadır.

PÜSTƏNAR – Farsca “püstə” və “nar” sözlərindən düzəlib. Hər iki meyvə gözəllik rəmzi kimi istifadə olunur, incə gözəl.

PÜSTƏNAZ – Farsca “püstə” və “naz” sözlərindən düzəlib. Nazlı püstə, nazlı gözəl.

PÜSTƏNUR – Farsca “püstə” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib. Nurlu gözəl, incə işıq.

PÜSTƏZƏR – Farsca “püstə” və “zər” sözlərindən düzəlib. Qızıl püstə, qiymətli gözəl.

– R –

RABİQƏ – Ərəbcə “rabiq” sözündən olub, peyğəmbərin dördüncü qızı.

—
RABİLƏ – Ərəbcə “rabil” sözündən olub, Tanrı, Allah, Yaradan mənasındadır.

RABİNƏ – Ərəbcə “rəbb” və “bin” övlad sözlərindən düzəlib, Allah oğlu, Tanrı övladı mənasındadır.

RABİZƏ (ər.) 1.İki şeyi bir-birinə bağlayan. 2.Münasibət. 3.Bağlılıq, mənsub olma. 4.Sıra, tərtib, üsul, düzən.

RABİYƏ – Ərəbcə “rabie” sözündən olub, dördüncü qız mənasındadır. Uca, yüksək yer. Bahar, yaz təravəti.

RACİHƏ – Ərəbcə “racihə” sözündən olub, başqasından üstün tutulan mənasındadır.

RACİLƏ – Ərəbcə “racilə” sözündən olub, piyada, ayaqla yol gedən mənasındadır.

RACİNƏ – Rica edən, xahiş edən.

RACİFƏ – (ər.) Surun qiyamətdə bütün canlıları öldürəcək olan ilk üflənişi.

RACİYƏ – (ər.) 1.Rica edən, yalvaran. 2.Ümüdlü.

RADİFƏ – (ər.) Qiyamətdə üfürüləcək surun ikincisi.

RADİYƏ – (ər.) Rıza göstərən, qəbul edən, boyun əyən.

RADİYYƏT – 1. Səxavətli, kömək edən. 2. Elm, hikmət.

3. Xoşbəxtlik, səadət. **RAFİDƏ**

– Yüksək, uca qadın.

RAFİQƏ – Ərəbcə “rəfiq” sözündən olub, dost, yoldaş mənasındadır.

RAFİLƏ – Ərəbcə “rafil” sözündən olub, yüksələn il və ya el, ucalan il və ya el mənasındadır. **RAFİSƏ** – Ərəbcə “rafis”

sözündəndir, inkar edən mənasındadır. **RAFİYƏ** – Ərəbcə “rafıə” sözündəndir. Yüksəldən, qaldırmaq üçün dəstək verən.

RAFİZƏ – Ərəbcə “rafız” sözündəndir, əl çəkən, inkar edən mənasındadır.

RAĞİBƏ – (ər.) Arzu edən, istəyən, rəğbət edən.

RAHƏ – Ərəbcə “rahə” sözündən olub, ovuc içi, əl ayısı və xoşətirli mənasındadır.

—
RAHİBƏ Ərəbcə “rahib” sözündən olub, dünya işlərindən uzaqlaşmış monastırda yaşayan və vaxtını ibadətdə keçirən qatı dindar deməkdir. Şəxs adı kimi “müqəddəs” mənasını ifadə edir.

RAHİDƏ – Ərəbcə “rahid” sözündən olub, rahatlıq tapan, müqəddəslik deməkdir.

RAHİMƏ – Ərəbcə “rahim” sözündən olub, rəhm edən mənasındadır.

RAMİHƏ – Ərəbcə “rəfiq” sözündən olub, Günəş oğlu, övladı mənasındadır.

RAHİYƏ // RAHİYƏT – Yolçular, yol gedənlər.

RAHNÜMA – Farsca “rah” və “nüma” sözündən olub, öndə olan, yol göstərən mənasındadır.

RAHMAYA – “Rah” (məslək, əqidə) və “mayə” (təməl, məna) sözlərindən düzəlib, məsləkin, əqidənin mənası deməkdir.

RAHULƏ – (ər.) Gülməli, inadkar, güclü, müasir, göstərici mənasındadır.

RAİBƏ – (ər.) Ömrünü ibadətlə keçirən.

RAİDƏ – Ərəbcə “radə” sözündəndir. 1. Gurlayan, gurultu, göy gurultusuna bənzəyən səs. 2. Araşdırıcı.

RAİFƏ – Ərəbcə “raif” sözündən olub, ürəyiyumşaq, mərhəmətli, mehriban, şəfqətli, rəhmli deməkdir.

RAİQƏ – Ərəbcə “raiq” sözündən olub, saf, xalis, səlis mənasındadır.

RAİLƏ – Ərəbcə “raif” sözündəndir. 1. Allahın sevimlisi, ilahi sevgisi. 2. Bir nəslin, qəbilənin başçısı.

—
RAİMƏ – Ərəbcə “raif” sözündən olub, rəhm edən mənasındadır.

RAİNƏ – Ərəbcə “raif” sözündən olub, yağmur mənasındadır.

RAİKƏ – (ər.) Sadə, saf, qatışıqı olmayan.

RAKİBƏ Ərəbcə “rakibə” sözündən olub, sərnəşin mənasındadır. **RAKİDƏ** – Ərəbcə “rakidə” sözündən olub, durgun, səssiz, hərəkətsiz mənasındadır.

RAKİFƏ – Ərəbcə “rakifə” sözündən olub, qoruyan, keşikdə dayanan mənasındadır.

RAKİMƏ – (ər.) Yazan, çəkən.

RAKİYƏ – (ər.) İrəlidə gedən.

RAQİBƏ – (ər.) 1.Hər hansı bir sahədə üstün olmağa çalışan.
2. Arzu olunan.

RAQİDƏ – Ərəbcə “raqidə” sözündən olub, sakit, yatan mənasındadır.

RAQİMƏ – Ərəbcə “raqimə” sözündən olub, yazan mənasındadır.

RAQİYYƏ – Qabağa getmə, irəliləmə.

RAIQƏ – Ərəbcə “raiq” sözündən olub, xalis, saf, təmiz mənasındadır.

RAİLƏ – (ər.) 1.Günəş Allahı, Allahın sevimlisi, ilahi sevgisi;
2. Bünövrə, özül; 3.Bir nəslin, qəbilənin başçısı.

RAİSƏ – Ərəbcə “rəis” sözündən olub rəhbər, başçı deməkdir.

RAMALƏ – (f.) 1. Tabe olan 2. Rəml atan.

RAMAYƏ – 1.Tabe olan, qulaq asan.2. Ram edən ayə.

—
RAMELLA – 1.Ərəbcə “ramella” sözündən olub, Allahı, Tanrını istəyən. 2. İraqda yer adı.

RAMİDƏ – Ərəbcə “ramid” sözündən olub, Günəşin şüası, odu, yandıran mənasındadır.

RAMİQƏ – Ərəbcə “ramiq” sözündəndir. Diqqətlə baxan, gözlərini zilləyən.

RAMİLƏ – Ərəbcə “rəml” sözündən olub, qum üstündə çəkilmiş nöqtələr və xətlərlə fala baxan, rəmmal falçı.

RAMİNƏ – Ərəbcə “rəmə” sözündən olub, Günəş, Günəş oğlu mənasındadır.

RAMİSƏ – (ər.) Gözləyən, gizli saxlayan, sirri aşkar etməyən.

RAMİYƏ – Farsca “rami” sözündən olub, ox, güllə atan atıcı, rəm edən mənasındadır.

RAMİZƏ – 1.Ərəbcə “rəməz” sözündən olub, işarə, nişanə deməkdir. 2. Üstüörtülü danışan. 3.Rəməz edən, dəlalət edən, işarətləyən. 4.Simvol.

RANİYƏ – (ər.) Gözəl, qəşəng.

RASİBƏ – Ərəbcə “rasibə” sözündən olub, imtahana hazırlaşan, bilik qazanan mənasındadır.

RASİFƏ – (ər.) 1.Sahil. 2.Su içində edilən sədd.

RASİHƏ – (ər.) 1.Sağlam, təməli güclü, dayanıqlı. 2.Bir elmdə, xüsusilə din sahəsində çox dərinləşmiş olan.

RASİQƏ – Ərəbcə “rasiqə” sözündən olub, çox bilikli, elmlı, savadlı mənasındadır.

RASİLƏ – Ərəbcə “rasilə” sözündən olub, elçi, nümayəndə mənasındadır.

—
RASİN – (ər.) Sağlam, dayanıqlı, güclü.

RASİMƏ – Ərəbcə “rəsm” sözündən olub, rəssam, rəsm çəkən, şəkil çəkən deməkdir. Təxəllüs kimi XIX-XX əsr Azərbaycan rəssamı Nəcəfqulu Nəzərliyə aiddir.

RASIYƏ – (ər.) Böyük dağ.

RATİBƏ – 1.Ərəbcə “ratibə” sözündəndir. 2.Düzəldən, tərtib edən, qaydasına qoyan. 3.Maaş, təqaüd.

RAVİDƏ – Ərəbcə “ravidə” sözündən olub, gözəl, şirin mənasındadır.

RAVİLƏ – (ər.) 1. Gənc, cavan. 2. Yaz günəşi.

RAVİYƏ – (ər.) Rəvayət edən, hekayə söyləyən, nağıl danışan.

RAYA – (ər.) Şəfəq, günəşin şüaları.

RAYİBƏ – (ər.) Şübhə, şəkk, maraq.

RAYİCƏ – Ərəbcə “rayicə” sözündən olub, xalq tərəfindən rəğbət qazanan mənasındadır.

RAYİDƏ – Ərəbcə “raide” sözündən olub, xalis, təmiz, saf mənasındadır.

RAYİFƏ – 1.Ərəbcə “rayif” sözündən olub, mehriban, şəfqətli, rəhmdil mənasındadır. 2.Günəş Allahı.

RAYİHƏ – Ərəbcə “rahiyə” sözündən olub, gözəl iy, xoşagələn ətir deməkdir.

RAYİQƏ – Ərəbcə “raiq” sözündən olub, dost, yoldaş, xoşxasiyyət mənasındadır.

RAYİLƏ – Ərəbcə “rayilə” sözündən olub, Allahın sevimlisi, sevilən mənasındadır.

RAYİZƏ – Heyvanları əhliləşdirən məşqçi qadın.

RAZİFƏ – (ər.) Razılıq vermə, razılıq.

RAZİQƏ – (ər.) Ruzi verən, bəsləyən, yedizdirən.

RAZİLƏ – Sirli, əsrarəngiz qadın.

RAZİMƏ – Sirli, əsrarəngiz qadın.

RAZİNƏ – Ərəbcə “razi” sözündən olub, razı, məmnun olan mənasındadır.

RAZİYƏ – Ərəbcə “razi” sözündən olub, ağıllı, ismətli, gözəl. Razı olan, məmnun, seçilmiş.

RAZİYYƏN – (ər.) Ağıllı, ismətli, gözəl.

—
RAZİYYƏT – Sirli, əsrarəngiz qadın, qəşəng, qanışirin, məlahətli, xoşhal.

REYHAN 1.Ərəbcə “reyhan” sözündən olub, xoşətirli deməkdir. 2.Yarpağı və toxumu ətirli olan yeməli və dekorativ bitki adıdır. Rayihəli, xoş ətirli mənasını daşıyır. 3.Həzz alan, səadət, xoşbəxtlik.

REYHANAT – Ərəbcə “reyhan” sözündən olub, reyhanlıq, reyhanlar deməkdir.

REYHANƏ – Bax: Reyhan. **RƏBİBƏ**

– (ər.) Ögey qız, ögey övlad.

RƏBİHƏ – (ər.) Rəbbə yaxın olan.

RƏBİYYƏ – (ər.) 1.Rəbbə yaxın olan. 2.Bahariyyə, bahar çağını tərənnüm edən şeir; 3.Tərbiyəçi.

RƏBİYYƏT – (ər.) Yaza, bahara aid olan, bolluğa məxsus.

RƏCƏBGÜL – Rəcəb ayının gülü, çiçəyi (Rəcəb ayında anadan olan qızlara verilir).

RƏCİBƏ – Ərəbcə “rəcibə” sözündən olub, həyalı mənasındadır.

RƏCİYYƏ – 1.Rica edənlər, xahiş edənlər. 2. Saray, qala.

RƏCULƏ – Ərəbcə “rəcul” sözündən olub, bacarıqlı, ləyaqətli mənasındadır.

RƏDİFƏ – Ərəbcə “rədif” sözündən olub, sıra, nizam deməkdir.

RƏDİLƏ – Ərəbcə “rədil” sözündən olub, ağıllı, insafli mənasındadır.

RƏFAƏT – Bolluq, firavanlıq, xoşbəxtlik.

RƏFAHƏT – (ər.) Bərəkət, bolluq, firavanlıq, səadət.

RƏFİHƏ – (ər.) Bolluq və rahatlıq içində yaşayan.

RƏFİQƏ – (ər.) Yoldaş, dost.

RƏFQƏT – (ər.) Bələdçilik edən, yola salan, ötürən.

RƏFİLƏ – Yüksələn, ucalan.

RƏFİSƏ – (ər.) Son dərəcə zərif, incə, gözəl.

RƏFİYYƏ – Ərəbcə “rəfiyyə” sözündən olub, yüksəklik, ucalıq mənasındadır.

RƏFİYYƏT – Ərəbcə “rəfi” sözündən olub, yüksəklik, ucalıq deməkdir. **RƏHA** – Farsca “rəha” sözündən olub, xilas olma mənasındadır. **RƏHANƏ** – Farsca “rəhan” sözündən olub, qurtulma mənasındadır.

RƏHASƏT – (ər.) 1.Təzəlik, yumşaqılıq. 2.Ucuzluq.

RƏHAMƏT – (ər.) Səsin incə, yavaş və şirin olması.

RƏHİLƏ – Getmə, yola düşmə; Yol gedən, səfərə çıxan.

RƏHİMƏ – 1.Ərəbcə “rəhim” sözündən olub, rəhmli, rəhm edən, acıyan, rəhmdil mənasındadır. 2.Əsirgəyən, ağrıyan, qoruyan, mərhəmətli. 3.Qohumluq, qan qohumluğu.

RƏHMİYƏ – (ər.) Acıma, mərhəmət, rəhmdillik, bağışlama.

RƏHMANƏ – Farsca “rəhman” sözündən olub, rəhimli mənasındadır.

RƏHMARƏ – Farsca “rəhmarə” sözündən olub, nizamlı, intizamlı mənasındadır.

RƏHMAYƏ – Farsca “rəhmayə” sözündən olub, əsilli, köklü mənasındadır.

RƏHMİNƏ – Farsca “rəhmin” sözündən olub, rəhimli mənasındadır.

—
RƏHMIYƏ – Farsca “rəhmiyə” sözündən olub, mərhəmətli, rəhmli mənasındadır.

RƏHMIYƏT – Ərəbcə “rəhm” sözündən olub, rəhm etmək, mərhəmət deməkdir.

RƏHNÜMA – Farsca “rəhnüma” sözündən olub, bərqvuran, işıqsaçan mənasındadır.

RƏHŞAN Farsca “rəhşan” sözündən olub, parlaq, işıqlı mənasındadır.

RƏXŞƏN – (f.) Parıltılı, işıltılı.

RƏXŞANƏ – Parlaq, parlayan, işıqlı, işıldayan.

RƏXŞƏNDƏ – Farsca “rəhşan” sözündən olub, parlaq, parlayan mənasındadır.

RƏİSƏ – Ərəbcə “rais” sözündən olub, idarə edən, rəhbər, başçı, sədr mənalarını ifadə edir.

RƏİSƏT – (ər.) Başçılıq, sədrlik, rəislik, müdirlik. **RƏİDƏ** – (ər.) 1.Gurlayan. 2.Lider.

RƏQANƏT – (ər.) Ciddilik, qürurlu olan.

RƏQİBƏ – 1.Ərəbcə “rəqib” sözündən olub, gözləyən, qoruyan, eyni şeyi tələb edən, istəyən, arzu edən mənasındadır. 2. Birbirinə qarşı olan.

RƏQIQƏ – Ərəbcə “rəqiqə” sözündən olub, incə, narın mənasındadır.

RƏDİFƏ – Ərəbcə “rəqifə” sözündən olub, sıra, nazamlı mənasındadır.

RƏQSANƏ – Ərəbcə “rəqs” və “-anə” şəkilçisindən düzəlib.

Rəqs edən, oynayan qız (qadın).

RƏMALƏ – Rəml atan, falçı.

RƏMANƏ – Farsca “rəmanə” sözündən olub, Günəş adamı, Tanrı övladı mənasındadır.

RƏMAYƏ – Farsca “rəmayə” sözündən olub, mayası saf, təmiz mənasındadır.

RƏMİDƏ – (f.) Hürkmüş, qorxmuş.

RƏMİLƏ – Ərəbcə “rəml” sözündən olub “rəmlçi, fala baxan qız (qadın).

RƏMİSƏ – Ərəbcə “rəmişə” sözündən olub, musiqini sevən mənasındadır.

RƏMİYƏ – Ərəbcə “rəmidə” sözündən olub, hürkmüş, qorxub qaçmış deməkdir.

RƏMİZƏ – Ərəbcə “rəmiz” sözündən olub, üstüörtülü, gizli mənasındadır.

RƏMZANƏ – (ər.) İşarə, simvol.

RƏMZİYYƏ – 1.Ərəbcə “rənz” və -iyyat şəkilçisindən düzəlib, işarə, simvol deməkdir. 2.Nümunə olan, barmaqla göstərilən gözəl. **RƏNA** – 1.Ərəbcə “rəna” gözəl, xoş lətif, parlaq, yaraşqlı, inci, gözəl, xoş ətirli, gözəl bir gül. 2.Çox yaxşı, çox əla.

RƏNAXANIM – Rəna xanım, gözəl, cəlbədicə xanım.

RƏSAFƏ – Farsca “rəsafə” sözündən olub, çatan, yetişən mənasındadır.

RƏSAN – 1.Farsca “rəsan” sözündən olub, yetişdirən, çatdıran, yetişmiş deməkdir. 2. Dolğun, tam, nöqsanı olmayan. 3.Uyğun, əlverişli, yetərinə uzun və yüksək.

RƏSANƏ – (f.) İntizar, həsrət.

RƏSANƏT – (ər.) Möhkəmlik, dayanıqlılıq, məlahətli.

RƏSFƏT – (ər.) Möhkəmlik, dayanıqlılıq.

RƏSİBƏ – Farsca “rəsibə” sözündən olub, qaya mənasındadır.

RƏSİDƏ – (f.)1.Çatmış, ərsəyə yetmiş. 2. Yetişmiş, dəymiş, yetkin.

RƏSİFƏ – (ər.) Gümrah, sağlam, möhkəm, mətin.

RƏSİQƏ – Farsca “rəsiqə” sözündən olub, gözəl, zərif, incə mənasındadır.

—

RƏSİLƏ – Farsca “rəsibə” sözündən olub, təmiz, saf mənasındadır.

RƏSİYƏ – (ər.) 1. Təpə. 2. Baş, başlanğıc.

RƏSMİYƏ – 1.Ərəbcə “rəsm” sözündən olub bir neçə mənə ifadə edir. 1.Dövlətlə bağlı olan. 2.Mərasim edilən. 3.Çox ciddi.

RƏSMİYYƏT – (ər.) Rəsmi, hökumət tərəfindən və ya hökumət adından olan, qanuni.

RƏSMİGÜL – (f.) Gül kimi gözəl, gül formasında.

RƏSUDƏ – Farsca “rəsibə” sözündən olub, nail olan, arzusuna çatan mənasındadır.

RƏŞADƏ – Farsca “rəşadə” sözündən olub, ağıllı olma, doğru yol, nicat yolu mənasındadır.

RƏŞANƏ – Farsca “rəşanə” sözündən olub, titrəmək, titrəyətitrəyə mənasındadır.

RƏŞİDƏ – Ərəbcə “rəşid” sözündəndir. 1.Yetkin, ağıllı-kamallı. 2.Doğru yolda olan. 3.Haqq din olan İslamı qəbul edən. 4. İgid, qorxmaz.

RƏŞİQƏ – Ərəbcə “rəşiqə” sözündəndir. Gözəl, nəfis, zərif.

RƏVANƏ – Farsca “rəvan” sözündən olub, ruh oxşayan, axıcı, başa düşülən tərz mənasındadır.

RƏVANİ – (ər.) 1.Allahla əlaqədar. 2.Özünü bütün varlığı ilə Allaha təslim edən, bützlərə inandən uzaq. **RƏVAYƏ** – Hadisə, əhvalat və s. haqqında qısa nəğil, hekayət. **RƏVİLƏ** – Ərəbcə “rəvilə” sözündən olub, elin böyüyü mənasındadır.

RƏVİYƏ – Fikir, xəyal.

RƏYANƏ – Ərəbcə “rəyan” sözündən olub, fikir bildirən mənasındadır.

RƏZZAQƏ – Ərəbcə “rəzzaq” sözündən olub, ruzi, qismət verən mənasındadır.

RƏZİDƏ – Ərəbcə “rəzzaq” sözündən olub, bir şeydən razı olan, məmnun olan.

RƏZİYƏ – Ərəbcə “rəziyə” sözündən olub, ruzi, nemət mənasındadır.

RİADƏ – Ərəbcə “riad” sözündən olub, bağça, güllük mənasındadır.

RİALƏ – Ərəbcə “rial” sözündən olub, həqiqətdə gerçək olan.

RİHALƏ – Ərəbcə “rəhl” sözündən olub, ev avadanlıqları mənasındadır.

RİHNAZ – Ərəbcə “rih” (külək, yel) və farsca “naz” (əda) sözlərindən düzəlib, nazlı külək, yüngül meh.

RİMA – Latınca “rima” sözündən olub, romalı gözəl, qəşəng, yaraşqlı mənasını ifadə edir.

RİSALƏ – Ərəbcə “risal” sözündəndir. Məktub, namə, kağız.

RİTA – Yunanca “rita” sözündən olub (dəniz mirvarisi), mirvari, muncuq, inci deməkdir.

RİZMANƏ – Ərəbcə “rizman” sözündən olub, azuqəli, ruzili, qismətli mənasındadır.

RİZVANƏ – (ər.) 1. Cənnət; 2. Cənnətin qapıçısı olan mələyin adı; 3. Xoşhallıq, məmnunluq, razılıq.

RİZVANİYYƏ – Razılıq, məmnunluq (Cənnət gözetçisi və qapıçısı olan mələyin adı).

ROMELLA – (ər.) Allahı istəyən, sevən.

—

ROZA – Latınca “roza” sözündən olub, qızılgül, qırmızı gül deməkdir.

RÖŞANİYƏ – İşıqlıq, aydınlıq, parlaqlıq.

RÖVNA – (ər.) 1. Parlaqlıq, qəşənglik, gözəllik; 2.

Çiçəklənmə. **RÖVNAYƏ** – Parlaqlıq, gözəllik, zinət, lətafət, tərəvət, yaraşıq. **RÖVŞANƏ** – Farsca “rövşən” sözündən olub, işıqlı, aydın, açıq, parlaq anlamını verir.

RÖVZƏ – Ərəbcə “rövzə” sözündən olub, bağça, ağacı, suyu və yaşıllığı (çəmənliyi) çox olan bağ-bağça, cənnət.

RÖYA – Ərəbcə “röya” sözündən olub, yuxu əsnasında görülən şey, arzu, xəyal, ümid mənasındadır.

RÖYALƏ – Ərəbcə “röya” sözündən olub, yuxu görmə mənasındadır.

RÖYANƏ – Bax: Röya.

RUBEYDA – Ərəbcə “rubeyda” sözündən olub, xoş, incə, nazik, gözəl mənasındadır.

RUFANƏ – Ərəbcə “rufan” sözündən olub, ruha və cana mənsub olan, mənəviyyatla əlaqədar, mənəvi saflıq mənasındadır.

RUFİNƏ – Latınca “rufinus” sözündən olub, sarı saç, sarışın, kürən deməkdir. **RUFİLƏ** – (ər.) Ruhu gözəl olan.

RUFİYƏ – Qırmızı rəngli saçlı, ruhu gözəl olan.

RUHAN – (ər.) Gözəl qoxusu olan, yaxşı iyli.

RUHANƏ – Ərəbcə “ruh” və -anə” cana mənsub olan, ruha mənsub olan.

RUHCAN – “Ruh” və “can” sözlərindən düzəlib, ruha mənsub olan mənasındadır.

RUHƏFZA – Ərəbcə “ruh” və “fəza” sözündən olub ruhlandırıan, canlandırıan, könül açan deməkdir.

RUHƏNGİZ – Ərəbcə “ruh” və farsca “əngiz” sözlərindən düzəlib; Ruhı oyandıran, ruh verən, ruhlandırıan.

RUHƏNGÜL – Ərəbcə “ruhən” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib. Ruhən gülə bənzəyən, ruhu saf, təmiz olan.

RUHGÜL – (ər.) Gözəl, təmiz.

RUHİ – Ərəbcə ruh sözündəndir. Ruhlu, ruhlu olan, canlı, təsirli, hərəkətli.

RUHİBƏ Bax:Ruhı.

RUHİBƏYİM– Ruhlu bəyim, ruh oxşayan bəyim.

RUHİDƏ – Ərəbcə “ruh” sözündən olub, ruha mənsub olan qız.

RUHİLƏ – (ər.) Ruhı olan.

RUHİXANIM – Ruhlu xanım, ruh oxşayan xanım. **RUHİNAZ** – Ruhı naz olan, ruhu nazlayan.

RUHİNİSƏ – Ruhlu nisə, ruh oxşayan nisə. **RUHİŞƏN** – Şən, nəşəli, canlı kimsə

RUHİYYƏ – Ərəbcə “ruh” sözündən olub, ruha mənsub olan, ruhən gözəl.

RUHLANƏ – Ərəbcə “ruhlan” sözündən olub, ruhlanmaq mənasındadır.

RUHNAZ – Ərəbcə “ruh” və farsca “naz” sözlərindən düzəlib. Nazlı ruh, qəmzəli ruh.

RUHNƏVAZ – Ərəbcə “ruh” və farsca “nəvaz” sözlərindən düzəlib, ruhu oxşayan, ruhu xoşlandırıan, nəşəli.

—

RUHNÜMA – Ərəbcə “ruh”, farsca “nüma” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, gül, çiçək, incə görünüşlü mənasındadır.

RUHNUR – Nurlu, aydınlıq üzlü.

RUHSAL – Ruhlu olan, duyğulu olan.

RUHŞƏN – Sevincli, şən ruhlu, nəşəli, kefi kök

RUQƏYYƏ – 1.İncə, zərif qız (qadın).2. Sulu quyu, gözəl, cəlbedici.

RUQİYYƏ – (ər.) 1. İncə, zərif. 2.Tilsim, sehrbaz və rəmmalın oxuduqları əfsun.

RUQİYYƏT – (ər.)Yüksələn, yüksəldilən.

RUMALƏ – Şar, top.

RUMİLƏ – Ərəbcə “rumilə” sözündəndir. Rum elindən olan gözəl.

RUMİYƏ – Ərəbcə “rumiyə” sözündəndir. Rumdan olan, romalı.

RUSALƏ – Su pərisi.

RUŞANƏ – (f.) Aydınlıq, işıqlı.

RUŞANİYƏ – (f.) Sevincli, şən ruhlu.

RUZANƏ – Farsca “ruzanə” sözündən olub, nemət, ruzi mənasındadır.

RUZƏ – (f.) Oruc, orucluq.

RUZİFƏ – Farsca “ruzif” sözündən olub, gözəlliyi ilə seçilən deməkdir.

RUZİMƏ – (f.) Ruzusu bol olan.

RUZİYAR – 1.Külək, yel. 2. Zəmanə, dövrən.

RUZİYYƏ – Farsca “ruzi” sözündən olub, azuqə, ərzaq, qismət, məmnunluq, razılıq anlamındadır.

RUZİGAR – Farsca “ruzigar” sözündən olub, dövrən, tale, fəlak mənasındadır.

RÜBABƏ – 1.Farsca “rübab” sözündən olub, çay suyu, axar su.

2. Musiqi aləti, simli alət. **RÜBAYƏ**

– Qapan, qapıçı, çəkən.

RÜBEYDƏ – 1.Xoş, incə, nazik, gözəl. 2. Yumşaq addımlarla gedən.

RÜFADƏ – Yardım etmə, kömək etmə.

RÜFANƏ – Farsca “rüfan” sözündən olub, ruhən, mənəvi cəhətdən mənasındadır.

RÜXSAR – Farsca “rüksar” sözündən olub, üz, yanaq, çöhrə, sifət, bəniz mənasındadır.

—
RÜXSARƏ – Farsca “rüxsar” sözündən olub, gözəl üz, gözəl çöhrə mənasındadır.

RÜMALƏ Farsca “rümälə” sözündən olub, gözəlliyə meyl edən mənasındadır.

RÜMEYSA – (ər.) Ən böyük ulduzun adı.

RÜSALƏ – Farsca “rüxsar” sözündən olub, üz mənasındadır.

RÜŞANƏ – “Rusi” (dağ keçidi) və -an məkan bildirən şəkilçinin birləşməsindən əmələ gəlib, yer, məkan bildirir.

RÜVEYDA – (ər.) Xoş, incə, nəzakətli. **RÜVEYHƏ**
– (ər.) Zəriflik, incəlik.

– S –

SABAGÜL – Ərəbcə “sabah” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, səhər açılan gül, səhər çiçəyi deməkdir. Sabahgülü, eyni zamanda, sarı, narıncı, tünd qonur çiçəkləri olan gülçülükdə və boyaqçılıqda istifadə olunan bitkinin adıdır.

SABAHGÜL – Gözəl gün, incə gül, qəşəng çiçək, lətif və təzə çiçək.

SABAHƏN – 1.Sabahlıq, səhərlik. 2.Gözəllik, lətiflik.

SABAHİYYƏ – (ər.) Səhər, sabah tezdən, havanın işıqlanmasına məxsus olan.

SABAHNAZ – Sabahın nazı, nazlı sabah, səhər işığı.

—
SABAHNUR – Ərəbcə “sabah” və “nur” sözlərindən düzəlib. Səhərin nuru, aydınlığı, işığı; Şəfəq vaxtının, səhərin işığı, sübhün ziyası, nurlu, işıqlı sabah.

SABAHŞƏN – Ərəbcə “sabah” və “şən” sözlərindən düzəlib. Səhərin sevinci, şənliyi.

SABAHZƏR – Ərəbcə “sabah” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, səhər şəfəqi mənasındadır.

SABAYƏ Ərəbcə “sabayə” sözdən düzəlib, xəfif meh mənasında işlənir.

SABİGƏ – Səbirli, dözümlü.

SABİHƏ – Ərəbcə “sabihe” sözündən olub, gözəl, lətif, şirin mənasındadır.

SABİQƏ – Ərəbcə “sabiq” sözündən olub, əvvəl olmuş, keçmişdə olan, köhnə mənasındadır.

SABİQƏT – Gözəllik.

SABİLƏ – 1.Natiq, gözəl danışan qadın. 2.Yolçu, yol gedən.

SABİRƏ – (ər.) 1.Səbr edən, dözən, təhəmmül edən, səbirli, çətinliyə qatlaşan. 2.Tələsməyən.

SABİTƏ – Ərəbcə “sabit” sözündəndir. 1.Hərəkət etməyən, yerində duran. 2. Ulduz, sabit, hərəkətsiz ulduz. 2.Riyaziyyat düsturunda dəyəri dəyişməyən miqdar.

SABİYƏ – (ər.) Kiçik qız uşağı, kiçik qız.

SABURƏ – Öncə, keçmişdə olmuş, keçmiş, keçən Səbur, Səburə.

SABUYƏ – Kiçik qız, qız uşağı, balaca qız.

SABUZƏR– Parıldayan, kiçik qız.

—
SACİDƏ – Ərəbcə “sacid” sözündən olub, namaz qılan, ibadət edən, səcdə edən mənasındadır.

SADİQƏ – Ərəbcə “sadiqə” sözündən olub, doğru, düz, sədaqətli, vəfalı mənasındadır.

SADİRƏ – Ərəbcə “sadirə” sözündən olub, zahir olan mənasındadır. **SAÇLI** – Uzun saçları, hörükləri olan qız.

SADƏYƏ – Farsca “bəzək” və “zər” sözlərindən düzəlib. 1. Ürəyi təmiz, xalis, saf. 2. Bəzəksiz, zinnətsiz.

SADƏDİL – 1. Təmiz, sadə ürəkli. 2. Saf, sadəlövh.

SADƏGÜL Ərəbcə “sadə” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, sadə çiçək, boyasız, bəzək-düzəksiz gözəl deməkdir.

SADƏM – (f) 1. Bəsit, mürəkkəb olmayan, 2. Saf, təmiz, xalis. 3. Sadəlövh, çox dərin düşünməyən. 4. Adi, bəzəksiz, süslü olmayan; 5. Təmiz ürəkli.

SADƏNUR – 1. Adi, bəsit işıq, 2. Saf, təmiz işıq, xalis parlaqlıq, 3. Tək, yalnız aydınlıq. 4. Təmtəraqılı olmayan ad-san şərəf.

SADİQƏ – Ərəbcə “sadiq” sözündən olub, sədaqətli, doğru, düz, düzgün, vəfalı mənasındadır.

SADİLƏ – Ərəbcə “sakil” sözündən olub, ürəyi təmiz, sadə qız mənasındadır.

SADİMƏ – Düzgünlük, ədalət, xoşbəxtlik.

SADİRƏ – Ərəbcə “sadir” sözündən olub, baş vermək, zahir olmaq, üzə çıxmaq mənasındadır.

SADİYYƏ – (ər.) Səsə, sədaya aid olan.

SAFDİL – (ər.) Təmiz ürək, saf qəlb, ürəyi təmiz.

SAFGÜL – Gül kimi, qatqısız, saf, duru, təmiz.

—
SAFİR – İbranicə “safir” sözündən olub, mavi rəngli, qiymətli bir bəzək daşı, meteorit deməkdir.

SAFİYƏ – Ərəbcə “safiyə” sözündən olub, saf, təmiz mənasındadır.

SAFİYƏT – Bax: Safiyə.

SAFİGÜL – Gül kimi, qatqısız, saf, duru, təmiz.

SAFİNAZ – (f.) Çox nazlı, çox naz edən.

SAFİNUR – (ər.) Çox nurlu, çox işıqlı, təmiz kimsə.

SAFİRƏ – (ər.) İncə, gözəl səs.

SAFİYYƏ – (ər.) Qatışıqsız, qatqısız, xalis, təmiz. Saf, xalislik.

SAFİYƏN – (ər.) Saf, təmizlik, məsumluq

SAFİYƏT – (ər.) Təmizlik, saflıq, xalislik, ürəyi paklıq.

SAFURA Qədim yəhudi dilindən ərəb dilinə keçmiş bu sözün mənası “parlaq, işıqlı ulduz” deməkdir.

SAHABƏ – Ərəbcə “sahabə” sözündəndir. Sahib olan, qoruyan, arxa duran.

SAHNİSƏ – Səhər qadını, səhər kimi gözəl qız.

SAHİBƏ – 1.Ərəbcə “sahib” sözündən olub, həmdəm, qoruyan, hami edən mənasındadır. 2.Bir iş görmüş olan. 3.Hər hansı bir xüsusiyyəti olan.

SAHİBƏT – Bax: Sahibə.

SAHİBXANIM – Ərəbcə “sahib” və azərbaycanca “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib, səlahiyyətli hökmdar qadın (qız) deməkdir.

—
SAHİLƏ – Ərəbcə “sahil” sözündən olub, su obyektlərinin (dəniz, göl, çay) kənarı, su ilə qurunun kəsişdiyi yer.

SAHİNƏ – (ər.) Tez, cəld qadın.

SAHİRƏ – Ərəbcə “sahir” sözündən olub gecələri yatmayan, yuxusuz mənasındadır. 2. Cadugər, ovsunlayıcı gözəl. 3. Səyyarə, planet, ulduz.

SAHUR – (ər.) 1. Gecə oyanıqlığı, yuxusuzluq. 2. Ramazanda şəfəqdən əvvəl yeyilən yemək. 3. Ay tutulmasının meydana gətirdiyi kölgə.

SAHURƏ – Ərəbcə “sahur” sözündən olub, gecə vaxtı doğulan qız uşaqlarına verilən bir ad.

SAİBƏ – Ərəbcə “saib” sözündən olub, düzgün dəqiq, məqsəduyğun anlamını verir.

SAİFƏ – Ərəbcə “saifə” sözündən olub, səliqə ilə düzən, intizamlı olan mənasındadır.

SAİHƏ – Ərəbcə “saih” sözündən olub, səliqəli, düzgün rəftar deməkdir.

—
SAİQƏ – 1.Ərəbcə “saiq” sözündən olub, ildırım, şimşək deməkdir. 2. Sövk edən hal, durum, vəziyyət. 3.Səbəb olan, gərək bilən. **SAİLƏ** – Ərəbcə “sailə” sözündən olub, hücum edən, üstünə gələn mənasındadır.

SAİMƏ – Ərəbcə “saimə” sözündən olub, oruc tutan, oruc lu mənasındadır.

SAKİBƏ – Ərəbcə “sakib” sözündən olub, çox parlaq mənasındadır.

SAKİFƏ – Ərəbcə “sakif” sözündən olub, susqun, səssiz, bilikli, çox parlaq mənasındadır.

SAKİNƏ – Ərəbcə “sakin” sözündən olub, məskən salmaq, yaşamaq mənasındadır.

SAKİRƏ – Saf niyyətli, təmiz olan.

SAKİTƏ – Ərəbcə “sakit” sözündən olub, yavaş, sakit, asta olan mənasındadır.

SAKİYƏ – Saqilik edən qız. Su və ya şərab paylayan.

SAQİBƏ – Ərəbcə “səqib” sözündən olub, parıltılı, işıq saçan mənasındadır.

SAQİBƏT – Bax: Saqib.

SAQİDƏ – Doğru danışan.

SAQİFƏ – Ərəbcə “saqif” sözündən olub, çox parlaq, çox işıqlı mənasındadır.

SAQİRƏ – (ər.) Uşaq, balaca qız.

SAQİYƏ – Su verən qız.

SALATIN – Ərəbcə “sultan” sözünün cəmi olub, sultanlar, hökmdarlar, məcazi mənada qarşısında səcdə olunan mənasi daşıyır.

SALEHƏ – Ərəbcə “saleh” sözündən olub, xeyir, xoş, xeyirxah mənasındadır.

SALİDƏ Farsca “saldidə” sözündəndir. Yaşlı, uzunömürlü, təcrübəli, illər görmüş, görüb götürmüş.

SALİFƏ – Farsca “salifə” sözündən olub, keçən, keçmiş mənasındadır.

SALİHƏ – (ər.) 1.Yaxşılıq edən, xoşniyyətli. 2.Dinin əmr və qadağanlarına uyğun gələn, yaxşı əxlaq sahibi.

SALİSƏ – Ərəbcə “üçüncü” deməkdir. Adətən ailədəki üçüncü qıza verilir.

SAMİDƏ – Məğrur, vüqarlı.

SAMİYƏ – Ərəbcə “samiyə” sözündən olub, yüksək ali mənasındadır.

SAMİGÜL – Ən yüksək, ən ali gül; Çox gözəl qız. **SAMİQƏ** – (ər.) Bax: Samiq.

SAMİLƏ – (ər.) Artıq, artıq olan şey, artım.

SAMİNƏ – Ərəb mənşəli olub “eşitmə” mənasındadır.

SAMİRƏ – Ərəbcə “samir” sözündən olub, həmsöhbət, dost, rəfiqə, yoldaş deməkdir. Samirə, həmçinin İraqda, Dəclə çayı sahilində qədim şəhərin adıdır.

SAMİTƏ – Ərəbcə “samitə” sözündən olub, sakit, susan, danışmayan mənasındadır.

—
SAMİYƏ – Ərəbcə “sami” sözündən olub, adı yüksək, uca, olan deməkdir.

SANİYƏ – Ərəbcə “saniyə” sözündən olub, ikinci, ikinci olaraq, nüfuzlu, şöhrətli deməkdir.

SANİHƏ – Ərəbcə “sanihə” sözündən olub, fikrə, xəyala dalan mənasındadır.

SANAL – Xəyali, zahiri, əsli olmayan.

SANAY – Ərəbcə “saniyə” sözündən olub, azərbaycanca “san” (“sanamaq” feilindən hesablamaq) və “ay” (30 gün) sözlərindən düzəlib, ay hesabı, təqvim deməkdir. **SANAYƏ** – Bax: Sanay.

SANİH – (ər.) Zəhin və düşüncədən meydana gəlib çıxan, fikirdən doğulan.

SANİHƏN – (ər.) 1. Bir dəqiqənin və ya dərəcənin altmışda biri.
2. İkinci dərəcədə mülki rütbə.

SARA – Sara sözü türkcə cəsurluq, qüvvət, şahzadə xanım, vardövlət deməkdir. İbrahim peyğəmbərin arvadının adı Sara, Ağqoyunlu hökmdarı Uzun Həsənin anasının adı Sara xatun olmuşdur. **SARABƏYİM** – Cəsur, qüvvətli, təmiz, saf xanım.

SARAXANIM – 1. Saf, təmiz xanım. 2. Yüksək xanım, hökmdar xanım.

SARAHƏ – Ərəbcə “sarahə” sözündəndir, nəsl- nəcabəti olan, xoşbəxt taleyi olan.

SARANƏ – Yaxşı, seçmə, alicənab, nəcib olan.

SARARƏ – Ərəbcə “sararə” sözündən olub, qılgılcım mənasındadır.

SARANƏ – Ərəbcə “saranə” sözündəndir. Şahzadə, var-dövlətli xanım.

SARAY – 1.Əzəmətli, möhtəşəm, dəbdəbəli bina. 2. Hökmdarın və onun ailəsinin yaşadığı dövlət binası. 3. Gözəl, yaraşıqlı.

SARAYBƏYİM – Gözəl, yaraşıqlı bəyim.

SARAYXANIM – Gözəl, yaraşıqlı xanım. **SARAYƏ**

– Bax: saray.

SARBANƏ – Farsca “sarban” sözündən olub, başçılıq edən mənasındadır.

SARƏNG 1.Qara və kiçik bir quş.2. Klassik muğamlardan birinin adı.

SARICA – Azərbaycanca “sarı” və -ca kiçiltmə və əzizləmə mənası bildirən şəkilçidən olub, saçları və dərisi sarı rəngdə olan sevimli qız deməkdir.

SARIÇİÇƏK – Sarı rəngli çiçək, sarı çiçək kimi qız.

SARIGİLƏ – Giləsi sarı olan, sarı gilə; Balaca, sarı qız.

SARIGÖZ – Sarışın olan qız; Sarıgözlü qız.

SARIGÜL – Azərbaycanca “sarı” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib; Sarı rəngli çiçək, sarı dərilili gözəl deməkdir. **SARITEL** – Sarı rəngli saçlı olan, saçlı sarı olan.

SARİFƏ – Ərəbcə “sarifə” sözündəndir. 1. Sərf edən. 2. Aydın.

SARİYƏ – Ərəbcə “sariyə” sözündən olub, hərəkətdə olan mənasındadır.

SAVAD – Yazıb-oxumağı bacarma, yazı-pozu. Gümüşdən düzəldilən şeylərin üzərinə salınan qara rəngli naxış.

SAVADBƏYİM – Bilikli, savadlı Bəyim.

—
SAVADXANIM – Bilikli, savadlı xanım.

SAYADƏ – Ərəbcə “səyyad” sözündən olub, hörmətli, sayılan mənasındadır.

SAYALI – Azərbaycanca saya (xeyir, bərəkət) və - lı şəkilçinin birləşməsindən əmələ gəlmişdir. Sayılan, saya alınan, hörmətli, sayğılı, xoşqədəmli, xeyirli, xeyir gətirən.

SAYAT – Adlı-sanlı, tanınmış.

SAYATEL – Bir rəngli tel, saç rəngli olan.

SAYƏGÜL – Kölgədə boy atan gül.

SAYGÜL – Azərbaycanca “say” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, çiçəklərin seçiləni, sayılan gül, hörmət edilən gül, hörmətli gözəl deməkdir.

SAYİQƏ – Ərəbcə “sayiqə” sözündəndir. Gözüaçıq, ayıq, oyanıq olan, sərvaxt.

SAYİLƏ – Ərəbcə “sayıl” sözündəndir. 1. Soruşan, sual verən; 2. Dilənçi, yolçu.

SAYİMƏ – Dəyər verən, sayğı göstərən.

SAYİRƏ – Ərəbcə “sayirə” sözündəndir. Seyr edən, hərəkət edən, gəzən.

SAYQI – Hörmət, ehtiram, şərəf.

SAYNAZ – Azərbaycanca “say” və farsca “naz” sözlərindən düzəlib. Hörmətli, sayılan nazənin.

SAYNUR – Azərbaycanca “say” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib. Hörmətli, sayılan, işıqlı, xeyirli işıq.

SAYNURƏ – Bax: Saynur.

SAYZƏR – Azərbaycanca “say” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib. Qiymətli, dəyərli qızıl.

SEHRABƏ – Ərəbcə “sehrabə” sözündən olub, diqqəti cəlb edən, insanı məftun edən mənasındadır.

SEHRAN – 1.Sehrlər, əfsunlar; 2. Cazibə, məftun edən.

SEHRANƏ – Bax: Sehran.

SEHRAYƏ – Ərəbcə “sehr” və “ayə” (dua) sözlərindən düzəlib, əfsun, sehirli, cazibə edən, insanı məftun edən deməkdir.

SEHRİ – Ərəbcə “sehr” sözündən olub, diqqəti cəlb edən mənasındadır.

SEHRİNƏZ – Məftunedici naz, cəlbəedici naz, nazı xoşa gələn, sehr edici işvə, cazibəli qəməz.

SELAY – Ay işığının seli; Ay kimi gözəl və saf qız.

SELCAN – 1.Can dincliyi, qəlb sakitliyi. 2.Sel suları kimi, selə bənzər, sel ruhlu, sel ürəkli. 3.Aşib-daşan, həyəcanlı. “Kitabı-

Dədə Qorqud” dastanının qəhrəmanlarından birinin adıdır (Sarı donlu Selcan xatun). **SELDA** – Sel, daşqın su.

SELDAĞ – Dağları aşan sel, coşqu.

SELDANUR – Nur seli, gur işıq saçan.

SELEN – Səs, ün, tanınan.

SELİN – 1. Güclü və çox axan yağış suyu, çay kimi axan yağış seli, yağış suyunun əmələ gətirdiyi arx, dərə. 2. Həmişə yaşıllığını saxlayan bitki.

SELMİ – (ər.) Barışiq, dostluq.

SELMİN – (ər.) Sülh tərəfdarı, sülh və sevgi hissi ilə dolu.

SELNUR – Nur seli, işıq seli.

SELYANƏ – Seli yandıran. Günəş qədər parlaq.

SELVANƏ – (ər.) 1.Bal. 2.Böyük bildirçin.

SEMİHƏ – Ərəbcə “seminə” sözündən olub, qiymətli, bahalı mənasındadır.

SEVAL – Sevərək almaq, həmişə sevən.

SEVAN – Sevərək al, saxla, xatırla.

SEVANƏ – Sevərək al, saxla, xatırla. **SEVCAN** – Sevimli insan, sevimli.

SEVDA – Ərəbcə “sevda” sözündən olub, bir şeyə qarşı hiss edilən şiddətli arzu, sevgi, məhəbbət, eşq, həddindən artıq istək, həvəs.

SEVDABƏYİM – Məhəbbəti yüksək olan Bəyim.

SEVDAGÜL – Ərəbcə “sevda” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, məhəbbət gülü, eşq çiçəyi deməkdir.

SEVDAXANIM – Sevdalı xanım, mehriban xanım.

—
SEVDANƏ – Ərəbcə “sevdanə” sözündən olub, məhəbbəti yüksək olan mənasındadır.

SEVDİİYƏ İstəyən, vurulan, eşqə düşən.

SEVƏR – Sevmək feilindən olub, sevən, aşiq olan, istəyən, tərəfdar olan deməkdir

SEVƏN – Məhəbbət bəsləyən, aşiq olan, eşq yetirən.

SEVGÜL – Sevimli gül, sevgini xatırladan gül.

SEVGİ – Eşq, məhəbbət, sevda, meyl.

SEVGİLƏ – Qeyri-adi sevgili, adi sevgilidən də yüksəkdə olan.

SEVGİN – Çox sevilən, əzizlənən, istənilən, sevilməyə layiq.

SEVGİNAZ – Azərbaycanca “sevgi” və farsca “naz” sözlərindən düzəlmiş, məhəbbət işvəsi, məhəbbət töhfəsi deməkdir.

SEVGİNUR – Azərbaycanca “sevgi” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlmiş, məhəbbət ziyası, nuru, işığı deməkdir.

SEVGİYYƏ – Azərbaycanca “sevgi” və ərəbcə -iyyə şəkilçisi, sevgiyə aid, eşqlə əlaqədar, məhəbbətlə bağlı olan .

SEVGİZƏR – Azərbaycanca “sevgi” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, qızıla məhəbbət, sevgi.

SEVGÜL – Azərbaycanca “sev” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib. Sevilən gül, istənilən çiçək.

SEVGÜN – Azərbaycanca “sev” və “gün // gin” şəkilçisinin birləşməsindən əmələ gəlib, esvilən, istənilən, arzu olunan mənasındadır.

SEVİL – Azərbaycanca “sevilmək” feilinin əsası olub başqası tərəfindən xoşlanan, sevilən. Bu ad hələ XVI əsrə aid mənbələrdə

–
işlənməsinə baxmayaraq, C.Cabbarlının eyniadlı pyesinin uğurlu tamaşasından sonra işləklilik qazanmışdır.

SEVİLAY – Sevilən ay, sevlməyə layiq olan ay (gözəl).

SEVİNC – Sevinmə, şadlanma, fərəh, şadlıq etmək.

SEVİNƏ – Şadlanma, fərəhli olmaq.

SEVNAZ – Çox nazlı sevgili.

SEVNUR Azərbaycanca “sev” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib. Sevilən, istənilən nur, işıq.

SEVNURƏ– Bax: Sevnur.

SEVZƏR – Azərbaycanca “sev” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib. Qızılı, zərli, parıltılı şeyləri sevən. **SEYLAB** – (f.) Sel, sel suyu.

SEYCAN – Farsca “se” (y) və “can” sözlərindən düzəlib, sevimli insan, üçüncü varlıq, insan, adam (uşaq) deməkdir.

SEYFURƏ – İpək, qumaş.

SEYFİYYƏ – Ərəbcə “seyfiyyə” sözündən olub, yaylaq, gözəllik mənasındadır.

SEYHANƏ – Seyhun çayının adındandır. Aralıq dənizinin İskəndərun körfəzinə tökülən bir çayın adıdır. Anadolu türkləri bu adı Seyhun və Ceyhun çaylarının adlarına uyğunlaşdırmışlar.

SEYHUNƏ – Coşğun, coşan (Amu-Dərya çayının qədim adı)

SEYİDƏ – Ərəbcə “seyid” sözündən olub, peyğəmbərin nəslindən olan qadın, xanım.

SEYİDBACI – Seyid bacı, seyid bacısı, böyük bacı.

SEYİDBƏYİM – Seyid soyundan olan Bəyim. **SEYİDBANU**
– Seyid soyundan olan Xanım.

—
SEYİDCAHAN – Seyid soyundan olan Xanım.

SEYİDXANIM – Ağa xanım, Məhəmməd peyğəmbərin nəslindən olan xanım.

SEYNURƏ – Sevilən nur, istənilən işıq.

SEYMURƏ – (ər.) Gizli sirləri üzə çıxaran. **SEYRAN**
– (ər.) Gəzmə, baxıb seyr etmə.

SEYRANƏ – (ər.) Gəzmə, seyr etmə, tamaşa, gəzinti yeri, seyrəngahla əlaqəli olan.

SEYRANGÜL – Seyr edən gül; Seyr ediləsi gül.

SEYLABƏ Farsca “lab” və ərəbcə “seyl” sözlərindən düzəlib, şiddətli axan sel mənasındadır.

SEYLAN – (ər.) Axma, axışan.

SEYLANƏ – Bax: Seylan. **SEYRƏXANIM**
– Seyr edən xanım.

SEYRİBƏYİM – Seyr edən bəyim.

SEYRİXANIM – Seyr edən xanım.

SƏADƏT – Ərəbcə “səadət” sözündən olub, xoşbəxtlik, məsud olmaq mənasındadır.

SƏBA – Ərəbcə “səba” sözündən olub, səhər əsən xəfif külək, yüngül və lətif meh deməkdir. “Səba” eyni zamanda, e.ə X əsrdə Cənubi Ərəbistanda mövcud olmuş tayfa ittifaqı və qədim dövlətin adıdır.

SƏBABƏYİM – Ərəbcə “səba” və “Bəyim” sözündən olub, gözəl Bəyim mənasındadır.

SƏBAHİLƏ – Ərəbcə “səbahil” sözündən olub, sahil mənasındadır.

—
SƏBAHƏT – Ərəbcə “səbahət” sözündən olub, gözəllik, göyçəklik, lətif olan deməkdir. **SƏBAXANIM** – Səba xanımı, sübh gözəli.

SƏBANİSƏ – Səhər qız(lar)ı, səba qadın(lar)ı, sübh gözəli. Günəş.

SƏBARƏ – Farsca “səbarə” sözündən olub, yüksəkdə olan, atlı mənasındadır.

SƏBAT – Ərəbcə “səbat” sözündəndir. Axıra qədər sözünün üstündə duran, vəfalı, mətanət, əzm.

SƏBAY – Ərəbcə “səbat” sözündəndir. Səhər mehi, səhər doğulan ay.

SƏBİHƏ – Ərəbcə “səbih” sözündən olub, səhər gözəli, qəşəng, yaraşqlı mənasındadır.

SƏBİKƏ – Əridilmiş metal külçə. Sağlam bədənli.

SƏBİQƏ – Ərəbcə “səbiqə” sözündəndir. Əvvəl, keçmişdə olan.

SƏBİLƏ – Ərəbcə “səbil” sözündəndir. 1. Yol. 2. Yol üzərində savab üçün paylanan su.

SƏBİNƏ – Ərəbcə “səbinə” sözündən olub, qiymətli, dəyərli, sevinən, şənlənən mənasındadır.

SƏBİRƏ – Ərəbcə “səbir” sözündən olub, səbir edən, dözümlü, təmkinli deməkdir.

SƏBİHƏ – Ərəbcə “səbihə” sözündən olub, səhər çağı, sübh mehi mənasındadır.

SƏBİYƏ – Ərəbcə “səbi” sözündən olub, cavan, yeni yetmə qız, həddi-buluğa çatmamış qız uşağı deməkdir.

SƏBNUR – Gecə nuru.

SƏBRİ – (ər.) Səbirlə əlaqədar, səbrə bağlı.

SƏBRİYƏ – Ərəbcə “səbir” sözündən olub, səbirli, dözümlü mənasını ifadə edir. **SƏBRİNİSƏ** – (ər.) Qadınların səbirlisi.

SƏBA – Ərəbcə “səba” sözündən olub, səhər mehi mənasındadır.

SƏBİYƏ – Ərəbcə “səbiyə” sözündən olub, cavan, həddi-buluğa çatmamış qız mənasındadır.

SƏBTAC – Ərəbcə “səb” və “tac” sözündən olub, səhərin tacı mənasındadır. Səhər tezdən doğulan qızlara verilən addır.

SƏBUHƏ – Ərəbcə “səbuhə” sözündən olub, səhər mehi mənasındadır.

SƏBUHİYYƏ – Bax: Səbuhə.

SƏBUZƏR – Kiçik zər, balaca zər kimi qız. Gözəl qız.

—
SƏBZƏ – 1.Fidan, pöhrə, yenicə yetişən ağac və ya kol. 2.Əla kişmiş növü.

SƏBZƏBƏYİM – Cavan, fidan Bəyim.

SƏBZƏGÜL – Bax: Səbzə və Gül.

SƏBZƏXANIM – 1.Tərəvətli xanım. 2. Uğurlu qız.

SƏBZİYƏ – Farsca “səbzıyyə ” sözündən olub, qarabəniz qız mənasındadır.

SƏDABƏ – Ərəbcə “səda” sözündən olub, sədəf mənasındadır.

SƏCAYƏ – Ərəbcə “səcayə” sözündən olub, xarakter, səciyyə mənasındadır.

SƏCDƏ – Allaha sitayiş edən, səcdə edən.

SƏCCADƏ – Canamaz; üzərində mömin müsəlmanların namaz qıldığı kiçik xalça və ya qumaşdan tikilmiş döşənək. **SƏCİDƏ** – 1.Allaha pərəstiş edən.2.Düzülmüş, rədiflənmiş.

SƏDA – Ərəbcə “səda” sözündən olub, səs, avaz, əks-səda mənasındadır.

SƏDABƏ – Ərəbcə “səda” sözündən olub, sədəf mənasındadır.

SƏDAGÜL – Səda gülü, çiçəyi. Gülün sədası.

SƏDAQƏT – Ərəbcə “sədaqət” sözündən olub, dostluq, vəfa, etibar, sadıqlıq, etibarlılıq.

SƏDAYƏ – Ərəbcə “səda” sözündən olub, səs, avaz deməkdir. Quran surələrindəki cümlələrin hər bir sözlərindən yaranmış addır. Səsli, avazlı.

SƏDAYƏT – Bax: Sədayə.

SƏDƏD – Ərəb mənşəli söz olub münasibət, yaxınlıq, məqsəd mənasındadır.

SƏDƏF – Bəzi balıqqulaqların iç qatını təşkil edən və müxtəlif bəzək əşyaları hazırlanan bərk, parlaq maddənin adıdır. Öz parlaqlığı, zərifliyi, saflığı ilə sədəfi xatırladan deməkdir.

SƏDƏFNUR Ərəbcə “sədəf” və “nur” sözlərindən düzəlib, sədəf kimi parlaq, işıqlı deməkdir.

SƏDƏT – Ərəbcə “sədət” sözündəndir. Xoşbəxtlik, bəxtiyarlıq, ağgünlük.

SƏDİQƏ – (ər.) Həqiqi dost, vəfalı yoldaş, rəfiqə.

SƏDDİNUR – Bəxtiyarlıq, xoşbəxtlik nuru.

SƏDİNƏ – (ər.) Xoşbəxt, bəxtiyar, uğurlu.

SƏDİRƏ – Ərəbcə “sədr” sözündən olub, dövlət, hökumət mənasındadır.

SƏDİYƏ – Bəxtiyarlıq, xoşbəxtlik, uğurluluq. Uğurlu ulduz.

SƏDURƏ – Ərəbcə “sədr” sözündən olub, rəhbərlik edən mənasındadır.

SAFİYƏ – (ər.) Qatışıqsız, qatqısız, xalis, təmiz. Saf, xalislik.

SAFİYƏT – Bax: Safiyə.

SƏFA – Ərəbcə “səfa” sözündəndir. Təmizlik, saflıq, duruluq, rahatlıq, əyləncə. Məkkə yaxınlığında kiçik bir təpənin adıdır.

SƏFARƏ – (ər.-f.) Düzülmüş.

SƏFAƏT – Zövq, nəşə, ləzzət, kef, rahatlıq.

SƏFAGÜL – Ərəbcə “səfa” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib.

Zövq çiçəyi, əyləncə çiçəyi, xoşagələn, saf, təmiz çiçək.

SƏFALI – Ərəbcə “səfa” və -lı şəkilçisindən yaranmışdır.

Ürəkaçan, xoşagələn, zövq verən.

SƏFANƏT – 1.Gəlir, xəzinə. 2.Böyük qayıq, gəmi.

—
SƏFANƏ – Gəlir, xəzinə, böyük qayıq, gəmi.

SƏFANAZ – Ərəbcə “səfa” və farsca “naz” sözlərindən düzəlib.
Zövq verən naz, qəmzə, işvə.

SƏFANUR – Ərəbcə “səfa” və “nur” sözlərindən düzəlib.
Saflığın, təmizliyin şəfəqi, işığı, ziyası.

SƏFAYƏ – (ər.) Saflıq, duruluq, əyləncə, tamaşalı.

SƏFAYƏT– Bax: Səfayə.

SƏFAZƏR – Ərəbcə “səfa” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib.
Saf, xalis qızıl.

SƏFBƏSTƏ – Səf bağlanmış, sıra-sıra düzülmüş. **SƏFİ**
– Saf, təmiz, xalis.

SƏFİQƏ – Şəfqətli, mərhəmətli olan, canı yanan.

SƏFİNƏ – (ər.) 1.Gəmi, qayıq. 2.Müxtəlif mövzularda yazılan əsərlər toplusu. Məşhur adamların tərcümeyi-hallarının toplandığı kitab, cümg.

SƏFİRƏ – Ərəbcə “səfir” sözündən olub, elçi mənasındadır.

SƏFİYYƏ – (ər.) Saf, təmiz, xalis, əsl qız.

SƏFURƏ – Zərif, yaraşıqlı, incə.

SƏHABƏ – Ərəbcə “səhab” sözündən olub, daimi yoldaşlıq, Allaha iman və iman üzərində ölmək.

SƏHALƏ – Ərəbcə “səhal” sözündən olub, asan, çox çətin olmayan mənasındadır.

SƏHARƏ – Ərəbcə “səhar” sözündən olub, cadugər, sehrliyi, gözəlliyi ilə əfsunlayan, səhra mənasındadır.

SƏHAYİBƏ – Ərəbcə “səhaibə” sözündən olub, bulud mənasındadır.

SƏHƏR – Ərəbcə “sübh” sözündən olub, sübh açıldığı vaxt, sübh.

SƏHƏRBANU – Səhər doğulan banu. Günəş, gözəl qız.

SƏHƏRGÜL – Ərəbcə “səhər” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib. Səhər çiçəyi, sübh vaxtı açılan çiçək.

SƏHƏRGÜN – Ərəbcə “səhər” və azərbaycanca “gün” sözlərindən düzəlib. Səhər günəşi, gələcək gün.

SƏHƏRNAZ – Ərəbcə “səhər” və farsca “naz” sözlərindən düzəlib. Səhər gözəli, səhərin nazlısı.

SƏHƏRNUR Ərəbcə “səhər” və “nur” sözlərindən düzəlib. Səhər işığı, səhər vaxtının işığı, ziyası, səhərin aydınlığı.

SƏHƏRŞƏN – Ərəbcə “səhər” və “şən” sözlərindən düzəlib. Səhərin şənliyi, sevinci, fərəhi.

SƏHƏRZƏR – Ərəbcə “səhər” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, sübhün şəfəqi mənasındadır.

SƏHİBƏ – Ərəbcə “səhibə” sözündən olub, sahib olmaq mənasındadır.

SƏHİHƏ – Ərəbcə “səhih” sözündəndir. 1. Gerçək, həqiqət, doğru. 2.Saf, təmiz.

SƏHİQƏ – Ərəbcə “səhiq” sözündən olub, uzaq mənasındadır.

SƏHİNUR – Ərəbcə “səhih” və “nur” sözlərindən düzəlib. Gerçək işıq, həqiqi parlaqlıq, parıltı, xalis işıq, saf parlaq olan.

SƏHNƏBACI – Sakit, mülayim bacı.

SƏHNƏBANU– Səhnə (Səkinə) banu, sakit banu. **SƏHRADƏ** – Çöldə yaşayan qız, çöl gözəli.

—
SƏHRAGÜL – Səhrada bitmiş gül, səhra gülü.

SƏHRAN – (ər.) Gecələri oyaq qalan.

SƏHRANƏ – (ər.) Susuz, düzənlik sahə, çöl.

SƏHRAYƏ – (ər.) Səhranı sevən.

SƏHRAZƏR – Səhrada olan zər, səhra qızıllı.

SƏHRİNAZ – Səhər nazı, sübh nazı.

SƏHƏRİYƏ – Səhərlər, səhərli.

SƏHURƏ – (ər.) Orucluğu obaşdan yeməyi. Həmin zaman anadan olan uşaqlara qoyulan adlardandır.

SƏİDƏ – Ərəbcə “səidə” sözündən olub, xoşbəxt, mübarək, bəxtiyar böyüyən, müqəddəs, uğurlu, məsud, savab qazanmış, Allah qatında məqbul tutulmuş deməkdir.

SƏİDƏXANIM – Ağgünlü, bəxtəvər, sədaqətli, xoşbəxt xanım.

SƏKİBƏ – Ərəbcə “sakibə” sözündəndir. Dözümlü, dözən, səbirli, səbir eyləyən.

SƏKİNƏ – Ərəbcə “sakinə” sözündən olub, durma, duruş, dayanma, sükunət, təskinlik deməkdir.

SƏKİNƏBƏYİM – Sakit, mülayim bəyim.

SƏKİNƏXANIM – Sakit, mülayim xanım.

SƏQİDƏ – Xoşbəxt, bəxtiyar.

SƏQİRƏ – Kiçik, balaca, od, alov.

SƏLAHƏ – Ərəbcə “səlah” sözündəndir. 1 Yaxşılıq, xeyirxahlıq.
2. Sülh, barışıq yaradan.

SƏLBİ – 1.Farsca “səlbi” sözündən olub, sərv boylu, sərv qamətli deməkdir. 2.Yardım edən, kömək edən, əl tutan deməkdir.

SƏLBİNƏZ – Uzun boylu gözəl, nazlı, işvəli qız.

SƏLDUZ – 1.Ulduz. 2. Cığataylarda tayfa adı. 3.Cənubi Azərbaycanda şəhər adı

SƏLHƏT – Sülh gətirən gül. Azərbaycan dilində xarıbülbul gülünə bənzər gül adı.

SƏLİB – Ərəbcə “səlib” sözündən olub, asayış yaradan mənasındadır.

SƏLİHƏT – Yaxşı, yararlı, düzgünlük tərəfdarı.

SƏLİHƏ – (ər.) Ədalətli, mehriban.

SƏLİMƏ – Ərəbcə “salim” sözündən olub bir neçə məna daşıyır: 1.Təmiz, səmimi, sülhsevər, sakit, dinc. 2. Sağlam, eyibsiz, nöqsansız, doğru, dürüst. 3.Təhlükəsiz, zərərsiz, xilas olmuş.

SƏLİMƏXANIM – Sağlam xanım, bütöv xanım.

SƏLİMƏXATUN – Sağlam xatun, bütöv qadın.

SƏLİMƏT – Bax: Səlimə.

SƏLİMİYƏ – Üstündə qol-budaqlı parıldayan tel şəkilli bəzəkləri olan bir növ zərif parça, qumaş.

SƏLİMNƏZ Ərəbcə “Səlim” və farsca “naz” sözlərindən düzəlib; Eyibsiz naz, başdan-başa, bütöv naz.

SƏLİN – 1.Gur axan su. 2.Orta Asiyada yetişən, bəstəboy, davamlı yaşıl qalan bitki.

SƏLİLƏ – (ər.) Yeni doğulmuş ilk qız uşağı.

SƏLİSƏ – (ər.) Düzgün, axıcı, rəvan.

—

SƏLMA – Ərəbcə “səlma” sözündən olub, sağ-salamata olmaq, əsən olmaq, yaxşı olmaq, sağlamlıq, salamatlıq deməkdir.
SƏLMİ – Ərəbcə “səlimi” sözlərindən olub, sağlam olma, nöqsansız, bütöv, tam mənasındadır.

SƏLMİBƏYİM – Bax: Səlmi və Bəyim.

SƏLMİCAHAN – Bax: Səlmi və Cahan.

SƏLMİCAMAL – Bax: Səlmi və Camal.

SƏLMİNAZ – Ərəbcə “səlmi” və farsca “naz” sözlərinin birləşməsindən olub, nazla böyüyən, sağlam, nazlı gözəl anlamındadır.

SƏLMİNİSƏ – “Səlmi” və “Nisə” adalarından olub, sağlam qadın mənasındadır.

SƏLMİNUR – Sağlam, parlaq.

SƏLMİZƏR – Qızıl kimi nöqsansız, sağlam, dürüst olan.

SƏLTƏNƏT – Ərəbcə “səltənət” sözündən olub, padşahlıq, hökmdarlıq, dövlət, hökumət, dəbdəbə, təntənə mənasındadır.

SƏLVA – (ər.) 1. Bal; 2. Bildirçin quşu.

SƏLVİCAN – Sərv ağacı kimi boy-buxunlu, qədd-qamətli gözəl.

SƏLVİYƏ – Əslində farsca “sərv”dəndir. Sərv ağacına bənzəyən uzun boylu, qədd-qamətli gözəl anlamındadır.

SƏMA – Ərəbcə “səma” sözündəndir, göy, asiman, göy üzü, fələk deməkdir.

SƏMAGÜL – Ərəbcə “səma” və farsca “gül” sözlərindən düzəlmiş, göyün çiçəyi, asimanın gözəli deməkdir.

SƏMAHƏT – Ərəbcə “səmahət” sözündən olub, səxavət, mərdlik, əliaçıqlıq, cəmərdlik deməkdir.

SƏMANAZ – Ərəbcə “səma” və farsca “naz” sözlərindən düzəlmiş, göyün nazı, qəmzəsi deməkdir.

SƏMANUR – (ər) Göyün işığı, göy üzünün aydınlığı, asimanın parlaqlığı.

SƏMAZƏR – (ə-f) “Səma” (göy, fələk) və “zər” (altun, qızıl) sözlərindən meydana gəlib, göyün üzündə olan şəfəq mənasındadır.

SƏMARƏ – Meyvə, bar, fayda, mənfəət, nəticə.

SƏMAYƏ – Ərəbcə “səməviyyə” sözündən olub, asimana, səmaya məxsus, göyə aid, uca, yüksək mənasındadır.

SƏMAYƏT – Bax: Səmayə.

SƏMAZƏR – Ərəbcə “səma” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, göyün qızılı, şəfqəti deməkdir.

SƏMƏN – Farsca “səmən” sözündən olub, yasəmən ağacı və gülü deməkdir.

SƏMƏNBƏR – Farsca “səmən” və “bə” sözlərindən düzəlib. Sənəsi yasəmən kimi ağ, yasəmən sənəli deməkdir.

SƏMƏNGÜL – Farsca “səmən” və “gül” sözlərindən düzəlib. Yasəmən ağacının gülü.

SƏMƏNİ – Əslə türk dilindən olub, ərəb dilinə keçmişdir. Novruz bayramında göyərdilmiş buğda, həyat, yenilik.

SƏMƏNNAZ – Farsca “səmən” və “naz” sözlərindən düzəlib, nazlı yasəmən, naz edən yasəmən.

SƏMƏNNUR – Farsca “səmən” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib; Parlaq yasəmən, işıq saçan yasəmən.

SƏMƏNZAR – Ərəbcə “səmanzar” sözündəndir. Gözəl üzlü, göyçək.

SƏMƏNZƏR – Farsca “səmən” və “zər” sözlərindən düzəlib. Qızıl yasəmən, zərli yasəmən. Dəyərli altun, qiymətli qızıl, qızıl kimi dəyərli, qiymətli.

SƏMƏNRÜX – (f.) Yasəmən üzlü, yasəmən yanaqlı.

SƏMANSA – Yasəmən kimi ətirli gül.

SƏMƏR – Ərəbcə “səmər” sözündən olub, fayda, mənfəət mənasındadır.

SƏMƏRGÜL – (ə-f) Meyvə çiçəyi, gülü, faydalı gül.

SƏMƏRNAZ – Xeyirxahlığı ilə öyünən.

SƏMƏRRUX – 1.Faydalı can, istəkli, sevilməli; 2. Meyvə üzlü.

SƏMRA – Qarayanız, buğdayı, qarabuğdayı.

SƏMRAL – Qarayanız, buğdayı, qarabuğdayı.

SƏMRAN – Qarayanız, buğdayı, qarabuğdayı.

SƏMƏR – 1.Meyvə, bar gətirən. 2. Fayda, mənfəət, nəticə.

SƏMƏRGÜL – Meyvə gülü, faydalı gül.

SƏMƏRQƏND – 1.Şirin meyvə. 2.Özbəkistanda şəhər adı. Rəvayətə görə, Yəmən şahı Şəmir bu şəhəri zəbt edir və öz adını qoyur.

SƏMƏRRUX – Bəhrəli üz, faydalı üz, zövq verən üz.

SƏMİÇƏ – Dərman, əlac.

SƏMİHƏ – Geniş ürəkli, əliaçıq, səxavətli.

SƏMİDƏ – Sakit, tərpənməz, susan.

SƏMİQƏ – Sakit, meh, nəsimi, dinləyici.

SƏMİHƏ – Ərəbcə “səmihe” sözündən olub, dəyərli, qiymətli mənasındadır.

SƏMİLƏ – Dəyərli, qiymətli.

SƏMİMƏ – İç, mərkəz, bir şeyin əsli, ən xalis qismi, ürəkdən, candan olan.

SƏMİNAY – Ərəbcə “səmin” (qiymətli, dəyərli, bahalı) və türkcə “ay” sözündən yaranmışdır.

SƏMİNƏ – Ərəbcə “səminə” sözündən olub, qiymətli, bahalı, yağlı, kefi kök, çağ mənasındadır.

SƏMİRAY – Ayın dostu, rəfiqəsi, həmsöhbəti, dost ay.

SƏMİRƏ – Ərəbcə “səmirə” sözündən olub, dost, həmsöhbət, müsahib mənasındadır.

SƏMİYƏ – (ər.) Sözə baxan, dinləyən, eşidən, qulaq asan, eşidilən.

SƏMİYƏT – Bax: Səmiyə.

SƏMRA – Ərəbcə “səmra” sözündən olub, qarayanız, buğdayı, qarabuğdayı deməkdir.

SƏMRAN – (ər.) Söhbəti sevən, ədəbli, söhbətçil.

SƏMRAZ – (ər.) Məqsədinə, arzusuna çatan.

SƏMURA – Ərəbcə “səmura” sözündən olub, bahalı xəz, samur xəzi mənasındadır.

SƏMURAT – Bax: Səmura.

SƏMUTƏ – Ərəbcə “səmutə” sözündəndir. Sakit, azdanışan.

SƏNA – (ər.) Öymə, tərif, mədh etmə, tərifləmə.

SƏNARƏ – (ər.) Tərif edilən, mədh edilən.

SƏNAY – Ay kimisən, aysan, aya bənzəyirsən.

SƏNAYƏ – (ər.) Öymə, tərif, mədh etmə, tərifləmə. **SƏNAYƏT** – (ər.) Tərif, mədh, öymə.

—

SƏNƏM – Ərəbcə “sənəm” sözündəndir. 1. Büt, Allaha pərəstiş edən. 2. Gözəl, göyçək.

SƏNƏMGÜL – Gözəl gül, göyçək gül, qəşəng qız.

SƏNƏMXANIM – Gözəl, göyçək, qəşəng xanım.

SƏNƏMNAZ – Ərəbcə “sənəm”, farsca “naz” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, gözəlin, dilbərin nazı mənasındadır.

SƏNƏR – Məşhur, tanınmış kimsə.

SƏNİFƏ – Yüksək, seçilən.

SƏNİHA – (ər.) İnci, inci sapı, zinət əşyası.

SƏNİYYƏ – (ər.) Yüksək, uca, ali.

SƏNUBƏR – Ərəbcə “sənubər” sözündən olub, bir neçə mənə ifadə edir: 1.Ucaboylu, düzqamətli. 2.Gözəlin boyu, qaməti.

3.Şam ağacı. 4.Küknar ağacı.

SƏNURƏ – (ər.) Işıqlı, aydın, parlaq.

SƏNNUR – Sən ziyasan, işıqsan, nurlusan.

SƏNAXANIM – Tərifəlayiq, öyüləsi xanım, mədh olunan xanım.

SƏRAHƏT – Ərəbcə “sərahət” sözündən olub, açıq izah etmə, aydınlıq mənasındadır.

SƏRANƏ – (ər.) Işıqlı, parlaq.

SƏRAYƏ – Fars dilində “sarayə” sözündəndir. Qurandakı ayələrin başlanğıcı.

SƏRBANƏ – Dəvə sürən, dəvəçi; Başçı, ailənin başçısı.

SƏRBANU – Hökmdarın baş xanımı, baş banu.

SƏRBİYYƏ – Öndə gedən, başçılıq edən.

SƏRCAN – Sevimli, sevilən.

SƏRƏFRAZ – (f.) Başqalarından seçilən, başı uca, məğrur, vüqarlı.

SƏRƏNGÜL – Rey gülü, gül ləçəyi, gözəl gül. Baş gül. Güllərin birincisi.

SƏRƏSTƏN – Çiçəyə tutulmuş baş, baş bəzəyi. **SƏRFİNAZ** – Naz sərf etmə, naz xərcləmə.

SƏRFURƏ – Farsca “sərfurə” sözündən olub, başısağlı, sakit, dinc mənasındadır.

SƏRİHƏ – Ərəbcə “sərihə” sözündən olub, aydın, aşkar mənasındadır.

SƏRİNƏ – Ərəbcə “sərinə” sözündən olub, tez, sürətli mənasındadır.

SƏRİRƏ – Ərəbcə “sərirə” sözündən olub, gizli, sirli fikir mənasındadır.

SƏRGİNAZ – Naz sərgisi, naz nümayişi.

SƏRGÜL – Farsca “sər” və “gül” sözlərindən düzəlib, çiçəklərin başı, güllərin şahı deməkdir.

SƏRMƏLƏK – (f.) Mələklərin başı, mələk qədər gözəl və yaxşı.

SƏRMİN – Utancaq, həyalı, həya edən.

SƏRNAZ – (f.) Çox nazlı, işvəli.

SƏRNƏVAZ – (f.) Baş oxşayan, tumarlayan, mehriban.

SƏRNUR – (f.) Baş işıq. İlk işıq.

SƏRİHƏ – (ər.) Aydın açıq-aşkar, şəksiz-şübhəsiz.

SƏRİN – 1. Davamlı, dözümlü, tab gətirən; 2. İsti, ilıq olmayan.
3. Soyuqqanlı olmaq.

SƏRİNAY – “Sərin” və “ay” sözlərindən olub, dözümlü, davamlı, soyuqqanlı mənasındadır.

SƏRİNGÜL – Azərbaycanca “sərin” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, sərinlikdə, kölgədə açılan gül, quzey çiçəyi mənasındadır.

SƏRİYYƏ – Farsca “sər” və ərəbcə “iyyə” şəkilçisisindən düzəlib 1.Başçı qadın, baş gözəl, gecə buludları.2.Varlı, dövlətli qadın. 3. Hz. Peyğəmbərin olmadığı kiçik hərbi birliklərə verilən ad.

SƏRİMƏ – (ər.) Kəskin, kəsici

SƏRQAN – Sərt, güclü soydan gələn.

SƏRQIZ – Baş qız. Qızların, gözəllərin başı.

SƏRMAYƏ – Farsca “sər” və “mayə” sözlərindən düzəlib; Əsl səbəb, mənbə, gəlir, mənfəət.

SƏRMƏLƏK – (f.) Mələklərin başı, mələk qədər gözəl və yaxşı.

SƏRMİNƏ – Gözəl, qəşəng.

SƏRNƏVAZ – (f.) Baş oxşayan (tumarlayan), mehriban.

SƏRNUR – (f.) Baş işıq. İlk işıq.

SƏRNAZ – (f.) Nazlanan baş, nazların başı, baş naz.

SƏRTAC – (f.) Baş tacı, çox sevilən, sayılan.

SƏRURƏ – Taxt, padşahlıq taxtı.

SƏRVA – 1.Farsca “sərva” sözündən olub, söz, nağıl mənasındadır. 2.Güney Azərbaycanda qədim toy-nişan mərasimində oxunan nəğmələr.

SƏRVANƏ – Farsca “sərvan” sözündən olub, ailə qayğısına qalan, ailə başçısı mənasındadır.

SƏRVİ – (f.) Tünd yaşıl yarpaqlı, incə uzun ağac növü. Sərv ağacına aid, sərv kimi.

SƏRVİGÜL – Farsca “sərv (i)” və gül sözlərindən düzəlib; Sərv ağacının gülü, sərv çiçəyi.

SƏRVİN – (f.) Sərv boylu, sərv ağacı kimi boy-buxunlu, qamətli tünd yaşıl yarpaqlı, incə uzun bir ağac növü.

SƏRVİNAZ – Farsca “sərv (i)” və “naz” sözlərindən düzəlib, sərv nazı, sərv boylu nazlı gözəl mənasındadır.

SƏYYARƏ – Ərəbcə “səyyar” sözündən olub bir neçə mənə ifadə edir: 1. Gəzən, seyr edən, hərəkət edən. 2. Günəş ətrafında dövr edən, fırlanan, ondan işıq və istilik alan göy cismi, planet.

SİBEL – 1. Buğda başağı. 2. Hələ yerə düşməmiş yağış damlası.

SİDİQƏ – Ərəbcə “siddiq” sözündən olub, doğruluq, həqiqət, səmimiyyət mənasını bildirir.

SİDDİQƏ – Ərəbcə “sidq” sözündən olub, səmimi, ürəyitəmiz, doğru danışan deməkdir.

SİDQİYƏ – Ərəbcə “sidq” sözündən olub, ürək dostu, saf, düzgün dost deməkdir.

SİMA – Ərəbcə “sima” sözündən olub, bir neçə mənə ifadə edir:

1. Üz, surət, çöhrə, bəniz. 2. Kimsə, insan, tip. 3. Şərəf, ləyaqət.

4. Musiqi dinləmə.

SİMANƏ – Musiqiyə vurğun.

SİMARƏ – Farsca “simar” sözündən olub, bir neçə mənə ifadə edir: 1. Meyvələr, barlar; 2. Faydalar, mənfəətlər; 3. Sonuclar, nəticələr, səmərələr.

SİMARİŞ – Bir işin icrasını tapşırma, ismarlama, sifariş.

SİMAY – Gümüşdən ay, gümüş kimi parlaq ay. **SİMAYƏ**

– Ay üzlü, Ay sifətli.

SİMAYİŞƏMS – Günəş üzlü, günəş camallı.

SİMAZƏR – Ərəbcə “sima” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib. Parlaq üzlü, qızıl bənizli.

SİMGƏ – İşarə ilə bir fikri və ya ifadəni anlatma. Üstüörtülü ifadə etmə, simvollarla çatdırma, dolayı yolla bildirmə, rəmzlərlə söyləmə, işarə, nişanə.

SİMNARƏ – 1.Ərəbcə “simnar” sözündən olub, od, atəş mənasındadır. 2.Gümüş qılgıcmı, gümüş hərərəti.

SİMNAZ – Farsca “sim” və “naz” sözlərindən düzəlib. Nazlı gümüş bədənli, ağ bədənli.

SİMİN – Gümüş kimi, gümüş kimi ağ olan.

SİMİNBƏR – (f.) Sinəsi və bədəni gümüş kimi ağ.

SİMİNGÜL – Gümüş kimi ağ və saf gül.

SİMTƏN – Farsca “sim” və “tən” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, bədəni gümüş kimi ağ, parlaq olan deməkdir.

SİMURƏ – Xeyirxahlığın, yeni həyatın və dirçəlişin rəmzidir.

SİMUZƏR – “Sim” və “zər” sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib, qızıl-gümüş, çox qiymətli, çox gözəl deməkdir.

SİNANƏ – Süngü, nizənin ucu.

SİNARƏ – Balıq tutmaq üçün qarmağa taxılan iri balıq şəkilli metal.

SİNAYƏ – Gizli, sirli ay

SİNƏXANIM – Farsca “sinə” və azərbaycanca “xanım” sözlərindən yaranıb, ürəyə, qəlbə yaxın xanım deməkdir.

SİNƏR – Qəbul edən, ürəyinə, qəlbinə yaxın tutan.

SİNZƏR – Farsca “sinə” və “zər” sözlərindən düzəlib, yaxası qızılla bəzənmiş deməkdir.

SİRACƏ – Ərəbcə “siracə” sözündən olub, işıq, məşəl mənasındadır.

SİRATƏ – Ərəbcə “siratə” sözündən olub, yol, məslək mənasındadır.

SİRRİYƏ – (ər.) 1.Sirrlə əlaqədar, sirrə aid. 2.Mistik. 3.Həqiqi, səmimi. 4.Saf, xalis, təmiz, gerçək.

SİTARƏ – Farsca “sitarə” sözündən olub, ulduz, kometa mənasındadır.

SİYAFƏR – Qara burma saç.

SİYAFƏT – Qarabuğdayı gözəl, şərəf, şan sahibi olan.

SİYADƏT – Ərəbcə “siyadət” sözündən olub, böyüklük, seyidlik mənasındadır.

SİYAHƏT – Ərəbcə “siyahət” sözündəndir. Mühafizə etmə, himayə etmə mənasındadır.

SİYATEL – Qara saçlı, saçları qara rəngdə olan.

SİYANƏ – Ərəbcə “siyanət” sözlərindən olub, qoruma, mühafizə etmə, himayə deməkdir.

SOFİQƏ – Ərəbcə “sofiq sözündəndir. Kədərə şərik çıxan.

SOFİYA – Yunanca “sofiya” sözündən olub, müdriklik, ağıllılıq, hikmət, təmiz, müqəddəs, hörmətə layiq, möhtəşəm, qüvvətli mənasındadır.

SOLMAZ – Hər zaman təzə, körpə və gənc olan, solmayan, öz tərəvətini itirməyən, həmişə cavan.

SOLMAZGÜL – Azərbaycanca “solmaz” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib. Solmayan, həmişə tərəvətli çiçək.

SONA – Əslində çox gözəl olan, yaşılbəş ördəyə bənzədilsə də, çox gözəl olduğu üçün qadınlara verilən ad kimi çox işlənir.

SONAY – Ayın son günləri.

SONABACI – Azərbaycanca “sona” və “bacı” sözlərindən düzəlib, yaraşıqlı, gözəl bacı deməkdir.

SONABƏYİM – Azərbaycanca “sona” və “bəyim” sözlərindən düzəlib, yaraşıqlı, gözəl xanım, bəyim deməkdir.

SONABİKƏ – Azərbaycanca “sona” və “bikə” sözlərindən düzəlib, yaraşıqlı, gözəl bikə deməkdir.

SONAGÜL – Azərbaycanca “sona” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, gözəl çiçək deməkdir.

SONAXANIM – Azərbaycanca “sona” və “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib, gözəl xanım, yaraşıqlı qadın (qız).

SONANUR – Azərbaycanca “sona” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib. Gözəl şəfəq, gözəl işıq.

SONAR – Valideynin sonası, sona kimi gözəl qız.

SONAY – Azərbaycanca “sona” və “ay” sözlərindən düzəlib, axırıncı ay, sonuncu qız deməkdir.

SONAYƏ – Son ay, axırıncı ayım, sonuncu qızım.

SONAZƏR – Azərbaycanca “sona” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, qızıl ördək deməkdir.

SONEL – Elin gözəli, elin sonası.

SONGÜL – Son açan gül.

SONGÜN – Sonuncu, son olan, meyl, qabiliyyət.

SONNUR – Sonuncu işıq, işıq saçan son zərrə.

SONTAC – Bənzərsiz tac.

STELLA – Ulduz, ulduz kimi.

SUAD – Ərəbcə “suad” sözündən olub, xoşbəxtliklə, səadətlə əlaqədar, yüksəliş, xoşbəxt. **SUADA** – Bax: Suad.

SUAY – Ay kimi parlaq gözəl.

SUBARƏ – Farsca “subarə” sözündən olub, atlı əsgər mənasındadır.

SUDABƏ – Sədəfotu, ağ və gözəl bədənli qız.

SUDANƏ – Su övladı, su kimi təmiz, sudan ibarət olan.

SUFİYƏ – Pislik etməyən.

SUFİYƏT – Müqəddəs, zahid, sufi təriqətinə mənsub olan.

SUĞRA – Kiçik, balaca bacı.

SUĞRABƏYİM – Kiçik, balaca Bəyim.

SUĞRANİSƏ – Kiçik, balaca Nisə.

SUFİYƏ – Ərəbcə “sufi” sözündəndir. Müqəddəs, zahid, sufi təriqətinə mənsub olan.

SUQİYYƏ – Ərəbcə “suqi” sözündən olub, səsli-küylü, ticarət mərkəzi deməkdir.

SULDUZƏ – Suldüz sözündən olub, ulduz, parlaq deməkdir.

Çağataylarda tayfa adıdır.

SUHANƏ – Farsca “sühan” sözündən olub, yiyəsi, sahibi olan mənasındadır.

SULANƏ – Xanım, xatun.

SULTANƏ – Ərəbcə “sultan” sözündən olub, hökmdar, hakim, qüdrət, qüvvət sahibi deməkdir.

SULTANBƏYİM – Bax: Sultan və Bəyim. **SULTANXANIM** – Bax: Sultan və Xanım.

SULTANİYYƏ – Sultana aid olan, sultana mənsub olan, sultan ilə əlaqədar olan. Sultanlara, hökmdarlara məxsus .

SULTANNİSƏ – Ərəbcə “sultan” və “nisə” sözlərindən düzəlib, hökmdar qadın deməkdir. **SUMANƏ** – Xəyal, xəyalpərəst.

SUMAYƏ – (ər.) Musiqiyə aid, musiqili, ahəngdar. 2.Gözəl, göyçək.

SUNAR – Mükəmməl, bəxtli, yüksək təfəkkür tərzli.

SUNARƏ – Təqdim olunan, verilən övlad.

SUNAY – Qədim türkcə “sun” (parça, tikə, hissə) və “ay” (planet) sözlərindən düzəlib, ay parçası deməkdir. **SUNAYƏ** – Bax: Sunay.

SURA – “Quran”ın bölündüyü 114 fəsildən hər biri.

SURABƏ – Farsca “sur” və “ab” sözlərindən olub, çeşmə, bulağın və çayın başlanğıcı.

SURAL – Ərəbcə “sural” sözündəndir. Öküz bürcündə doğulmuş. **SURALƏ** – Ərəbcə “suralə” sözündəndir. Xoş taleyi olan. **SURAHİL** – 1.Məhəccər. 2.Məcəzi mənada “bəzəkli” anlamında işlənir.

SURANƏ – Yaxşılıq, xeyirxahlıq.

SURAT – 1. Ərəbcə “sur” (şəhər divarı, qala divarı) və “at” yer, məkan anlayışı ifadə edən şəkilçinin birləşməsindən əmələ gəlib, şəhərgah, qalagah deməkdir. 2.Surat Hindistanda şəhər adıdır.

SURAY – Saçı uzun olan xanım, gözəl Ay.

SURAYƏ – “Sur” və “Ay” isimlərinin birləşməsindən yaranıb. 1.Gözəl ay. 2.Ay işığı.

SURİYYƏ – (ər.) 1.Toy münasibətilə yazılmış şeir növü, qəsidə. 2.Şəhərli qadın.

SUSAN – 1.Sakit dayanan, dinməz, danışmaz. 2.Hərəkət eləməyən, söz söyləməyən.

SUSANNA – Ərəbcə “şosanna” sözündən olub, “zanbaq” mənasındadır. Beynəlxalq adlardandır.

SUSANƏ – Əsli “şosanna” olan “zanbaq” beynəlxalq adlardandır.

SUZAN – Yandırır-yaxan, göynəyən, əzab verən gözəl.

SUZANNA– Bax:Suzan. **SUZDİL** – (f.) 1.Türk musiqisinin Səd məqamlarından biri.

2.Könül atəşi, könül istiliyi.

SUZƏN – (f.) Yaxan, yandırıcı, yanan, yanıcı.

SÜBEYDƏ – Ərəbcə “sübeydə” sözündəndir. 1.Ürəyin mərkəzində olan nöqtə. 2. Qara, qaramtıl.

SÜBHANƏ – Ərəbcə “sübhanə” sözündən olub, tərif, alqış mənasındadır.

SÜBHARƏ – Ərəbcə “sübhar” sözündən olub, sübh doğulan mənasındadır.

SÜBHIYƏ – (ər.) Səhərə, sübh çağına məxsus.

SÜBHNAZ – Ərəbcə “sübh” və farsca “naz” sözlərindən düzəlib, səhər işvəsi, nazlı, sübh gözəli.

SÜBURƏ – 1.İzn vermək. 2. Get-gəl.

SÜCAƏT – Səcdə etmə, səcdə edən.

SÜCUDƏ – Ərəbcə “sücudə” sözündən olub, səcdə etmə mənasındadır.

SÜDABƏ – 1.Parlaq gələcəyə malik olan. 2.Tərkibində efir yağı olan ağçiçəkli kol bitkisi.

SÜDAFƏR – Alqış, afərin mənasındadır.

SÜDAVƏR – Farsca “sud” (fayda) və “avərdən” (götürmək) sözlərindən olun, fayda götürmək mənasındadır.

SÜDAYƏ – Təmiz, saf ay.

SÜDURƏ – Ərəbcə “südur” sözündən olub, zahir olma, hasil olma mənasındadır.

SÜHA – Ərəbcə “süha” sözündən olub, ulduz mənasındadır.

SÜHEYB – Dostluq, dostcasına.

SÜHEYL – Ərəbcə “süheyl” sözündən olub, cənubda görünən parlaq ulduz mənasındadır.

SÜHEYLA – (ər) Yumşaq, mülayim xasiyyətli qadın.

SÜLBİYYƏ – (ər.) 1. Müəyyən nəsildən, soydan, sülalədən olan.

2. Sərtliyə, bərkliyə aid olan.

SÜLHANƏ – (ər) Əmin-amanlığı sevmə.

SÜLHBİKƏ – “Sülün” və “bikə” sözlərindən olub, qırqovul kimi bəzəkli qız.

SÜLHİYYƏ – Ərəbcə “sülh” sözündəndir, sülhə aid olan, sülhlə əlaqədar, sülhsevər (qız, qadın).

SÜLHNUR – Ərəbcə “sülh” və “nur” sözlərindən düzəlib, sülhün aydınlığı, asayişin ziyası deməkdir.

SÜLHZƏR – Ərəbcə “sülh” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, sülhün, əmin-amanlığın şəfəqi deməkdir.

SÜLHİYƏ – (ər) Sülh yaradan, sülh tərəfdarı **SÜLHNAY**

– Ay kimi gözəl, uzun boylu xanım.

SÜLNAZ – (ər) Nazlı övlad.

SÜLNURƏ – (ər) Ətrafa işıq saçan.

SÜLÜNAY – Ay kimi gözəl, uzun boylu, əndamlı.

SÜLÜNBIKƏ – Sülün (Qırqovul) kimi boylu, yaraşıqlı.

SÜMAYƏ – (ər) 1. Gözəl. 2. Su ördəyi.

SÜMBÜL – Taxıl bitkilərinin uc hissəsində yerləşən dən topasıdır. Bərəkət rəmzidir. Sünbül, eyni zamanda salxım şəklində ətirli çiçəkləri olan dekorativ ot bitkisinin və Qız bürcünün ulduzlarından birinin adıdır.

SÜMEYYA – Yüksək, uca, üstün

SÜMEYRƏ – (ər.) Yaşıl qabıqlı meyvə, yarpaqla örtülmüş.

SÜMƏYYAR – (ər.) Göy üzü, səmanın kiçildilmiş biçimi, balaca səma.

SÜMUZƏR – (f.) 1.Qızıl-gümüş. 2.Xəzinə, qızıl.

SÜNBÜLƏ – 1.12 bürcdən birinin adı, Sünbülə bürcü; 2.Başaq, sünbül.

SÜNİYYƏ – 1.İş görənlər, işi icra edənlər. 2.Sünni təriqətinə mənsub olan.

SÜRƏYYA – Ərəbcə Yeddiqardaş və Ülkər ulduzunun adıdır.

SÜRMAYƏ – Xoşbəxtlik səmayəsi, səadət kapitalı.

SÜRMƏ – Sürtmək feilindən olub, zərgərlikdə, mətbəə şriftinin hazırlanmasında, göz və dəri xəstəliklərinin müalicəsində istifadə olunan təbii maddə. Qadınların gözlərinə çəkdiqləri boya, toz; vəsmə. Qadın gözəlliyinin əsas vasitələrindəndir. Qədimdən Şərq ölkələrində yüksək qiymətləndirilir.

SÜRMƏBƏYİM – Sürməli xanım.

SÜRMƏR – Sürmə çəkilmiş qaş-göz, gözüne sürmə çəkilmiş gözəl.

SÜRMƏNAZ – Sürmə nazı, sürmə işvəsi.

SÜRMƏNUR – Azərbaycanca “sürmə” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib, sürmənin nuru, işığı deməkdir. Burada “sürməli gözəl” mənasındadır.

SÜRMƏZƏR – Azərbaycanca “sürmə” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib, parıltılı sürmə, qızıl sürmə, sürməli gözəl.

SÜRUDƏ – Farsca “sürudə” sözündən olub, mahnı, nəğmə mənasındadır.

SÜSƏN – Farsca “süsən” sözündən olub, bənövşəyi, göy gülləri olan çiçəyin adındandır. Dağ laləsi.

SÜSƏNBƏR – Yarpaqları ağ-qırmızımtıl güllər və reyhan toxumu kimi toxumları olan nanəyəbənzər ətirli bir bitki. Süsən və zanbaq kimi ağ, nanə kimi ətirli, tərəvətli.

SÜSƏNGÜL – Zanbaq gülü, süsən gülü.

SÜSƏNXANIM – Su zanbağı kimi ağ xanım.

SÜSƏNZƏR – Qızıl zanbaq.

SÜUDƏ – Ərəbcə “süudə” sözündən olub, yüksəyə qalxma mənasındadır.

SÜVEYDA – (ər.) 1. Qədimlərdə ürəyin ortasında olduğu sanılan qara nöqtə. 2. Ürəkdə gizli olan niyyət, duyğu, hiss. 3. Toxumların tən ortasında nöqtə, xal.

SVETLANA – 1.İşıqlı, parlaq, aydın. 2. Açıq rəngli. **SVETA** – Svetlana adının qısaldılmış formasıdır.

ŞABANƏ – Ərəbcə “şəban” sözündən olub, ərəb qəməri təqviminin səkkizinci ayıdır.

ŞADALƏ – Şən, sevincli dünya, aləmin sevinci.

ŞADAN – Sevincək, sevincli, məmnun, xoşbəxt olanlar, sevinənlər, şadlananlar.

ŞADBAHAR – Bahar sevinci, şən bahar, sevinc baharı.

ŞADBƏYİM – Bəyim sevinci, şad bəyim.

ŞADGÜL – Şən gül, məmnun gül. Şad gözəl.

ŞADİYƏ – (ər.) 1.Məmnunluq, sevinc, könül fərəhliyi. 2.Gözəl səsle mahnı oxuyan, şeir söyləyən.

ŞAFİYƏ – Şəfa verən, sağaldan.

ŞAHANƏ – Farsca “şah” sözündən olub, şaha layiq, şaha münasib deməkdir.

ŞAHƏSTƏ – Farsca “sahəstə” sözündən olub, ləyaqətli, ağayana deməkdir.

ŞAHANDƏ – (f.) Xoşbəxt, məmnun, iri inci dənəsi.

ŞAHBACI – Farsca “şah” və azərbaycanca “bacı” sözlərindən düzəlib, böyük bacı deməkdir.

ŞAHBANU – Farsca “şah” və “banu” sözlərindən düzəlib.

Hökmdar xanımı, böyük xanım.

ŞAHBAZƏ – Farsca “Şahbaz” (qızılquş, tərzan, şahin) adının sonuna “ə” artırılaraq qadın adı yaradılıb. Tərzan, şahin kimi cəld.

ŞAHBƏYİM – Farsca “şah” və azərbaycanca “bəyim” sözlərindən düzəlib. Hökmdar xanım, böyük xanım.

ŞAHBİBİ – Bax: Şah və Bibi.

ŞAHBİKƏ – Farsca “şah” və türkcə “bikə” sözlərindən düzəlib.

Böyük qız, şaha layiq qız.

ŞAHDANƏ – (f.) Böyük inci dənəsi, şaha, hökmdara layiq inci.

ŞAHDOSTU – Şahın dostu, şaha layiq dost.

ŞAHGÜL – Güllərin şahı.

ŞAHXANIM – Farsca “şah” və azərbaycanca “xanım” sözlərindən düzəlib. Hökmdar xanım, padşah qadın.

ŞAHNABAT – Farsca “şah” və “nəbat” sözlərindən düzəlib.

Hörmətli şirin qız.

ŞAHANDƏ – (f.) Xoşbəxt, həyatından razı olan.

—
ŞAHANƏ (f.) Şaha, hökmdara layiq, padşaha münasib.
ŞAHBAZƏ – Farsca “Şahbaz” adından olub, tərлан, şahin kimi qoçaq olan mənasındadır.

ŞAHDANƏ – Farsca “şahdan” sözündəndir. İri inci dənəsi.
ŞAHİDƏ – (ər.) 1. Bir yerdə olan, bir şeyi görən və gördüyü və bildiyi şeylər mövzusunda məlumat verən kiməsə şahidlik edən adam. 2. Bir aktın edilməsi zamanı tərəflərdən birinin yanında hazır olan. 3. Təsdiqləyən, isbat edən.

ŞAHİGÜL – (f.) Gül sahəsi.

ŞAHİQƏ – Ərəbcə “şaiq” sözündən olub, zirvə, dağ təpəsi deməkdir.

ŞAHİN MƏLƏK – Mələklər qədər gözəl, gözəl lider.

ŞAHİNTƏR – (f.) Çox igid, qəhrəman, şahin kimi.

ŞAHİNƏ – Şahin sözündən olub, tərлан kimi qoçaq.

ŞAHMİRƏ – “Sah” və “mir” sözlərindən yaranıb. Rəhbərlik edən. Ağalıq, əmirlik edən.

ŞAHMURƏ – Arzusuna, muradına çatan şah.

ŞAHMUZƏ – (f.) Şah, hökmdar nəslindən gələn.

ŞAHNABAT – Farsca “şah” titulu və “nabat” sözlərinin birləşməsindən yaranıb, şahlara layiq, şirin nabat mənasındadır.

ŞAHNAZ – Farsca “şah” və “naz” sözlərindən düzəlib. 1. Azərbaycan klassik muğamlarından birinin adıdır. 2. Zərli, ipək parça növü. 3. Çox nazlı.

ŞAHNƏVAZ – Nəvaziş göstərən şah, əzizləyən şah.

ŞAHNƏZƏR – Farsca “şah” və ərəbcə “nəzər” sözlərindən düzəlib. Şahın etibar, hökmdarın iltifatı.

—
ŞAHNİGAR – Farsca “şah” və “nigar” sözlərindən düzəlib, gözəllər şahı, gözəllərin başçısı.

ŞAHNİSƏ “Şah” və “Nisə” adlarından düzəlib. 1.Hökmdar qadını, hökmdar arvadı. 2.Qadınların şahı, üstün xüsusiyyəti olan, qiymətli qadın.

ŞAHNİYAR – (f-ə) Odlu-alovlu şah, qüdrətli padşah, sultan.

ŞAHNUR – 1.Qaynaq, işıq qaynağı. 2.Münəvvər.

ŞAHNURƏ – Şahın nuru, şahın işığı.

ŞAHPARƏ – (f.)1.Quş qanadının ən uzun tükü. 2. Şahın əzizi.

ŞAHPƏRİ – Farsca “şah” və “pəri” sözlərindən düzəlib, gözəllərin şahı, gözəl hökmdar. Pərilərin, mələklərin hökmdarı, gözəllərin şahı.

ŞAHRAN – (f.) 1.Böyük işlək yol, ana yol. 2.Çaşılmağı mümkün olmayan doğru və açıq yol.

ŞAHRUH – Farsca “şah” və “ruh” sözlərindən yaranıb, uca ruhlu, şah ruhlu, görkəmli şəxs.

ŞAHRUHƏ – Sah üzü, şah çöhrəsi.

ŞAHRUX – Farsca “şah” və “rux” sözlərindən yaranıb, uca ruhlu, görkəmli, üstün şəxsiyyətli, üzündə əzəməti olan şəxs.

ŞAHRUNƏ – Yüksək, uca ruhlu.

ŞAHRUDƏ – Şah çayı, baş çay, böyük çay.

ŞAHSƏDƏF – Farsca “şah” və ərəbcə “sədəf” sözlərindən yaranıb, iri, gözəl inci gözlü gözəl.

ŞAHSƏNƏM – Farsca “şah” və ərəbcə “sənəm” sözlərindən düzəlib. Büt kimi şah, gözəl padşah, gözəllərin, sənəmlərin şahı, hökmdarı.

SAHYƏMƏN – 1.Yəmən şahı, xoşbəxt şah. 2.Əsilli -nəcabətli qız.

ŞAHZADƏ – Farsca “şah” və “zadə” sözlərindən yaranıb, şah övladı, hökmdar qızı mənasındadır.

ŞAHZƏR Farsca “şah” və “zər” sözlərindən yaranıb, böyük qızıl, əsas qızıl, qızılların qiymətli mənasındadır.

ŞAHZƏRİF – Farsca “şah” və ərəbcə “zərif” sözlərindən yaranıb, çox incə, çox lətifətli deməkdir.

ŞAHNƏN – Şah kimi, qürurlu, mənliyi olan şəxs.

ŞAİQƏ – Ərəbcə “şaiq” sözündən olub, şövqü olan, həvəskar, maraqlanan çox istəyi olan.

ŞAKİRƏ – Ərəbcə “şakir” sözündəndir. Şükür edən, minnətdar, təşəkkür edən.

ŞAQAYİBƏ – (ə.) Lalə gülü.

ŞAQİBƏ – Səbirli, dözümlü qız.

ŞAQİLƏ – (ər.) 1.Həvəsli. 2.Şəkk edən.

ŞƏQİQƏ – (ər.) Doğma bacı.

ŞAMAĞA – Qədim türkcə “şam” (böyük) və azərbaycanca “ağa” sözlərindən düzəlib. Böyük ağa, böyük hökmdar.

ŞAMAMA – Çox ətirli və şirin kiçik yemiş növünün adı.

ŞAMAYƏ – Axşam Ayı, gecə Ayı.

ŞAMİLƏ – Hər şeyi əhatə edən, ehtiva edən.

ŞAMİHƏ – (ər.) 1.Yüksək, dəbdəbəli. 2.Qürurlu.

ŞAMİRƏ – Çox qədim zamanlardan Assuriya, Babil, Urartu və Azərbaycan dillərdə gəzən məşhur əfsanə qəhrəmanı.

—
ŞANI – Çox şirin, şirəli, ətirli üzüm növünün adı.

ŞANANƏ – (f.) Hökmdarlara yaraşacaq qədər gözəl olan.

ŞAYƏSTƏ – Layiq, yaraşan.

ŞAZİYYƏ – Müstəsna, qaydaya uyğun olmayan, istisna olan.

ŞENAY – Şən Ay, parlaq, dolğun Ay.

ŞENAL – Şən hal, şad hal.

ŞENOL – Şən olmaq, sevincli olmaq, məmnun olmaq.

ŞENSOY – Şən nəsilli, şad nəsilli.

ŞEYDA – Farsca “şeyda” sözündəndir, dəlicəsinə vurğun, sevgidən aqlını itirmiş, məhəbbətdən dəli olmuş eşq dəlisi.

ŞEYDABƏYİM – Vurğun bəyim, eşq dəlisi olan gözəl.

ŞEYDAGÜL – Sevgisi səbəbindən dəliyə dönmüş gözəl.

ŞEYDANUR – Məhəbbətdən gələn həvəs, nur.

ŞEYDANAZ – (f.) Naz-qəmzə vurğunu, işvə məftunu.

ŞEYDAXANIM – Vurğun xanım, eşq dəlisi olan xanım.

ŞEYDAZƏR – (f.) Altun sevən, qızıl vurğunu, məftunu.

ŞƏBANƏ – Ərəbcə “şəban” sözündəndir. 1. Gecəlik, gecəyə aid.
2. Səhərə məxsus.

ŞƏBAHƏT – Ərəbcə “şəbahət” sözündəndir. Oxşarlıq, bənzərlik.

ŞƏBNƏM – Farsca “şəb” və “nəm” sözlərindən olub, gecə yarpaqların üzərinə düşən damlalar, gecə yaranan incə damlalar mənasındadır.

ŞƏBNUR – Farsca “şəb” və “nur” sözlərindən olub, gecə işığı, gecə aydınlığı.

ŞƏBNURƏ – Farsca “şəb” və “nur” sözlərindən olub, gecə işığı, gecə aydınlığı.

ŞƏBTAB – Farsca “şəb” və “tab” sözlərindən olub, gecə parıldayan, atəş mənasındadır.

ŞƏBTAC – Farsca “şəb” və “tac” sözlərindən olub, gecənin tacı.

ŞƏCİƏ – (ər.) Cəsur, ürəkli, igid.

SƏCDƏ – Qulluğunda durmaq, hörmət etmək **ŞƏDİDƏ**
– (ər.) Güclü.

ŞƏFA – Ərəbcə “şəfa” sözündən olub, xəstəlikdən sağalma, yaxşı olma, əzabdan qurtarma deməkdir.

ŞƏFAGÜL– Şəfa verən gül.

ŞƏFAQƏT – Ərəbcə “şəfəqqət” sözündən olub, mehribanlıq, səmimiyyət, hər şeyi əhatə edən, ehtiva edən deməkdir.

ŞƏFANAZ – Ərəbcə “şəfa” və “naz” sözlərindən olub, şəfaverici naz, qəmzə, işvə deməkdir.

ŞƏFANUR– Şəfalı işıq, şəfaverici nur.

ŞƏFAYƏT – (ər.) 1. Həyatdan zövq alan. 2. Günahkar və möhtac olanların bağışlanması üçün vasitəçilik, xahiş, minnət. **ŞƏFƏQ** – Ərəbcə “şəfəq” sözündən olub, günün çıxmasından və ya batmasından əvvəl göydə əmələ gələn qızırtı.

ŞƏFQƏT – (ər.). Mehribanlıq, ağrıma və sevgi duyğusu.

ŞƏFƏQNAZ – Nazlı, naz edən Şəfəq.

ŞƏFƏQNUR – (ər.) Şəfəqin nuru, parlaqlığı, işığı.

ŞƏFƏQQƏT – (ər.) Mərhəmət, acıma, yazığı gəlmə, rəhm.

ŞƏFİQƏ – Ərəbcə “şəfiq” sözündən olub, şəfqətli, mərhəmətli, ürəyi yumşaq olan mənasındadır.

ŞƏFİYƏ – (ər.) Şəfa verən, sağaldan.

ŞƏFİYƏT – (ər.) Şəfqətli, mərhəmət olan, mərhəmətli.

ŞƏFQƏT – Şəfqət verən, sağaldan.

ŞƏHANƏ – Farsca “şahanə” sözündəndir. Şaha, şahlığa məxsus və ya şaha, hökmdara layiq. **ŞƏHİDƏ** – Şahid olan, görə.

ŞƏHİQƏ – Ərəbcə “şəhiqə” sözündən olub, fəryad etmə mənasındadır.

ŞƏHİRƏ – Ərəbcə “şəhir” sözündən olub, məşhur olan, şöhrət qazanan mənasındadır.

ŞƏHLA – Ərəbcə “şəhla” sözündən olub, gözü ala rəngli, tünd mavi əla gözlü deməkdir.

ŞƏHLABƏYİM – Alagözlü bəyim.

ŞƏHLAXANIM – Alagöz xanım.

ŞƏHRAN – (f.) Sərbəst ay, azad vaxt, aylıq sərbəstlik.

ŞƏHRANƏ – Ərəbcə “şəhra” sözündəndir. Qəmər ayı.

ŞƏHRAZAD – (f.) Sərbəst, azad şəhər, azad ölkə.

ŞƏHRƏBANU – Şəhər valisinin (hökmdarının) arvadı. Şəhərin ən böyük, tanınmış xanımı.

ŞƏHRİ – Farsca “şəhri” sözündən olub şəhərli mənasındadır.

ŞƏHRİBANU – Farsca “şəhri” və “banu” sözlərindən düzəlib, şəhərin böyüyü, tanınmış xanım, başçı mənasındadır.

ŞƏHRİNAZ – (f.) Türk musiqisinin ən köhnə məqamlarından biri..

ŞƏHRİGÜL – Zərif gül, incə çiçək.

ŞƏHRİYƏ – Farsca “şəhri” sözündən olub, şəcərəli, incə, zərif, nəzakətli deməkdir.

ŞƏHRİZAR – Farsca “şəhrizar” sözündən olub, güllük, çiçəklik mənasındadır.

ŞƏHRİZADƏ – Farsca “şəhrizad” sözündən olub, şəhər uşağı, şəhərli övladı, şəhərdə doğulmuş qız.

ŞƏHRİZƏ – Farsca “şəhrizə” sözündən olub, şəhərdə gəzən, şəhərli deməkdir.

ŞƏHRİYƏ – Şərh edən, izah edən.

ŞƏHRUZƏ – “Şəhruz” sözündən olub, şahın günü, şahın gündüzü, şahın xoşbəxtliyi, çox gözəl mənasındadır.

ŞƏHVARƏ – Sah sevən, padşaha layiq, şahanə.

ŞƏXSİYYƏ – Şəxsiyyətli, əxlaqlı, mənliyi olan.

ŞƏKƏR – Farsca “şəkər” sözü qənd, qənd tozu mənasındadır.

ŞƏKƏRBƏYİM – Farsca “şəkər” və azərbaycanca “bəyim” sözündən olub, şəkər kimi nazı, qəməsi şirin olan bəyim.

ŞƏKƏRXANIM – Farsca “şəkər” və azərbaycanca “xanım” sözündən olub, şəkər kimi nazı, qəməsi şirin olan xanım.

—
ŞƏKƏRNAZ Nazı qəməsi şirin olan, işvəsi ləzzət verən.

ŞƏKİYYƏ – Sak adlı türk tayfasının və eyni adlı şəhərin adı.

ŞƏKUBƏ – (ər.) Dözən, səbirli, səbir eyləyən

ŞƏKURƏ – Ərəbcə “şəkur” sözündən olub, şükür edən mənasındadır.

ŞƏQİQƏ – (ər.) Doğma bacı.

ŞƏLALƏ – Farsca “şəlalə” sözündən olub, çağlayan, çay yatağında hündür yerdən tökülən gur su axını.

ŞƏMAİL – (ər.) 1.Xasiyyətlər, davranışlar, alışıqlar. 2.Bir kimsənin xarici görünüşünün xüsusiyyətləri.

ŞƏMİDƏ – (ər.) Qorxmuş, hürkmüş, huşunu itirmiş. **ŞƏMİLƏ** – (ər.) Xasiyyət, təbiət.

ŞƏMİMƏ – (ər.) Yaxşı iyi, qoxusu olan, gözəl qoxulu.

ŞƏMİNUR – (ər.) Şam işığı, çıraq, qəndil işığı. Parlaq şam, işıq şamı.

ŞƏMİYYƏ – (ər.) Ətrafına işıq saçan.

ŞƏMS – Ərəbcə “şəms” sözündən olub, günəş, gün mənasındadır.

ŞƏMSHALƏ – Ərəbcə “şəms” və “halə” sözündən olub, Günəşin haləsi mənasındadır.

ŞƏMSİ – Ərəbcə “şəms” sözündən olub, Günəşə aid olan, Günəşə mənsub olan deməkdir.

ŞƏMSİCAHAN – Cahanın günəşi, dünyanın günəşi.

ŞƏMSİFƏR – (ər.) Günəş işığı, günəşin ziyası, nuru, parıltısı. Günəş kimi gözəl, dəbdəbəli.

—
ŞƏMSİQƏMƏR – “Günəş və Ay sözlərindən yaranmışdır.

Günəş kimi parlaq Ay.

ŞƏMSİNİSƏ – Qadınların günəşi. Günəş kimi qadın.

ŞƏMSİNUR “Şəms” və “nur” sözlərindən düzəlib, Günəşin nuruna, Günəşin işığına bənzər xanım.

ŞƏMSİYYƏ – Ərəbcə “şəms” sözündən olub, günlük, çətir anlamını bildirir.

ŞƏMSİYYƏT – Bax: Şəmsiyyə.

ŞƏNALƏM – Farsca “şən” və ərəbcə “aləm” sözlərindən düzəlib. Dünyanın sevinci, kainatın şadlığı. **ŞƏNAYƏ** – Sevinc verən ay, xoş ay, məmnunedici gözəl.

ŞƏNBAHAR – Farsca “şən” və “bahar” sözlərindən düzəlib. Baharın sevinci, yazın şadlığı. Adətən bahar fəslində doğulmuş qızlara verilən addır.

ŞƏNCAN – Canlı, nəşəli, hərəkətli quruluşu olan kimsə.

ŞƏNDİYƏ – Sevincli, məmnun; Həyatından, yaşayışından razı olan, gülərüzlü, xoşbəxt. **ŞƏNEL** – Elin şənlisi.

ŞƏNGÜR – Farsca “şən” və “gur” sözlərindən düzəlib, çox sevincli olan, şad olan, sevinən.

ŞƏNNAZ – Farsca “şən” və “naz” sözlərindən düzəlib. Şadlanan, şənlənən, sevinən nazlı (qız).

ŞƏNNUR – Sevincli, səadət gətirən işıq. Nurlu adam.

ŞƏNTÜRK – Şən olan türk, şənlənən türk.

ŞƏRAFƏT – Ərəbcə “şərəf” sözündən düzəlib, etibar, heysiyyət; Soyu gözəl olan, zadəgan nəslindən olan.

—
ŞƏRARƏ – (ər.) Qılgılcım.

ŞƏRƏBANU – (f.) Şəhərin ən böyük, tanınmış xanımı. **ŞƏRƏF** – Ərəbcə “şərəf” sözündən olub, mənəvi yüksəklik, ululuq, mənlik, qeyrət, heysiyyət deməkdir.

ŞƏRƏFBƏYİM – Bax: Şərəf və Bəyim.

ŞƏRƏFGÜN – Ululuq, yüksəklik əldə edilən gün.

ŞƏRƏFGÜL Bax: Şərəf və Gül.

ŞƏRƏFXANIM – Bax: Şərəf və Xanım.

ŞƏRƏFQƏDƏM – Qədəmləri uğurlu olan, gəlişi şərəfli olan.

ŞƏRƏFNAZ – Ərəbcə “şərəf” farsca “naz” sözlərindən düzəlib, naz eləməyi bacaran, gəlişi şərəfli olan mənasındadır.

ŞƏRƏFNİSƏ – Ərəbcə “şərəf” və “nisə” sözlərindən düzəlib, imtiyazlı, yüksək dərəcəli olan.

ŞƏRƏFNUR – (ər) 1.Uğurlu, yüksək dərəcəli parlaqlıq, yüksək səviyyəli aydınlıq. 2.İftixar, öyünmə.

ŞƏRƏFZƏR – (ə-f) Yüksək dərəcəli, dəyərli, qiymətli altun (qızıl).

ŞƏRİFƏ – 1.Ərəbcə “şərif” sözündən olub, şərəfli, müqəddəs soylu, nəcib təmiz şərəfli olan; 2.Tanınmış, məşhur.

ŞƏRİFNUR– (ər.) Müqəddəs işıq, ziya, nəcib soylu.

ŞƏRQİNAZ – Şərqi məxsus naz, nəğməli naz.

ŞƏRQİYYƏ – Ərəbcə “şərqi” sözündən olub, Şərqli qız, Şərqi məxsus qız, nəğmələr, türkülər oxuyan.

ŞƏRMİNƏ – 1.Utanın, utancaq. Çəkinən, çəkinən.

—
ŞİHABƏ – Farsca “şihabə” sözündən olub, alov, şölə mənasındadır.

ŞİKARƏ – Farsca “şikar” sözündəndir. Qənimət, ovlama.

ŞİMAYƏ – Çox işıqlı Ay, parlaq Ay.

ŞİRANƏ – Farsca “şiranə” sözündən olub, şir, aslan kimi cəsarətli mənasındadır.

ŞİRİN – Farsca “şirin” sözündən olub, bir neçə mənə ifadə edir.

1. Sevimli, cana yaxın. 2.Xoşagələn, ürəyəyatan. 3.Şəkər və ya bal dadı verən.

ŞİRİNBACI – Bax: Şirin və Bacı.

ŞİRİNBƏYİM – Bax: Şirin və Bəyim.

ŞİRİNGÜL – Bax: Şirin və Gül.

ŞİRİNXANIM – Bax: Şirin və Xanım.

ŞİRİNNAZ – İşvəsi, nazı xoşa gələn.

ŞİRMAHƏ – Aslanın Ayı, şirin Ayı.

ŞİRMAYƏ – Fil sümüyündən hazırlanmış parlaq, ağappaq, sədəf.

ŞİRNAZ – Qəhrəmana layiq qız.

ŞİRNURƏ – Aslanın nuru, işığı.

ŞİRVANGÜL – Şirvan gülü, çiçəyi.

ŞÖLƏ – Ərəbcə “şölə” sözündən olub, alov, parıltı, işıltı, işartı deməkdir.

ŞÖVKƏT – Ərəbcə “şövkət” sözündən olub, əzəmətli, qüdrətli, cah-cəlallı, şöhrətli, böyüklük, ululuq, dəbdəbə, cəlal mənasındadır.

ŞÖVQİYƏ – Ərəbcə “şövq” sözündən olub, şövqlə əlaqədar, şövqə aid, şən, istəkli.

ŞÖVQİNAR – Arzu edənin odu, istəyənin hərarəti. Şövqə gələn, həvəsə gələn.

ŞÖVQİNAZ – Arzu edənin odu, istəyənin hərarəti, şövqə gəlmək.

ŞÖVQİNUR – Arzu edənin işığı, istəyənin parıltısı.

ŞÖVQİYƏT – Şövqlü, ehtiraslı, coşqun.

ŞÖVQİZƏR – Arzu edənin zəri, istəyənin daş-qaşısı.

ŞURA – Ərəbcə “şura” sözü cəsur, müdafiəçi mənası ilə yanaşı, hər hansı məsələnin müzakirəsi, məsləhətləşmə, müşavirə, məclis, məşvərət mənasındadır. **ŞURAYƏ** – 1. Sevgi. 2. Şur ayəsi.

ŞURİDƏ – Farsca “şüridə” sözündəndir. Qarışıq, pərişan, dəlicəsinə məftun olmaq.

ŞUŞAXANIM – Şuşa xanımı, şuşalı xanım.

ŞÜCAYƏT – Ərəbcə “şücaət” sözündən olub, cəsurluq, igidlik, qorxmazlıq, ürək mətinliyi, qəhrəmanlıq deməkdir

ŞÜKRAN – Ərəbcə “şükran” sözündəndir. Təşəkkür əlaməti, bəxşiş, peşkəş, yaxşılıq bilmə, könül borcu, minnətdarlıq.

ŞÜKRANƏ – (ə-f) Minnətdarlıq, təşəkkür əlaməti, bəxşiş, peşkəş. **ŞÜKRİYƏ** – Ərəbcə “şükr” sözündən olub, yaxşılıq bilmə, minnətdarlıq, təşəkkür, şükür edən mənasındadır.

ŞÜKRİYYƏSULTAN – Razılıq, təşəkkür, minnətdarlıq bildirən sultan.

ŞÜKUFƏ – Farsca “şükufə” sözündən olub, böyüklük, əzəmət, şərəfli mənasındadır.

ŞÜKUHHƏ – Böyüklük, ucalıq, əzəmət, cəlal, şan-şərəf.

ŞÜMARƏ – Sayılan, seçilən.

ŞURİDƏ – (f.) Qarışıq, dağınıq, pərişan.

– T –

TABAVƏR – (f.) Gücü çatan, davamlı olan, tab gətirən.

TABİLƏ – Farsca “tabilə” sözündən olub, ilin ziyası, elin işığı mənasındadır.

TACBANU – Farsca “tac” və “banu” sözlərindən düzəlib. Əziz, sevimli Banu.

TACBƏYİM – Farsca “tac” və azərbaycanca “bəyim” sözlərindən düzəlib. Həminin sevimlisi, böyük bəyim mənası ilə yanaşı, Günəşin, Ayın, yaxud da ulduzların ətrafında parlaq işıq dairəsi mənasındadır.

TACBİKƏ – Hökmdarların tacı olan bikə, qızların tacı.

TACGÜL – Taxt-tacın gülü; Hökmdarın tac gülü, çiçəyi.

TACXANIM – Hökmdarların tacı olan xanım, xanımların tacı.

TACXATUN – Tacı olan xatun.

TACİDƏ – Farsca “tacidə” sözündəndir. Taca malik olan.

TACİMAN – Tacdar, padşah, tac sahibi.

TACİRƏ – Ərəbcə “tacir” sözündən olub, ticarətlə məşğul olan deməkdir.

TACİYƏ – Farsca “tac” baş geyimi sözündən olub, taclı qadın, taca aid, taca məxsus olan.

TACLI – Farsca “tac” və azərbaycanca -lı (şəkilçi) şəkilçisinin birləşməsindən yaranıb. Taca malik olan, hökmdarlığa layiq olan. Şah İsmayıl Xətəinin arvadı Şahbəyimin ikinci adı Taclı xanım olmuşdur.

TACNİSƏ – Farsca “tac” və ərəbcə “nisə” sözlərindən düzəlib. Qadınların tacı, qadınların baş bəzəyi, qadınların ən qiymətli.

TACNUR – (ər.) Işıqdan, nurdan tac.

TACVAR – (f.) Tac sahibi, tacı olan.

TAFTA – Farsca “tafta” sözündən olub, sıx toxunmuş ipək və pambıq parça.

TAHİMƏ – 1.Anlama, anlayış. 2.Ağıl, zəka.

TAHİRƏ – Ərəbcə “tahir” sözündən olub, pak, təmiz, günahsız deməkdir.

TAHİYYƏ – 1.Salamlaşma. 2. Xeyir-dua vermə.

TAİBƏ – Ərəbcə “taib” sözündən olub, tövbə edən, günahlarından peşman olan mənasındadır.

TAİRƏ – Farsca “tairə” sözündən olub, mələk mənasındadır.

TAİSƏ – Farsca “tais” sözündən olub, itaət mənasındadır.

TAQİBƏ – Ərəbcə “təqib” sözündəndir. Təqib edən, ardınca gələn.

TALEHƏ – (ər.) Bəxt, xoşbəxtlik ulduzu.

TALİBƏ – (ər.) 1.Axtaran, arzu edən. İstəyən, tələb edən. 2.Müştəri, alıcı. 3.Bir qızla evlənmək istəyən oğlan. 4.Şagird, tələbə, mədrəsə tələbəsi, tələbə. 5.Tövbə edən, günahlarına görə peşmanlıq duyub Allahdan əfv diləyən, müsəlman.

TALİYƏ – (ər.) 1.Sonradan gələn, bir şeyin arxası ilə gedən, öndə olan. 2.Quran oxuyan.

TALİYƏT – 1.Ərəbcə “ taliyyət” sözündən olub, qismət, bəxt mənasındadır. 2.Xoşbəxtlik ulduzu. 3. Doğan, çıxan Günəş, Ay.

TAMAM – Ərəbcə “tamam” sözündən olub, bitmə, sona çatma, yarımçıq olmayan, qurtarma deməkdir. Sonuncu qız uşağının doğulması arzusunu bildirir.

TAMAMGÜL – Ərəbcə “tamam” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib. Son çiçək, axırıncı qız.

TAMAMXANIM– Həqiqi xanım, əsil xanım.

TAMAMNAZ – Ərəbcə “tamam” və farsca “naz” sözlərindən düzəlib. Sonuncu naz, axırıncı qız.

TAMAMNUR – Ərəbcə “tamam” və farsca “nur” sözlərindən düzəlib, çox nurlu, parıltılı olan.

TAMAMZƏR – Tamamilə qızıl kimi parıldayan olan.

TAMAR – Yəhudi mənşəli qadın adıdır, xurma, xurma ağacı, palma ağacı mənasını daşıyır.

TAMARA – Uca boylu, şax qamətli anlayışını ifadə edir. Gürcü çariçasının adı olmuşdur. Azərbaycan dilinə gürcü dilindən rus dili vasitəsilə daxil olmuşdur.

TAMAŞA – (ər.) 1. Baxıb seyr etmə, görməli, baxmalı, seyrəngah. 2. Gəzmə, gəzinti. 2. Hazır mətn əsasında quraşdırılmış dram, faciə və ya komediya.

TAMAY – 1. Bütöv ay, ayın yuvarlaq halı, tam ay. 2. Tamamlanmış, mükəmməl vəziyyətə gəlmiş.

TAMAYƏ – Bütün Ay, Ayın yuvarlaq halı, tam Ay.

TAMELLA – Ərəbcə “təmil” sözündən olub, təməli olan, ümid verən deməkdir .

TAMİLƏ – 1. Ümidverən, ümidverici. 2. Əyilmiş, meyl etmiş.

TAMİRƏ – Fars dilində “tamir” sözündən olub, incə, zərif, qamətli mənasındadır.

TAMİZƏR – Bütün zər olan, bəzəkli olan.

TANAY – Fəcr vaxtının ayı, balaca qızartı. **TANAYƏ** – Bax: Tanay.

TANGÜL – Səhər vaxtı açılan gül, səhər gülü.

TANGÜLƏ – Bax: Tangül.

TANQIZ – Dan və şəfəqlə əlaqədar olan. Dan qədər gözəl.

TANSEL – Şəfəqlə, dan ilə əlaqəli olan. Qeyri-adi gözəl.

TANSU – Türkcə “tan” və “su” sözlərindən düzəlib. Səhər şəfəqi deməkdir.

TANSULU – Türkcə “tan” və “su” (-lu şəkilçi) sözlərindən düzəlib. Səhər şəfəqləri tək gözəl.

TANYEL – Səhər küləyi, dan vaxtının mehi, nəsim.

TANYER – Dan işığının göründüyü yer, üfüq.

TARAY– Yeni bülövlənən Ay, yeni pardaqlanan Ay.

TARİDƏ – Ərəbcə “tarid” sözündən olub, uzaqlaşdırən mənasındadır.

TARİFƏ – (ə) Qiymət cədvəli, nəqliyyat vasitələrinin gediş-gəliş saatlarını bildirən cədvəl, dərman resepti.

TARİQƏ – Ərəbcə “tariqə” sözündəndir. Dan ulduzu, Zöhrə.

TAHİRƏ – Ərəbcə “tahirə” sözündən olub, təmiz, pak mənasındadır.

TAVAT – Mülkədar, torpaq sahibi.

TAYİBƏ – (ə) Yaxşı iş, gözəl hərəkət.

TEHRABƏ – (ər.) Uca, yüksək ana.

TEHRANƏ – Ərəbcə “teyran” sözündən olub, ucada, yüksəkdə olan deməkdir.

TELBƏYİM – Azərbaycanca “tel” və “bəyim” sözlərindən düzəlib, gözəl saçlı xanım, uzun hörüklü qız (qadın).

TELCAN – Teli can alan, saçı cana dəyən.

TELQƏLƏM – 1. Qələmlə çəkilməmiş kimi saçları olan, saçlı gözəl. 2. Ticarətlə məşğul olan, zəngin, dövlətli.

TELQIZ – Telli qız, gözəl saçları olan qız.

TELLƏR – 1. Azərbaycanca “tel” və - lər (kəmiyyət şəkilçisi) şəkilçisindən düzəlib, gözəl saçlı deməkdir. 2. Bağlı, əlaqəli.

TELLİ – Azərbaycanca “tel” və - li (şəkilçi) şəkilçisindən düzəlib, uzun saçlı, gur saçları olan mənasındadır.

TELLİBACI – Saçları uzun olan bacı.

TELLİBƏYİM – Bax: Telli və Bəyim. **TELLİBİKƏ**

– Bax: Telli və Bikə.

TELLİXANIM – Bax: Telli və Xanım.

TELLİZAR – Saçları ilə yanaqları örtülmüş.

TELLİZƏR – Qızıl saçlı, günəş.

TELNARƏ – Telli, işvəli gözəl.

TELNAZ – Telli, hörüklü, işvəli, telli dilbər.

TELNİSƏ – Hörüklü, işvəli xanım **TELNUR**

– Saçları nur saçan, şəfəqli.

TELNURƏ – Parlaq saçlı gözəl.

TELPƏR – Gözəl, işvəli Pəri.

TELŞAN – Əzəmətli, şöhrətli.

TELŞANƏ – Əzəmətli, şöhrətli, tanınmış saç.

TELŞƏN – Saçları sıx, qalın olan şən qız.

TELMİRƏ – Möhkəm, sağlam.

TELMİYƏ – (ər.) 1.Parıldatma, rəng, rəngləmə. 2.Sətirləri başqa – başqa dillərdə olan şeir.

TEMZA – (ing. Thames) İngiltərənin cənubundan başlayan çay adındandır.

TEYBƏ – Yaxşı, xoşagələn,

TEYBƏXATUN – Yaxşı, xoşagələn xatun.

TEYFURƏ – Ərəbcə “teyfur” sözündən olub, bol, şiddətli yağmur mənasındadır.

TEYHANƏ – Ərəbcə “teyhanə” sözündəndir. Çətinliklərdən çıxan.

TEYHU – Farsca “tehu” sözündən olub, göyərçin cinsindən olan quş mənasındadır.

TEYHURƏ – Güzəlliyi ilə seçilən.

TEYMURƏ – Qüdrətli, möhkəm, sağlam.

TEYRAN – Güzəl, saf, təmiz. **TEYRANƏ**

– Bax: Teyran.

TEYYİBƏ – Ərəbcə “teyyib” sözündən olub, yaxşı, gözəl, xoşagələn, ürəyəyatan savab işlər görənlərin mənasındadır.

TEZAY – Tələsən ay, öncə gələn ay. İlk doğulan qız uşağına verilən adlardandır.

TEZCAN – Təlaşlı, həyəcanlı, gözləməyən, dayanmayan.

TƏBARİK – Ərəbcə “təbarək” sözündən olub, alqışlamaq mənasındadır.

TƏBİBƏ – “Təbabət” sözündən olub, təbiblik edən mənasındadır.

TƏBƏSSÜL – Ərəbcə “təbəssül” sözündən olub, yaxınlaşma, yaxın olma mənasındadır.

TƏBƏSSÜM – Ərəbcə “təbəssüm” sözündən olub, gülüş, gülümsəmə mənasındadır.

TƏBƏSSÜT – (ər.) Vasitəçilik edən, əlaqə yaradan.

TƏBRİZƏ – Azərbaycanın ən qədim şəhərlərindən birinin adından yaranan addır.

TƏCİBƏ – Ərəbcə “təcib” sözündən olub, təccübləndirmə mənasındadır.

TƏCİDƏ – Ərəbcə “təcid” sözündəndir. Fərqləndirmə, seçmə.

TƏCRİDƏ – Ayırma, təkləmə.

TƏHANƏ – Vahid, yeganə.

TƏHİYYƏ – (ər.) 1.Salam. Salamvermə. 2.Xeyr-dua etmə. 3.Davamlılıq. 4.Mülk, mülkiyyət.

TƏHMİNƏ – Farsca “təhmin” sözündən olub, sağlam, iri bədənli, boylu-buxunlu, cüssəli deməkdir. Təhminə “Şahnamə” qəhrəmanlarından Söhrabın anasının adıdır.

TƏHMİDƏ – Ərəbcə “təhmid” sözündən olub, şükür etmə mənasındadır.

TƏHMİLƏ – Ərəbcə “təhmilə” sözündən olub, yüksəlmə mənasındadır.

TƏHSİBƏ – Ərəbcə “təhsibə” sözündən olub, münasib, uyğun olan mənasındadır.

TƏHSİFƏ – Ərəbcə “təhsifə” sözündəndir. Bərabər bölmə, yarıya bölmə mənasındadır.

TƏHSİQƏ – Ərəbcə “təhsiqə” sözündəndir. Nizama salma mənasındadır.

TƏHSİNƏ – 1.Yaxşılaşdırma, təkmilləşdirmə. 2.Alqışlama, tərifləmə, təqdir etmə, əhsən, afərin.

TƏKAY – Bircə Ay, yeganə Ay. Aya bərabər gözəl qız.

TƏKCƏGÜL – Gözəllikdə, tərəvətdə tək olan çiçək.

TƏKCƏNAZ – Bircə nazlı, işvəli gözəl qız.

TƏKCƏNUR – Tək bircə işıq verən, nurlandıran, misilsiz gözəl.

TƏKCƏYAR – “Təkcə” və “yar” sözlərindən yaranmış, bircə istəklisi olan, yeganə sevilən deməkdir.

TƏKGÜL – Tayı-bərabəri olmayan, tək çiçək.

TƏKNAZ – Tayı-bərabəri olmayan nazlı gözəl.

TƏKNUR – Tayı-bərabəri olmayan, misilsiz gözəl, nur saçan gözəl, işıq saçan tək qız.

TƏKNURƏ – Tayı-bərabəri olmayan, misilsiz gözəl, nur saçan gözəl, işıq saçan tək qız.

TƏKZƏR –Bənzərsiz qızıl, tayı-bərabəri olmayan, qiymətli.

TƏQBİYYƏT – (ər.) 1.Qüvvətləndirmə, qüvvətini artırma.

2. Möhkəmləndirmə, bərkitmə.

TƏQİBƏ – (ər.) İzləyən, müşahidə edən.

TƏQİYYƏ – (ər.) Ehtiyatlı olma, öz məsləkini, etiqadını başqalarından gizlətmə, haram işlərdən çəkinmə, nəfsini saxlama, ehtiyatlı olma.

TƏQFİYYƏ – (ər.) Həmahəng, qafiyə.

TƏLİYƏ – Qabaqcıl, öndə gedən, avanqard dəstə, kəşfiyyatçı dəstəsi.

TƏMİNƏR – Rahatlıq, xatircəmlik.

TƏMKİNƏ – Səbirli olan.

TƏNAY – Aya bərabər olan, ay kimi, ay bədənli, ay ilə eyni olan.

TƏNCİYƏ – (ər) Xilas etmə, qurtarma.

TƏNNUR – (ər.) 1. Təndir, ocaq, soba. 2. Yoluxucu xəstəlik mikroblarını qırmaq üçün alət.

TƏNNURƏ – (ər.) Mövləvi dərvişlərinin səma rəqsləri zamanı geydikləri geniş ətəkli paltar. Fırlanma, dövrə vurma, dolanma.

TƏNZİFƏ – 1.Təmiz, pak, suya çəkilmiş. 2.Nazik cuna, tül rübənd, qat-qat örtük.

TƏNZİLƏ – Ərəbcə “tənzil” sözündən olub, güzəşt, narahatlığı aradan qaldırma, endirmə, aşağı salma. Məcəzi mənada göylərdən enmiş gözəl.

TƏNZİMƏ – Nizamlayan, qələmə alan, yoluna qoyan.

TƏNZİRƏN – Ərəbcə “tənzirən” sözündən olub, bənzədilən, oxşadılan mənasındadır.

TƏRANƏ – Farsca “təranə” sözündən olub, mahnı, nəğmə, musiqi, həmçinin ahəng, melodiya mənasındadır.

TƏRAVƏT – Ərəbcə “tərafət” sözündən olub, təzəlik, lətafət, sağlamlıq, şüxluq mənasındadır

TƏRBİYYƏT – Ərəbcə “tərbiyə” sözündən olub, bəsləyib yetişdirmə, tərbiyə etmə mənasındadır.

TƏRƏHHÜM – Ərəbcə “tərəhhüm” sözündəndir. Rəhm edən, kömək edən.

TƏRGÜL – Ərəbcə “tər” və farsca “gül” sözlərindən düzəlib, təzə gül, tər çiçək, yeni açılmış gül.

TƏRXUNƏ – Yeyilən ətirli göyərti.

TƏRİQƏ – Ərəbcə “təriqə” sözündən olub, məslək, yol mənasındadır.

TƏRİFƏ – Ərəbcə “tərif” sözündən olub, öyünən, tərif edilən, müsbət cəhətləri olan mənasındadır.

TƏRLALƏ – Təzə açılmış lalə.

TƏRLAN – Güclü dimdiyi və uzun qanadları olan yırtıcı quşun adıdır. Ov quşlarından biridir, qoçaq, igid, məğrur, qəşəng deməkdir. **TƏRNAZ** – 1. Təzə naz, təzə işvə. 2. Yeniyetmə qız.

TƏRNİSƏ – Güzəl və təravətli qız.

TƏRNUR – Təzə nur, təzə işıq, təzə doğulmuş ay.

TƏRMİNƏ – Azərbaycanca “tər” və ərəbcə “mina” sözlərindən düzəlib, təzə büllur, təzə mozaika, bəzək.

TƏRNAZ – Təzə doğulmuş nazlı gözəl.

TƏRNİSƏ – Təzə gözəl xanım.

TƏSHİRƏ – Ərəbcə “təşir” sözündən olub, cəlb etmə, məftun etmə mənasındadır.

TƏSLİYƏ – (ər.) Təsəlli vermə, ovutma.

TƏSMİNƏ – Qiymətləndirmə, kökəltmək.

TƏŞRİFƏ – (ər.) Şərəfləndirmə, şərəflənmə.

TƏSRİHƏ – Ərəbcə “təsrih” sözündəndir. Aydın, açıq danışan.

TƏSRİHƏN – Ərəbcə “təsrihən” sözündən olub, açıq fikir söyləyən mənasındadır.

TƏYFURƏ – (ər.) Çox həvəsli.

TƏYYARƏ – (ər.) Uçan, uçucu, havaya qalxan. Qanadlanan, uçmaq halına gələn.

TƏZAIL – Yeni, təzə il.

TƏZƏGÜL – Tər çiçək, yenicə açılmış gül.

TƏZƏNUR – (f-ə) Yeni işıq, yeni ziya, parıltı.

TİLAXANIM – Qızıl, qızıl suyu kimi xanım; qızıl suyu kimi gözəl.

TİNƏXANIM – Ərəbcə “tinə” və azərbaycanca “xanım” (titul) sözlərindən düzəlib. Əsli, nəsləli olan, zəti məlum olan hökmdar qadın.

TİNƏNUR – Ərəbcə “tinə” və “nur” sözlərindən düzəlib. Mayası nurdan, işıqdan olan, kökü işıqla bağlı olan.

TİNƏZƏR – Ərəbcə “tinə” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib. Mayası qızıldan olan, qızıl təbiətli, qızıl xasiyyətli.

TİMARƏ – Farsca “timarə” sözündən olub, qayğısına qalma mənasındadır.

TOFİDƏ – Ərəbcə “tovhid” sözündəndir. Allahın birliyinə inanma.

TOFİQƏ – Ərəbcə “tofiq” sözündən olub, kömək etmə, yardım etmə, həmçinin Allahın uğuru, köməyi mənasındadır.

TOHİDƏ – Farsca “tovhid” sözündən olub, Allahın birliyinə inanma mənasındadır.

TOMRİS – Farsca “tomris” sözündən olub, həyat verən, nəsil artırən, bərəkət gətirən deməkdir. Massaget hökmdarlarından birinin adı olmuşdur.

TORAY – Azərbaycanca “tor” (örtük) və “ay” sözlərindən düzəlib. Üzü örtüklü, rübəndli ay (gözəl qız) deməkdir.

TORAYƏ – Bax: Toray.

TOVHİDƏ – (ər.) 1. Birləşdirmə, bir etmə. 2. Allahın təklisinə inanan.

TOVUZ – 1.Uzun və rəngarəng tükləri olan quş. 2.Bəzənmiş qız. 3. Əbədilik, ölməzlik, padşahlıq rəmzi. 4.Tətbiqi sənətdə rəng kimi işlənir.

TÖHFƏ – Ərəbcə “töhfə” sözündəndir, hədiyyə, pay, bəxşiş, ərməğan deməkdir.

TÖHFƏBANU – Hədiyyə göndərilən Banu.

TÖHFƏBƏYİM – Hədiyyə göndərilən Bəyim.

TÖHFƏNİSƏ – Hədiyyə göndərilən Nisə.

TÖRƏ – Törəmək sözündən olub, adət-ənənə, qayda-qanun, hüquqi qanunlar, hamının tabe olduğu qaydalar.

TÖRƏBƏYİM – Qanunlara tabe olan Bəyim.

TÖRƏXANIM – Qanunlara tabe olan xanım.

TÖVSIYƏ – Bir işi necə etmək haqqında təklif, məsləhət, tapşırıq.

TUBA – Ərəbcə “tuba” sözündən olub, cənnətdə bitən hündür ağacın adıdır, hündür boylu, ucaboy, yaraşıqlı deməkdir. Tuba ağacına bənzər, hündür boylu.

TUBABƏYİM //TUBUBƏYİM – Cənnət ağacı kimi yaraşıqlı, boylu-buxunlu gözəl bəyim.

TUBANİSƏ – Hündür boylu Tuba.

TUBİYYƏ – (ər.) Cənnət ağacı, ucaboylu, qədd-qamətli, xoşbəxt.

TUBU – Ucaboylu, qamətli, yaraşıqlı gözəl.

TUBUBƏYİM – Ucaboylu, yaraşıqlı Bəyim.

TUBUXANIM – Ucaboylu, yaraşıqlı xanım (qadın).

TUBUNİSƏ – (ər.) Cənnət ağacı kimi yaraşıqlı, boylu-buxunlu qadın, xoşbəxt qadın.

TUBUZƏR – Qızıl tuba ağacı.

TUDƏ – Xalq, kütlə, kütlənin səsi.

TUGİYYƏ – Bərəkət, ruzi gətirən.

TUĞRA – Gerb, dövlət nişanı, şah fərmanı. Əmrlərin, rəsmi sənədlərin əvvəlində hökmdarların ad və ya ləqəbini bildirən monoqram deməkdir.

TUHURƏ – Ərəbcə “tuhur” sözündəndir. Çox təmiz, çox saf.

TUMARƏ – Ərəbcə “tumar” sözündəndir. Əmr, məktub.

TUMAY – Gözəl, saf Ay.

TUMAYƏ – Bax: Tumay.

TUMRUZ – Həyat bəxş edən, nəsil artıran. **TUNAY** – Gecə görünən ay.

TUNAYƏ – Gecə görünən Ay. Ay kimi gözəl qız.

TURA – “Tur” və -a (şəkilçi) birləşməsindən əmələ gəlib, hörmətli, şərəfli, şərəflənmiş deməkdir. Tur Ərəbistan yarımadası ilə Misir arasında yerləşən Sina yarımadasında bir dağın adıdır. Əfsanəyə görə, Musa peyğəmbərlə allah arasındakı ilk danışığı yeri həmin dağ olmuşdur. “Allah səni Tur dağına döndərsin” alqışı da həmin dağla əlaqədardır.

TURABƏ – Ərəbcə “turab” sözündəndir. Torpağı sevən, qum, toz.

TURABƏYİM – Torpağını sevən Bəyim.

TURAC – Çil-çil rəngli, iti uçuşlu ov quşunun adıdır, bəzəkli gözəl.

TURACXANIM – Bəzəkli, gözəl xanım.

TURAN – 1.Türklərin vətəni, türk torpağı, türk xalqlarının birləşmiş məskəni. 2.Gözəl, incə. 3.Vətən.

TURANƏ – Türkcə “turan” (ə) sözündən olub, türk torpağında yetişmiş qız, turanlı qız, türk gözəli deməkdir.

TURANGÜL – Turan gülü. Turan gözəli.

TURAY – Türkcə “tur” (dur) və azərbaycanca “ay” sözlərindən düzəlib. Görünən Ay, duran, dayanan Ay. **TURAYƏ** – Bax: Turay. **TURÇİN** – Həqiqət uğrunda, həqiqət naminə.

TURƏ – Hökmdar, şahzadə deməkdir. Buxarada şahzadələrə, tanınmış seyidlərə verilən titul. **TURHAN** – Qüvvətli, sağlam.

TURİYYƏ – Dağlar, dağlıq.

TURQAYƏ – Türk Ayı, türk gözəli.

TURQİYYƏ – Dairəvi, mirvari şəkilli.

TURUNC – 1.Narınc, xoş iyli sitrus bitkisinin adıdır. 2.Meyxoş, lətif, xoşagələn.

TUSİYƏ – 1.Əbədi, davam etdirmə.2. Ay, təmizlik. 3. Yaddaşa kömək edən.

TUTAY – Böyük bacı və bibi.

TUTİ // TUTU – (f.) 1.İnsan danışığını təqlid edə bilən quş, şirindil. 2.Danışmağı sevən, çox danışan. 3.Gözəl, zərif, incə, şirindil.

TUTUBƏYİM – Bax: Tutu və Bəyim. **TUTUBİKƏ**

– Bax: Tutu və Bikə.

TUTUXANIM – Bax: Tutu və Xanım.

TUTİXATUN – Bax: Tutu və Xatın.

TUTUNİSƏ – Bax: Tutu və Nisə.

TUTUNAR – Azərbaycanca “tutu” və farsca “nar” sözlərindən düzəlib. Şirindilli gözəl.

TUTUNUR – Azərbaycanca “tutu” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib. Şirindilli, nurlu, gözəl.

TUTUZƏR – Azərbaycanca “tutu” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib. Parlaq, qızılı rəngli tutuquşu.

TUYĞUN – Laylı, lay-lay, qatlı.

TUYĞUNƏ – İncə, gözəl, kübar qadın.

TÜKƏNNAZ – Naz bitsin, tükənsin. Daha qız doğulmasın.

TÜKƏNZƏR – Qızıl bitsin, tükənsin. Daha qız doğulmasın.

TÜKƏZ – Ərəbcə Tükəzban adının ixtisarıdır. Tükənməyən, bitməyən, saysız-hesabsız, sonsuz dərəcədə gözəl.

TÜKƏZBAN – Ərəbcə “tükəzziban” ifadəsindən olub “ərrəhman” surəsindən götürülmüşdür. Mənası bitməyən, tükənməyən gözəl xanım qadın deməkdir.

TÜKƏZBANU – Sonsuz dərəcədə gözəl Banu.

TÜKƏZBƏYİM – Sonsuz dərəcədə gözəl Bəyim.

TÜKƏZNAR – Azərbaycanca “tükəz” və farsca “nar” sözlərindən düzəlib, sonsuz gözəl deməkdir.

TÜKƏZNUR – Azərbaycanca “tükəz” və ərəbcə “nur” sözlərindən düzəlib. Bitməyən, tükənməyən işıq, nur.

TÜLAY // TÜLAYƏ – 1.Ayın tül pərdəsi; 2.Zərif, incə, gözəl qız.

TÜNAL – Gecəyə, qaranlığa məxsus qırmızı rəng.

TÜNAY – Gecə görünən Ay. **TÜNAYƏ**

– Bax: Tünay.

TÜNZALƏ – Güzəştə gedən, bağışlayan. **TÜRABƏ**

– Torpaq.

TÜRBƏT – Dinə görə müqəddəs yerdən götürülmüş torpaq, ziyarətgah, məqbərə, mavzoley.

TÜRBƏTBƏYİM – Müqəddəs yerləri ziyarət edən xanım.

TÜRRƏ – (ər.) Alnına tökülən gözəl qıvrım tellər, birçək, zülf.

TÜRFƏ – Ərəbcə “türfə” sözündəndir. 1. Nadir olan, tapılmayan. 2.Zərif, incə, füsunkar, məlahətli, qəşəng.

TÜRFƏXANIM – Tapılmayan xanım, misli, bərabəri olmayan, nadir xanım.

TÜRFƏXATUN – Misli bərabəri olmayan Xatun.

TÜRFƏNİSƏ – Misli bərabəri olmayan Nisə.

TÜRKAN – Türk sözünün farsca cəmi; Türklərin yaşadığı yer, türklərin vətəni, türk gözəli.

TÜRKANƏ – Bax: Türkan.

TÜRKANXATIN – Azərbaycanca “türkan” və “xatun” sözlərindən düzəlib. Türk qızı (qadını), türk xanımı deməkdir.

Sayılı Sadıqova _____

TÜRKAY – Azərbaycanca “türk” və “ay” sözlərindən düzəlib.

Türk Ayı, türk gözəli.

TÜRKAYƏ – Bax: Türkay.

TÜRKÜNAZ – Türkün nazlı qızı, nazlı türk qızı.

TÜRANƏ – Nadir ana, cəfakeş ana.

TÜRNANƏ – Türkcə “tür” (lü) və “nanə” sözlərindən düzəlib.

Gözəl, ləziz nanə, gözəl qız.

TÜRŞAN Şanlı və xoşbəxt Türk. **TÜRÜNC**–
Naringidən iri turşməzə subtropik meyvə.

– U –

UĞURBƏYİM – Uğur gətirən bəyim.

UĞURGÜL – Uğurlu gül, uğur gətirən gül, xoşbəxt, saf qız.

UĞURXANIM – Uğurlu xanım, uğur gətirən xanım, xoşbəxt xanım.

UĞURNAZ – Xoşbəxt, taleli qız.

UĞURNİSƏ – Uğur, fayda gətirən qız. Uğurlu gündə doğulan qız. **UĞURZƏR** – Xoşbəxtlik günəşi, səadət şəfəqi.

ULDUZ – 1.Gecələr göydə parıldayan, nöqtə kimi görünən göy cisimdir, parlaq, əlçatmaz. 2.Bir nöqtədən ətrafa çıxan və ya daha çox çıxıntısı olan bucaqlı. 3.Bəxt, taleh. 4.Peşəsində çox parlamış kimsə, kino sənətçisi.

ULDUZBƏYİM – Taleyi parlaq olan Bəyim.

ULDUZƏ – 1.Göy cismi. 2. İşıqlı bir nöqtə kimi parıldayan göy cisimlərindən hər biri.

ULDUZBƏYİMİ // ULDUZXANIM – Ulduz kimi parlaq, gözəl qız.

ULUDƏ – Çox böyük, ən böyük, hörmətli, ağbirçək qadın.

ULUFƏR – Ağ, sarı, mavi çiçək açan suzanbağı.

UMAMƏ – Ərəbcə “umamə” sözündən olub, Allahın sevimli bəndəsi.

UMARƏ – 1.Çarə, çıxış yolu. 2.Həyat.

UMAY – 1.Xoşbəxtlik, səadət gətirən. 2.Umay türk xalqlarında ailə səadət və uşaqları himayə edən ilahənin adı.3.Orxon kitabələrindən keçən, uşaqları və heyvanları qoruduğuna inanılan Tanrı tərəfindən göndərilən dövlət quşu. **UMAYƏ** – Bax: Umay.

UMAYRA – “Umay” və “Günəş” Allahı. “Ra” teonimlərindən yaranmışdır.

UMBACI//UMBƏYİM//UMBİKƏ – Bacının, bəyimin, bikanın anası (ümm ərəbcə “ana” deməkdir).

UMCAHAN – Ərəbcə “ümm” (ana) və farsca “cahan”sözlərindən düzəlib. Dünyanın anası, ailəmin anası, kainatın anası.

UMXANIM – Ərəbcə “ümmi” və azərbaycanca “xanım” sözlərindən düzəlib, Xanımların anası deməkdir.

UMLEYLA // ÜMLEYLA – Leylanın anası.

UMNİSƏ – Ərəbcə “um” və “nisə” adlarının birləşməsindən əmələ gəlib, ilk, əsas, birinci qadın.

UMMİNSƏ – Ərəbcə “um” və “nisə” sözlərindən düzəlib. Qadınların anası, qadınların ağbirçəyi.

UMXATUN – Xatun ana.

UMREYHAN – Xoş ətirli, xoş məqsədli ana.

UMUDƏ – Arzu, istək.

UNAY – Ayın səsi.

URFANƏ – Ərəbcə “ürfan” sözündən olub, bilik, mərifət, yaxşılıq mənasındadır.

—
URİYYƏ – Allahın nuru, Tanrının işığı.

URQİYYƏ – Bax: Ruqiyyə. **URMANƏ** – Yaxşı
yarpaqlı və iynəyarpaqlı meşə.

URMİYYƏ – Qədim türk dilində suda yaşayış yeri mənasındadır.

URUZ – Ruzisi olan igid, bol ruzi.

URZANƏ Müsəlman pəhrizi.

URZUYAR – Farsca “uruz” və “yar” sözlərindən düzəlib, istəkli
dost, arzuolunan yoldaş deməkdir.

UYQUNƏ – Yuxu, rəya, xəyal. Yuxu kimi xəyalı gözəl.

UVEYDA – Zəkali, düşüncəli, fəal olan.

– Ü –

ÜBEYDƏ – (ər.) Səhabələrin istifadə isimlərdəndir. Təbə
olmayan, itaət etməyən, boyun əyməyən.

ÜFÜQBƏYİM – Göy qübbəsi kimi təmiz və saf bəyim.

ÜFÜQXANIM – Göy qübbəsi kimi təmiz və gözəl xamım.

ÜFÜQƏ – (ər.) Göy sahəsi, ənginlik.

ÜFÜQNUR – Ərəbcə “üfûq” və “nur” sözlərindən düzəlib.
Üfûqün nuru, işığı, ənginliyin, səmanın aydınlığı.

ÜQULƏ – Ərəbcə “üqul” sözündən olub, ağıllı, idraklı
mənasındadır.

ÜLFANƏ – Yüksək, uca.

ÜLFƏR – (ər.) Böyük su, çay.

ÜLFƏT – Ərəbcə “ülfət” sözündən olub, dostluq, yaxınlıq, qarşılıqlı xoş münasibət, hüsn-rəğbət mənasındadır.

ÜLFƏTBƏYİM – Bax: Ülfət və bəyim.

ÜLFƏTXANIM – Bax: Ülfət və xanım.

ÜLFƏTZƏR – Ərəbcə “ülfət” və farsca “zər” sözlərindən düzəlib. Dostluğun qızıl telləri deməkdir.

ÜLGƏN – 1. Altaylarda Tanrı adı. 2. Böyük, ulu, güclü, qüvvətli, sağlam.

ÜLGƏR – Yeddiqardaş ulduz topası.

ÜLGƏZ – İdeal, məfkurə, can atılan, arzulanan.

ÜLGIYƏ – Əlaqə, ünsiyyət.

ÜLKƏM – Altaylıların inamına görə dünyanı yaradan allahın adıdır.

ÜLKƏR – Öküz bürcündə Yeddiqardaş ulduz topasının adı və ya həmin topada ən parlaq ulduz adıdır. **ÜLVANƏ** – (ər.) Yüksək, uca.

ÜLVİRA – Ülviyyətin (ali, ucanın) hamisi. İlahinin himayə etdiyi.

ÜLVİYYƏ – Ərəbcə “ülvi” sözündən olub, alilik, ucalıq, yüksəklik, müqəddəslik deməkdir.

ÜLVİYYƏT – Aliliklər, ucalıqlar, yüksəkliklər, müqəddəsliklər.

ÜLYA – (ər.) 1. Əla, ən uca. 2. Çox gözəl, qiymətli.

ÜMMANƏ – Ərəbcə “ümmanə” sözündən olub, dəniz, dərya mənasındadır.

ÜMAYRA – Umay” və “Günəş” Allahı “Ra” teonimlərindən yaranmışdır. Günəş Allahı.

ÜMBANU – Anaların anası Banu.

—
ÜMBÜL – “Ümm” sözündən olub, anaların anası mənasındadır.
ÜMBÜLBANU – Ərəbcə “ümm” və azərbaycanca “banu” sözlərindən düzəlib. Qadınların, anaların birincisi, xanımların anası.

ÜMCAHAN – Cahanın anası.

ÜMGÜLÜSÜM – Gözəl xanım ana.

ÜMEYLA – Kiçik kölə, balaca qul.

ÜMƏRA – Ərəbcə “üməra” sözündən olub, rəhbərlik edən, əmr verən mənasındadır. **ÜMXANIM** – Xanım ana.

ÜMİDƏ – Ümüd etmə, arzu edilən, kama çatma.

ÜMİDİYYƏ – Ümidə aid, gözləməyə dair.

ÜMİYYƏ – Analıq, ögey ana. Doğma olmayan ana.

ÜMRANİYYƏ – (ər.) 1. Arvada, qadınlığa məxsus; 2. Mədəniyyətlə əlaqədar; 3. Xoşbəxt olan. 4) Abadlığa, tərəqqiyə gedən. **ÜMRƏ** – 1.(ər.) Ziyarət edən mənasındadır. 2. Həcc əməlləri kimi bir sıra əməllərin məcmusudur.

ÜMMÜ – Ana. Bir çox mürəkkəb antroponimlərin yaranmasında iştirak edir.

ÜMMÜLBANU – Gözəl, xanım ana.

ÜMMÜGÜLSÜM – Ərəbcə “Ümgülsüm” adının variantı olub, girdəşifətli, doluyanaqlı ana, qadın.

ÜMNİSƏ – Qadın anası, qız anası.

ÜMNİYYƏ – 1. Umma, umid etmə, əmin olma, güvənmə.

2. İstək, dilək, niyyət, məqsəd.

ÜMİDƏ – (f.) 1. Ümid bağlanan. 2. Güman, həsrət, intizar.

ÜMURƏ – Ərəbcə “ümurə” sözündən olub, işlər, əmrlər mənasındadır.

ÜMURƏT – Bax: Ümurə.

ÜNAS – Qadınlar, qızlar.

ÜNAY – Ayın şöhrəti, ayın səsi. Məcəzi mənada gözəlin sədası, sorağı.

ÜNAYƏ – Bax: Ünay.

ÜNZİLƏ – (ər.) Göndərilmiş, endirilmiş, nazil olunmuş.

ÜRFİYƏ – Ərəbcə “ürfət” sözündəndir. 1. Hüquqi qayda.

2. Qarşılıqlı, xoş, mehriban.

ÜRFANƏ – Bilik, mərifət, ariflik. Yaxşılıq, xeyirlik, xeyir.

ÜRFÜNAZ – Yaxşılığın nazı, qayda-qanunun nazı.

ÜTARİD – Ərəbcə “utarid” sözündəndir. Axşam gün batanda, sabah isə gün çıxandan əvvəl görünən səyyarə. Merkuri.

ÜTARİDƏ – Ərəbcə “utarid” sözündən olub, göydə görünən ulduzun adıdır.

ÜVEYDƏ – Sağlam düşüncəli, fəal olan.

ÜZARƏ – Yanaq, üz.

ÜZEYRƏ – 1.Üzr istəmək, üzrlü saymaq; 2.Güclü, qüdrətli.

3. Qiymətli, nadir.

ÜZNURƏ – Nur simalı.

ÜZRA – Bakirə, məsum, ismətli qadın (qız).

ÜZRABƏYİM//ÜZRAXANIM – Bakirə, məsum, ərə getməyən bəyim və ya xanım.

—
ÜZRAXATIN // ÜZRƏNİSƏ – Üzra kimi gözəl xatın və ya nisə. **ÜZZA** – İslamiyyətdən qabaq ərəblərin sitayiş etdiyi bütlərdən birinin adıdır.

ÜZZƏBƏYİM//ÜZZƏXANIM – Üzra kimi gözəl bəyim və ya xanım.

– V –

VABİLƏ – (ər.) İri damlalı yağış.

VACİBƏ – (ər.) Edilməsi, görülməsi olan, zəruru, lazım olan.

VACİDƏ – (ər.) 1.Meydana gətirən, yaradıcı, çıxaran. 2.Varlı, zəngin.

VAFİYƏ – (ər.) 1.Yetər, tam. 2.Sözünün üstündə duran, sözünün ağası.

VAHİBƏ – (ər) Ərməğan verən, hədiyyə edən, bağışlayan.

VAHİDƏ – Ərəbcə “vahid” sözündən olub, bağışlayan, bağışlayandır. Bir, tək, yeganə, tənha, yalqız. Allahın sifətlərindəndir.

VAQİFƏ Ərəbcə “vaqifə” sözündən olub, məlumatlı, çox bilən mənasındadır.

VAQİYƏ – Hadisə, əhvalat, macəra, yuxu, rəya.

VALEHƏ – Ərəbcə “valeh” sözündən olub, heyrətə düşən, vurğun mənasındadır.

VALİDƏ – Ərəbcə “valid” sözündən olub, davamçı, ana, vərəsə mənasındadır.

VALİYƏ – Ərəbcə “valiyə” sözündən olub, vəzifə, hökumətin işlərini aparan məmur mənasındadır.

VALİZƏ – Ərəbcə “valizə” sözündən olub, yol çantası mənasındadır.

VAMİQƏ – (ər.) 1.Sevən, sevgili, aşiq. 2.Vamıq ilə Azra əhvalatının qəhrəmanı.

VARƏSTƏ – Farsca “varəst” sözündən olub, xilas olan, azad olan mənasındadır.

VARİSƏ – Ərəbcə “varis” sözündən olub, övlad, oğul-uşaq, vərəsə. Nəsli davam etdirən.

VARİDƏ – (ər.) 1.Gələn, vasil olan, çatan. 2 Bir şey haqqında çıxan, deyilən. 3.Fikir, mülahizə, qovuşan, çatan.

VASİFƏ – Ərəbcə “vasif” sözündən olub, vəsf edən mənasındadır.

VASİDƏ – Ərəbcə “vasidə” sözündən olub, əlaqə yaradan mənasındadır.

VASİLƏ – Ərəbcə “vasilə” sözündən olub, yetişən, çatan, qovuşan mənasındadır.

VASİMƏ – Ərəbcə “vasim” sözündəndir. 1.Nişanlanmış, seçilmiş. 2. Gözlə, göyçək. 3. Qoşa çəkilən boya, rəng.

VAZEHƏ – Ərəbcə “vazehi” sözündən olub, aşkar, açıq, aydın mənasındadır.

—
VENERA 1.Roma mifologiyasında məhəbbət və gözəllik ilahəsi.

2.Planet adı.

VEYSİYƏ – (ər.) Möhtac olan, yoxsul, kasıb, fəqir.

VƏCAHƏT – 1.Gözəllik, gözəl üz. 2. Şan, şöhrət, şərəf.

VƏCİBƏ – Vəzifə, borc.

VƏCİBƏ – Ərəbcə “vəcib” sözündən olub, borc, vəzifə mənasındadır.

VƏCİFƏ – Ərəbcə “vəcifə” sözündən olub, geniş, vüsət mənasındadır.

VƏCİHƏ – Ərəbcə “vəcihə” sözündən olub, gözəl, qəşəng, ürəyə yatımlı qız (qadın) mənasını bildirir.

VƏCİYƏ – Hörmətli, layiqli, gözəl, qəşəng hökmdar.

VƏCİZƏ – (ər.) Dərin mənalı, köklü, gözəl söz.

VƏCİHİ – 1.Əsil, əsilzadə. 2.Şərəflə, şanla bağlı olan.

VƏDİDƏ – (ər.) Dost, sevgisi çox olan.

VƏFA – 1.Ərəbcə “vəfa” sözündən olub, sözünün üstündə durmaq, etibar, sədaqət, borcunu yerinə yetirmə mənasındadır.

VƏFABƏYİM– Vəfalı olan Bəyim.

VƏFAGÜL – Sədaqətli gül, vəfalı çiçək. Məcəzi mənada vəfalı sevgili.

VƏFAXATUN – Vəfalı olan Xatun.

VƏFANUR – Vəfası ilə işıq saçan.

VƏFARƏ – (ər.) Vəfalı, dostluğuna sadıq.

VƏFANƏ – (ər.) Sadıq, vəfalı olan.

VƏFİQƏ – Ərəbcə “vəfiqə” sözündən olub, həmfikir, müvafiq mənasındadır.

VƏFİN – (ər.) 1.Vəfalı, bağlı. 2.Tam, mükəmməl, qüsursuz.

VƏFİRƏ – (ər.) Çox, bol.

VƏFİYƏ – Ərəbcə “vəfiyə” sözündən olub, vəfalı, sabitqədəm mənasındadır.

VƏFİYYƏN – (ər.) 1.Vəfalı, sevgisi müvəqqəti olmayan. 2.Tam, əskiksiz.

VƏHBİYƏ – Ərəbcə “vəfiqə” sözündən olub, bağışlanma, hədiyyə etmə mənasındadır.

VƏQURƏ – (ər.). Vüqarlı, ağır.

VƏLHANƏ – Ərəbcə “vəlhan” sözündən olub, heyrətə düşən mənasındadır.

VƏLİHƏ – Ərəbcə “vəlihə” sözündən olub, köməkçi, himayə mənasındadır.

VƏLİMƏ – Ərəbcə “vəlimə” sözündən olub, ziyafət, şənlik mənasındadır.

VƏRDA – Ərəbcə “vərda” sözündən olub, qızılgül mənasındadır.

VƏRQA – (ər.) Göyərçin, 2. Boz kül rəngi, 3. Poeziyada igid, vəfalı sevgili, aşiq.

VƏSAİL – Ərəbcə “vəsail” sözündən olub, nəsillər mənasındadır.

VƏSALƏT – Ərəbcə “vəsalət” sözündəndir. Kömək etmək, vasitəçilik etmə.

VƏSAMƏ – (ər.) Gözəllik, göyçəklik, qəşənglik.

—
VƏSAMƏT – Ərəbcə “vəsamət” sözündən olub, gözəllər mənasındadır.

VƏSAYƏ – Ərəbcə “vəsayə” sözündən olub, nəsihət, tapşırma mənasındadır.

VƏSFİ – Tərif etməyə aid, vəsfə məxsus.

VƏSFİBƏYİM – Tərif edilən Bəyim.

VƏSFİBİKƏ – Tərif edilən Bikə.

VƏSFİXATUN – Tərif edilən Xatun.

VƏSFİYƏ – Ərəbcə “vəsf” sözündəndir. 1.Tərifəlayiq, vəsf edilməli. 2. Bir şəxs və ya şeyin keyfiyyəti, sifəti.3. Öymə, tərif etmə, vəsf edilmə.

VƏSXANIM – Vüsətli xanım, tərifə layiq xanım.

VƏSİFƏ – Ərəbcə “vəsif” sözündən olub, yer tutma, qazanma mənasındadır.

VƏSİHƏ – Ərəbcə “vəsihə” sözündən olub, nəsillər mənasındadır.

VƏSİDƏ – Ərəbcə “vəsəd” sözündən olub, geniş əlaqə yaradan mənasındadır.

VƏSİLƏ – 1.Vasitə, səbəb, fürsət. 2.Ayrılmaz, qovuşmuş. 3.Vasitə.

VƏSLİCAHAN – Dünyaya qovuşma, cahana birləşmə.

VƏSİMƏ – Ərəbcə “vəsmə” sözündən olub, qadınların qaşlarına çəkdikləri qara rəngli boyadır. Antroponim kimi gözəl, bəzəkli mənasındadır.

VƏSİRƏ – (ər.) Ağillı, bilikli, gözüaçıq, uzaqgörən.

VƏSİYYƏ – (ər.) 1. Hörmətli, layiqli. 2. Gözəl, qəşəng, hökmdar.

VƏSLİ – Ərəbcə “vəsli” sözündəndir. Sevgilisi ilə qovuşma, vüsal.

VƏSLİCAHAN – Vüsala çatan Cahan. **VƏSLİYƏ**

– Bax: Vəsli.

VƏSMƏ – Ərəbcə “vəsmə” sözündəndir. 1. Möhür. 2. Qadınların qaşlarına çəkdikləri qara boya, rəng.

VƏSMƏBƏYİM – Gözəl xanım, bəyim.

VƏSMƏGÜL – Gül boyası, gül rəngi.

VƏSMİYYƏ – (ər.) 1. Damğalanma. 2. Nişanə, əlamət.

VƏTANƏ – (ər.) İnsanın doğulub böyüdüüyü ölkə, doğma yurd, ana yurd.

VƏTƏNGÜL – Doğma yurdun, ölkənin çiçəyi, gülü.

VƏZALƏT – Ərəbcə “vəzalət” sözündən olub, nəsihət mənasındadır.

VƏZİFƏ – Ərəbcə “vəzifə” sözündən olub, iş, xidmət, bir şəxsin üzərinə qoyulan və onun mütləq yerinə yetirilməli olduğu iş, borc. **VƏZİRƏ** – (ər.) Hökmdarın dövlət işinə baxan vəkili.

VƏZDUHƏ – Açıq, aşkar, aydınlıq, aşkarlıq.

VƏZUHƏ – Bax: Vəzduhə.

VÜCUDƏ – Ərəbcə “vücudə” sözündən olub, varlıq, var olma mənasındadır.

VÜCUHƏ – Ərəbcə “vücuhe” sözündəndir.1. Əsilzadə, nəsliköku olan.2. Üz, çöhrə.

VÜFURƏ – Ərəbcə “vüfur” sözündən olub, bolluq, firavanlıq mənasındadır.

VÜQARƏ – (ər.) Təmkimli, ləyaqətli.

VÜQUFƏ – (ər.) Xəbərdar olma, anlama.

VÜQUDƏ – Ərəbcə “vüqudə” sözündən olub, yanma, alışma mənasındadır.

VÜSULƏ – Ərəbcə “vüsəl” sözündən olub, yetişmə, nail olma mənasındadır.

VÜRUDƏ – Ərəbcə “vürudə” sözündən olub, yetişmə, çatma mənasındadır.

VÜSALƏ – Ərəbcə “vüsəl” sözündən olub, birləşmə, qovuşma, arzusuna, istəyinə çatma.

VÜSALƏT – Arzuya yetişmə, istəyə çatma, nail olma.

VÜZARƏ – Ərəbcə “vüzarə” sözündən olub, vəzifəli şəxs mənasındadır.

VÜZUHƏ – Ərəbcə “vüzuhə” sözündən olub, aşkarlıq, aydınlıq mənasındadır.

– Y –

YAXŞIGÜL – Azərbaycanca “yaxşı” (xoşagələn) və farsca “gül” (çiçək) sözlərindən düzəlib. Xoşagələn gül, çiçək deməkdir.

YAĞMUR – Göydən damlalar halında düşən yağış.

YAQUT – (ər.) 1.Parlaq qırmızı rəngli, şəffaf qiymətli daş. 2.Sibirin şimal hissəsində yaşayan bir Türk qövmü.

YAQUTBƏYİM – Gözəl, parlaq Bəyim. **YAQUTBİKƏ** – Gözəl, parlaq Bikə.

YAQUTNİSƏ – Gözəl, parlaq Nisə

YAMİLƏ – Gözəllik, sevimli gözəl.

YAMİNƏ – Gözəl, qəşəng, sağlam.

YANARGÜL – Yanan gül, alovlanan gül, qırmızı gül.

YARAŞIQ – Bəzək, zinət, qəşənglik, gözəllik. **YARBƏYİM** – Dost, həmdəm ola Bəyim.

YASƏMƏN – Qədim yunanca “yasmin”, ərəbcə “yəsmın” sözündən olub ağ, bənövşəyi rəngli, xoş iyli salxımvari çiçək.

YAYGÜL – Yay gülü, yayda açılmış gül. **YAYLA** – Saf, ürəyitəmiz.

YAYLAGÜL – 1.Yayla gözəli. 2.Saf, təmiz gül.

YANARGÜL – Alovsaçan, atəşsaçan, odsaçan gül.

YAZBAHAR – Yaz, yaz fəslində olan gözəllik.

YAZBİKƏ – Yaz bikəsi, bahar gözəli, bahar qızı.

YAZÇİÇƏK – Azərbaycanca “yaz” (bahar) və “çiçək” (gül) sözlərindən düzəlib. Yaz gülü, bahar çiçəyi.

YAZGÜL – Azərbaycanca “yaz” (bahar) və farsca “gül” (çiçək) sözlərindən düzəlib. Yaz gülü, bahar çiçəyi.

YAZDAGÜL – Yazda açan bahar çiçəyi, yaz gülü.

YAZDANƏ – Yazda doğulan qız.

YAZNUR – Yaz nuru, yaz işığı.

YAZNURƏ – Yaz nuru, yaz işığı, nurlu, işıqlı yaz kimi qız.

YEGANƏ – 1.Tək, bircə, təkçə, yalnız, nadir. 2.Birinci, birinci olaraq. 3. Səmimi. 4.Nadir, çətin ələ düşən.

YEPARƏ – Bütün, bütöv, tam, bir parça. Vahid parçalanmaz.

YESANƏ – Bir xalis qız, bir təmiz gözəl. **YESARƏ**
– Yeganə bikə, nəsil anası.

YELANƏ – İşıqlı, seçilmiş, mehriban.

YETƏR – Azərbaycanca “yetmək” feilindən düzəlib; Bəsdir, kifayətdir, bəs edər, daha lazım deyil. Adətən ailədə qız uşağının çox doğulması ilə bağlı qoyulurdu.

YETƏRBƏYİM – Xanım yetər.

YETƏRGÜL – Gül yetər.

YETƏRQIZ – Qız yetər.

YƏMƏN – Ərəbcə hərfi mənası sağ, sağ tərəf deməkdir. Toponimdən, yəni Yəmən ölkəsinin adından götürülüb. Ölkə Ərəbistan yarımadasının sağ tərəfində yerləşdiyi üçün belə adlanır.

YƏMƏNGÜL – Yəmən gülü, Yəmən çiçəyi.

YULDUZ – Gecələr göydə parıldayaraq nöqtə kimi görünən göy cismi.

YULDUZƏ – Bax: Yulduz.

YUNİSƏ – Ərəbcə “Yunis” adındandır. 1.İliq və isti dənizlərdə yaşayan, məməli heyvan. 2.Bir sıra ulduzun adı.

YUSEYRA – (ər.) Əziyyətdən qurtaran, rahatlıq əldə edən, dinc olan Yüsrə. **YUSİFƏ** – Ərəbcə “Yusif” adından olub, gözəllik simvoludur.

YÜMNIYƏ – (ər.) 1.Uğurlu, bacarıqlı. 2.İşi sağ əli ilə görən. 3.Qiyamət günündə kitabını sağ tərəfindən alacaq olan. 4.Uğura aid, uğurla əlaqədar.

YÜKSƏL Yüksəlmək.

YÜSRA – Rahatlıq, dövlət, sərvət.

YÜSRABANU – Rahatlıq tapan banu. Dövlətli, sərvətli banu.

YÜSRABƏYİM – Rahatlıq tapan bəyim. Dövlətli, sərvətli bəyim.

YÜSRAXANIM – Rahatlıq tapan xanım. Var-dövlətli xanım.

YÜSRAXATUN – Rahatlıq tapan xatun. Varlı, dövlətli xatun.

– Z –

ZABİLƏ – Farsca “zabil” sözündən olub, tarda ifa edilən pərdədir.

ZABİRƏ – Farsca “zabir” sözündən olub, qüvvətli, möhkəm, güclü mənasındadır.

ZABİTƏ – (ər.)1.Qayda, ümumi qayda. 2.Bir yerin asayişinə baxan inzibati idarə, polis idarəsi, ümumi qayda, intizam.

ZAHİBƏ – Ərəbcə “zahibə” sözündən olub, yol gedən, yolçu mənasındadır.

ZAHİDƏ – Ərəbcə “zahid” sözündəndir. Allahın adamı, mömin, dünya malından, dünya nemətlərindən imtina edib Allaha ibadətlə məşğul olan.

ZAHİLƏ – Ərəbcə “zahid” sözündəndir. 1. Unudan, yaddan çıxaran. 2. Özünü itirən, çaşan.

ZAHİRƏ – Ərəbcə “zahir” sözündən olub, açıq, aydın, aşkar, göz önündə olan. Allahın adlarındandır. Quran-ı Kərimdə Hədid surəsi 3-cü ayədə keçir.

ZAİBƏ – (ə.) Uğurlu, xoşqədem.

ZAİDƏ – (ər.) 1.Arta, çoxalan. 2. Əlavə edilən.

ZAİQƏ – (ə.) Dad bilmə duyğusu yüksək olan.

ZAİLƏ – (ə.) Daimi olmayan, fani dünyadan keçib gedən.

ZAİNƏ – (ə.) Bilən, öyrənən.

ZAİRƏ – (ə.) Ziyarətçi, ziyarətə gedən.

ZAKİRƏ – (ər.) 1. Zikr edən, xatırlayan, yada salan, təsbeh çevirən, xatırladan, anan. 2.Allahı lazım olduğu kimi təsbeh edən.

ZALİKƏ – Bax: Züleyxa.

ZALİHƏ – 1. Cəld olan. 2. Gözəllik aşıqı.

ZALİYƏ – (ər.) Açıq rəngli saçları olan qız.

ZALXA – Züleyxa adının qısaldılmış forması olub, “su pərisi” deməkdir.

ZAMİDƏ – Ərəbcə “zəmidə” sözündən olub, əziz, sevimli mənasındadır.

ZAMİQƏ – (ər.) Etibarlı, məntiqli.

ZAMİLƏ – Ərəbcə “zəmil” sözündən olub, uca, yüksək mənasındadır.

ZAMİNƏ – (ər.) Öhdəsinə zəminlik götürən, zəmanət verən adam. **ZAMİRƏ** – (ər.) 1.Daxili, üz. 2.Ürək, vicdan. 3.Könüldə gizli olan sirr. 4.Ağıl, əsrarəngizlik.

ZAMİYƏ – Ərəbcə “zamiyə” sözündən olub, çiçək, gül mənasındadır.

ZAVİLƏ – Ərəbcə “zavilə” sözündən olub, etibarlı mənasındadır.

ZAVİYƏ – Ərəbcə “zaviyə” sözündən olub, guşə, künc, bucaq mənasındadır.

ZAYİQ – (ər.) Zövq alan, yaşamaqdan ləzzət çəkən.

ZAYİQƏ – (ər.) Ərəbcə “zayıq” sözündən olub, zövq alan mənasındadır.

ZAMANGÜL – Zamanın gülü. Zamanın, dövrün arzuladığı gül.

ZAMİNƏ Zəmanət verən.

ZAMİRƏ – 1.Ərəbcə “zəmir” sözündən olub, zərif, incə, səmimi mənalərini bildirir. 2.Daxili vicdan. 3.Könüldə gizli olan sirr.

4.Ağıl, əsrarəngizlik. 5.Adın yerini tutan söz.

ZARAYƏ – Ay işığı, Ay şüası, çox parlaq.

ZARABƏYİM – 1.Ay işığı kimi bəyim. 2. Çox parlaq və gözəl qız.

ZARAXANIM – 1.Ay işığı kimi xanım. 2.Çox parlaq və gözəl qız.

ZARANİSƏ – Ay işığı kimi çox parlaq və gözəl qız.

ZAVƏR – Ərəbcə “zəvvar” sözündən olub, ziyarətçi, ziyarət edən mənasındadır.

ZAVİYƏ – 1.Guşə, bucaq. 2.Hücrə.3. Otaq, ev sakitliyi.

ZEHİNƏ – (ər.) Ağıl, düşüncə sahibi olan.

ZEHNİYYƏ – (ər.) Ağillı, kamallı, istedadla, biliyə malik olan.

ZEMFİRA – Yunanca “sapperios” sözündən olub, sapfir-qiymətli daşlardan biri olan göy yaqut deməkdir.

ZEYBƏ – 1.Bəzək, zinət. 2.Hücrə, ibadətqah, künc.

ZEYBƏXANIM – Bəzəkli, yaraşıqlı xanım.

ZEYLA – Ərəbcə “zeyla” sözündən olub, zəkali, məntiqli araşdırma aparan.

ZEYNƏB – Ərəbcə “zeynəb” sözündən olub, bir neçə mənə ifadə edir: 1.Gözəl görünüşlü, ətirli yarpaqları olan ağac. 2.Qiymətli daş-qaş, cavahirat, yaraşığı, bəzəyi olan. 3.Kök, dolğun, gözəl, yaraşıqlı, bəzənmiş. Məhəmməd peyğəmbərin sevimli qızının, həmçinin əziz arvadlarından birinin adı olmuşdur.

ZEYNURƏ – (ər.) Işıqlı, parlaq, bəzək, yaraşıqlı işıq, aydınlıq.

ZEYŞAN – Çalışqan, müasirlik, tək olan mənalarını ifadə edir.

ZEYVƏ – (ər.) 1.Bəzək, zinət. 2. Hücrə, ibadətqah.

ZEYVƏBƏYİM – Bəzəkli, zinətli Bəyim.

ZEYVƏBİKƏ – Bəzəkli, zinətli Bikə.

ZƏBƏRCƏD – Zümrədə bənzər yaşımtıl rəngli qiymətli bir daş.

ZƏBİBƏ – 1.Şirin xurma. 2. Kışmişi üzümü. 3.Mələhətli gözəl.

ZƏBİDƏ – 1.Əsl, mahiyyət. 2.Sayılan, alışqan.

ZƏBİHƏ – Ərəbcə “zəbihə” sözündən olub, qurban kəsilmiş və ya kəsiləcək heyvan.

ZƏBİNƏ – (ər.) Yaradıcı, qurucu.

ZƏBİRƏ // ZƏBURƏ – Dini əsəirə görə, Allah tərəfindən Davud peyğəmbərə göndərilən “Zəbur” adlı dini kitabın adındandır. Zəif, gücsüz, təqətsiz.

ZƏBİYYƏ – (ər.) Zəbt edən, əldə edən.

ZƏBUN – (f.) 1.Qüvvətsiz, cansız, aciz, düşkün. 2. Əsir, giriftar edilmiş.

ZƏBUNƏ – (f.) 1.Zəif, gücsüz, düşkün. 2. Məğlub olma.

ZƏBURƏ – (ər.) Allah tərəfindən Davud peyğəmbərə göndərilən “Zəbur” adlı dini kitabın adındandır.

ZƏFİRƏ – (ər.) Nəzakətli, xoş danışan, incə və xoş, nəzakətliyi, incəliyi, lətifliyi ilə seçilən.

ZƏHABƏYİM – Ay üzlü xanım.

ZƏHƏBİYYƏ – (ə) 1.Sağlam bədənli, xoş xasiyyətli olan.

2. Təriqət adıdır.

ZƏHRA – 1.Ərəbcə “zəhra” sözündən olub, parlaq, işıqlı, gözəl deməkdir. 2.Venera planetinin ərəbcə adı. 3. Eşq ilahəsi, Ay üzlü, ay kimi parlaq və saf olan.

ZƏHRABANU – Zöhrə ulduzu kimi parlaq banu, gözəl qız.

ZƏHRABƏYİM – Zöhrə ulduzu kimi parlaq bəyim, gözəl qız.

ZƏHRAXATUN – Zöhrə ulduzu kimi parlaq xatun.

ZƏKAVƏT – (ər.) Zəka, ağıllılıq.

ZƏKAYƏ (ər.) Ağıl, fəhm, zəhin; tez anlama qabiliyyəti.

ZƏKƏRİYYƏ – 1.Ağıllı, düşüncəli. 2.Quran-ı Kərimdə adı keçən peyğəmbərlərdən birinin adı.

ZƏKİRƏ – (ər.) Yaddaşı güclü olan, unutmayan.

—

ZƏKİFƏ – Saf, ağıllı, təmiz, yaxşı mənasındadır.

ZƏKİYƏ – Ərəbcə “zəki” sözündən olub, zəkali, qavrayışlı, zəka sahibi. Tez anlayan və qavrayan, zəka ifadə edən. **ZƏLİFƏ** – Qıvrım saçlı, saçı qıvrım olan.

ZƏLİKƏ – (ər.) Şirindilli.

ZƏLİHA – Ərəbcə “zəliha” sözündən olub, su pərisi kimi lətafətli gözəl mənasındadır.

ZƏLİMƏ – Zülm olunan, zülm çəkən.

ZƏLMİNƏ – Sağlam, bütöv, tam.

ZƏMİLƏ – Yoldaş, məsləkdaş, rəfiqə.

ZƏMİNƏ – Farsca “zəmin” sözündən olub, hadisənin cərəyan etdiyi yer, ilkin şərait, mühit nəzərdə tutulur.

ZƏMİRƏ – Ərəbcə “zəmir” sözündən olub, bir şeyin iç üzü, daxili məna və ürək mənasındadır.

ZƏMURƏ – Ərəbcə “zəmur” sözündən olub, işıqlı, parlaq deməkdir.

ZƏNBURƏ – Ərəbcə “zənbur” sözündən olub, bal arısı mənasındadır.

ZƏNİ – Qadına aid, arvada məxsus olan.

ZƏNİFƏ – Ərəbcə “zənifə” sözündən olub, xalis, təmiz mənasındadır.

ZƏNİRƏ – Ərəbcə “zənnur” sözündəndir və işıqlı, parlaq mənasındadır.

ZƏNUBƏR – Bax: Sənubər.

ZƏNURƏ – Ərəbcə “zənnur” sözündəndir, işıqlı, parlaq, işıq saçan deməkdir.

ZƏRALƏM – Dünyanın qızılı, cahanın zəri olan Günəş.

ZƏRANUR – Qızılın nuru, Günəşin şüası-nuru.

ZƏRARƏ – (fars.) Şəfəq saçan, parıldayan.

ZƏRAY – Qızıl, parlaq Ay.

ZƏRAYƏ – Qızıl, parlaq Ay, qızıl ay.

ZƏRBAF – Farsca “zər” (qızıl) və “baf” (bafta-ipək parça sözünün qısaldılmış forması) sözlərindən düzəlib. 1.Bafta, güləbətin, zərli parça toxuyan usta. 2. Qızıl və gümüşü saplardan toxunmuş yüksək keyfiyyətli, qiymətli parça.

ZƏRBƏYİM – Qızıla bənzər, qızıl kimi qəşəng, gözəl xanım.

ZƏRBİKƏ – Qızıla bənzər, qızıl kimi Bikə.

ZƏRBUTA – Zər butası, qızıl qönçəsi.

ZƏRCAMAL – Qızıl üzlü gözəl, qızıl çöhrəli qız.

ZƏRÇİÇƏK – Farsca zər (qızıl) və azərbaycanca çiçək (gül) sözlərindən düzəlib. Qızıl gül, qızıl çiçək deməkdir.

ZƏRDANƏ – Zər dənəsi kimi qız. Qeyri-adi gözəl qız.

ZƏRƏFŞAN – Farsca “zər” (qızıl, şəfəq) və “əfşandan” (səpmək, saçmaq) sözlərindən düzəlib. Şəfəq saçan, zər səpən, altun saçan.

ZƏRƏNDAM – Bədəni qızıldan olan, gözəl bədənli.

ZƏRƏNGİZ – Farsca “zər” (qızıl) və “əngiz” (saçmaq, tökmək feilindən) sözlərindən düzəlib. Şəfəq saçan, qızıl səpən.

ZƏRƏNGÜL – Qızıl kimi gül, zərdən olan çiçək, sarı çiçək.

—

ZƏRGİLƏ – Qızıl dənəsi, zər giləsi, Günəş şüası.

ZƏRGUNƏ – Farsca “zərgun” sözündən olub, qızıl rəngli mənasındadır.

ZƏRGÜL – Qızılgül, qırmızı gül. Günəş kimi parıltısı olan gül.

ZƏRXANIM – Farsca zər (qızıl) və azərbaycanca xanım (titul) sözlərindən düzəlib. Qiymətli, dəyərli xanım deməkdir.

ZƏRXARA – Farsca zər (qızıl) və azərbaycanca xara (ipək parça növü) sözlərindən düzəlib. Zərxara orta əsrlərdə bir sıra Şərq ölkələrində, o cümlədən Azərbaycanda istehsal olunmuş qiymətli ipək parçanın adıdır. Antroponim kimi “qiymətli, gözəl zərif” mənalarını ifadə edir.

ZƏRXATUN – Qızıl kimi qadın, gözəl, göyçək.

ZƏRİ – Qızıla aid olan, zərə məxsus olan. Günəşə mənsub olan.

ZƏRİBƏYİM – Qızıla, zərə bəzənmiş Bəyim.

ZƏRİDƏ – Qızılı, zərli, gözəl qız.

ZƏRİF – (ər.) Mehriban, gözəl, incə, lətifətli, ürəyəyatımlı.

ZƏRİFƏ – Ərəbcə “zərif” sözündən olub, incə, nərmə-nazik, zərif, yumşaq, incə hərəkət etmək mənasındadır.

ZƏRİN – (f.) Altundan olan, qızıl kimi parlaq olan, sarı olan.

ZƏRİNƏ – (f.) Zərli, qızıldan olan, qızıla həvəs göstərən.

ZƏRİNGÜL – Qızıl kimi gül, zərdən olan çiçək, sarı çiçək.

ZƏRİNTAC – Farsca “zər(rin)” (qızıl) və “tac” (çələng) sözlərindən düzəlib, qızıl tac, qızıl çələng deməkdir.

ZƏRİYƏ – Ərəbcə “zariyə” sözündəndir. Əkilmiş, sarı, qızıla çalan məhsul.

ZƏRİYƏT – (ər.) Əkilmiş, səpilmiş, səpilmə.

ZƏRLİ – “Zər” sözü ilə başlanan adlarda işlənir. İşıq saçan, parıldayan.

ZƏRQƏLƏM – Farsca “zər” (qızıl) və “qələm” (yazı yazmaq üçün alət, çubuq) sözlərindən düzəlib, qızıl suyuna çəkilmiş, qızıl

qələm deməkdir. Antroponim kimi qiymətli, dəyərli mənasını ifadə edir.

ZƏRLALƏ – Lalənin qızılı, qırmızı lalə, lalə kimi gözəl.

ZƏRLİ // ZƏRRİ – Zərlə bəzənmiş, üzərinə zər çəkilmiş.

ZƏRMAYƏ – 1.Qızıl may, may zəri. 2.Qızıl pul, sərmayə.

ZƏRMƏXMƏR – Zərli və ipək saplardan toxunmuş parça növü.

ZƏRMİNƏ – Qızılla bəzənmiş Minə.

ZƏRNAMƏ – Qızıl məktub, qızıldan məktub.

ZƏRNANƏ – Qızıl nanə, qızılı nanə.

ZƏRNAZ – Qızıla naz edən.

ZƏRNİGAR – Farsca “zər” (qızıl) və “negar” (şəkil, rəsm) sözlərindən düzəlib. Qızılla nəqş edilmiş şəkil, zərlə çəkilmiş, qızılla bəzənmiş.

ZƏRNİSƏ – 1.Farsca “zər” (şəfəq) və ərəbcə “nisə” (qız) sözlərindən düzəlib, zərlə işlənmiş mənasındadır. 2.İşıqlı qız, qiymətli qız.

ZƏRNİŞAN – Farsca “zər” (qızıl) və “neşan” (əlamət, möhür) sözlərindən düzəlib. Qızılla möhürlənmiş, qızıl nişanlı.

ZƏRNİYAR – Farsca “zər” (qızıl) və “nigar” sözlərindən düzəlib, zər surətli, qızılı şəkilli, Günəş üzlü mənasındadır.

ZƏRNUR – (f.) Qızıl kimi işıq verən, qızılın parıltısı, işığı.

ZƏRNURƏ – Farsca “zər” (qızıl) və ərəbcə “nur” (ışıq) sözlərindən düzəlib, qızılın parıltısı mənasındadır.

ZƏROŞ – Farsca “zər” (qızıl) və “oş” (əzizləmə mənasını ifadə edən şəkilçi) şəkilçilərindən düzəlib. Qızılcıq, əziz və qiymətli.

ZƏRÖVŞƏ – Farsca “zərəfşan” sözündən olub, qızıl səpən, qızıl saçan deməkdir. **ZƏRPARƏ** – Qızıl parçası, qızıl tikəsi.

ZƏRPÜSTƏ – Qızıl püstə, püstə qızılı.

ZƏRRİ – Farsca “zərri” sözündən olub, zərlə bəzənmiş, üzərinə zər çəkilmiş mənasındadır.

ZƏRRİN – Farsca “zər” sözündən olub bir neçə mənə bildirir:
1. Zərli, qızıldan olan. 2.Qızıl rəngində, sarı. 3.Parlaq. 4.Gözəl qoxulu bir cins çiçək.

ZƏRRİNƏ – Farsca “zərrinə” sözündən olub, zərli, qiymətli paltar, qızıl bəzək mənasındadır.

ZƏRRİNGÜL – Zərdən düzəlmiş gül.

ZƏRRİNTAC – Zərdən düzəlmiş tac, qızıl tac.

ZƏRSƏDƏF – Qızıl sədəf.

ZƏRSƏHƏR – Qızıl şəfəqli səhər.

ZƏRSONA – Zərə bəzənmiş gözəl.

ZƏRTARƏ – (f.) Qızıl telli günəş şüası.

ZƏRTƏKİN – Zər kimi, qızıl tək. Günəş kimi gözəl.

ZƏRUHƏ – Zər kimi, qızıl təkin təmiz.

ZƏRVƏR – (f.) Qızıl kimi zərli olan.

ZƏRZİBA – 1.Qızılla bəzənmiş. 2.Yaraşılıq gözəl. **ZƏVAHİR** – (ər.) 1.Parlaq ulduzlar.

ZƏVAİDƏ – (ər.) 1.Həddən artıq.2. Məqsədinə çatan.

ZİBA – Farsca “ziba” sözündən olub, bəzəkli, zinətli, yaraşılıq, gözəl mənasındadır.

ZİBABƏYİM – Yaraşılıq, gözəl Bəyim.

ZİBAGÜL – Gözəl gül, bəzəkli gül, yaraşılıq gül.

ZİBAXANIM – Gözəl, göyçək, zinətli, gözəl, bəzəkli xanım, yaraşılıq xanım.

ZİBANİSƏ – (f-ə) Göyçək, yaraşıqlı, gözəl qadın.

ZİBANUR – (f-ə) 1.Par-par yanan gözəl. 2. İşıqlı, parlaq şənşöhrət.

ZİBASƏNƏM – Ərəbcə “Ziba” və “Sənəm” adlarından olub, gözəl, yaraşıqlı sənəm deməkdir.

ZİBAVƏR – Farsca olub, zinətləndirən, gözəlləşdirən mənasındadır.

ZİBEYDƏ – Qədim yəhudicə Zebida, ərəbcə Zəbidə (xüsusi seçilmiş) sözündən olan Zübeydə adının variantı olub, öz, əsl, cövhər, xüsusi seçilmiş mənasındadır.

ZİBƏR – (f.) Yaraşıq, zinət, bəzək.

ZİHİCCƏ – Ərəbcə “zihiccə” sözündən olub, ərəb təqviminin on ikinci ayı. Qurban bayramı, bu ayın onuncu gününə təsadüf edir.

ZİHNİYƏ – (ər.) Zehni iti olan, dərk etməsi yüksək olan.

ZİKRIYYƏ – (ər.) Yaddaş, şüur, xatirə, yada salma.

ZİLALƏ – (ər.) 1. Kölgələr, sayələr. 2. Himayəçilər, hamiliyə götürənlər.

ZİLXUMAR – (ər.) Tamamilə kefli, bərk, bərk xumarlanan.

ZİLLİ – Kölgəsi olan. Havadarı, himayəçisi olan.

ZİLLİBƏYİM – Havadarı, himayəçisi olan Bəyim.

ZİLLİXATUN – Havadarı, himayəçisi olan Xatun.

ZİMANƏ – Ərəbcə “ziman” sözündən olub, rəhbər olan mənasındadır.

ZİNHAR – Farsca “zinhar” sözündən olub, məbada, amandır, ay aman, ehtiyatlı ol mənasındadır. **ZİNHARƏ** – Bax: Zinhar.

ZİNNUR – (ər.) Nurlu, işıqlı, aydın

ZİNNURƏ – (ər.) Nur sahibi, nurlu, nur bəzəyi.

ZİNYƏT – Ərəbcə “zinət” sözündəndir, bəzək, yaraşıq, bəzənmə deməkdir.

ZİMAMƏ – Ərəbcə “zimam” sözündən olub, idarə etmə, dolandırma deməkdir.

ZİRƏBƏYİM – Zirə (xəmirə qatılan xoş iyli bitki toxumu, cirə) qoxulu bəyim.

ZİRAXATUN – Zirə qoxulu xatun.

ZİRAYƏ – Farsca “zirayə” sözündən olub, səsi yüksək olan mənasındadır.

ZİRANİSƏ – Zirə qoxulu xatun.

ZİRVƏ – Ərəbcə “zirvə” sözündən olub, uca, yüksəklik mənasındadır.

ZİŞANƏ – Ərəbcə “zişan” sözündən olub, şanlı, şöhrətli mənasındadır.

ZİVƏR – Farsca “zivər” sözündən olub, zinət, bəzək, daş-qaş, yaraşıq, gözəllik mənasındadır.

ZİYAFƏR – Yaradanın işığı, xəlq edənin nuru.

ZİYADƏ – Ərəbcə “ziyadə” sözündən olub, çox, artıq, çoxlu mənasındadır.

ZİYAFƏT – Ərəbcə “ziyafət” sözündən olub, böyük qonaqlıq, şadlıq, şənlik deməkdir.

ZİYANUR – Ərəbcə “ziya” və “nur” sözündən olub, işıq, parlaqlıq və aydınlıq mənasındadır.

ZİYNƏT – Bəzək, bəzənmə.

ZÖHRƏ – Roma mifologiyasında eşq və gözəllik ilahəsi sayılan Veneranın və Venera planetinin ərəbcə adıdır. Ərəbcə “zöhrə”

sözündən olub, parlaq, işıqlı, eşq ilahəsi, işıldayan deməkdir.

ZÖHRƏBANU – (ə-f)“Zöhrə” (“Karvanqıran, Venera.) və “banu” (xanım) sözlərindən yaranıb, şahzadə qadın deməkdir.

ZÖHRƏBƏYİM – Zöhrə bəyim, şahzadə bəyim.

ZÖHRƏXANIM – Zöhrə ulduzu kimi parlaq xanım, gözəl qız.

ZÖHRƏXATIN//ZƏHRAXATUN – Zöhrə banu, şahzadə

Zöhrə.

ZÖHRƏNİSƏ – Zöhrə ulduzu kimi parlaq nisə, gözəl qız.

ZÖVQİYYƏ – Zövqlü, yaxşı zövqü olan.

ZURİYYƏ – Nəsil, əcdad, övlad, uşaq.

ZÜBEYDƏ – Ərəbcə“zebidə” sözündəndir. 1.Öz, əsl, cövhər. Əsas, maya, cövhər, qaymaq. 2. Həm bəzək, həm də dərman bitkisi olan xırda, sarı çiçəkli gül.

ZÜHDİYƏ – (ər.) Hər cür zövqə qarşı olaraq özünü ibadətə verən.

ZÜHA – (ər.) 1. Sübh tezdən. 2. Günəş işığı.

ZÜHƏL – (ər.) Saturn planeti. **ZÜHURƏ** –

Meydana çıxma, zahir olma.

ZÜLALƏ – Ərəbcə zülal sözündən olub, saf, şirin, dadlı su mənasındadır.

ZÜLAY– Ayın kölgəsi, Ayın özü.

ZÜLAYƏ – Ayın kölgəsi.

ZÜLEYXA – Qədim yəhudi adının ərəbcə “zəlixə” formasıdır və su pərisi mənasını bildirir. 2.Hz. Yusifin xanımı, gözəlliyi ilə tanınmışdır. “Yusif və Züleyxa” dastanının qadın qəhrəmanının adıdır.

ZÜLFİNAZ – Saçı burulan, saçı ilə seçilən qız.

ZÜLFİNUR – Zülfləri parıltılı olan, saçları parıltılı olan.

ZÜLFİRƏ – Gözəl zülflü, qıvrım saçlı.

ZÜLFİYYƏ – Saçlı, telli, hörüklü qadın.

ZÜLFİZƏR // ZÜLFÜZƏR – Saçları qızıl kimi olan, qızıl saçlı qız.

ZÜMRƏ – (ər) 1.Gözəl, yaxşı əxlaqlı. 2.Cəsur, igid, ürəkli.

3.Ağıllı, savadlı qadın.

ZÜMRÜD – Ərəbcə “zümrüd” sözündən olub, yaşıl rəngli qiymətli daş, dəyərli, həmçinin zümrüddən hazırlanmış qiymətli zərgərlik əşyalarının adı.

ZÜMRÜNƏ – Zümrüd kimi, yamyaşıl rəngdə, zümrüd kimi yamyaşıl.

ZÜMÜR – Qış azuqəsi, qış ehtiyatı.

ZÜMÜRƏ – Bax: Zümür.

ZÜRRARƏ – (ər.) Səfəq saçan, işıq saçılan şey.

ZÜRİYYƏ – Ərəbcə “zuriyə” sözündən olub, nəsil, əcdad, övlad, uşaq mənalarını bildirir.

ZÜNNARƏ – Ərəbcə “zünnar sözündən olub, bədənə sarılan qurşaq mənasındadır.

ZÜNUNƏ – Ərəbcə “zünun” sözündən olub, fikirlər, düşüncələr deməkdir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Abbasov N.G. Azərbaycan dilində şəxs bildirən isimlər, Bakı, S.M.Kirov adına ADU-nun nəşri, 1984.
2. Abdullayev B. Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğəti, B. 1985.
3. Abdullayev B. Haqqın səsi, Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı, Bakı, 1989.
4. Abıyev A. Azərbaycan türk adlarının izahlı lüğəti, III c., Bakı, Çıraq, 2000.
5. Adilov M. Antroponimlərin tarixi-müqayisəli tədqiqinə dair, Azərbaycan onomastikası problemləri, III c. Bakı, 1990.
6. Adilov M. Niyə belə deyirik, Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı, Bakı, 1982.
7. Adilov M., Paşayev A. “Təxəllüs”, “ləqəb”, “imza” terminləri, Bakı, Elm, 1987.
8. Adilov M., Paşayev A. Azərbaycan onomastikası (izahlı terminoloji lüğət). Bakı, Nurlan, 2005.
9. Altay Məmmədov. “Oğuz səltənəti”, Bakı, “Azərnəşr”, 1992, 300 səh.
10. Aslanov V. Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğəti, B. 1985.
11. Aydın Abi Aydın. Şəxs adları lüğəti, Bakı, 2002.
12. Aydın Abi Aydın. Şəxs adları lüğəti, Bakı, “Çıraq”, 2002, 400 səh.
13. Aydın Abi Aydın. Türk mənşəli şəxs adları sözlüyü, (Türk şəxs adları) Bakı, “Nurlan”, 2007, 464 səh.
14. Aydın Abi Aydın. Şəxs adlarının ensiklopedik lüğəti, I.c.

- Bakı, Təknur, 2016.
15. Aydın Abi Aydın. Şəxs adlarının ensiklopedik lüğəti, II c. Bakı, Təknur, 2016.
 16. Azərbaycan Sovet Ensiklopediyası. I-VII cildlər. Bakı. 1976-1983.
 17. Azərbaycan dilinin böyük izahlı onomastik lüğəti, I kitab, B, 2007.
 18. Azərbaycan dilinin izahlı lüğəti, (Azərbayc. SSR EA müxbir üzvü Ə.Orucovun redaktəsi altında.) I-III cildlər, Bakı, 1966-1983.
 19. Azərbaycan dilinin izahlı lüğəti, I-IV c. Bakı, 2006.
 20. Azərbaycan ədəbi dilində işlənən ərəb və fars sözlərinin qısa lüğəti, Bakı, 1960.
 21. Azərbaycan klassik ədəbiyyatında işlədilən ərəb və fars sözləri lüğəti, Bakı, Maarif, 1981.
 22. Azərbaycan Sovet Ensiklopediyası, 10 cildə, Bakı, 1977-1987.
 23. Azərbaycan şəxs adları, (Tərtibçilər: M.Şirəliyev, B.Abdullayev, Ş.Sədiyev. (ön söz AMEA-nın müxbir üzvü Z.Budaqovanındır) Bakı, "Işıq", 1987, 88 səh.
 24. Azərbaycan tarixi üzrə qaynaqlar, Bakı, Azərbaycan Universiteti Nəşriyyatı, 1989.
 25. Babayev A. Azərbaycan klassik ədəbiyyatında işlədilən adların şərh, B., 1974.
 26. Bəhəddin Ögəl. Böyük Hun imperiyası, Bakı, "Gənclik", 1992. I c, 408 səh., II c. 336 səh.

27. Bəhrüz Abdullayev. Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğəti, Bakı, "Azərnəşr", 1985. 68 səh.
28. Bünyadov Z. Azərbaycan Atabəylər dövləti (1136-1225-ci illər), Bakı, 1988.
29. Cahiz əl-Bəsri. Türklərin fəzilətləri, Bakı, Zaman, 2001.
30. Cavad Heyət. Türklərin tarix və mədəniyyətinə bir baxış (Başlanğıcdan XVI əsrə qədər), Bakı, "Azərnəşr", 1993, 176 səh.
31. Cəfərzadə M., Mursaquliyev V. Əski antroponimlərimizə bir nəzər, Azərbaycan onomastikası problemləri, II. Bakı, 1988.
32. Cəmşidov Ş. "Kitabi-Dədə Qorqud"da şəxs adları, Azərbaycan onomastikası problemləri, I. Bakı, 1986, s. 260.
33. Çobanov M. Azərbaycan antroponimiyasının əsasları, Tbilisi, "Qanatleba", 1983.
34. Çobanov M. Familiya, Təxəllüs. Tbilisi, 1987, 92 s.
35. Dədə Qorqud kitabı (ensiklopedik lüğət, nəşrə hazırlayan Hacıyev T.), Bakı, 2004.
36. Dədə Qorqud kitabı, ensiklopedik lüğət, Bakı, "Öndər", 2004, 368 səh.
37. Dəmirçizadə Ə. "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanlarının dili, Bakı, 1959.
38. Dəmirçizadə Ə. "50 söz", Bakı, 1968.
39. Dünya xalqlarında şəxs adları sistemi, Moskva, "Nauka", 1989, 383 səh.
40. Əbu Həyyan Əndəlusli. Türklərin dilini dərk etmə kitabı (Kitab əl-idrak li-lisən ələtrak), Ərəbcədən çevirəni Z.Bünyadov, Bakı, "Azərnəşr", 1992, 115 səh.

41. Əbülfəz Rəcəbli. Qədim türkcə-azərbaycanca lüğət, Bakı, Azərbaycan Milli Ensiklopediyası Nəşriyyatı, 2001.
42. Əhmədov T. El-obamızın adları, Bakı, Gənclik, 1989.
43. Əjdər Fərzəli. Dədə Qorqud yurdu, Bakı, “Azərnəşr”, 1989. 181 səh.
44. Əjdər Fərzəli. Dədə Qorqud yolu, Bakı, “Azərnəşr”, 1995, 360 səh.
45. Əkbər Qoşalı. Altun bitiğ (Qızıl kitab), Bakı, “Vektor”, 2007, 122 səh.
46. Ələkbərov F. Ərəb mənşəli qohum sözlər lüğəti, Bakı, 1991.
47. Əlibəyzadə E. Azərbaycan antroponimiyasında alliterasiya, Azərbaycan onomastikası problemləri, I. Bakı, 1986.
48. Əliyev H. Azərbaycan antroponimikasının inkişaf mərhələləri, Bakı, 2004.
49. Əliyev H. Ümumi antroponimika problemləri, Bakı, 1985.
50. Həsənov H. “Söz və ad”, Bakı, 1984.
51. Kitabı-Dədə Qorqud, Bakı, Yazıçı, 1988.
52. Qurbanov A.M. Azərbaycan onomastikası, Bakı, API, 1986, 117 s.
53. Qurbanov A.M. Azərbaycan onomalogiyası məsələləri, Bakı, API, 1986, 102 s.
54. Qurbanov A.M. Azərbaycan dilinin onomalogiyası, Bakı, Maarif, 1988, 596 s.
55. Qurbanov A.M. Azərbaycan dilinin onomalogiyası, Bakı, Maarif, 1988, 213 s.
56. Qurbanov A. Azərbaycan şəxs adları; Uşağa necə ad seçməli,

- B., Gənclik, 1993.
57. Qurbanov A.M. Türk xalqlarında ad vermə ənənələri, Bakı, Elm, 2002, 49 s.
58. Qurbanov A.M. Azərbaycan onomalogiyasının əsasları, I c. Bakı, “Nurlan”, 2004, 340 s.
59. Qurbanov A.M. Azərbaycan onomalogiyasının əsasları, II c. Bakı, “Nurlan”, 2004, 504 s.
60. Qurbanov A.M. Azərbaycan şəxs adları ensiklopediyası, Bakı, 2007, 304 s.
61. Qurbanov A. Azərbaycan şəxs adları ensiklopediyası, Bakı, 2019, 256 səh. 62. Qurbanova Fidan. Azərbaycan şəxs adları. İzahlı lüğət, Bakı, 2019, 1328 səh.
63. Məmmədliyev V. Quranda ümumtürk mənşəli sözlər, Azərbaycan filologiyası məsələləri, B., 1983.
64. Məmmədli N. Adını mən verdim- yaşını allah versin, Bakı, Maarif, 1995, 100 səh.
65. Məmmədov A. Azərbaycan dilinin erkən tarixinə aid materiallar, “Azərbaycan filologiyası məsələləri” I buraxılış, B. 1983.
66. Məmmədov Y. Orxon-Yenisey abidələrində adlar, Bakı, 1979, 116.
67. Məmmədov Y. Azərbaycan dilində sözlərin leksik-semantik inkişafı, Bakı, 1987.
68. Mirzəyev O. “Adlarımız”, Bakı, “Qanun”, 2009, 255 səh.
69. Paşayev Aydın. Azərbaycan şəxs adları, Bakı, “Maarif”, 1996. 208 səh.

70. Paşayev A . Bəşirova A. Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğəti, B., Mütərcim, 2011. Bakı, 1985, 340 səh.
71. Sadıqov Z.A. Azərbaycan dilində şəxs adları (namizədlik dissertasiyası), Bakı, 1975.
72. Sədiyev Ş. Adlar necə yaranmışdır, Bakı, 1969.
73. Sədiyev Ş. İnsan adları, Bakı, 1959.
74. Sədiyev Ş. Şəxs adları, Bakı, 1960.
75. Sultanov M. Nizami “Xosrov və Şirin”, Bakı, 1982.
76. Şirəliyev M. Sədiyev Ş., Budaqova Z. Ad gözəl olmalıdır, “Kommunist” qəz. 10 avqust, 1978.
77. Tanrıverdiyev Əzizxan. Türk mənşəli Azərbaycan şəxs adlarının tarixi-linqistik tədqiqi, Bakı, 2012.

MÜNDƏRİCAT

Ön söz	3
Lüğətin quruluşu	
15 Lüğətdə verilmiş ixtisarlar	
.....	17

Kişi adları

A a	18
B b	52
C c	77
Ç ç	86
D d	89
E e	97
Ə ə	108
F f	140
G g	152
H h	159
X x	173
İ i	182
K k	197
Q q	202
L l	217
M m	219
N n	257
O o	274
Ö ö	278
P p	282
R r	
.....	286

S	s	301	Ş ş
		333	T t
		350	
U u		363	
Ü ü		366	
V v		369	
Y y			
376	Z		z
		382	

Qadın adları

A a	391
B b	411
C c	424
Ç ç	429
D d	431
E e	440
Ə ə	445
F f	454
G g	469
H h	491
X x	503
İ i	512
J j	519
K k	519
Q q	523
L l	531
M m	536
N n	564

O o	587
Ö ö	587

Azərbaycan şəxs adlarının izahlı lüğəti

P p	588
R r	593
S s	608
Ş ş	642
T t	654
U u	669
Ü ü	671
V v	674
Y y	680
Z z	682

İstifadə edilmiş ədəbiyyat	695
----------------------------------	-----

Kompüter tərtibçisi: *Rəvanə İlmanqızı*
Bədii tərtibat: *Şəlalə Məmməd*

Formatı 60x84 $\frac{1}{16}$
Həcmi 44 ç.v.
Tirajı 200